

ဘဝအစိတ်ငါးပါးနှင့် ဘဝသစ္စာ

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး

BURMESE
CLASSIC
www

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

မြို့မိသစ်စာပေ

(ဒသမအကြိမ်)

ဘဝအဓိပ္ပါယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

အနောက်တိုင်း အတွေးအခေါ် လောကရှိ ဘဝအဓိပ္ပါယ်နှင့် ဘဝသစ္စာဆိုင်ရာ အယူအဆများကို အရှေ့တိုင်း ဒဿန အမြင်မှ သုံးသပ်ခြင်း

မြ၊စုသူ
နန္ဒာသိန်းဇံ

လှိုင်းသစ်စာပေ

အမှတ် ၃၀/၀ ဘိုကလေးဈေးလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း - ၀၁ ၂၀၀၇၃၅ ၀၉၅၀ ၅၅၀၉၆

ပံ့ပိုးဆောင်ရွက် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ မေလ၊ ၁၉၇၅
 ခုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၇၆
 တတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၇၈
 စတုတ္ထအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၇၉
 ပဉ္စမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၈၀
 ဆဋ္ဌမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၈၂
 သတ္တမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၈၅
 အဋ္ဌမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ မေလ၊ ၁၉၈၆
 နဝမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၈၇
 ဝသမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ မတ်လ၊ ၁၉၈၉

ဆုငွေ ၅၀၀၀

မျက်နှာပုံ၊ ပန်းချီ

ပေါ်ဦးသက်

အဖုံးရိုက်

အောင်ကျော်ဖြိုး

တန်ဖိုး - ၃၀၀၀ ကျပ်

စာပေခွင့်ပြုချက် အမှတ်-၃၅/၈၉ (၁)

မျက်နှာပုံ၊ ခွင့်ပြုချက်အမှတ်-၆၇/၈၉ (၃)

ထုတ်ဝေသူ

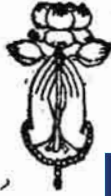
- ဒေါ်ဟန်တင် (၀၁၈၄၆)၊ လှိုင်းသစ်စာပေ၊
အမှတ် ၃၈/၈၊ ဘိုကလေးဈေးလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

- ဒေါ်ခင်စန်းစန်း (မြ - ၀၃၅၈၀)၊ အောင်
ကျော်ဖြိုးပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉/၂ လမ်း၊ ဟမ်းလမ်း၊
ချင်းချောင်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ခံပြန်ချိရေး

- လှိုင်းသစ်စာပေ
အမှတ် ၃၈၊ ဘိုကလေးဈေးလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

မိခင်နှင့်ဖခင်သို့

သမုဒယ၏ အလှည့်စားကြောင့် ယာယီမျှ
ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ကြသည့် ပြုံးခြင်း၊ ရယ်ခြင်း၊
ကြည်သာ ရှင်ပျခြင်းတို့ အဆုံး၌ ကြာရှည် တွေ့ကြုံ
ရတတ်သည့် မကျေနပ် မကြည်သာခြင်း၊ ငေးငိုင်
ငိုရိုက်ခြင်း၊ ပင်ပန်းနွမ်းကြေခြင်း၊ တွေဝေယုံမှား
ခြင်းတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေး ဖုံးလွှမ်းတတ်ရာ သိသရာ
တစ်ခွင်မှ—

ယခု ဘဝ၌ပင်လျှင် ထွက်မြောက်နိုင်အောင်
ကြိုးပမ်းရန် အစဉ် သတိပေးလျက်ရှိသည်—

အမိ အဖ နှစ်ပါး ထိုအား

ဤစာအုပ်ဖြင့် ရိုသေ မြတ်နိုးစွာ ကန်တော့ပါသည်။

နန္ဒာသိန်းဇော်

နန္ဒာသိန်းဝေ၏ထုတ်ဝေပြီးစာအုပ်များ

- ၁။ အတွေးအခေါ်တို့လွင့်မျောခြင်းနှင့် လူ၏ဆောက်တည်ရာ (၁၉၈၃) - ၄၀၀၉၄၁၀၅၀၉
- ၂။ ဘဝအဓိပ္ပါယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ (၁၉၇၅) - ၃၅/၈၉(၁)
- ၃။ ကိုယ်ကျင့်တည်ကြည်ခြင်းနှင့် အဆင့်မြင့်ခရီးစဉ် (၁၉၇၇) - ၃၈၀/၈၉(၈)
- ၄။ စီးပွားရေးနှင့် စစ်ရေးဗျူဟာ (၁၉၉၂) - ၂၅/၉၂(၂)
- ၅။ ခရောင်းလမ်းကို ဖြတ်ကျော်ခြင်း (၁၉၇၉) - ၃၉၄/၈၉(၈)
- ၆။ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းနှင့် ခရီးသွားခြင်း (၁၉၈၀) - ၄၈၇/၈၈(၁၁)
- ၇။ စိတ်အဆင့်ဆင့်မြင့်တက်ခြင်းသဘာဝ (၁၉၇၅) - ၂၁၁/၈၉(၅)
- ၈။ အရိမဒ္ဒနမှ တွေးမြင်ရန်တို့ ဝေပျံ့နေဆဲ (၁၉၉၅) - ၁၃၆/၉၅(၃)
- ၉။ အသွင်သဏ္ဍာန်တို့နောက်ကွယ်၌ (၁၉၉၃) - ၄၀၈/၉၄(၇)
- ၁၀။ ကြာ (၁၉၉၂) - ၄၁၄/၉၁(၁၀)
- ၁၁။ မှန်သောစကားကိုဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သောမှတ်ချက်များ (၁၉၈၈) - ၃၉၃/၈၉(၈)
- ၁၂။ ထေရဝါဒနှင့် ပတ်သက်သောမှတ်ချက်များ (၂၀၀၁) - ၃၀၂/၂၀၀၀(၅)
- ၁၃။ တွေးချိန်ချင့်စရာ (၁၉၉၉) - ၁၀၄၈/၂၀၀၁(၁၀)
- ၁၄။ နက္ခတ်ဗေဒနှင့် မြန်မာ့အတွေးအမြင်အစဉ်အလာ
- ၁၅။ ဖြေဆည်ရာ (၁၉၈၉) - ၄၂၂/၈၈(၇)
- ၁၆။ THROUGH LIFE'S PERILS(1983) - ၁၁၄၈
- ၁၇။ မနက်ဖြန်များကိုဖြတ်သန်းနေသော စိတ်ကူးများ (၂၀၀၃) - ၈၆၂/၂၀၀၂(၁၀)
- ၁၈။ ပြောရင်းပြောနေမည့် ချစ်ခြင်းမေတ္တာ (၂၀၀၄)-၃၀၉/၂၀၀၄(၄)
- ၁၉။ သမုဒ်ပင်လယ်ပြာ နှိုင်းပမာ (၂၀၀၈) - ၄၀၀၂၄၃၀၃၀၈
- ၂၀။ နောင်တကင်းရာသို့... (၂၀၀၉) - ၄၀၀၇၉၇၀၇၀၉

‘ဟောဒီစာအုပ် ကို မဖတ်ဖူးလျှင်

လူ ဖြစ် ကျိုး မ နပ် တော့ ဘူး” ဟု ပြောနိုင်သော စာအုပ်သည် ရှားပါး၏။ သို့သော် နန္ဒာသိန်းဇံပြုစု သည့် ‘ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ’ စာအုပ်ကို အထက်ပါအတိုင်း ပြောပြပြီး မိတ် ဆွေ တို့ အား တိုက်တွန်းလိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်မိသည်။

လှေငယ်နှင့် ကိုင်းတောအလယ်၌ လွင်နေ ရှာသူ၏ပန်းချီကားဖြင့်ဆရာပေါ်ဦးသက်က ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မျက်နှာဖုံးမှ ဖွင့်ထားသည်။

စာအုပ်အတွင်း၌မူ အတိုင်းအဆမရှိအောင် ကျယ်ပြော နက်နဲသော လူသား တို့၏ ဘဝကို စာမျက်နှာ (၃၀၀)ခန့်နှင့် ပြည့်စုံစွာ သုံးသပ် ထားသည်။ ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုဖွင့်ပြီး ဘဝကို မည်သို့ ရင်ဆိုင်ရမည်ကို အသေးစိတ် ဆွေးနွေး ထားစာဖြင့် ဘဝသားမှန်သမျှ လေ့လာ ရမည့် စာအုပ် ဖြစ်၏။

ဘဝသား၊ သို့မဟုတ် လူသားတို့သည် မိမိတို့ အသိဉာဏ်ရင့်သန်ကာ တွေးတတ် ခေါ်တတ် မြော် မြင်တတ်စကပင် မိမိတို့ဘဝကို ဆင်ခြင်ခဲ့ကြသည်။ ဘဝကို ဆင်ခြင်ရာမှ ကရွတ်ကင်းလျှောက်လုံးလည် လိုက်သွားသူများလည်း အများရှိ၏။

အောင်ဗလ

လူ သား တို့တွင် အ ကြီး မား ဆုံး သော ခိ ရိ ယဖြင့် ကျင့် ကြံရာမှ အမြင့်မားဆုံးသော

အသိဉာဏ်ကိုရရှိခဲ့သော ဗုဒ္ဓကမ္မ ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ကို အကြွင်းမဲ့ သိရှိနားလည်တော်မူခဲ့၏။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်က သိမြင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏ အမြင်ကို ယနေ့ မိရိုးဖလာ မြန်မာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အများစုတို့အဖို့ နားမလည် သေး၊ မသိရှိကြသေးဟု ဆိုနိုင်၏။ ဗုဒ္ဓ၏ ဘဝအယူ အဆကို မိခင် ဘာသာစကားမဟုတ်သော ပါဠိ စကားလုံးများ ကြား “ခံ” နေသဖြင့် မသိကြရဟု အချို့က ဆိုသည်။ အလားတူပင် အနောက်တိုင်း ပညာရှင်များ၏ ဘဝအဖွင့်ကိုလည်း အင်္ဂလိပ်စကား လုံးကြီးများ ကြားခံထားသဖြင့် နားမလည်နိုင် အောင် ရှိကြသည်။

ယခု နန္ဒာသိန်းဇံ၏စာအုပ်သည် ကျယ်ပြန့် နက်နဲသော ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို လွယ်ကူ ရှင်းလင်း သော မြန်မာ ဘာသာသက်သက်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုထား သဖြင့် “ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ဖြစ်အောင် ဖတ်ပြီး မှတ် ဖြစ်အောင် မှတ်စေချင်တယ်” ဟု မိတ်ဆွေများအား တိုက်တွန်းမိပါကြောင်း။

၂၇-၆-၇၅ နေ့၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ် သတင်းစာပါ အောင် ဗလ၏ ‘စာပေ ပရိသတ်အတွက် စာအုပ်သတင်း’ ဆောင်းပါးမှ ကောက် နုတ်ချက်။

ပါမောက္ခ ဦးဖေအောင်

အမည်

ဗုဒ္ဓ ဒေသနာတော်မှ ဒဿန ဘက်ဆိုင်ရာ သဘောတရား များကို ယခုကဲ့သို့ စတင် ဖော်ထုတ် လိုက်သော နန္ဒာသိန်းဇံ၏ မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ယူစဉ်က တင်သွင်းခဲ့သည့် ကျမ်းသည် နောင် ဗုဒ္ဓဒေသနာကို လေ့လာ လိုက်စား လိုကြသော ခေတ် ပညာရှင်များအတွက် လမ်းစတော်ပေးသော ကျမ်းတစ်စောင်အနေ နှင့် ရပ်တည် နေမည် ဖြစ်သဖြင့် ဤကျမ်း ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခြင်းကို ဝမ်းသာစွာ ကြိုဆို ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးဖေအောင်

(အငြိမ်းစားပ | မောက္ခ)

ဒဿနိကဗေဒဌာန
ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်
ရန်ကုန်မြို့။

ဒေါ်ကြည်ကြည်လှ

အမှာ

ဘဝဟူသည် ကျယ်ပြောလှပေသည်။ ဆန်းကြယ်နက်နဲ လှပေသည်။ ဤကျယ်ပြောနက်နဲ ဆန်းကြယ်လှသည့် ဘဝတွင် လူတို့သည် ကျင်လည် ကျက်စားကြရပေသည်။ သို့ကြောင့် အသိဉာဏ်ရှိသည့် လူသားသည် ဘဝ၏ အကြောင်းကို မစူးစမ်း မလေ့လာဘဲ အဘယ်မှာနေနိုင်မည် နည်း။ ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုကြ၏။ သမိုင်းတစ်လျှောက် ရှိ ခေတ်အဆက်ဆက်၌ ဘဝနှင့် ပတ်သက်သည့် စုံစမ်းလေ့ လာမှုများ၊ တွေးခေါ်မှုများကို ပြုခဲ့ကြပေသည်။ ဘဝကို ရှုထောင့် အမျိုးမျိုးမှ နည်းပရိယာယ် အမျိုးမျိုးဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေတော် ဖွင့်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် ဘဝ၏ သစ္စာကိုပါ ဖော်ထုတ်လာနိုင်ရန် ရည်သန်ခဲ့ကြပေသည်။ ဘဝ၏ သစ္စာတရားကို သိမြင်လာ သည်နှင့်အမျှ လူတို့သည် မိမိတို့ကံကြမ္မာကို မိမိတို့အကောင်း ဆုံးဖြစ်အောင် ဖန်တီးကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာကို ရှာဖွေ စူးစမ်းခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအနက် ဗုဒ္ဓသည်လည်း တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓသည် လူတို့၏ လောကီ၊ လောကုတ္တရာအကျိုးနှစ်ဖြာကို ရှေးရှု၍ ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ဘဝ၏ သစ္စာတရားသည် အဘယ်သို့ ဖြစ် သည်ကို ဟောကြားတော် မူခဲ့ပေသည်။ စာရေးသူ နန္ဒာ သိန်းဇံသည် ဤစာအုပ်တွင် ဘဝနှင့် ပတ်သက်သော ဗုဒ္ဓ

(ဆ)

ဒဿနရှိ အယူအဆတို့ကို အခြား အခြားသော အရှေ့
အနောက် ပညာရှင်ကြီးများ၏ ယူဆချက်များနှင့်
နှိုင်းယှဉ် ဖော်ပြထားသည်။ ဗုဒ္ဓ ထုတ်ဖော် ပြသခဲ့သည့်
ဘဝ၏ သစ္စာတရားသည် မည်မျှတန်ဖိုးရှိသည်ကို အကဲဖြတ်
သုံးသပ်ရာတွင်လည်း အခြားသော အမြင်များနှင့် ချိန်ထိုး၍
တင်ပြထားပေသည်။ ဤမျှ နက်နဲ သိမ်မွေ့ လှသည့်
အကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်၍ စာရေးသူသည် မဟာဝိဇ္ဇာ
ဘွဲ့အတွက် ကျမ်းတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ပြုစုခဲ့ပေသည်။ မဟာ
ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကိုလည်း ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ယင်း မဟာဝိဇ္ဇာ
ကျမ်းကို ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ပညာရေးအဖွဲ့၏
ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အများပြည်သူများ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် ထုတ်ဝေ
ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နန္ဒာသိန်းဇံနှင့် စာရှုသူအပေါင်းတို့အား မိတ်ဆက်ပေး
သည့် ဤစာအုပ် နောက်တွင်လည်း မြန်မာ့အတွေးအခေါ်၊
ကမ္ဘာ့အတွေးအခေါ်တို့ကို မြန်မာ့ရှုထောင့်မှ ဖော်ထုတ်
ဖြန့်ချိပေးမည့် စာအုပ်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက် ရေး
သားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ဒေါ်ကြည်ကြည်လှ
(အငြိမ်းစားပါမောက္ခ)

ဒဿနိကဗေဒဌာန
ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
၁၉-ရက်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၇၄။

(ဒဿအကြိမ်)

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဒဿနိကဗေဒ ဘာသာရပ်ကို စိတ်ဝင်စားအောင်၊ ဒဿနိကဗေဒ ပညာရပ်၏ သိမ်မွေ့ နက်နဲမှုကို သိမြင်အောင် နှစ်ရည်လများ ကျွန်တော့် အား သင်ကြား ပို့ချ၍ ယခုကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဒဿနကို ဗဟိုပြု၍ ကျမ်းတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့အဖြစ် ပြုစုတင်ပြနိုင်သည်အထိ စူးစမ်းလေ့လာခွင့်ရအောင် လမ်းညွှန် ပို့ဆောင်ပေးခဲ့သော ပညာရေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာ ခင်မောင်ဝင်းအားလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓ၏ သိမ်မွေ့ နက်နဲလှသော ဒဿန အမြင်တို့ကို ကိုယ်အား၊ စိတ်အားစိုက်ထုတ်၍ ရှုထောင့်အထွေထွေမှ နှိုင်းယှဉ် တင်ပြ ညွှန်ကြားပေးရုံမျှမက အရာရာတွင် ဖခင်ချင်းသဖွယ် မေတ္တာ အကြင်နာဖြင့် ဆုံးမသွန်သင်သော ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးဖေအောင်အားလည်းကောင်း၊ ဤကျမ်းဖြစ်မြောက်အောင် တည်ငြိမ် စင်ကြယ်သောစေတနာဖြင့် အဘက်ဘက်မှ ကြီးကြပ်ညွှန်ကြားပေးသည့် ဆရာမ ဒေါ်ကြည်ကြည်လှအားလည်းကောင်း အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

တွေးချင် ခေါ်ချင် ဘဝကို သုံးသပ်ချင်အောင် ကျွန်တော့်အား အရှေ့တိုင်း အနောက်တိုင်း အတွေးအခေါ်များကို သင်ကြား ပို့ချပေးခဲ့ ကြသော ဆရာမကြီး ဒေါ်မေတင်ထွဋ်၊ ဒေါ်ခင်ဆက်ရီ၊ ဒေါ်နန်းဆွေ တို့အားလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဤကျမ်း ပြုစုနေစဉ် ကာလအတွင်း ပါဠိဘာသာနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ စာပေ ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ များစွာ အကူအညီပေးခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓ တက္ကသိုလ် သုတေသနအရာရှိ ဦးသိန်းကျော်အား လည်းအောင်း၊ အစ်ကိုရင်းတမျှ

(ဒဿမအကြိမ်)

(၈)

ချစ်ခြင်း၊ ဂရုစိုက်ခြင်းတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ သဘောတရားများကို ရှင်းလင်း ပြသပေးခဲ့သော မော်လမြိုင်ကောလိပ် အရှေ့တိုင်းပညာဌာနမှူး ဦးကျော်ရှိန်အားလည်းကောင်း အထူး ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

နောက်ဆုံးအားဖြင့် ဤကျမ်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဗမာတိမေတ္တာ စေတနာဖြင့် လက်ရေးမူကို ပြင်ဆင်ပေးခြင်း၊ အကြံကောင်း ဉာဏ်ကောင်း များပေးခြင်း၊ လက်ရေးမူကို လှပ သေသပ်ကျနစွာ လက်နှိပ်စက်ရိုက်ကူးပေးခြင်းတို့ဖြင့် အပြီးသတ် ကူညီခဲ့သောဦးစံကောက် (ကုန်သွယ်ရေး)အားလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နန္ဒာသိန်းဇံ

ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်
ရန်ကုန်မြို့။
၇-ရက်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၇၃။

မာတိကာ

စာအုပ်အစဉ်		စာမျက်နှာ
ပါမောက္ခ ဦးဖေအောင်၏အမှာ [က]
ဒေါ်ကြည်ကြည်လှ၏အမှာ [ခ]
ကျေးဇူးတင်လွှာ [ဂ]

အပိုင်း (၁)

နိဒါန်း

၁။ ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေခြင်း	၃
၂။ အရှေ့အနောက်ဒဿနဗေဒသမိုင်းရှိလူ့ဘဝအနေအထား	၁၉
၃။ မျက်မှောက်ခေတ် အနောက်တိုင်းဒဿနဗေဒနှင့် လူ့ဘဝဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	၂၀

အပိုင်း (၂)

ဗုဒ္ဓဒဿန၌ ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေခြင်း

၄။ အတွင်းသန္တာန်ဖြစ်သောစိတ်ကိုအလေးပေးလေ့လာခြင်း			၅၁
၅။ ဘဝအောင်မြင်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သောအဆိုဝါဒများ			၆၅
၆။ အဖန်တလဲလဲပွားများခြင်းဖြင့် စိတ်စွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း.....	၇၅
၇။ ဇင်ကျင့်စဉ် သမထကျင့်စဉ်တို့ဖြင့် စိတ်စွမ်းအင်ကို ပျိုးထောင်ခြင်း	၈၇

(ဒဿမအကြိမ်)

(၉)

အခန်း

စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၃)

ပထမ ဘဝသစ္စာ

- ၈။ ရှုထောင့်သစ်မှ အမှန်တရားကိုသိမြင်ဖော်ထုတ်ခြင်း ၁၀၅
- ၉။ ခန္ဓာငါးပါးနှင့် သစ္စာ ၁၂၁
- ၁၀။ သိခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ခြင်း ၁၃၂

အပိုင်း (၄)

ဒုတိယ ဘဝသစ္စာ

- ၁၁။ ဘဝဖြစ်ပေါ်မှု၏ အခြေခံအကြောင်းတရား ၁၄၅
- ၁၂။ သင်္ခါရနှင့် စိတ်ပိုင်းနိယာမ ၁၆၁
- ၁၃။ ဘဝတို့ ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် ဘဝသံသရာကို ဖြတ်တောက်ခြင်း ၁၇၇

အပိုင်း (၅)

တတိယ ဘဝသစ္စာ

- ၁၄။ ဘဝ၏ အဆုံးစွန်သောပန်းတိုင် ၁၉၃
- ၁၅။ အမည်ဝေါဟာရတို့ကို ကျော်လွန်သောပရမတ္ထသဘာဝ ၂၀၆

အပိုင်း (၆)

စတုတ္ထ ဘဝသစ္စာ

- ၁၆။ တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း ၂၁၅
- ၁၇။ ပဓာန အချုပ်ဖြစ်သောသတိ ၂၃၃
- ၁၈။ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်၍ ပရမတ္ထသဘာဝကိုသိမြင်ခြင်း ၂၄၅

(ဒဿမအကြိမ်)

(၅)

အခန်း

စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၇)

နိဂုံး

၁၉။	ဘဝအစီပွယ်နှင့် ဘဝငြိမ်းအေးခြင်း	၂၆၃
	သက်ဆိုင်ရာအပိုင်းများနှင့် ညှိနှိုင်းလေ့လာရန်			
	ကိုးကားကျမ်းများမှ ကောက်နုတ်ချက်များ	၂၇၇
	ကိုးကားကျမ်းများ	၃၀၁
	အကုမုတေဉ် အညွှန်း	၃၁၃

အပိုင်း (၁)

နိဒါန်း

ဘဝကို မစူးစမ်း မလေ့လာဘဲ
အသက်ရှင်နေခြင်းသည်
အချည်းနှီးသောနေခြင်းတည်း။
ဆော့ခရစ္တို — PLATO'S
APOLOGY

အခန်း [၁]

ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေခြင်း

“ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း” ဟူသော မေးခွန်းကို လူသားတို့သည် သိသိသာသာဖြစ်စေ၊ မသိမသာဖြစ်စေ မေးတတ်ကြ၏။ စင်စစ် ထိုမေးခွန်းသည် ဘဝ*နှင့် ဖက်သက်၍ အခြေခံကျသော မေးခွန်း နှစ်ရပ်ကို တစ်ပေါင်းတည်း ရောထွေးလျက် မေးခြင်းဖြစ်၏။ ထိုမေးခွန်း နှစ်ရပ်မှာ....

၁။ အသက်ရှင် လှုပ်ရှားလျက်ရှိသော လူ့ဘဝသည် အနှစ် သာရရှိသော ဘဝ ဟုတ်ပါ၏လော။

၂။ မည်သည်ကို ရည်မှန်းချက်ထား၍ သက်ရှင် လှုပ်ရှားရ မည်နည်းဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ထိုမေးခွန်းနှစ်ရပ်ကိုအခြံအရံအဖြစ် မေးတတ်သော မေးခွန်းနှစ်ရပ် လည်း ရှိပေသေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ....

(က) အတိတ်ဘဝသည် ရှိခဲ့သလော၊

(ခ) အနာဂတ်ဘဝကော ရှိဦးမည်လော ဟူသော မေးခွန်း နှစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါမေးခွန်းတို့၏ အဖြေများသည် “ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ် ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း” ဟူသော မူလမေးခွန်းကြီး၏ အဖြေများဖြစ်ကြ ပေလိမ့်မည်။

* ဘဝဟူသောဝေါဟာရကို ဤကျမ်း၌ လူ၏ အသက်ရှင်လှုပ်ရှားနေသော ဖြစ်စဉ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူ၍ သုံးနှုန်းပါသည်။

၄ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

မေးခွန်း(၁)နှင့် ပတ်သက်၍ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် အောက်ပါ မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

အသက်ရှင်နေသော ဘဝ၏ ပင်ကိုသဘာဝ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်စုံတစ်ရာရှိပါ၏လော။ မည်သည့် အခြေအနေ မည်သည့်လူမှု ပတ်ဝန်းကျင် အတွင်း၌ အသက်ရှင်နေရမှ ကောင်းသောဘဝ၊ အနှစ်သာရရှိသော ဘဝဖြစ်သနည်း။ အသက်ရှင်နေသော ဘဝ၌ သူ့အကန့်နှင့်သူ၊ သူ့အခြေအနေနှင့်သူ အနှစ်သာရ-အဓိပ္ပာယ်တို့ ရှိသည်ပင်ဆိုစေ ၎င်းတို့ထက် ပိုသော အနှစ်သာရ၊ ၎င်းတို့ထက် ပိုသော အဓိပ္ပာယ်တို့ မရှိနိုင်တော့ပြီလော။

အသက်ရှင်နေခြင်း၌ အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ၊ အဓိပ္ပာယ် တစ်စုံ တစ်ရာရှိပါ၏လော။ အသက်ရှင်နေခြင်းသည် အချည်းနီးသော အသက်ရှင်ခြင်းလော။ မည်သို့သောဘဝမျိုး ဖြစ်ပါမှ အနှစ်သာရ ရှိသောဘဝ၊ တန်ဖိုးရှိသောဘဝဖြစ်သနည်း။ အမွန်မြတ်ဆုံးသော အဆုံးစွန်သောဘဝ၏ အနှစ်သာရဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ အနှစ် သာရရှိသောဘဝ ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို မည်သည့် အပေါ် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်နည်း....အစရှိသည့် မေးခွန်းများသည် ဘဝ၏ တန်ဖိုး ဆိုင်ရာ အယူအဆနယ်ပယ်၌ ပါဝင်ကြပေလိမ့်မည်။

မေးခွန်း(၂)နှင့်ပတ်သက်၍ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့်အောက်ပါ မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

မည်သည့်အရာအတွက် အသက်ရှင်နေရသနည်း။ မည်သို့သော ဘဝအနှစ်သာရ၊ မည်သို့သောတန်ဖိုးကို ရရှိအောင် လှုပ်ရှား ရုန်းကန်နေရမည်နည်း။ မည်သို့သောရည်ရွယ်ချက်ထား၍ လှုပ်ရှား သက်ရှင်နေမှ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဘဝဖြစ်မည်နည်း။ အသက်ရှင်နေ စဉ်အတွင်း မည်သို့မည်ပုံ နေထိုင်ရမည်နည်း။ လောကီရေးရာ မျှော် လင့်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်တို့ထက် ပို၍၊ ပို၍မြင့်မြတ်ကောင်းမွန်သော

o value of life

(ဒေမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေခြင်း

မျှော်လင့်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်တို့ ရှိနိုင်သေးသလော။ ထိုမျှော်လင့်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို ရရှိနိုင်သော နည်းလမ်းကော ရှိသလော။ ဘဝ၏အဆုံးစွန်သော ပန်းတိုင်ဟူသည်မှာ အဘယ်နည်း.... အစရှိသည့် မေးခွန်းများသည် ဘဝ၏ ရည်ရွယ်ချက် ဆိုင်ရာ အယူအဆ နယ်ပယ်၌ ပါဝင်ကြပေလိမ့်မည်။

မေးခွန်း(က)နှင့် ပတ်သက်၍ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် အောက်ပါ မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

ပစ္စုပ္ပန်လက်ရှိဘဝမတိုင်မီ ရှေးက အတိတ်ဘဝတို့ရှိခဲ့သလော။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏အစသည် မည်သို့ဖြစ်သနည်း။ အတိတ်ဘဝမှ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသို့ မည်သို့ ကူးပြောင်းရောက်ရှိလာသနည်း။ ဤကမ္ဘာလောကကြီးအတွင်းသို့ လူအဖြစ် ရောက်ရှိလာခြင်းသည် ကြောင်းမဲ့ရောက်ရှိလာခြင်းမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ရောက်ရှိလာခြင်းလော။ အတိတ်ဘဝက ပြုခဲ့သော ကံများသည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသို့ပါလာ၍ အကျိုးအပြစ် ပြုတတ်ပါသလော စသည့် မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

မေးခွန်း(ခ)နှင့် ပတ်သက်၍ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် အောက်ပါ မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

သေပြီးလျှင် မည်သို့ဖြစ်ဦးမည်နည်း။ သေခြင်းသည် ဘဝ၏နိဂုံးအဆုံးသတ် ဖြစ်လေသလော။ သေခြင်းတရားနှင့်အတူ မည်သည်တို့ပါသွားသေးသနည်း။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ကောင်းသောကံကို ပြုလျှင် ကောင်းသောဘဝသို့၊ ဆိုးသော ကံကိုပြုလျှင် ဆိုးသောဘဝသို့ ရောက်နိုင်သလော။ ကံတို့၌ အနာဂတ်ဘဝ အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရောက်စေနိုင်သော စွမ်းအင်သတ္တိများရှိပါသလော။ အခြားသောဘဝ ဘုံဌာနများကော ရှိသေးသလော။ ရှိသည်ဆိုလျှင် ထိုဘဝ ဘုံဌာနများသို့ မည်သို့မည်ပုံ ရောက်နိုင်သနည်း။ ဘဝသစ်တစ်ဖန် ရှိသေးသည်ဆိုလျှင်လည်း ထိုဘဝသစ် မဖြစ်တော့ရန် ရပ်တန့်ချုပ်

၁ aim of life

(စုသမအကြိမ်)

ငြိမ်းစေနိုင်သော နည်းရှိသလော... စသည့် မေးခွန်းများကို မေးတတ်ကြသည်။

အထက်ပါ ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများသည် ဘဝခရီးစဉ် တစ်လျှောက် တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လာရသော အခက်အခဲများ၊ ဒုက္ခတရားများ၊ ငြီးငွေ့မှုများ၊ မကျေနပ်မှုများ စသည့်ပြဿနာများ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများ ဖြစ်ကြသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဘဝခရီးစဉ်တစ်လျှောက်၌ တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လာရသော ဘဝပြဿနာများကို ဝေါဟာရပညတ်တို့ဖြင့် ဖော်ဆောင်ထားချက်များ ဖြစ်ကြသည်။

သို့ရာတွင် ထိုမေးခွန်းများသည် အချဉ်းနှိုးသော မေးခွန်းများဖြစ်သည်။ အတွေးခေါင်ရာမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုမေးခွန်းများသည် အဆုံးစွန်အားဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊ ဝှာလည်း မဖြစ်နိုင်သော မေးခွန်းများ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆသူများလည်း ရှိကြ၏။ ထို့ပြင်....

“လူသည် ဘဝအကြောင်း နားလည်ဖို့မဟုတ်၊ ဘဝ၏ သုခ ဒုက္ခကိုခံစားရန်သာ ပေါ်ပေါက်နေသည်”* ဟူသော အထက်ပါ ဂျော့စန့်တာယာန၏ စကားအတိုင်း ဘဝနှင့် ဆိုင်ရာ ထိုမေးခွန်းမျိုးတို့ကို မေးရန်ဖြစ်စေ၊ ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်စေ ကြိုးစားခြင်း မပြုမီဘဲ စား၊ ဝတ်၊ နေရေး လူမှုကိစ္စတို့ကို ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင်၊ ဓံစားနိုင်သည်ထက် ခံစားနိုင်အောင် ကြိုးစားလုံးပန်းရင်းဖြင့်သာ အချိန်ကုန်သွားကြသူများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသူများအတွက် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားသည် မှန်ကန်ပေလိမ့်မည်။

“လူသားတို့၏ ဘဝခရီးစဉ်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အဖြစ်အပျက် သုံးခုသာရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ မွေးဖွားခြင်း၊ အသက်ရှင်နေခြင်းနှင့် သေခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ လူသားတို့သည် မိမိတို့ မွေးဖွားခဲ့ခြင်းကို အာရုံမခံစားနိုင်၊ မသိနိုင်

* The Speaker's Desk Book. P. 219
o George Santayana (1863 - 1952)
j Jean De La Bruyere

တော့၊ သေခြင်းနှင့် ကြုံသည့်အခါ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ကြ ကုန်၏။ အသက်ရှင်နေခိုက် နေဖို့ကိုမူကား မေ့လျော့ သွားခဲ့ကြလေသည်။”*

စင်စစ်လူသားတို့သည် စားဝတ်နေမှု နောက်သို့ လည်းကောင်း၊ ကာမဂုဏ်အာရုံ အမျိုးမျိုးနောက်သို့ လည်းကောင်း တကောက်ကောက် လိုက်လျက် ရှိကြ၏။ မပြည့်စုံသူသည် ပြည့်စုံရန်၊ ပြည့်စုံသူသည် ထပ်၍ ထပ်၍ ပြည့်စုံရန် တဏှာလောဘ၏နောက်သို့ တကောက်ကောက်လိုက် လျက်ရှိ၏။ လူတို့သည် ဘဝရပ်တည် အသက်ရှင်ရေးအတွက် ကြိုးစားရုန်း ကန်ရ၏။ ထိုသို့ကြိုးစားရုန်းကန်၍ အသက်ရှင် ရပ်တည်နိုင်ပြန်သောအခါ ခန္ဓာကိုယ်၏ အခြားလိုအပ်ချက် အမျိုးမျိုးကို ပြည့်စုံကျေနပ်မှုရရန် ကြိုး စား ရုန်းကန်ပြန်သည်။ ထိုသို့ကြိုးပမ်းရင်း၊ ရုန်းကန်ရင်း၊ သုခဒုက္ခ အမျိုးမျိုးကို ခံစားရင်းနှင့်ပင် သေခြင်းတရားအတွင်း၌ နစ်မြုပ်ပျောက် ကွယ်သွားကြလေသည်။ ဤအဖြစ်တို့ကို တွေ့မြင်သော လူသားသည် “စင်စစ် ဘဝသည် အဓိပ္ပာယ်မရှိ၊ အချည်းနှီးသာလျှင် ဖြစ်သည်” ဟု မြင်လာပြန်သည်။

သို့ရာတွင် “ဘဝ၌အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်၊ ထိုအဓိပ္ပာယ်ကိုရှာခြင်းသည်ပင် ကျွန်ုပ်၏ အာဟာရဖြစ်၏”** ဟု ဆိုသော ဘရောင်းနှင့် ကဲ့သို့ ဘဝ အဓိပ္ပာယ်ကို အလေးအနက်ရှာဖွေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ရှိကြ၏။ ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရုရှား စာရေးဆရာကြီး တော်လ်စတိုင်း† သည် အောက်ပါအတိုင်း ထူးခြားစွာ ဖော်ပြထား၏။

“လွန်ခဲ့သောငါးနှစ်က ကျွန်ုပ်၌ ထူးခြားသောအခြင်း အရာတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။ ထိုအခြင်းအရာကြောင့် ပထမ၌ ဘဝ၏ ရှုပ်ထွေးလျှိုဝှက်သော သဘောတို့ကို နားမလည် နိုင်အောင်ဖြစ်ကာ မည်သို့မည်ပုံ အသက်ရှင်နေရမည်ကိုပင် မသိနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်၏ဘဝသည် ဆိုးလေပြီဟု

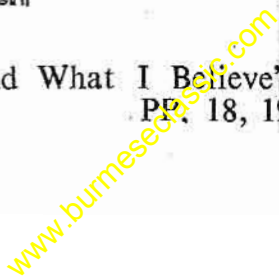
* The Great Quotations. P.34
** Will Durant, “The Story of Philosophy” Int.
‡ Robert Browning (1812-89)
J Leo Tolstoy (1828-1910)

ထင်မှတ်ကာ စိတ်ဝမ်းညှိုးငယ်ခြင်းလည်းဖြစ်ရ၏။ သို့ရာတွင် အထက်ပါ အခြင်းအရာသည် ပျောက်ကွယ် သွားပြန်၍ ကျွန်ုပ်သည်လည်း ယခင်ကကဲ့သို့ပင် ဆက်လက်နေခဲ့ပြန်ပါသည်။ ထိုသို့နေရင်းမှ နားမလည်နိုင်သောဘဝ၏သို့ ဝှက်ရှုပ်ထွေးမှုများသည်ယခင်ကကဲ့သို့ပင် ခဏခဏပေါ်ပေါက်လာကြပြန်သည်။ ၎င်းတို့သည် အစဉ်သဖြင့် မေးခွန်းများအနေနှင့် ကျွန်ုပ်၏သန္တာန်၌ ပေါ်လာကြ၏။ ၎င်းတို့မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် မည်သည့်အတွက် လူ့ဘဝတွင် အသက်ရှင်နေကြသနည်း။ ဤဘဝ အသက်ရှင်ပြီးလျှင် နောင်ဘာဖြစ်ဦးမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းများပင်တည်း။....

“...မင်စက်များသည် တစ်နေရာတည်း၌ တပေါက်ပေါက်ကျလျက် ရှိသည့်အခါ အမည်းကွက်ကြီး ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ထပ်တလဲလဲ ပေါ်ပေါက်နေသော ထိုအမေးပုစ္ဆာများသည်လည်း ပြဿနာကြီးတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ရောက်လာကာ အဖြေကိုလည်း မရမက တောင်းဆိုလျက်ရှိ၏။.... ထိုအမေးပုစ္ဆာများသည် အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော၊ လေးနက်မှုမရှိသော၊ ကလေးကလားဆန်သော ပုစ္ဆာများဖြစ်သည်ဟုထင်ရသော်လည်း ၎င်းတို့ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ကြိုးစားလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် (၁) ၎င်းတို့သည် အဓိပ္ပာယ်ကင်းမဲ့သော၊ ကလေးကလားဆန်သော ပုစ္ဆာများမဟုတ်။ ၎င်းတို့သည် အရေးအကြီးဆုံး၊ အလေးနက်ဆုံးသော ဘဝပုစ္ဆာများဖြစ်သည်။ (၂) ၎င်းတို့ကိုဖြေရှင်းရန်မည်မျှကြိုးပမ်းစေ၊ ကျွန်ုပ်သည် ဖြေရှင်းခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ဟု သိမြင်လာပါသည်။ ထိုသို့အဖြေမပေးနိုင်သောအခါ၌ ကျွန်ုပ်၏ရပ်တည်ရာသည် ပြိုကျသွားသကဲ့သို့၊ ကျွန်ုပ်၏ထောက်ရာတည်ရာသည် မရှိတော့သကဲ့သို့ ခံစားလိုက်ရ၏။”*

* Leo Tolstoy, "A Confession and What I Believe" PP. 18, 19

ဘဝဆိုင်ရာအမှန်တရားတို့ကို မတွေ့မှုကြောင့် ဘဝသည် အဓိပ္ပာယ် လုံးဝကင်းမဲ့နေပုံ၊ အသက်ရှင်နေရသော ဘဝသည် စင်စစ် သေခြင်း တရားကို စောင့်နေခြင်းမှ လွဲ၍ အနှစ်သာရ တစ်စုံတစ်ရာ မရှိပုံကို တော်လှန်စတိုင်းက အရှေ့တိုင်း ဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ်ကို ၎င်း၏ ဘဝနှင့်ယှဉ်၍ အောက်ပါကဲ့သို့ ဆက်လက်ဖော်ပြထား၏။

“တစ်ခါက ခရီးသည်တစ်ယောက်သည်လွင်ပြင်တစ်ခုကိုဖြတ်၍ခရီး သွားရာ လမ်းတွင် သတ္တဝါကြီးတစ်ကောင်က ၎င်း၏နောက်သို့အမိလိုက် လာ၏။ ခရီးသည်သည် ထိုသတ္တဝါကြီးဘေးမှ လွတ်ရန် ရေမရှိသော ရေတွင်းပျက်တစ်ခုအတွင်းသို့ တွယ်ကပ်ဆင်းလိုက်၏။ သို့ရာတွင် မိမိအား စားမျှီရန် ပါးစပ်ကြီးဟ၍စောင့်နေသော နဂါးကြီးတစ်ကောင်ကိုရေတွင်း အောက်ခြေ၌ မြင်ရ၏။ ခရီးသည်သည် သတ္တဝါကြီး၏ရန်ကို ကြောက် သောကြောင့် ရေတွင်းပေါ်သို့လည်း မတက်ရဲ၊ နဂါးကြီး၏ အစားမျှီ ခံရမည်စိုးသောကြောင့် ရေတွင်းအောက်သို့လည်း မဆင်းဝံ့သောကြောင့် ရေတွင်းအုတ်ကြားတွင် ပေါက်နေသော သစ်ပင်မှ သစ်ကိုင်းတစ်ခုကိုဆွဲ၍ တွဲလောင်းခိုထား၏။ သူ၏လက်များသည် အားအင် ဆုတ်ယုတ်လာကြ သည်။ မကြာမီ သူသည် ရေ တွင်း အောက် သို့ ဖြစ် စေ ဆင်းရမည်၊ သို့မဟုတ် ရေတွင်းပေါ်သို့ဖြစ်စေ တက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဆင်းသည်ဖြစ် စေ၊ တက်သည်ဖြစ်စေ မိမိဘဝ ဆုံးရှုံးရမည်ကို ခရီးသည်သည် သိ ၏။ သို့ရာတွင် ခရီးသည်သည် သစ်ကိုင်းကို အားခဲ၍ ဆွဲခိုထား၏။ ထို အခိုက်....ဆွဲခိုထားသောသစ်ကိုင်းအပေါ် ဘက်ရီပျားအုံမှ ပျားကောင်များ သည် ပျံဝဲလာကာမိမိအားထိုးတုတ်ကြသည်။ ထိုအခိုက်၌ပင် ကြွက်မည်းကြီး တစ်ကောင်နှင့်ကြွက်ဖြူ တစ်ကောင်သည် မိမိဆွဲခိုထားသော သစ်ကိုင်းကို ဝိုင်းပတ်၍ကိုက်ဖြတ်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ မကြာမီသစ်ကိုင်းသည် ကျိုးပြတ်၍ မိမိသည်နဂါးကြီး၏ပါးစပ်အတွင်းသို့ရောက်တော့မည်ဖြစ်၏။ မိမိသည်မုချ ဆတ်ဆတ် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်တော့မည်ဟု ခရီးသည်သည်သိမြင်၏။....

“.... ခရီးသည်သည် သစ် ကိုင်း ကို တွဲလောင်း ခို ရင်း မှ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုလိုက်ရာ သစ်ကိုင်းရှိ သစ်ရွက်များပေါ် တွင် ပျားရည်စက်ကလေးများ တင်နေသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ခရီးသည် သည် ထိုပျားရည်စက်ကလေးများကို လျှာဖြင့် လှမ်း၍ လျက်လိုက်သေး ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုခရီးသည်နှင့် တူလှတိသည်။ ဘဝတည်းဟူသော

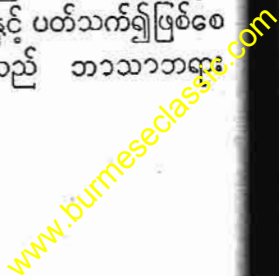
(ဒသမအကြိမ်)

သစ်ကိုင်းငယ်၌ ကျွန်ုပ်သည် ဆွဲခိုလျက်ရှိသည်။ သေခြင်း တရားသည် ကျွန်ုပ်ဘဝကို အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာ ဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးရန် အသင့်စောင့်ကြိုနေသည်ကို သိပါသည်။ နေ့နှင့်ည တည်းဟူသော ကြွက်မည်းနှင့်ကြွက်ဖြူ နှစ်ကောင်သည် ကျွန်ုပ်ဆွဲခိုထားသော ဘဝသစ်ကိုင်းငယ်ကို ကိုက်ဖြတ် ဝါးခြေလျက်ရှိ၏။ သေခြင်းဟူသော နဂါးကြီးကိုလည်း ကျွန်ုပ်အသေအချာမြင်လျက်ရှိ၏။ ဘဝအရသာ၊ ဘဝပျားရည်တို့သည် ကျွန်ုပ်အား အရသာမပေါ်စေနိုင်တော့ပြီဖြစ်သည်။ မလွဲမရှောင်နိုင်သော သေခြင်းတရား၊ သေရမည့် အဖြစ်ကို မြင်တွေ့နေရပါလျက် ကျွန်ုပ်သည်မျက်စိမလှဲနိုင်ချေ။ ဤအဖြစ်ကား ဒဏ္ဍာရီမဟုတ်။ သို့ရာတွင် ဖြေရှင်းခြင်းငှာလည်း မတတ်နိုင်သော၊ လူအားလုံးလည်း သိမြင်နိုင်သော အမှန်တရားသာတည်း။”*

စင်စစ် သမုဒယတဏှာသည် လူသားအား မိမိဘဝအမှန်ကိုမမြင်မိအောင်၊ မစဉ်းစား မိအောင် အလုပ်အကိုင်များ၊ ဝါသနာများ အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ သိယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့များ၊ မျှော်လင့်ချက်များအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ လူ့ဘဝ၏စည်းစိမ်ချမ်းသာ၊ လူ့ဘဝအရသာတို့ အတွင်း၌လည်းကောင်း နှစ်မြှုပ် ကွယ်ငှက်ထားလျက်ရှိ၏။ မမြင်ယောင်ပြုရန် လှည့်စားလျက်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် သေခြင်းတရားနှင့်ရင်ဆိုင်တိုးသော အချိန်တစ်ခုသည် လူသားတိုင်းအတွက် နောက်ဆုံးတွင် ရောက်လာမြဲဖြစ်၏။ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတွေ့ဆုံရန် လမ်းခွဲလမ်းမြောင်းတို့မှ ရှောင်တိမ်းသွားနိုင်သော်လည်း သေခြင်းတရား ကိုမူ ရှောင်တိမ်းသမျှ လမ်းတို့၏ တစ်နေရာရာတွင်ဖြစ်စေ၊ အဆုံးတွင်ဖြစ်စေ ရင်ဆိုင်တိုးလိမ့်မည်သာ ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် “ရုန်းကန်လှုပ်ရှား အသက်ရှင်လျက် သုခ ဒုက္ခတို့ကို ခံစားရင်း နောက်ဆုံး သေခြင်းနှင့် အဆုံးသတ်လေ့ရှိသော ဘဝဖြစ်စဉ်ထက် ပိုလွန်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် မရှိတော့ပြီလော” ဟု လူသား၏ ဆင်ခြင်ဉာဏ်သည် စူးစမ်းဦးမည်သာဖြစ်သည်။ ဘဝ၏တန်ဖိုးနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ ဘဝ၏ မျှော်လင့်ချက်ပန်းတိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ ပစ္စက္ခဘဝ၌ ကျေနပ်မှုမရှိသော လူသား၏ စိတ်သည် ဘာသာတရား

* Ibid , PP. 23-24

နယ်ပယ်သို့ ဆန့်၍ အဆုံးစွန်သော ဘဝတန်ဖိုး၊ အဆုံးစွန်သော ဘဝ
 ပန်းတိုင်ကို ရှာဖွေခြင်းလည်းပြု၏။ ဘာသာ အယူဝါဒ များကလည်း
 အမျိုးမျိုးဖြစ်၍ ဖြေရှင်းချက်အမျိုးမျိုးကိုလည်း ပေးကြသည်။ ဘာသာ
 တရားအများအပြားက လူ့ဘဝ (အတ္တ) ရှိ၍ သေလျှင်တမလွန်ဘဝရှိ
 သေးသည်ဟု ဟောပြောကြသည်။ ထိုဘာသာများအဖို့ သေလွန်ပြီးနောက်
 ထာဝရ သုခခံစားနေရသောဘုံ၊ ထာဝရမြဲနေသောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း
 သည် လူတို့၏ပန်းတိုင်ဖြစ်၍ ထိုဘုံ ထိုအဖြစ်သို့ရောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်း
 နေခြင်း၊ အသက်ရှင်နေခြင်းသည် အဆုံးစွန်သော လူ့ဘဝ၏ တန်ဖိုးဖြစ်
 သည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့ရာတွင် မျက်မှောက်ခေတ်သို့ပွဲပညာနှင့် အတွေး
 အမြင် 'ဒဿနပညာ' အများအပြားက ဘာသာတရားတို့သည် ယုတ္တိ
 တန်သော ဘဝဆိုင်ရာ ဖြေရှင်ချက်များ၊ ခိုင်လုံသော သစ္စာတရားများ
 ကို မပေးနိုင်ဟု ယူဆကာ ဘာသာတရားအလုံးစုံကို ဝေးနိုင်သမျှ ဝေး
 အောင် ပစ်ပယ်လိုက်ကြသည်။ အချို့သူများအဖို့ 'ဘာသာ' ဟုဆိုလျှင်မိမိတို့
 အတွက် လုံးဝအသုံးမဝင်တော့သော၊ မိမိတို့နှင့် မသက်ဆိုင် မစပ်ဟပ်
 တော့သော ပစ္စည်းအဆွေးအမြည့်တို့ထည့်ရာ သေတ္တာဟောင်းကြီးသဖွယ်
 ဖြစ်သွားခဲ့လေသည်။ အချို့ကလည်း မရောက်လာသေးသော သေခြင်း
 တရားကို စဉ်းစားနေခြင်း၊ ကြောင့်ကြစိုက်၍ သေခြင်းကိုရင်ဆိုင်ရန် ကြို
 တင်ပြင်ဆင်နေခြင်းသည် အချည်းနှီးသာဖြစ်သည်။ အသက်ရှင်ခိုက် ဘဝ၏
 အမြဲခံဖြစ်သည့် စား၊ ဝတ်၊ နေရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်တကွ လူမှုကိစ္စအဝဝကို
 ဆောင်ရွက် ကြိုးပမ်းနေခြင်းသည်သာ အဓိပ္ပာယ်အရှိဆုံး၊ အကောင်းဆုံး
 နေခြင်းဖြစ်သည်။ ပိန္နဲပင်ခြယ်လှယ်သူ 'လူတန်းစားကင်းမဲ့သော အခြေအနေ
 အတွင်း၌ စားဝတ်နေမှုစသည့် လူမှုကိစ္စအဝဝ ပြည့်စုံသော လူ့ဘဝသည်
 သာလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဘဝဖြစ်သည်။ မလွဲချောင်နိုင်သော သေခြင်း
 နှင့် ကြုံလာသောအခါတွင်လည်း ရင်ဆိုင်လိုက်ရုံသာရှိသည်။ သေခြင်း၏
 အခြား၌ ဘဝ တစ်ဖန်ရှိ၊ မရှိ ဆိုသည်မှာလည်း လွယ်ကူစွာသက်သေပြ
 နိုင်ကောင်းသောအရာ မဟုတ်သောကြောင့် သေခြင်း၏ အခြားဘက်ကို
 စဉ်းစားလျက် တောဝေနေစရာမလိုဟု ယူဆကြသည်။

မှန်ပါသည်။ အသက်ရှင်ခိုက် စား၊ ဝတ်၊ နေရေး ပြည့်စုံမှုသည်
 ပဓာနဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြည့်စုံရေးကို လူသားတိုင်း အလိုရှိသည်ဖြစ်၍
 အရယူကြရင်း ခေတ်၊ စနစ်တို့ အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲခဲ့သည်မှာ သမိုင်း၌

(ဒဿမအကြိမ်)

အထင်အရှားဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စားဝတ်နေမှု ပြည့်စုံရေးအတွက် ကြိုးပမ်း
 နေခြင်းအပြင် အခြားသော ဘဝပန်းတိုင်၊ ဘဝတန်ဖိုးတို့ မရှိတော့ပြီ
 လောဟု စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော လူသားသည် မေးဦးမည်ဖြစ်၏။ စားပတ်
 နေမှု ပြည့်စုံသောဘဝဖြင့် သေခြင်းကို ရင်ဆိုင်ကာ ဘဝကို အဆုံးသတ်
 ပြုသွားခြင်းသည်လည်း ပြည့်စုံသော ဘဝအဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပြီလောဟု
 ဆင်ခြင် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော လူသားသည် မေးဦးမည်သာဖြစ်၏။
 “ထို့ထက် ကောင်းသောအရာသည် ရှေ့တွင်ရှိသေး၏” ဟူသောစကား
 ကဲ့သို့ ထိုသို့ဘဝ၌နေ၍ သေခြင်းကို ရင်ဆိုင်ခြင်းတို့ထက် ကောင်းသော
 သဘောသည် ရှိနိုင်တန်ရာသည် ဟူသော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် လူသားသည်
 ဆက်လက် ရှာဖွေဦးမည်သာ ဖြစ်၏။

လူသားတို့သည် သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ကြရာ၌ အောက်ပါနည်း
 လေးနည်း အနက် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ရင်ဆိုင်တတ်ကြသည်။

၁။ မသိမှုဖြင့်နေ၍ သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ခြင်း

ဤနည်းဖြင့် ရင်ဆိုင်သူများသည် အများအားဖြင့် ငယ်ရွယ်သော
 ယောက်ျား-မိန်းမများနှင့် အသိဉာဏ် ထိုင်းမှိုင်းလွန်းသူများ ဖြစ်တန်
 ရာသည်။ ထိုသူများသည် ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း မစူးစမ်း၊ ဘဝ
 အဓိပ္ပာယ်ဆိုင်ရာမေးခွန်းများကိုလည်း မေးရန်ဖြစ်စေ၊ အဖြေရှာရန်ဖြစ်စေ
 အလေးအနက် မစဉ်းစားနိုင်ကြသူများဖြစ်၏။ မသိမှုကြောင့် သေခြင်း၏
 သဘောကို ကြိုတင်ထိတ်လန့်ခြင်း၊ မသေမီဘဝကာလကို တန်ဖိုးရှိအောင်
 အသုံးချနိုင်ခြင်းလည်း မရှိသူများဖြစ်၏။ ထိုသူများသည် မသိမှုကြောင့်
 သေခြင်းနှင့်ရင်ဆိုင်ရသည့် အခါ မကြောက်မရွံ့ ရင်ဆိုင်တတ်သော်လည်း
 အများအားဖြင့် ဘဝဒုက္ခတို့ကို ခံနိုင်ရည်မရှိဘဲ ဘဝကိုအရှုံးပေးသွား
 တတ်ကြသူများ ဖြစ်၏။ “ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် တစ်နှစ်လျှင် လူ(၁၄၀၀၀)
 ကျော်သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေကြသည်။ စာရင်းမရသော သေဆုံး
 သူများလည်းရှိသည်။ သေဆုံးသူများတွင် အသက် ၁၇-နှစ်နှင့် ၂၅-နှစ်
 အကြား လူငယ်များက တစ်ဝက်ကျော်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။”*

* လှိုင်းသားပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာ (၁-၂-၇၀)

၂။ ပျော်ပျော်နေခြင်းဖြင့် သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ခြင်း

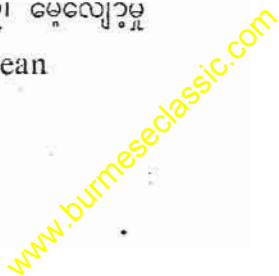
ဤနည်းကို အိန္ဒိယမှ ချာဝက^၁ ဂိုဏ်းသားများ၊ ဂရိ ဒဿနပညာရှင်များထဲမှ စီးရနစ်^၂ ဂိုဏ်းသားများ၊ အက်ပီကျူးရီးယန်း^၃ ဂိုဏ်းသားများလည်း ကျင့်သုံးကြ၏။ ထိုဂိုဏ်းသားများ အသိုအရ ဘဝတွင်အသက်ရှင်နေခိုက် သေခြင်းတရားစသည့် ဒုက္ခဘုံကို မေ့နိုင်သမျှမေ့၊ ဖယ်နိုင်သမျှ ဖယ်ပြီး ပျော်စရာကိုသာ ရှာနေရန်ဖြစ်၏။ သူတို့အဖို့ ပျော်နိုင်သောဘဝသည် တန်ဖိုးရှိသောဘဝဖြစ်၍ ပျော်နိုင်ရေးသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်သောပန်းတိုင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ချာဝကအလိုအရ ဘဝတွင် အပြစ်နိုင်ဆုံး၊ အရနိုင်ဆုံးသော ပျော်ရွှင်မှုကို ရယူရမည်။ ဘဝဟူသည်မှာ စိတ်ပျက်ဖွယ် ဒုက္ခတိုရှိသည် မှန်သော်လည်း ငါးကိုစားသောသူသည် အချိုးကို ဖယ်၍ အသားကို အရနိုင်ဆုံးစားဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ အချိုးတည်းဟူသော ဒုက္ခတို့ကို ဖယ်နိုင်သမျှဖယ်၍ အသားဘည်းဟူသော ပျော်ရွှင်မှုပို့ကို ရနိုင်သမျှ ခံစားရမည် ဖြစ်လေသည်။

အစွဲရေးဘုရင်ကြီး ဆော်လမုန်^၄သည်လည်း အောက်ပါကဲ့သို့ ဆိုခဲ့ဖူး၏။

“နေမင်းကြီး၏ အောက်၌လူတစ်ဦးအဖို့စားခြင်း၊ သောက်ခြင်း ပျော်ပျော်နေခြင်းထက် ကောင်းသော အရာသည် မရှိ။ ထို့ကြောင့် ပျော်ရွှင်စွာ စားကြလော့၊ ပျော်ရွှင်စွာ ဝိုင်အရက်ကို သောက်ကြလော့၊ ချစ်မြတ်နိုးသော ဇနီးမယားတို့ဖြင့် တစ်ဘဝလုံးပျော်ရွှင်စွာ နေကြလော့”^{*}

ပျော်ပျော်နေခြင်းဖြင့် သေခြင်းတရားကို မေ့လျော့သွားသူများ အထဲတွင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝသော၊ လောကီဘက်တွင် အောင်မြင်နေသောသူများသည် ရာခိုင်နှုန်းအများဆုံးပါဝင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘဝကိုအလေးအနက်မသုံးသပ်မှုကြောင့် မိမိတို့ရရှိခဲ့ဘဝကိုအဟုတ်ထင်လျက်လည်း ရှိတတ်ကြ၏။ သင်္ခါရ ဓမ္မကြောင့် ရရှိခဲ့ဘဝ၊ ရရှိခဲ့ပျော်ရွှင်မှုများသည် အချိန်မရွေး ပျက်စီးလွင့်ကြဲသွားနိုင်သည် ကိုလည်း ၎င်းတို့ မေ့လျော့လျက်ရှိကြ၏။ ဘဝကိုအလေးအနက်မထားမှု၊ မေ့လျော့မှု

၁ Cavaka (ကျားရဲဘေး) ၂ Cyrenaic ၃ Epicurean
၄ Solomon (10 th.Century.B.C)
* Tolstoy, op.cit., PP. 46, 47

ကြောင့်ပင်လျှင် သမုဒယတဏှာ၏ လှည့်စားမှု ခံနေရခြင်းကိုလည်း မစဉ်းစားမိကြချေ။ မိမိဘဝ ပကတိသဘာဝကို သိမြင်စေရေးအတွက် အောက်ပါကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသည် ညွှန်ပြခဲ့ဖူး၏။

“ရဟန်းတို့ ... မိန်းမဖြစ်စေ၊ ယောက်ျား ဖြစ်စေ၊ လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်သော အကြောင်းတို့သည် ဤငါးမျိုးတို့တည်း။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့ နည်းဟူမူ- ‘ငါသည် အိုခြင်းသဘော ရှိ၏။ အိုခြင်းသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ’ ဟူ၍ မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်၏။ ‘နာခြင်းသဘောရှိ၏။ နာခြင်းသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ’ ဟူ၍ မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်၏။ ‘သေခြင်းသဘောရှိ၏။ သေခြင်းသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ’ ဟူ၍ မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်၏။ ‘ငါ၏ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော အရာအားလုံးနှင့် ရှင်ကဲ့ကဲ့ရခြင်း၊ သေကဲ့ကဲ့ရခြင်းသည် ဖြစ်ချေမည်’ ဟူ၍ မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်၏။ ငါသည် ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိ၏။ ကံ၏ အမေ့ခံဖြစ်၏။ ကံသာလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ ကံသာလျှင် အဆွေအမျိုးရှိ၏။ ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်မိခိုရာရှိ၏။ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ ငါပြုမိသော ကံ၏ အမေ့ခံသာ ဖြစ်ရပေမည်’ ဟု မပြတ်ဆင်ခြင်အပ်၏။”**

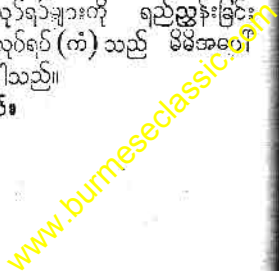
အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားသည် ဘဝကို အဆိုးဘက်မှ ရှုမြင်သော စိတ်ပျက် အားလျော့ဖွယ်စကား ဟုတ်ဟန်မတူချေ။ သမုဒယက ထိမ်ဝှက်လှည့်စားထားခြင်းမှ မိမိဘဝအမှန်ကို သိစေလို၍သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဘဝ၏ ပကတိ သဘာဝကို မြင်စေလို၍သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၃။ စိတ်ပျော့ညံ့မှုဖြင့် နေ၍ သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ခြင်း

ဤနည်းဖြင့် ရင်ဆိုင်သူများသည် ဘဝကိုအချည်းနှီးတည်း။ ဘဝသည် စင်စစ် ဒုက္ခသာတည်းဟု မြင်ကြ၍ ဘဝကို ထိတ်လန့်ခြင်းလည်း

* ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓဆိုလိုသောကံသည် အတိတ်ဘဝက ပြုခဲ့သော ကံကိုသာ ရည်ညွှန်းပြောဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ ယခင်ကခရာ ယခုပါ ပြုခဲ့ပြီး ပြုဆဲ အကောင်းအဆိုးအပြုအမူ လုပ်ရပ်တို့နှင့် နောင်အတွက်ပါပြုမည့် အပြုအမူ လုပ်ရပ်ချားကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မိမိဘဝ ကောင်းအောင်၊ ဆိုးအောင်ပြုမူလုပ်ရပ်(ကံ)သည် မိမိအပေါ်၌သာ ပဓာနအားဖြင့် မူတည်ကြောင်း ဆိုလိုရင်းသာဖြစ်ပါသည်။

** ဌာနသုတ်-နိဝရဏဝဂ်-ပဉ္စကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

ဖြစ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘဝ၌တစ်စုံတစ်ရာကို ရလေ့နီးနှင့် မျှော်လင့်နေတတ်ကြ၏။ တွယ်တာကြောင့်ကြလျက် ရှိတတ်ကြ၏။ သို့နှင့် ပြတ်သားမှုမရှိဘဲဘဝဒုက္ခတို့အတွင်း၌ တဝဲလည်လည်ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။ ထိုသူများသည် အများအားဖြင့် သောကကင်းဝေးအောင် နေနိုင်ရန်လည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခတို့ကို ကြုံကြုံခံနိုင်ရန်လည်းကောင်း ကြိုးစားချင်ကြ သော်လည်း စိတ်၏ ပျော့ညံ့မှုကြောင့် လက်တွေ့ကျင့်ကြံ အားထုတ်နိုင်ကြ သူများမဟုတ်ဘဲ အဆုံး၌ အများနည်းတူပင် သေခြင်းတရား၌ နစ်မြုပ် ပျောက်ကွယ် သွားတတ်ကြလေသည်။ အောက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးအစားကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်တန်ရာ၏။

“ရဟန်းတို့... ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍ သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် အားထုတ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏။ စင်စစ်သော်ကား ထိတ်လန့် ကုန်သည် ဖြစ်၍ သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် အားမထုတ် ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။”*

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် “ဘဝဆိုသည်မှာ အချည်းနှီးသော သဘော သာ ဖြစ်ချေသည်တကား” ဟု ဘဝကို စိတ်ပျက်ဖွယ်အနေ မြင်သွား ကြခြင်းမှလွဲ၍ ဘဝအကြောင်းကို အခြားအဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် မြင်မသွား နိုင်ကြချေ။ အစွဲ သမုဒယတို့ မကုန်မှု၊ အစွဲ သမုဒယတို့၏ လှည့်စားခံရ ခုကြောင့် မိမိတို့ဘဝကို စိတ်ပျက်ဖွယ်အနေ မြင်ခြင်းဖြစ်သည် ဟူသော အချက်ကိုလည်း ထိုသူတို့မသိမြင်ကြချေ။ ထိုအစွဲသမုဒယတို့၏ အလည်စားမှ လွတ်နိုင်သောနည်းကို အသေအချာမသိခြင်း၊ သိပါကလည်း အားမထုတ် နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် အများနည်းတူ သေခြင်းတရား အတွင်း၌ ပျက်စီး ကြဲလွင့်သွားကြကုန်၏။

၄။ စိတ်ခွန်အား ကြံ့ခိုင်မှုစွမ်းရည် သတ္တိဖြင့်နေ၍
သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ခြင်း

ဤနည်းဖြင့် ရင်ဆိုင်သူများသည် ဘဝကို အချည်းနှီး သဘော၊ ဒုက္ခသဘော အနေ မြင်ကြသော်လည်း ထိုအချည်းနှီးသဘောတို့ကို တွန်း

* သာဓမ္မဝါရုံ၊ ၃၃၊ စတုတ္ထဝင်၊ တေကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

(ဒသမအကြိမ်)

လှန် ကျော်လွှားရဲသော ခွန်အားသတ္တိ ရှိသူများဖြစ်၏။ သေခြင်းတရား ကိုလည်း ရင်ဆိုင်ရဲသော ခွန်အားသတ္တိရှိသူများ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဒုက္ခတရား၊ အချည်းနှီး တရားတို့နှင့်တကွ သေခြင်းကို ကြံ့ကြံ့ ခံနိုင်သော သတ္တိ စွမ်းရည်သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်မှန်၏။ လွန်စွာ စိတ်ဓာတ် ကြံ့ခိုင် သော သူတို့၌သာရှိသော စွမ်းရည် ဖြစ်သည်လည်းမှန်၏။ သို့ရာတွင် ဒုက္ခ တရားတို့နှင့် တကွ သေခြင်းကို ရင်ဆိုင်ရာ၌ ရင်ဆိုင်ပုံရင်ဆိုင်နည်း မှန်ပါမှ လည်း အဓိပ္ပယ်ရှိသော သတ္တိစွမ်းရည် ဖြစ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

သတ္တိနှင့် အသိဉာဏ်သည် တစ်ခုကိုတစ်ခု အမှီသဟဲပြုလျက်ရှိရကား မှန်သောအသိဉာဏ်ဖြင့် မှန်သောနည်းကို အသုံးပြု၍ ရင်ဆိုင်ပါမှလည်း မှန်ကန်သော၊ ကောင်းသော သတ္တိစွမ်းရည် ဖြစ်နိုင်ရာ၏။ ဂရိခေတ် စတိုးစစ် များသည် ဒုက္ခတရားနှင့် သေခြင်းကို ကြိတ်မှိတ် ခံကြ သည်။ “ယင်းကဲ့သို့ကြိတ်မှိတ်ခံနိုင်ခြင်းသည်ပင် စစ်မှန်သော သတ္တိစွမ်းရည် ဖြစ်သလော။ ယင်းကဲ့သို့ ကြိတ်မှိတ်ခံခြင်းသည် မှန်သော ရင်ဆိုင်နည်း ဖြစ်သလော” ဟု မေးလာလျှင် “ဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်ပေလိမ့်ဦးမည်” ဟု ပြောရပေလိမ့်မည်။ အချို့ကလည်း ဒုက္ခတရားနှင့် ကြံ့သည့်အခါ မကြောက် မရွံ့ မိမိတို့ကိုယ်မိမိ အဆုံးစီရင်လိုက်ကြ၏။ ထိုသို့ မိမိကိုယ်မိမိ အဆုံးစီရင် ခြင်းသည်လည်း သေခြင်းတရားကို မှန်သောသတ္တိဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်း ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မှန်သောနည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း မပြော နိုင်ချေ။

ထိုသို့မဟုတ်မှတ် “ဓမ္မေဗ္ဗာဒြင်းနှင့် သေခြင်းတို့ကို ကုစားရန်ကာ ဆေးမရှိ၊ ယင်းတို့၏ကြားကားလကို ဓမ္မေလျော်မှုပြုရုံသာရှိသည်။ သေခြင်း တည်းဟူသော နောက်ခံ အမှောင်ထုက ဘဝ၏ နုနယ်သော ဆေးရောင် ကလေးများကို သူတို့၏ နဂိုရှိရင်းအတိုင်း ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပေ လိမ့်မည်” ဟူသော ဂျော့စန်တာယာန၏ အနုပညာ ဆန်သော စကား ကဲ့သို့ ဘဝတွင်နေရခက် ဓမ္မေလျော်မှုပြု၍ တစ်နေ့နေ၌ သေခြင်းတရားနှင့် ဆုံလာသည့်အခါတွင်လည်း သေရမည်ကို မရှောင်နိုင်သည့်အတူတူ ကြောက် လန့်မနေဘဲ တည်ငြိမ်စွာ တလှတပ ရင်ဆိုင်နိုင်လိုက်သည်ပင် ထားပါဦး ထို သေခြင်းသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်သော သေခြင်း၊ ဘဝဒုက္ခ ဟူသမျှ

၁ Stoic

(ဒသမအကြိမ်)

အဆုံးစွန်သော ရင်ဆိုင်ခြင်း၊ ဘဝ၏ ကောင်းမှု ဆိုးမှု၊ ဒုက္ခဟူသမျှ၏ နိဂုံး အဆုံးသတ် သေခြင်း ဖြစ်ပြီလောဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ ဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်ပါလိမ့်မည်ဟု ဖြေရမည်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဒဿန ပညာရှင်ကြီး ဘာထရန်ရပ်ဆယ်သည် ဇနီးဖြစ်သူ အိဒစ်^၂သို့ ရည်ညွှန်း၍ အောက်ပါ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ကဗျာကို သူ၏ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်^၃၌ ဖော်ပြ ထား၏။

နှစ်ပေါင်းများစွာ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတရားကို
ငါရှာခဲ့ပါတယ်၊
ငါတွေ့ရတာတွေက စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ
နာကျည်းမှုတွေသာပဲ၊
မိုက်မဲခြင်းတွေကိုလဲ တွေ့ခဲ့တယ်၊
အထီးကျန် ဆင်းရဲကိုလဲ တွေ့ခဲ့တယ်၊
အထီးကျန်တဲ့စိတ်က ငါ့အသည်းနှလုံးကို တဖြည့်ဖြည့်
ဝါးခြေနေတာလဲ တွေ့ရတယ်၊
ဒါပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းခြင်းတရားကိုတော့ ငါမတွေ့ခဲ့ရဘူး၊
အခုတော့ အသက်တွေလဲကြီးလို့ သေခါလဲနီးပြီ၊
မင်းနဲ့ငါ မေတ္တာမျှကြလို့ အတူနေခဲ့ကြတယ်၊
အခုလဲ နေကြဆဲပဲ၊
မင်းနဲ့အတူနေစဉ် ကာလတွင်းမှာ
ကြည်နူးမှုတွေ ငြိမ်းအေးခြင်းတွေကို တွေ့ခဲ့ပါတယ်၊
အနားယူခြင်းသဘောကို ငါသိပြီ၊
အထီးကျန် ဘဝအဖြစ်နဲ့ နေလာခဲ့တာ ကြာလေတော့
ဘဝဆိုတာ ဘာလဲ၊ မေတ္တာဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ ငါသိပြီ၊
အခု ငါ အိပ်ပျော်သွားရင်
အပြီးတိုင်ပဲ အိပ်ရတော့မယ်*။

၁ Bertrand Russell (1872-1967) ၊ Edith
၃ The Autobiography of Bertrand Russell (1872-1914)
* Ibid., p.7

ဘာထရန်ရပ်ဆယ်အဖို့ သေပြီးနောက် ဤစကြဝဠာကြီး အတွင်း၌ ဘဝဒုက္ခ၊ ဘဝကိစ္စဟူသမျှ ပြီးပြတ်သွားပြီ။ ထို့ကြောင့် ထာဝရအနားရ သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားပြီဟု ယူဆတန်ရာသည်။ သို့ရာတွင် သေခြင်းသည် ဘဝ ကိစ္စဟူသမျှ၏ အဆုံးသတ်ဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သေခြင်းတရား နှင့်အတူ ပစ္စက္ခဘဝရှိ ရုပ်နာမ်စွမ်းအင်များသည် ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်း ပြတ်စဲ သွားသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထင်မြင်စွဲယူဒသာ အယူအဆ(ဥဒစ္ဆဒဒိဋ္ဌိ) ဖြင့် သေခြင်းကို နောက်ဆုံး ရင်ဆိုင်ခြင်းသည်လည်း မှန်သောသတ္တိ၊ မှန်သောရင်ဆိုင်နည်း၊ ဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်ပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အရွှေ့တိုင်း အိန္ဒိယမှ ဗုဒ္ဓနှင့်တကွ ပုဂ္ဂိုလ်အများအပြားသည် သေခြင်း၏ နောက်ကွယ်၌ ဘဝအမျိုးမျိုးတို့ ဆက်နွယ် ဖြစ်ပေါ်အောင် ဖန်တီးသော နိယာမ (ကမ္မနိယာမ)ကို တွေ့မြင်ခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။

သေခြင်းတရားကို မှန်ကန်စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်ခြင်းသည် စင်စစ် ဘဝ၏ ပကတိ သဘာဝကို မှန်ကန်စွာ သိမြင်မှုအပေါ်၌ အခြေတည်ပေလိမ့်မည်။ ဘဝကို မှန်ကန်စွာမြင်မှု (ဝါ) ဘဝသစ္စာကို သိမြင်မှု မရှိသမျှ သမုဒယ တဏှာ၏ အလှည့်စားမှ လွန်မြောက်နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ သမုဒယ၏ အလှည့်စားမှ မလွန်မြောက်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝပြဿနာများ၊ ဘဝပုစ္ဆာများကို လူသားသည် ခိုင်လုံသော ဖြေရှင်းချက်များ ပေးနိုင်လိမ့် မည် မဟုတ်ချေ။ ခိုင်လုံသောအဖြေမှန်ကို မရသမျှ လူသားသည် ဘဝ၌ တွေ့ဝေခြင်း အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်နေဦးမည်သာတည်း။

အခန်း [၂]

အရှေ့အနောက် ဒဿနဗေဒသမိုင်းရှိ

လူ့ဘဝအနေအထား

အိန္ဒိယ ဒဿနဗေဒ ပညာရှင်များသည် စောစောပိုင်းကတည်းက လူနှင့် လူ့ဘဝဆိုင်ရာ ပြဿနာတို့ကို ပစ်ခတ်ပြု၍ ရှုမြင် သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ယူဆနိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် မျက်မှောက်ဘဝရှိ တန်ဖိုးများ (၀၂) သမုတိသစ္စာများကို မပစ်ပယ်ကြချေ။ သို့ရာတွင်ထိုမျက်မှောက်ဘဝ လောကီဆိုင်ရာတန်ဖိုးများထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ဘဝ၏တန်ဖိုးများ၊ ဘဝ၏ပန်းတိုင်များ ရှိသေးကြောင်း သိမြင်ကြသည့်အလျောက် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ထိုဘဝတန်ဖိုး ဘဝပန်းတိုင်တို့ကို ရှာဖွေကြ၏။ ယေဘုယျအားဖြင့်အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များသည် လူ၏အတွင်းသန္တာန် နာမ်ပိုင်းသဘာဝတို့ကို လူ၏ အပသန္တာန် ရုပ်ပိုင်းသဘာဝတို့ထက် ပိုမိုအလေးပေး လေ့လာကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။

သို့ရာတွင် အနောက်တိုင်း စောစောပိုင်း ဒဿနပညာရှင်များ (ဂရိဒဿနပညာရှင်များ)သည် လူနှင့်လူ့ဘဝပြဿနာများကို ပစ်ခတ်ပြုစဉ်းစားခဲ့ခြင်း မရှိချေ။ နောက်ပိုင်းတွင် ပေါ်လာသော အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာရှင်များသည်လည်း သီးခြားပုဂ္ဂလလူသား ၏ ဘဝနှင့်ဘဝပြဿနာများကို စူးစမ်းလာကြသည် မှန်သော်လည်း အနက်အရှိုင်းသို့ မရောက်ခဲ့ကြချေ။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ အသုံးပြုသော နည်းလမ်း^၁ ချို့ငဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

စောစောပိုင်း ဂရိဒဿနပညာရှင်များသည် လူကို စကြဝဠာ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်သာ မှတ်ယူကြသည်။ မိုင်လေးတပ်စ်^၂ မြို့သား

၁ individual ၂ methodology ၃ Miletus

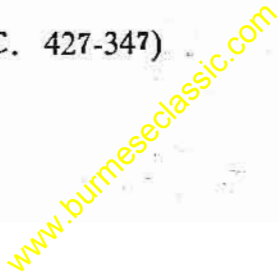
သည်။ ဆော့ခရတို့သည် ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး ဆယ်နှစ်ကျော်လောက်တွင် မွေးဖွားလာသူဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းရ၏။ ဆော့ခရတို့သည် ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာ အမှန်တရားတို့ကို ရှာဖွေရာ၌ ခိုင်ယာလက်တစ်ခေါ် အချေအတင် အပြန်အလှန်ပြောဆိုသော၊ သို့မဟုတ် စဉ်းစားသော နည်းကို အသုံးပြုလေ့ ရှိသည်ဟု ယူဆရ၏။ ဘဝဆိုင်ရာ သစ္စာတရားတို့ကိုရှာဖွေရာ၌ ဆော့ခရတို့ သည် အခြားမည်သည့်နည်းတို့ကို အသုံးပြု၍ မည်သို့တွေ့မြင် သိရှိသည်ကို ကားအတိအကျဖော်ထုတ်ခဲ့သည်ကို မတွေ့ရချေ။ ဗုဒ္ဓမှာမူဘဝသစ္စာတို့ကို ရှာဖွေရာ၌ အင်္ဂါရူပပါးရှိသော “မဂ္ဂကျင့်စဉ်” ကို ဖော်ပြခဲ့၏။ ဗုဒ္ဓသည် ဘဝဆိုင်ရာ အမှန်တရားတို့ကို သိမြင်ရေး၌ စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း၊ ပြင်ရအပ်သောအသိဉာဏ် (စိန္တာမယဉာဏ်) မျှဖြင့်မလုံလောက်၊ ကိုယ်တွေ့ မဂ္ဂကျင့်စဉ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ရအပ်သောဉာဏ် (ဘာဝနာမယဉာဏ်) ဖြင့်သာ ဘဝဆိုင်ရာအမှန်တရားတို့ကို ထိုးဖောက်သိမြင်နိုင်သည်ဟု သိမြင်ခဲ့၏။

ဆော့ခရတို့၏တပည့်ဖြစ်သူ ပလေတို^၁ သည်လည်း အမှန်တရားတို့ကို သိမြင်ရေး၌ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ရှေ့တန်းတင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ပလေတိုက ဤမျက်မှောက်လောကကြီးသည် အမြဲပြောင်းလဲနေသော လောကကြီး ဖြစ်၍ ကောင်းမြတ်သော လောကမဟုတ်။ စစ်မှန်သော လောကမဟုတ်။ မာယာသဖွယ် လောကကြီးဖြစ်သည်။ ဤလောကနှင့် မတူသော အစစ်အမှန် လောကသည်ရှိသေးသည်။ ထိုအစစ်အမှန်လောက၌ စစ်မှန်သော၊ ခိုင်မြဲသော၊ ကောင်းမြတ်သောအရာများ တည်ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ ပလေတိုက ထိုအစစ်အမှန်လောကကို သိမြင်ရေး (၀၇) ရောက်ရှိရေး နည်းလမ်းကိုဖော်ပြရာ၌ “ထိုအစစ်အမှန်လောကကို ဆင်ခြင်မှုဖြင့်သိမြင်နိုင်သည်”ဟု ဖော်ပြ၏။ ဤနေရာ၌ ပလေတို ဆိုလိုသော ဆင်ခြင်မှုမှာ ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုကိုပင် ဆိုလိုသည်။

ပလေတိုက လူ့အသိဉာဏ်ဖြစ်စဉ်ကို အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲခြား၍ဖော်ပြ ၏။ တစ်ပိုင်းမှာထင်မြင်ယူဆချက်^၂ ပိုင်းဖြစ်၍ ကျန်တစ်ပိုင်းမှာအသိပညာ^၃ ပိုင်းဖြစ်သည်။ ထင်မြင်ချက်သည် မှန်သောအသိမဟုတ်သေး၊ ထိုထင်မြင်

၁ dialectics ၂ reasoning ၃ Plato (B.C. 427-347)
 ၄ opinion ၅ knowledge

(သေဓအကြိမ်)

ယူဆချက်ကို ကျော်လွန်ပါမှ အသိမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။ ထင်မြင်ယူဆချက်ပိုင်းတွင် စိတ်ကူးယဉ်ချက်များနှင့်အာရုံသိ များပါဝင်နေသည်။ အသိပညာပိုင်းတွင် သိပ္ပံပညာနှင့် ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ဆင်ခြင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ပလေတို အလိုအရ ထင်မြင်ချက်ပိုင်းတွင် ပါဝင်သော စိတ်ကူးယဉ်ချက်များ၊ အာရုံသိများအားဖြင့် ရလာသော အသိသည် အသိမှန်မဖြစ်နိုင်၊ အသိပညာပိုင်းတွင် ပါလာသော သိပ္ပံပညာအားဖြင့် ရလာသော အသိသည်လည်း အသိမှန်မဟုတ်သေး။ ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ဆင်ခြင်မှုဖြင့် ရလာသော အသိသည်သာ အသိမှန်ဖြစ်သည်။

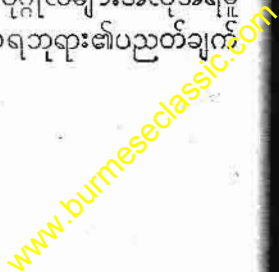
ပလေတိုအလိုအရ ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျဆင်ခြင်မှု အပြည့်အစုံဖြင့် အစစ်အမှန်လောကကို သိမြင်ခြင်းသည်ပင် အကောင်းမြတ်ဆုံးသော ဘဝ၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဘဝ၊ တန်ဖိုးအရှိဆုံးဘဝ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ထိုအစစ်အမှန်လောကကို သိနိုင်သည်ဆိုသော ဆင်ခြင်ခြင်းတရားမျိုးကို အခြားသူများလိုက်နာဆင်ခြင်ပါက ပလေတိုသိသကဲ့သို့ပင် အစစ်အမှန်လောကကို သိနိုင်သလောဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏။

သို့ရာတွင် အနောက်တိုင်းဒဿနဗေဒတွင် အမှန်တရားတို့ကိုရှာဖွေရာ၌ဖြစ်စေ၊ အသိဉာဏ်ရရှိရာ၌ဖြစ်စေ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် အရေးပါသော ကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ ဆယ့်ကိုးရာ၌ ဆင်ခြင်ခြင်း တရားသည် ဂျာမန်အတွေးအခေါ်လောက၌ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။

ခရစ်သက္ကရာဇ် စခါနီးအချိန်တွင် ပေါ်လာကြသော အနောက်တိုင်း ဒဿန ပညာရှင်များသည် ဘာသာရေးဘက်သို့ ယိုင်လာကြပြီး စကြဝဠာပြဿနာ၊ လူမှုရေးပြဿနာများကို ဘာသာရေးဖြင့် ဖြေရှင်းလာကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် လူကိုသာဝရ ဘုရားက စကြဝဠာအတွင်း၌ လှမ်းမိုးနိုင်သူ၊ စိုးမိုးအောင်နိုင်သူအဖြစ် ဖန်ဆင်းကာ နေရာပေးထားသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဤအယူအဆကြောင့် လူ၏ ကဏ္ဍသည် စကြဝဠာအတွင်း၌ အရေးအကြီးဆုံး၊ ပခာနအကျဆုံး အနေဖြင့် ပေါ်လွင်ယောင်ရှိနေလေသည်။ ထိုဘာသာရေး ပုဂ္ဂိုလ်များအလိုအရမူ လူသည် ထာဝရဘုရားကို သက်ဝင်ယုံကြည်၍ ထာဝရဘုရား၏ပညတ်ချက်

၀ perception

(ဒဿနအကြိမ်)

များအတိုင်း နေခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အရှိဆုံးဘဝဖြစ်၍ ထာဝရ ကောင်းကင်ဘုံသို့ တမလွန်ဘဝ၌ ရောက်ရှိခြင်းသည် အဆုံးစွန်သော ဘဝပန်းတိုင်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ထာဝရဘုရား၏ ဆန္ဒ ဥပဒေသများအတွင်း၌ နေရခြင်းသည်ပင် လူ့ဘဝ လူ့ကိစ္စ ပြီးဆုံးဟန်ရှိနေသော အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထာဝရဘုရားက ဖန်ဆင်းသည်ဆိုသောကြောင့် လူသည် ထာဝရဘုရား၏ ပြဋ္ဌာန်းခံဖြစ်နေ၍ လူ၏အခန်းကဏ္ဍသည် ပေါ်လွင်သယောင်နှင့် မွှေးမွှိန်သိမ်ငယ်နေသော အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော လူသည် သံသယဖြစ်လာသည်။

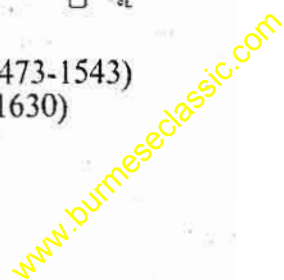
ဆယ့်လေးရာစုမှ ဆယ့်ခြောက်ရာစုအတွင်း အနောက်တိုင်းဒေသနာပညာရှင်များသည် လူအား စကြဝဠာ၏ လက်အောက်ခံ၊ ထာဝရဘုရား၏ လက်အောက်ခံဘဝမှ ဆွဲထုတ်ရန်ကြိုးစားမှု ပိုလာကြသည်။ ထိုခေတ်ကာလကို သမိုင်း၌ “အတွေးအမြင် ဆန်းသစ်သောခေတ်” ရီနေးဆန်စ် ဟု သတ်မှတ်ကြ၏။ ကိုပါးနီးကပ်စ်^၁၊ ဂယ်လီလီယို^၂၊ ကက်ပလာ^၃၊ နယူတန်^၄ စသည့်သိပ္ပံပညာရှင်များ ပေါ်ထွန်းလာ၍ စကြဝဠာ၏ သဘောသဘာဝတို့ကို လေ့လာကြသည်။ ထိုခေတ် သိပ္ပံပညာနှင့် အတွေးအခေါ်အရ စကြဝဠာကြီးသည် တိကျခိုင်မာသော နိယာမဥပဒေ(ဝါ)ကြောင်းကျိုး နိယာမတို့ဖြင့် စက်ယန္တရားကြီးသဖွယ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေသည်ဟု ယူဆကြသည်။

“လူ”၏ အနေအထားနှင့် ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်း ဒေသနိကဗေဒ သမိုင်းကို ကြည့်လျှင်-

၁။ ပထမဦးစွာ လူသည် သဘာဝဘုရား၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် လည်းကောင်း၊ စကြဝဠာအတွင်း၌ သိမ်ငယ်သော အဝိတ်အပိုင်းငယ်တစ်ရပ်အဖြစ် လည်းကောင်း တည်ရှိခဲ့သည်။ ဤအဖြစ်မှ လူကို ဆိုဖီဆရာများက ဆွဲထုတ်ယူခဲ့ကြသည်။

၂။ သို့ရာတွင် အလယ်ခေတ်^၅၌ လူသည် ဘုရားကျောင်းတော်များ၏ လက်အောက်ခံ၊ ထာဝရဘုရား၏အပြဋ္ဌာန်း အဖန်တီးခံအဖြစ်သို့ ကျရောက်သွားပြန်သည်။

၁ age of renaissance
၂ Galileo (1564-1642)
၃ Newton (1642-1727)
၄ Copernicus (1473-1543)
၅ Kepler (1571-1630)
၆ medieval age

၃။ ရီနေးဆဲန့် ခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ လူသည် ဘုရား
ကျောင်းတော်များနှင့် ထာဝရဘုရား၏ ပြဋ္ဌာန်းခံအဖြစ်မှ လည်းကောင်း၊
စကြဝဠာအတွင်းရှိ သိမ်ငယ်သော ဘဝအဖြစ်မှလည်းကောင်း ရုန်းထွက်
ခဲ့သော်လည်း တဖြည်းဖြည်းနှင့် ယန္တရားဆန်သော နိယာမအတွင်းသို့ မသိ
မသာ ကျရောက်သွားပြန်လေသည်။ ထိုရီနေးဆဲန့်ခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်များ
သည် စကြဝဠာကြီးကို ယန္တရားသဖွယ် ရှုမြင်ကြရကား လူသည်လည်း
ထိုယန္တရား၏ အစိတ်အပိုင်းငယ်ကလေးသဖွယ် ဖြစ်သွားပြန်သည်။

ခေတ်သစ်^၁ ဒဿနပညာရှင်များသည်လည်း အများအားဖြင့်
ယန္တရားဆန်သော နိယာမများအပေါ် အခြေခံ၍ စဉ်းစားတွေးခေါ်ကြ
သည်။ သို့ရာတွင် ဂျာမန် ဒဿနပညာရှင် ဖစ်တေ^၂လက်ထက်တွင် လူ၏
အနေအထားကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ရှုမြင်လာသည်။ သူက-

“လူသည် ပင်ကိုအားဖြင့် လွတ်လပ်သူ ဖြစ်၏။

လူသည် ကြိုတင်စီမံ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
ဖြစ်စဉ်များ အတွင်းရှိ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ် အနေနှင့်
ရှိသည်မဟုတ်၊ လူ၏ အမြင့်မြတ်ဆုံး စွမ်းရည်သည် မိမိ
ကိုယ်ကိုမိမိ ပြဋ္ဌာန်းစီမံနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်”^၃ ဟု ဆိုသည်။

သို့ရာတွင် ဖစ်တေက စကြဝဠာကြီး၏ အခြေခံစည်းမျဉ်းသည်
‘အနန္တ ဝိညာဉ်တော်ကြီး’^၄ ဖြစ်သည်။ လူသည် ထိုအနန္တ ဝိညာဉ်တော်
ကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ ဤအချက်ကို ဂျာမန်
ဒဿနပညာရှင် ရှယ်လင်^၅ ကလည်း သဘောတူသည်။ စင်စစ် ထိုပုဂ္ဂိုလ်
နှစ်ဦးသည် လူကို ယန္တရားနိယာမ အတွင်းမှ ဆွဲထုတ်၍ အနန္တဝိညာဉ်
တော်ကြီးလက်တွင်းသို့ ကူးပြောင်းပေးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဂျာမန်ဒဿန
ပညာရှင်တစ်ဦးပင်ဖြစ်သူ ဟေဂယ်^၆ လက်ထက်တွင် လူသည် အနန္တဝိညာဉ်
တော်ကြီး၏ အတွင်း၌ လုံးဝ နှောင်ဖွဲ့မိလျက်သား ဖြစ်သွားလေသည်။

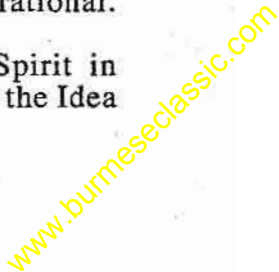
၁ modern age
၂ S.E.Frost, Jr., “Basic Teachings of The Great Philosophers.” p.75
၃ The Absolute
၄ Hegel (1770-1831)
၅ Fichte (1762-1814)
၆ Schelling (1775-1854)

ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်း စွမ်းရည်ကြောင့် လူသည် သတ္တလောက၌ အခြားသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့ထက် မြင့်မြတ်သောဘဝကို ပိုင်ဆိုင်လျက် ရှိ၏။ ဤအချက်ကိုမူ မငြင်းနိုင်ချေ။ အနောက်တိုင်း အတွေးအခေါ် သမိုင်းကို ပြန်လည် သုံးသပ်လျှင် လူတို့သည် ဆင်ခြင်ခြင်း စွမ်းရည်ဖြင့် တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့် မြင့်မားသော အတွေးအခေါ် စနစ်များ (ဒဿနစနစ်များ)ကို တည်ဆောက်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ဆယ့်ကိုးရာစုတွင် ဟေဂယ်၏ အတွေးအခေါ်ကြောင့် ဆင်ခြင် ခြင်းတရားသည် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်လာခဲ့ပေရာ ထိုဆယ့်ကိုးရာစုကို ဆင်ခြင်ခြင်းတရား ကြီးစိုးသောခေတ်^၁ ဟူ၍ ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ဟေဂယ်က “ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် အစစ်အမှန် တရားတည်း။ အစစ်အမှန်တရားသည် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားတည်း”* ဟု ဆိုသည်။ ဆင်ခြင် ခြင်းတရားကိုလည်း ခမ်းနား ထည်ဝါဆုံးသော အမည်နာမများကို အသုံးပြု၍ “အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ကမ္ဘာ့ဝိညာဉ် တော်ကြီး”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “စကြဝဠာကြီး၏ အခြေခံဝတ္ထုကြီး” ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအနန္တ ဝိညာဉ်တော်ကြီး “သိမှုကာလ”^၂ အတွင်း၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှားခြင်းသည် လူ့သမိုင်းဖြစ်၍ ထို အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး အာကာသ၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှားခြင်းသည် သဘာဝ တရားဖြစ်သည်**ဟု ဟေဂယ်က ယူဆသည်။ ထိုအနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး သည် ပြည့်စုံမှုမရှိရာမှ တဖြည်းဖြည်း ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရှေးရှုပြောင်းလဲသည်။ ထို့ပြင် ဆင်ခြင်ခြင်းတရား (အနန္တဝိညာဉ်တော်)သည် မည်သည့်အခြေခံ ပေါ်တွင်မှ ရပ်တည်ခြင်းမပြုဘဲ မိမိအင်အားဖြင့် လှုပ်ရှားနေခြင်း ဖြစ် သည်။ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် အလွန်တန်ခိုးကြီးမားသော တရားဖြစ် သည်။ စကြဝဠာအတွင်းရှိ လူတို့သည် အလွန်အရေးပါသော နေရာ၌

၁ the age of reason
 * Whatever rational is real, whatever real is rational.
 ၂ The Time of Consciousness
 ** History, for Hegel, is the development of Spirit in Time, Just as Nature is the development of the Idea in Space. [Reason in History.P.xxi]

ရှိနေကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူတို့၌သာလျှင် ဆင်ခြင်ခြင်းတရား ဝင်စား၍ လူတို့သည် ဆင်ခြင်ခြင်းတရား၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြ သောကြောင့်ပင်တည်း။ သို့ဖြစ်၍ ဟေဂယ်အလိုအရ လူသည် စကြဝဠာ အတွင်း၌ အားငယ်ရန်အကြောင်း လုံးဝ မရှိတော့ချေ။

လူတို့၌ ဆင်ခြင်ခြင်းတရား သက်ဝင်လှုပ်ရှားပုံကို သမိုင်းစဉ်တွင် ခေတ်သုံးပိုင်းခွဲ၍ ဟေဂယ်က တင်ပြသည်။ ပထမပိုင်းတွင် ဆင်ခြင်ခြင်း တရား (အနန္တဝိညာဉ်တော်) သည် အရှေ့တိုင်းအိန္ဒိယပြည်။ တရုတ်ပြည်၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှားသည်။ ဒုတိယပိုင်းတွင် ခေါမ ရောမ လူနေမှုအဖွဲ့အစည်း၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှား၍ တတိယပိုင်းတွင် ဂျာမန်လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် သက် ဝင်လှုပ်ရှားသည်ဟု ဆိုလေသည်။ အရှေ့တိုင်း လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် သက်ဝင်လှုပ်ရှားသော ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် အချိန်အဝါနည်းပါးသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ် အရှေ့တိုင်း လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းကို တစ်ဦး တစ်ယောက်တည်းက တာဝန်ယူအုပ်ချုပ်ထားသည်။ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဧကရာဇ်မင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုခေတ်တွင် ဆင်ခြင်ခြင်း တရားသည် လူတစ်ယောက် အတွင်းသို့သာ သက်ဝင်လှုပ်ရှားသော ခေတ် ဖြစ်၍ လူတစ်ယောက်သာ လွတ်လပ်သည်။ ဒုတိယခေတ်တွင် ဆင်ခြင်ခြင်း တရားသည် လူတစ်စုအတွင်း၌ သက်ဝင်လှုပ်ရှားသောကြောင့် လူတစ် စု၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ကျန်လူများက ရှိနေကြသည်။ ထိုခေတ်တွင် လူတစ်စုသာ လွတ်လပ်သည်။ တတိယခေတ်တွင် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် ဂျာမန်လူအဖွဲ့အစည်း အားလုံး၏ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားသည်။ ထိုခေတ် လူအဖွဲ့အစည်းတွင် လူတိုင်း၏ဆန္ဒဖြင့် စီမံကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုခေတ်သည် လူအားလုံးအတွင်းသို့ ဆင်ခြင်ခြင်းတရား သက် ဝင်လှုပ်ရှားသော ခေတ်ဖြစ်သည်။ လူအားလုံးသည် လွတ်လပ်သည်ဟု ဟေဂယ်က ယူဆသည်။ သို့ဆိုလျှင် ဆင်ခြင်ခြင်းတရား သက်ဝင်လှုပ်ရှား သော လူတိုင်းသည် ခံ့ညားထည်ဝါသည်။ တန်ခိုးဩဇာ ပြည့်စုံသည်။ လွတ်လပ်သည်ဟု ဆိုရမလို ရှိနေပေသည်။ ဟေဂယ်အလိုအရ လူသည် အဖြစ်မှန်များကို သိလိုသော် မိမိ၏ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ် စသည့် အာရုံခံ ဒွာရများကို အသုံးပြု၍ ပြင်ပလောကကို ကြည့်နေရန် မလို၊ (၀၇) အမှန်တရားကို သိလိုသော် သဘောတရားနှင့် အတွေ့အကြုံ

(ဒဿမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

တို့ကို ထင်ဟပ်ကြည့်နေစရာမလို၊ တန်ခိုးကြီးမားလှသော ဆင်ခြင်ခြင်း တရား၏ အပိုင်းအစသည် မိမိစိတ်အတွင်း၌ပင် ရှိနေပြီဖြစ်ရကား အမှန် တရားကိုသိလိုသော် သဘောတရားအချင်းချင်း ညီညွတ်မှုရှိ မရှိ ဟပ်ကြည့် ဖို့သာ လိုသည်။ အမှန်တရားဆိုသည်မှာ သဘောတရားတို့ အချင်းချင်း ညီညွတ်မှုရှိလျှင် ယင်းသည် အမှန်တရားဖြစ်သည်ဟု ဟောဂယ်က ယူဆသည်။

လူ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဟောဂယ်သည် မြှင့်တင်ခဲ့သော်လည်း စင်စစ် လူသည် ဟောဂယ်၏ အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီးအတွင်း၌ နှောင်ဖွဲ့မိ၊ ပိတ်မိ လျက်သား ဖြစ်နေပြန်သည်။ ထိုအနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို လူသည် ခံယူနေရပြန်သည်။ ထိုသို့အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်၊ အပြဋ္ဌာန်းကို ခံယူနေရသော လူ့ဘဝသည် ကျေနပ်ဖွယ်လော၊ ဆင်ခြင် ခြင်းတရားကိုသာ အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လူသည် လူ့ဘဝ၏သစ္စာ၊ လူ့ဘဝ၏ အနှစ်သာရ၊ လူ့ဘဝ၏တန်ဖိုး၊ လူ့ဘဝ၏ လွတ်လပ်မှုကို ရမည်လော— စသည်မေးခွန်းများဖြင့် ဟောဂယ်၏ အနန္တဝိညာဉ်တော်ဝါဒကို မပြည့်စုံ ကြောင်း သိမြင်လာသော အနောက်တိုင်းတေးခေါ်ရှင်များသည် နှစ်ဆယ် ရာစု၌ ဟောဂယ်၏ဝါဒကို အဘက်ဘက်မှ ဝေဖန်လာကြသည်။ ဖြိုဖျက်လာ ကြပြန်သည်။ ဟောဂယ် မြှင့်တင်ခဲ့သော လူ၏ အနေအထားသည်လည်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ယိမ်းယိုင်သွားသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒ လက်တွင်း၌ လူ၏ရုပ်ပုံလွှာသည် အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာဖြစ် သွားသည်။ ထိုအခါ “လူ” ဟူ၍ပင် ပီသမှုမရှိတော့ဘဲ လူ့ဘဝကိုလည်း နားမလည်နိုင်လောက်အောင် ဖြစ်သွားလေသည်။

၁ Existentialism

(ဒဿမအကြိမ်)

အခန်း [၃]

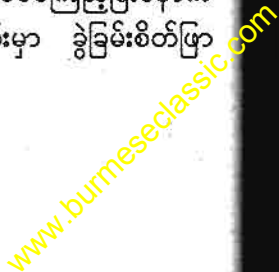
မျက်မှောက်ခေတ် အနောက်တိုင်း ဒဿနဗေဒနှင့်
လူ့ဘဝဆိုင်ရာ ပြဿနာများ

ဆယ့်ရှစ်ရာစု နောက်ပိုင်းနှင့် ဆယ့်ကိုးရာစုတို့တွင် ဟေဂယ်၏ အတွေးအခေါ်သည် ဥရောပအတွေးအခေါ်လောကတွင်သာမက အမေရိကန်ပြည်၊ ဗြိတိန်ပြည် အတွေးအခေါ်လောကတွင်ပါ ဩဇာ သက်ရောက်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် “အရာခပ်သိမ်းသည် အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်ပြုမှုကို ခံနေရသည်”ဟူသော ဟေဂယ်၏အယူအဆကို ဆယ့်ကိုးရာစုနောက်ပိုင်းနှင့် နှစ်ဆယ်ရာစုအတွင်း ပေါ်ပေါက်လာသော တွေးခေါ်ပညာရှင်များသည် သံသယနှင့် မကျေမနပ်ဖြစ်လာကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဟေဂယ်၏အယူအဆများကို ရှုထောင့်အထွေထွေမှ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြည့်ကြရင်း ၎င်းတို့၏ အတွေးအခေါ်များကို တင်ပြကြသည်။ အတွေးအခေါ် သုတေသီများက နှစ်ဆယ်ရာစု မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ထင်ရှားနေသေးသော အတွေးအခေါ်တိုင်းလိုလိုပင် ဟေဂယ်၏ ဩဇာလောင်းရိပ်အောက် ကျရောက်ခဲ့ရာမှ ဟေဂယ်ကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်၍ ပေါ်ထွက်လာသော ဂိုဏ်းများဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ၏။*

ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဒဿနဂိုဏ်း

ဟေဂယ်၏ အတွေးအခေါ်ကို တစ်ခုမကျန် စိစစ်ကြည့်ပြီးနောက် တစ်ခုမျှလက်မခံသော အတွေးအခေါ် ဒဿနဂိုဏ်းမှာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ

* M.White, "Age of Analysis" P.13

ဒဿနဂိုဏ်း ဖြစ်သည်။ ဤဂိုဏ်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဒဿနဂိုဏ်းဟု ခေါ်ရသော်လည်း စင်စစ် ထိုဂိုဏ်းအတွင်းရှိ ဒဿနပညာရှင် များသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲပြားသော အယူအဆများ ရှိကြသည်။ ထိုဂိုဏ်းတွင် ယုတ္တိနည်းကျ အတွေ့အကြုံ အဓိကဝါဒီများ၊ သိပ္ပံနည်းကျ အာရုံခံစားခြင်း အဓိကဝါဒီများ၊ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဒဿနပညာရှင် များ ပါဝင်ကြသည်။ ထိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းသည် မည်သည့် ဒဿနအယူ အယူအဆများကိုမဆို ဝါကျများ တည်ဆောက်ပြီး ယင်းဝါကျများကို အတွေ့အကြုံ (ဝါ) အာရုံခံစားခြင်းတည်းဟူသော မှတ်ကျောက်ပေါ်တွင် တင်၍ စစ်ဆေးကြည့်သည်။ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဒဿနပညာရှင်များကမူ နေ့စဉ်သုံးစကားများ၊ ယခင်ရှိခဲ့သော ဒဿနအယူအဆများကို အတွေ့ အကြုံနှင့် စစ်ဆေးနိုင်သော ဝါကျများဖွဲ့၍ စစ်ဆေးကြည့်ကြသည်။

ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းသားများက ဝါကျနှစ်မျိုးကို တင်ပြကြသည်။ ပထမဝါကျအမျိုးအစားကို အနက်တူဝါကျ ဟု ခေါ်၍ ဒုတိယဝါကျ အမျိုးအစားကို အနက်ကွဲဝါကျ ဟု ခေါ်သည်။ ဥပမာ “ရှည်သောအရာ သည် ရှည်သည်” ဟူသော ဝါကျသည် အနက်တူဝါကျ ဖြစ်သည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် “ရှည်သောအရာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်နှင့် “ရှည်သည်” ဟူသော ဝါစကပုဒ် တို့သည် အနက်သဘောအားဖြင့် တူကြသည်။ ရှည်သော အရာဟု ပြောကတည်းက ရှည်ခြင်းသည် အနက်သဘောအားဖြင့်ပါပြီးဖြစ် သောကြောင့် ကတ္တားနှင့် ဝါစကပုဒ်တို့သည် သဘောအနက်ချင်း တူတူ ပင် ဖြစ်သည်။ ဤအနက်တူ ဝါကျမျိုးတို့သည် မည်သည့်အခါမျှ မမှား နိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် အနက်ကွဲဝါကျများသည် အသိဉာဏ်သစ်ကို မပေး နိုင်ဟု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းက ယူဆသည်။

“အရပ်ရှည်သောသူသည် အပြေးမြန်သည်” ဟူသော ဝါကျမျိုး မှာမူ အနက်ကွဲဝါကျဖြစ်သည်။ ဤဝါကျ၌ “အရပ်ရှည်သောသူ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်အတွင်း “အပြေးမြန်သည်” ဟူသော ဝါစကပုဒ်သည် မပါ

- o School of Analytic Philosophy
- ၂ Logical Positivists
- ၄ Linguistic Philosophers
- ၁ synthetic Sentence
- o predicate term
- ၃ Scientific Empiricists
- ၅ analytic sentence
- ၃ subject term

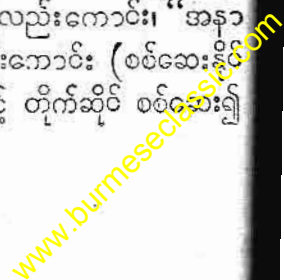
(ဒဿမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဝင်သောကြောင့် သဘောအနက်အားဖြင့် ကဲ့နေသည်။ ဤဝါကျမျိုးသည် အသိဉာဏ်သစ်ကို ပေးနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အတွေ့အကြုံ အာရုံဖြင့် အမှန်အမှားကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အတွေ့အကြုံ၌ အကယ်၍ အရပ်ရည်သောသူသည် အပြေးမမြန်ကြောင်း တွေ့ရလျှင် “အရပ်ရည်သောသူသည် အပြေးမြန်သည်” ဟူသော ဝါကျသည် မှား၍ အတွေ့အကြုံ၌ အပြေးမြန်ကြောင်း တွေ့ရလျှင် “အရပ်ရည်သောသူသည် အပြေးမြန်သည်” ဟူသောဝါကျသည် မှန်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အနက်ကဲ့ ဝါကျများသည် အသိဉာဏ်သစ်ကို ပေးနိုင်သည်ဟု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းက ယူဆခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဂိုဏ်းအဖို့ အတွေ့အကြုံသည် ပဓာနမှတ်ကျောက်ဖြစ်သည်။ အတွေ့အကြုံနှင့် စစ်ဆေးရမသာလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော အယူအဆ၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဒဿနတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- “လူ၏အစသည် ဗြဟ္မာကြီးဖြစ်သည်” ဟူသောအဆိုသည် အတွေ့အကြုံအာရုံအားဖြင့် မည်သို့မျှ စစ်ဆေးမရချေ။ ဗြဟ္မာကြီးကို မည်သို့မျှ အတွေ့အကြုံ အာရုံအားဖြင့် မမြင်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ အဆိုသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဂိုဏ်းသားများအတွက် အဓိပ္ပာယ်ကင်းခဲ့သော အချည်းနှီးသော အဆိုသာလျှင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းအလိုအရ နေ့စဉ်သုံးနှုန်းနေသော ဘာသာစကားများသည် လူတို့၏ခံစားချက်များ၊ သဘောထား အယူအဆများ၊ ထိတွေ့ဆက်ဆံရသော လောကနှင့်ပတ်သက်သော ထင်မြင်ချက်များကို ဖော်ဆောင်ထားခြင်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖော်ဆောင်ထားသော ဘာသာစကားမှ ဝါကျများသည် အများအားဖြင့် အနက်ကဲ့ဝါကျများဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဝါကျများ၏ အမှန်အမှားကို စစ်ဆေးရန်မှာ အတွေ့အကြုံအာရုံ၌ မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ရမည် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အတွေ့အကြုံ၌ ကိုက်ညီမှုရှိလျှင် ထိုဝါကျသည် မှန်၍ မကိုက်ညီလျှင် မှားသည်။ သို့ဆိုလျှင် တဝနှင့်ပတ်သက်သော အယူအဆများသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းအတွင်း၌ တစ်ခုမျှ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောအယူအဆများ ဟုတ်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ လူ၌ “အတိတ်ဘဝရှိခဲ့သည်” ဟူသော ဝါကျသည်လည်းကောင်း၊ “အနာဂတ်ဘဝရှိသေးသည်” ဟူသော ဝါကျသည်လည်းကောင်း (စစ်ဆေးနိုင်သော ဝါကျများဖြစ်၍) အတွေ့အကြုံ အာရုံများဖြင့် တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေး၍

(ဒဿမအကြိမ်)

မကြည့်နိုင်သောကြောင့် အချည်းနှီးသော ဝါကျများ၊ အဆိုများဖြစ်သည်။ “လူ့ဘဝသည် တန်ဖိုးရှိသောဘဝဖြစ်သည်” ဟူသော ဝါကျသည်လည်းကောင်း၊ “လူ့ဘဝ၏အဆုံးစွန်ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သည်ရှိသည်” ဟူသော ဝါကျသည်လည်းကောင်း အတွေ့အကြုံအာရုံဖြင့် ကိုက်ညီခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းအတွက် အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော ဝါကျများ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ “လူ့ဘဝ၌ လူသည်ပျော်ပျော်နေလျှင် ကောင်းသည်” ဟူသော ဝါကျသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းအတွက် အတွေ့အကြုံဖြင့် စစ်ဆေးမရ၍ အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ “သူပျော်ပျော်နေလျှင် ရယ်မောနေမည်” ဟူသော ဝါကျသည်သာ အတွေ့အကြုံဖြင့် တကယ်ပင်ရယ်မောနေ့ မနေ့စစ်ဆေးကြည့်နိုင်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဝါကျဖြစ်သည်။ “လူ့ဘဝသည် အနှစ်သာရမဲ့သော၊ ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ဖြင့် ပြည့်နေသော ဘဝဖြစ်သောကြောင့် မကောင်း” ဟူသော ဝါကျသည် အတွေ့အကြုံဖြင့် စစ်ဆေး မရသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ “လူ့ဘဝသည် အနှစ်သာရမဲ့၍ ဒုက္ခတို့ဖြင့် ပြည့်နေလျှင် လူသည် ငိုကြွေးငေးငိုနေမည်” ဟူသော ဝါကျသည်သာ အတွေ့အကြုံဖြင့် တကယ်ပင် ထိုလူသည် ငိုကြွေးနေ့ မနေ့၊ ငေးငိုနေ့ မနေ့ကို လက်တွေ့ စစ်ဆေးနိုင်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဝါကျဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့စစ်ဆေးနေသော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဂိုဏ်းအတွက် ဘဝပုစ္ဆာများနှင့် အဖြေများသည် အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့နေကြမည်သာ ဖြစ်လေသည်။

အရာရာကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ကြည့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အယူအဆများ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် မျက်မှောက်ခေတ်၏ပထမကာလကို “ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု ကြီးစိုးသောခေတ်” ဟု အနောက်တိုင်း ဒဿနလောက၌ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဒဿနပညာရှင်များသည် ပညာရပ်အမျိုးမျိုးရှိ အယူအဆများကို ဝါကျများတည်ဆောက်၍ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ကြသည်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီးသောအခါ ဘာမျှ တိကျသော အဖြေကို မတွေ့ဘဲ ဖြစ်နေသည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လောက၌ တိကျသော၊ သေချာသော၊ ရှင်းလင်းသောအရာဟူ၍ ဘာမျှမရှိ ဖြစ်လာသည်။ သေချာရှင်းလင်းသောအဖြေကို ရှာမတွေ့သောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လောကတွင်ရှုပ်ထွေးမှုများသာ ပြည့်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍

၁ age of analysis ၂ complexity

(ဒဿမအကြိမ်)

၂၀ရာစု၏ နှောင်းကာလ ဒုတိယပိုင်းကို “ရှုပ်ထွေးမှု ကြီးစိုးသောခေတ်” ဟု ခေါ်လာကြသည်။

စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်းကို အသုံးပြု၍ သိရသော သမုတိ ပညတ်ကို ကျော်၍ အတွေ့အကြုံဖြင့် တိုက်ရိုက်သိရသော ပရမတ္ထသဘာဝကို သိမြင်ရန် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဒဿနဂိုဏ်းသည် ကြီးပမ်းလှီရိပ်ရိမ်၏။ သို့ရာတွင် အာရုံငါးပါးနှင့် သက်ဆိုင်သော လက်တွေ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စမ်းသပ်ခြင်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သိပ္ပံနိဂါယာများကို အသုံးပြု၍ သိပ္ပံနည်းကျ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စမ်းသပ်ခြင်းနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ မသိနိုင်သော အမှန်တရားများ၊ တန်ဖိုးများရှိနိုင်သေးခြင်းကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဒဿနဂိုဏ်းသားတို့သည် (ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ပစ်ပယ်သူများပီပီ) စဉ်းစားဆင်ခြင်မိမည် မဟုတ်ချေ။

ကိုယ်တွေ့ကိစ္စ ပမာဏဂိုဏ်း

ဟေဂယ်၏ အနန္တဝိညာဉ်တော်ကြီး (၀၁) ဆင်ခြင်ခြင်းတရားအယူအဆနှင့် ဟေဂယ်၏ သစ္စာတရားဆိုင်ရာ အယူအဆကို တော်လှန်ပစ်သော အခြားဂိုဏ်းတစ်ခုမှာ ကိုယ်တွေ့ကိစ္စပမာဏဂိုဏ်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဂိုဏ်းကို ဦးဆောင်သော တွေးခေါ်ရှင်များအနက်မှ ဝီလျံဂျိမ်းစ် အလိုအရ အနန္တဝိညာဉ်တော်နှင့်အစပြု၍ အနန္တဝိညာဉ်တော်ဖြင့်ပင် အဆုံးသတ် ပြုထားသော စကြဝဠာကြီးသည် ကျပ်တည်း၍ ထွက်ပေါက်မရှိသော စကြဝဠာကြီးသာလျှင် ဖြစ်နေသည်။ အရာရာသည် အနန္တဝိညာဉ်တော်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံနေရသောကြောင့် စကြဝဠာအတွင်းရှိ လူသားတို့သည် တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လွင်မှုမရှိဘဲ ဖြစ်နေသည်။ လူသည် အနန္တဝိညာဉ်တော်၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်သာ အဓိပ္ပာယ်ရှိနေ၍ သီးခြားပုဂ္ဂလလူသားတစ်ဦးအနေဖြင့် အဓိပ္ပာယ်မရှိဖြစ်နေသည်။ လူသည် လွတ်လပ်မှုလည်း မဲ့နေသည်။

ဟေဂယ်က အမှန်တရားဆိုသည်မှာ သဘောတရား အချင်းချင်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ညီညွတ်မှုရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်တွေ့ ကိစ္စပမာဏဂိုဏ်းအလိုအရ ‘လူသည် အပြုအမူတစ်ခုကိုပြု၍ မိမိလိုလား

- ၁ the age of complexity
- ၂ School of Pragmatic philosophy
- ၃ Wiliam James (1942-1910)

(ဒဿမအကြိမ်)

သော အကျိုးသက်ရောက်မှု (ဝါ) ကျေနပ်မှုကိုရလျှင် ထိုအပြုအမူသည် မှန်သည်” ဟု ယူဆသည်။ ကိုယ်တွေ့ကိစ္စ ပမာဏဝါဒီများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းထက် ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ထို လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်မှုကို - ပို၍ အလေးထားရကား အမှန်တရားကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရာ၌ သီးခြားလူသည် ပဓာနကျသော အခန်း၌ ရှိနေသည်။ အမှားအမှန် တရားဘို့သည် လူတစ်ဦးစီ၏ အပေါ်တွင်သာ မူတည်နေပေသည်။

ဝီလျံဂျိမ်းစ်အလိုအရ အသိပညာဆိုသည်မှာ အမြဲပြောင်းလဲနေသော အတွေ့အကြုံ အစဉ်ကြီးမှ လူတို့၏ စိတ်ဝင်စားမှုအရ ရွေးချယ်ထားသော အာရုံခံစားချက်များပင် ဖြစ်သည်။ မိမိထိတွေ့ ဆက်ဆံနေရသော အာရုံစဉ်ကြီးကို လူသည် မိမိ၏ စိတ်ဝင်စားမှုများ၊ မိမိအတွက် အသုံးဝင်အကျိုးရှိလိမ့်မည်ဟု ထင်ရသော မျှော်လင့်ချက်များ၊ သဘောထားများဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်းပြုသည်။ သို့ဖြစ်၍ အမှန်တရား ဆိုသည်မှာ မိမိအား “စိတ်ကျေနပ်မှု” အများဆုံးပေးနိုင်သော ယုံကြည်မှုပင် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် မိမိယုံကြည်မှုကို လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြည့်သောအခါ မိမိအတွက် အကျိုးပြီးမြောက်စေသည်။ ကျေနပ်မှုရစေသည်ဆိုလျှင် ထိုသူ၏ယုံကြည်ချက်သည် မှန်သည်။ အကယ်၍ အကျိုးကျေးဇူးနှင့် ကျေနပ်မှု မရှိပါက ထိုယုံကြည်ချက်သည် မှားသည်။ ယုံကြည်မှုတစ်ခုသည် လက်တွေ့တွင် ပို၍ပို၍ အသုံးကျ အကျိုးသက်ရောက်ပြီး ကျေနပ်မှုရှိလေ ပို၍ပို၍ မှန်လာလေဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယုံကြည်မှု၏ အမှားအမှန်ကို လက်တွေ့ တည်းဟူသော မှတ်ကျောက်ပေါ်၌သာ စစ်ဆေးရမည်ဟု ယူဆသည်။

ကိုယ်တွေ့ကိစ္စပမာဏဂိုဏ်းသည် သီးခြားပုဂ္ဂလလူသား၏ဆန္ဒများ၊ စိတ်ဝင်စားမှုများကို အသားပေးမှု ပိုသည်မှာ ကောင်းသယောင်ရှိသော်လည်း အတ္တနောမတိ မိမိသင်ရာမြင်ရာ မှန်သည်ဟူသော အယူအဆဆီသို့ ရောက်သွားနိုင်ပေသည်။ လူသည် မိမိရင်တွင်းရှိ စိတ်အခံဖြင့်ပြင်ပလောကကို ခွဲမြင်အနက်ကောက်တတ်ပေရာ မိမိအတွက် အကျိုးရှိတိုင်း၊ ကျေနပ်မှုရတိုင်း မိမိထင်မြင်ယုံကြည်ချက်သည် မှန်ပြီဟူ၍ မဆိုနိုင်ချေ။

ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းချက်များနှင့် ကြုံလာလျှင်လည်း ကိုယ်တွေ့ကိစ္စ ပမာဏ ဝါဒီများအဖို့ ယုံကြည်ချက် အမျိုးမျိုးနှင့် အမှန်

တရားကို လက်မခံချေ။ မာ့ကစ်သည် အနန္တဝိညာဉ်တော်ကို တွန်းဖြို၍ ရုပ်တရားကို အခြေခံအဖြစ် အစားထိုး ခံယူသည်။ သို့ဖြစ်၍ မာ့ကစ် ဝါဒကို ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ရုပ်ဝါဒ ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ မာ့ကစ်က အရာခပ်သိမ်းတို့၏ အခြေခံသည် ရုပ်သဘောဖြစ်၍ လူနှင့် လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းကိုလည်း ရုပ်သဘောက ပဓာနအားဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသည်ဟု ယူဆသည်။

သို့ရာတွင် မာ့ကစ်သည် လူ၏စွမ်းအားကို ယုံကြည်သူ ဖြစ်သည်။ လူ့အား “အချိုးနိမ့် အနှိပ်စက်ခံရသော ဘဝသို့လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ် အပြုခံရသော ဘဝသို့လည်းကောင်း၊ မုန်းတီးစက်ဆုပ်ခံရသော ဘဝသို့ လည်းကောင်း၊ အပစ်ပယ်ခံဘဝသို့ လည်းကောင်း ကျရောက်စေသည့် အခြေအနေအားလုံးကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ရေးသည် မလွယ်မလျှော့ ပြုလုပ်ရ မည့်အရေးဖြစ်သည်။ ဤကား လူသည် လူ့အတွက် အမြင့်မြတ်ဆုံးသော သတ္တဝါဖြစ်သည်ဟူသော အယူဝါဒဖြစ်သည်” ဟု မာ့ကစ်က ခံယူသည်။ လူ့သမိုင်းစဉ် တိုးတက်အောင်လည်း လူတို့ကပင် ဖန်တီးနိုင်သည်ဟု မာ့ကစ်က ယုံကြည်သူဖြစ်သည်။ လူသည် အသိဉာဏ်စွမ်းအားဖြင့် သဘာဝ လောကနှင့် မိမိ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို စေစားကြီးကိုးပြီး ဘဝအနှစ်သာ ရကို ရယူနိုင်စွမ်းသူဟုလည်း ယုံကြည်သည်။ “သဘာဝ တရားသည် စက်ယန္တရားများ၊ မီးရထားခေါင်းတံများ၊ သံလမ်းများ၊ လျှပ်စစ်ကြေး နန်းရုံများ စသည်တို့ကို မတည်ဆောက်နိုင်ချေ။ ယင်းတို့သည် လူ၏ ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် ပေါ်ထွက်လာခြင်းများသာ ဖြစ်သည်။ သဘာဝ တရားကို စေမားသော လူ့စိတ်ဆန္ဒအလို၏ ကိရိယာများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲထားသည့် ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့ သည် လူ့ဦးနှောက်၏ ကိရိယာများဖြစ်ကြ၍ လူ၏လက်ဖြင့် ဖန်ဆင်း ထားသော အရာများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဤသည်ပင် အသိပညာ ဓာန်ခိုး စွမ်းအား၏ ပြယုဂ်များ ဖြစ်ကြသည်”* ဟုလည်း မာ့ကစ်က ယူဆသည်။ ဤအယူအဆများသည် လူ၏စွမ်းရည်၊ လူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာအမှန်ကို ဖော်ပြ နေခြင်း ဖြစ်သည်မှာ မငြင်းနိုင်ချေ။

၁ dialectical materialism
* T.B. Bottomore, "Karl Marx; Selected Writings in Sociology & Social Philosophy" P.91

(ဒသမအကြိမ်)

မာ့ကံစိက သမိုင်းစဉ်ကို လူတန်းစားပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်အဖြစ် မြင်လာခဲ့သည်။ အရင်းအနှီးပစ္စည်းဥစ္စာ ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် မူတည်၍ လူတန်းစားများ ကွဲပြားလာသည်။ အရင်းအနှီးပိုင်ဆိုင်သူက အရင်းအနှီးမဲ့သူအပေါ် ခြယ်လှယ် လှမ်းမိုးသည်။ ထိုသို့ ခြယ်လှယ်သူ လူတန်းစားများကြောင့် လူအများသည် စား၊ ဝတ်၊ နေ၊ ရေး စသည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်တို့ကို လုံလောက်စွာ မရခြင်း ဖြစ်ရသည်။ ထိုသို့ မရခြင်းကြောင့် ဒုက္ခတရားများ၊ ကြေကွဲမှုများ၊ လူ့ဘဝ အနိဋ္ဌာရုံတရားများသည် လူ့လောက၌ လှမ်းခြုံနေရခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခြယ်လှယ်သူ လူတန်းစားမဲ့သော လူမှုအဆောက်အအုံကြီး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လူတို့ကပင် ကြိုးပမ်းရမည်။

လူသည် မိမိဘဝ သာယာလာအောင်၊ အနှစ်သာရရှိသော ဘဝကို နေ့နိုင်အောင် မည်သူ့ထံတွင်မျှ၊ မည်သည့် တန်းခိုးရှင်ထံတွင်မျှ ဆုတောင်း ဝပ်လျှိုးနေစရာမလို၊ မိမိကျရောက်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပြုပြင် ဖွဲ့သလိုသည်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုသာမက လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း မတရားခြယ်လှယ်မှု ကင်းသော လူမှုပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်အောင် လူအချင်းချင်းပေါင်းစုပြီး တော်လှန် ပြုပြင်ရမည် ဖြစ်သည်။ လူတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများပြီး အုပ်ချုပ်သော နိုင်ငံတော်အာဏာလည်း မလိုတော့သော လူတို့ စိတ်ရှိတိုင်း ကာယသုခ စိတ္တသုခတို့ကို ခံစားနိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ရောက်ရမည်ဟု မာ့ကံစိက ယုံကြည်မျှော်လင့်သူ ဖြစ်လေသည်။

မာ့ကံစိအလိုအရ ခြယ်လှယ်သူ လူတန်းစားကင်းမဲ့၍ စား၊ ဝတ်၊ နေရေး စသည့် ရုပ်သဘောတို့ဖြင့် ပြည့်စုံ ကုံလုံစွာ နေရသော ဘဝသည် တန်ဖိုးရှိသောဘဝ၊ အနှစ်သာရရှိသော ဘဝဖြစ်၍ ထိုသို့ ပြည့်စုံကုံလုံသော အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ရည်ရွယ်ချက်ထား၍ ကြိုးပမ်းနေခြင်းသည်ပင် တန်ဖိုးရှိသော၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော နေခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထိုသို့ စား၊ ဝတ်၊ နေမှု စသည့် ရုပ်ပစ္စည်းတို့ ပြည့်စုံပြီး စိတ်တိုင်းကျ ကာယသုခ၊ စိတ္တသုခကို ရနိုင်သော၊ နိုင်ငံတော်အာဏာလည်း မလိုတော့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ရောက်ခြင်းသည်ပင် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်သော ပန်းတိုင်ဖြစ်တန်ရာ ဖြစ်သည်။

o communist society

(ဒေသမအကြိမ်)

မာ့ကစ်စ် မျှော်လင့်သောလူ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးသို့ရောက်ရှိသည်ပင်ထား ပါဦး။ ထိုအဖွဲ့အစည်း၌ ဖြစ်ရသော ဘဝကို အဆုံးစွန်သောဘဝ၊ ပြည့်စုံ သော ဘဝဖြစ်ပြီဟု လူသည် ထင်မြင်ကျေနပ်ခြင်း ရှိကောင်းမှ ရှိပေလိမ့် မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူဆိုသည်မှာ ပင်ကို အနုသယအားဖြင့် ရှိနေသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တရားတို့ကြောင့် မည်သည့် အခါမျှ ကျေနပ်ရောင့်ရဲတတ်သည့် သတ္တဝါမဟုတ်သောကြောင့် ပင်တည်း။

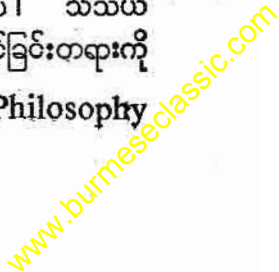
ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဂိုဏ်း

ဟေဂယ်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို အစွမ်းကုန် ချေဖျက်ပြီး ဆင်ခြင် ခြင်းတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ခံစားချက်များ၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများ၊ စသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ကို အသားပေးလာသောဂိုဏ်းမှာ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဂိုဏ်း^၁ ဖြစ်၏။ ထိုဘဝ ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဂိုဏ်း၌လည်း ဂိုဏ်းဝင် ပေါင်းစုံရှိ၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲလွဲသော အယူအဆများရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် “ဘဝ ဖြစ်တည်မှုသည် ပဓာနကျသည်၊ အစစ်အမှန်ဖြစ်သည်၊ ဘဝ ဖြစ်တည်မှုသည် ဆင်ခြင်ခြင်းထက် ရှေ့ကျသည်” ဟူသော အယူအဆ၌မူ တူကြသည်။

ဒဿနပညာရှင်ကြီး ဟေဂယ်က “ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် ရွှေ့ လျားရာမှ ပို၍ ပို၍ ပြည့်စုံခြင်းသဘောသို့ ရောက်လာသည်။ လူတို့သည် လည်း ပို၍ပို၍ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားအပေါ် အမှီပြုလာလည်။ ထို့ကြောင့် လူ့သမိုင်းစဉ်ကြီးသည် ပို၍ပို၍တိုးတက်လာသည်” ဟု ဆိုခဲ့၏။ သို့ရာတွင် နှစ် ဆယ်ရာစုခေတ်ဆန်းကာလ၌ပင် ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လေသည်။ ခေတ်တစ်ဝက် မျှ မကျိုးမီပင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပြန်သည်။ ဤတွင် လူ့သမိုင်းစဉ် ကြီးသည် ဆင်ခြင်ခြင်း တရားအပေါ် အခြေခံ၍ ပြောင်းလဲနေသည် ဆိုပါလျက် အဘယ်ကြောင့် လူမှုအနိဋ္ဌာရုံ စစ်ပွဲကြီးများ ဖြစ်ရသနည်း။ လူတို့သည် သဘောကွဲလွဲချက်များကို ဆင်ခြင်ခြင်းတရားအပေါ် အခြေ ခံ၍ မဖြေရှင်းဘဲ အဘယ်ကြောင့် လက်နက်စွဲကိုင် သတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီး ခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းနေကြသနည်း။ ဤမေးခွန်းများနှင့်အတူ ဒဿနပညာရှင် အများအပြားသည် ဟေဂယ်၏ ဆင်ခြင်ခြင်း တရားအပေါ် သံသယ ဝင်လာခဲ့ကြသည်။ သံသယဝင်လာရာမှ ဟေဂယ်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို

•feeling ၊ emotion ၃ School of Existential Philosophy

(ဒသမအကြိမ်)

အယုံအကြည် ကင်းမဲ့သွားကြသည်။ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများသည် လည်း ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည် လူ့ဘဝပြဿနာများကို ဖြေရှင်းမပေးနိုင်ဟု မြင်ကြသည်။ သို့နှင့် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ဘဝ၏ အားကိုး ဆောက်တည်ရာ မဟုတ်ဟု ယူဆကာ ပစ်ပယ်လိုက်ကြလေသည်။

ဟေဂယ်က သဘာဝလောကကြီးသည် လည်းကောင်း၊ သမိုင်းစဉ်ကြီးသည် လည်းကောင်း ဆင်ခြင်နည်းကျစွာ (ယုတ္တိနည်းကျစွာ) ညီညီညွတ်ညွတ် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်ဟု ယူဆ၏။ သို့ရာတွင် ဟေဂယ် ယူဆသကဲ့သို့ ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်ပေါ်နေမှု သဘောတရားသည် မရှိကြောင်း မျက်မှောက်ခေတ် သိပ္ပံပညာကလည်း သက်သေပြလာ၏။

ဂျပဗေဒ၌ မက်ပလင့်ခ် ၏ ကွမ်တမ်သီအိုရီ^၁၊ ဟိုင်ဇင်ဘာ့ဂ်^၂ ၏ မတိကျမှု စည်းမျဉ်း^၃ တို့ကို တွေ့ရှိလာမှုကြောင့် ညီညွတ်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း၊ သူ့စည်းကမ်း၊ သူ့ဥပဒေနှင့် သူ တိကျမှန်ကန်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း၊ ယုတ္တိနည်းကျ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းသည် မရှိဟု သိမြင်လာကြသည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ် လောက်မှစ၍ ဒင်းနစ်လူမျိုး သိပ္ပံဆရာကြီး နိုဗီး^၄ ၏ အယူအဆ မပြည့်စုံခြင်းကို ဂျပဗေဒပညာရှင်များ တွေ့မြင်လာကြပြီးနောက် ပို၍ ကောင်းသော အယူအဆ သီအိုရီတစ်ရပ်ကို ပြုစုရန် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။ ပြင်သစ် သိပ္ပံပညာရှင် ဒီဗရွိုင်း^၅ က အိုင်းစတိုင်း^၆ ၏ ဖိုတွန်သီအိုရီ အပေါ် အမှီပြု၍ ဒြပ်-လှိုင်း^၇ သဘောတရားကို စတင် တွေးခေါ်ခဲ့သည်။ ၁၉ ရာစုနှစ်က “လှိုင်းသည် လှိုင်းသဘော သန့်သန့်ကိုသာ ဆောင်၍ အမှန်” သည် လည်း အမှန်သဘော သန့်သန့်ကိုသာ ဆောင်သည်” ဟု ယူဆ သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ အလင်းဆိုင်ရာ ပညာရပ်^၈ တွင် အထက်ပါ ယူဆ သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် အလင်းကျေခြင်း^၉၊ အလင်းလှိုင်းထပ်ခြင်း^{၁၀} စသည်တို့ကို ရှင်းပြနိုင်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် နှစ်ဆယ်ရာစုသို့ ရောက်သေးအခါ အလင်း

- ၁ Max Planck (1858-1947) ၂ quantum theory
- ၃ Werner Heisenberg (1901-1976)
- ၄ principle of indeterminacy
- ၅ Niels Bohr (1885-1962) ၆ de Broglie (1892-1937)
- ၇ Albert Einstein (1879-1955)
- ၈ photon theory ၉ matter waves
- ၁၀ particle ၁၁ optics
- ၁၂ diffraction ၁၃ interference

(ဒေသမအကြိမ်)

ဆိုင်ရာဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သော အလင်းလျှပ်စစ်အကျိုးကို ရှင်းပြရန်အတွက်မူ အလင်းသည် လှိုင်းများဖြစ်သည်ဆိုသော ယူဆချက်ကို သုံး၍မရတော့ချေ။ ထိုအကျိုးကိုရှင်းပြရန် အိုင်းစတိုင်းကပင် ဖိုတွန် သဘောတရားအသစ်ကို တီထွင်ခဲ့သည်။ ဖိုတွန်သဘောတရားအရ အလင်း၌ အမှန်သဘာဝ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ အလင်း၌ အမှန်သဘာဝရှိရမည် ဆိုသော်လည်း အလင်း၌ လှိုင်းသဘာဝ မရှိတော့ဟူ၍ကား ဆိုလိုသည်မဟုတ်ချေ။ လှိုင်းသဘာဝလည်း ရှိနေသည်။ ဤတွင်... ရူပဗေဒပညာရှင်များက အလင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်တို့ကို ရှင်းရန်အတွက် အလင်း၌ လှိုင်းအမှန်ဒွိသဘာဝ^၂ ရှိရမည်ဟု ယူဆလာကြသည်။ အထက်ပါ အယူအဆပေါ်တွင် မှီ၍ ဒီဗရွိုင်းက “အလင်း၌ လှိုင်းသဘာဝရှိသကဲ့သို့ အမှန်သဘာဝပါ ခွန်တွဲ စည်ရှိနိုင်သည်။ အမှန်၌လည်း လှိုင်းသဘာဝရှိရမည်” ဟု တွေးဆသည်။ ဤတွေးဆချက်ဖြင့် နိုဗိုဗား အီလက်ထရွန်သည် ၎င်း၏ တည်ဆောက်မှုပုံစံကို လိုက်၍ လှိုင်း^၃ အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အမှန် အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း ယူဆနိုင်ကြောင်း တင်ပြ၏။ ဤအချက်သည်လည်း တိကျလှပါသည်ဆိုသော သိပ္ပံပညာ၌ပင် အစဉ် တိကျ ညီညွတ် မှန်ကန်သော အချက်များ မရှိကြောင်း ထင်ရှားစေလေသည်။

သိပ္ပံပညာရပ်ထဲတွင် တိကျမှုကို သင်္ချာပညာက ပေးနိုင်သည်ဟု တစ်ချိန်က မှတ်ယူခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ခေတ်သစ် ဒဿနပညာရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ ဒဿနစနစ်များကို သင်္ချာပညာပေါ်တွင် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းအခြေခံ၍ တည်ဆောက်ခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် သင်္ချာပညာရှင် ဂိုဒဲလ်^၄ က ပြည့်စုံသော သင်္ချာစနစ် တစ်ခုကို မည်သည့်အခါမျှ တည်ဆောက်၍ မရနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိလာ၏။ ထိုအခါ တိကျလှပါသည်ဆိုသော၊ ညီညွတ်ခြင်းရှိလှပါသည်ဆိုသော သင်္ချာ၌လည်း မတိကျသော၊ မညီညွတ်သော သဘောများရှိကြောင်း သိမြင်လာကြသည်။

ဇီဝဗေဒပညာရပ်^၅တွင်လည်း လာမတ်^၆၏ အီဗော်လျူးရှင်းသီအိုရီ^၇ ထိုဒါဝင်^၈ ကငြင်းဖျက်လိုက်၏။ လာမတ်အလိုအရသက်ရှိသတ္တဝါများသည်

၁ photoelectric effect ၅ biology
 ၂ wave-particle duality ၆ Lamarck (1744-1829)
 ၃ wave ၇ theory of evolution
 ၄ Kurt Godel (1906-) ၈ Charles Darwin. (1839-1882)

(ဒဿမအကြိမ်)

ပတ်ဝန်းကျင်သစ်၊ အခြေအနေသစ်များနှင့် ဆီလျော်အောင် နေထိုင်သည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် ထူးခြားသော အရည်အချင်းသစ်များရလာသည်။ ထိုအရည်အချင်းသစ်များကို နောက် အမျိုးဆက်များအားလည်း အမွေဆက်ပေးသည်ဟု ယူဆ၏။ သို့ရာတွင် ဒါဝင်က ဤအချက်ကိုလက်မခံချေ။ ဒါဝင်အလိုအရ သတ္တဝါတို့၌ ထူးခြားသော အရည်အချင်းသစ်များ ရလာခြင်းသည် လာမတ် ယူဆသကဲ့ကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဆီလျော်အောင် နေထိုင်မှု ဥပဒေသကြောင့်မဟုတ်။ ထို ထူးခြားသော အရည်အချင်းသစ်များသည် ရှောင်တခင် မတော်တဆ ဖြစ်လာမှုများလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟုသော ရှောင်တခင် ဖြစ်ပေါ်လာမှု သီအိုရီကို တင်ပြ၏။ ဤအချက်ကို ထောက်၍ အရာရာသည် စည်းနှင့် ကမ်းနှင့် နိယာမနှင့် ညီညွတ်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေသည်မဟုတ်ဘဲ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်တတ်သော သဘောများလည်း ရှိကြောင်းထင်ရှား၏။ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ပေါ်တတ်သည် ဟူသော အယူအဆသည်ပင်လျှင် ဝင်ခြင်နည်းကျစွာ ညီညီညွတ်ညွတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ယုတ္တိနည်းကျစွာ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း အယူအဆကို ဆန့်ကျင် နေခြင်း ဖြစ်၏။

စိတ်ပညာရှင် ဖရွှေဂြိုက်၏ တွေ့ရှိချက်သည်လည်း ဆင်ခြင် နည်းကျခြင်းကို သေးသိမ်သွားစေခဲ့၏။ ဖရွှေဂြိုက်က လူတွင် သိစိတ်နှင့် မသိစိတ်ဟူ၍ စိတ်နှစ်လွှာရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့၏။ ဖရွှေဂြိုက်အလိုအရ လူ၏ အပြုအမူများသည် သိစိတ်တည်းဟူသော ဆင်ခြင်ဉာဏ်က အစဉ်သဖြင့် ထိန်းချုပ်နိုင်သည် မဟုတ်ဘဲ ဆင်ခြင်ဉာဏ်မဲ့သော၊ ဆင်ခြင်နည်းမကျသော မသိစိတ်၏ ထိန်းချုပ် စေစားမှုကို ခံရတတ်သည်ဟု ယူဆ၏။ ဤအချက်သည်လည်း ဟေဂယ်၏ ဆင်ခြင်နည်းကျခြင်း၊ ညီညွတ်ခြင်းတရားကို မွေးမြူခဲ့သွားစေသော အချက်ပင်ဖြစ်၏။ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာန ဝါဒီတို့သည်လည်း တိကျမှု၊ မှန်ကန်မှု၊ ညီညွတ်မှုကို မပေးနိုင်သော ဟေဂယ်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ပစ်ပယ်လိုက်ကြသည်။

၁ theory of chance variation
 ၂ Sigmund Freud (1856-1939)
 ၃ consciousness
 ၄ sub-consciousness

ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများသည် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ကိုးစားရာမဟုတ်ဟု ပစ်ပယ်လိုက်သောအခါ အားကိုးရာမဲ့သွားကြ၏။ ရပ်တည်ရာမဲ့သွားကြ၏။ ထိုအခါ အချို့က ဘာသာတရား (ခရစ်ယာန်ဘာသာ) ကို အားကိုးရာအဖြစ်၊ ဘဝ၏ထောက်တည်ရာအဖြစ်ကိုင်စွဲကြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာသည် အနောက်တိုင်းသားတို့၏ ဘဝပြဿနာကို ဆယ်ကိုးရာစုမတိုင်မီက ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ခရစ်ယာန် ဘာသာသည် ဆယ်ကိုးရာစု မတိုင်ခင်က လူသားတို့၏ အားကိုးရာဖြစ်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ဆယ်ကိုးရာစု၌ သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားလာသည်။ ထိုအခါ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၌ ယုံကြည်မတန်သော၊ သိပ္ပံနည်းမကျသော သဘောများကို တွေ့လာသည်။ ထိုသို့ တွေ့လာသောကြောင့် ဘာသာတရား၌လည်း သံသယများ ဝင်လာ၍ တဖြည်းဖြည်း အယုံအကြည် ကင်းမဲ့လာပြန်သည်။ ထိုအခါ ဘာသာတရားကို အားမကိုးတော့ဘဲ ပစ်ပယ်လိုက်ပြီးနောက် တိကျ သေချာမှုကို ပေးနိုင်သည်ဟု ထင်မှတ်သော သိပ္ပံပညာကို အားကိုးလာကြပြန်သည်။

သို့ရာတွင် သိပ္ပံပညာသည်လည်း လူ့ဘဝ ပြဿနာများကို တိတိကျကျ မဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း သိမြင်လာကြပြန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်လူ့ဘဝ ဖြစ်နေရသနည်း။ ဘဝဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ အဘယ်ကြောင့်၊ မည်သို့ အတွက်ကြောင့် အသက်ရှင်နေရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လူသတ်ပွဲများ၊ စစ်ပွဲများဖြစ်ရသနည်း။ လူတို့ အဘယ်ကြောင့် မပျော်၍ ချင်ကြသနည်း။ ဤဘဝ ပြဿနာများကို သိပ္ပံပညာသည် ဖြေရှင်းချက်မပေးနိုင်ကြောင်းကို ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာန ဝါဒီများသည် မြင်ကြသည်။ ထိုအခါ သိပ္ပံပညာကိုလည်း ဘဝ၏ အားကိုးရာ မဟုတ်ဟု ယူဆကာ ပစ်ပယ်လိုက်ကြသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်သည် လူဦးရေ အဆမတန် ထူထပ်သိပ်သည်းလာသောခေတ် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ လူသားထုကြီးကို ထိန်းချုပ်နိုင်သော ဝါဒ၊ စနစ်တို့ကို ဖန်တီးလာရ၏။ ဝါဒစနစ်တို့ဖြင့် ထိန်းချုပ်ကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းသစ်များ တည်ဆောက်ရ၏။ ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်လာသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများက နေရာယူ စိုးမိုးမှုကြောင့်ပင် လူတစ်ဦးစီ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် သေးသိမ်လာသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ပြဋ္ဌာန်းမှုကို လူတစ်ဦးစီက ခေါင်းငုံ့ခံနေရသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ကောင်းသည်ဟု

(ဒေသအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

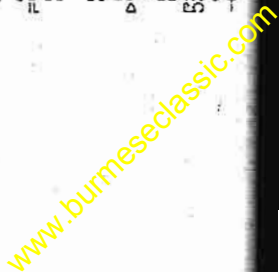
ပြဋ္ဌာန်းလျှင် လူသည် လိုက်ကောင်းရ၍ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ဆိုးသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ဆိုးဖြတ်လျှင်လည်း ဆိုးသည်ဟု ခံယူနေရသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းက မှားသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ဆိုးဖြတ်လျှင်လည်း လိုက်၍ မှားပါသည်ဟု ခံယူ နေရသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စိုးမိုးပြဋ္ဌာန်းခံရမှုကြောင့် လူတစ်ဦးစီ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် သေးသိမ် မွှေးမှိန်လာရသည်။ ပေါ်လွင်မှု မဲ့လာရ သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး၌ သီးခြားလူသား၏ အနေအထားသည် ကျပ် တည်း ကျဉ်းမြောင်းလာသည်။ ဖြစ်ချင် ရချင်သည်တို့ကို မဖြစ်နိုင်၊ မရနိုင် ကြောင်း ကြုံတွေ့လာရသည်။ လူတစ်ဦးစီ၏ ဆန္ဒများ၊ သဘောထား များ၊ ခံစားချက်များသည်လည်း ကွယ်ပျောက်လာရသည်။ ဤအဖြစ်ကို တဝဖြစ်တည်မှု ပဓာန ၀၂ ဒီသည် မလိုလားချေ။ ထို့ကြောင့် တဝဖြစ်တည် မှု ပဓာန ၀၂ ဒီများသည် မိမိခံစားမှုများ၊ သဘောထားများကို ရှေ့တန်း တင်၍ ပေါ်လွင်အောင် ကြိုးပမ်းကြခြင်း ဖြစ်၏။

စင်စစ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စိုးမိုးမှုကြောင့် လူတို့သည် ထိုလူ့အဖွဲ့ အစည်းကြီးအတွင်း၌ တာမျှ အရေးမပါ၊ မပြောပလောက်သော အပိုင်း အစအနကလေးအနေ ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအခါ “လူ” ဟူသော ဥပမိ ကိုယ်ရည် ကိုယ်သွေးသည်လည်း ကျဆင်းသွားသည့် အဖြစ်^၁ သို့ ရောက် သွား၏။ ထိုသို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ ပီသ ပေါ်လွင်မှု မရှိဘဲ သေးသိမ် မွှေးမှိန်သွားသော လူ့အဖြစ်၊ လူ့ရုပ်ပုံလွှာကို ခေတ်သစ် အနုပညာ^၂ ကလည်း ထောက်ခံလျက်ရှိ၏။

ခေတ်သစ် အနုပညာတွင် ခံယူထားသော ပုံစံ^၃ နှင့် အတွင်းသရုပ်^၄ သည် ရှေးခေတ် အနုပညာရှိ ပုံစံနှင့် အတွင်းသရုပ်တို့နှင့် များစွာ ခြား နားသွား၏။ ရှေးခေတ်က ပန်းချီအနုပညာရှင်များသည် လူပုံကိုဆွဲလျှင် လူနှင့်တစ်ထေရာတည်းတူအောင် အချိုးကျကျ၊ ပုံပန်းကျကျ ရေးဆွဲခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် ခေတ်သစ် ပန်းချီအနုပညာရှင်များသည် လူပုံကို ရေးဆွဲရာ၌ ပုံပန်းကျကျ ရေးဆွဲခြင်း မရှိတော့ချေပြီ။ ဤသို့ ပုံပန်းကျကျ မရေးဆွဲခြင်း သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ လူ၏ အနေအထား၊ လူ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်

၁ fragmented ၂ depersonalised
 ၃ modern art ၄ form ၅ content

(ဒေသမအကြိမ်)

သည် ပီပြင်ခြင်း၊ ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိတော့ဟူ၍ ထိုပညာရှင်တို့က ခံစားနေခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီသည် လူ၏အခန်းကဏ္ဍကို မှေးမှိန်စေအောင် လူ၏သဘောထားများ၊ ခံစားချက်များ၊ ဆန္ဒများကို ပျောက်ကွယ်စေအောင် ဖန်တီးနေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို မကျေနပ်သည့်အခါလျက် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းဟူသမျှကို ကျောခိုင်း၍ ပစ်ပယ်လိုက်သည်။ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတို့က သတ်မှတ်ထားသော ထုံးစံလေ့များ၊ တန်ဖိုးများကိုလည်း ပစ်ပယ်ကျောခိုင်းလိုက်သည်။ ထိုသို့ပစ်ပယ်ကျောခိုင်းလိုက်သောအခါ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီသည် လူ့လောကလူ့အဖွဲ့အစည်းတို့အပြင်ဘက်သို့ ရောက်သွားသော 'အပြင်လူ' ဖြစ်သွားလေသည်။

ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီသည် ဆင်ခြင်ခြင်း တရားကိုလည်း ကောင်း၊ ဘာသာတရားကိုလည်းကောင်း၊ သိပ္ပံပညာကိုလည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကိုလည်းကောင်း၊ စစ်မှန်ခိုင်မာသော၊ ကိုးစားရာသော အရာများမဟုတ်၊ ရပ်တည်ရာများ မဟုတ်ဟု ယူဆ၍ ပစ်ပယ်ကျောခိုင်းလိုက်သောအခါ အားကိုးရာ၊ ရပ်တည်ရာ၊ ယုံကြည်ရာ မရှိတော့ဘဲ မိမိတစ်ကိုယ်ထီးတည်းဖြစ်သွား၏။ သို့ရာတွင် လောကရှိ အခြင်းအရာတို့သည် စစ်မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ မစစ်မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ တည်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မတည်ရှိသည်ဖြစ်စေ မိမိဘဝ ရှိနေခြင်း၊ ဖြစ်နေခြင်းမှာမူ အစစ်အမှန်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆလာသည်။ ထိုအယူအဆရှိမှုကြောင့်ပင် ၎င်းအား ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

အားကိုးရာမရှိတော့ဘဲ လူ့ဘောင်ကို ကျောခိုင်းနေသောအပြင်လူ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီသည် တစ်ကိုယ်ထီးတည်း ဖြစ်နေမှုကြောင့် အထီးကျန်ဒုက္ခကို ခံစားလာရ၏။ မိမိအသက်ရှင်နေခြင်းကိုပင် နားမလည်အောင် ဖြစ်ရ၏။ ဘဝ၌ မည်သည့်အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ကို မသိအောင် တွေ့ဝေရှုပ်ထွေးခြင်းလည်း ဖြစ်လာသည်။

ခေတ်သစ် အနုပညာလောက၌ ကျျပစ်စင်း^၂ ခေါ် အယူအဆကို လက်ခံကြသော ပန်းချီအနုပညာရှင်များသည် ပန်ချီကားတစ်ချပ်ကို 'ထု' ခေါ်ဘဲ 'အလျား-အနံ' နှင့်သာ ရေးဆွဲ ဖော်ပြကြ၏။ ဤသည်မှာ

၁ the outsider

၂ Cubism

အာကာသကိုဖြန့်၍ ရှုမြင်ခံစားသည့် သဘောပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ရှုမြင် ခံစားနေခြင်းကြောင့် အာကာသအတွင်းတွင် အသက်ရှင်နေသော လူ့ ဘဝ၌ 'ထု' ဟူ၍မရှိ၊ (၀၇) လူ ဟူသော အဖြစ်၌ ပင်ကို အနှစ်သာရ ဟူ၍မရှိဟု ထင်မြင်လာကြသည်။

တစ်ဖန် ကာလကိုလည်း တစ်ဆက်တည်းအနေ ရှုမြင်လာကြသည်။ ဤသည်မှာ ကာလကိုဖြန့်၍ ရှုမြင်သည့်သဘောပင် ဖြစ်၏။ ကာလကို ဖြန့်၍ရှုမြင်လိုက်သည့်အခါ အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ဟူ၍ မမြင်တော့ ချေ။ ထိုအခါ ဘဝဟူသည်မှာ ဘာမျှမပြောပလောက်သော တိုတောင်း သော အချိန်ကာလအတွင်း၌ အသက်ရှင် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းမျှသာတည်းဟု ထင်မြင်လာကြသည်။

ကျုဗစ်ဇင်း အယူအဆသည် ပန်းချီလောက၌သာမဟုတ်၊ အခြား သော စာပေအနုပညာ လောက၌လည်း လွှမ်းမိုးလာခဲ့သည်။ စာပေ အနု ပညာရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ ဝတ္ထုစာပေများ၌ ယခင်ကကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ထား၍ မရေးကြတော့ချေ။ ဤသည်မှာ ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ကို ဖြန့်၍ ရှုမြင်ခြင်းသဘောပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ရှုမြင်မှုကြောင့် လူ့ဘဝသည် ရည်ရွယ်ရာကို ဖြစ်ချင်မှဖြစ်သော၊ အတိအကျ မျှော်လင့်၍မရသော(၀၇) မျှော်လင့်ထားသော ပန်းတိုင်နိဂုံးသို့ ရောက်ချင်မှလည်း ရောက်သောဘဝ ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်လာကြသည်။ ယခင်က စာပေ အနုပညာရှင်များ သည် စာရေးရာ၌ စာပေပုံစံ တိတိကျကျဖြင့် ရေးကြ၏။ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်တို့ ချ၍ရေးကြ၏။ သို့ရာတွင် ခေတ်သစ်စာပေ ပညာရှင်တို့သည် ပုံစံတကျရေးခြင်းထက် မိမိခံစားချက်တို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြခြင်း ကသာ အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆလာကြသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ "လူ့ဘဝ လူ့ဇာတ်လမ်းတို့သည် ပုံစံတို့အတွင်း၌ တိတိကျကျရှိသော အရာများကဲ့သို့ နားလည်နိုင်သည်မဟုတ်။ လူ့ဘဝ၊ လူ့ဇာတ်လမ်းတို့သည် ပုံစံအတွင်း၌ တိတိကျကျ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းများလည်း မဟုတ်။ တမင်ဆင်၍ ရေးထား သော ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်လည်းမဟုတ်။ အမျိုးမျိုး

- ၀ flattening out of space,
- ၂ flattening out of time
- ၃ flattening out of climaxes

(ဒသမအကြိမ်)

ဖြစ်နိုင်သည်။ လူ့ဘဝ လူ့ဇာတ်လမ်းတို့သည် နားလည်နိုင်ခဲ့သည်” ဟု မြင်ကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည်ပင် နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်နေသော၊ ရှုပ်ထွေးသော၊ အဓိပ္ပာယ်ဓာတ်အကျမပေါ်လွင်သော လူ့အဖြစ်ကို ဖော်ပြနေခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ကို ဖြန့်ပစ်လိုက်သကဲ့သို့ တန်ဖိုးဆိုင်ရာတို့ကိုလည်း ဖြန့်ရှို့ရှုမြင်ကြသည်။^၁ ထိုသို့ရှုမြင်မှုကြောင့် လူ့ဘဝ၌ကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်၊ လှသည်၊ အရပ်ဆိုးသည် စသည့်တန်ဖိုးများသည် တစ်ဆက်တည်း တစ်စပ်တည်းဖြစ်ကာ ရောထွေးရှုပ်ပွေသွားသည်။ ရောထွေးသွားသောကြောင့် မည်သည်ကိုကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်ဟု မသိနိုင်ဖြစ်ကာ တန်ဖိုးများသည် ရှုပ်ထွေးခြင်း အတွင်း၌ ပျောက်ကွယ် သွားကြသည်။ တန်ဖိုးများပါ ပျောက်ကွယ် သွားသောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် လူ့ဘဝ၌ မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ရှိမှန်းမသိ ဖြစ်သွားကြသည်။ ‘ဘဝ’ ဟူသည် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်မရှိ ဟူသော အမြင်သည်သာ ၎င်းတို့၌ ကျန်ခဲ့တော့သည်။ စာပေအနုပညာရှင်များသည် ဘဝကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည့် အနေဖြင့် မြင်နေကြသကဲ့သို့ မျက်မှောက်ခေတ် လူများစွာသည်လည်း ဘဝကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည့်အနေ မြင်လျက်ရှိကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို အနောက်တိုင်းဒဿနပညတ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရလျှင် “ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများ” ဟု ခေါ်ဝေါ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများသည် ဘဝကိုဘာမျှအဓိပ္ပာယ်မရှိဟု မြင်မှုကြောင့် ဘဝ၌ ငြီးငွေ့ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့က စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့မှုကို ကုစားသည့်အနေဖြင့် မိမိတို့ကိုယ် မိမိ အဆုံးစီရင်ကြသည်။ တိကျရေရာသော၊ ခိုင်မာသောအရာဟူ၍ ပီပီသသမရှိသော ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီတို့၏လောကသည် ရှုပ်ထွေးလာသော လောကကြီး ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုဖြင့် အစပြုခဲ့သော အနောက်တိုင်း မျက်မှောက်ခေတ်သည် ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများလက်ထက်၌ ရှုပ်ထွေးနေသော ခေတ်အဖြစ် အဆုံးသတ်ရမလို ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထို့ပြင် တိကျရေရာ ခိုင်မာမှုဟူ၍ ရှာမရနိုင်သောကြောင့် လောကကြီးကို အရှုံးပေးကျောခိုင်းနေသောခေတ်^၂ အဖြစ်နှင့်လည်း အဆုံးသတ်ရမလို ဖြစ်လျက်

= flattening out of values ၂ the age of defeat

(ဒသအေကြိမ်)

ရှိသည်။ ဤအချက်ကို နှစ်ဆယ်ရာစု နှောင်းကာလလောက်တွင် ပေါ်လာခဲ့သော လူ့လောကကို ကျောခိုင်းသူ ဟစ်ပီများနှင့် မျက်မှောက်ခေတ်၌ အစဉ်အလာမလေ့ထုံးစံများကို ဆန့်ကျင်ကျောခိုင်း၍ နေထိုင်ကြသူများက သက်သေခံလျက် ရှိသည်။

ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများသည် ဘဝကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည့် အနေ ရှုမြင်ခံစားနေမှုကြောင့် “ဘဝဆိုတာဘာလဲ” ဟူသော မေးခွန်းနှင့် ကြုံလာပါက “ဘဝဟူသည် ဘာမျှအဓိပ္ပာယ်မရှိသောအဖြစ်” ဟု ဖြေပေလိမ့်မည်။ တွေ့ဝေရှုပ်ထွေးမှုတို့ လွှမ်းမိုးနေသော အနောက်တိုင်း ဒဿနလောက၌ ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာ အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့သည်လည်း ရှုပ်ထွေးသွားရာမှ ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်။ ဘဝဆိုင်ရာ သစ္စာတရားတို့ကို သူတို့လောက၌ ရှာဖွေ၍ တွေ့နိုင်သည် မဟုတ်ချေ။

ဘဝသစ္စာတို့ကို တိတိပပရှာဖွေ၍ မတွေ့နိုင်သော အနောက်တိုင်း ဒဿန လောကကို အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ငြီးငွေ့လာကြသည်။ ဒေါက်တာပေါလ်ဘရန်တန်က “အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာရှင်များသည် အံ့ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြ၍ ၎င်းတို့၏အယူအဆများကိုဖော်ထုတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ဦး၏အယူအဆနှင့်တစ်ဦးမတူသည့် အလျောက် အယူအဆတစ်ခုက အခြားအယူအဆတစ်ခုကိုငြင်းဖျက်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ ၎င်းတို့၏ ဒဿနအယူအဆများကို လေ့လာသူသည် မည်သည့် အယူအဆက ကောင်းသည်၊ မည်သည့် အယူအဆက ဆိုးသည်ကို မသိတော့ဘဲ ကြောင်လည်လည်ဖြင့် ကျန်ခဲ့တော့၏”* ဟု ဆိုလေသည်။

အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာသစ်မဟုတ်၊ တိုးတက်လှပါသည်ဆိုသော သိပ္ပံပညာသည်လည်း ဘဝကိစ္စတို့ကို ဟုတ်တိပတ်တိ မသိမြင်ကြောင်း ပေါလ်ဘရန်တန်က အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြ၏။

“ယနေ့ ဓာတ္တုတစ်လွှားတွင် သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ တိုးတက်မှုများကိုကျွန်ုပ်တို့ မြင်တွေ့နေရသည်။ သူတို့၏တိုးတက်သော အသိပညာများကို ကျွန်ုပ်တို့ အစဉ်အမြဲ ချီးမွမ်းထော

o hippies
* Paul Bruntn, “The Hidden Teaching Beyond Yoga” P ၆၆

မနာ ပြုရမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထို ပညာရှင်များသည် ဘဝနှင့် ပတ်သက်၍မူ ကကြီးခကွေးမျှလောက်သာ ပြောပြ နိုင်ကြ၏။”*

ဘဝဆိုင်ရာ သစ္စာတို့ကို အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာနှင့် သိပ္ပံ ပညာတွင်ရှာမတွေ့နိုင်ကြသော ဒေါက်တာ ပေါလ်ဘရန်တန် အစရှိသည့် အနောက်တိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အရှေ့တိုင်းဒဿနလောကဆီသို့ ဦးလှည့် ကာ ရှာဖွေလာခဲ့သည်။ အရှေ့တိုင်း ဒဿနလောက၌ ဘဝ၏ ပကတိ သဘာဝအမှန်ကို ဖော်ပြနိုင်သောနည်းများ၊ ဘဝအဓိပ္ပာယ်၊ ဘဝတန်ဖိုး တို့ကို ပေးနိုင်သော နည်းများ၊ ဘဝဆိုင်ရာ သစ္စာတရားတို့ကို သိမြင်စေ နိုင်သောနည်းများ ရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်။ ဤကျမ်းတွင် ဘဝအဓိပ္ပာယ်၊ ဘဝသစ္စာတို့ကိုထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဒဿနအတွင်း၌ ပို၍ အလေး ပေး ရှာဖွေ စူးစမ်းထားသည်ကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဒဿနအတွင်း၌ အလေးပေး ရှာဖွေ စူးစမ်းရသနည်းဟု မေးလာပါက ပို၍ ပို၍ ယုတ္တိတန်သော၊ ပို၍ ပို၍ ယထာဘူတ ကျသော ဘဝအဓိပ္ပာယ်၊ ဘဝသစ္စာတို့ကို ရှာဖွေရင်း၊ ရှာဖွေရင်းမှ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓ ဒဿနလောကအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖြေရ မည် ဖြစ်ပါသည်။

* Paul Brunton, "The Secret Path" P, 35

(ဒဿနကြိမ်)

အတိုင်း (၂)

ဗုဒ္ဓဒဿန၌ ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ရှုဖွေခြင်း

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်
တို့၌ အနှောင်အဖွဲ့တို့ကို ဖြတ်တောက်ပြီး ဖြစ်၏။
ကပ်ငြိမှု အမြစ် မူလကိုလည်း နှုတ်ပယ်ပြီး ဖြစ်၏။
ကပ်ငြိမှု အားလုံး၏ အနှောင်အဖွဲ့မှလည်း လွတ်
မြောက်၏။ ဖောက်ပြန်မှု မရှိမူ၍ သဘော အတိုင်း
လည်း တည်သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား တာဒိ
ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူ အာဇာနည်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

၅၃၈-သဘိယသုတ်-မဟာဝဂ်-သုတ္တန်ပါတ်

(ဒေသမအကြိမ်)

အခန်း (၄)

အတွင်းသန္တာန်ဖြစ်သော စိတ်ကို

အလေးပေး လေ့လာခြင်း

ဗုဒ္ဓဒဿနသည် စကြဝဠာပြဿနာတို့ထက် လူနှင့် လူ့ဘဝပြဿနာများကိုသာ အခြေပြု၍ လေ့လာကြောင်းတွေ့ရ၏။ ထိုသို့ လေ့လာရာ၌ အခြား ဒဿနများနှင့် ရှုထောင့်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ရည်ရွယ်ချက်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ လေ့လာပုံ နည်းစနစ်ချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ပြင်ပ အသွင်သဏ္ဍာန်အားဖြင့် တူညီယောင်မှီသော်လည်း အတွင်းသဘောအားဖြင့် ခြားနားချက်များ ရှိလေသည်။ ဗုဒ္ဓ ဒဿနသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လျစ်လျူမပြုသော်လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ သီးခြားလူပုဂ္ဂိုလ်ကို (တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ အလေးပေး လေ့လာသင့်သောကြောင့်) ဗုဒ္ဓဒဿနသည် အလေးပေးလေ့လာသည်။ တစ်ဖန် သီးခြားလူပုဂ္ဂိုလ်ကိုလေ့လာရာ၌ ထိုလူပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်ပိုင်းကို လျစ်လျူ မပြုသော်လည်း စိတ်ပိုင်းကို (တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ အလေးပေးလေ့လာသင့်သောကြောင့်) ဗုဒ္ဓဒဿနသည် အလေးပေးလေ့လာသည်။ ထို့ပြင်....

ဗုဒ္ဓသည် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် သုံးပါး၌ ကိုယ်နှင့် နှုတ်ကို မပစ်ပယ်သော်လည်း အခြေအနေတစ်ရပ်၌ စိတ်သည် ပို၍ အရေးပါသည်ဟု ဆိုလေသည်။ အခါတစ်ပါး၌ နိဂဏ္ဌ (မတာဝိရ)၏ တပည့်ဖြစ်သော ဒီဗတပဿီနိဂဏ္ဌသည် ဗုဒ္ဓအား ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ကံသုံးပါးအနက် ဆည်သည့်ကံက အရေးကြီးကြောင်း မေးလျှောက်၏။ ဒီဗတပဿီနိဂဏ္ဌသည် သူ၏ဆရာကဲ့သို့ ကာယ၊ ဝစီ၊ မနော ကံသုံးပါးအနက် မျက်မြင်အား

၁ society ၂ individual

(ဒဿမအကြိမ်)

ဖြင့် ထင်ရှားသိသာသော ကိုယ်ဖြင့်ပြုသော ကာယကံသည်သာ အရေးအကြီးဆုံးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကာယကံဖြင့် ကျူးလွန်သော အပြစ်သည်သာ အကြီးလေးဆုံးဟူ၍ လည်းကောင်း ယူဆသူ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက “ဤကံသုံးပါးတို့တွင် မကောင်းမှုပြုခြင်း၌ မနောကံကို အပြစ်အကြီးဆုံးဟု ငါဘုရားက ပညတ်၏။ ကာယကံနှင့် ဝစီကံကို ထိုကဲ့သို့ မပညတ်” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ထိုစကားကို ဒီဃတပဿီနိဂဏှထံမှ တစ်ဆင့်ကြားရသော ဥပါလိသုက္ကယ်သည် ဗုဒ္ဓအားချေပရန် ရောက်လာခဲ့သည်။ ဥပါလိသုက္ကယ်သည်လည်း နိဂဏှ၏ ဝိုဏ်းဝင်ပင် ဖြစ်လေသည်။

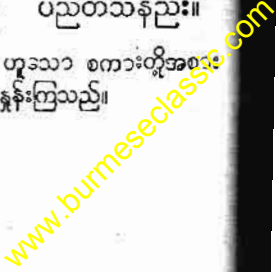
ဥပါလိ သုက္ကယ်သည် ဗုဒ္ဓအား “အရှင်ဘုရား၊ ဒီဃတပဿီနိဂဏှသည် ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ၊ အကြားအမြင် ဗဟုသုတရှိသော ဆရာ၏ အဆုံးအမကို ကောင်းစွာသာလျှင်သိသော တပည့်၏ ထူးတမ်းစဉ်လာ အဘိုင်းသာလျှင် တပဿီ အရှင်ကောင်းသည် အရှင်ဘုရားအား ဖြေကြားခဲ့ပေ၏။ ဤသို့ ကြီးကျယ်သော ကာယဒဏ်* ကို ထောက်ဆ၍ သေးငယ်သော မနောဒဏ်သည် အဘယ်မှာ ပြောပလောက်မည်နည်း။ အမှန်အားဖြင့် ကာယဒဏ်သည်သာလျှင် မကောင်းမှုပြုခြင်း၌၊ မကောင်းမှုဖြစ်ခြင်း၌ ကြီးကျယ်သော အပြစ်ရှိ၏။ ဝစီဒဏ်နှင့် မနောဒဏ်သည် ထိုကဲ့သို့ မကြီးကျယ်” ဟု လျှောက်၏။

“သုက္ကယ်....သင်သည် မှန်ကန်သောသစ္စာ၌ တည်၍ အကယ်၍ ပြောဆိုခြားအံ့၊ ဤအကြောင်းအရာ၌ ငါတို့ စကားဆွေးနွေးမှု ဖြစ်နိုင်ရာ၏။”

“အရှင်ဘုရား.... အကျွန်ုပ်သည် မှန်ကန်သော သစ္စာ၌ တည်၍ ပြောဆိုပါအံ့၊ ဤအကြောင်းအရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ စကားဆွေးနွေးမှု ဖြစ်ပါစေ”

“သုက္ကယ်....ထိုစကားကို သင်အဘယ်သို့ ထင်မှတ်သနည်း။ နိဂဏှ တစ်ယောက်သည် အနာဒိပတိတော်မူ၏။ ဆင်းရဲရောက်၏။ ပြင်းစွာ နာ၏။ ရေအေးကို ပယ်၍ ရေနွေးကိုသာ သုံးဆောင်လေ့ရှိ၏။ ထို နိဂဏှသည် ရေအေးကို မရသည်ဖြစ်၍ သေလေရာ၏။ သုက္ကယ်....နာဂုဏ်သား နိဂဏှသည် ဤသေသူ နိဂဏှကို အဘယ်အရပ်၌ ဖြစ်သည်ဟု ပညတ်သနည်း။”

* ဒီဃတပဿီနှင့် ဥပါလိတို့သည် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဟူသော စကားတို့အစား ကာယဒဏ်၊ ဝစီဒဏ်၊ မနောဒဏ် ဟူသော စကားတို့ကို သုံးနှုန်းကြသည်။

“အရှင်ဘုရား...စိတ်စွဲလမ်း၍ ဖြစ်သော နတ်မည်သည် ရှိပါ၏။ ထိုနတ်မျိုးတို့၌ ထိုနိဂဏ္ဌသည် ဖြစ်ပါ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုသူသည် စိတ်စွဲလမ်း၍ သေသောကြောင့်ပါတည်း။”

“သူကြွယ်....စဉ်းစားလော့၊ သူကြွယ်....စဉ်းစား၍ သင်ပြောလော့၊ သင်၏ရွှေစကားနှင့် နောက်စကားသည်လည်းကောင်း၊ နောက်စကားနှင့် ရွှေစကားသည်လည်းကောင်း မစပ်ဟပ်မိဘဲ ဖြစ်နေပြီ။”

သို့ရာတွင် ဥပါလိသူကြွယ်သည် “မကောင်းမှုပြုခြင်း၌၊ မကောင်းမှု ဖြစ်ခြင်း၌ ကာယဒဏ်(ကာယကံ) သည်သာလျှင် ကြီးကျယ်သော အပြစ် ရှိ၏။ ဝစီဒဏ်နှင့် မနောဒဏ်သည် ထိုကဲ့သို့ မကြီးကျယ်” ဟု ကာကွယ်၍ ဆိုလျက် ရှိသည်။

“သူကြွယ်....ထိုစကားကို သင်မည်သို့ ထင်မှတ်သနည်း။ နာဂုဇ်သား နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းခြင်း လေးမျိုးဖြင့် စောင့်စည်းနေ၏။ အလုံးစုံသော ရေအေးကိုပယ်၏။ အလုံးစုံသောမကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့် ခွာထွက် ထား၏။ အလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့် ပျံ့နှံ့နေ၏။ ထိုနာဂုဇ်သား နိဂဏ္ဌသည် ရွှေသို့သွားသည်ရှိသော်၊ နောက်သို့ဆုတ်သည် ရှိသော် များစွာသော သတ္တဝါငယ်တို့ကို သေကျေပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက် စေ၏။ သူကြွယ်....နာဂုဇ်သား နိဂဏ္ဌသည် ဤသေကျေ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်စေသော သူ၏ အကျိုးကို အဘယ်အကျိုးဟု သတ်မှတ်သနည်း။”

“အရှင်ဘုရား....နာဂုဇ်သား နိဂဏ္ဌသည် ‘စေ့ဆော်ခြင်း’စေတနာ မရှိသည်ဖြစ်၍ ကြီးသောအပြစ်ရှိ၏ဟု မပညတ်ပါ။”

“သူကြွယ်....အကယ်၍စေတနာတို့ရှိငြားအံ့၊အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။”

“အရှင်ဘုရား....ကြီးသော အပြစ်ရှိပါ၏။”

“သူကြွယ်....စဉ်းစားလော့၊ သူကြွယ်....စဉ်းစား၍ သင်ပြောလော့၊ သင်၏ရွှေစကားနှင့်နောက်စကားသည်လည်းကောင်း၊ နောက်စကားနှင့် ရွှေစကားသည်လည်းကောင်း မစပ်ဟပ်မိဘဲ ဖြစ်နေပြီ။”

“အရှင်ဘုရားသည် ဤသို့ မိန့်ကြားသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် မကောင်းမှုပြုခြင်း၌၊ မကောင်းမှုဖြစ်ခြင်း၌ ကာယဒဏ်သည်သာ ကြီးကျယ် သော အပြစ်ရှိ၏။ ဝစီဒဏ်၊ မနောဒဏ်သည် ထိုကဲ့သို့ မကြီးကျယ်ပါ။”

“သူကြွယ်....ဤစကားကို သင်အဘယ်သို့ ထင်မှတ်သနည်း။ ဤ

နာဠန္ဒမြို့သည် စည်ပင်သည်၊ ဝပြောသည်၊ များစွာသောလူရှိသည် မဟုတ်လော။

“အရှင်ဘုရား....မှန်ပါ၏။”

“သူကြွယ်....ထိုစကားကို သင် အဘယ်သို့ ထင်မှတ်သနည်း.... ယောက်ျားတစ်ယောက်သည် သန်လျက်မိုး၍ လာရာ၏။ ထိုယောက်ျားသည် ‘ငါသည် ဤနာဠန္ဒမြို့၌ ရှိသမျှသတ္တဝါတို့ကို တစ်ခဏချင်း၊ တစ်မဟုတ်ချင်းဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အသားစုအသားပုံဖြစ်အောင်ပြုပါအံ့’ ဟု ဆိုရာ၏။ သူကြွယ်....ထိုစကားကို သင်အဘယ်သို့ ထင်မှတ်သနည်း။ ထိုယောက်ျားသည် ဤနာဠန္ဒမြို့၌ ရှိသမျှ သတ္တဝါတို့ကို တစ်ခဏချင်း၊ တစ်မဟုတ်ချင်းဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အသားစုအသားပုံဖြစ်အောင် ပြုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ပါမည်လော။”

“အရှင်ဘုရား....ယောက်ျားဆယ်ယောက်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဆယ်ဖြစ်စေ၊ သုံးဆယ်ဖြစ်စေ၊ လေးဆယ်ဖြစ်စေ၊ ငါးဆယ်ဖြစ်စေ ဤနာဠန္ဒမြို့၌ ရှိသမျှ သတ္တဝါတို့ကို တစ်ခဏချင်း၊ တစ်မဟုတ်ချင်းဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအသားစုအသားပုံဖြစ်ခြင်းငှာစွမ်းနိုင်ပါကုန်။ အနည်းငယ်သော တစ်ယောက်တည်းသော ယောက်ျားသည် အဘယ်မှာ ပြောပလောက်ပါမည်နည်း။”

“သူကြွယ်....ထိုစကားကို သင်အဘယ်သို့ထင်မှတ်သနည်း။ တန်ခိုးရှိသောစိတ်၊ တန်ခိုးရှိသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်သော သမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း လာရာ၏။ ထိုသူသည် ‘ငါသည် ဤနာဠန္ဒမြို့ကိုတစ်ကြိမ် စိတ်ဆိုးကာမျှဖြင့် ပြာဖြစ်အောင်ပြုအံ့’ ဟုဆို၏။ သူကြွယ်....ထိုစကားကို သင်အဘယ်သို့ ထင်မှတ်သနည်း။ တန်ခိုးရှိသောစိတ်၊ တန်ခိုးရှိသောအဖြစ်သို့ ရောက်သော ထိုသမဏ၊ ဗြာဟ္မဏသည် ဤနာဠန္ဒမြို့ကို တစ်ကြိမ်စိတ်ဆိုးကာမျှဖြင့် ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ရာသလော။”

“အရှင်ဘုရား....ဆယ်မြို့ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဆယ်ဖြစ်စေ၊ သုံးဆယ်ဖြစ်စေ၊ ငါးဆယ်ဖြစ်စေ တန်ခိုးရှိသောစိတ်၊ တန်ခိုးရှိသောအဖြစ်သို့ ရောက်သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏသည် တစ်ကြိမ် စိတ်ဆိုးကာမျှဖြင့် ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။ သေးငယ်သော တစ်ခုတည်းသော ဤနာဠန္ဒမြို့ကိုကား အဘယ်မှာ ပြောပလောက်ပါမည်နည်း။”

(ဒသမအကြိမ်)

“သူကြွယ်...ထိုသို့ဖြစ်လျှင် စဉ်းစားလော့။ သူကြွယ်...စဉ်းစား၍ သင် ပြောလော့။ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်လည်းကောင်း၊ နောက်စကားနှင့် ရှေ့ စကားသည်လည်းကောင်း မစပ်ဟပ်မိဘဲ ဖြစ်နေပြီ”*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓနှင့် ဥပါလိသူကြွယ်တို့၏ ဆွေးနွေးချက်မှ စိတ်ဝေ တနာ၏အရေးကြီးမှု၊ စိတ်တန်ခိုး၏ ဆန်းပြားမှုတို့ကို မယုံကြည်သူများ လည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဒေါက်တာအိုင်းစတိုင်းသည် စိတ်ကူးဉာဏ် ကို စေစား၍ အဏုမြူဗုံး၏ အခြေခံသဘောတရားကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ထိုအခြေခံသဘောတရားကို မှီလျက် အဏုမြူဗုံး တီထွင် နိုင်ခဲ့ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အနုမြူဗုံးဒဏ် ကြောင့် ဂျပန်ပြည်၏ ဟိရိုရှီးမား နှင့် နာဂါစကိုမြို့များ ပျက်ပျက်ပြုန်း ခဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း ယုံကြည်သကဲ့သို့ အဏုမြူလက်နက်များ၊ ဟိုင်ဒရို ဂျင်ဗုံးများ၊ နျူထရွန် ဗုံးများကြောင့် မိနစ်ပိုင်းအတွင်း တစ်ကမ္ဘာလုံး ပျက်စီးသွားနိုင်သည်ကိုလည်း ယုံကြည်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ ဟစ်တလာ ၏ စိတ်ကူးနှင့် အစွဲဥပါဒါန်ကြောင့် ဂျူးလူမျိုးများစွာ သေကျေခဲ့ရသည် ကိုလည်း ယုံကြည်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ မာ့က်စ်၏ အယူအဆ စိတ်ကူးသည် အရင်းရှင်တို့အားတော်လှန်၍ လူ့ သမိုင်းစဉ်ကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံပြောင်းလဲစေ ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုခဲ့ခြင်းကိုလည်း ယုံကြည်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ စင်စစ် အံ့ဘနန်း သိပ္ပံဆိုင်ရာ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ၊ တီထွင်ချက်များ၊ လူ့ သမိုင်းစဉ်ကြီး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးကို တိုးတက်အောင်၊ ကျဆင်းအောင် ဖန်တီးနိုင်သည့် သမိုင်းနိယာမ၊ လူမှုရေးနိယာမများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ချက် များသည် လူသားတို့၏ စိတ်စမ်းရည်ကို အစပြုစေစားခြင်းဖြင့် ထွက်ပေါ် လာသော ရလဒ်များသာဖြစ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဒဿနအလိုအရ လူသတ္တဝါ အသီးသီးရှိ စိတ်သည် မိမိတို့၏ဘဝ (ဝါ) မိမိတို့၏ လောကအမျိုးမျိုးကို ဖန်တီးနိုင်ရုံမက မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်လောကကိုပါ ဖန်တီးနိုင်စွမ်းလေ သည်။

“စိတ်သည် လောကကို ဆောင်အပ်၏။ စိတ်သည် လောကကို ဆွဲငင်အပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားတို့သည်

* ဥပါလိသုတ်၊ ၅၆-၆၄၊ ဂဟစတီဝဂ် မဇ္ဈိမနိကာယ်။
၁ Hiroshima
၂ Nagasaki
၃ Hitler (1885-1945)

(ဒဿမအကြိမ်)

စိတ်ဟုဆိုအပ်သော တစ်ခုသော တရား၏ အလိုသို့ အစဉ် လိုက်ရကုန်၏။”

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏စကားသည် အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ယူဆသကဲ့သို့ ရုပ်လောက စကြဝဠာကြီးကို စိတ်က ဖန်တီးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စကြဝဠာ၏ အစသည် စိတ်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုလိုသည်မဟုတ် ချေ။ ဗုဒ္ဓဒဿနသည် လူ့ကိုအခြေပြု၍ လေ့လာခြင်းဖြစ်ပေရာ လူသား၏ စိတ်ဖြင့် မိမိဘဝ၊ မိမိပတ်ဝန်းကျင်၊ မိမိလောက အမျိုးမျိုးကို ဖန်တီး နိုင်ကြောင်း၊ စိတ်၏ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုး သော အဖြစ်တို့ လိုက်ပါဖြစ်ပေါ်ရကြောင်း ဆိုလိုရင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

အယူအဆအမျိုးမျိုး၊ အစွဲဥပါဒါန်အမျိုးမျိုးတို့ ပုံပိုးထားသော စိတ်ကြောင့် လူသားတို့အဖို့ သာယာဖွယ်လောက၊ မသာယာဖွယ်လောက၊ အကောင်းအဆိုးလောက စသည့်အမျိုးမျိုးသော လောကတို့သည်လည်း ဖြစ်ရသည်။ စိတ်ပျက်အားလျော့နေသူအဖို့ သူ့လောကသည် မပျော်ရွှင် ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲခြင်းတို့ စုဝေးရာ လောကဖြစ်နေမည်။ စိတ် ခွန် အားရှိ၍ ကြံ့ခိုင် တည်ငြိမ်သူအဖို့ သူ့လောကသည် ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ ပြေ ဆည်နိုင်ခြင်း၊ ပြေလွင်စွာ မြင်တတ်ခြင်းတို့ စုဝေးရာ လောက ဖြစ်နေ မည်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစိတ်တို့ လွန်ကဲနေသူအဖို့ သူ့လောကသည် မကျေနပ်ခြင်း၊ မကြည်သာခြင်း၊ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ ထိတွေ့မှု ဟူသမျှတို့၌ မသာယာ မလှပခြင်းတို့ စုဝေးရာ လောကဖြစ်နေမည်။ ခံစားတတ်သော အနုပညာစိတ်ရှိသူအဖို့ ခြောက်သယောင်းနေသော တောင်ကုန်းကလေး ပေါ်သို့ ခပ်မော့မော့တက်သွားသော လူသား ခြေလမ်းကလေးကို မြင်ရ ခြင်းဖြင့်ပင် လွမ်းမြည့်ဖွယ်လောကသို့ ရောက်ကောင်း ရောက်နေပေလိမ့် မည်။ အရာရာကို ရုပ်ကပြဋ္ဌာန်းသည်၊ ရုပ်ကသာ အဆုံးအဖြတ်ပေးသည် ဟု ခံယူထားသော စိတ်ရှိသူအဖို့ သူ့လောကအမြင်သည် ‘ရုပ်သာလျှင် အရေးကြီးသည်၊ ရုပ်သာလျှင် ပဓာနဖြစ်သည်’ဟု မြင်၍ အရာရာကို စိတ် ကသာပြဋ္ဌာန်းသည်။ စိတ်ကသာ အဆုံးအဖြတ်ပြုသည်ဟု ခံယူထားသော စိတ်ရှိသူအဖို့ သူ့လောကအမြင်သည် ‘စိတ်သည်သာ အရေးကြီးသည်၊ စိတ် သည်သာ ပဓာနဖြစ်သည်’ဟု မြင်ပေလိမ့်မည်။

* စိတ္တသုတ်-အဋ္ဌဝဂ်-ဒေဝတာသံယုတ်။

(ဒသမအကြိမ်)

ဗုဒ္ဓဒဿနအလိုအရ စိတ်ပိုင်းမှဆန္ဒ၊ ဝီရိယတို့၏ တွန်းဆောင်မှုစွမ်းအားသန်လျှင် သန်သည့်အလျောက် ရုပ်ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ် နှုတ်တို့သည်လည်း ပြင်းထန်စွာ လိုက်ပါလှုပ်ရှားလာကြသည်။ ထို ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် သုံးပါးလုံး၏ စွမ်းအားကြောင့် ရုပ်ပိုင်းအခြေအနေတို့ကို ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း၊ ထိန်းချုပ်စေစားနိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဟန့်အတား၊ အကန့်အသတ် ပြုသော ရုပ်ပိုင်း အခြေအနေတို့ကို အောင်နိုင်ခြင်း၊ ကျော်လွှားနိုင်ခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း ပြုနိုင်ပေသည်။ (ဗုဒ္ဓသာသနာမှ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များသည် အဟန့်အတား အကန့်အသတ်ပြုသော စိတ်ပိုင်း ရုပ်ပိုင်း အခြေအနေအားလုံးကို အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းအားဖြင့် ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့သူများဖြစ်ကြသည်။) စက်မှုပညာရှင်ဖြစ်လိုသော စိတ်၏ စွဲလမ်းမှုနှင့် ဆန္ဒပြင်းထန်မှုတို့ကြောင့် မရမနေကြီးစားခြင်းဖြင့် စက်မှုပညာလောက (ဝါ) စက်မှုပညာရှင်တို့၏လောက၌ အပါအဝင်ဖြစ်သော စက်မှုပညာရှင် ဖြစ်လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စာပေ အနုပညာရှင် ဖြစ်လိုသော ဆန္ဒပြင်းထန်မှုကြောင့် မရ မနေ ကြီးစားခြင်းဖြင့် အနုပညာလောက (ဝါ) အနုပညာရှင်တို့လောက၌ အပါအဝင်ဖြစ်သော စာပေအနုပညာရှင် ဖြစ်လာခြင်းသည်လည်းကောင်း မိမိတို့၏ဘဝ အခြေအနေတို့ကို ပြုပြင်ကျော်လွှားခြင်းကြောင့် ပေါ်ထွက်လာသော ရလဒ်များ ဖြစ်ကြသည်။

“ခန္ဓာအစဉ်တွင် စိတ်သည် ရွှေသွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်သဖြင့် စိတ်သာလျှင် မူလပဓာန၊ စိတ်သာလျှင် အကြီးအမှူး၊ စိတ်ဖြင့်သာ အရာရာပြီးနိုင်သည်။”*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓစကားသည် လောကီအောင်မြင်ရေး၌ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ရေး၌ဖြစ်စေ၊ စိတ်ပိုင်းကိုအစပြု အခြေခံယူရကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ ဗောဓိသတ္တဘဝ၌ ဘုရားဖြစ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒပြင်းထန်မှု၏ ရွှေသွားပြုမှုကြောင့် ကိုယ်အား နှုတ်အားတို့ပါ လိုက်ပါ၍ ဘဝအဆက်ဆက် မရမနေ ကြီးစားခြင်းအားဖြင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓ ဖြစ်လာခြင်း၊ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခံရသောဘဝမှ လွတ်မြောက်လိုသော လှသားတို့၏ စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်မှုကြောင့် ကိုယ်အား နှုတ်အားတို့ပါ လိုက်ပါ၍ မရမနေ

* ဓမ္မဒါ ၂။

ကြီးစားခြင်းဖြင့် လွတ်လပ်ရေးရလာခြင်း စသည်တို့သည်လည်း စိတ်၏ စေ့ဆော်ရွှေ့ဆောင်မှုကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းများပင်တည်း။

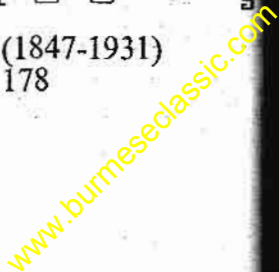
ကားလ်မာ့က်စ်သည် ရုပ်ဝါဒီ^၁ ဖြစ်သော်လည်း လူသားတို့၏ အလုပ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကျိုးရလဒ်တို့ မဖြစ်ပေါ်လာမီ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ စိတ်ပိုင်းက အစပြု စေစားရပုံကို အောက်ပါ ကဲ့သို့ ဖော်ပြထား၏။

“ပင့်ကူသည် ရက်ကန်းသည်၏ အလုပ်မျိုးနှင့် တူသော လုပ်ဆောင်မှုမျိုးကို ပြုလုပ်လေသည်။ ပျားသည် မိမိ၏ ပျားအိမ်ကို တည်ဆောက်ရာတွင် များစွာသော ဗိသုကာတို့ကို အရှက်ရစေလောက်အောင်ပင် ကျွမ်းကျင်စွာ တည်ဆောက် နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အညံ့ဆုံးသော ဗိသုကာနှင့် အတော်ဆုံးသော ပျားကောင်တို့၏ ခြားနားချက်မှာ ဗိသုကာသည် မိမိဆောက်လုပ်မည့် အဆောက်အအုံကို ကာယကံမြောက် မတည်ဆောက်သေးမီ သူ၏စိတ်၌ မနောက် အားဖြင့် အလျင်ဦးစွာ စာညီဆောက်လျက် ရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အလုပ်လုပ်ရပ်၏ ဖြစ်စဉ်တိုင်း၏အဆုံးတွင် အလုပ်လုပ်သူ၏ စိတ်၌ အစကပင်တည်ရှိခဲ့ပြီးသော စိတ်ကူး၏ အကောင်အထည် ပေါ်လာခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကို ရရှိပေသည်။”*

သောမတ်စ် အယ်ဒီဆင်^၂သည် လျှပ်စစ်မီးလုံးကို စ၍ တီထွင်ရန် စိတ်ကူးခဲ့၏။ ထိုစိတ်ကူးကို အကြိမ်ပေါင်း တစ်သောင်းတိုင်တိုင် စမ်းသပ်၍ အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ရာတွင် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော်လည်း မရမနေဟူသော ဇွဲဖြင့် ဆက်လက်စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းဖြင့် နောက်ဆုံး ထမြောက်အောင် မြင်ခဲ့ရလေသည်။ ပြိုဟ်တုများ၊ ဒုံးယာဉ်များနှင့် လက်မ္ဘာပေါ်သို့ လူသားတို့အား အရောက်ပို့ပေးနိုင်ခဲ့သော အာကာသယာဉ်များ စသည်တို့ကို တီထွင်နိုင်ရေးအတွက် စိတ်ကူးဉာဏ်ကိုပင် အစပြုစေစားခဲ့ရသည်။ လောက၌ အကြီးအကျယ် ထမြောက်အောင်မြင်ခြင်းဟူသမျှတို့သည်လည်း အစပထမ၌

၁ materialist ၂ Thomas Edison (1847-1931)
* Karl Marx, "Capital", Vol. I, P.178

(ဒေသမအကြိမ်)

စိတ်ကူးဉာဏ်ပင် ဖြစ်လေရကား စိတ်၏ တန်ခိုးသတ္တိနှင့် စိတ်၏တန်ဖိုးကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ချေ။ ဗုဒ္ဓသည် စိတ်၏ဆန်းကြယ်သော စွမ်းရည်အမျိုးမျိုးဖြင့် လူသတ္တဝါတို့သည် အထူးထူးသော အလုပ်(ကံ)တို့ကို ပြုလုပ်၍ အမျိုးမျိုးသော အကျိုးရလဒ်များနှင့် အမျိုးမျိုးသောဘဝ၊ အမျိုးမျိုးသောလောကတို့ကို ရကြစေကြောင်း မြင်ခဲ့သည်။ စိတ်၏ဆန်းကြယ်မှုကို ဗုဒ္ဓက အောက်ပါစကားဖြင့်ဖော်ပြခဲ့၏။

“ရဟန်းတို့...လက်စွမ်းပြ ပန်းချီကားကို သင်တို့ မြင်ဖူးကြ၏လော။ (အရှင်ဘုရား...မြင်ဖူးပါ၏) ရဟန်းတို့...ထို လက်စွမ်းပြ ပန်းချီကားထက်လည်း စိတ်သည်သာ သာ၍ ဆန်းကြယ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤစိတ်ကို စွဲမက်မှု၊ အမျက်သွက်မှု၊ တောဝေမှုတို့က ညစ်ညူးအောင် ပြုထားသည်မှာ အချိန်ကြာလှပြီဟု မိမိစိတ်ကို မပြတ်ဆင်ခြင်ရမည်။ ရဟန်းတို့...စိတ်ညစ်ညူးခြင်းကြောင့်သတ္တဝါတို့ ညစ်ညူးကြကုန်၏။ စိတ်ဖြူစင်ခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့ ဖြူစင်ကြကုန်၏။ ရဟန်းတို့...တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့ ဆန်းကြယ်သကဲ့သို့ အခြားသော ဆန်းကြယ်သော အပေါင်းအစည်းကို ငါမမြင်။ ရဟန်းတို့...ထိုတိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့သည်လည်း စိတ်ဖြင့်သာ ဆန်းကြယ်အောင် ပြုထား၏။”*

အထူးအထွေ လက်စွမ်းပြ၍ ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီကားသည် ဆန်းကြယ်သည်။ သိပ္ပံဆိုင်ရာ တီထွင်ချက်များသည်လည်း ဆန်းကြယ်ကြသည်။ အံ့ဖွယ်ဖြစ်ကြသည်။ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်၊ အရောင်အသွေး အမျိုးမျိုး ရှိသော တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဆန်းကြယ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓအလိုအရ ထိုပန်းချီကားထက် လည်းကောင်း၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာတီထွင်ချက်များထက်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ထက် လည်းကောင်း စိတ်သည် ပို၍ ဆန်းကြယ်သည်။ စိတ်ကသာလျှင် ထို ပန်းချီကား၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာ တီထွင်ချက်များနှင့် တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးတို့ဖြစ်အောင် ဖန်တီးခြင်းဖြစ်သည်။ သတ္တဝါအမျိုးမျိုး၊ ဘဝအမျိုးမျိုး ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း

* ဝဠုလဗဒ္ဓသုတ်- ပုပ္ဖဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်။

(ဗဒ္ဓမအကြိမ်)

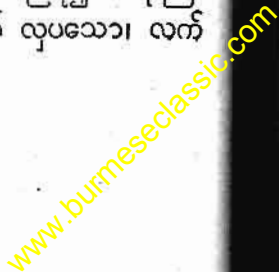
သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ဆန်းကြယ်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ စိတ်ဆန်းကြယ်လျှင် တဏှာ ဆန်းကြယ်သည်။ တဏှာ ဆန်းကြယ်လျှင် ကံ ဆန်းကြယ်သည်။ ကံဆန်းကြယ်မှုကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ဘဝအမျိုးမျိုး၊ ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် အဆန်းတကြယ်ဟု ဖြစ်ရသည်ဟု ဗုဒ္ဓဒဿနက မြင်လေသည်။

စိတ်ကိုဗဟိုပြု၍ ရှုမြင်နေသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဒဿနသည် နာမ်ဝါဒ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသူများလည်း ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဒဿနသည် အခြေအနေကို သုံးသပ်စိစစ်၍ ရှုမြင်သော 'ဝိဘဇ္ဇဝါဒ' ဖြစ်ရကား တစ်မျိုးတည်းသော အခြေအနေ၌ အခါခပ်သိမ်း စိတ်သာလျှင် ပဓာနဖြစ်သည်။ အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟု မရှုမြင်သကဲ့သို့ ရုပ်ကိုလည်းတစ်မျိုးတည်းသော အခြေအနေ၌ အခါခပ်သိမ်း ပဓာနဖြစ်သည်။ အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟု မရှုမြင်ချေ။ အနုပညာလက်ရာမြောက်သော ယမင်းရုပ်တစ်ရုပ်ကို ထွင်းထုရာ၌ ရုပ်သည် အရေးကြီးသလော၊ စိတ်သည် အရေးကြီးသလောဟု မေးသည်ဆိုအံ့။ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ ရုပ်ရောစိတ်ပါ အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပန်းပုဆရာနှင့် ထုလုပ်စရာ သစ်သား၊ ထုလုပ်ရန် လက်နက်ကိရိယာများ၊ ထုလုပ်သောလက်နှင့် မျက်စိများ စသည့် ရုပ်ပိုင်းတို့ မရှိပါက မည်သို့မျှ ယမင်းရုပ် ဖြစ်ပေါ်မလာနိုင်သကဲ့သို့ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ပန်းပုပညာ၌ စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ အထူးဝသိရှိခြင်း၊ စိတ်စူးစိုက် ဝင်စားနိုင်ခြင်း အစရှိသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ မပါဝင်ပါကလည်း မည်သို့မျှ အနုပညာလက်ရာမြောက်သော ယမင်းရုပ် ဖြစ်ပေါ်မလာနိုင် သောကြောင့်တည်း။ ဆိုရပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းနှစ်ခုလုံး အရေးကြီးသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနှစ်ခုအနက် မည်သည်က ပို၍အရေးကြီးသနည်းဟု မေးသည်ဆိုအံ့။ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ ရုပ်ပိုင်းသည် ပို၍အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရုပ်ပိုင်းအခြေအနေတို့ မရှိပါကလည်း ယမင်းရုပ်သည် မည်သို့မျှ ဖြစ်ပေါ် မလာနိုင်သောကြောင့်တည်း။

တစ်ဖန် တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ စိတ်ပိုင်းသည် ပို၍အရေးကြီးသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပြန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လှပသော၊ လက်

၁ Idealism

(ဒဿမအကြိမ်)

ရာမြောက်သော ယမင်းရုပ်အဖြစ်ရုပ်လုံးပေါ်လာအောင် ဖန်တီးနိုင်ခြင်းမှာ စိတ်ပိုင်း အခြေအနေတို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ စိတ်ကူးကောင်းခြင်း၊ ဗုဒ္ဓလုံ့လရှိခြင်း၊ ပန်းပုပညာ၌ စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ အထူးဝသီ ရှိခြင်း စသည့်စိတ်ပိုင်းစွမ်းရည်တို့ကရုပ်ပိုင်းကို ဦးဆောင်စေစားထိန်းချုပ် နိုင်ခြင်းကြောင့်သာ လက်ရာမြောက်သော ယမင်းရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ရ ကား...စိတ်ပိုင်းသည်လည်းတစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ အရေးကြီးသည် ဟုဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူ ဗုဒ္ဓဒဿနသည်လည်း အခြေအနေတို့ကို သုံးသပ်၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေ၌ သတ္တဝါတို့၏ ဘဝအမျိုးမျိုးကို ရုပ်လုံးပေးပေးသော၊ သတ္တဝါတို့၏ လောကအမျိုးမျိုးကို ဖန်တီးပေးသော စိတ်သည် အရေးကြီးကြောင်း ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။

“အိုလုလင်...ငါသည်ဤအရာ၌ဝေဖန်ခွဲခြား၍ ဆိုလေ့ ရှိ၏။ဤအရာ၌ တစ်ခုခုကိုသာ မုချဟူ၍ ဆိုလေ့မရှိ။”*

အထက်ပါ စကားပြောဟန်များရှိသောဗုဒ္ဓစကားများကို ထောက်၍ ဗုဒ္ဓသည် အခြေအနေကိုသုံးသပ်၍ စိတ်သည် အရေးကြီးကြောင်း၊ ရှေ့သွားအကြီးအမှူးဖြစ်ကြောင်း ဟောပြောခြင်းသာဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဒဿနအလိုအရ စိတ်ဆိုသည်မှာ သိတတ်သောသဘော(ဝါ) အာရုံကိုသိခြင်း ‘ကြိယာသတ္တိသဘော’ကို ဆိုလိုသည်။ အာရုံကို သိခြင်း သဘောမျှ(ဝိဇာနန) သာရှိသောကိစ္စစိတ်ကိုပင် ‘မနော’ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ဝိညာဏ်’ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ပေးသေးသည်။ ထိုစိတ်သည် အစဉ် ပြောင်းလဲနေ၍ ထို“စိတ်သည် ပကတိ ပင်ကိုအားဖြင့် ညစ်ညူးမှု ဟူ၍ မရှိဘဲ ဖြူစင်သော သဘောရှိ၏။”**

ထိုဖြူစင်သော(ဝါ)အာရုံကို သိခြင်းသဘောမျှရှိသောစိတ်၌ အမြဲ စွဲကပ် မှီတူယ်နေသော သဘောများရှိပေးသေးသည်။ ယင်းတို့ကို စေတသိက်တရားများဟုခေါ်၍ အရေအတွက်အားဖြင့်(၅၂)ပါးမျှ ရှိသည်။ ထိုစေတသိက်များသည် စိတ်ကို အကောင်းအဆိုး၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အောင်စိတ်၊ ကျစိတ်၊ မှန်သော လောကအမြင်၊ မှားသော လောကအမြင်

* သုဘသုတ်၊ ၄၃၆-မြာမ္မာဏဝဂ်၊ မဇ္ဇိမနိကာယ်။
** သတ္တမနှင့် အဋ္ဌမသုတ်၊ မဏိဟိတအတ္ထဝဂ်၊ ဧကကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တနိကာယ်။

(ဒေသမအကြိမ်)

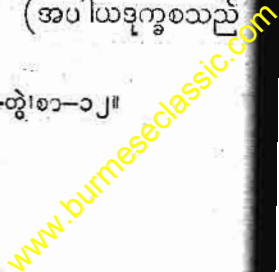
စသည်တို့ဖြစ်ပေါ်အောင် ဖန်တီးသော၊ ခြယ်လှယ်ပေးသော တရားများ ဖြစ်ကြသည်။

“ဥပမာအားဖြင့် အဖြူ၊ အနီ၊ အဝါစသော ဆေးအမျိုး မျိုးကိုရေနှင့်ဖျော်၍တစ်ခုသောကားထက်တွင် ရုပ်ပုံအမျိုး မျိုးရေးဆွဲရာ၌ ကားထက်တွင် ဆေးရောင်ထင်ခြင်း၊ စွဲငြိ ခြင်းသည် ရေ၏ကိစ္စသာ ဖြစ်၏။ ဆေးရောင်အမျိုးမျိုး၏ ကိစ္စမဟုတ်။ ကားထက်တွင် အဖြူ၊ အနီ၊ အဝါစသည့် ဆေးရောင်ထင်မှုကားဆေး၏ကိစ္စဖြစ်၏။ ရေ၏ကိစ္စမဟုတ်။ ထိုဥပမာ၌ ကားအထည်သည် အာရုံနှင့်တူ၍ ရေသည် စိတ်နှင့် တူ၏။ ဆေးရောင် အမျိုးမျိုးသည် စေတသိက် တို့နှင့် တူ၏။ ဆေးအမျိုးမျိုးသည် ရေ၌ မှီ၍ အချာငံ အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင်ဖန်ဆင်းခြယ်လှယ်သကဲ့သို့ စေတသိက် တို့သည်လည်းစိတ်၌ မှီ၍လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မဇ္ဈဒိယ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာစသော သဘောအမျိုးမျိုး ဖြစ်အောင် ‘ဖန်ဆင်းခြယ်လှယ်ကြချေသည်။’”*

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အာရုံတို့ကို သိမှု၊ တွယ်မှုမှာ စိတ်၏ကိစ္စဖြစ် သည်။ ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အာရုံတို့၌ သုစရိုက်မှု၊ ဒုစရိုက်မှုထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင် ပြုမှုမှာ အလောဘ၊ လောဘ စသည်တို့၏ ကိစ္စဖြစ်ပေသည်။ စိတ်သည် သုစရိုက်မှု၊ ဒုစရိုက်မှုထင်အောင် ပြီးစီးအောင် မဘတ်နိုင်ချေ။ အလောဘ၊ လောဘ စသည့် တရားတို့ကသာလျှင် သုစရိုက်မှု၊ ဒုစရိုက်မှု ထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင် တတ်နိုင်ကြလေသည်။

“အခြားဥပမာအားဖြင့် အဆိပ်ကို ရေနှင့်ဖျော်၍ သောက်ရာ... တစ်ကိုယ်လုံးအဆိပ်ပျံ့နှံ့မှုကား ရေ၏ကိစ္စဖြစ်၏။ တစ်ကိုယ်လုံးဒုက္ခဖြစ်မှုမှာ အဆိပ်၏ကိစ္စဖြစ်သည်။ ရေသည်တစ်ကိုယ်လုံးဒုက္ခဖြစ်အောင်မတတ်နိုင်ချေ။ ထို့အတူ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်အာရုံကိုသိမှု၊ တွယ်မှုကား စိတ်၏ ကိစ္စဖြစ်၏။ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်မှုထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင် (အပါယဒုက္ခစသည်

* ဦးမောင်ကြီး (လယ်ဘိက္ခုနီ) “ပရတ္တမသံဒိဋ္ဌိကာ” ပ-တွဲ၊ စာ-၁၂။

ဖြစ်အောင်) ပြုမှုကား နောက်လိုက် ခြွေရံသင်းပင်းနှင့်တကွ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့၏ကိစ္စဖြစ်၍ စိတ်သည် အကုသိုလ် ဒုစရိုက်မှုကို ထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင်(အပါယဒုက္ခ စသည်ဖြစ်အောင်)မတတ်နိုင်ချေ။...

“တစ်ဖန်...တစ်ကိုယ်လုံး အဆိပ်တက်၍ နေရာ၌ ထိုအဆိပ်တက်မှု ပျောက်ကင်းအောင် ဆေးကိုရေနှင့်ဖျော်၍ သောက်ပြန်ရာ တစ်ကိုယ်လုံး ဆေးပျံ့နှံ့ အောင်ဖန်တီးနိုင်ခြင်းမှာ ရေ၏အလုပ်ကိစ္စဖြစ်၏။ အဆိပ်တက်မှု ကိုပျောက်ကင်းစေနိုင်မှုမှာ ဆေး၏အလုပ်ကိစ္စ၊ ဆေး၏အစွမ်းသတ္တိဖြစ်၏။ ရေသည် အဆိပ်တက်မှုကို ပျောက်ကင်းအောင် မတတ်နိုင်။ ဆေးမှ သာလျှင် အဆိပ်တက်မှုကို ကင်းပျောက်စေနိုင်၏။ ထို့အတူ ကုသိုလ် သုစရိုက်အာရုံကို သိမှု တွယ်မှုကား စိတ်၏ကိစ္စဖြစ်၍ အဆိပ်နှင့် တူသော ဒုစရိုက်မှု၊ အပါယ ဒုက္ခမှုတို့ ကင်း ပျောက်အောင် ပြုမှုကား ခြွေရံ နောက်လိုက် သင်းပင်းနှင့်တကွ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ တို့၏ ကိစ္စဖြစ်လေသည်။ စိတ်သည် ကုသိုလ်သုစရိုက်မှုထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင် အဆိပ်နှင့်တူသော ဒုစရိုက်မှု ‘အပါယဒုက္ခ’ တို့ကို ကင်းပျောက်အောင် မတတ်နိုင်ချေ။ ခြွေရံနောက်လိုက်သင်းပင်းနှင့်တကွ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟတရားတို့မှသာလျှင် သုစရိုက်မှု ထင်အောင်၊ ပြီးစီးအောင် အဆိပ်နှင့်တူသော ဒုစရိုက်မှု ‘အပါယဒုက္ခ’ တို့ကို ကင်းပျောက်အောင် ပြုနိုင်စွမ်းပေသည်။

“အထက်ပါ ပန်းချီရေးဆွဲခြင်း ဥပမာ၊ အဆိပ်တက်ခြင်း၊ အဆိပ် တက်ပျောက်ခြင်း ဥပမာတို့၌ ရေနှင့်တုံ့ဖက်ရမှု၊ ရေက ရှေ့ဆောင်၍ ပေးမှသာလျှင် ပန်းချီဆေး၊ အဆိပ်တက်ဆေး၊ အဆိပ်တက်ပျောက်ဆေး တို့သည် မိမိတို့ ကိစ္စကိုပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်ကြသည်။ ရေနှင့်မတုံ့ဖက်ရလျှင် ရေကရှေ့ဆောင်၍မပေးလျှင် မိမိတို့ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင် မပြုနိုင်ကြချေ။ သို့ဖြစ်ရကား...ရေသည် မိမိသဘောရင်း အားဖြင့် ပန်းချီဆေး၊ အဆိပ် တက်၊ အဆိပ်တက် ပျောက်ဆေးတို့ မဟုတ်သော်လည်း ပန်းချီဆေး၊ အဆိပ်တက်၊ အဆိပ်တက် ပျောက်ဆေးတို့နှင့် ပေါင်းစပ်သောအခါ ရှေ့ဆောင်မှုကိစ္စဖြင့် ထိုပန်းချီဆေး၊ အဆိပ်တက်၊ အဆိပ်တက်ပျောက် ဆေးတို့နှင့် သဘောတူ လိုက်ပါ ဖြစ်ပေါ် ရလေတော့သည်။ ထို့အတူ အကောင်း၊ အဆိုး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရား တို့သည်လည်း စိတ်နှင့်

တုံ့ဖက်ရမှ၊ စိတ်ရှေ့ဆောင်၍ ပေးမှသာလျှင် မိမိတို့ကိုစွဲကို ပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်ကြသည်။....

“သို့ဖြစ်၍ စိတ်သည် ပကတိ မိမိသဘော မူလရင်းက ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မဟုတ်ငြားသော်လည်း ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရားတို့နှင့် ပေါင်း ရောမိသောအခါ ရှေ့ဆောင်အကြီးအမှူးကိစ္စဖြင့် ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် တရားတို့နှင့် လိုက်လျောလေတော့သည်။ သဘောတူလေတော့သည်။”*

“ရဟန်းတို့၊ အကုသိုလ်ကိုမိမိဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသိုလ် အသင်းဝင်ဖြစ်ကြကုန်သော အကုသိုလ် ဟူသမျှအားလုံး တို့သည် စိတ်လျှင် ရှေ့သွားရှိကုန်၏။ ထိုတရားတို့တွင် စိတ်သည် ဦးစွာဖြစ်၏။ အကုသိုလ် တရားတို့သည် အတူ တကွ လိုက်၍သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။....

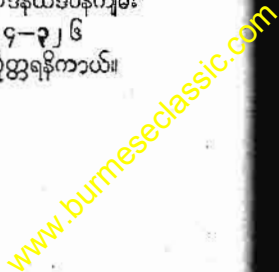
“ရဟန်းတို့....ကုသိုလ်ကို မိမိဖြစ် ကုန်သော၊ ကုသိုလ် အသင်းဝင်ဖြစ်ကုန်သော ကုသိုလ်ဟူသမျှ အားလုံးတို့သည် စိတ်လျှင် ရှေ့သွားရှိကုန်၏။ ထိုတရားတို့တွင် စိတ်သည် ရှေးဦးစွာဖြစ်၏။ ကုသိုလ်တရားတို့သည် အတူတကွလိုက်၍ သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။”**

အထက်ပါဗုဒ္ဓ၏စကားအတိုင်း စိတ်သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ ရှေ့ဆောင်အကြီးအမှူး၊ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ထိုစိတ်ရှေ့ဆောင် ဈာကို ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်သဘောတို့သည် လိုက်ပါ၍ဖြစ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရှေ့ဆောင်မှုကို ပြုသောစိတ်ကို ကောင်းသောဘက်၌ စေစားရန်၊ မြင့် မြတ်သောဘက်၌ ဦးဆောင်စေရန်၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဘက်၌ စေစားရန်၊ အောင်မြင်ထမြောက်ခြင်းတို့ဘက်၌ ရှေ့ဆောင် မှု ပြုစေရန်မှာ အထူးလို အပ်မည် ဖြစ်လေသည်။

* ဦးတိလောက၊ (သေက္ခပဘောင်ဆရာတော်) “ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနိကျမ်း”

စာ-၃၂၄-၃၂၆

** ပဉ္စမနှင့်အဋ္ဌမသုတ်-အစွဲရာသမံဘဝင်-ဒကကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

အခန်း (၅)

ဘဝအောင်မြင်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော အဆိုဝါဒများ

ဘဝ၌ လူတို့၏အောင်မြင် ထမြောက်ခြင်းအမျိုးမျိုးကို ဖန်တီးပေး
သော အကြောင်းတရားများနှင့် ပတ်သက်၍ ယေဘုယျအဆို (၅) မျိုးကို
ဤနေရာ၌ အလျဉ်းသင့်၍ ဖော်ပြပါဦးမည်။ ယင်းအဆို (၅) မျိုးတို့မှာ....
လူတစ်ဦး၏ အောင်မြင် ထမြောက်ခြင်းသည်....

- ၁။ ထိုသူပြုခဲ့သော အတိတ်ဘဝက ကောင်းမှုကံ အကျိုးဆက်
များ၏ ထောက်ပံ့မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ၂။ ထာဝရဘုရား၏ ဖန်တီးမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ၃။ ဗီဇသတ္တိကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ၄။ ကောင်းသောပတ်ဝန်းကျင်၌ ကျဆောက်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ၅။ ထိုသူ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ဖြင့် စွမ်းဆောင်မှုကြောင့်
ဖြစ်သည် ဟူသော အဆို (၅) မျိုး ဖြစ်၏။

၁။ ဗုဒ္ဓသည် အတိတ်ကံ အကျိုးဆက်များကို လုံးဝ မပစ်ပယ်
သော်လည်း လူတစ်ဦး၏ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ထမြောက်ခြင်း
အလုံးစုံသည် ထိုသူပြုခဲ့သော အတိတ်မှ ကံအကျိုးဆက်၌ကြောင့်သာ
ဖြစ်ရသည် ဟူသော အယူအဆ (ပုဗ္ဗေကတဟေတုဝါဒ) ကို လက်မခံချေ။
ဤအချက်သည် အောက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားဖြင့် ထင်ရှား၏။

“ရဟန်းတို့...ရှေးကပြုခဲ့သော အကြောင်းကိုသာလျှင်
အမြတ်တနိုး ယုံကြည် စွဲလမ်းကြသူတို့အား ဤအမှု ကိစ္စကို
ပြုရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဤအမှုကိစ္စကို မပြုရန်သော်

လည်းကောင်း၊ အလိုဆန္ဒသည်လည်းကောင်း၊ အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယသည်လည်းကောင်း မဖြစ်တော့ချေ။ ဤသို့ ပြုသင့်သည်၊ မပြုသင့်သည်ကို အမှန်အကန်၊ အခိုင်အမြဲ မချခဲသော် သတိလွတ်ကင်းခြင်း၊ စောင့်စည်းမှုမဲ့ခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်နိုင်၍ အသီးအခြား အကြောင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော သူတော်သူမြတ် သမဏတို့အယူဝါဒသည်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။”*

ဗုဒ္ဓအလိုအရ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အောင်မြင်ခြင်း၊ ကျရှုံးခြင်း စသည့် ပစ္စက္ခ ဘဝရှိ အရာရာသည် အတိတ်မှ ကံကြောင့်သာ ဖြစ်ရသည် ဆိုပါက မကောင်းသောစကား၊ မကောင်းသောအကြံ၊ မမှန်သော အမြင် စသည်တို့သည်လည်း အတိတ်ကံကြောင့်ပင် ဖြစ်ရချေတော့မည်။ သို့ဖြစ်၍ ပစ္စက္ခ ဘဝ၌ လူတစ်ဦး၏ ဆန္ဒ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့၏ အခွမ်းသတ္တိကို ပစ်ပယ်ရာ ရောက်သော ထိုပုဗ္ဗေကတဖေတုဝါဒကို ဗုဒ္ဓသည် လက်မခံခြင်းပင် ဖြစ်၏။

၂။ ဗုဒ္ဓသည်ထာဝရဘုရားတည်ရှိခြင်းကိုလက်မခံသော အနတ္တဝါဒ ဖြစ်ရကား “အလုံးစုံသော အောင်မြင် ထင်မြောက်မှု၊ ကျရှုံး ပျက်စီးမှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ဆင်းရဲမှုတို့သည် ထာဝရဘုရား၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်ဖြစ်သည်” ဟူသော အယူအဆ (ဣဿရနိဗ္ဗာနဝါဒ)ကို လုံးဝ လက်မခံချေ။ ဤအချက်သည်လည်း အောက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏စကားဖြင့် ထင်ရှား၏။

....“ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော ချမ်းသာခြင်း ‘သူခ’ကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း ‘ဒုက္ခ’ကို လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲမဟုတ်သော လျစ်လျူရှုခြင်း သဘော ‘ဥပေက္ခာ’ကိုလည်းကောင်း ခံစား၏။ ထိုခံစားမှုအားလုံးသည် လောကကိုအစိုးရသူ၊ ဖန်ဆင်းသူ၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်ဖြစ်ရသည်ဟု ပြောလေ့ ယူလေ့ ရှိသော သမဏ၊ ဗြာဟ္မဏတို့ထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ‘အရှင်တို့....သင်တို့သည် ချမ်းသာခြင်း သူခ၊ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲမဟုတ် ချမ်းသာမဟုတ် ဥပေက္ခာတို့သည် လောကကို

* တိတ္ထယထာဝရသုတ်-မဟာဝဂ် တိကနိဝါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

အစိုးရသူ၊ (ဖန်ဆင်းရှင်၏)ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု ပြောလေ့ ယူလေ့ ရှိသည်မှာ မှန်သလော့ ဟု ငါမေး၏။ ထိုသို့ ငါမေးသော် 'မှန်၏' ဟု သူတို့က ဝန်ခံကြ၏။ ထိုသူတို့ကို ငါသည် ဤသို့ဆို၏။ "အရှင်တို့....သို့ဖြစ်လျှင် သူတစ်ပါး အသက်ကို သတ်လေ့ ရှိသူတို့သည် လောကကို အစိုးရသော (ဖန်ဆင်းရှင်၏) ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့ သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း) ဖြစ်ရတော့မည်။ မပေးသည်ကို ယူလေ့ ရှိသူတို့သည်လည်း လောကကို အစိုးရသူ၊ (ဖန်ဆင်းသူ၏)ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့ ခိုးယူခြင်းအပြုအမူကို ပြုလုပ်ခြင်း) ဖြစ်ရတော့မည်။ မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ ရှိသူတို့သည်လည်း လောကကို အစိုးရသူ (ဖန်ဆင်းရှင်၏)ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့ မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း) ဖြစ်ရပေတော့မည်။ မဟုတ်မမှန် ပြောလေ့ ရှိသူတို့သည်.... ကုန်းချောစကား ပြောလေ့ ရှိသူတို့သည်.... ကြမ်းတမ်းသောစကား၊ ပြိန်ဖျင်းသောစကားတို့ကို ပြောလေ့ ရှိသူတို့သည်လည်း လောကကို အစိုးရသူ (ဖန်ဆင်းရှင်၏) ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့ပြောဆို ကုန်းချောခြင်း စသည်တို့ကို ပြုခြင်း) ဖြစ်ရတော့မည်။ သူတစ်ပါး၏ စည်းစိမ်ကို မက်မောလေ့ ရှိသူ၊ ပျက်စီးစေလိုစိတ်ရှိသူတို့သည်လည်း လောကကို အစိုးရသူ (ဖန်ဆင်းရှင်၏)ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့သူတစ်ပါး စည်းစိမ်ကို မက်မောခြင်း၊ ပျက်စီးစေလိုခြင်း) ဖြစ်ရတော့မည်။ မှားသောမြင်ခြင်း၊ မှားသော အယူရှိသူတို့သည်လည်း လောကကို အစိုးရသူ (ဖန်ဆင်းရှင်၏) ဖန်ဆင်းမှု ဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ထိုသို့ အမှားမြင်ခြင်း၊ အမှားယူခြင်း) ဖြစ်ရတော့မည်။"

*တိစ္ဆာယာနသုတ်-မဟာဝဂ်၊ တိကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

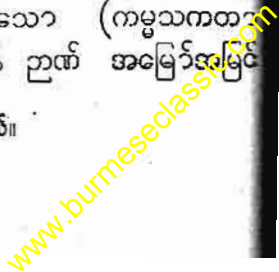

ဗုဒ္ဓအလိုအရ လောကရှိ ကောင်းမှု ဆိုးမှုဟူသမျှသည် လောကကို ဖန်ဆင်းသူ ထာဝရဘုရား၏ ဖန်ဆင်းမှု (ဝါ) ထာဝရဘုရား၏ အလိုဆန္ဒ အတိုင်း၊ စီမံပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်းဖြစ်ရသည်ဆိုလျှင် သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်း၊ လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ထာဝရဘုရား၏ ဖန်ဆင်းမှု၊ စီမံ ပြဋ္ဌာန်းမှုကြောင့်ချည်း ဖြစ်ကုန်ပေတော့မည်။ ထို့အတူ မှားသောအယူကို ယူခြင်း၊ မမှန်သော အမြင်ကိုမြင်ခြင်း၊ မမှန်သောအလုပ်ကို လုပ်ခြင်းတို့ သည်လည်း ထာဝရဘုရားကြောင့် ဖြစ်ကုန်ကြပေတော့မည်။

ဗုဒ္ဓ အလိုအရ “လောကကို အစိုးရသူ၊ ဖန်ဆင်းသူကိုသာလျှင် အမြတ်တနိုး ယုံကြည်စွဲလမ်းသူတို့အား ဤအမှုကိစ္စကို ပြုရန်သော်လည်း ကောင်း၊ အမှုကိစ္စကို မပြုရန်သော်လည်းကောင်း၊ အလိုဆန္ဒနှင့် အား ထုတ်ခြင်း ဝိရိယသည်လည်းကောင်း မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။”*

ဤနေရာ၌ ဣဿရန်ဗုဒ္ဓဝါဒီအချို့နှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဝါဒီတို့ တူညီသော အချက်တစ်ချက်ရှိ၏။ “မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အချို့လူကောင်း များ ဒုက္ခရောက်ကြ၍ အချို့လူမိုက်များ ကောင်းစားနေခြင်းသည် ထာဝရ ဘုရားကို ယုံကြည်သော သူတို့အား ဦးနှောက်ခြောက်စေသော ပြဿနာ ဖြစ်၏။ ထာဝရဝါဒီတို့သည် အဖြေကို ရှုကြ၍ မရသောကြောင့် ထာဝရဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း ဖြစ်သည်။ ထာဝရဘုရား၏ အလို ကို ကြံစည်၍ မရအပ်ဟု ဆိုကြသည်။ ကမ္မဝါဒအစွဲရှိသော ပုဗ္ဗေကတ ဟေတုဝါဒီတို့ကမူကစီမံသည့်အတိုင်းဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ ဤသည်မှာမသိမမြင် ရသော ထာဝရဘုရား၏ နေရာ၌ လက်တွေ့ စမ်းသပ်၍ မရအပ်သော တရားတစ်ခုကို အစားထိုးခြင်းမျှသာဖြစ်၍ ထာဝရဘုရားအယူနှင့် သဘော အားဖြင့် ထပ်တူဖြစ်၏။ စင်စစ် လူ့လောကကြီး ကမောက်ကမဖြစ်နေမှု သည် ဗုဒ္ဓဝါဒီအဖို့ ပြဿနာတစ်ရပ်မဟုတ်ချေ။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ပစ္စုပ္ပန်၌ အောင်မြင်မှု၊ ဆိုးရွားမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ချမ်းသာမှုအမျိုးမျိုးသည် အတိတ်ကံ ကြောင့်ချည်းဟု မယူဆဘဲ လက်ရှိ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝိရိယ၊ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေ အနေ စသည့်အကြောင်းတို့ကိုပီ ထည့်သွင်းရှုမြင်သော (ကမ္မသကတဿ မာမာဒိဋ္ဌိ) ဝါဒပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန် ဉာဏ် အမြော်အမြင်

* တိတ္ထာယဘနသုတ်-မဟာဝဂ်-တိကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

နည်းမှုကြောင့် မအောင်မြင်ရခြင်းကိုပင် အတိတ်ကံ ညံ့မှုကြောင့်ဟု တထစ်ချ မမှတ်ယူသင့်ချေ။”*

“အရှင်ဂေါတမ...ဤသတ္တဝါပုဂ္ဂိုလ်သည်တစ်စုံတစ်ခု သော သုခကိုဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာကို ဖြစ်စေ ခံစား၏။ ထိုအားလုံးသောခံစားမှုတို့သည် ရှေးက ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုဆိုလေ့ရှိကုန်သော အချို့သောသမားဗြာဟ္မဏ တို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤအရာ၌ အရှင် ဂေါတမသည် အဘယ်သို့ ဆိုပါသနည်း။”

“ဤလောက၌ ဝေဒနာတို့သည် သလိပ်ကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ လေကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သည်း ခြေ၊ သလိပ်၊ လေ သုံးပါး ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် သော် လည်းကောင်း၊ ဥတု ဖောက်ပြန် ခြင်းကြောင့် သော် လည်းကောင်း၊ မညီမညွတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် သော် လည်းကောင်း၊ ကံ၏ အကျိုးကြောင့် သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဤအကြောင်းကို ကိုယ်တိုင်လည်း သိအပ်၏။ လောက၊ ကလည်း အမှန်ဟု သမုတ်အပ်၏။ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုသောဝေဒနာခံစားရခြင်းသည် ရှေး ကံကြောင့်ချည်းသာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော သူတို့၏စကား ကို အမှားဟု ငါဆို၏။”**

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ ဖြေကြားချက်စကားကို ထောက်၍ ပစ္စုပ္ပန်ရှိ အောင်မြင်မှု၊ ဆုံးရှုံးမှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု ဟူသမျှတို့သည်အတိတ်ကံကြောင့်ချည်း မဟုတ်ဘဲပစ္စုပ္ပန်ဘဝရှိ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကြောင့်လည်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း သတိပြုရပေလိမ့်မည်။

၃။ ဗီဇသတ္တိမှာ လူတစ်ဦးအမိ ဝမ်းမှ မကျွတ်လွတ်မီ ကတည်းက စီမံပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်ရကား ယင်းကို ဗုဒ္ဓဒဿနအလုံအလုံ အတိတ်ဘဝမှ ကံဟု ဆိုကောင်းဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သိပ္ပံပညာသည် ဗီဇသတ္တိကိုပြောင်းလဲ နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေပေရာ မည်ကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်လာနိုင်

* ဦးအေးမောင်၊ “ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ” ဒုတိယပိုင်း၊ စာ-၁၉။
** သီဝကသုတ်-အဋ္ဌသဟာဗိရိယာယဝဂ်-ဝေဒနာသံယုတ်။

မည်ကို အသေအချာ မပြောနိုင်သေးချေ။ လောလောဆယ် အားဖြင့်မူ ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ဗီဇသတ္တိ၏အစကို မကောင်းလျှင်ကောင်းအောင် ဖန်တီးရန်မှာ လွယ်ကူသောကိစ္စ မဟုတ်တော့ချေ။

၄။ “လူတစ်ဦး၏ အောင်မြင် ထမြောက်မှုသည် ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ထိုသူကျရောက်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟူသော အဆိုကို ဗုဒ္ဓသည် မပစ်ပယ်ချေ။ ပတ်ဝန်းကျင်ဟုဆိုရာ၌ ရုပ်ပိုင်း ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်နှစ်မျိုးလုံးကို ဆိုလိုပေသည်။ ကောင်းသောပတ်ဝန်းကျင် သည် လူတစ်ဦးအားချမ်းသာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အောင်မြင်ထမြောက် ခြင်းကိုလည်းကောင်း များစွာ အထောက်အကူပြုနိုင်သည်မှာ မငြင်းသာ ချေ။ ပညာရှိကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရခြင်း၊ သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သော အရပ်ဒေသ၌နေရခြင်းတို့သည် လူတစ်ဦးအား ကောင်းကျိုးပြုနိုင်ကြောင်း ပြောဟောသောမင်္ဂလသုတ်နှင့် အခြားများစွာသောသုတ်တို့မှဗုဒ္ဓ၏စကား တို့ကိုထောက်၍ လောကီ လောကုတ္တရာ အောင်မြင် ထမြောက်ရေး၌ ပတ်ဝန်းကျင်၏အရေးကြီးခြင်းကို ဗုဒ္ဓအလေးအနက်ပြုသည်မှာထင်ရှား၏။

သို့ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်သည် လူ၏ အောင်မြင် ထမြောက်ရေး အတွက် အထောက်အပံ့ပြု၍ အရေးကြီးသည်မှာ မှန်သော်လည်း အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် လူသည် ကောင်းသောပတ် ဝန်းကျင်၌အစဉ်ကျအရက်ဖို့ရန် မလွယ်ကူချေ။ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဆီလျော် အောင် နေနိုင်ရန် မိမိ၏ ဉာဏ်စွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်းလိုသကဲ့သို့ မကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်လျှင် ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်အောင် ပြုပြင် ထိန်းချုပ်ရန်လည်း မိမိဉာဏ်စွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်းတို့ လိုပေလိမ့်မည်။ လူ သမိုင်း၌ လူတို့သည် အချင်းချင်း စုပေါင်း၍ မိမိတို့၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းများရအောင် ပြုပြင် ထိန်းချုပ် ခဲ့ကြ သည်။ စင်စစ် လူတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို အားကိုးခြင်း၊ မိမိတို့ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ စွမ်းရည်တို့ကို အားကိုးခြင်းထက် အခြားသော အခြေအနေ အထောက်အကူတို့ကို စိတ်ချ လက်ချ အားကိုးရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ “မိမိ သည်သာ မိမိ၏ ကိုးစားရာဖြစ်၏”* ဟူသော ဗုဒ္ဓ၏ စကားသည် ဤ အချက်ကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

* ဓံဒုပဒ-၁၆၀၊ ၃၀၀။

၅။ “လူတစ်ဦး၏ လောကီ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ထမြောက်ခြင်းသည် ထိုသူ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ဖြင့် စွမ်းဆောင်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟူသော အဆိုကို ဗုဒ္ဓသည် မငြင်းပယ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီး ဖြစ်၏။ စင်စစ် လူတစ်ဦး၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပိုင်ဆိုင်၍ အားကိုးပြုနိုင်သော အရာတို့မှာ ထိုသူ၏ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့သာလျှင် ဖြစ်၏။

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓသည် ပုဗ္ဗေကထ ဟေတုဝါဒကို ပစ်ပယ်သော်လည်း အတိတ်ဘဝက ကံအကျိုးဆက်များ၏ ထောက်ပံ့မှုကို မငြင်းပယ်ချေ။ ဗုဒ္ဓဝါဒ အလိုအရ အတိတ်ဘဝမှ ကြီးလေးသော မကောင်းမှုဒုစရိုက်ကံများသည် လူတစ်ဦး၏ ပစ္စုပ္ပန် အောင်မြင်ရေးကို ဟန့်တားတတ်၍ အတိတ်မှ ကြီးသော (ဝါ) စွမ်းအင် ကောင်းသော ကောင်းမှု ကံများသည်လည်း လူတစ်ဦး၏ ပစ္စုပ္ပန်အောင်မြင်မှုကို အကျိုးပြုနိုင်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓသည် အတိတ်ကံ အကျိုးဆက်မရှိဟု လက်မခံသော်လည်း အောင်မြင်မှု၊ ဆုံးရှုံးမှုမှန်သမျှ အတိတ်ကံကြောင့်ချည်း ဖြစ်ရသည် ဟူ၍ကားမယူဆချေ။ တစ်ဖန် အတိတ်ကံအထောက်အပံ့မရှိဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ကြောင့်ချည်း အောင်မြင် ထမြောက်ရသည်ဟု မယူဆဘဲ ကောင်းသောကံ၏ ထောက်ပံ့မှုလည်း ပါသည်ဟု ရှုမြင်ပေသည်။ ထို့အတူ ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်၏ ထောက်ပံ့မှု တစ်ခုတည်းကြောင့် အောင်မြင် ထမြောက်သည်ဟု မမှတ်ယူသော်လည်း ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်၏ အထောက်အပံ့ကား လိုသည်ဟုလည်း ရှုမြင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓသည် အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ပြောဆိုခြင်း၊ ယူဆ ရှုမြင်ခြင်းရှိသော “ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ” ဖြစ်ရကား ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌လည်း လူတစ်ဦး၏ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင် ထမြောက်ရေးအတွက် ထိုသူ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယသည် အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်သည်ဟု (ပစ္စုပ္ပန် အခြေအနေကို သုံးသပ်၍) မကြာခဏ ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရ၏။

“ဤသို့ အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောအကျင့်သည် အသက်ရှည်စေတတ်၏။ အသက် တိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကျင့်သည် အသက်တိုစေတတ်၏။ အနာများခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ အဆင်းမလှခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊

(ဒဿမအကြိမ်)

အခြံအရံနည်းခြင်း၊ အခြံအရံ များခြင်း စသည်တို့သည် လည်း ထိုနည်းနှင့်နှင် ဖြစ်၏။”*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားကို ထောက်၍ မိမိနှင့် အသက်ဆိုင်ဆုံး လက်ရှိ ဘဝ၌ ဖြစ်နိုင် ရနိုင်သော အရာတို့ကို ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်ဖို့သည် ပဓာန ဖြစ်ပေရာ ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သော အတိတ်ကံ၊ အတိတ်မှ အကျိုး ဆက်တို့ကို စောင့်မျှော်နေရန်လည်း မလို၊ အားကိုး နေရန်လည်း မလို။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ တော့ဝေခြင်းမရှိဘဲ မိမိလက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်နေသော ဉာဏ်၊ ဝီရိယ တို့ကို အားကိုးပြု၍ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်သည်တို့ကို လုပ်ဖို့သာ ရှိသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်လေသည်။

ဘဝ အောင်မြင်ထမြောက်ရေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓ၏ အယူ အဆတို့ကို ခြုံ၍ကြည့်လိုက်လျှင် အောက်ပါ အချက် (၂) ချက်ကို တွေ့ရ ပေလိမ့်မည်။

၁။ ဗုဒ္ဓသည် အတိတ်ကံကို လုံးဝ မပစ်ပယ်သော်လည်း ဘဝ အောင်မြင် ထမြောက်မှုဟူသမျှသည် အတိတ်ကံ၏ ဖန်တီးမှုကြောင့်ချည်း ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆနှင့် ဘဝအောင်မြင် ထမြောက်မှု ဟူသမျှသည် ထာဝရဘုရား၏ ဖန်တီးမှုကြောင့်ချည်း ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆတို့ကို ပစ်ပယ်လေသည်။

၂။ အတိတ်မှ ကံတရားတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ကောင်းသော ထောက်ပံ့မှုကို ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသော ထောက်ပံ့မှုကို ပြုသည် ဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦးသည် ပစ္စုပ္ပန်၌ မိမိ၏ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ကိုသာ အားကိုးပြု၍ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော အလုပ်တို့ကိုလုပ်ရမည်သာဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိမိ၏ အသက်ဆိုင်ဆုံးအရာမှာ လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန် အခြေအနေပင်ဖြစ်၍ မိမိ၏ ပစ္စုပ္ပန်၌ ကောင်းသော ကံများကို ဖန်တီးရန် အသေအချာပိုင်ဆိုင် အားကိုးနိုင်သော အရာများမှာလည်း မိမိ၏ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အထက်ပါ အချက်(၂)ချက်ကို မှီ၍ အောက်ပါ အယူအဆ (၂)ခု ကိုလည်း ရလာနိုင်ပေသည်။

* ဗုဒ္ဓကမ္မပိဘင်္ဂသုတ်-မဇ္ဈိမနိကာယ်။

၁။ ဗုဒ္ဓဒဿနသည် လောကီ လောကုတ္တရာ ထမြောက်အောင် မြင်ရေးတို့၌ အတိတ်မှ ကံအကျိုးဆက်တို့သည် အကောင်းအဆိုးအမျိုးမျိုး ထောက်ပံ့နိုင်သော်လည်း လက်ရှိဘဝ၌မူ မိမိ၏ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ စီရိယတို့ကို သာလျှင် ပဓာန အားကိုးပြုရမည်။ ထိုဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ စီရိယတို့ဖြင့် မည်သို့ မည်ပုံ ကြိုးပမ်းရမည်။ ထိုဆန္ဒ၊ ဉာဏ်၊ စီရိယ စွမ်းအားတို့ရအောင် စိတ်ကို မည်သို့ မည်ပုံ ပျိုးထောင်ရမည် စသည့် လောကီ လောကုတ္တရာ အောင်မြင် ထမြောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော အသိတရား (၀၂) သဘောတရား နှင့် နည်းနိဿယကို နားလည်ရမည်။

၂။ လောကီ လောကုတ္တရာ ထမြောက်အောင်မြင်ရေးတို့ အတွက် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဆန္ဒအား၊ ဉာဏ်အား၊ စီရိယအားတို့ဖြင့် အမှန်တကယ် ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်ရမည်။ (၀၂) သဘောတရားနှင့် နည်းနိဿယကို သိနားလည်နေရုံမျှဖြင့် ရပ်တန့်မနေဘဲ လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်မှုရှိရမည်ဟူသော အယူအဆ (၂) ရပ်ကို ရလာနိုင်ပေသည်။

လောကီ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ရေးအတွက် မည်သို့ မည်ပုံ အောင်မြင်နိုင်သည်၊ အောင်မြင်ခြင်းဆိုသည်မှာ မည်သို့ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် သိဖို့ရန် ခက်ပေသည်။ ထို့ ထက်သိလျှင် သိသည့်အတိုင်း တကယ်တမ်း လက်တွေ့ စလုပ်ဖို့ရန်မှာ ပို၍ခက်ပေလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ယေဘုယျအားဖြင့် “ကြိုးစားလျှင် အောင်မြင်မည်” ဟု သိကြ၏။ “အသိပညာ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝဖို့လိုသည်” ဟု အသိပညာ၏ စွမ်းအားကို မြတ်နိုးရကောင်းမှန်း သိကြ၏။ “ကျန်းမာရေး လိုက်စားဖို့လိုသည်” ဟု သိကြ၏။ သို့ရာတွင် ပြင်းထန်သော ဖြစ်ချင် လိုချင် ဆန္ဒမရှိသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သိသည့်အတိုင်း တကယ်တမ်းမလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ လောကီအောင်မြင် ထမြောက်ရေးကို ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာ အောင်မြင် ထမြောက်ရေးကို ဖြစ်စေ လိုချင်ကာ မတ္တ၊ ဖြစ်လိုကာ မတ္တ စိတ်မျှဖြင့် ထမြောက် အောင်မြင်နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ လိုချင်ကာ မတ္တ၊ ဖြစ်လိုကာ မတ္တ စိတ်မျှဖြင့် မရနိုင်ကြောင်း ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြ၏။

“အသက် ရှည်ခြင်းသည် အလိုရှိအပ်၊ နှစ်သက်အပ်၊
 မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ရခဲ၏။ အဆင်းလှခြင်းသည် အလို
 ရှိအပ်၊ နှစ်သက်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ ရခဲ၏။
 ချမ်းသာခြင်းသည် အလိုရှိအပ်၊ နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်

၍ လောက၌ရခဲ၏။ အခြံအရံများခြင်းသည် အလိဂ်အပွား၊ နှစ်သက်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ ရခဲ၏။ နတ်ပြည်တို့သည် အလိဂ်အပွား၊ နှစ်သက်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ ရခဲ၏။ ထိုအလိဂ်အပွား၊ နှစ်သက်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ ရခဲကုန်သော တရားငါးမျိုးတို့ကို (နှုတ်ဖြင့်) တောင့်တခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ (စိတ်ဖြင့်) တောင့်တခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း ရ၏ဟု ငါမဆို....

“အလိဂ်အပွား၊ နှစ်သက်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၍ လောက၌ ရခဲကုန်သော ဤတရားငါးမျိုးတို့ကို (နှုတ်ဖြင့်) တောင့်တခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ (စိတ်ဖြင့်) တောင့်တခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း ရသည်ဖြစ်ခဲ့မှု၊ ဤလောက၌ အဘယ်သူသည် အဘယ်သို့သော အရာမှ ယုတ်လျော့ နိုင်တော့အံ့နည်း။ အရိယာတပည့်သည် အသက်ရှည်ခြင်းကို အလိဂ်သည်ဖြစ်၍ အသက်ရှည်ခြင်းကို (နှုတ်ဖြင့်) တောင့်တခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ (စိတ်ဖြင့်) နှစ်သက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း မထိုက်။ အသက်ရှည်လိုသော အရိယာ တပည့်သည် အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အကျင့်ကို ကျင့်ရမည်။ အခြားသော အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ အခြံအရံများခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း နှုတ်ဖြင့် တောင့်တရုံမျှ၊ စိတ်ဖြင့် ကြံစည်ရုံမျှဖြင့် မရနိုင်၊ တကယ် ကိုယ်တိုင်ရနိုင်သည့် အကျင့်ကို ကျင့်ရမည် ဖြစ်၏။”*

အထက်ပါ ပုဒ်၏စကားကို ထောက်၍ လောကီ အောင်မြင်ရေး၌ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာအောင်မြင်ရေး၌ ဖြစ်စေ ဖြစ်လိုကာ မတ္တ၊ ရလိုကာ မတ္တ စိတ်မျှဖြင့် မနေမူတံ၊ တကယ်ဖြစ်လို ရလိုသောစိတ်သို့ ပြောင်းလဲရန် လိုပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဖြစ်လို၊ ရလိုကာ မတ္တစိတ်ကို ခိုင်ခံ့ တည်ငြိမ်သော စိတ်၊ ခွန်အားသတ္တိရှိသောစိတ် အဖြစ်သို့ မည်သို့ မည်ပုံ ပြောင်းလဲနိုင်ကြောင်း ရှေ့တွင် ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

* ဣန္ဒြေသုတ်-ပုစ္ဆရာဇဝဂ်-ပဗ္ဗဇနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

အခန်း [၆]

အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်းဖြင့်
စိတ်စွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

စိတ်သည် အောင်မြင်ခြင်း၊ ကျရှုံးခြင်း အမျိုးမျိုးကိုလည်းကောင်း၊ အကောင်းအဆိုး ဘဝအမျိုးမျိုး၊ လောကအမျိုးမျိုးကို လည်းကောင်း ဖန်တီးရာ၌ အရေးပါသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက် ရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ထိုစိတ်၏ ဆန်းကြယ်သော စွမ်းရည် သတ္တိများကို မည်သို့မည်ပုံ ဖော်ထုတ်ရပုံ၊ အောင်မြင် ထမြောက်ရေးအတွက် ထိုစိတ် ကို မည်သို့မည်ပုံ ပျိုးထောင်၍ စေစားရပုံ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓ ဝါဒရှိ နည်းနိဿယပိုင်း အပေါ်တွင် အခြေပြုလျက် ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒရှိ နည်းနိဿယပိုင်းသည် ပမာနအားဖြင့်လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ရေးအတွက်ဖြစ်သော်လည်း ကောင်းသော၊ မှန်သော၊ တရား မျှတသော လောကီ အောင်မြင်မှုအတွက် ထိုနည်း နိဿယ ပိုင်း ကို အခြေပြုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ လောကုတ္တရာ အောင်မြင်ရေးအတွက် နည်း နိဿယကို သက်ဆိုင်ရာတွင် အထူးပြု ဖော်ပြရန်ရှိသောကြောင့် ဤနေရာ၌ လောကီ အောင်မြင်ထမြောက်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍သာ အလေးပေး ဖော်ပြ သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဒဿန အလိုအရ ကောင်းသော၊ မှန်သော၊ တရားမျှတသော လောကီ “ဘဝ အောင်မြင်မှု”ကို ရခြင်းသည်လည်း (သမုတိ အားဖြင့်) ဘစ်စုံတစ်ခုသောအဆင့်ရှိ ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ရှိမှုပင် ဖြစ်လေသည်။

လောကီဘက်၌ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာဘက်၌ ဖြစ်စေ အောင်မြင် ထမြောက်ရေးအတွက် ပထမခြေလှမ်းမှာ ပြင်းထန်သော “ဆန္ဒ” ရှိခြင်း ထင် ဖြစ်၏။ လွန်စွာ ဖြစ်ချင်ချင်သည့် ပြင်းထန်သောဆန္ဒက အကြီးအမှူး (အဓိပတိ) ဖြစ်လာသောအခါ ဝိရိယက ကောင်းလာ၍ မရမနေ မဖြစ် နေ ကြီးပမ်းလာသည်။ စိတ်အားကလည်း ထက်သန်လာသည်။ ဉာဏ်အား

= methodology

(ဒေသမအကြိမ်)

ကလည်း ထက်သန်လာကာ အမျိုးမျိုး ကြံဆခြင်း ပြုလာသည်။ ထိုအခါ ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်ခြင်း၊ အခြေအနေ အမျိုးမျိုးတို့ကို ထိန်းချုပ်စေစားလာနိုင်ခြင်း စသည်တို့သည်လည်း လိုက်ပါဖြစ်ပေါ်လာ ကြပေလိမ့်မည်။

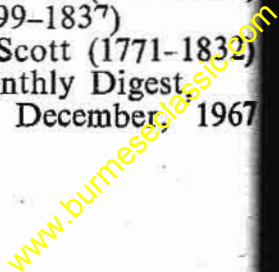
လေ့လာသူတစ်ဦးက “ပါရမီရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ” ကို လေ့လာ ရာ၌နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ တစ်မျိုးတစ်စားမှာပင်ကိုကတည်းက ထူးချွန်လာသော ပါရမီရှင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဥပမာ-မိုးဇတ်^၁၊ လီယိုနာဒို ဒါဗင်ချီ^၂၊ ပွတ်ရှ်ကင်^၃ စသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် မွေးက တည်းက ပါရမီဓာတ်စံပါလာ၍ ငယ်စဉ်ကပင် ထူးချွန်မှုများကို ပြုကြ သူများဖြစ်သည်။ ကျန်တစ်မျိုးတစ်စားမှာ ဘဝအခက်အခဲမျိုးစုံကိုတွန်းလှန် ကျော်ဖြတ်ပြီးမှ ထူးချွန်လာသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဥပမာ-ဝေါလ်တာ စကော့^၄၊ ချားလ်စ်ဒါဝင်၊ အိုင်းစတိုင်း စသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အခက် အခဲများကြားမှ ကြိုးစားမှုလုံ့လဖြင့် အောင်မြင် ထူးချွန်လာသူများ ဖြစ် ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုပါရမီရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ၌တူညီသော အချက်တစ်ခု ရှိ၏။ ယင်းမှာ ပြင်းစွာသော ဆန္ဒရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်”* ဟု ဆိုလေသည်။

ဗုဒ္ဓသည် ဆန္ဒအပါအဝင် အောင်မြင်ပြီးစီးခြင်း အခြေခံတရား (၄)ပါး (ဣဒ္ဓိပါဓိ လေးပါး)ကို ပွားများရန် နေရာများစွာ၌ ထပ်တလဲလဲ ဟောပြောခဲ့၏။ ယင်းတရားလေးပါးမှာ-

၁။ အလိုဆန္ဒလျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု “သမာဓိ”၊ ပြုပြစ်တတ်သော အားထုတ်မှု “ပဓာနသင်္ခါရ” နှင့် ပြည့်စုံသောပြီးစီးခြင်း အခြေခံ “ဣဒ္ဓိပါဓိ”ကို ပွားများရမည်။

၂။ အားထုတ်ခြင်း “ဝီရိယ”လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည် ကြည်မှု “သမာဓိ”၊ ပြုပြစ်တတ်သော အားထုတ်မှု “ပဓာန သင်္ခါရ” နှင့် ပြည့်စုံသော ပြီးစီးခြင်း အခြေခံ “ဣဒ္ဓိပါဓိ”ကို ပွားများရမည်။

၁ Vladimir Levi ၄ Leonardo Da Vinci (1452-1519)
 ၂ genius
 ၃ Mozart (1756-1791) ၅ Pushkin (1799-1837)
 ၆ Sir Walter Scott (1771-1832)
 * “Improve Yourself”, Sputnik, Monthly Digest, December, 1967

၃။ စိတ်လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု၊ “သမာဓိ”၊ ပြုပြင်တတ်သော အားထုတ်မှု “ပဓာနသင်္ခါရ”နှင့် ပြည့်စုံသော ပြီးစီးခြင်းအခြေခံ “ဣဒ္ဓိပါဒ်”ကို ပွားများရမည်။

၄။ ပညာလျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု “သမာဓိ”၊ ပြုပြင်တတ်သော အားထုတ်မှု “ပဓာနသင်္ခါရ”နှင့် ပြည့်စုံသော ပြီးစီးခြင်းအခြေခံ “ဣဒ္ဓိပါဒ်”ကို ပွားများရမည်။

ထိုဣဒ္ဓိပါဒ် (၄) ပါးအနက် တစ်ပါးပါးက ဦးဆောင်အကြီးအမှူး “အဓိပတိ”ဖြစ်လျှင် ကျန် (၃)ပါးတို့က အတူတကွ လိုက်ပါဖြစ်ပေကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ “သဟဇာတာဓိပတိ”ဖြင့် ဖော်ပြ၏။

သဟဇာတာဓိပတိဆိုသည်မှာ အတူတကွလည်း ဖြစ်ခြင်း၊ အကြီးအမှူးလည်း ဖြစ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဥပမာ-တန်ခိုးအာဏာ ရှိသော တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သူ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးသည် မိမိလက်အောက်မှ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ တိုင်းသူပြည်သားများအပေါ် မိမိ အလိုကျ လှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း ရှိ၏။ ထိုနည်းနှင့်ပင်၊ ခိုင်ခံ့ပြင်းထန်သော ဆန္ဒ (ဆန္ဒာဓိပတိ)သည် မိမိနှင့်တကွ ဖြစ်ဘက်(နာမ်ရုပ်)သဘာဝများအပေါ် လှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိလေသည်။ ခေါင်းဆောင်၏ သဘောကျ လက်အောက်ခံ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ တိုင်းသူပြည်သားများက လိုက်နာကြရသကဲ့သို့ ဆန္ဒာဓိပတိ၏အလိုကျ စီရိယက ကြီးစားလာရသည်။ စိတ်အား သတ္တိက ထက်သန်လာရသည်။ ပညာက တေးခေတ်ကြံဆခြင်း၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းကို ပေးရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူက လမ်းမှားနေ၍ လက်အောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ကန့်ကွက်ဆန့်ကျင်သော်လည်း ကန့်ကွက်ဆန့်ကျင်ရသောအခါ ခေါင်းဆောင်၏အလိုအတိုင်း လိုက်ပါပြုမှုနေရသကဲ့သို့ ပြင်းထန် လွန်ကဲသောဆန္ဒက လမ်းလွဲနေသည့်အခါ ပညာက ကန့်ကွက်ငြင်းဆို မရသောကြောင့် ပညာကသော်မှ လူ့မိုက်အားပေးသဘောဖြင့် ခွင့်လွှတ်နိုင်စရာ အမှားများဖြစ်အောင် ဆင်ခြေ ဆင်လက်တို့ကိုပေးကာ ဆန္ဒ၏အလိုသို့ လိုက်တတ်ပေးသေးသည်။

ထိုသို့လျှင် ဆန္ဒလွန်ကဲသည့်အခါ ဖြစ်ဖော်ဖြစ်ဘက် စီရိယ၊ စိတ်ဏှာတို့နှင့်အတူ အခြား ရုပ်နာမ်သဘာဝများက ဆန္ဒ၏ကျေးကျွန်သဖွယ် ဆန္ဒ၏အလိုသို့ လိုက်ရ၏။ ဆန္ဒ၏ အမိန့်ကို နာခံရ၏။ ဆန္ဒက အရှင်သခင်

(ဒေသအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

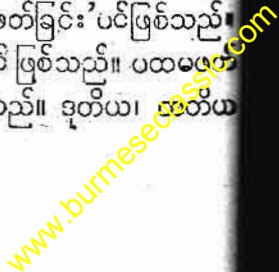
ဖြစ်နေ၏။ ဆန္ဒက အဓိပတိဖြစ်နေ၏။ ဆန္ဒတည်းဟူသော ရထားစက်
 ခေါင်း ခုတ်နှင်သောအခါ ကျန်သော သဘောတရားတို့သည် ရထားတံ
 များသဖွယ် နောက်မှလိုက်ကြရသကဲ့သို့ပင်။ ထို့အတူ ဝီရိယက ပြင်းထန်
 သည့်အခါ၊ စိတ်အားသတ္တိက ခိုင်မာ ထက်သန်သည့်အခါ၊ ဉာဏ်ပညာက
 လွန်ကဲသည့်အခါ ဝီရိယစသည်တို့နောက်သို့ ဆန္ဒ စသည်တို့က လိုက်ပါရ
 သောသဘောရှိ၏။ သို့ဖြစ်၍ ထို ဆန္ဒ စသည်ပြီးစီးခြင်း အခြေခံသဘော
 (ဣဒ္ဓိပါဓ်)တို့သည် လောကီ လောကုတ္တရာအောင်မြင်ရေးအတွက် အရေး
 အကြီးဆုံး အားကိုးရာများ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ထို ပြင်းထန် ခိုင်ခံ့သော ဆန္ဒ စသည်တို့ကို ရရှိလာရန် မှာလည်း
 “အဖန်တလဲလဲပွားများခြင်း (ဘာဝေတဗ္ဗ) နည်း”ဖြင့်ပင် ရရှိနိုင်သည်
 ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထို အဖန်တလဲလဲပွားများခြင်းဖြင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်း
 ပုံကို ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ “အာသေဝနပစ္စယသတ္တိ” အခနဖြင့် ဖော်ပြထား၏။

“အာသေဝနပစ္စယသတ္တိ” ဆိုသည်မှာ အဖန်တလဲလဲ (ဝါ) ထပ်
 တလဲလဲပြုပြင်ခြင်းဖြင့် ရွှေတရားတို့သည် နောက်တရားတို့ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်
 သော စွမ်းရည်သတ္တိကို ဆိုလိုပေသည်။ ဥပမာ-ပညာရပ်တစ်ခုခုကို သင်
 ကြားသည်ဆိုအံ့၊ ထိုသို့သင်ကြားရာ၌ အစပထမတွင် ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။
 သို့ရာတွင် လေ့လာရင်း လေ့လာရင်း နောက်တွင် တဖြည်းဖြည်း လွယ်ကူ
 လာ၏။ အစပထမတွင်ခက်၍ နောက်တွင်လွယ်ကူလာခြင်းမှာ အကြောင်း
 မဲ့ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အစပထမပိုင်းတွင် သင်ကြားမှုကူသော အကြောင်း
 တရား၌ ထပ်ကာ ထပ်ကာ အဖန်တလဲလဲ လေ့လာခြင်းဟူသော အစွမ်း
 (အာသေဝနသတ္တိ)ကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

လေးနက်သိမ်မွေ့သော စာပေကို ဖတ်ရှုသည့်အခါ ခက်ခဲသည့်
 စာကြောင်း (ဝါ) စာပိုဒ်ကို တွေ့သည်ဆိုအံ့။ ပထမတစ်ခေါက် ဖတ်ရုံမျှ
 ဖြင့် ဆိုလိုချက်ကို သဘောမပေါက်၊ နောက် ဒုတိယအခေါက် ထပ်ဖတ်
 ၏။ နည်းနည်း သဘောပေါက်လာသည်။ နောက်... တတိယ၊ စတုတ္ထ
 စသည်ဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖတ်သောအခေါက်များတွင်ပို၍ပို၍ သဘော
 ပေါက်လာသည်။ ဤတွင် ပထမဖတ်ခြင်းသည် ‘ဖတ်ခြင်း’ပင်ဖြစ်သည်။
 ဒုတိယ၊ တတိယ ဖတ်ခြင်းသည်လည်း ‘ဖတ်ခြင်း’ပင် ဖြစ်သည်။ ပထမဖတ်
 ခြင်း၌လည်း စူးစိုက်တည်ကြည်မှု (သမာဓိ) ပါသည်။ ဒုတိယ၊ တတိယ

(ဒသမအကြိမ်)

စသည့် ဖတ်ခြင်းတို့၌လည်း (သမာဓိ) ပါရှိသည်သာပင်။ ဖတ်ပုံချင်းတူပါလျက်၊ သမာဓိပါပုံချင်း တူပါလျက် ပထမတစ်ခေါက် ဖတ်ခြင်းတွင် နားလေည်ဘဲ ဒုတိယ၊ တတိယ စသည့် ဖတ်ခြင်းကျမှသာလျှင် နားလည်လာရခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့ သက်သက်မဟုတ်။ အကြောင်းရှိပေသည်။ ရှိသော အကြောင်းကား “ပထမတစ်ခေါက် ဖတ်ထားခြင်းပင်” ဖြစ်လေသည်။

“ပထမဖတ်ခြင်းသည် ‘ဖတ်ခြင်း’ မျှသာ ဖြစ်သည်။ ‘ထပ်ဖတ်ခြင်း’ ဟု မဆိုသာ။ (၀၁) အာသေဝနသတ္တိ မရှိသေး။ ဒုတိယဖတ်ခြင်း စသည်ကို ‘ထပ်ဖတ်ခြင်း’ ဟု ဆိုနိုင်လာ၏။ ထပ်တလဲလဲပြုခြင်းဟု ဆိုနိုင်လာ၏။ (၀၂) အာသေဝနသတ္တိရလာ၏။ အာသေဝနသတ္တိမရှိသောတရားထက် အာသေဝနသတ္တိရှိသောတရားက ပို၍အစွမ်းထက်ပေရာ ထက်မြက်သောစိတ်ဓာတ်၊ ထက်မြက်သောအသိဉာဏ်တို့ကို သာမန် အဟန့်အတား အကန့် အသတ်သည် အခုအခံပြု၍ မနေနိုင်ချေ။ ရှုပ်ထွေးသောတရားသည် ရှင်းလာရ၏။ ခက်ခဲသော အရာသည် လွယ်ကူလာရ၏။ ထို့ကြောင့် အာသေဝနသတ္တိ ရသေးသောပထမတစ်ခေါက်ဖတ်ခြင်းတွင် ရှုပ်နေ၊ ခက်ခဲနေသောသဘောတရားသည် အာသေဝနသတ္တိရလာသော ဒုတိယ အခေါက်ဖတ်ခြင်းတွင် ရှင်းနေ၊ ခက်ခဲနေနိုင်စွမ်း မရှိတော့ဘဲ ရှင်းလင်းလွယ်ကူလာရခြင်း ဖြစ်လေသည်။”*

ထို့အတူ ပျော့ညံ့သောဝီရိယမှ မဖြစ်မနေ ဝီရိယသို့လည်းကောင်း၊ ပျော့ညံ့သောစိတ်မှ ခိုင်ခံ့သောစိတ်သို့ လည်းကောင်း၊ မထက်မြက်သော ညှော့မှ ထက်မြက်သော ပညာသို့လည်းကောင်း၊ မည်ကာမတ္ထဖြစ်သော ဆန္ဒမှ ထက်သန်ပြင်းထန်သော ဆန္ဒသို့လည်းကောင်း ရောက်ရှိလာရန်မှာ ထည်း ပထမဆင့်အနေဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ထပ်ကာထပ်ကာ ပွားများခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ပြင်းထန်သော ဆန္ဒဖြစ်လာစေရန် “ငါသည် ဤအရာကို အမှန်လိုချင်သည်၊ ငါလိုချင်သောအရာကို မလွဲမသွေရ၊ ရမည်။ ငါဖြစ်ချင်သော အရာသည် မလွဲမသွေ ဖြစ်ရမည်” စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ အဖန်တလဲလဲ ပွားများရပေလိမ့်မည်။ ပထမဖြစ်ချင်၊ လိုချင်ဆန္ဒသည် “ဖြစ်ချင် လိုချင်ကာမတ္ထ” မျှသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အာသေဝနသတ္တိ မရှိသေး၊ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စသည့်

အရှင်အာရိယာ၊ “ပဒိုစွာမုပ္ဖာဒိဋ္ဌိအဋ္ဌင်” စာ-၄၀၈-၄၉၀။

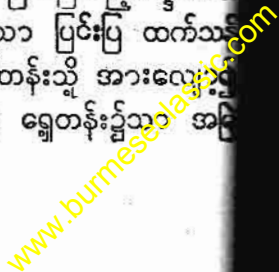
ပွားများခြင်းသည် “ထပ်၍ဖြစ်ချင်၊ လိုချင်လာခြင်း” ဟု ဆိုနိုင်လာသည်။
(၀၁) အာသေဝနသတ္တိ ရလာသည်။ သို့ဖြစ်၍ အာသေဝနသတ္တိ မရှိသော စောစောပိုင်းကဖြစ်လို၊ ရလိုဆန္ဒထက် အာသေဝနသတ္တိ ရှိလာ သော ဖြစ်လို၊ ရလိုသည့် နောက်ဆန္ဒတို့က ပို၍ပို၍ အစွမ်းထက်မြက်လာ သည်။ ပြင်းထန်လာသည်။ စိတ်၏သဘာဝမှာ ပွားလေများလေ၊ အလှိုင်း တကြီး ဖြစ်လေပင်တည်း။....

ထို့အတူ ဝိရိယထက်သန်စေရန်လည်း “ငါသည်၊ ငါလိုချင်ဖြစ်ချင် သောအရာကို မရမနေ ကြိုးစားမည်။ ငါသည် မည်သည့်အခါမျှ ဝိရိယကို မလျော့” စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ အဖန် တလဲလဲ ပွားများခြင်းကိုလည်းကောင်း။....

စိတ်ထက်သန်စေရန်လည်း “ငါသည် ငါမျှော်လင့်သော၊ ကြိုးပမ်း နေသော အရာတို့၌ မပျော့ညံ့သောစိတ်ဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်သည်။ ငါ၌ ခိုင်ခံ့တည်ငြိမ်သော ထက်သန်သော စိတ်ရှိသည်။ ငါစိတ်သည် အစွမ်းကုန် ထက်သန်လာပြီ” စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ အဖန် တလဲလဲ ပွားများခြင်းကိုလည်းကောင်း။....

ပညာထက်သန်စေရန်လည်း “ငါသည် ငါမျှော်လင့် ကြိုးပမ်းနေ သော အရာတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ထိုးထွင်းသိမြင်ရမည်။ ငါ၌ ထူးခြားသော အသိအမြင်ရှိသည်။ ရှိရမည်” စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြုရမည်ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ ပွားများရာ၌ ယုံကြည်မှု “သဒ္ဓါ”သည် မရှိမဖြစ် ရှိရပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓအလို အရ ယုံကြည်စိတ်ချမှုမရှိအား “သဒ္ဓါဗလ” မရှိလျှင်လည်း မကောင်းစိတ်၊ ကျစိတ်တို့ကို တွန်းလှန်နှိမ်နင်းနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

အထက်တွင် ဖော်ပြသကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်မှုဖြင့် စိတ်ကို ပွားများခြင်းသည် မိမိမျှော်လင့်သော အရာအတွက် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကြိုးပမ်းရန်အားယူခြင်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကြိုးပမ်းရာ၌ လည်း မိမိမျှော်လင့်သောအရာအတွက် လိုချင်သောပြုစုပြုသည့်ဆန္ဒအား ထိုလိုချင်သော အရာအတွက် လုံးပန်းစူးစိုက်နေသော ပြင်းပြ ထက်သန် သည့် ဝိရိယအား၊ စိတ်အား၊ ပညာအားတို့ကို နောက်တန်းသို့ အားလျော့၍ ပြန်မကျစေဘဲ ထိုအဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်းဖြင့် ရွှေတန်း၌သာ အမြင့်

ရှိနေအောင် “တင်” ပေးထားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုဆန္ဒ မိရိယ စသည့် အားတို့ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ကိုယ်ထိလက်ရောက် စွမ်းဆောင် ရာ၌လည်း (အာသေဝနသတ္တိ)ကြောင့် ထိုစွမ်းဆောင်မှုသည် အောင်မြင်ခြင်းဆီသို့ ဦးတည်သွားပေလိမ့်မည်။

အဖန်တလဲလဲပွားများခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ပေါ်လွင်အောင် အနောက်တိုင်း လက်တွေ့အသုံးချ စိတ်ပညာ မှ အယူအဆ အချို့ကို ကြုံနေရာ၌ ဖော်ပြရန်လိုပေလိမ့်မည်။ “စိတ်စိစစ်မှုပညာ”^၂ အလိုအရ လူ့စိတ်၌ အလွှာနှစ်လွှာသဘောရှိသည်ဟု ယူဆသည်။

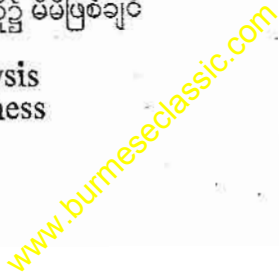
အပေါ်လွှာကို သိစိတ်^၃ (ဝါ) အပြင်စိတ်ဟုခေါ်၍ အတွင်းလွှာကို မသိစိတ်^၄ (ဝါ) အတွင်းစိတ်ဟု ခေါ်သည်။ သိစိတ်(ဝါ)အပြင်စိတ်သည် အမှားအမှန် ခွဲခြားသိမြင်တတ်သော်လည်း ခွန်အားသတ္တိမရှိ။ အတွင်းစိတ် (ဝါ) မသိစိတ်မှာမူ အပြင်စိတ်ကဲ့သို့ အမှားအမှန် ခွဲခြားသိနိုင်ခြင်းမရှိ သော်လည်း (လူကို ထိန်းချုပ်စေစားနိုင်သော) ခွန်အားသတ္တိရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ စိတ်စိစစ်မှုပညာကိုထင်ပေါ်အောင် ပြုစုမွမ်းမံခဲ့သူ ဖရွှာဂြိုဟ်က လူ့စိတ်ကို ကမ္ဘာ့မြောက်ဖျား ပင်လယ်တွင်းရှိ ရေခဲတောင်ကြီးနှင့်ပမာ နှိုင်း၍ ခွန်အားသတ္တိနည်းသော သိစိတ်သည် ရေပေါ်ရှိ ရေခဲတောင်၏ အစိတ်အပိုင်းနှင့် တူကြောင်း၊ ခွန်အားသတ္တိများရှိသော မသိစိတ်မှာမူ ရေအောက်ရှိ ရေခဲတောင်၏ အခြေခံအပိုင်းနှင့် တူကြောင်း ဖော်ပြခဲ့၏။ လက်တွေ့ အသုံးချ စိတ်ပညာရှင်များ အလိုအရ အကယ်၍ ထိုမသိစိတ် အတွင်းမှ ခွန်အားသတ္တိများကို အပြင်လွှာသိစိတ်သို့ ဆက်သွယ်ထုတ်ဖော် ပေးနိုင်လျှင် လူတစ်ဦးသည် မပြောပလောက်သောဘဝမှ ထိပ်တန်းရောက် ပျံ့လျံဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ စွမ်းအားသတ္တိများကို အပြင်လွှာ သိစိတ်သို့ ဖော်ထုတ်ပေးရန် အတွက် အတွင်းလွှာ မသိစိတ်ကို ဆက် သွယ်ရန် နည်း (၂) နည်း ရှိ၍ ထိုနည်း (၂) နည်းဖြင့် ညအိပ်ရာဝင် အိပ် ပျော်ခါးနီးအချိန်၊ အိပ်ရာမှ နိုးစအချိန်နှင့် အခြား တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက် သောအချိန်များတွင် ဆက်သွယ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ပထမဆက်သွယ်ရန်နည်းမှာ ဖော်ပြခဲ့သော အချိန်တို့၌ မိမိဖြစ်ချင်

၁ applied psychology
၃ consciousness

၂ psycho-analysis
၄ unconsciousness

(ဒသမအကြိမ်)

ရချင်ရာကို မိမိကိုယ်မိမိဖြည်းညင်းစွာ စွမ်းအားဖော် စကားပြောပေးခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဥပမာ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးအတွက် “ငါ့ကျန်းမာနေတယ်၊ နေကောင်းနေတယ်၊ ငါ့စိတ်တွေကြည်လင်ပြီး ခန္ဓာကိုယ်လဲ ဖျတ်လတ်နေတယ်” စသည်ဖြင့် စွမ်းအားဖော်စကား အဖန်တလဲလဲ ပြောရမည်ဖြစ်၏။ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းလာအောင် “ငါသည် မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသည်၊ ငါသည် မှတ်မိလွယ်သည်” စသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ပွားများရမည်ဖြစ်၏။ စိတ်တည်ငြိမ်အောင်၊ ဒေါသမကြီးအောင်၊ စကားပြောကောင်းအောင်မှ စ၍ ပြင်းထန်သောဆန္ဒ၊ ထက်သန်သောစိရိယတို့ရရှိအောင်လည်း အဖန်တလဲလဲ စွမ်းအားဖော်စကား ပြောခြင်းဖြင့် ရနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဥပမာ- စိရိယထက်သန်လာရေးအတွက် “ငါသည် ဘယ်အခါမျှ စိတ်မလျော့၊ မရမနေ ကြီးပမ်းနိုင်စွမ်း ငါ့မှာရှိသည်။ ငါ့အောင်မြင်မည်” စသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ပြောနိုင်ပေသည်။ ထိုစွမ်းအားဖော်စကား အဖန်တလဲလဲ ပြောခြင်းကို လေ့ကျင့်ခြင်းအားဖြင့် အတွင်းလွှာ မသိစိတ်နှင့် မိမိဖြစ်လို ရလိုစိတ်တို့ ဆက်သွယ်မိသောအခါ အတွင်းစိတ်သည် ဖြစ်ချင်လိုချင်ရာကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယ ဆက်သွယ်နည်းမှာ ဖော်ပြခဲ့သော အချိန်တို့၌ မိမိရလို ဖြစ်လိုသော အခြေအနေကို ပုံပေါ်လာအောင်ဖော်၍ အဖန်တလဲလဲ အာရုံယူနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ-စာပေအနုပညာရှင်ဖြစ်လိုလျှင် မိမိ ကိုယ်မိမိ တကယ့်စာပေ ပညာရှင်အဖြစ် စာပေပြုစုနေပုံ၊ လူ့သဘော သဘာဝတို့ကို လိုက်လံလေ့လာဆည်းပူးနေပုံ စသည်ဖြင့် ပုံဖော်၍ အာရုံယူ နေခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ မြို့ပြအသစ် တည်ဆောက်ခဲ့သော ဗိသုကာကြီး များ၊ တိုင်းပြည်ထူထောင်၍ အုပ်ချုပ်သူများ၊ အသစ်အဆန်းတီထွင်ခဲ့ကြ သော သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများသည် (၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်က သိချင်မှသိမည်ဖြစ် သော်လည်း) ၎င်းတို့ ဖြစ်လို၊ ရလို၊ တီထွင်လိုသော အရာများကို ၎င်းတို့ စိတ်၌ပုံပေါ်လာအောင်ဖော်ယူ၍ အဖန်တလဲလဲ အာရုံယူခြင်းကို ပြုခဲ့ကြ ရပေသည်။ ထို့အတူ ပြင်းပြသောဆန္ဒ၊ ခိုင်ခံ့သောစိရိယ စသည့်စိတ်၏ ခွန်အားသတ္တိတို့ရှိသောသူ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အောင်မြင်ရမည်ဟု

၁ auto-suggestion
၂ visualization

တထစ်ချ ပိုင်းဖြတ်ထားသူ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အကယ်ပင် မိမိ မျှော်လင့် လိုလားသော အရာကို ရရှိ၍ အောင်မြင်နေသူ အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း အဖန်တလဲလဲ အာရုံယူနိုင်ပေသည်။

လက်တွေ့ အသုံးချ စိတ်ပညာအလိုအရ စွမ်းအားဖော်စကားပြော နည်းဖြစ်စေ၊ ပုံပေါ်အောင် ဖော်၍ အာရုံ ယူခြင်း၌ ဖြစ်စေ စိတ်ဇော စိုက်ရန် မလိုဟုဆို၏။ “ဖြစ်ရမည်” ဟူသော ပကတိ အမှန်တကယ် ယုံကြည်မှု (သဒ္ဓါ) ဖြင့် ပြောခြင်း၊ အာရုံယူခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်စေရမည်ဟု ဆိုစေသည်။ စင်စစ် စိတ်ဇောစိုက်လိုက်ခြင်းသည် ယုံကြည်ချက်ကို ပျက် ပြယ်သွားစေပေသည်။ ဥပမာ-မြေပေါ်၌ ကပ်လျက်ချထားသော ပေပျဉ် ပေါ်၌ လမ်းလျှောက်ပါ ဆိုလျှင် (ငါမကျနိုင်၊ ကျလျှင်လည်း မည်သို့မျှ ငါ့အသက်အန္တရာယ်ကို မထိခိုက်နိုင်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ကြောင့် ထိုပျဉ် ပေါ်မှမကျဘဲ လူတစ်ဦးသည် ကောင်းစွာလျှောက်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် လူသုံးရပ်လောက်သို့ ထိုပျဉ်ကိုမြှင့်၍ ထိုပျဉ်ပေါ်၌ လျှောက်ပါဟုဆိုလျှင် (ငါ့ကျလျှင် ခြေလက်ကျိုးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်၍ဖြစ်နိုင်ပါမည် လော) စသည့် စိုးရိမ်မှုပါလာရကား မကျအောင် သတိထားခြင်း (ဝါ) စိတ်ဇောစိုက်ခြင်းကြောင့် စောစောက “ငါမကျနိုင်” ဟူသောယုံကြည်ချက် သည် ပျက်ပြားသွားသည့်သဘောပင်ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ စွမ်းအားဖော် စကားပြောရာ၌လည်းကောင်း၊ ပုံပေါ်အောင်ဖော်၍ အာရုံယူရာ၊ အာရုံ ပြုရာ၌လည်းကောင်း ဇောမစိုက်ရဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

လက်တွေ့ အသုံးချ စိတ်ပညာမှ သိစိတ်၊ မသိစိတ် အယူအဆကို ထက်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံသည်ဖြစ်စေ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါဖြင့် စိတ်ကို အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်းသည် ခွန်းအားသတ္တိ ရရှိနိုင်ခြင်းကိုမူ (အာသေ နေ ပစ္စယသတ္တိ အယူအဆကိုထောက်၍) လက်ခံရမည်သာဖြစ်သည်။ စင်စစ် စိတ်သည် မကောင်းမှုဘက်၌သာ အချိန်များစွာ ပွားများနေတတ်လေရာ ကောင်းစိတ်၊ ပျော့ညံ့စိတ်၊ အရူးပေးစိတ်ကို အများဆုံး ခိုဝင်ပုံပို နေသော လူတစ်ဦး၏ ကိယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် ကံသုံးပါးသည်လည်း မကောင်း သောဘက် စသည်တို့ဆီသို့သာ ဦးတည်နေမည် ဖြစ်လေသည်။

“မကောင်းမှု၌စိတ်သည် မွေ့လျော်တတ်၍ ကောင်း မှုပြုသောအခါ နှေးတတ်ရကား မကောင်းမှုမှ စိတ်ကို

တားမြစ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို လျင်မြန်စောစွာ ပြုလုပ်ရာ၏။”*

“မြောင်းတူး ရေယူသမားတို့သည် (အလိုရှိရာသို့) ရေကို ဆောင်ယူကုန်၏။ လေးသမားတို့သည် မြားကို ပြောင်ကုန်၏။ သစ်ရွေသမားတို့သည် သစ်ကို လိုတိုင်းရအောင် ရွေ့ကုန်၏။ ကောင်းသောအကျင့်ရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမကုန်၏။”**

“ရဟန်းတို့...မပွားအပ်သေးသော အဖန်ဖန်အလေ့အလာ မပြုအပ်သော မဆုံးမအပ်သော မစောင့်ရှောက်အပ်သော ဤစိတ်သည် များစွာ အကျိုးမဲ့ခြင်းငှာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ များစွာ အကျိုးမဲ့ခြင်းငှာ ဖြစ်သော အခြားတစ်ခုသော တရားကိုလည်း ငါမမြင်။”***

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏စကားများကိုထောက်၍ မကောင်းရာ၊ နိမ့်ကျရာဘက်၌ ယိုင်တတ် လေလွင့်တတ်သောစိတ်ကို အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်း (ဘာဝေတဗ္ဗ)ဖြင့် ကောင်းရာ မြင့်မြတ်ရာဘက်၌ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းထားဖို့ရန် များစွာ လိုအပ်မည် ဖြစ်လေသည်။

အဖန်တလဲလဲ ပွားများမှုကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်မပြုလုပ်၊ မစွမ်းဆောင်မိ၍လည်း (ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း) ပွားများ နိုင်၍ ကိုယ်ထိလက်ရောက် လုပ်ကိုင် စွမ်းဆောင်ဆဲ၌လည်း “ကျရှုံးသော်လည်း၊ ခက်ခဲသော်လည်း အဖန်တလဲလဲကြိုးစားမည်” ဟု စိတ်ကို အဖန်တလဲလဲ ထိန်းချုပ်နိုင်လေသည်။ ထိုသို့ စိတ်ကို အဖန်တလဲလဲ ထိန်းချုပ်၍ ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပြုလုပ်စွမ်းဆောင်မှုကိုလည်း အဖန်တလဲလဲ လုပ်ကိုင်စွမ်းဆောင်ပါက (အာသေဝနပစ္စယ သတ္တိကြောင့်) အောင်မြင်ခြင်းဆီသို့ တဖြည်းဖြည်း သော်လည်းကောင်း၊ အဟုန်ဖြင့်အဆင့်များစွာကိုကျော်ဖြတ်၍ သော်လည်း

* ဓမ္မဒေ-၁၁၆

** ဓမ္မဒေ-၁၄၅

*** ပဉ္စမသုတ်၊ အက္ခန္ဓနိယာဝဂ်နှင့် ပထမသုတ်၊ ပဉ္စမသုတ်၊ အဒန္တဝဂ်၊ ကေကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

ကောင်း တိုးတက်သွားမည်ဖြစ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓအလိုအရ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယစသည် တို့ကို အကြီးအမှူးပြု၍ မိမိမျှော်လင့်ထားသော အရာအတွက် ကြိုးပမ်းနေ ပါက (ထိုမျှော်လင့်သောအရာအတွက် ကြိုးပမ်းနေခြင်း၌သာ) စိတ်သည် တည်ငြိမ်၍ ခိုင်ခံ့လာသည်။ တည်ငြိမ် ခိုင်ခံ့နေသောစိတ် (သမာဓိ)၌ ခွန်အားသတ္တိရှိရကား မဖြစ်မနေ ကြိုးပမ်းနိုင်မှုအတွက် အထောက်အပံ့ကို ပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ခိုင်ခံ့တည်ငြိမ်သောစိတ် (သမာဓိ) သည် (လောကီ အောင်မြင်ရေးအတွက် မဆိုထားဘိ) တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဗိများ ရနိုင် ခြင်းနှင့်တကွ ဘာ၏သစ္စာတရားတို့ကိုပါ ထွင်းဖောက် သိနိုင်စွမ်းပေသည်။ ဤသည်မှာ သဘောတရား (သီအိုရီ) မျှသာမဟုတ်၊ တကယ် လက်တွေ့ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ပါက အမှန်ရနိုင် သိနိုင်ကြောင်း အောက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတို့ဖြင့် ထင်ရှားလေသည်။

“ရဟန်းတို့....သမာဓိ ပွားများမှုတို့သည် ဤလေးမျိုး တို့တည်း။ အဘယ် လေးမျိုးတို့နည်းဟူမူ... ရဟန်းတို့....ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအပ် သော် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ရန်ဖြစ်သော သမာဓိပွားများမှုသည် ရှိ၏။

ရဟန်းတို့.... ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအပ် သော် (ဒိဗ္ဗစက္ခု) ဉာဏ်အမြင် ရရန်ဖြစ်သော သမာဓိ ပွားများမှုသည် ရှိ၏။

ရဟန်းတို့....ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအပ် သော် အောက်မေ့ခြင်း ‘သတိ’နှင့် ဆင်ခြင်ဉာဏ် ‘သမ္မဇဉ်’ အလိုငှာ ဖြစ်သော သမာဓိပွားများမှုသည် ရှိ၏။

ရဟန်းတို့....ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအပ် သော် အာသဝေတရားတို့* ကုန်ခန်းရန်ဖြစ်သော သမာဓိ ပွားများမှုသည် ရှိ၏။”*

“ရဟန်းတို့....သစ္စာလေးပါးကို မသိသေးမီ ဘုရား လောင်းသာဖြစ်သော ငါသည် ငါးမျိုးသော တရားတို့ကို

* သမာဓိဘာဝနာသုတ်-ရောဟိတိဿာဂါ-စတုတ္ထနိပါတ်-အဂ္ဂိတ္ထရနိကာယ်။

ပွားများခဲ့ပြီ။ ငါးမျိုးသော တရားတို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခဲ့ပြီ။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်းဟူမူ အလိမ္မာလျှင် အကြီးအမှူးရှိသော....ဝိရိယလျှင် အကြီးအမှူးရှိသော....စိတ်လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော.... ပညာလျှင် အကြီးအမှူး ရှိသော.... တည်ကြည်မှု “သမာဓိ”၊ ပြုပြင်တတ်သော အားထုတ်မှု “ပဓာနသင်္ခါရ” နှင့် ပြည့်စုံသော “ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ပွားများခဲ့ပြီ။ ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော လွန်ကဲသော လုံ့လကိုလည်း ပွားများခဲ့ပြီ။ ရဟန်းတို့.... လွန်ကဲသောလုံ့လလျှင် ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော ဤတရားတို့ကို ပွားများခြင်းကြောင့်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းကြောင့် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကိုသိ၍ မျက်မှောက်ပြုရန် စိတ်ကိုညွတ်စေပြီ။”*

* ဒုတိယဣဒ္ဓိပါဒ်သုတ်-သညာဝင်-ပဉ္စကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။

လိမ့်မည်။ ထို့အတူ ဇင်၏သဘော သဘာဝသည်လည်း လောက ဝေါဟာရ ပညတ်၊ လောကဥပမာတို့ဖြင့် ဖော်ပြနိုင်သောအရာ မဟုတ်ချေ။ ဇင်၏သဘာဝအမှန်ကို သိလိုပါက ကိုယ်တွေ့ ကျင့်ရပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ဇင်ဟူသည်မှာ အဘယ်နည်းဟူသော မေးခွန်းကို ဇင်ဆရာတော်ကြီးများသည် အဖြေမပေးဘဲ ရှောင်ကြခြင်းဖြစ်၏။

သို့ဆိုလျှင် ဇင်နှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြရန် ကြံမိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကလောင်ကို စာရွက်ပေါ် သို့တင်ရန် မကိုင်မယူဘဲ ငြိမ်သက်စွာ နေဖို့ရန်သာ ရှိပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဇင်၏ သဘာဝကို ဝေါဟာရပညတ်ဖြင့် ဖော်ပြရေးသားသည်ဆိုကတည်းက ဇင်၏ အမှန်သဘာဝကို ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်တော့သောကြောင့်တည်း။ သို့ရာတွင် ဇင်၏ သဘောသဘာဝကို ရိပ်စားမိရန် ဖော်ပြရတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် ဇင်ကို “ဇင်ဗုဒ္ဓဝါဒ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ဇင်ကျင့်စဉ်” ဟူ၍လည်းကောင်း သုံးနှုန်း၍ “ဇင်ဟူသည်မှာ ဤသို့ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်”ဟု ဖော်ပြရမည်သာ ဖြစ်၏။

ဇင်သည် ဂေါတမဗုဒ္ဓထံမှ အစပြုခဲ့သည်ဟု သုတေသီများက ယူဆကြသည်။ အခါတစ်ပါး၌ ဥပါသိကာတစ်ယောက်သည် ဂေါတမဗုဒ္ဓအား ကြာပန်းကိုလှူ၍ တရားဟောပါရန် လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓသည် ကြာပန်းကို လက်၌ကိုင်လျက် ဆိတ်ငြိမ်စွာ နေတော်မူ၏။ ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်မဟာကဿပ ထေရ်ကြီး တစ်ပါးသာလျှင် နားလည်တော်မူသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓ ဆိတ်ငြိမ်စွာ နေခြင်းဖြင့် တရားဟောခြင်းသည် ပင် ဇင်၏အစပေတည်း။ ရှင်မဟာကဿပ ထေရ်ကြီးမှစ၍ ထိုဇင်တရားကို ရဟန်းတော်များ အစဉ်အဆက်ဆောင်ခဲ့ကြရာ (ရှင်ဥပဂုတ်ထေရ်သည်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။) ၂၈ ပါးမြောက် ရဟန်းတော်မှာ အိန္ဒိယအမျိုးသား အရှင်ဗောဓိဓမ္မဖြစ်၏။ အရှင်ဗောဓိဓမ္မသည် (အေဒီ ၅၂၀) တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ ဖြန့်ချိရန်အတွက် တရုတ်ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့၍ ဇင်ဗုဒ္ဓဝါဒသည် တရုတ်ပြည်၌ ထွန်းကားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ တရုတ်မှတစ်ဆင့် ဇင်ဗုဒ္ဓဝါဒသည် (၁၁၉၁) ခုနှစ်လောက်တွင် ဂျပန်ပြည်သို့ သိသိသာသာ ရောက်ရှိသွားသည်။ ဇင်ကို တရုတ်ပြည်၌ ‘ချန်’ ဟု ခေါ်၍ ဂျပန်သို့ရောက်မှသာ

၁ ch'an

(ဒသမအကြိမ်)

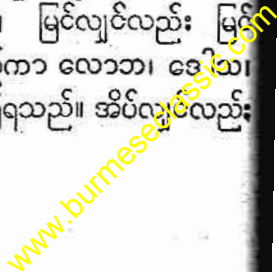
www.burmeseclassic.com

ကျွန်ုပ်တို့ သောကဇောက်ခြင်း၊ တွေဝေခြင်း၊ လေးကန်ခြင်း၊ စိတ်ပျက် အားလျော့ခြင်းတို့မှာ စင်စစ် အတိတ် အနာဂတ်ဆီသို့ စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ရောက်ရှိနေ၍ ထိုအတိတ်၊ အနာဂတ်အတွက် စဉ်းစားချိန်၊ တွေးခေါ်ချိန်၊ စိတ်၏ အလုပ်လုပ်ချိန် ရသောကြောင့်ပင်တည်း။ ဤနေရာ၌ ဇင်ကျင့်စဉ်သည် ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်(ဝါ)ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တစ်သားတည်း နေရမည် ဆိုသောကြောင့် “ဇင်ကျင့်စဉ်၌ အမှားအမှန် ဝေဖန် ဆန်းစစ်မှုမရှိတော့ပြီလော” ဟု မေးဖွယ်ရာရှိ၏။ ဇင်ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ဆဲ၌မူ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်း မရှိဟု ဖြေရပေလိမ့်မည်။ ပရမတ္ထ သဘာဝကို ထိုးထွင်း သိမြင်ရေး၌ ဆင်ခြင်ခြင်း သက်သက်ကို အခြေပြုသော ဝေဖန် ဆန်းစစ်ခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်းရော၊ အာရုံသိကိုပါ အခြေပြုသော ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း အချည်းနှီးသော နည်းလမ်းများ ဖြစ်ကြ၏။ စင်စစ် ပရမတ္ထ သဘာဝကို စိတ်စွမ်းအင် (သမာဓိ)ဖြင့် သာလျှင် ထွင်းဖောက် သိမြင်နိုင်သောကြောင့် ဇင်ကျင့်စဉ်တွင် ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် တကွ အခြား သိပ္ပံနည်းများကို ပစ်ပယ်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဇင်ကျင့်စဉ်သည် ပစ္စုပ္ပန်၌သာလျှင် စိတ်ကို စူးစိုက်ထားရကား အတိတ်၊ အနာဂတ်အတွက် စိတ်ကို အလုပ်လုပ်စေလျက် တွေဝေချိန်ကို ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ တွေ့ကြုံ ဖြစ်ပျက် နေသမျှတို့အပေါ်၌ စိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ကျကျနေမှုကြောင့် တွေဝေခြင်းလည်း ကင်းနေပေလိမ့်မည်။ တွေဝေခြင်းမှ လွတ်မြောက်နေသော သူ၏ ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှု တို့သည် ဖျတ်လတ် သွက်လက်သမျှ ထက်မြက် စူးရှခြင်းလည်း ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ပစ္စုပ္ပန်၌သာ စိတ်ကိုထားရန်အတွက် ဇင်အရာတော်များသည် အောက်ပါ ဇင်အဆုံးအမကို ပေးတတ်ကြ၏။

- “သင် စားလျှင် စားကာမျှ ဖြစ်ပါစေ”
- “သင် မြင်လျှင် မြင်ကာမျှ ဖြစ်ပါစေ”
- “သင် အိပ်လျှင် အိပ်ကာမျှ ဖြစ်ပါစေ”

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် စားလျှင် စားကာမျှ မဟုတ်ဘဲ အတိတ်၊ အနာဂတ်သို့ စိတ်လွင့်ပါးလျက် စားတတ်ကြ၏။ မြင်လျှင်လည်း မြင်ကာမျှ မဟုတ်ဘဲ စိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်မြင်မှုမှ သွေဖည်ကာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မကျေနပ်မှု၊ တပ်မက်မှု၊ ချစ်မှု၊ မုန်းတီးမှုတို့ ဖြစ်ကြရသည်။ အိပ်လျှင်လည်း

အိပ်ကာမျှမဟုတ်ဘဲ အိပ်ခြင်းတည်းဟူသောပစ္စုပ္ပန်မှ သွေဖည်ကာ အတိတ်၊ အနာဂတ်သို့ စိတ်ပျံ့လွင့်လျက် ပူဆွေးမှု၊ မကျေနပ်မှု၊ စိုးရိမ်မှု၊ ကြောင့်ကြံမှုတို့ဖြင့် အိပ်မပျော်နိုင် ဖြစ်ကြရသည်။ အခြားသော ကြားမှု၊ နံ့မှု၊ လျက်မှု၊ ထိတွေ့မှုတို့ အပေါ်၌လည်း ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်၏။ ဇင်ကျင့်စဉ်သည် အတိတ်အတွက် “စိတ်ကိုလျှော့ပေးခြင်း”လည်း မရှိ၊ အနာဂတ်အတွက် “စိတ်ကိုတိုးပေးခြင်း”လည်း မရှိဘဲ ပစ္စုပ္ပန် ခဏတိုင်း၊ အလုပ်တိုင်း၊ ဖြစ်ရပ်တိုင်း၊ အခြေအနေတိုင်းတွင် စိတ်ကို (ထိုပစ္စုပ္ပန် ခဏ၊ အလုပ်၊ ဖြစ်ရပ် အခြေအနေတို့နှင့်) တစ်တိုင်းတည်း၊ တပ်သားတည်း၊ တစ်ဖြောင့်တည်း နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စိတ်နှင့် ရုပ်ကို ညီညွတ်စွာထား၍နေနိုင်အောင် လေ့ကျင့်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ တစ်ခါက ရဟန်းငယ် တစ်ပါးသည် “ဇင်ဆရာတော်”အား ဇင်နှင့် ပတ်သက်၍ နည်းလမ်းညွှန်ပါရန် လျှောက်ထားသောအခါ ဆရာတော်က—

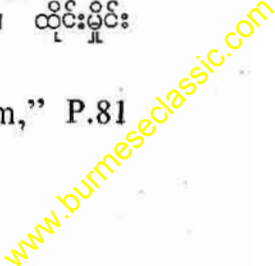
“သင် ဆွမ်းစားပြီးပြီလား” ဟု မေးလိုက်၏။
 “ကျွန်ုပ် ဆွမ်းစားပြီးပါပြီ” ဟု ရဟန်းက ဖြေသည်။

ဤတွင် ဆရာတော်က—

“သို့ဆိုလျှင် သင့် ခွက်ယောက်ပန်းကန်များကို ဆေးချေပါ” ဟု ပြောလိုက်လေသည်။*

စင်စစ် ထမင်းစားပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့၌ ပန်းကန်ဆေးစရာ ရှိက ဆေးရမည်။ ထို့နောက် လက်သုတ်ရမည်။ ထို့နောက် ရေသောက်ရမည်။ စားလျှင် စားခြင်း၌ စိတ်ရှိရမည်။ ပန်းကန်ဆေးလျှင် ပန်းကန်ဆေးခြင်း၌ စိတ်ရှိရမည်။ လက်သုတ်လျှင် လက်သုတ်ခြင်း၌ စိတ်ရှိရမည်။ ရေသောက်လျှင်လည်း ရေသောက်ခြင်း၌ စိတ်ရှိရမည်ဖြစ်၏။ ယင်းတို့၌ ဘာမျှ တွေ့ဝေနေစရာ မလိုချေ။ ယင်းတို့မှလွဲ၍ စိတ်၊ ရုပ်တို့သည် အပိုလှုပ်စရာလည်း မလိုချေ။ ထိုသို့ ပစ္စုပ္ပန် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းနှင့် စိတ်ကို တစ်တိုင်းတည်းနေခြင်းသည် ဇင်နှင့် နေခြင်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် အစစ်အမှန် ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းမှ သွေဖည်ကာ အစစ်အမှန် မဟုတ်သော အတိတ် အနာဂတ်သို့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကြောင့် ငြီးငွေ့ခြင်း၊ ထိုင်းမှိုင်း

၁ Joshu
 * D.T.Suzuki, “Introduction to Zen Buddhism,” P.81

ခြင်း၊ မကျေနပ်ခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတို့ ဖြစ်ကြရခြင်း ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည် အောက်ပါ အဖြစ်အပျက်ဖြင့် ထင်ရှား၏။

တစ်ခါက ဇင်ရဟန်းနှစ်ပါးသည် လမ်းလျှောက်ကြရာ လမ်းတွင် မြောင်းတစ်ခုကို အကျော်ခက်နေသော မိန်းမရွယ်တစ်ဦးကိုတွေ့ကြ၏။ ထိုအခါ တစ်ပါးသော ရဟန်းက ထိုမိန်းကလေးအား ပွေ့ချီ၍ မြောင်းတစ်ဖက်သို့ ပို့လိုက်ပြီးနောက် အဖော်ရဟန်းနှင့်အတူ ဆက်လက် လမ်းလျှောက်လာသည်။ ဤတွင် အဖော်ရဟန်းက မြောင်းတစ်ဖက်သို့ မိန်းကလေးအား ပို့ခဲ့သော ရဟန်းအား....

“သင့်၌ အပြစ်ရှိချေပြီ” ဟု ပြောရာ မိန်းကလေးအား ကူညီခဲ့သော ရဟန်းက....

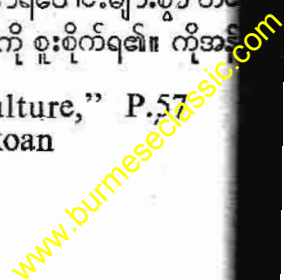
“သင်က ယခုတိုင် မိန်းကလေးကို (သင့်စိတ်၌) သယ်ဆောင်၍ ယူလာတုန်းလော” ဟု မေးလိုက်လေသည်။*

ဆိုလိုသည်မှာ အတိတ်သည် အတိတ်၌ ကျန်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ မိန်းကလေးသည် ပစ္စုပုန်၌ မရှိတော့။ သို့ဖြစ်ပါလျက်နှင့် အစစ်အမှန်မဟုတ်တော့သော အတိတ်က ဖြစ်ရပ်သို့ စိတ်က ပြန်ရောက်နေခြင်းသည်အချည်းနှီးသော တွေဝေခြင်း၊ အချည်းနှီးသော စိတ်သောက ရောက်နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဇင်၏ ပခာန ပန်းတိုင်မှာ ဆတိုရီခေတ် ဥာဏ်အမြင်ကို ရရှိရေးဖြစ်၏။ ဆတိုရီခေတ် ဥာဏ်အမြင်သည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာရှိ “မဂ်ဥာဏ်” နှင့် ဆင်တူသည်ဟု ပြောနိုင်သော်လည်း မဂ်ဥာဏ်ကို ဝေါဟာရဖြင့် ဖော်ပြရန် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ဆတိုရီဥာဏ်ကိုလည်း ဖော်ပြရန် ဝေါဟာရမရှိချေ။ သာမန် နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ဆတိုရီဆိုသည်မှာ “ယုံမှားမှုတို့မှ လွတ်၍ ငြိမ်းအေးမှုကို ပေးနိုင်သော ဥာဏ်” ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထိုဆတိုရီရရှိရေးအတွက် ပဓာနလုပ်ငန်းတို့မှာ တရားထိုင်ခြင်း၊ ကိုအန်^၁ ခေတ်ပုစ္ဆာများကို စူးစိုက်ခြင်း၊ တပည့်ဖြစ်သူက မိမိကျင့်စဉ်မှ တွေ့ရှိချက်များကို ဆရာအား တပ်ပြ၍ ဆရာနှင့်တပည့် ဆွေးနွေးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ဇင်ကျောင်းများ၌ ဇင်တရားကျင့်သူသည် နာရီပေါင်းများစွာ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ကာ ဆရာကပေးသော ကိုအန်ပုစ္ဆာများကို စူးစိုက်ရ၏။ ကိုအန်

* D.T. Suzuki, “Zen and Japanese Culture,” P.57
၁ Satori ၂ zazen ၃ koan

များသည် သာမန်အမြင်၌ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော ပုစ္ဆာများပင်တည်း။ “သင် မမေးမီက သင်၏မျက်နှာပုံသဏ္ဍာန်သည် မည်သို့ရှိသနည်း”၊ “လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် လက်ခုပ်တီးလျှင် အသံထွက်ပေါ်လာ၏။ လက်တစ်ဖက်၏ အသံကား မည်သို့ဖြစ်မည်နည်း” စသည်ကဲ့သို့ပုစ္ဆာများဖြစ်လေသည်။ ထို ကိုအန်များကို စူးစိုက်ရာ၌ အမျိုးမျိုး စဉ်းစားနေရန် မဟုတ်ချေ။ ဥပမာ...သင်မမေးမီက သင်၏မျက်နှာပုံသဏ္ဍာန်သည် မည်သို့ရှိသနည်း ဟူသော ကိုအန်တွင် “မိမိ မျက်နှာသည်ဝိုင်းဝိုင်းလော၊ သွယ်သွယ်လော၊ ဖြူဖြူလော” စသည်ဖြင့်စဉ်းစားရန်မဟုတ်ချေ။ စိတ်ကိုအခြားတစ်ပါးသို့ ရောက်လျက် ကိလေသာတရား တို့ကို ဝင်ရောက်မလာအောင် ပစ္စုပ္ပန်တည်း ဟူသော ကိုအန်၌ စိတ်ကို ချည်နှောင်ထားသည့် အနေဖြင့် စူးစိုက်ရုံမျှ စူးစိုက်နေခြင်းပင် ဖြစ်၏။

စင်စစ် ကိုအန်များသည် မည်သို့မျှ စဉ်းစား၍မရအောင် ဖန်တီးထားသော ပုစ္ဆာများပင်ဖြစ်သည်။ “သင်မမေးမီက သင်၏ မျက်နှာပုံသည် မည်သို့ရှိသနည်း” ဟူသော ကိုအန်၌ မည်သို့ပင် စဉ်းစားကြည့်စေကာမူ မမေးမီက မျက်နှာကို ပုံဖော်နိုင်၊ သိနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ စဉ်းစား၍မရခြင်းကြောင့် ထို ကိုအန်ကို စူးစမ်းနေသည့် စဉ်းစားလိုစိတ် ကုန်လာသည်။ မစဉ်းစားချင်ဘဲ ဖြစ်လာသည်။ စဉ်းစားချင်နေလျှင် (ဝါ) စဉ်းစားနေလျှင် စိတ်သည် ပျံ့လွင့်လျက် သမာဓိမရှိဘဲ ဖြစ်နေလိမ့်မည်သာ ဖြစ်၏။ စဉ်းစားခွင့်ရနေလျှင် စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ကာ ကိလေသာတို့ ဖြစ်ခွင့်ရနေမည်သာ ဖြစ်၏။ စဉ်းစားလိုစိတ် ကုန်အောင် တမင် ဖန်တီးထားသော ကိုအန်ကြောင့် မစဉ်းစားတော့သောအခါ စိတ်သည် မပျံ့လွင့်တော့ဘဲ တည်ငြိမ်လာသည်။ သမာဓိရလာသည်။ ဤသို့ သမာဓိရအောင် ကိုအန်များကို ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ အမှန်တရားကို စဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်းဖြင့် မရနိုင်ဟု သိမြင် သဘောပေါက်ရန် ရည်ရွယ်၍ ကိုအန်များကို တီထွင်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည်။

ထိုသို့ ကိုအန်များကို စူးစိုက်လျက် လေ့ကျင့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ် (ယောဂီ) သည် တစ်နေ့လျှင် နှစ်ကြိမ် ဆရာထံသွား၍ မိမိတွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြရ၏။ ဆရာကလည်း အကြံဉာဏ်ပေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ သင့်လျော်ရာ ကိုအန်ကိုရှေးချယ်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်၏။ ထိုသို့ဆရာနှင့် တွေ့ဆုံခြင်းကို

တော်ကြီး၏ “အလုပ်မလုပ်လျှင် အစာ မစားနှင့်” ဟူသော ဩဝါဒနှင့် အညီ ဂျပန်ဇင်ရဟန်းဘော်များသည်လည်း ထင်းခွဲခြင်း၊ တံမြက်လှည်းခြင်း မှ စ၍ အလုပ်လုပ်ကြသည်။ အလုပ်တိုင်း၌ ဇင်နှင့် လုပ်ကိုင်နေရကား ဇင် ရဟန်းတော်များသည် ဖြောင့်မတ် ခိုင်ကြည်စွာ လုပ်နိုင်ကြသည်။ ပစ္စုပ္ပန် အဖြစ်အပျက်တိုင်း၊ အလုပ်တိုင်း၌ စိတ်ကိုစူးစိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်အောင်မြင်စွာ ပြီးစီးနိုင်ပုံကို တွေ့လာသော တချစ်တို့အဖို့ ဇင်ကို လက်ခံဖို့ရန် မခဲယဉ်းတော့ချေ။

ဇင်ကျင့်စဉ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်၌ ကျွန်ုပ်တို့နေထိုင်ဖို့ရန်၊ ပစ္စုပ္ပန် လုပ်ကိုင် စွမ်းဆောင်မှုတို့ အဖော်၌သာ စိတ်ကို စူးစိုက်ထားရန်မှာ လွယ်ကူသော အလုပ်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ပစ္စုပ္ပန်၌ စိတ်ကို “တင်” ထားနိုင်အောင် အဖန်တလဲလဲ ကြိုးစားခြင်းဖြင့် (ဖော်ပြခဲ့သော အာသေဝနပစ္စယသတ္တိ အစမ်းကြောင့်) ရလာနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ထိုက်ပေသည်။ ပစ္စုပ္ပန်၌ စိတ်၏ စူးစိုက်မှုစွမ်းရည် ရှိသောသူသည် လုပ်ရပ်တိုင်း၌ အောင်မြင်သူ ဖြစ်လိမ့် မည်ဟုလည်း မျှော်လင့်ထိုက်၏။ ပစ္စုပ္ပန်၌ စိတ်၏ စူးစမ်းမှုစွမ်းရည်ရှိသူသည် အခြား နယ်ပယ်တို့၌ မအောင်မြင်စေနှင့် ဦးတော့၊ ဒုက္ခတို့ကို အထိုက် အလျောက် ခံနိုင်ရည်ရှိ၍ “ဘဝ ဟူသည်မှာ အဓိပ္ပာယ် မဲ့လှချေသည်” ဟူသော စွဲလမ်းချက်ဖြင့် စိတ်ပျက်အားလျော့နေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သူ ကား ဖြစ်လာနိုင်တန်ရာပေသည်။

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဒဿနတွင်မူ စိတ်၏ ခိုင်ခံ့ခြင်း(သမာဓိ)ကို သမထ ကျင့်စဉ်ဖြင့် တည်ဆောက်ရယူလိုပါက ရယူနိုင်ပေသည်။ သမထကျင့်စဉ်၏ ပဓာနလုပ်ငန်းမှာ စူးစိုက်စရာ တစ်ခုခုပေါ်၌ စိတ်ကို စူးစိုက်ထားရခြင်း ဖြစ် ၏။ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌စိတ်စူးစိုက်စရာ (ကမ္မဋ္ဌာန်း)လေးဆယ်မျှရှိ၍ယင်းတို့မှာ...

- ၁။ ကသိုဏ်း ၅၀ ပါး
- ၂။ အသုဘ ၁၀ ပါး
- ၃။ အနုဿတိ ၁၀ ပါး
- ၄။ ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄ ပါး
- ၅။ အာဟာရေပဋိကုလသညာ ၁ ပါး
- ၆။ စတုဓာတုဝ ဝတ္တန် ၁ ပါး
- ၇။ အာရပ္ပ ၄ ပါးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

(ဓမ္မအကြိမ်)

၁။ ကသိုဏ်း ၁၀ ပါးတို့မှာ- ၁။ အဝန်းအဝိုင်းသဏ္ဍာန်ရှိသော မြေကသိုဏ်း ၂။ ရေကသိုဏ်း ၃။ မီးကသိုဏ်း ၄။ လေကသိုဏ်း ၅။ အညိုရောင် ကသိုဏ်း ၆။ အဝါရောင် ကသိုဏ်း ၇။ အနီရောင် ကသိုဏ်း ၈။ အဖြူရောင်ကသိုဏ်း ၉။ အလင်းကသိုဏ်း ၁၀။ ကောင်းစင် ကသိုဏ်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ တစ်ခုခုကို စူးစိုက်ပွားများနိုင်သည်။

၂။ အသုဘ ၁၀ ပါးတို့မှာ-၁။ သေပြီး၍ အညိုကွက်မလာခင် ဖူးဖူးရောင်နေသော လူသေကောင် ၂။ ဖူးဖူးရောင်ပြီး ကွဲပေါက်လျက် ဖုတ်ရိနေသော လူသေကောင် ၃။ ပုပ်ရိပြီး သွေးပြည်တို့ ယိုကျနေသော လူသေကောင် ၄။ နှစ်ပိုင်းပြတ်သော လူသေကောင် ၅။ ကျီး၊ ခွေးလင်းတ စသည်တို့ ထိုးဆွဲကိုက်ခဲရာများ ထင်နေသော ပဲ့ရွဲနေသည့်လူသေကောင် ၆။ ခြေ၊ လက်၊ ခေါင်း၊ ကိုယ် တခြားစီ ဖြစ်နေသော လူသေကောင် ၇။ ထိုကိုယ်၊ လက်၊ ခေါင်း တခြားစီဖြစ်၍ ဓားရာချင်းရှုပ်အောင် ခွန်းပြီး တကွဲစီ တခြားစီပစ်ထားသော လူသေကောင် ၈။ ထိုမှ ဤမှ သွေးယိုထွက်၍ ကိုယ်အနွံအပြား သွေးလိမ်းကျ နေသော လူသေကောင် ၉။ ပိုးလောက်တို့ ကျိကျိတက်နေသော လူသေကောင် ၁၀။ လူသေကောင်မှ အသွေးအသား အကပ်အသပ်ကျန်သေးသော အရိုး စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက်မှ တစ်ခုခုကို စူးစိုက်ပွားများနိုင်သည်။

၃။ အနုဿတိ ၁၀ ပါးတို့မှာ-၁။ ဘုရား၏ဂုဏ် ၂။ တရား၏ဂုဏ် ၃။ သံဃာ၏ဂုဏ် ၄။ မိမိ၏သီလဂုဏ် ၅။ နတ်တို့၏သဒ္ဓါအစရှိသည့်တို့၏ ဂုဏ်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်း ၆။ ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးကို အဖန်တလဲလဲ ပွားများခြင်း ၇။ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်တလဲလဲပွားများခြင်း ၈။ သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွားများခြင်း ၉။ ဆံပင် အစရှိသော ကိုယ်အစုကို အဖန်တလဲလဲရှုမှတ်ခြင်း ၁၀။ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ယင်း ၁၀ ပါး အနက်မှ ထပ်ပါးပါးကို စူးစိုက်၍ အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွားများနိုင်သည်။

၄။ ဗြဟ္မဝိဟာရတရား ၄ ပါးမှာ-၁။ မေတ္တာ ၂။ ကရုဏာ ၃။ မုဒိတာ ၄။ ဥပေက္ခာတို့ဖြစ်၍ ယင်းတို့အနက် တစ်ပါးပါးကိုစူးစိုက်ပွားများနိုင်သည်။

(ဓမ္မအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

၅။ အာဟာရပေဋိကုလသည် ၁ ပါးမှာ အာဟာရ၌ စက်ဆုပ် ဖွယ်ဟု အဖန်တလဲလဲ ပွားများနေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကိုလည်း အဖန် တလဲလဲ စူးစိုက်ပွားများ ရှုမှတ်နိုင်သည်။

၆။ စတုဇာတုဝ ဝတ္တန် ၁ ပါးမှာ ပထဝီ စသောဓာတ်လေးပါး ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဓာတ်လေးပါးတို့ အနက် တစ်ပါးပါးကို အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်နိုင်သည်။

၇။ အာရုပ္ပ ၄ ပါးတို့မှာ သာမန် (ဈာန်မရသေးသော) သူများ နှင့် သက်ဆိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရူပဈာန်ရပြီးသူ များသာ စူးစိုက်ပွားများရာများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ယင်းတို့မှာ- ၁။ အဆိုးအစမရှိသော “ကောင်းကင်”ဟု အဖန် တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွား များခြင်း ၂။ အဆိုးအစမရှိ ကောင်းကင်ကို အာရုံပြုသော “ဝိညာဏ်” ဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွားများခြင်း ၃။ စောစောက အဆိုးအစမရှိ ကောင်းကင်ကို အာရုံပြုသော ဝိညာဏ်သည် “မရှိ၊ မရှိ”ဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွားများခြင်း ၄။ ထိုဝိညာဏ် “မရှိ၊ မရှိ”ဟု ပွားများခြင်းမှ “ဝိညာဏ်သည် အလွန်သိမ်မွေ့ငြိမ်သက်၏”ဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုမှတ်ပွား များခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

အထက်ဖော်ပြပါ စိတ် စူးစိုက်နိုင်သောဌာန ၄၈ အနက် အသုဘ ရှုမှတ်ခြင်း၊ သေခြင်းတရားတို့ကို ရှုမှတ်ပွားများခြင်းတို့သည် (လောကီ ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင်) အဓိပ္ပာယ်မဲ့ယောင် ရှိစော်လည်း ယင်းတို့၏ နောက်ကွယ်၌ လေးနက်သောအဓိပ္ပာယ်များကို ဆောင်လျက်ရှိ၏။ မတင် တယ်မှု အသုဘနှင့် သေခြင်းတရားကို ပွားများဖန်များသောအခါ ထိုသို့ ပွားများသူများ၏စိတ်၌ နိမိတ်အာရုံ စွဲလမ်းမှုဖြစ်လွယ်၍ သမာဓိလည်း ရလွယ်၏။ ဣသေကောင်ကို မြင်သောအခါ အခြားသော နိမိတ်အာရုံ တို့ထက် ထိုဣသေကောင်နိမိတ်ကို စိတ်၌ စွဲလမ်းထင်မြင်နေသည်ကို ကျွန်ုပ် တို့ တွေ့ကြုံဖူးမည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ စွဲလမ်းနေသောနိမိတ်အာရုံကို ဆက်လက် စူးစိုက်ခြင်းဖြင့် စိတ်စွမ်းအင်သမာဓိ ရလာနိုင်လေသည်။ ထို့ပြင် အသုဘ ကိုလည်းကောင်း၊ သေခြင်းတရားကိုလည်းကောင်း အဖန်တလဲလဲပွားများ သူသည်ထိုမတင်ဝယ်မှုနှင့် သေခြင်းတရားကိုရှုရှာကြောက်ရွံ့သည့်အဆင့်ကို ကျော်လွန်သွားနိုင်ပြန်လေသည်။ စစ်ပုံပေါင်းများစွာ၌ အနိဋ္ဌာရုံလေး

(ဒသမအကြိမ်)

များစွာ၊ တိုက်ပဲ့ပေါင်းများစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသောစစ်သည်တော်တစ်ဦးသည် သေခြင်းတရားကို မတွန့်မရွံ့ ရင်ဆိုင်လာနိုင်ခြင်းမျိုး ကဲ့သို့ပင်။ သို့ရာတွင် သာမန်လူများအဖို့ ကသိုဏ်းတစ်မျိုးမျိုးကိုဖြစ်စေ၊ အနုဿတိတစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေ မိမိနှစ်သက်ရာကိုရွေးချယ်၍ စူးစိုက် ပွားများ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှုစွမ်းအင်ကို ထူထောင်ယူနိုင်ပေသည်။

ဥပမာ...မြေကသိုဏ်းဝန်းကို စူးစိုက်မည်ဆိုအံ့။ ရှေးဗုဒ္ဓဝါဒီများ စူးစိုက်ပုံအရာဆိုလျှင် မကြီးလွန်း မငယ်လွန်းသော မြေအဝိုင်း တစ်ခုကို ပြုလုပ်၍ မိမိရွှေ မနီးမဝေး၌ထားလျက် ထိုမြေ အဝန်းအဝိုင်းကို မျက် ဘောင်မခတ်မူဘဲ “မြေ့မြေ့” ဟု စိတ်မှ အဖန်တလဲလဲပွားများ၍ တစိုက် တည်း စိုက်ရှု နေရမည် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓ ဒေသနာအရ ထိုသို့ တစိုက် တည်း စိုက်ရှုနေသော (စိတ် အပြင်ဘက်မှ) မြေကြီး အဝန်း အဝိုင်း (ကသိုဏ်း)ကို ပရိကမ္မနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပရိကမ္မနိမိတ်ကို အဖန် တလဲလဲ ဆက်လက်ရှုခြင်းဖြင့် စိတ်သည် တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့မှု (သမာဓိ)တိုး တက်လာရကား...မျက်စိကို မှိတ်ထားသော်လည်း မြေအဝန်း အဝိုင်းကို သာ မြင်နေရသောအဆင့်သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုသို့ မြေအဝန်းအဝိုင်း ကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်နေရခြင်းကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ရသောအခါ အပြင်ဘက်မှ ပရိကမ္မနိမိတ် (မြေကြီးအဝိုင်း) ကို ဖယ်လိုက်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ စိတ်အတွင်း၌ ရှိနေပြီဖြစ်သည့် ထိုဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ကို ဆက်လက်စူးစိုက်ပြန်သောအခါ သမာဓိစွမ်းအား တိုးတက်လာ ပြန်ရကား...ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် အရောင်အဆင်း တောက်ပလျက် ကြည်နူး ဖွယ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်နေသော နိမိတ်ကို ပဋိဘာဂ နိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကို တဖြည်းဖြည်း ခိုင်ခံ့ တည် ငြိမ်လာသော (သမာဓိ)ဖြင့် လက်ခံမိရာမှ ထို့ထက် တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့သော အပ္ပနာသမာဓိသို့ တက်သွားကာ ပထမဦးဆုံး ဈာန်စိတ် (ဝါ) ပထမ ဈာန်စိတ်ကို ရသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပထမဈာန်သို့ရောက်သည်၊ တက် သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုရပေသည်။

ပထမဈာန်၌ (၁) ဝိတက်=စိတ်ကို အာရုံပေါ်သို့ ရောက်အောင် ‘တင်’ ပေးခြင်း သဘော၊ (၂) ဝိစာရ=ဝိတက် ‘တင်’ ပေး၍ ရောက်ပြီးသော စိတ်ကို ထိုအာရုံပေါ်မှ ဆုတ်လန်မလာရအောင်၊ မကျအောင် ဖေးမကာ

(ဓသမအကြိမ်)

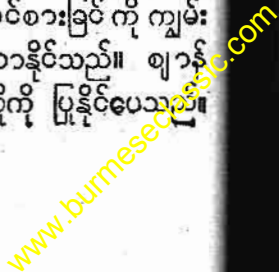
www.burmeseclassic.com

ဆီးပင့်တင်ပေးခြင်းသဘော၊ (၃) ပီတိ=နှစ်သက်ခြင်းသဘော၊ (၄) သုခ= ကိုယ်စိတ် ရွှင်လန်း ချမ်းသာခြင်းသဘော၊ (၅) ကေဂ္ဂတာ=စိတ်၏တည်ကြည် ငြိမ်သက်ခြင်းသဘော တည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ (၅) ပါး ရှိလေသည်။ ဈာန်အင်္ဂါများကို တစ်ခုစီပယ်ခြင်းဖြင့် ပထမဈာန်မှ ဒုတိယဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်မှ တတိယဈာန် စသည်ဖြင့် ပဉ္စမဈာန်အထိတက်နိုင်ပေသည်။ ပဉ္စမဈာန်အထိ ရောက်သောအခါ ဈာန်အင်္ဂါမှာ ဥပေက္ခာနှင့်ကေဂ္ဂတာဟူသော အင်္ဂါနှစ်ပါးသာ ဖြစ်ပေသည်။ ပထမဈာန်မှ ပဉ္စမဈာန်အထိ (၅) ပါးသောဈာန်တို့ကို ရူပဈာန်များဟု ခေါ်သည်။ ထိုရူပဈာန်များအထက်တွင် အရူပဈာန်များ ရှိပေသေးသည်။ အထက် အရူပဈာန်များတွင် ဈာန်အင်္ဂါအားဖြင့် ဥပေက္ခာနှင့် ကေဂ္ဂတာနှစ်ပါးသာရှိသောကြောင့် အထက် အရူပဈာန်များသည် ရူပပဉ္စမဈာန်နှင့်အင်္ဂါအားဖြင့်မကွဲမပြားဘဲ စူးစိုက်သောအရာ (၀၇) ယူသော အာရုံအားဖြင့်သာ ကွဲပြားကြပေသည်။

အရူပဈာန် လေးခုရှိသည့်အနက် ပထမ အရူပဈာန်မှာ အာကာသာနုဉ္စ ယတနဈာန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ အရူပဈာန်မှာ ဝိညာနုဉ္စယတနဈာန်ဖြစ်သည်။ တတိယ အရူပဈာန်မှာ အာကိဉ္စညာယတနဈာန် ဖြစ်၍ စတုတ္ထ အရူပဈာန်မှာ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန် ဖြစ်သည်။ ပထမ အရူပဈာန်၏ စူးစိုက်ရူပွားရာသည် အဆုံးအစ မရှိသော အာကာသဖြစ်သည်။ (အရူပဈာန်တို့၌ စူးစိုက်ရူပွားရာများကို ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။) ဒုတိယအရူပဈာန်၏ စူးစိုက်ရူပွားရာမှာ အဆုံးအစမရှိသော ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်။ တတိယ အရူပဈာန်၏စူးစိုက်ရူပွားရာမှာ “ဘာမျှ မရှိခြင်းသဘော” ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထ အရူပဈာန်၏ စူးစိုက်ရူပွားရာမှာ အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော (အသိရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ မရှိသည်လည်း မဟုတ်သော) သဘောပင်ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရဈာန်တစ်ဆင့်မှတစ်ဆင့်သို့တက်ရာတွင်ပထမဦးစွာ ဈာန်တစ်ခုကိုဝင်စားရသည်။ ထို့နောက် ဈာန်မှထရသည်။ ထို့နောက် မိမိလိုရာ အခြားဈာန်တစ်ခုကို ဝင်စားရသည်။ ဈာန်ဝင်စားခြင်းကို ကျွမ်းကျင် လာသောအခါ မိမိဝင်စားချင်သလို ဝင်စားလာနိုင်သည်။ ဈာန်များကို ခုန်ကျော်ဝင်နိုင်ခြင်း၊ ခုန်ကျော်ဆင်းနိုင်ခြင်းတို့ကို ပြုနိုင်ပေသည်။

(ဒသမအကြိမ်)

ရွှေပျောက်နှင့် အရူပပျောက်တို့ကို ဝင်စားနိုင်ပြီဆိုလျှင် တန်ခိုးအဘိညာဉ် (၆) ပါးကို ရနိုင်ပေသည်။ ယင်းတို့မှာ....

- ၁။ ဣဒ္ဓိဝီဓ = မိမိလိုရာကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း၊
- ၂။ ဒိဗ္ဗသောတ = အဝေးအနီး မည်သည့်နေရာက အသံကိုမဆို ကြားနိုင်ခြင်း၊
- ၃။ ပရစိတ္တဝိဇာနန = သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို ပိုင်းခြား သိနိုင်ခြင်း၊
- ၄။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ = ရွေး၌ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဘဝတို့ကိုသိနိုင်ခြင်း၊
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခု = အဝေးအနီး မည်သည့်နေရာ၌မဆို ရှိသောအရာကို မြင်နိုင်ခြင်း၊
- ၆။ အဆုံးစွန်အားဖြင့် စိတ်ကို (အာသဝက္ခယဉာဏ်)သို့ ရွေးရှုစေ၍ “လောကီအနှောင်အဖွဲ့ဟူသမျှကို ချိုးဖျက် ကျော်လွှားနိုင်သော နိယာမတို့ကို သိသောဉာဏ်”ကို ရနိုင်ပေသည်။*

သမထ ကျင့်စဉ်ဖြင့် တန်ခိုး အဘိညာဉ်များသာမက ဘဝ လွတ်မြောက်ရေးဉာဏ်ကိုပါ ရနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ခြင်းသည် “စိတ်၏ ခိုင်ခံ့တည်ကြည်မှု (သမာဓိ)၏ အရေးကြီးခြင်း” ကို ပေါ်လွင်စေလို၍ ဖြစ်ပါသည်။ လောကီ အောင်မြင်ရေးအတွက်လည်း ထိုသမထကျင့်စဉ်မှ မိမိနှင့် ဆီလျော်သော စူးစိုက်စရာ တစ်ခုခုကို ရွေးချယ် လေ့ကျင့်နိုင်ပေသည်။ ဥပမာ....မိမိနှစ်သက်ရာ အရောင်ခြယ်ထားသော အဝိုင်း တစ်ခုကို ဖြစ်စေ၊ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကိုဖြစ်စေ စူးစိုက်ထားခြင်း၊ ဝင်လေ ထွက်လေ (အာနာပါနဿတိ) တို့ စူးစိုက်ခြင်း စသည်ဖြင့် မိမိနှင့် သင့်လျော်ရာ တစ်ခုခုကို စူးစိုက်နိုင်ပေသည်။ စူးစိုက်မှုကြောင့် စိတ်၏ ခိုင်ခံ့မှု စွမ်းအင်ရလာသူသည် (ဈာန်များထို့ရနိုင်လောက်သည့် စိတ်၏ ခိုင်ခံ့မှုသမာဓိကို မရစေနှင့်ဦးတော့) မိမိ၏ ဆန္ဒအားကို မလျော့စေရန်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယအားကို မလျော့စေရန်လည်းကောင်း၊ စိတ်အားကို မလျော့စေရန်လည်းကောင်း၊ ပညာအားကို မလျော့စေရန်လည်းကောင်း ထိန်းချုပ် မှုန်တင်းထားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ရရှိ

* နန္ဒာသိန်းဇံ “စိတ်အဆင့်ဆင့် မြင့်တက်ခြင်းသဘာဝ” ကျမ်းတွင် သမထကျင့်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာနိုင်ပါသည်။

လာသော ထိုဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်၊ ပညာအားတို့က လူပုဂ္ဂိုလ်အား အောင်မြင်ခြင်းဆီသို့ တွန်းပို့ ခေါ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်လေသည်။ ဘဝ၌ ကောင်းသော၊ မှန်သော တရားမျှတသောစိတ်*ဖြင့် အောင်မြင် ထမြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းနေခြင်းသည် (သမုတိအားဖြင့်) အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ်၍ ထိုထမြောက် အောင်မြင်မှုရရေးသည်လည်း (သမုတိအားဖြင့်) အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင် ဖြစ်နိုင်ရာပေသည်။ ထိုထမြောက် အောင်မြင်မှုကို ရသောအဖြစ် (ဝါ) ဘဝသည်လည်း (သမုတိအားဖြင့်) အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဘဝ ဖြစ်နိုင်ကောင်းပေလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် သမုတိလောက၌ဘဝ၏ကျရုံးမှုနှင့် အောင်မြင်မှု၊ ဘဝ၏ ချိုင့်မှုနှင့် ပြည့်စုံမှုတို့အပေါ် မှီ၍ဖြစ်စေ၊ လူသား၏ အယူအဆ အစွဲဥပါဒ်၊ လောကအမြင်အမျိုးမျိုးတို့အပေါ် မှီ၍ဖြစ်စေ ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အမျိုးမျိုး မြင်နေကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယူဆနေကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဒဿနသည် ထိုထို ဘဝအဓိပ္ပာယ်တို့အပြင် အခြားသော ဘဝအဓိပ္ပာယ်သည် ရှိသေးသည်ဟု ဖော်ပြ၏။ ယင်းမှာ... ဘဝ၏ သစ္စာတို့ကို တွင်းဖောက် သိမြင်၍ လောကုတ္တရာ အောင်နိုင်ရေးကိုရသော အဖြစ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

* ဗုဒ္ဓဒဿန၌ ကောင်းသော၊ မှန်သော၊ တရားမျှတသောစိတ်ဟူသည်မှာ မည်သို့သော မိန့်ကြားခြင်းတို့ အနက်(၁၂)၌ ကြည့်နိုင်ပါသည်။

အပိုင်း (၃)

ပထမဘဝသစ္စာ

“အကြင်သူသည် သုခဝေဒနာကို ဆင်းရဲဟူ၍ မြင်၏။
ဒုက္ခဝေဒနာကို ငြောင့်တံကျင် ဟူ၍ မြင်၏။ ငြိမ်သက်
သော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို အနိစ္စဟူ၍ မြင်၏။ ဝေဒနာ
သုံးပါးကို ကောင်းစွာ မြင်ပြီးသော ထိုရဟန်းသည်
ထိုဝေဒနာ၌ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိအားဖြင့် လွတ်မြောက်
၏။ ထိုကြောင့် ရဟန်းသည် အဘိညာဉ်ကိစ္စ ပြီးဆုံး၍
ငြိမ်းအေးပြီးလျှင် ယောဂ လေးပါးကို လွန်မြောက်
ပြီးသူ ဖြစ်၏။”

ဒုတိယဝေဒနာသုတ်-တိကနိပါတ်-ဣတိဝုတ်

အခန်း [၈]

ရှုထောင့်သစ်မှ အမှန်တရားကို
သိမြင် ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဗုဒ္ဓအလိုအရ လူ့အဖြစ် လူ့ဘဝသည် ရနိုင်ခဲ့သောအဖြစ်၊ ရနိုင်ခဲ့သောဘဝဖြစ်ရကား ရရှိလာသောလူ့ဘဝကို အချည်းနှီးသော၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သောဘဝဖြစ်သည်ဟု မမြင်ချေ။* အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူ့ဘဝ၌ ထူးသားသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်ဖြစ်သော “အရိယာသစ္စာ” တို့ကို သိနိုင်၊ ရနိုင်စွမ်းရှိ ထိုအရိယာသစ္စာဉာဏ်ပညာတို့ဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်ကို အဟန့်အတား အကန့်အသတ်ပြုမှု မှန်သမျှကို ချိုးဖျက် ကျော်လွှားကာ လောကုတ္တရာ အောင်နိုင်ရေးကို ရနိုင်စွမ်းသော အခြေအနေတို့ကို ရရှိလျက်ရှိသည်ဟု ဗုဒ္ဓသည် ယုံကြည်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓသည် မိမိကိုယ်တိုင် ခန္ဓာငါးပါး ၌ စူးစမ်း အားထုတ်ရာမှ အရေအတွက်အားဖြင့် လေးပါးရှိသော အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း သိမြင်လာခဲ့သည်။ “သစ္စာအားလုံးတို့တွင် အရိယာသစ္စာလေးပါးသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏”** ဟုလည်း သိမြင် သဘောပေါက် လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓသည် မိမိတွေ့သိခဲ့သော အရိယာသစ္စာတို့ကို (မိမိကဲ့သို့ တွေ့သိလိုပါက) တွေ့သိနိုင်အောင် နည်းပေးလမ်းပြုပြန်ခဲ့သူ၊ ဖော်ထုတ် ပေးခဲ့သူသာဖြစ်၍ ကိုယ်တိုင် တွေ့သိလိုပါက ကိုယ်တိုင်အားထုတ်ရမည်သာ ဖြစ်လေသည်။*** ဗုဒ္ဓ၏ အရိယာသစ္စာတို့သည် စိတ်ကူး ကြံဆခြင်းဖြင့်

* ဓမ္မပဒ - ၁၀၂၊ ပထမ ဆိဂ္ဂဗျာသုတ် - ပပိတဝဂ်နှင့် အညဘရသုတ် = ပထမ အာမကဗျေပပဗျာသဝဂ်-သစ္စသံသုတ်။

၁ (က) ရူပက္ခန္ဓာ၊ (ခ) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ (ဂ) သညာက္ခန္ဓာ၊ (ဃ) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ (င) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ။

** ဓမ္မပဒ-၂၇၃။

*** ဂဏကမာဂ္ဂဗ္ဗာနသုတ်-ဥပရိပဏ္ဍာသ-မဇ္ဈိမနိကာယ်။

(ဒသမအကြိမ်)

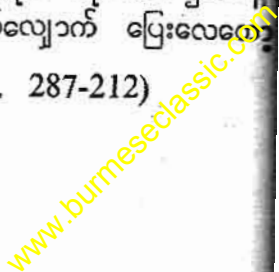
တီထွင်ယူသောသစ္စာများမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်း၍ တွေ့ရှိခြင်းဖြင့် ဖော်ထုတ်ခဲ့သော သစ္စာများ ဖြစ်ပေရာ ထိုးထွင်း၍ တွေ့ရှိခြင်း၏ သဘောကို ဤနေရာ၌ အနည်းငယ် ဖော်ပြရန် လိုမည် ဖြစ်ပါသည်။

လူသည် “အရှိတရား”မှ “အသိတရား”ကို ရယူသော သတ္တဝါ ဖြစ်သည်ဟုဆိုကြသည်။ သို့ဆိုလျှင် အချိန်ကာလအားဖြင့် အရှိတရားသည် အလျင်အဦးကျ၍ အသိတရားသည် နောက်မှ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ အရှိ တရားဟု ဆိုရာ၌ (သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောက၊ သတ္တလောက) တည်း ဟူသောလောကသုံးပါးအတွင်းရှိ အရှိတရားအားလုံးကို ဆိုလိုသည်။ အသိတရားဟုဆိုရာ၌ ထိုလောကသုံးပါးအတွင်းရှိ အရှိတရားများကို အခြေ ပြု၍ သိမြင်လာမှုကို ဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် လူသား၏ အသိတရားသည် လူ့အစဦးနှင့်တစ်ဦး တူညီခြင်းမရှိချေ။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် အရှိတရားမတူ သောကြောင့်ပေလောဟု စဉ်းစားဖွယ်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် အရှိတရားတူသော် လည်း အသိတရားတူညီစွာမဖြစ်သော သာဓကများ ရှိလေသည်။

သိပ္ပံပညာရှင် အာခီမီးဒီးစ်သည် ဆီရာကျူစ်^၁ ဘုရင် ဟီအာရို^၂၏ ရွှေသရဖူကို ရွှေစစ်မစစ် စမ်းသပ် စစ်ဆေးပေးရန်ခိုင်းစေခြင်းခံရ၏။ ဘုရင် ဟီအာရိုသည် ရွှေပန်းထိမ်သည် တစ်ဦးအား ရွှေသရဖူလုပ်ခိုင်းရာ သရဖူ ပြီးသည်တွင် ပန်းထိမ်ဆရာရွှေခိုးထားသည်ဟု သင်္ကာမကင်းဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေစစ်မစစ် စစ်ဆေးပေးရန် အာခီမီးဒီးစ်အား ခိုင်းစေခြင်း ဖြစ်၏။ သို့နှင့် အာခီမီးဒီးစ်သည် သရဖူ ရွှေစစ် မစစ် သိရန် မည်သို့ မည်ပုံ ပြုလုပ် စမ်းသပ်နိုင်မည့်အကြောင်းကို နေ့ရောညပေါ် စဉ်းစားလျက်ရှိသည်။

ညနေခင်းတစ်ချိန်တွင် အာခီမီးဒီးစ်သည် ရေစည်တစ်ခုတွင် ရေချိုး လေသည်။ သူသည် ရေထဲတွင် မတ်တတ်ထကြည့်သည်။ ထိုင်ကြည့်သည်။ ရေအောက်တွင် နှစ်မြုပ်လေလေ လျှံကျလာသော ရေအတိုင်းအဆမှာ များလေလေ ဖြစ်ပုံကို ကောင်းစွာမှတ်သားသည်။ ထိုင်ချည်တစ်ခါ ထချည် တစ်လှည့် လုပ်လျက် စဉ်းစားနေစဉ် ရုတ်တရက် အသိတရားတစ်ခု ရလာ၍ ရေစည်မှ ခုန်ထွက်လေသည်။ ထို့နောက် အဝတ်ကိုပင် ကိုယ်ပေါ်၌တင်ရန် သတိမရဘဲ “သိပြီ-သိပြီ” ဟု အော်၍ လမ်းတစ်လျှောက် ပြေးလေတော့

၁ discovery ၂ Archimedes (B.C. 287-212)
၃ Syracuse ၄ Hiero

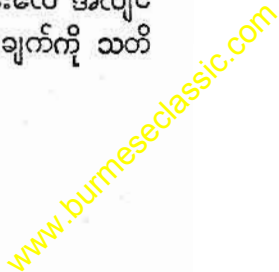

သည်။ အာခီမီးဒီးစ် ရလာသော အသိတရားမှာ “အရည်တွင် နစ်သော အရာဝတ္ထု၏ လျော့သွားသော အလေးချိန်သည် အရာဝတ္ထုက ဖယ်ထုတ်သော အရည်၏ အလေးချိန်နှင့် တူညီသည်” ဟူသော ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းများ၏ သိပ်သည်းခြင်း နှင့်ဆိုင်သော နိယာမတစ်ရပ်ကို သိမြင်လိုက်သည့် အသိတရားဖြစ်လေသည်။ ထိုနိယာမဖြင့် ဘုရင်တီအာရီ၏ သရဖူကို ရွှေမစစ်ကြောင်း စမ်းသပ်စစ်ဆေး၍ အဖြေပေးနိုင်ခဲ့၏။ ရွှေသရဖူကို ရေပြည့်နေသော ခွက်တစ်ခုထဲသို့ ထည့်လိုက်ပါက နစ်သွားပြီး ရေလျှံ ကျလာသည်။ အလေးချိန်တူညီသော ငွေသရဖူကို အလားတူ ရေခွက်ထဲသို့ ထည့်လိုက်သည့်အခါတွင်လည်း နစ်မြုပ်သွားပြီး ရေလျှံ ကျလာသည်။ သို့ရာတွင် ငွေသရဖူရေနစ်နေစဉ်ကလျှံ ကျလာသောရေသည် အလေးချိန်တူသော ရွှေသရဖူရေနစ်နေစဉ်က လျှံ ကျလာသောရေထက်ပိုနေကြောင်း အာခီမီးဒီးစ် သိမြင်လာသည်။ ဤနည်းဖြင့် ရွှေ၏သိပ်သည်းခြင်းသည် ငွေ၏သိပ်သည်းခြင်းထက် ပိုသည်ဟူသော အသိတရားကို အသုံးချကာ ရွှေမစစ်ကြောင်း အဖြေပေးနိုင်ခဲ့လေသည်။

အာခီမီးဒီးစ်၏ တွေ့ရှိချက်သည် ပကတိရှိနေနှင့်သော အရှိတရားကို အတွင်းမှ အရှိတရားတစ်ခုကို ထွင်းဖောက်သိမြင်လာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သာမန်လူများသည် ရေချိုးခွက်၌ ရေဖြည့်ဖူးကြမည်။ ရေလျှံ ကျခြင်းများကိုလည်း မြင်ဖူးကြမည်။ ရေခွက်အတွင်း အရာဝတ္ထုဖြစ်စေ၊ လူကိုယ်တိုင် ဖြစ်စေ နစ်မြုပ်သောအခါ ရေအောက်သို့ နစ်လေလေ ရေလျှံ ကျမှုသည် ပိုမိုလာလေလေ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ဖူးကြမည်။ သို့ရာတွင် ထိုအရှိတရားများကို တွေ့မြင်ပုံချင်း တူကြသော်လည်း အာခီမီးဒီးစ်ကဲ့သို့ သိပ်သည်းခြင်းနှင့်ဆိုင်သော နိယာမတစ်ရပ်ကို ထိုးထွင်းမသိမြင်ကြချေ။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ စိတ်အခြေခံ၊ စိတ်၏ပွားထုံ လေ့ကျင့်မှုနှင့် ရှုမြင်နည်း မတူသောကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သိပ္ပံပညာရှင် နယူတန် သည်လည်း ဆွဲငင် အား နှင့် ရွေ့လျား မှု သဘောများကို စဉ်းစားနေစဉ် သစ်သီးတစ်လုံး သူ့ ရွှေအပင်ပေါ်မှ ကြွေကျလာသည်။ ကြွေကျလာသော သစ်သီးသည် မြေကြီးနှင့်နီးလေ အလျင် မှာ ပို၍ မြန်လေဖြစ်ကြောင်း သူ သတိထားမိသည်။ ဤအချက်ကို သတိ

၁ density

ထားမိရာမှ နယူတန်သည် ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ဆွဲအားနှင့်ဆိုင်သော နိယာမများကို သိမြင်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်ဟု ဆို၏။ သာမန်အားဖြင့် လူတို့ ထင်မြင်နေသော ကာလ^၁ အာကာသ^၂ တို့၌ပင် အိုင်းစတိုင်းသည် သူ၏နှိုင်းရမေ့အယူအဆ^၃ ကို ထိုးထွင်းသိမြင် ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ အာခီမီးဒီးစ်၊ နယူတန်မှစ၍ သိပ္ပံပညာရှင် အများတို့၏ ဤကဲ့သို့ ထိုးထွင်း တွေ့ရှိချက်များသည် စောစောကတည်းက ရှိနေသော အရှိတရားများကို အမြင်သစ်မှ မြင်တွေ့ ရရှိလာကြသော တွေ့ရှိချက်များပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်၍ “ထိုးထွင်း တွေ့ရှိခြင်း ဆိုသည်မှာ ပကတိ ရှိနှင့်နေပြီး အဟောင်းများကို ရှုထောင့်သစ်မှ မြင်တွေ့ခြင်းဖြစ်သည်”* ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

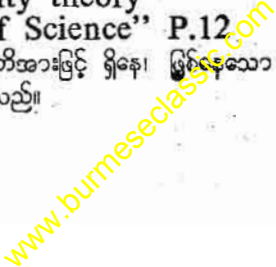
ဗုဒ္ဓ၏ထိုးထွင်းတွေ့ရှိခြင်းသည်လည်း ဘဝတည်းဟူသော ခန္ဓာငါးပါးအရှိတရား** ကို အမြင်သစ်၊ ရှုထောင့်သစ်မှ ရှုမြင်နည်း တစ်မျိုးဖြင့်ပင် တွေ့ရှိလာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓတွေ့ရှိလာခြင်းတို့မှာ “အရိယာ သစ္စာ လေးပါး”ဖြစ်၍ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာ (ဆင်းရဲခြင်း၏ သဘောသဘာဝ)
- ၂။ သမုဒယသစ္စာ (ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်ကြောင်း၏ သဘောသဘာဝ)
- ၃။ နိရောဓသစ္စာ (ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းခြင်း၏ သဘောသဘာဝ)
- ၄။ မဂ္ဂသစ္စာ (ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရန်ကျင့်စဉ် (ဝါ) နည်းလမ်း၏ သဘောသဘာဝ) တို့ ဖြစ်ကြ၏။

အထက်ပါ သစ္စာလေးပါးတွင် ပထမသစ္စာသည် ဒုတိယသစ္စာ၏ အကျိုးတရားဖြစ်၍ တတိယသစ္စာသည် စတုတ္ထသစ္စာ၏ အကျိုးတရား ဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဒုတိယသစ္စာသည် ပထမသစ္စာ၏ အကြောင်းတရားဖြစ်၍ စတုတ္ထသစ္စာသည်တတိယသစ္စာ၏ အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။

ဒုက္ခသဘောသည် လူသတ္တဝါတို့၌ အမှန်ဖြစ်နေသော သဘောတရားဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သမုဒယသည် လူသတ္တဝါတို့၌ အမှန်ရှိနေသောကြောင့်ပင်တည်း။ သို့ရာတွင်ထိုဒုက္ခသဘောမှ လူသတ္တဝါတို့

၁ time ၂ space ၃ relativity theory
 * Stephen Toulmin, “Philosophy of Science” P.12
 ** ဤနေရာ၌ သုံးနှုန်းသော ‘အရှိတရား’ဟူသည်မှာ သမုတိအားဖြင့် ရှိနေ၊ မြင်နေသော ခန္ဓာငါးပါး အနေဖြင့် ယာယီသုံးနှုန်းခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အမှန်ထွက်မြောက်မှု၊ လွတ်မြောက်မှုသည်ရှိသည်။ ဤသည်မှာတတိယသစ္စာပင်ဖြစ်သည်။ ထိုထွက်မြောက်မှု၊ လွတ်မြောက်မှုကို ရနိုင်သော နည်းလမ်းသည်လည်း အမှန်ရှိသည်။ ဤသည်မှာ စတုတ္ထသစ္စာပင် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်များကို ထောက်၍ ပထမနှင့်ဒုတိယ သစ္စာသည် လောကီသစ္စာများဖြစ်၍ တတိယနှင့် စတုတ္ထသစ္စာသည် လောကုတ္တရာသစ္စာများဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓအလိုအရ...

“ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာသစ္စာကိုပိုင်းခြားသိအပ်၏။

ဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယာသစ္စာကို ပယ်အပ်၏။ ဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) ဖြစ်သော အရိယာသစ္စာကို မျက်မှောက် ပြုအပ်၏။ ဆင်းရဲ ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော အရိယာသစ္စာကို ပွားများအပ်၏။”*

ထိုအရိယာသစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း သိမြင်ရေးအတွက် ဗုဒ္ဓ၏ ဖောနဂ္ဂမြင်နည်း (၀၁) ကျင့်စဉ်မှာ သတိပဋ္ဌာန်** ကျင့်စဉ်ပင်ဖြစ်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်တွင် လေးမျိုးရှိ၍ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ ကာယ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်= ရူပက္ခန္ဓာကို အရှုခံ အာရုံ အဖြစ်ထားကာ သတိဦးဆောင်၍ ရှုမှတ်စူးစမ်းခြင်း၊
- ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်= ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို အရှုခံအာရုံ အဖြစ်ထားကာ သတိဦးဆောင်၍ ရှုမှတ်စူးစမ်းခြင်း။
- ၃။ စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်= ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို အရှုခံ အာရုံ အဖြစ်ထားကာ သတိဦးဆောင်၍ ရှုမှတ်စူးစမ်းခြင်း။
- ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်= သညာက္ခန္ဓာနှင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို အရှုခံ အာရုံအဖြစ်ထားကာ သတိဦးဆောင်၍ ရှုမှတ် စူးစမ်းခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

ဆိုလိုသည်မှာ ကာယသတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်အမူအရာ စသည့်ရုပ်အပေါင်းကို ဖြစ်ခိုက်၊ ဖြစ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်၌ (အတိုက် အနာဂတ်သို့ သတိက မသိလိုက်ဘဲ လွတ်ထွက်မသွားမီ) သိ နေရမည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သတိက ရှုမှတ်နေရမည်။

* ပရိညေပျသုတ်-ကောဇီဂါမဝဂ်-သစ္စသံယုတ်
** သတိပဋ္ဌာန်၏အဓိပ္ပာယ်မှာ အာရုံ၌ မြဲမြံစွာထင်ခြင်းဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဝေဒနာ သတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသော ခံစားမှု ဝေဒနာဟူသမျှကို ဖြစ်ခိုက်၊ ဖြစ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်၌ (အတိတ် အနာဂတ်သို့ သတိက မသိလိုက်ဘဲ လွတ်ထွက်မသွားမီ) သိ၊ သိနေရမည်။ တစ်နည်းအား ဖြင့် သတိက ရှုမှတ်နေရမည်။

စိတ္တ သတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြံစည် စဉ်းစားစိတ်ကူးမှု ဟူသမျှကို ဖြစ်ခိုက်၊ ဖြစ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်၌ (အတိတ်အနာ ဂတ်သို့ သတိကမသိလိုက်ဘဲ လွတ်ထွက်မသွားမီ) သိ၊ သိနေရမည်။ တစ်နည်း အားဖြင့် သတိက ရှုမှတ်နေရမည်။

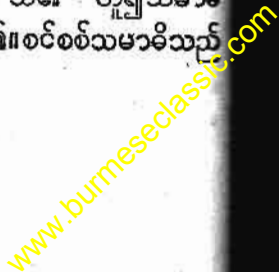
ဓမ္မာ သတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသော သင်္ခါရဓမ္မ စသည့် သဘောတရားဟူသမျှကို ဖြစ်ခိုက်၊ ဖြစ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်၌ (အတိတ် အနာဂတ်သို့ သတိက မသိလိုက်ဘဲ လွတ်ထွက်မသွားမီ) သိ၊ သိနေရမည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သတိက ရှုမှတ်နေရမည်ဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့်ဖြစ် ပေါ်လာတိုင်းသော ရုပ် နာမ် ဟူသမျှကို သတိက မပြတ်ရှုမှတ်နေရမည် ဖြစ်သည်။ (သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ အကျယ်ကို စတုတ္ထ ဘဝ သစ္စာအပိုင်း၌ ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။)

ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာခိုက် ပစ္စုပ္ပန် ရုပ် နာမ်တို့အပေါ်၌သာ သတိက ရှုမှတ်ဖန်များလာသောအခါ စိတ်၏ တည်ကြည်စူးစိုက်မှုစွမ်းရည် (သမာဓိ စွမ်းရည်) ရလာပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝေဒနာ၌ စိတ်၏တည်ကြည်စူးစိုက်မှုစွမ်းရည် သမာဓိသည် အရေးကြီးကြောင်း ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝနှင့်ဆိုင် သော အရိယာသစ္စာတို့ကို ရုပ်ပိုင်းနိယာမ၊ ရုပ်ပိုင်း သစ္စာများကဲ့သို့ စဉ်း စားခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာရုံ ငါးပါးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကိရိယာ တန်ဆာပလာများကို အသုံးပြုရသော သိပ္ပံနည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက် ဝင်ယုံကြည်မှု ဖြင့်လည်းကောင်း တွေ့ရှိ သိမြင်နိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ သမာဓိ စွမ်းရည်ဖြင့် ရှုမြင်စူးစမ်းခြင်း (ဝါ) ဝိပဿနာ ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်သာ ထွင်း ဖောက် သိမြင်နိုင်လေသည်။

“ရဟန်းတို့...တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’ ကိုပွားကုန်လော့။ ရဟန်းတို့... တည်ကြည်သော ရဟန်းသည် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိ၏”* ဟူ၍ သမာဓိ ၏ အရေးပါမှုကို ဗုဒ္ဓသည် အခါများစွာသတိပေးခဲ့၏။ စင်စစ်သမာဓိသည်

၁ faith

* သမာဓိသုတ်-နက္ခယဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်

အရိယာသစ္စာတို့ကို အမှန်အတိုင်း မြင်နိုင်သော “မျက်စိ” ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ကြည်မှု သမာဓိ သုံးဆင့်ရှိ၍ ယင်းတို့မှာ- ၁။ ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ၂။ ဥပစာရသမာဓိ၊ ၃။ အပ္ပနာသမာဓိတို့ ဖြစ်ကြသည်။ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို လေ့ကျင့်၍ ထို သမာဓိ သုံးဆင့်အနက်မှ အလယ်သမာဓိဖြစ်သည့် ဥပစာရသမာဓိအဆင့်မျှလောက် ထိ စိတ်၏ တည်ကြည်ခိုင်ခံ့မှုရလာလျှင် အထူးစူးစမ်းခြင်း (ဝိပဿနာရှုခြင်း)ဖြင့် မိမိဘဝ (၀၁) မိမိခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်သော ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုဉာဏ်ကို လက္ခဏာဉာဏ်ဟု ခေါ်၍ လက္ခဏာဉာဏ်မှာလည်း သုံးမျိုးရှိလေသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ ခန္ဓာငါးပါးသည် (ဤနေရာ၌ မိမိ ခန္ဓာ ငါးပါးကိုရောအခြားသူများ၏ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုပါ ဆိုလိုသည်။) ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည့် အသွင်နိမိတ်၊ ဒြပ်သဏ္ဍာန်၊ အမျိုးမျိုးအနေဖြင့် ရှိနေခြင်း၊ တည်မြဲနေခြင်းမဟုတ်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည့်အသွင်နိမိတ်ဒြပ်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးသည် အမြဲအခိုင် တည်နေသော အရှိတရားများ မဟုတ်ဟူ၍ သိမြင်လာသောဉာဏ်ကို “အနိစ္စလက္ခဏာဉာဏ်”ဟု ခေါ်သည်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးသည် စင်စစ် တင်တယ်သော၊ ဖွယ်ရာသော၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ ချမ်းသာဖွယ် မဟုတ်ဟူ၍ သိမြင်လာသော ဉာဏ်ကို “ဒုက္ခလက္ခဏာဉာဏ်”ဟု ခေါ်သည်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါးသည် အစိုးရခြင်းသဘော၊ ခိုင်မြဲသော အတ္တသဘော၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ၊ သူတစ်ပါး ဟူသော သဘောအနေဖြင့် နှုတ်ယူနိုင်ခြင်းမရှိ။ စင်စစ်အားဖြင့် ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲနေသော သဘော၊ အခိုင်အမာ မရှိသောသဘော၊ သုညသဘောသာ ဖြစ်သည်ဟု မြင်လာသော ဉာဏ်ကို “အနတ္တလက္ခဏာဉာဏ်”ဟု ခေါ်သည်။

အထက်ပါ လက္ခဏာဉာဏ်သုံးပါးသည် ခန္ဓာငါးပါး၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် မြင်ပုံကို ဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကျင့်၍ လုံလောက်သော သမာဓိ ရလာလျှင် အကျယ်အားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့၏ အနိစ္စ၊

ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို သိမြင်လာပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓ ဒေသနာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထား၏။

၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် (က) အဆုံးကို မလွန်နိုင်၊ ဆုံးနေခြင်း၊ ကုန်နေခြင်းသဘောတို့ဖြင့်ပျက်စီးပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။ (အနိစ္စန္တိက) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ခ) အခိုက်အတန့်မျှ တည်ခြင်းသဘောသာရှိသည်။ တစ်ခဏလေးမျှသာ တည်သည် (တာဝကာလိက) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဂ) ပေါ်ပြီးလျှင်ပျောက်၊ ပျောက်သွားသည်၊ မဖြစ်မိကလည်း မရှိသေး၊ ပျက်သွားပြီးသည့်နောက်၌လည်း မရှိတော့ (ဥဒယဝယပရိစ္ဆန္ဒ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဃ) စင်စစ် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် မမြဲ (အနိစ္စ) ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင်လာသည်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတို့ဖြင့် အကြီးအကျယ် ပျက်စီးတတ်သည် (ပလောက) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သဲကမ်းပါးများ ပြို၍ ပြို၍ သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မီးကို ရေဖြင့် ငြိမ်းသတ်သောအခါ ဟုန်းခနဲ၊ ဟုန်းခနဲ ငြိမ်းငြိမ်း သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း (ခန္ဓာငါးပါးကို သမာဓိဖြင့် ရှုမှတ် စူးစမ်းခိုက်မှားပင်) သိမြင်လာသည်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အိုလိုက်၊ နာလိုက်၊ သေလိုက်နှင့် မတည်တံ့ဘဲ တစ်လှုပ်တည်း လှုပ်နေသည် (စလ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်နှင့် တစ်ပျက်တည်း ပျက်နေသည်၊ ခိုင်ခံ့ တည်မြဲခြင်း မရှိဟူ၍လည်းကောင်း ရှုမှတ်ချက်တိုင်း၌ သိမြင်လာသည်။

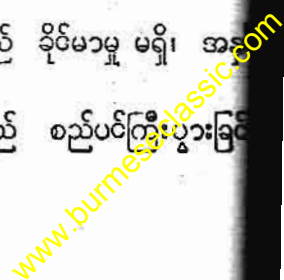
၄။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် အလွန်ပျက်လွယ်သည်၊ မရှုမှတ်မီကပင် ပျောက်၊ ပျောက်သွားနှင့်သည် (ပဘဂ္ဂံ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၅။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် မည်သည့် အချိန်မဆို ပျက်တတ်၍ မခိုင်မြဲသော တရားပင်တည်း (အဒ္ဓု၊ ၀) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၆။ ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ပကတိ ပင်ရင် အတိုင်းမတည်ဘဲ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲနေသည် (ဝိပရိဏာမဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၇။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ခိုင်မာမှု မရှိ၊ အနာမရှိ (အသာရက) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၈။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် စည်ပင်ကြီးပွားခြင်း မရှိ (ဝိဘဝ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၉။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ တို့သည်ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊အာဟာရ စသော အကြောင်းများ၏ ညီညွတ်၍ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း မျှသာတည်း (သင်္ခတ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၀။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် သေတတ် ပျက်တတ် သည် (မရဏဓမ္မ)ဟူ၍လည်း သိမြင်လာ၏။

သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်၍ လုံလောက်ပြည့်စုံသော သမာဓိရလာ လျှင် မိမိ၏ ခန္ဓာငါးပါး (ဝါ) မိမိ၏ဘဝကို အထက်ပါ အနိစ္စလက္ခဏာ အခြမ်းအရာ ဆယ်ပါးအနက်မှတစ်ပါးပါးဖြင့် သိမြင်လာသည်။ ထို့ပြင်....

၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် (က) ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နိုင်စက်နေသည် (အဘိဏ္ဍသမ္ပုပ္ပါဋ္ဌာန) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (ခ) ခံသာခြင်း၊ အခံရခက်ခြင်းသဘောရှိသည် (ဒုက္ခမ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဂ) ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်ပေါ်ရာပင် ဖြစ်သည် (ဒုက္ခဝတ္ထု)ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (ဃ)ဆင်းရဲ၏ (ဒုက္ခ) ဟူ၍လည်းကောင်းသိမြင်လာသည်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အမြစ်ပြတ် မပျောက် နိုင်ဘဲ တရှောင်ရှောင် ဖြစ်နေသော ရောဂါနှင့်တူသည် (ရောဂ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အဖုအလုံး ပေါက်လာ သော အနာစိမ်းနှင့်တူသည် (ဂဏ္ဍ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (မခံသာခြင်း ဖောက်ပြန်ခြင်းဟူသော နာကျင်ကိုက်ခဲမှုနှင့် ယှဉ်တွဲနေသောကြောင့်လည်း အနာစိမ်းနှင့်တူသည်) ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင်လာသည်။

၄။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် စူးဝင်နေသော မြား ငြောင့်နှင့်တူသည် (သလ္လ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၅။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် မကောင်းသော၊ အကျိုး မီးပွားမဲ့ကိုဆောင်တတ်သော အရာတို့၏တည်ရာဖြစ်ချေသည် (အဗ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၆။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် မကောင်းမှု အမျိုး မျိုး၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သည်(အဗမူလ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၇။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် အနာ ရောဂါနှင့် တူသည်။ အနာရောဂါ အစုအဝေးကြီးပင်ဖြစ်သည်။ (အာဗာဓ)ဟူ၍သိမြင် လာသည်။

၈။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ဆွေမျိုးစသည်တို့ သေ ကျေပျက်စီးခြင်းမှစ၍ ပျက်စီးခြင်းများစွာကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ဆိုက်ရောက်လာသော ဘေးရန်နှင့်တူသည် (ဤတိ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၉။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ကြီးမားစွာသော အကျိုးမဲ့ တို့ကို အသိမပေးဘဲ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ရုတ်တရက် ကပ်ရောက်၍ နှိပ်စက်တတ်သော ဥပဒ္ဒဝေါနှင့်တူသည် (ဥပဒ္ဒဝ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၀။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ကြောက်စရာကောင်း သည် (ဘယ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ဆွေမျိုးတို့၏ပျက်စီး ခြင်းစသော ပြင်ပက အကျိုးမဲ့တို့နှင့်တကွ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းက ရောဂါ ဆိုး၊ အနာဆိုးစသော အကျိုးမဲ့တို့နှင့် ပူးတွဲနေသည် (ဥပသဂ္ဂ) ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ရာဂစသော အပြစ်တို့နှင့် ပူးတွဲနေသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း သိမြင်လာသည်။

၁၂။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ဆင်းရဲဘေးဒဏ်တို့ မရောက်အောင် စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်မှု မရှိ (အတာဏ) ဟူ၍ သိ မြင်လာသည်။

၁၃။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ဆင်းရဲဘေးရန်မှ ပုန်းအောင်းရာမဟုတ် (အာလေဏ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၄။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ဆင်းရဲ ဘေးရန်ကို မပယ် မသတ်ဓာတ်သောကြောင့် အားထားကိုးကွယ်ရာမဟုတ် (အသရဏ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၅။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် မပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေ သော ဆင်းရဲမှုသာဖြစ်သောကြောင့် အပြစ်အစုမုသာဖြစ်သည် (အာဒိနဝ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မမြဲမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ဖောက်ပြန်မှုတို့၏ အစုအဝေး ဖြစ် သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အလွန်နု ချာသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း သိမြင် လာသည်။

၁၆။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ၎င်းတို့ ပျက်တိုင် သေစေနိုင်သောကြောင့် လူသတ်သမားများ သဖွယ်ဖြစ်သည် (ဝဓက) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

(ဓမ္မအကြိမ်)

၁၇။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အာသဝေါ^၁ တို့၏ အာရုံအထောက်အပံ့ဖြစ်သည် (အာသဝ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၈။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ကိလေသာ၏ အစာ ဖြစ်သည် (မာရာမိသ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၁၉။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိသည် (ဇာတိဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၂၀။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် အိုရင့် ဆွေးမြည့် တတ်သည် (ဇရာဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၂၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် နာခြင်း၊ ဖျားခြင်း သဘောရှိသည် (ဗျာဓိဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၂၂။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည် (သောကဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၂၃။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ငိုကြွေးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည် (ပရိဒေဝဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

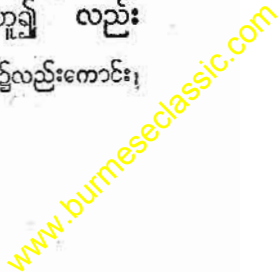
၂၄။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည် (ဥပါယာသဓမ္မ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၂၅။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ပူပန်စေတတ်သော ကိလေသာတို့၏ အာရုံဖြစ်သည် (သံကိလေသဓမ္မ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စိတ် အညစ်အကြေးတို့၏ စွဲမိုးရာ နေရာပင်ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း သိမြင် လာသည်။

သတိပဋ္ဌာန် ကျင့်စဉ်ကိုကျင့်၍ လုံလောက် ပြည့်စုံသော သမာဓိကို ရလာလျှင် မိမိ၏ခန္ဓာငါးပါး (၀၁)မိမိ၏ဘဝကို အထက်ပါဒုက္ခလက္ခဏာ အခြင်းအရာ (၂၅)ပါးအနက်မှ တစ်ပါးပါးဖြင့်သိမြင်လာသည်။ ထို့ပြင်....

- ၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် (က) ပိုင်ရှင်မရှိသော သဘောတရားမျှသာ ဖြစ်သည် (အသာမိက) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
- (ခ) အစိုးရသူ မဟုတ်သော၊ အစိုးရမှုမရှိသော သဘောတရားမျှဖြစ်သည် (အနိဿရ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊
- (ဂ) အလိုအတိုင်းမဖြစ်သော၊ အလိုအတိုင်း မဖြစ်နိုင်သော သဘောတရားမျှဖြစ်သည် (အ-ဝသ ဝတ္တိ) ဟူ၍ လည်းကောင်း

၁ ကာမအာရုံတို့၌လည်းကောင်း၊ အယူမှားမှုတို့၌လည်းကောင်း၊ မသိမှားမှုတို့၌လည်းကောင်း၊ ဘဝအမျိုးမျိုးတို့၌လည်းကောင်း မျောပါခြင်း။

ကောင်း၊ (ဆ) အစိုးပိုင်သော ငါ့ကောင်မဟုတ်၊ အမြဲတည်နေနိုင်သော ငါ့ကောင်မဟုတ်၊ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ မြင်ခြင်း စသည်ကို ပြုလုပ်နိုင်သော ငါ့ကောင်မဟုတ်၊ ခံစားတတ်သော ငါ့ကောင်မဟုတ်၊ မည်သို့ဖြစ်စေ၊ မည်သို့ မဖြစ်စေနှင့်ဟု စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော ငါ့ကောင်မဟုတ်၊ အလိုအတိုင်း ပြီးစေနိုင်သော ငါ့ကောင်မဟုတ် (အနတ္တ) ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင် လာသည်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ကိုယ့်အလို အတိုင်း လည်းမဖြစ်၊ မအိုပါစေလင့် စသည်ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲ၍လည်း မရသောကြောင့် သူစိမ်းပြင်ပတရားဖြင့်သည် (ပရ)ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ခိုင်မြဲခြင်းလည်း မရှိ၊ ချမ်းသာခြင်းလည်းမရှိ၊ တင့်တယ်ခြင်းလည်း မရှိ၊ ငါ့ကောင်ဟူ၍လည်း မရှိသောကြောင့် အချည်းနှီးသော သဘောတရားမျှသာဖြစ်သည် (ရိတ္တ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၄။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် မည်သည့် အကောင် အထည် ခြိပ်မျှမဟုတ်မှတစ်ဆင့် သေးနပ်သော သဘော၊ အသုံး မဝင်သော သဘောမျှသာဖြစ်သည် (တုစ္ဆ) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

၅။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ငါ့ကောင်မှ ကင်းဆိတ် သည်၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှ ကင်းဆိတ်သည်(သုည) ဟူ၍ သိမြင်လာသည်။

သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်၍ လုံလောက်ပြည့်စုံသော သမာဓိကို ရလာလျှင် မိမိခန္ဓာငါးပါး (ဝါ)မိမိ၏ဘဝကို အထက်ပါ အနတ္တလက္ခဏာ အခြင်းအရာငါးပါးမှ တစ်ပါးပါးဖြင့် သိမြင်လာသည်။

အကျယ်အားဖြင့် ဖော်ပြပါ အနိစ္စ၏အခြင်းအရာ(၁၀)ပါး၊ ဒုက္ခ၏ အခြင်းအရာ (၂၅)ပါး၊ အနတ္တ၏ အခြင်းအရာ (၅)ပါးသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တည်းဟူသော လက္ခဏာ သုံးပါးအတွင်း၌ အကျုံးဝင် သကဲ့သို့ ထိုလက္ခဏာသုံးပါးသည် ပထမ ဘဝသစ္စာ ဖြစ်သည့် ဒုက္ခ သစ္စာဘောင်အတွင်း၌ အကျုံးဝင်လေသည်။ ပုဒ္ဒါအလိုအရ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတည်း ဟူသော လက္ခဏာသုံးပါးအနက်မှ တစ်ပါးပါးကို (ဖော်ပြခဲ့ သည့်အတိုင်း) ထိုးထွင်း၍ မှန်ကန်စွာ သိမြင်လာပါက ကျန်သဘော လက္ခဏာနှစ်ပါးကိုလည်း သိရာရောက်၏။ ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပုဒ္ဒါ

(ဓမ္မမအကြိမ်)

“အနိစ္စသည် ကောင်းစွာထင်သော သူအား အနတ္တသည်သည် အလိုလို ထင်ပေါ်၍ တည်လာ၏”* ဟူသော စကားကို ကိုးကား နိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့အတူ အရိယာ သစ္စာလေးပါးအနက်မှ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမြင် စာလျှင်လည်း ကျန် အရိယာသစ္စာတို့ကို သိမြင်သည် မည်ပေသည်။ ဤ အချက်ကို ဗုဒ္ဓက အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြ၏။

“ရဟန်းတို့...ဆင်းရဲကို မြင်သောသူသည် ဆင်းရဲဖြစ် ပေါ်လာကြောင်းကိုလည်းမြင်၏။ ဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) ကိုလည်း မြင်၏။ ဆင်းရဲ ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ ရောက် ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်းမြင်၏။”**

စင်စစ် ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ရေးသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ ပဓာနလုပ်ငန်း ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည် အောက်ပါ ဗုဒ္ဓစကားဖြင့် ထင်ရှားလေသည်။

“အရှင်ဘုရား...အယူတစ်ပါး- ရှိကုန်သော ပရိဗိုဇ်တို့ သည် အကျွန်ုပ်တို့အား ‘ငါ့ရှင်တို့... အဘယ်အကျိုးကိုလို၍ ရဟန်း ဝေါတမထံ၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးဘိ သနည်း’ ဟု မေးပါကုန်၏။ အရှင်ဘုရား... ထိုသို့ အမေးခံ ရသော အကျွန်ုပ်တို့သည် အယူတစ်ပါး ရှိကုန်သော ပရိဗိုဇ် တို့အား ‘ငါ့ရှင်တို့ ဆင်းရဲကို ပိုင်းခြား၍ သိမြင်ခြင်းငှာ မြတ်စွာဘုရား၏ထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံး၏’ ဟု ဖြေကြားပါကုန်၏။

“ရဟန်းတို့...ဤသို့ အမေးခံရ၍ ဤသို့ ဖြေဆိုခဲ့ကုန် သော သင်တို့သည် စင်စစ် ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူ သည့် အတိုင်း ဖြေဆိုသူများ ဖြစ်ကုန်၏။”***

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဒုက္ခကို ထိုးထွင်း ပိုင်းခြား၍ သိမြင်ခဲ့ပုံကို ဗုဒ္ဓ သည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဝန်ခံခဲ့၏။

“ရဟန်းတို့...ဤသည်ကား ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာ တို့၏ အမှန်တရားတည်းဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးက မကြား ဖူးကုန်သော (ဒုက္ခသစ္စာ) တရားတို့၌ ငါဘုရားအား ပညာ

* မေဃဝိယသုတ်-မေဃဝိယဝဂ်- ဒုဒ္ဒကနိကာယ်
** ဝဂ္ဂပဋိသုတ်-ခကာဒိဂါမဝဂ်- သစ္စသံယုတ်
*** ကိမတ္ထိယသုတ်-အဝိဇ္ဇာဝဂ်-မဂ္ဂသံယုတ်

မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်း တို့... ငါဘုရားသည် ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန် တရားကို စင်စစ်ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏အမှန်တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိခဲ့ပြီဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးကမကြား ဖူးကုန်သော (ဒုက္ခသစ္စာ) တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြား အားဖြင့်သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။”*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ ဝန်ခံချက်၌-

- ၁။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ အလုံးစုံသည် ဆင်းရဲဒုက္ခ သဘောချည်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ သိသောဉာဏ် (သစ္စဉာဏ်)။
- ၂။ ထိုသို့ ဒုက္ခတရားများ (၀၁) ဒုက္ခ၏ သဘောများကို ကွဲကွဲ ပြားပြား ပိုင်းခြား၍ သိမြင်အောင် စူးစမ်း လုပ်ဆောင် အပ်သည်ဟူ၍ သိသောဉာဏ် (ကိစ္စဉာဏ်)။
- ၃။ ထိုဒုက္ခတရား၏ သဘောတရားကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီဟူ၍ အမှန်သိ၊ အဟုတ်သိသောဉာဏ် (ကတဉာဏ်)။ ဤဉာဏ် သုံးပါးဖြင့် ဒုက္ခ၏ သဘော သဘာဝ အလုံးစုံကို သိခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓက ဝန်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓအလိုအရ ခန္ဓာငါးပါး၏ သဘော သဘာဝ အမှန်ကို သိခြင်း တည်းဟူသော ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန်ရရှိ သိမြင်လာလျှင် ခန္ဓာငါးပါး၌ ပတ် သက်မှု၊ တပ်မက်စွဲလမ်းမှုတို့ ကင်းသွားလေသည်။ ခန္ဓာငါးပါးကိုအမှန် မြင်၍ ခန္ဓာငါးပါးနှင့် ပတ်သက်မှု၊ တပ်မက်စွဲလမ်းမှု ကင်းသွားသောအ

* ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ် - ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနဝဂ် - သဒ္ဓသံယုတ်။

ခါ ထိုခန္ဓာငါးပါးကို ဟန်တားကန့်သတ်နေသည့် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၊ နှောင်ဖွဲ့မှုအမျိုးမျိုးတို့မှလည်း လွတ်မြောက်သွားသည်။ လွတ်မြောက်သည့်အခါ လွတ်မြောက်ပြီဟုလည်း အမှန်အတိုင်း သိမြင်လာသည်။ ဤအချက်ကို ဗုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြလေသည်။

“ရဟန်းတို့....ရုပ်သည်မမြ၊ ဝေဒနာသည် မမြ၊ သညာသည်မမြ၊ သင်္ခါရတို့သည် မမြကုန်။ ဝိညာဏ်သည် မမြ။ ရဟန်းတို့....ဤသို့မြင်သော၊ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်းငြီးငွေ့၏။ ဝေဒနာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ သညာ၌လည်းငြီးငွေ့၏။ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ဝိညာဏ်၌လည်းငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် တပ်မက်မှုကင်း၏။ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် (ကိလေသာမှ) လွတ်၏။ (ကိလေသာမှ) လွတ်သော် (ကိလေသာမှ) လွတ်ပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေမှု ကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤ(မဂ်ကိစ္စ) အလို့ငှာ တစ်ပါးသော ပြုဖွယ်မရှိတော့ပြီဟု သိ၏။”*

“ရဟန်းတို့....ရုပ်သည်ဆင်းရဲ၏၊ ဝေဒနာသည်ဆင်းရဲ၏၊ သညာသည် ဆင်းရဲ၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဆင်းရဲ၏၊ ဝိညာဏ်သည် ဆင်းရဲ၏။ ဤသို့ မြင်သော၊ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်းငြီးငွေ့၏။ သညာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် တပ်မက်မှုကင်း၏။ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် (ကိလေသာမှ)လွတ်၏။(ကိလေသာမှ) လွတ်သော် (ကိလေသာမှ) လွတ်ပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေမှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကိုကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီဟု သိ၏။”**

“ရဟန်းတို့....ရုပ်သည် အတ္တ မဟုတ်။ ဝေဒနာသည်

* အနိစ္စသုတ်-အနိစ္စဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်
** ဒုက္ခသုတ်-အနိစ္စဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်

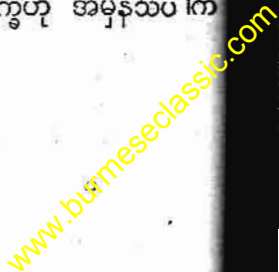

အတ္တမဟုတ်။ သညာသည် အတ္တမဟုတ်၊ သင်္ခါရတို့သည် အတ္တမဟုတ်ကုန်။ ဝိညာဏ်သည် အတ္တမဟုတ်။ ရဟန်းတို့... ဤသို့မြင်သော၊ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာ တပည့်သည် ရုပ်၌လည်းငြီးငွေ့၏။ ဝေဒနာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ သညာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော်တပ်မက်မှုကင်း၏။ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် (ကိလေသာမှ) လွတ်၏။ (ကိလေသာမှ) လွတ်သော်(ကိလေသာမှ)လွတ်ပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေမှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤ (မဂ်ကိစ္စ) အလို့ငှာ တစ်ပါးသော ပြုဖွယ်မရှိတော့ပြီဟု သိ၏။”*

အထက်ပါဗုဒ္ဓ၏ စကားကိုထောက်၍ ရှုထောင့်တစ်မျိုးဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးအရှိတရားတို့အတွင်းမှ အရှိတရားကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရရှိလာသော အသိတရား(ဝါ)ဒုက္ခသစ္စာသည် ဒုက္ခတို့မှ လွတ်စေနိုင်သော အသိတရားဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆရပေလိမ့်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် မိမိဆင်မြန်းထားသော လက်ဝတ်ရတနာသည် “ရွှေအစစ်မဟုတ်၊ ရွှေရည်စိမ် ရွှေအတုသာ ဖြစ်သည်။ ယခင်က မိမိအလိမ့်မိသောကြောင့်သာ ရွှေအစစ်ဟု ထင်နေမိခြင်းဖြစ်သည်”ဟူသော အသိတရားကိုရလာသောအခါ ထို လက်ဝတ်ရတနာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသော်လည်း စိတ်၌ထိခိုက်ဒုက္ခရောက်ခြင်းမဖြစ်သကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါး၏ အချည်းနှီးသဘော(ဒုက္ခသဘော) ကို အမှန်မြင်သိပါက မိမိဘဝ၊ မိမိခန္ဓာ၌ မည်သို့သော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုဒုက္ခတို့ဖြစ်စေ၊ စိတ်၌ မည်သို့မျှ ထိခိုက်ခြင်းရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ ဤသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အချည်းနှီးဖြစ်မှုကို သိမြင်ခြင်း တည်းဟူသော အသိတရား (ဒုက္ခသစ္စာ) ကြောင့် ဒုက္ခမှ ကျော်လွန်သွားခြင်းဖြစ်လေသည်။

စင်စစ် လူသတ္တဝါတို့သည် ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟုအမှန်မသိသောကြောင့် ဒုက္ခရောက်နေကြရကုန်သည်။ အကယ်၍ ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟု အမှန်သိပါက ဒုက္ခမှလွတ်မြောက်ကြမည် ဖြစ်လေသည်။

* အနတ္တသုတ်-အနိစ္စဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်

အခန်း [၉]

ခန္ဓာငါးပါးနှင့်ထွာ

ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ (၀၇) ခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်အတိုင်းသိမြင်ခြင်းနှင့် ရုပ်နာမ်တို့၏ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘောတို့ကို သိမြင်ခြင်းသည် ပထမဘဝသစ္စာဖြစ်သည့် ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှေ့တွင် ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အဆင့်ဆင့် သိမြင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ထပ်မံဖော်ပြပါဦးမည်။

ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော လူသတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၌....

၁။ ရုပ် (၀၇) ရူပက္ခန္ဓာကို သူ့ သဘာဝအတိုင်းပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်နေသော ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာသဘော သက်သက်မျှဖြစ်သည်ဟု မသိမြင်ဘဲ ဗြင်သဏ္ဍာန်အဖြစ်မှတ်ယူပြီး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟူသောအနေဖြင့် မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်ခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

၂။ ဝေဒနာ(၀၇) ဝေဒနက္ခန္ဓာကို အာရုံတို့၏အရသာကို ခံစားတတ်သော ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာသဘောသက်သက်မျှဖြစ်သည် ဟုမသိမြင်ဘဲ အာရုံအမျိုးမျိုးကို ငါခံစားသည် ဟူသောအနေဖြင့် မှားယွင်းထင်မြင်ခြင်း၊ မှားယွင်းစွာစွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

၃။ သညာ(၀၇) သညာက္ခန္ဓာကို အာရုံအမျိုးမျိုးကို မှတ်သားတတ်သော ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာသဘောသက်သက်မျှဖြစ်သည် ဟုမသိမြင်ဘဲ အာရုံအမျိုးမျိုးကို ငါမှတ်သားသည် ဟူသောအနေဖြင့် မှားယွင်းစွာထင်မြင်ခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

၄။ သင်္ခါရ(၀၇) သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို အမှုကိစ္စအမျိုးမျိုး၊ အကောင်းအဆိုး ကံအမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်ဖန်တီးတတ်သော ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာ

(ဒသမအကြိမ်)

၁၂၂ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သဘောသက်သက်မျှဖြစ်သည်ဟု မသိမြင်ဘဲ အမှုကိစ္စအမျိုးမျိုး၊ အကောင်းအဆိုးကံအမျိုးမျိုးကို ငါပြုလုပ်ဖန်တီးသည် ဟူသော အနေဖြင့် မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်ခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

၅။ ဝိညာဏ် (ဝါ) ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို အာရုံအမျိုးမျိုးကို သိမြင်ထုတ်သော ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာသဘော သက်သက်မျှ ဖြစ်သည်ဟု မသိမြင်ဘဲ အာရုံအမျိုးမျိုးကို ငါသိသည် ဟူသော အနေဖြင့် မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်ခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

ပုထုဇဉ် လူသတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အမှန်မမြင်ဘဲ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို “ဥပါဒါန် ခန္ဓာ (ဝါ) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” ဟု ခေါ်ရပေသည်။ ထိုသို့ ခန္ဓာငါးပါး၌ (၁) အမှန်မမြင်မှု၊ (၂) မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းမှု တည်းဟူသော ဥပါဒါန်သည် ပုထုဇဉ်လူသတ္တဝါတို့တွင် အမှန်ရှိနေသည်။ ထိုအမှန်မမြင်မှု၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းမှုတို့ကိုပင် “သမုဒယ” ဟု ယေဘုယျပြု၍ “လူသတ္တဝါတို့တွင်... သမုဒယသည် အမှန်ရှိသည်” ဟု ဗုဒ္ဓသည် ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ခန္ဓာငါးပါးကို မှားယွင်းစွာ မြင်မှု၊ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းမှု နေရာ၌ အမှန်မြင်မှု၊ အစွဲကင်းမှု ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရေးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ ပဓာနလုပ်ငန်းဖြစ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးကို အမှန်မြင်မှု၊ အစွဲကင်းမှု ဖြစ်လာရေးအတွက် ပဓာနလုပ်ငန်းမှာ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမြင်အောင် စူးစမ်းရှုမြင်ရန်ပင် ဖြစ်၏။ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား သိမြင်ရေးအတွက် စူးစမ်း ရှုမြင်နည်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဗုဒ္ဓက အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြ၏။

ရဟန်းတို့... ရုပ်သည် မမြဲ၊ မမြဲသော ရုပ်သည် ဆင်းရဲ၏။ ဆင်းရဲသော ရုပ်သည် အတ္တမဟုတ်၊ အတ္တမဟုတ်သော ရုပ်ကို ဤရုပ်သည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တမဟုတ်ဟု ဤသို့ ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် ရှုရမည်။ ဝေဒနာသည် မမြဲ၊ မမြဲသော ဝေဒနာသည် ဆင်းရဲ၏။ ဆင်းရဲလော ဝေဒနာသည် အတ္တမဟုတ်၊ အတ္တမဟုတ်သော ဝေဒနာကို ဤဝေဒနာသည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤဝေဒနာသည် ငါမဟုတ်၊ ဤဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တမဟုတ်ဟု ဤသို့ ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း

(ဓသမအကြိမ်)

မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် ရှုရမည်။ ထိုနည်းအတူ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့ကိုလည်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် ရှုရမည်။”*

သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ဖြင့် အားထုတ်၍ သမာဓိစွမ်းအင် ကောင်းမွန်လာသောအခါ ခန္ဓာငါးပါး၌ အနိစ္စသဘောကို ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခသဘောကို ဖြစ်စေ၊ အနတ္တသဘောကို ဖြစ်စေ တိတိပပ သိမြင်လာသည်။ ရုပ်သည် အပြတ်ပြတ် အပိုင်းပိုင်းကလေးများ ဆင့်ဆက်လျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသည်။ ဝေဒနာသည် ခံစားမှုခဏခဏ ကလေးများ (ဝါ) ခံစားမှု အပိုင်းအပိုင်း ကလေးများ ဆင့်ဆက်လျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသည်။ သညာသည် မှတ်သားမှု ခဏခဏ ကလေးများ (ဝါ) မှတ်သားမှု အပိုင်းအပိုင်းကလေးများ ဆင့်ဆက်လျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသည်။ သင်္ခါရသည် စေ့ဆော်ပြုပြင်မှု ခဏခဏ ကလေးများ (ဝါ) စေ့ဆော်ပြုပြင်မှု အပိုင်းအပိုင်းကလေးများ ဆင့်ဆက်လျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသည်။ ဝိညာဏ်သည် သိမှုခဏခဏကလေးများ (ဝါ) သိမှု အပိုင်းအပိုင်း ကလေးများ ဆင့်ဆက်လျက် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသည်။

ထိုသို့ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် အပိုင်းအပိုင်း ကလေးများ၊ ခဏခဏကလေးများ အနေဖြင့် အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟူသော အနိစ္စသဘောကို သိမြင်လာလျှင် အစဉ် ပြောင်းလဲနေသော ခန္ဓာငါးပါးသည် စင်စစ် ဆင်းရဲသည် ဟူသော ဒုက္ခ သဘော (ဝါ) ဒုက္ခသညာ ထင်လာလေသည်။ အစဉ်ပြောင်းလဲနေသော၊ မမြဲသော ခန္ဓာငါးပါးသည် စင်စစ် အစိုးရခြင်း မရှိ၊ ဖြစ်လိုရာကို ဖြစ်နိုင်ခြင်း သဘောလည်း မရှိဟူ၍ မြင်သော အနတ္တသဘော (ဝါ) အနတ္တသညာ သည်လည်း ထင်လာသည်။ ဤသည်မှာ ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ခန္ဓာငါးပါး၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘော (ဒုက္ခသစ္စာ)ကို သိမြင်သောအခါ ခန္ဓာငါးပါး၌ ငြီးငွေ့ပြီး (ထိုခန္ဓာ ငါးပါး သင်္ခါရ ဘဏ္ဍားတို့မှ) လွတ်မြောက်အောင် စိတ်သည် ရုန်းထွက်သွား၏။ ပထမအကြိမ်

* သာနိစ္စသုတ်-အနိစ္စဝဂ်-ခန္ဓာသံသုတ်

၁၂၄ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် အဝသစွာ

ရုန်းထွက်၍ လွတ်မြောက်သွားသော စိတ်ရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်လေသည်။

ထိုသောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်ကို အပြတ်အပြတ် အပိုင်အပိုင်း၊ ခဏခဏကလေးများ ဆင်ဆက်လျက် အစဉ်မပြတ် ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသောအခါ ရုပ်၌ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမစသည့် နိမိတ်သဏ္ဍာန် အနေဖြင့် ပညတ်ခေါ်ဝေါ်စရာ၊ ထင်မှတ်စွဲလမ်းစရာ မရှိကြောင်း သိမြင်လာသည်။ ဝေဒနာကိုလည်း ခံစားခြင်းသဘောမျှဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသောအခါ ဝေဒနာ၌ ငါခံစားသည်ဟူသောအနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းစရာ မရှိကြောင်း သိမြင်လာသည်။ သညာကိုလည်း မှတ်သားခြင်း သဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသောအခါ သညာ၌ ငါမှတ်သားသည် ဟူသော အနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းစရာမရှိကြောင်း သိမြင်လာသည်။ သင်္ခါရကိုလည်း စေ့ဆော် ပြုပြင်ဖန်တီးခြင်းသဘောမျှ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသောအခါ သင်္ခါရ၌ ငါစေ့ဆော် ပြုပြင်ဖန်တီးသည် ဟူသောအနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းစရာမရှိကြောင်း သိမြင်လာသည်။ ဝိညာဏ်ကိုလည်း သိခြင်းသဘောမျှဖြစ်သည်ဟု သိမြင်လာသောအခါ ဝိညာဏ်၌ ငါသိသည် ဟူသောအနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းစရာမရှိကြောင်း သိမြင်လာသည်။ ဣသ္မိ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ - ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည့်အနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှု ကင်းသွားခြင်းကိုပင် “ပုဂ္ဂလပညတ် ကင်းသွားသည်၊ ကြေသွားသည်” ဟု ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ ဖော်ပြ၏။

စင်စစ်ရုပ်သည် ပြောင်လဲနေခြင်းသဘောမျှ၊ ဝေဒနာသည်ခံစားခြင်း သဘောမျှ၊ သညာသည် မှတ်သားခြင်းသဘောမျှ၊ သင်္ခါရသည် စေ့ဆော်ပြုပြင် ဖန်တီးခြင်းသဘောမျှ၊ ဝိညာဏ်သည် သိခြင်းသဘောမျှ ဖြစ်ပါလျက် သမုဒယ၏ ဖုံးကွယ် လှည့်စားမှုကြောင့် ထို ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ပုဂ္ဂလပညတ် တပ်မိရကား ခန္ဓာငါးပါးတွင် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲတိုင်း၊ ဖောက်ပြန်တိုင်း ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပုဂ္ဂလပညတ် ကင်းစင်သွားရကား ခန္ဓာငါးပါး၌ အမြင်မှားမှု၊ သို့လော သို့လော သံသယဖြစ်မှု (ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ) ကင်းသွားလေသည်။ သို့ရာတွင် ခန္ဓာငါးပါး၌ မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းမှု အကြွင်းမဲ့ ကင်းစင်ခြင်းကား မရှိသေးချေ။

(ဓသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ထိုသို့ သောတာပန် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၌ လွဲမှားစွာ ထင်မြင် တွေ့ဝေမှု (ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ) ကင်းသွားခြင်း သည် ဒုက္ခသစ္စာ၏ ပထမဆင့်ကို သိမြင်လာခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို သမုဒယက ပုဂ္ဂလပညတ်ဖြင့် ဖုံးကွယ် ထည့်စား ထားမှုကို အမှန်သိမြင် လာခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထည့်စားခြင်းကို လှည့်စားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှန်သိမြင်လာသောအခါ ထည့်စားခံရခြင်းမှ လွတ်ခြင်းသည် သဘာဝပင် ဖြစ်၏။

သဟိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အစူးစမ်းခံ၊ အရွှေခံပြုလျက် ဆက်လက် အားထုတ်၍ သက် သမာဓိစွမ်းရည် အားကောင်းလာပြန်သော အခါ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၌ တင့်တယ်သည်။ သာယာသည် ဟူသော “သုဘသညာ” ပျောက်ပြီး မတင့်တယ်ခြင်း၊ မသာယာခြင်း ဟူသော “အသုဘသညာ” တို့ကိုသာ ထင်မြင်လာသည်။ ထိုအခါ မြင်သမျှ၊ ကြားသမျှ၊ နံသမျှ၊ လျက်သမျှ၊ ထိသမျှတို့တိုင် သာယာတင့်တယ်သော၊ ချမ်းသာဖွယ်သော နိမိတ်သဏ္ဍာန်အနေဖြင့်ထင်မြင် စွဲလမ်းခြင်းခံရတော့ဘဲ သောယာ မတင့်တယ်သော၊ ဆင်းရဲဖွယ်သော အသုဘသညာတို့ကိုသာ ထင်မြင်နေသည်။ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း၊ အမျိုးမျိုး ပုံပန်း သဏ္ဍာန် ပျက်နေသော၊ ပုပ်ပူနေသော စက်ဆုပ် ရှုံ့မှန်းဖွယ် အနေဖြင့်လည်း မြင်လာ တတ်၏။ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ သာယာ တင့်တယ်သော သဘော တစ်ခုမျှ မရှိသောကြောင့် သုဝေဒနာ၏အနာရ အလျှင်းမရှိဘဲ ဒုက္ခဝေဒနာ ချည်းသာရှိသည်ဟု ခံစား သိမြင်လာသည်။ ဤသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါး၌ ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဒုတိယအဆင့်ကို သိမြင်လာခြင်းဖြစ်၏။

ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဒုတိယအဆင့်ကို သိမြင်၍ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့သည် မသာယာ မတင့်တယ် စက်ဆုပ် ရှုံ့မှန်းဖွယ်ချည်းဟု အသုဘသညာ ထင်မြင်နေလျှင် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ကာမရာဂဖြင့် တပ်မက် စွဲလမ်း နှစ်သက်ခြင်း ခေါင်းပါးသွားလေသည်။ ထိုသို့ ကာမရာဂခေါင်း ပါးသွားသူကို “သကဒါဂါမ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်ပေသည်။ သက ဒါဂါမ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာကို အကြွင်းခဲ မသိမြင်သေး ရကား စွဲလမ်းမှု အလုံးစုံကို ပယ်သတ်နိုင်သေးသည် မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဒုတိယအဆင့်ဖြစ်သည့် အသုဘ

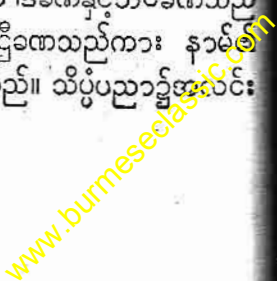
၁၂၆ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဝိပွယ်နှင့် တဝသစ္စာ

သညာကို သိမြင်နေသောကြောင့် ရုပ်၌ တင့်တယ်သည်။ လှပသည်ဟူသော နှိုမိတ် သဏ္ဍာန်အနေဖြင့် ထင်မြင် စွဲလမ်းမှု ကင်းသွားသည်။ ဤသည်ကိုပင် “သဏ္ဍာန် ပညတ်” ကင်းသွားသည်။ ကြေသွားသည်ဟု ခေါ်ပေသည်။ စင်စစ် တင့်တယ်ခြင်း၊ လှပခြင်း မဟုတ်ပါဘဲလျက် သမုဒယက တင့်တယ် လှပသည် ဟူသော သဏ္ဍာန်အနေဖြင့် ထင်မြင်အောင်၊ စွဲလမ်းအောင် ဖုံးကွယ် လှည့်စားထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု သဏ္ဍာန်ပညတ်ကင်းစင်သွားသောအခါ သိမြင်လာပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဤသိမြင်မှုသည် ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဒုတိယအဆင့်ကို သိမြင်မှုမှ ရရှိလာသော သိမြင်မှုသာဖြစ်၍ ထို့ထက် သိမြင်စရာ ရှိပေသေးသည်။

သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ဖြင့် ဆက်လက်စူးစမ်းအားထုတ်၍ သတိသမာဓိ ပိုမို ခိုင်ခံ့ ညီညွတ်လာသောအခါ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားကို အလွန် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲ ပျက်စီးနေပုံကို သိမြင်လာသည်။ ရုပ်နာမ်၌ ယခင်က ထင်မြင်သကဲ့သို့ မသာယာဖွယ်ဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုပ်ပွနေသောအရာ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်း ဆက်စပ်ခေါ်ဝေါ်ရန်၊ ထင်မှတ် စွဲလမ်းရန်ပင် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မျက်တောင်တစ်ခတ်၊ လျှပ်တစ်ပြက် အတွင်း၌ပင် ရုပ်၌ ရုပ်ကလာပ်ကလေးများသည် ကုဒဇ္ဇ ငါးထောင်မက ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲနေသည်ကို မြင်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ နာမ်တရား၏ ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲမှုကား ရုပ်ထက်ပင် လျင်မြန်ပေသေးသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ စိတ်နှင့်စေတသိက်ဟည်း ဟူသော နာမ်တရားတစ်ခု၊ တစ်ခု၏ဖြစ်ခြင်းတစ်ခါကို ‘ဥပါရ်ခဏ’၊ တည်ခြင်းတစ်ခါကို ‘ဋ္ဌိခဏ’၊ ပျက်ခြင်းတစ်ခါကို ‘ဘင်ခဏ’ဟု ခေါ်သည်။ နာမ်တရားဘိုင်း၌ တိုတောင်းလှသော ထိုခဏလေး သုံးခါရှိသည်။ ထိုခဏလေး သုံးခါပေါင်းကို “စိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်”ဟု ခေါ်သည်။ ဤစိတ္တက္ခဏသည် အလွန် လျင်မြန်ရုဏား လျှပ်တစ်ပြက်ခန့် အချိန်၌ပင် ကုဒေတစ်သိန်းခန့် ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲ သွားသည်။ ထိုစိတ္တက္ခဏ(၁၇)ချက်ခန့်ကာလသည် ရုပ်၏သက်တမ်းဖြစ်၏။ ရုပ်၌လည်း ဥပါရ်၊ ဋ္ဌိ၊ ဘင်ဟုခဏသုံးခုရှိ၍ ရုပ်၏ဥပါရ်ခဏနှင့်ဘင်ခဏသည် နာမ်၏ ဥပါရ်ခဏ၊ဘင်ခဏနှင့် ညီမျှသည်။ ရုပ်၏ဋ္ဌိခဏသည်ကား နာမ်၏ ခဏငယ်ပေါင်း (၄၉)ချက်မျှလောက် ရှည်ကြာသည်။ သိပ္ပံပညာ၌အစင်း

(ဒေသမအကြိမ်)

၁၂၈ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် တဝသစ္စာ

သည် ဒုက္ခသစ္စာ၏ တတိယအဆင့်ကို ပိုင်းခြားသိမြင်၍ ရုပ်ဆန့်၊ နာမ်ဆန့် ကြေသွားသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ ကာမရာဂဖြင့် စွဲလမ်းမှု ကင်း သွားသည်။ ထိုအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုခဝေဒနာကို မခံစားရတော့ သော်လည်း သိမ်မွေ့သော ရုပ်နု ရုပ်ကလာပ်မှုန်ကလေးများကို မြင်နေမှု ကား ရှိနေသေး၏။ ထိုအခါ ထိုရုပ်ကလာပ်မှုန်ကလေးတို့၌ပင် စွဲလမ်း၍ သုခမဟုတ်၊ ဒုက္ခမဟုတ်သော အလွန်သိမ်မွေ့သည့် ဝေဒနာ(ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ)ကို ခံစားမှုလည်း ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ဖြင့် ဆက်လက်စူးစမ်း အားထုတ်၍ သတိ၊ သမာဓိ စွမ်းအင် ပိုမိုခိုင်ခံ့လာသောအခါ ရုပ်ကုဋေ ငါးထောင်မက နာမ် ဣဋေ တစ်သိန်းမက ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲနေသော ခန္ဓာငါးပါးသည် စင်စစ် ဒုက္ခတရားပင်ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဒုက္ခသစ္စာကိုပင် သိ မြင်ပြန်သည်။ သိမ်မွေ့သည့် ရုပ်မှုန် ရုပ်ကလာပ်ကလေးများကို မမြင်ချင်၍ လည်းမရ၊ မခံစားချင်၍လည်း မရပေ။ တကားဟုသိမြင်နေသည်။ ရုပ်ကလာပ် ကလေးများ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နှင့် အစဉ်ပြောင်းလဲနေခြင်းသည် အနိစ္စ ပင် ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထိုပြောင်းလဲနေသော ရုပ်ကလာပ် ကလေးများကို မမြင်ချင် မခံစားချင်ပါလျက်လည်း မြင်နေရ၊ ခံစားနေ ရခြင်းသည် ဒုက္ခပင်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ မမြင်ချင်ပါလျက် လည်း မြင်ရ၊ မခံစားချင်ပါလျက်လည်း ခံစားရနှင့် ကိုယ်ဖြစ်ချင်သလို စိုးပိုင်စွာ မဖြစ်ရခြင်းသည် စင်စစ် အနတ္တဖြစ်ချေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင်နေသည်။

ထိုအခါ ထိုအနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တ သဘောတို့မှ လွတ်မြောက်ချင်လျက်ရှိ၍ လွတ်မြောက်ရာကိုလည်း ရှာလျက်ရှိ၏။ ထို အခိုက် ဒုက္ခသစ္စာ၏ စတုတ္ထအဆင့်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်လိုက်၍ လွတ်မြောက် ရာကိုလည်း တွေ့ရှိသွားလေသည်။ ထိုးထွင်းသိမြင်လိုက်သော ဒုက္ခသစ္စာ၏ စတုတ္ထအဆင့်မှာကား “ခန္ဓာငါးပါး၏ သိမ်မွေ့သော ဖြစ်စဉ် (ဝါ) ရုပ်နု နာမ်နုတို့ကို အနိစ္စအနေ၊ ဒုက္ခအနေ၊ အနတ္တအနေ ရှုမြင်နေခြင်းသည် အစစ်အမှန် ပရမတ္ထ သဘာဝမဟုတ်သော အနိစ္စသညာ၊ ဒုက္ခသညာ၊ အနတ္တသညာတို့ကို ရှုမြင်နေခြင်းသာ ဖြစ်ချေသည်။ အစစ်အမှန် ပရမတ္ထ သဘာဝမဟုတ်သော ထိုသညာတို့ကို အစစ်အမှန် ပရမတ္ထအနေဖြင့် စွဲလမ်း

(ဒသမအကြိမ်)

ထင်မြင်ခြင်းသည် စင်စစ် ဆင်းရဲ (ဒုက္ခ) ပင်တကား”ဟု သိမြင်လိုက်ခြင်း စင်တည်း။

အမှန်အားဖြင့်....ခန္ဓာငါးပါးသည်သာဖြစ်၊ ခန္ဓာငါးပါးသည်သာ ချုပ်ပျက်လျက် ရှိသည်။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ပရမတ္ထသဘာဝ - ကြိယာ သဘောသက်သက်ဖြင့် သူ့သဘော သူ့ဆောင်ကာ ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေ ခြင်းသာဖြစ်သည်။ သို့ပင်လျက်နှင့် အနိစ္စသည်၊ ဒုက္ခသည်၊ အနတ္တသည် တို့ဖြင့် အပိုသက်သက်သွား၍ဆက်သွယ်သည်။ ပတ်သက်အောင် လုပ်သည်။ ထိုသို့ဆက်သွယ်၍ ပတ်သက်လာသောအခါ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခအနေဖြင့် ထင်မြင် စွဲလမ်းသည်။ ထိုသို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းခြင်းကြောင့်ပင် ဒုက္ခဖြစ်ရ၏။ အမှန် သဘာဝအားဖြင့် ရုပ်သည် ပြောင်းလဲခြင်း ပရမတ္ထ ကြိယာသဘော သက် သက်မျှ၊ ဝေဒနာသည် ခံစားခြင်း ပရမတ္ထ ကြိယာသဘော သက်သက်မျှ၊ သညာသည် မှတ်သားခြင်း ပရမတ္ထ ကြိယာသဘောသက်သက်မျှ၊ သင်္ခါရ သည် စေ့ဆော်ဖန်တီးပြုပြင်ခြင်း ပရမတ္ထ ကြိယာ သဘောသက်သက်မျှ၊ ဝိညာဏ်သည် သိခြင်း ပရမတ္ထကြိယာသဘော သက်သက်မျှဖြစ်၍ အနိစ္စဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းရန်၊ ဒုက္ခဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းရန်၊ အနတ္တဟုထင်မှတ်စွဲလမ်း ရန် နေရာမရှိဟု သိမြင်လာသည်။

ထိုသို့ ခန္ဓာငါးပါးကို ပရမတ္ထသဘာဝ-ကြိယာသဘော သက်သက် မှ ဖြစ်သည်ဟု ထိုးထွင်းသိမြင်လာ၍ အနိစ္စအနေ၊ ဒုက္ခအနေ၊ အနတ္တ အနေရှုမှတ်ခြင်းကိုလည်း ငြီးငွေ့ကာ မရှုတော့ဘဲ စွန့်သွတ်လိုက်သောအခါ မြင်ရာ၌ မြင်ကာ မတ္တစိတ်၊ ကြားရာ၌ ကြားကာ မတ္တစိတ်၊ နံရာ၌ နံကာ မတ္တစိတ်၊ လျက်ရာ၌ လျက်ကာမတ္တစိတ်၊ ထိရာ၌ ထိကာမတ္တစိတ်သာ ဖြစ် သွား၏။ (ဝါ)ကြိယာစိတ်မျှ ဖြစ်သွား၏။ ထိုသို့ ကြိယာစိတ်သာ ဖြစ် နေရကား အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်ဆက်စပ်၍ စွဲလမ်းမှုမရှိတော့ချေ။ ထိုသို့စွဲလမ်းခြင်းမရှိသူကို “ရဟန္တာအရိယာပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်လေသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ အတိတ်အနာဂတ်ဆက်စပ်၍ စွဲလမ်းခြင်းကင်းစင် သွားလျက် ကြိယာစိတ်မျှ ဖြစ်နေသောအခါ သိမ်မွေ့သည့် ရုပ်နု ရုပ် ကလာပ်တို့နှင့် ထိုရုပ်နု ရုပ်ကလာပ် ဘလေးများကို ခံစားသည့် သိမ်မွေ့လှ သော ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ (ဝါ) နာမ်နုကလေးတို့ကို အနိစ္စအနေ၊ ဒုက္ခ အနေ၊ အနတ္တအနေဖြင့် မြင်စရာ ရှုစရာ မရှိတော့ချေ။ ဤသည်ကိုပင် “သန္တတိပညတ်” ကင်းသွားသည်၊ ကြေသွားသည်ဟု ခေါ်ပေသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သန္တတိပညတ် ကင်းစင် သွားသောကြောင့် ရုပ်နဲ့ နာမ်နဲ့တို့ကို မြင်လိုချင်မှုအစွဲ၊ ရှုလိုချင်မှု အစွဲမရှိတော့၊ မြင်လိုချင် ရှုလိုချင်မှု မရှိတော့သောကြောင့် ရုပ်နဲ့-နာမ်နဲ့တို့ကို မြင်ရန် ရှုရန်လည်း မလိုတော့၊ မြင်ရန် ရှုရန်လည်း မရှိတော့၊ မြင်ရန် ရှုရန် မရှိခြင်းကြောင့် နောက်ဆုံး ကျန်နေသည့် ဥပက္ခာဝေဒနာကို ခံစားမှုလည်း မရှိတော့*မြင် ချင် ရှုချင်မှု အစွဲမရှိတော့သောကြောင့် မြင်စရာ၊ ရှုစရာ၊ စူးစမ်း အား ထုတ် ကြိုးပမ်းစရာလည်း မရှိတော့ချေ။

ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ရဟန်းတို့....ဤသို့မြင်သော အကြား အ မြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ဝေဒနာ၌လည်း ငြီး ငွေ့၏။ သညာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ဝိညာဏ်၌ လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် တပ်မက်မှုကင်း၏။ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်း ကြောင့် (ကိလေသာမှ) လွတ်၏။ (ကိလေသာမှ) လွတ်သော် (ကိလေ သာမှ) လွတ်ပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေမှု ကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤ(မဂ်ကိစ္စ)အလို့ငှာ တပါးသော ပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီဟု ဆို၏” ဟူ၍ ဗုဒ္ဓက ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရရှိလာသော စိတ်အခြေအနေ (ဝါ) အမြင်သည် ခန္ဓာငါးပါး ကို စူးစမ်းယင်း ရှုထောင့်သစ်မှ တွေ့မြင် ရရှိလာသော အမြင်ပင် ဖြစ်လေ သည်။ (ဝါ) အသိတရားပင် ဖြစ်လေသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုက္ခသစ္စာကို အကြွင်းမဲ့ပိုင်းခြား သိမြင်သော ကြောင့် သမဒယ၏ သန္တတိပညတ်အနေ ဖုံးကွယ်လှည့်စားမှု ဟူသမျှမှ (ဖုံး ကွယ်လှည့်စားမှုအမှန်ကို သိမြင်သောကြောင့်) လုံးဝလွတ်မြောက် သွားပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ....လောက၌ ကြုံတွေ့ ရတတ်သည့် လာဘ် ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အခြေအရံများခြင်း၊ အခြေအရံ မဲ့ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း တည်းဟူသော လောကဓံ တရားတို့ကို အောင်နိုင်သူ ဖြစ်ပြီဖြစ်သည်။ လောကဓံတို့ကို အောင်နိုင်သူ ဖြစ်ပြီဆိုလျှင် ဘဝကို အဆိုးဘက်မှ ရှုမြင်ခြင်းလည်းမရှိ၊ အကောင်းဘက်မှ ရှုမြင်ခြင်း လည်းမရှိတော့ပဲ အစွန်းတရား အယူအဆ အစုံ အစုံ တို့မှ လွတ်မြောက် သွားသည်။ ဘဝကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည့် အနေ ထင်မြင်ကာ စိတ်ဝမ်းညှိုး

*-ဒိဋ္ဌမ္မသုတ်-သဋ္ဌာယတနဝဂ်-ဝေဒနာသံယုတ်။

ထင်ခြင်းလည်း မဖြစ်တော့။ အားငယ်ခြင်း၊ အားကိုးရာမဲ့ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ငြီးငွေ့ခြင်း တို့လည်း မဖြစ်တော့။ သေခြင်းတရားကို ထိတ်လန့်ခြင်းတို့လည်း မရှိတော့။ ထိုသို့ သေခြင်းတရားကို ထိတ်လန့်ခြင်း မရှိတော့သောကြောင့် သေခြင်းတရားကို ရှင်ဆိုင်ရန် ပြင်ဆင်အားတင်းနေဖို့လည်း မလိုတော့ဘဲ ပကတိ တည်ငြိမ် ခိုင်ခံ့လျက်ရှိ၏။ ဤအဖြစ်ကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဥဒါန်းကျူးရင့်ခဲလေသည်။

“ကျောက်တောင်ကြီးသည် မတုန်မလှုပ် ကောင်းစွာ တည်သကဲ့သို့ ဤအတူ ရဟန်းသည် မောဟကုန်ခြင်းကြောင့် ကျောက်တောင်ကြီးကဲ့သို့ မတုန်မလှုပ်”*

“အကြင်ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည် ကျောက်တောင်နှင့် တူသည်ဖြစ်၍ တည်၏။ မတုန်မလှုပ်။ တပ်စွန်းဖွယ်အာရုံ၌ အမျက်မထွက်၊ အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဤသို့ ပွားများပြီးဖြစ်၏။ ယင်းသို့ စိတ်ကို ပွားများပြီး ဖြစ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သို့ ဆင်းရဲသည် အဘယ်မှာ ကပ်ရောက်နိုင်ပါမည်နည်း။”**

* သာရိပုတ္တသုတ်-နန္ဒဝဂ်-ဥဒါန်း
** ယက္ခပဟာရသုတ်-မေဃယဝဂ်-ဥဒါန်း

အခန်း [၁၀]

သိခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ခြင်း

ဗုဒ္ဓဒဿနအလိုအရ ခန္ဓာငါးပါး၌ ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း (ဝါ) သမုဒယ၏ ဖုံးကွယ်လှည့်စားမှုကို သိမြင်ခြင်းသည် ဒုက္ခသဘောမှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟု ဖြစ်သည်။ စင်စစ် လူသတ္တဝါတို့သည် ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟူ၍ အမှန်မသိမှုကြောင့် ဒုက္ခရောက်နေခြင်း ဖြစ်ပေရာ အကယ်၍ ဒုက္ခကို ဒုက္ခဟူ၍ အမှန်သိမြင်ပါက ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။

ရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ဒုက္ခဟူ၍ အမှန်ထိုးထွင်း ပိုင်းခြားသိသူဖြစ်၏။ အဆုံးစွန်အားဖြင့် “ဒုက္ခ”ဟု ရှုမြင် ယူဆချက်၌လည်း ငြီးငွေ့ကာ စွဲလမ်းခြင်း မရှိတော့ချေ။

“ကျွန်ုပ်၌ မည်သည့် အစွဲအလမ်းမျှ မရှိပါ” ဟု ပြောဆိုသောသူသည် စင်စစ် အစွဲအလမ်းရှိသေးသူ ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ့ကိုယ်သူ အစွဲအလမ်းမရှိသူဟု မှတ်ထင်ယူဆနေခြင်း၌ပင် စွဲလမ်းနေသောကြောင့် ပင်တည်း။ အကယ်၍ အစွဲအလမ်းဟူ၍ လုံးဝမရှိပါက “ကျွန်ုပ်၌ မည်သည့် အစွဲအလမ်းမျှ မရှိပါ” ဟု ပြောလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ စင်စစ်သော်ကား မိမိတွင် မည်သည့် အစွဲအလမ်းမျှမရှိဟု ရှုမြင်ခြင်း၊ ယူဆခြင်း၌ စွဲလမ်းမှု(မာန) ကုန်ပါမှ အစွဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သူ၊ အစွဲအလမ်းမရှိသူဖြစ်၏။ ရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပဒါန်ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခပင်တည်းဟု သိရှိမှုမက ထိုအသိ၊ ထိုအယူအဆ သဘောတရားတို့ကို စွဲလမ်းနေခြင်းမှလည်း လွတ်မြောက်သွားသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သုခဝေဒနာနှင့် ကြံလာလျှင်လည်း သုခဝေဒနာကို စွဲလမ်းခြင်းမရှိ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနာနှင့် ကြံလာလျှင်လည်း

(ဒဿနအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဗုဒ္ဓဝေဒနာကို စွဲလမ်းခြင်းမရှိ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကြုံလာလျှင်လည်း ဥပေက္ခာဝေဒနာကို စွဲလမ်းခြင်း မရှိတော့ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန္တာအရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုက္ခသစ္စာကို အကြွင်းမဲ့ ပိုင်းခြား သိမြင်၍ ခန္ဓာငါးပါး၌ အစွဲဟူသမျှ ကင်းပြတ် သွားမှုကြောင့် “တြိယာစိတ်” မှသာ ဖြစ်လျက်ရှိသောကြောင့်ပင်တည်း။ တြိယာစိတ်မျှ ဖြစ်လျက်ရှိသော ကြောင့် အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော “အနုသယ တ်လေသာ” တို့ ဖြစ်နိုင်ခွင့်သည်လည်း ရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌ မရှိ တော့ချေ။

လူသတ္တဝါသည် ဒုက္ခသစ္စာကို ခန္ဓာငါးပါး၌ အမှန်ပိုင်းခြား မသိ မြင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာငါးပါး၌ ငြီးငွေ့ခြင်းသည် မဖြစ်။ ခန္ဓာ ငါးပါး၌ ငြီးငွေ့ခြင်းမဖြစ်သမျှ ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာငါးပါး၌ အစွဲမကုန် ချေ။ ခန္ဓာငါးပါး၌ အစွဲမကုန်သူအား “ရုပ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ပြင်းစွာပူပန်မှုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာ၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း တစ်မျိုး တစ်ဖုံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ပြင်းစွာ ပူပန်မှုတို့သည်လည်းကောင်း၊ သညာ၏ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ပြင်းစွာ ပူပန်မှုတို့သည်လည်းကောင်း၊ သင်္ခါရတို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ပြင်းစွာ ပူပန်မှုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ် ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ပြင်းစွာ ပူပန်မှုတို့သည်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ၏။”*

သင်္ခါရတရားတို့သည် ပင်ကို ပကတိ အားဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကို ဆောင်လျက်ရှိရကား သင်္ခါရတရားတို့အတွင်း၌ အကျုံးဝင် သော လူသည်လည်း ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကို ဆောင်လျက်ရှိ၏။ ထိုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောသည် မည်သည့်တန်ခိုးရှင်၊ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမှ ဖန်တီးထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူ့သဘောကို သူဆောင်လျက် ရှိ၍ ယင်း ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို မပြောင်းလဲအောင် မည် သူကမျှ ဖန်တီးခြင်းငှာလည်း မတတ်နိုင်ချေ။

* နကုသပိဘုသုတ်-နကုသပိတုဝဂ်-ခန္ဓသံယုတ်

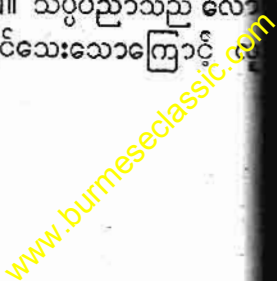

ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကြောင့် လူ့ဘဝ အိုမင်းခြင်း သဘောသည် လည်းကောင်း၊ နာခြင်းသဘောသည် လည်းကောင်း၊ သေခြင်းသဘော သည်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာမြဲဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် လူသည် မအိုချင် မနာချင်၊ မသေချင်ပေ။ ထိုအခါ အိုခြင်းနှင့် မအိုချင်မှု၊ နာခြင်းနှင့် မနာချင်မှု၊ သေခြင်းနှင့် မသေချင်မှုတို့ ဆန့်ကျင်ရကား လူသည် မကျေနပ်ခြင်း၊ ညည်းတွားရခြင်း၊ တွေ့ဝေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းဒုက္ခတို့ ဖြစ်ရ၏။

ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကြောင့် လူတွင် ချစ်ခင် နှစ်လိုအပ်သော အရာ၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သော သူတို့နှင့် ကွဲကွာခြင်း၊ ခွဲခွာရခြင်း သည် ဖြစ်ပေါ်လာမြဲဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် လူသည် ချစ်ခင် နှစ်လိုအပ်သော အရာ၊ ချစ်ခင် နှစ်လိုအပ်သော သူတို့နှင့် မကွဲကွာချင်၊ မခွဲခွာချင်ပေ။ ထိုအခါ ကွဲကွာခြင်း၊ ခွဲခွာခြင်းနှင့် မကွဲကွာလိုခြင်း၊ မခွဲခွာ လိုခြင်းတို့ ဆန့်ကျင်ရကား လူသည် မကျေနပ်ခြင်း၊ ညည်းတွားရ ခြင်း၊ တွေ့ဝေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း ဒုက္ခတို့ဖြစ်ရသည်။ ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကြောင့်ပင် လူသည် မချစ်ခင် မနှစ်လိုအပ်သောအရာ၊ မချစ် ခင် မနှစ်လိုအပ်သော သူတို့နှင့် အတူတကွနေရခြင်း၊ ကြုံတွေ့ရခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာမြဲ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ အတူတကွနေရခြင်း၊ ကြုံတွေ့ရခြင်းနှင့် အတူတကွ မနေလိုခြင်း၊ မကြုံတွေ့လိုခြင်းတို့ ဆန့်ကျင်ရကား လူသည် မကျေနပ်ခြင်း၊ ညည်းတွားခြင်း၊ တွေ့ဝေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်း ပူဆွေခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်း ဒုက္ခတို့ ဖြစ်ရသည်။

အိုမင်းခြင်းသည် ရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်၍ ထိုအိုမင်းခြင်း ရောဂါကို ကုစားနိုင်ပါက နာခြင်းသဘော၊ သေခြင်းသဘောတို့ကိုလည်း ဟန့်တား နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆကာ သိပ္ပံပညာရှင်များသည် အိုမင်းခြင်းနှင့် ဆိုင်သော ပညာရပ် (ဇရာဗေဒ)ကို လေ့လာ စူးစမ်းလျက်ရှိ၏။ သိပ္ပံပညာသည် လော လောဆယ်အားဖြင့် အိုမင်းခြင်းကို မကုစားနိုင်သေးသောကြောင့်

၁။ Gerontology.

သိမြင်ခြင်းနှင့်လွတ်မြောက်ခြင်း

သည် ရနိုင်သမျှဆေးအမျိုးမျိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနေအထိုင်အမျိုးမျိုးဖြင့်လည်းကောင်း အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကို တွန်းလှန်လျက်ရှိသည်။ နယူခိုင်ခုံသွက်လက်သော ဟန်ပန်မူရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖြီးလိမ်းခြယ်သဖြင့်ဆင်မှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသက်ကိုလျှော့ပြောခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အလုပ်အကိုင်များ၊ ဝါသနာများ၊ ပျော်ရွှင်မှုများဖြင့် လည်းကောင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကို ရှောင်တိမ်းလျက် ရှိသည်။ ထို့အပြင် ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သော၊ အကြိုက် ဝါသနာနှင့်ကိုက်ညီသော အလုပ်အကိုင် ရာထူးဌာနနန္တရ၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သော စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သော အဆွေခင်ပွန်း အပေါင်းအဖော် တို့နှင့် အတူတကွ နေနိုင်အောင်လည်း လူသည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လျက် ရှိ၏။ မချစ်ခင် မနှစ်လိုအပ်သော အလုပ်အကိုင်၊ မကျေနပ်ဖွယ်သော လခ၊ ရာထူးဌာနနန္တရ၊ မချစ်ခင် မနှစ်လိုအပ်သော စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ မချစ်ခင် မနှစ်လိုသော အဆွေခင်ပွန်း အပေါင်းအဖော် အကြီးအကဲ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တို့နှင့်အတူ မနေရအောင်၊ မကြုံတွေ့ရအောင်လည်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်လျက်ရှိ၏။

သို့ရာတွင် မိမိ လိုလားချက်တို့အတွက် လူ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုသည် ဆုံးခန်းတိုင်သည် ဟူ၍ မရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်လျှင် မည်သည့်အခါမျှ လိုလားချက် ပြည့်သည်ဟူ၍ မရှိသောကြောင့် ဖင်တည်း။ သိပ္ပံပညာသည် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း စသည့်ရုပ်ခန္ဓာ၏ ရောဂါများကို ကုစားနိုင်ကောင်း ကုစားနိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်း မည်သည့်အခါ၊ မည်သည့် အခြေအနေတွင်မျှ အလိုပြည့်သည်ဟူ၍ မရှိသော စိတ်၏ရောဂါကိုမူ ကုစားနိုင်အံ့မထင်ချေ။ လူအဖြစ်ဖြင့် မအို၊ မနာ၊ မသေရသော ဘဝကို ရသည်ပင်ထားဦးတော့၊ ထိုအဖြစ်-ထိုဘဝမျိုးကို ရပြန်သည့် အခါတွင်လည်း ထိုလူ့ အဖြစ်-ထိုလူ့ ဘဝထက် သာလွန်သောဘဝ ထစ်မျိုးမျိုးကို လိုလားတောင့်တဦးမည်ဖြစ်၏။ အခြားအခြားသောကမဂုဏ်အာရုံတို့ကိုလည်း တောင့်တဦးမည် ဖြစ်၏။ လူသည် “အသပြာမိုးဇွာ သွန်း ပေး သော်လည်း ကာမတို့၌ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်မှု မရှိရကား (တောင့်တတိုင်း မရပါက ဆင်းရဲဖြစ်ရသည့်ထူးစံအတိုင်း) စိတ်၏ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ ဖြစ်ပေလိမ့်ဦးမည်သာတည်း”* အလိုမပြည့်သော ရောဂါစွဲဝင်နေ

* ဧဒုပဒ ၁၈၆-၁၈၇

၁၃၆ နန္ဒာသိန်းခံ ဘဝအခိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သောစိတ်ကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်ရပုံကိုဗုဒ္ဓက အောက်ပါစကားဖြင့်ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။

“ရဟန်းတို့... ရောဂါတို့သည် ဤနှစ်မျိုးတို့တည်း။ အဘယ်နှစ်မျိုးတို့နည်းဟူမူ ကိုယ်၌ဖြစ်သောရောဂါ၊ စိတ်၌ဖြစ်သော ရောဂါတို့တည်း။ ရဟန်းတို့...တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကိုယ်၌ဖြစ်သော ရောဂါမရှိခြင်းကိုဝန်ခံကုန်သောသတ္တဝါ၊ နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ငါးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဆယ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ အနှစ် နှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ အနှစ်ငါးဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ သို့မဟုတ် နှစ်တစ်ရာလွန် ကာလပတ်လုံး၊ ရောဂါမရှိခြင်းကို ဝန်ခံကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို တွေ့မြင်ရကုန်၏။ ရဟန်းတို့...ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မှတစ်ပါး ခဏမျှလည်း စိတ်၌ ဖြစ်သောရောဂါ မရှိခြင်းကို ဝန်ခံသောသတ္တဝါတို့ကိုမူကား လောက၌ အလွန်တွေ့မြင်ရခဲကုန်၏။”*

သင်္ခါရဓမ္မ၏ အသင်းဝင်ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားသည် အစဉ် ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်သော သဘောကို ဆောင်နေရကား လူ၏ ချမ်းသာသုခ ခံစားမှုသည်လည်း ယာယီမျှသာ ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ လိုလားတောင့်တသော အရာ၏ ပြည့်စုံလာမှု အခိုက်အတန့်၌သာ လျှင် ချမ်းသာသုခခံစားမှုသည် ဖြစ်ပေါ်၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်အခါတွင် ထိုချမ်းသာသုခဟု ထင်မြင်ခံစားခြင်းသည် ငြီးငွေ့ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်းသို့ ပြောင်းလဲသွားပြန်သည်။

မျက်စိက လိုလား တောင့်တနေသော အမြင်ကို မြင်ရလျှင် လူသည် ချမ်းသာ၏။ သို့ရာတွင် လူသည် ထိုအမြင်ကို ကြာရှည် မြင်နေရသောအခါ ထိုအမြင်၌ ရိုးသွားပြန်သည်။ အသစ် အသစ် မြင်လိုပြန်သည်။ အသစ် အသစ် မြင်လိုသော အမြင်တို့ကို မမြင်ရသောအခါ လူသည် မကျေမနပ်နှင့် ဆင်းရဲရပြန်သည်။ နားက လိုလားတောင့်တသော အကြားကို ကြားရလျှင် လူသည် ချမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအကြားကို ကြာရှည်နာကြားနေရသော အခါတွင် ထိုအကြား၌ ရိုးသွား

* ရောဂါသုတ်-ဣန္ဒြိယဝဂ်-အဂီတ္တရနိကာယ်။

(ဒေသမအကြိမ်)

သိမြင်ခြင်းနှင့်လွတ်မြောက်ခြင်း

ပြန်သည်။ အသစ်အသစ် ကြားလိုပြန်သည်။ အသစ်အသစ် ကြားလိုသော အရာကို မကြားရသောအခါ လူသည် မကျေမနပ်နှင့် ဆင်းရဲရဲပြန်သည်။ နှာခေါင်းက လိုလားတောင့်တသော အနံ့ကို နမ်းရှူရလျှင် လူသည် ချမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအနံ့ကို ကြာရှည် နမ်းရှူနေရပြန်သောအခါ ထိုအနံ့၌ ရိုးသွားပြန်သည်။ အသစ်အသစ် အနံ့တို့ကို နမ်းရှူလိုပြန်သည်။ အသစ်အသစ် နမ်းရှူလိုသော အနံ့တို့ကို မနမ်းရှူရသောအခါ လူသည် မကျေမနပ်နှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်ရ ပြန်သည်။ လျှာက လိုလား တောင့်တသော အစာကို စားရလျှင် လူသည် ချမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအစားကို ကြာရှည် စားနေရသော အခါတွင်မူ ထိုအစား၌ ရိုးသွားပြန်သည်။ အသစ်အသစ် စားလိုပြန်သည်။ အသစ်အသစ် စားလိုသော အစာတို့ကို မစားရသောအခါ လူသည် မကျေမနပ်နှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်ရသည်။ ကိုယ်က လိုလားတောင့်တသော အထိအတွေ့ကို ထိတွေ့ရလျှင် လူသည် ချမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် ထို အထိ အတွေ့ကို ကြာရှည် ထိတွေ့ရသော အခါတွင်မူ ထို အထိအတွေ့၌ ရိုးသွားပြန်သည်။ အသစ်အသစ် ထိတွေ့လိုပြန်သည်။ အသစ်အသစ် ထိတွေ့လိုသော အရာတို့ကို မထိတွေ့ရသောအခါ လူသည် မကျေ မနပ်နှင့် ဆင်းရဲ ရပြန်သည်။ စိတ်က လိုလားတောင့်တသော စိတ်ကူး အကြံအစည်တို့ကို စိတ်ကူးကြံစည် ရလျှင် လူသည် ချမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် ထို စိတ်ကူးအကြံအစည်တို့ကို ကြာရှည် စိတ်ကူး ကြံစည်နေရသော အခါတွင်မူ ထိုစိတ်ကူး အကြံအစည်တို့၌ ရိုးသွားပြန်သည်။ အသစ်အသစ် စိတ်ကူး ကြံစည်လိုပြန်သည်။ အသစ်အသစ် စိတ်ကူးကြံစည်လိုမှုကို စိတ်မကူးရ၊ မကြံစည်ရသော အခါ လူသည် မကျေမနပ်နှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်ရပြန်သည်။

ထိုမျှ မဟုတ်သေး၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ် ကြည်နူးဖွယ်၊ ချမ်းသာဖွယ်အဖြစ် ခံစားရသော အကြား၊ အမြင်၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အထိ၊ အကြံ အစည်တို့ မရိုးမိ၊ မဟောင်းမိ သင်္ခါရ ဓမ္မ၏ ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကြောင့် ထိုအမြင်၊ အကြား စသည်တို့ကို စွန့်လွှတ်ခွဲခွာ ရခြင်းကိုလည်း လူသည် ကြုံတွေ့လာရ၏။ ချစ်၍၊ မြတ်နိုး၍မှ မဝသေးမီ ချစ်သောသူ၊ မြတ်နိုးသောအရာတို့ ဆုံးပါး ပျက်စီးသွားခြင်း မျိုးကိုလည်း လူသည် ကြုံတွေ့ရ၏။ ထိုအခါ ချမ်းသာစံစားမှု၏ မမြဲ

(ဒေသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ချမ်းသာစံစားမှုကို အမြဲဖြစ်နေလိုမှု၊ ချမ်းသာခြင်းမှ မရွေးလျော့ သွားစေလိုမှုတို့ ဆန့်ကျင်ရကား လူသည် ပြင်းစွာ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ ဖြစ်ရပြန်သည်။

ပြောင်းလဲခြင်း သင်္ခါရသဘော ရှိနေသမျှ လူ၏ ဖြစ်လို ဆန္ဒနှင့် လွှဲချော်စွာ ဖြစ်လာမှုတို့သည် အစဉ်ရှိနေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဖြစ်လိုခြင်းရှိပါလျက် မဖြစ်လာခြင်း၊ မဖြစ်လိုပါလျက် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းစသည့် ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောတို့သည်လည်း အစဉ်ရှိနေမည်သာဖြစ်သည်။ ဂျာမန်ဒဿန ပညာရှင်ကြီး ရှူပင်ဟောင်ဝါသည် “ဖြစ်လို ဆန္ဒနှင့် မကိုက်ညီခြင်းဟူသမျှဒုက္ခ” ဟု သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ အိုခြင်း သဘောကို မအိုစေရန် ဖန်တီးနိုင်မှု၊ အစိုးရမှု မရှိရကား လူသည် အိုခြင်း သဘောကို မအိုပါစေလင့်ဟု တောင့်တခြင်းငှာ မရနိုင်ချေ။ ထို့အတူ နာခြင်း သဘော၊ သေခြင်းသဘောတို့ကိုလည်း မနာစေရန် မသေစေရန်၊ ဖန်တီးနိုင်မှု၊ အစိုးရမှု မရှိရကား လူသည် နာခြင်း သဘောကို မနာပါစေလင့် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သေခြင်းသဘောကို မသေပါစေလင့် ဟူ၍လည်းကောင်း တောင့်တခြင်းငှာ မရနိုင်ချေ။

ထိုနည်းအတူ ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သောအရာ၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သော သူတို့နှင့်ချည်း အတူတကွ နေထိုင်ဆုံးဆည်းရန် ဖန်တီးနိုင်မှု၊ အစိုးရမှု မရှိရကား လူသည် ချစ်ခင်နှစ်လိုအပ်သောအရာ၊ ချစ်ခင် နှစ်လိုအပ်သော သူတို့နှင့်ချည်း အတူတကွ နေထိုင် ဆုံးဆည်းရစေဟု ဘောင့်ဘခြင်းငှာ မရနိုင်ချေ။ လူသည် မိမိလိုချင်သည်ကိုမရ၊ ရသော အရာကိုလည်း မလိုချင်၊ မျှော်လင့်သည်ကမဖြစ်၊ မမျှော်လင့်သော အရာကဖြစ် စသည့် ဆန့်ကျင် လွဲချော်မှု သဘောတို့ကိုသာ အစဉ် ကြုံတွေ့လျက်ရှိသည်။ ဂျာမန်ဒဿနပညာရှင်ကြီး ဟေဂယ်က “ငါသည် စားနိုင်သောအခါက မစားနိုင်ခဲ့၊ စားနိုင်သောအခါတွင်မူ မစားနိုင်တော့ပြီ” ဟု သူ၏ ဒိုင်ယာလက်တစ် သဘောကိုရည်ညွှန်းသည့်အနေဖြင့်ဖော်ပြခဲ့၏။ နုပျိုစဉ်အချိန် စားနိုင် ဝါးနိုင်တုန်း အခါကမူ စားချင်ဝါးချင်သော အစားအစာတို့ကို ငွေကြေး မချမ်းသာ၍ မစားခဲ့ရ၊ ငွေကြေးချမ်းသာ၍ စားလိုရာကို ဝယ်ခြမ်းစားနိုင်သော အခါတွင်မူ အိုမင်းရင့်ရော်ပြီ ဖြစ်ရကား သွားတို့က ကြော့ကုန်သော

၁ Arthur Schopenhauer (1788-1860)

(ဒဿမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

သိမြင်ခြင်းနှင့်လွတ်မြောက်ခြင်း

ကြောင့် စားနိုင်ဝါးနိုင်ခြင်း မရှိတော့။ အိုမင်းသောလျှာကလည်း အရသာကို ကောင်းစွာ မခံစားနိုင်တော့သော အဖြစ်ကိုလည်း လူသားသည် ငြိမ်ရ၏။ ရွယ်နုချိန် ပျော်နိုင်ပါးနိုင်ချိန်ကမူ ပစ္စည်းဥစ္စာမှစ၍ အမျိုးမျိုး အဆင်မပြေမှုတို့ကြောင့် ချစ်သူ၊ ခင်သူ၊ ချစ်သောအရာ၊ မြတ်နိုးသောအရာ တို့နှင့် မပျော်ခဲ့ရ။ ပစ္စည်းဥစ္စာမှစ၍ အကြောင်းအမျိုးမျိုး အဆင်ပြေသာသောအခါတွင်မူ အိုမင်း ရင့်ရော်ပြီ ဖြစ်ရကား ပျော်ချင်၊ ပါးချင် စိတ်တို့ မရှိတော့သောအဖြစ်၊ ပျော်နိုင်ပါးနိုင်သော စွမ်းအင် မရှိတော့သော အဖြစ်ကိုလည်း လူသားသည် ကြုံရတတ်၏။ လူ့ဘဝသည် ဘယ်အခါမျှ ဖြစ်လိုရာ မဖြစ်သောကြောင့် မကျေမနပ်နှင့် ဒုက္ခရောက်ရသော ဘဝပင် ဖြစ်၏။ ဤသည်ကိုရည်ရွယ်၍ ဗုဒ္ဓက “အလိုရှိအပ်သည်ကို မရခြင်းသည် ဇုက္ခတည်း”* ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ထိုသို့ လူ၌ ဒုက္ခ အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ အမှန်မမြင်မှု၊ အမှားစွဲလမ်းမှု ကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ အမှန်မမြင်နိုင်မှု၊ အမှားစွဲလမ်းမှုကြောင့် လူသတ္တဝါသည် မဟုတ်ကို အဟုတ်ထင်၊ ဒုက္ခကို သုခထင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ရပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဥဒါန်းစကား ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

“မသာယာအပ်သော သဘောတရားသည် သာယာ ဖွယ်အသွင်သဘောဖြင့်လည်းကောင်း၊ မချစ်ခင်အပ်သော သဘောတရားသည် ချစ်ခင်ဖွယ် အသွင်သဘောဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲသော သဘောတရားသည် ချမ်းသာဖွယ် အသွင် သဘောဖြင့် လည်းကောင်း၊ မေ့လျော့နေသူကို လွှမ်းမိုးဖိစီး၏။”**

အချို့သော ဘာသာရေးပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကာမဂုဏ်တို့ကိုအစွမ်းတုန် ခံစားခြင်းဖြင့် အစွဲအလမ်းကို ဖြတ်တောက်ကြသည်။ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ခံစားချင်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို အစွမ်းကုန် ခံစားခြင်းဖြင့် ထိုကာမဂုဏ်တို့၌ ငြီးငွေ့ကာ စွဲလမ်းတပ်မက်မှု ကုန်သွားရန်ပင် ဖြစ်၏။ အချို့ကလည်း ကာမဂုဏ်ခံစားလိုသောစိတ်ကို အစွမ်းကုန်ချုပ်တည်းချိုး

* ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနသုတ်-ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနဝဂ်-သစ္စသံသုတ်
 ** သုပ္ပဝါသာသုတ်-မုစလိန္ဒဝဂ်-ဥဒါန်း။

(ဝေမအကြိမ်)

၁၄၀ နန္ဒာသိန်းဇံ အဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်အဝသစ္စာ

နှိမ်ခြင်းဖြင့် အစွဲအလမ်းကိုဖြတ်တောက်ကြသည်။ သူတို့၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ချုပ်တည်းခြင်းဖြင့် စွဲလမ်းတပ်မက်မှုကို ပယ်သတ်ရန်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဂျိန်းဘာသာ မှ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် စွဲလမ်းတပ်မက်မှု မဖြစ်အောင် ကိုယ်၌ အဝတ်ကို မဝတ်၊ အစာကို လက်ဖြင့်ပင် ယူ၍မစားဘဲ ခြိုးခြံ စွာ ကျင့်ကြံကြသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓသည် ကာမဂုဏ်တို့ကို အစွမ်းကုန် ခံစားပစ်သောနည်းနှင့် ချုပ်တည်းသော နည်းတို့ဖြင့် အစွဲအလမ်းကို ပယ်သတ်နိုင်ခြင်းမရှိဟု (စမ်းသပ် ကြည့်သောအခါ) သိမြင်လာသည်။ ဗုဒ္ဓအလိုအရ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန် သိပါမှ အစွဲအလမ်းကို ပယ်သတ်နိုင်သည်ဟု တွေ့မြင်လာခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓဒဿန အလိုအရ “ဒုက္ခ”ဟု ခံစားခြင်း၊ ထင်မြင်ခြင်းသည် သမုဒယကြောင့် ဖြစ်၏။ သမုဒယမရှိပါက ဒုက္ခဟူ၍ ခံစားထင်မြင်ခြင်းသည် မရှိနိုင်ချေ။ ဘဝ၏ပင်ကို သဘာဝထဲ၌ ဒုက္ခသည် မရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ ရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကယ်၍ သမုဒယ ရှိလျှင် ဒုက္ခသည်ရှိ၍ အကယ်၍ သမုဒယမရှိလျှင် ဒုက္ခသည် မရှိနိုင်သော ကြောင့်ပင်တည်း။ သို့ဖြစ်၍....

- ၁။ ဘဝသည် ဆင်းရဲဒုက္ခသာ ဖြစ် ချေ သည် ဟု ယူဆခြင်း သည်လည်း မှားသော အစွန်းတရားဖြစ်၏။
- ၂။ ဘဝသည် ချမ်းသာ သုခ ဖြစ် သည် ဟု ယူဆ ခြင်း သည် လည်း မှားသော အစွန်းတရားဖြစ်၏။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအယူအဆများသည် သမုဒယကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူအဆများဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ “ဘဝ”သည် “ဘဝ” မျှသာ ဖြစ်သော်လည်း အမှန်မမြင်မှု၊ စွဲလမ်းမှု တည်းဟူသော သမုဒယကြောင့် ထိုဘဝကိုပင် အမျိုးမျိုး ယူဆ ထင်မြင် နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ....

- ၁။ ဘဝ၌ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဟု ထင်မြင် ယူဆခြင်းသည်လည်း မှားသော အစွန်းတရားဖြစ်၏။
- ၂။ ဘဝ၌ အဓိပ္ပာယ် မရှိဟု ထင်မြင် ခြင်းသည်လည်း မှား သော အစွန်းတရားဖြစ်၏။

၁ Jainism

(ဒဿမအကြိမ်)

သိမြင်ခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ခြင်း

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအယူအဆများသည်လည်း သမုဒယ
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူအဆများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။
သို့ဖြစ်၍....

- ၁။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လောကကို စိတ်ပျက်အားလျော့သော
အမြင်ဖြင့်ရှုမြင်သောဝါဒဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ
ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
- ၂။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည်လောကကိုအကောင်းဘက်မှရှုမြင်သော
သုခဝါဒ^၂ ဖြစ် သည် ဟု ထင် မြင် ယူဆ ခြင်း သည်
လည်းကောင်း မှားသော အစွန်းတရားများ ဖြစ်ကြ
သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအယူအဆများသည်လည်း သမုဒယ
ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူအဆများပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ရဟန္တာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၌
ဒုက္ခသစ္စာကို ထိုးထွင်းသိမြင်မှုကြောင့် သမုဒယ၏ အနှောင်အဖွဲ့ အဖုံး
အကွယ် အပိတ် အပင် အလှည့် အစား ဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သွားပြီ
ဖြစ်သည်။ အစွန်းတရားဟူသမျှမှလည်း လွတ်မြောက်၍ ပကတိငြိမ်းအေး
ခြင်းကိုလည်း ရလျက်ရှိပြီဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပကတိ ငြိမ်းအေးခြင်းကိုပင်
“နိဗ္ဗာန်”ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

၁ Pessimism

၂ Optimism

(ဒသမအကြိမ်)

အပိုင်း (၄)

ဒုတိယဘဝသစ္စာ

အကြင် စစ်သူရဲ တစ်ယောက်သည် စစ်မြေပြင်၌ စစ်သည်
ဗိုလ်ပါ တို့ကို အကြိမ် တစ်သန်း အောင်နိုင်ရာ၏။
အကြင် သူရဲကောင်းတစ်ယောက်သည်ကား ကိုယ်တွင်း
ကိလေသာကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ အောင်နိုင်ရာ၏။
ကိုယ်တွင်း ကိလေသာကို တစ်ကြိမ် အောင်နိုင်သော
ထိုသူသည်သာ စစ် အောင်နိုင်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး
ဖြစ်၏။

၁၀၃-ဓမ္မပဒ

(ဒသမဇာတ်ကြိမ်)

ဇာနည် [၁၁]

တဝဖြစ်ပေါ်မှု၏ အကြောင်း
အကြောင်းတရား

ဗုဒ္ဓသည် “တဏှာ” ကို ဒုတိယ ဘဝသစ္စာဖြစ်သော သဗ္ဗဒယ သစ္စာအဖြစ် ရွှေ့ဘင်၍ ဖော်ပြခဲ့၏။ ထိုသို့ဖော်ပြခြင်းကို ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် ပထမဆုံး တရားဦး*အဖြစ် ဟောကြားသော “ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်” ၌ တွေ့ရလေသည်။

“ရဟန်းတို့... ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရားတည်း။ အကြင်တဏှာသည် ဘဝသစ်၌ဖြစ်စေတတ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ထိုထိုအာရုံ၌ လွန်စွာနှစ်သက်တတ်၏။ ထိုတပ်မက်မှု “တဏှာ” ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမ၌ တပ်မက်မှု “ကာမတဏှာ”၊ သံသတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်သော တပ်မက်မှု “ဘဝတဏှာ”၊ ဥဒစ္ဆဒိဋ္ဌိနှင့် တကွ ဖြစ်သော တပ်မက်မှု “ဝိဘဝတဏှာ” တို့တည်း။”**

ဗုဒ္ဓသည် ထိုသို့တဏှာကို ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းတရားအဖြစ် ဖော်ပြရာ၌....

* ပဗ္ဗာဂ္ဂတည်းဟူသော လူသားတို့ကို စတင်၍ဟောသောတရားဦးဟူ၍ ဤနေရာ၌ ဆိုလိုပါသည်။
** ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်-ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဝဂ်-သစ္စသံယုတ်

(ဒသမအကြိမ်)

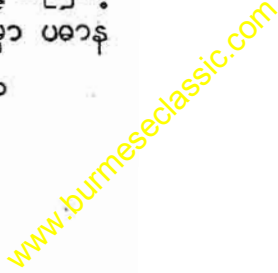
ယာခြင်း (ဒေါမနသ)၊ စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်း (ဥပယာသ)တို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။

“ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါန် ဒေသနာ၌ ဖော်ပြထားသော ကြောင်းကျိုး တရားအင်္ဂါ(၁၂)ပါးသည် မသိမှု “အဝိဇ္ဇာ” မှ အိုခြင်း-သေခြင်း “ဇရာ ရေဏ” အထိသာလျှင် ရေတွက်ထားခြင်းဖြစ်၏။ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း “သော က”၊ ငိုကြွေးခြင်း “ပရိဒေဝ”၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း “ဒုက္ခ”၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း “ဒေါမနသ”၊ စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း “ဥပယာသ” တို့ကိုမူ ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါန်ဖြစ်စဉ်၏ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ထည့်သွင်းရေတွက် ခြင်း မပြုချေ။ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း “သောက” စသည်တို့သည် အခြားသော လောကရှိ ဘဝများ.....ဥပမာ ဗြဟ္မာ့ဘဝ စသည်တို့၌ မရှိသော သဘော များ ဖြစ်သောကြောင့် ဘဝ အသစ်ဖြစ်မှု “ဇာတိ” ၏ ဧကန်မှချ အကျိုး တရားများ မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုသောက စသည်တို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါန် အင်္ဂါထဲ၌ ထည့်သွင်းရေတွက်မှု မပြုခြင်းဖြစ်၏။”*

ဖော်ပြပါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါန် ကြောင်းကျိုး ဆက်နွယ်မှု ဖြစ်စဉ်တွင် “အဝိဇ္ဇာ” ကို အစပထမပြု၍ “ဇရာ-မရဏ” အထိ အကြောင်းအကျိုး အင်္ဂါ (၁၂)ပါးကို(က)အကြောင်းတစ်ခုကြောင့် အကျိုးတစ်ခုသာ ဖြစ်သည့်ဟန် ဖြင့် ဖော်ပြထား၏။ ထို့ပြင် (ခ) အစနှင့်အဆုံးရှိသော နွယ်တန်းသဖွယ် မျဉ်းကြောင်းသဖွယ်လည်း ဖော်ပြထား၏။ သို့ရာတွင် တကယ် ပကတိဘဝ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါန်ဖြစ်စဉ်သည်တစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် တစ်ခုသော အကျိုးသာလျှင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖြစ်စဉ် မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းများစွာကြောင့် အကျိုးများစွာ ဆက်နွယ် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖြစ်စဉ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင်ပကတိဘဝ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသောပဋိစ္စသမုပ္ပါန် ဖြစ်စဉ်သည် အစနှင့်အဆုံးရှိသော နွယ်တန်းသဖွယ်၊ မျဉ်းခကြောင်းသဖွယ် မဟုတ်ဘဲ အစနှင့်အဆုံးဟူ၍ မရှိသော စက်ဝိုင်းသဖွယ် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ် နေသောအစဉ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဤအချက်များသည် အောက်တွင် တဖြည်း ဖြည်း ပေါ်လွင်ရှင်းလင်းသွားပေ လိမ့်မည်။

ကြောင်းကျိုးတရား အင်္ဂါ(၁၂)ပါးတွင် “မသိမှု အဝိဇ္ဇာကြောင့် အားထုတ်မှုသင်္ခါရတို့ဖြစ်သည်” ဆိုရာ၌ ‘မသိမှုအဝိဇ္ဇာ’ ဟူသည်မှာ ပဓာန

* မဟာစဉ်ဆရာတော်၊ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါန်တရားတော်ကြီး”၊ ပ၊ ၅-စာ-၃၃၁

၁၄၈ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဝိပွယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

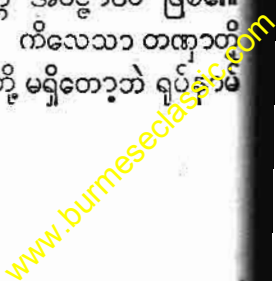
အားဖြင့် ဆင်းရဲတရား (၁၇) ဒုက္ခသစ္စာ၌ အမှန် မသိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌ အမှန် မသိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓသစ္စာ၌ အမှန်မသိခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်သော မဂ္ဂသစ္စာ၌ အမှန်မသိခြင်းကို လည်းကောင်း ဆိုလိုပေသည်။ အချုပ်အားဖြင့် အရိယာသစ္စာလေးပါး၌ အမှန်မသိခြင်းပင် ဖြစ်၏။

“အမှန်မသိခြင်း”ဟု ဆိုရာ၌လည်း (က) အမှန်တရား၊ ပကတိအရို တရားကို အမှန်အတိုင်း၊ ပကတိအရိုအတိုင်း မသိမြင်မှု (အပုဋ်ပတ္တိအဝိဇ္ဇာ) နှင့် (ခ) အမှန်တရား၊ ပကတိအရိုတရား ကို ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန်တလဲ့ မြင်မှု (မိစ္ဆာပုဋ်ပတ္တိအဝိဇ္ဇာ) ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ခန္ဓာငါးပါးသည် စင်စစ် ဒုက္ခအစုအဝေးသာလျှင် ဖြစ်ချေသည်ဟု အမှန်အတိုင်း၊ ပကတိအရိုအတိုင်း မသိမြင်မှုသည် အပုဋ်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာဖြစ်၍ ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခ အစုအဝေး ဖြစ်ပါလျက် ထိုဒုက္ခကို သုခအနေ ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန် မြင်နေခြင်းသည် မိစ္ဆာပုဋ်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာပင် ဖြစ်၏။

ဒုက္ခဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယတဏှာကို ဒုက္ခဖြစ်ပွားကြောင်း ဟု အမှန်အတိုင်း မသိမြင်ခြင်းသည် အပုဋ်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာဖြစ်၍ ထိုဆင်းရဲ ဖြစ် ပွားကြောင်းကိုပင် ချမ်းသာကြောင်းဟု ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန် ထင်မြင် ခြင်းသည် မိစ္ဆာပုဋ်ပတ္တိအဝိဇ္ဇာပင်ဖြစ်၏။ ခန္ဓာ များထဲ၌ ဆော့ လှောင်လို သော ကလေးငယ်သည် စင်စစ် ထိုသို့ ဆော့လှောင်လိုခြင်းသည် ဒုက္ခဖြစ် စေကြောင်း ဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းဟု အမှန်အတိုင်း မမြင်ဘဲ ပျော်စရာသုခဖြစ်ကြောင်းအနေ ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန် ထင်မြင်နေခြင်းမျိုး ကဲ့သို့ပင်။

ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓကို ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓဟု အမှန်မသိ ခြင်းသည် အပုဋ်ပတ္တိအဝိဇ္ဇာဖြစ်၍ ထိုအမှန် ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ (နိဗ္ဗာန်) ကို အမှန် ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ မဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထိုအမှန် နိဗ္ဗာန်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တို့ကိုမူ အမှန်နိဗ္ဗာန်တို့ ဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း ထင်မြင်ခြင်းသည် မိစ္ဆာပုဋ်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာပင် ဖြစ်၏။ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်မှာ အမှန်အားဖြင့် ကိလေသာ တဏှာတို့ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်း၊ ဘဝ အသစ်တစ်ဖန်တို့ မရှိတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်

ဖြစ်စဉ် ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲသွားခြင်းသဘောပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုသဘော အမှန်ကို မသိရကား အချို့က နိဗ္ဗာန်ဟူသည် လောကကို ဖန်ဆင်းပေးသော မဟာဗြဟ္မာကြီးထံ ပြန်လည်ရောက်ရှိခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြသည်။ အချို့က နိဗ္ဗာန်ဟူသည် နာမ်မရှိသောဘုံသို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြ၍ အချို့က ရုပ်မရှိသောဘုံသို့ ရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြသည်။ အချို့က နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ ကောင်းကင်ဘုံသို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြသည်။ အချို့က လူသတ္တဝါတို့သည် မဟာဗြဟ္မာကြီးတည်းဟူသော အတ္တကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်၍ ထို မဟာဗြဟ္မာကြီးနှင့် ပြန်လည်ပူးပေါင်းသွားခြင်းသည်ပင် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အချို့ကလည်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို အစွမ်းကုန် ခံစားနေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်အယူအဆအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေခြင်းသည် ပကတိ နိဗ္ဗာန်၏သဘောမှန် (ဝါ) နိရောဓသစ္စာကို အမှန်မသိမြင်မှု၊ ဆန့်ကျင် ပြောင်းပြန်မြင်မှု (အပွင့်ပတ္တိအဝိဇ္ဇာနှင့် မိစ္ဆာပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာ) တို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်(ဝါ)လမ်းစဉ် အမှန်၌ အမှန်အတိုင်း မမြင်မှုသည် အပွင့်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာဖြစ်၍ ထိုအကျင့်လမ်းစဉ်အမှန်ကို အမှားအကျင့် လမ်းစဉ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုအမှန်အကျင့်လမ်းစဉ်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အကျင့်လမ်းစဉ်တို့ကိုမှ မှန်သည်ဟု ထင်မြင်နေခြင်းသည် လည်းကောင်း မိစ္ဆာပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာပင်ဖြစ်၏။ မှန်သော အကျင့်လမ်းစဉ်သည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး (မဂ္ဂင်ကျင့်စဉ်) ပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး (၀၇) မဂ္ဂကျင့်စဉ်အမှန်ကို မသိရကား အချို့က မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းဆင်းရဲအောင်ကျင့်ရသော “အတ္တကိလမထ” ကျင့်စဉ်ကို မှန်သောကျင့်စဉ်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြသည်။ ပဓာနအားဖြင့် ထိုကျင့်စဉ်ကိုဗုဒ္ဓ၏လက်ထက်က ဂျိန်းဘာသာဝင်များ ကျင့်ကြ၏။အချို့ကလည်း လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို အစွမ်းကုန် ခံစားပစ်သော “ကာမသုခလိက” ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ကြသည်။ ပဓာနအားဖြင့် ထိုကျင့်စဉ်ကို ဗုဒ္ဓလက်ထက်က ချာဝကဂိုဏ်းသားများ ကျင့်ကြသည်။ ယင်းသို့ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာကျင့်စဉ် အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေခြင်းသည် ကျင့်စဉ်မှန်၊ နည်းမှန်ကို အမှန်

(ဒသမအကြိမ်)

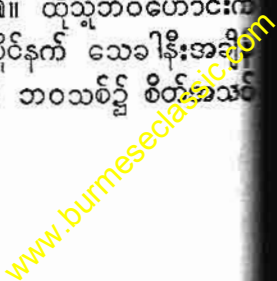
၁၅၀ နန္ဒာသိန်းခဲ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

မသိမှု(အပွင့်ပတ္တိ အဝိဇ္ဇာ)နှင့် ထိုကျင့်စဉ်အမှန်၊ နည်းအမှန်နှင့် ဆန့်ကျင် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ကျင့်စဉ်တို့ကိုမှ မှန်သည်ဟု ထင်မြင်မှု(မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာ)တို့ကြောင့် ဖြစ်၏။

ပဓာနအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို အမှန်မသိမှု၊ ဆန့်ကျင်ပြောင်းပြန် မြင်မှုအကြောင်းတို့ကြောင့် လူ့သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့၏ အသိအမြင်တို့သာ မှန်သည်၊ ကောင်းသည် ထင်ကာ ကိုယ်အားဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်မှု အမျိုး မျိုး (ကာယသင်္ခါရ)၊ နှုတ်အားဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်မှု အမျိုးမျိုး (ဝစီ သင်္ခါရ)၊ စိတ်အားဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်မှု အမျိုးမျိုး (စိတ္တသင်္ခါရ) စသည့် တစ်ခုမကသော အကျိုးတရားသင်္ခါရတို့ကို ပြုမှုအားထုတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်အားဖြင့် အားထုတ်ခြင်း အမျိုးမျိုး၌ ကောင်းသော ကုသိုလ်ကျိုးများကို ပေးစေတတ်သော အားထုတ်ခြင်းများ ရှိသကဲ့သို့ မကောင်းသော အကုသိုလ်ကျိုးများကို ပေးစေတတ်သော အားထုတ်ခြင်း များလည်းပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် “ပုညာဘိသင်္ခါရ” “အပုညာဘိ သင်္ခါရ” နှင့် “အာနေဇ္ဇာဘိသင်္ခါရ” တို့ကို အားထုတ်ခြင်းများ ဖြစ်နိုင်ကြ သည်။ ပုညာဘိသင်္ခါရ ဆိုသည်မှာ လောကီကောင်းကျိုးကို ပေးစေတတ် သော အားထုတ်မှုမျိုးဖြစ်၍ အပုညာဘိသင်္ခါရ ဆိုသည်မှာ မကောင်း ကျိုးကို ပေးစေတတ်သော အားထုတ်မှုမျိုး ဖြစ်၏။ အာနေဇ္ဇာဘိသင်္ခါရ ဆိုသည်မှာ အဂ္ဂပဇာန် ကုသိုလ်ကျိုးကို ပေးစေတတ်သော အားထုတ်မှု မျိုးဖြစ်၏။

ထိုသို့ အကောင်းအဆိုး အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့ကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဉ်သည် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအလိုအရ လူ့သတ္တဝါသည် သေ ခါနီးကာလ၌ မိမိပြုခဲ့၊ အားထုတ်ခဲ့သော အမှုကံတစ်မျိုးမျိုးသည် ထင် ပေါ်လာ၏။ ယင်းအမှုကံတို့ကို ပြုစဉ်က တွေ့ခဲ့ရသော ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ အာရုံ(ကမ္မနိမိတ်)တို့သည်လည်း ထင်ပေါ်လာ၏။ မိမိဖြစ်ရ မည့်ဘဝရှိ အခြေအနေအာရုံ (ဂတိနိမိတ်) တို့သည်လည်း ထင်ပေါ် လာ၏။ ထိုကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်တို့ အနက် တစ်မျိုးမျိုး ထင်ပေါ်နေ ခိုက် ဘဝဟောင်းက စိတ်အစဉ်သည်ပြတ်စဲသွား၏။ ထိုသို့ဘဝဟောင်းက စိတ်အစဉ်ပြတ်၍ သေလွန်(စုတေ)သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သေခါနီးအချိန် က ထင်ပေါ်ခဲ့သော အာရုံနိမိတ်ကို စွဲလမ်းလျက် ဘဝသစ်၌ စိတ်အသစ်

(ဒေသမအကြိမ်)

ဘဝဖြစ်ပေါ်မှု အခြေခံအကြောင်းတရား

ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုစိတ်သစ်(ပဋိသန္ဓေစိတ်)သည် ဘဝဟောင်းကပြုခဲ့၊ အားထုတ်ခဲ့သော ကံကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ဘဝဟောင်းက ပြုခဲ့အား ထုတ်ခဲ့သော ကံကြောင့်ပင်လျှင် ထိုစိတ်သစ် (ပဋိသန္ဓေစိတ်)နှင့် အတူ တကွ အကျိုးဝိပါက်စိတ် ဝိညာဉ်များသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် အကျိုးဝိပါက်စိတ် တို့ကိုပေါင်း၍ ရေတွက်လျှင် အရူပဝိပါက်-၄၊ ရူပဝိပါက်-၅၊ အကုသလဝိပါက်-၇၊ ကာမကုသလ ဝိပါက်-၁၆ ရှိသောကြောင့် အားလုံး (၃၂)ပါးရှိ၏။ ထိုသုံးဆယ်နှစ်ပါး သောဝိညာဉ်များသည် သင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ဝိညာဉ် များပေတည်း။

ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိသည့် ဝိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် နာမ်နှင့်ရုပ် သည်လည်း တစ်ပါတည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်လျှင် ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံဖြစ်သည့် ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ခံစားသော ဝေဒနာသည်လည်း အတူပူးတွဲဖြစ်၏။ အာရုံကို မှတ်သား သည့် သညာသည်လည်း အတူ ပူးတွဲဖြစ်၏။ ထိုအာရုံကို ထင်ရှားတွေ့သည့် ဖဿ၊ စေ့ဆော်သည့်စေတနာ၊ နှလုံးသွင်းသည့် မနသိကာရ အစရှိသော စေတသိက် နာမ်တရားများသည်လည်း အတူပူးတွဲဖြစ်ကြသည်။ မည်သည့် စိတ်ပင်ဖြစ်ဖြစ်...ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဖဿ၊ စေတနာ၊ မနသိကာရ အစရှိ သော စေတသိက် နာမ်တရားများသည် အတူ ပူးတွဲ၍ ပါဝင်သည်ချည်း ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိသည့် ဝိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်နာမ် တရားတို့သည် တစ်ပါတည်း လိုက်ပါဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။

ထို့အတူ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်လျှင် ထိုစိတ်နှင့်အတူ တစ်ပြိုင်နက်ပင် လျှင်သင်္ခါရဟူသောကံကြောင့် ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ၃ ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၀) သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ကမ္မဇရုပ်ကလာပ်ဆိုသည်မှာကံကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းဟု ဆိုလိုသည်။ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ “ဋီ” ခဏမှစ၍ စိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်း၏ “ဥပါဒ်”၊ “ဋီ”၊ “ဘင်” ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း အသစ်အသစ်ထပ်၍ ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ စိတ်၏ ဋီ ခဏကစ၍ ဖြစ်ပြီးသောရုပ်ထဲရှိ တေဇောဓာတ်က စိတ်၏ဥပါဒ်၊ ဋီ၊ ဘင် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း “ဥတုဇရုပ်” ကို ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိသည်။

၁ ဥတုဇရုပ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို အခန်း(၁၃)တွင် ရှင်းလင်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့ ပထမ ဘဝင်စိတ်၏ဥပါဒ် ခဏမှစပြီး စိတ်၏ဥပါဒ် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းတွင် “စိတ္တဇရုပ်” သည်လည်း ဖြစ်၏။ “အာဟာရဇရုပ်” မှာမူ မိခင်၏ကိုယ်မှ အာဟာရပျံ့နှံ့ စိမ့်ဝင်လာသည့် အခါမှ စ၍ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သို့ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ဥပါဒ် ခဏမှစ၍ စိတ်ရော၊ ဝေဒနာ အစရှိသည့် စေတသိက်နာမ်များရော၊ ကမ္မဇ၊ ဥတုဇ၊ စိတ္တဇအစရှိသည့် ရုပ်တရားများပါ ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။

ထိုနာမ်ရုပ်တို့ဖြစ်မှုကြောင့် အာယတန (မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဟူသော အာရုံခံ ဒွါရခြောက်ပါး) ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ မြင်မှု၌ မျက်စိအကြည်ကို စက္ခာယတန ဟုခေါ်၍၊ မြင်သိစိတ်ကို ‘မနာယတန’ ဟုခေါ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် မျက်စိအကြည်ရုပ်သည် အသိနာမ် မရှိသော ကိုယ်ထည်ရုပ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတဟု ခေါ်သော၊ အသက်ရုပ် မရှိသော ကိုယ်ထည်ရုပ်တို့၌လည်းကောင်း မဖြစ်နိုင်ချေ။ အသိနာမ်လည်း ရှိ၍ အသက်ရုပ်လည်းရှိသော ကိုယ်ထည်၌သာ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ တစ်ဖန် ထိုမျက်စိအကြည်ရုပ်သည် အစာအာဟာရ မရရှိသော ရုပ်၌လည်းမဖြစ်နိုင်ချေ။ မှီရာ တည်ရာ မရှိသော ဟင်းလင်းပြင်၌လည်း မဖြစ်နိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ အစာ အာဟာရကိုစားသုံး၍ အသက်ရှင်လျက် ရှိသော လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်ရှိ မျက်လုံးသားရုပ်ကိုမှီ၍ ဖြစ်ရ၏။

အပြန်အလှန်အားဖြင့် မနာယတနဟုခေါ်သော မြင်သိစိတ်သည် လည်း မျက်စိရုပ်မရှိလျှင် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ နှလုံးသွင်းမှု၊ ကြောင့်ကြစိုက်မှု၊ အဆင်းကိုတွေ့အောင် အာရုံပြုမှုတည်းဟူသော နာမ်တရားများ မရှိလျှင်လည်း မဖြစ်နိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ အသိနာမ်များနှင့်မှီရာ မျက်လုံးသား (ဘူတရုပ်)၊ ဇီဝိတရုပ်၊ အာဟာရရုပ်များကြောင့် မျက်စိအကြည်ဟူသော စက္ခာယတနသည် ဖြစ်ပေါ်လာရသကဲ့သို့ နှလုံးသွင်းမှု အစရှိသော တွဲဖက် နာမ်များနှင့် မှီရာ မျက်စိရုပ်ကြောင့် မြင်သိမှု မနာယတန သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။

ကြားသိမှု၌လည်း နားအကြည်ကို ‘သောတာယတန’ ဟု ခေါ်၍ ကြားသိစိတ်ကို ‘မနာယတန’ ဟု ခေါ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် နားအကြည် ရုပ်သည် အသိနာမ်များကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ မှီရာ နားရုပ်ကြမ်းနှင့်

(ဝေမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဇီဝိတ၊ အာဟာရရုပ်များကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ ကြားသိစိတ် မနာ
ထတနသည်လည်း တွဲဖက်နာမ်များနှင့် မှီရာ နားရုပ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
ရသည်။

နံသိမှု၌လည်း နှာခေါင်းအကြည်ကို 'ဆာနာယတန' ဟုခေါ်၍ နံသိ
စိတ်ကို 'မနာယတန' ဟု ခေါ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် နှာခေါင်း အကြည်ရုပ်
သည် အသိနာမ်များကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ မှီရာ နှာခေါင်းရုပ်ကြမ်း
နှင့်ဇီဝိတ၊ အာဟာရရုပ်များကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ နံသိစိတ် မနာ
ထတနသည်လည်း တွဲဖက်နာမ်များနှင့် မှီရာ နှာခေါင်းရုပ်ကြောင့် ဖြစ်
ပေါ်ရသည်။

စားသိမှု၌လည်း လျှာအကြည်ကို 'ဇိဝာယတန' ဟုခေါ်၍ အရသာ
ကို သိသည့်စိတ်ကို 'မနာယတန' ဟု ခေါ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် လျှာအကြည်
ရုပ်သည် အသိနာမ်များကြောင့်လည်းဖြစ်၍ မှီရာလျှာရုပ်ကြမ်းနှင့် ဇီဝိတ၊
အာဟာရရုပ်များကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ အရသာသိစိတ် မနာယတန
သည်လည်း တွဲဖက်နာမ်များနှင့် မှီရာ လျှာရုပ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည်။

ထိသိမှု၌လည်း ကိုယ်အကြည်ကို 'ကာယာယတန' ဟုခေါ်၍ ထိသိ
သည့်စိတ်ကို 'မနာယတန' ဟု ခေါ်သည်။ ကိုယ်အကြည်ရုပ်သည် အသိ
နာမ်များကြောင့်လည်းဖြစ်၍ မှီရာကိုယ်ရုပ်ကြမ်းနှင့် ဇီဝိတ၊ အာဟာရရုပ်
များကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။ ထိသိသည့်စိတ် မနာယတန သည်လည်း
တွဲဖက်နာမ်များနှင့် မှီရာကိုယ်ရုပ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည်။

ကြံသိမှုနှင့် မူလရင်း ဘဝင်စိတ်ကို 'မနာယတန' ဟူ၍ပင် ခေါ်၍
ကြံသိစိတ်ကိုလည်း 'မနာယတန' ဟူ၍ပင်ခေါ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် ဘဝင်
စိတ်သည် တွဲဖက်နာမ်များနှင့်မှီရာ 'ဟဒယရုပ်' ကြောင့် ဖြစ်၏။ ကြံသိစိတ်
ကမူ နှလုံးသွင်းမှု (မနသိကာရ) အစရှိသော တွဲဖက်နာမ်များကြောင့်
လည်းဖြစ်၍ လောဘ၊ ဒေါသ စသော အကုသိုလ်နာမ်တရားများကြောင့်
လည်း ဖြစ်သည်။ သဒ္ဓါ၊ သတိ စသော ကုသိုလ်နာမ်တရားများကြောင့်
လည်းဖြစ်သည်။ မှီရာ ဟဒယရုပ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။

အထက်ပါအချက်တို့ကိုထောက်၍ နာမ်နှင့်ရုပ် ဟူသောအကြောင်း
ကြောင့် ခြောက်ပါးသော အာယတနသည် ဖြစ်၏' ဟု ဗုဒ္ဓသည် ဟော

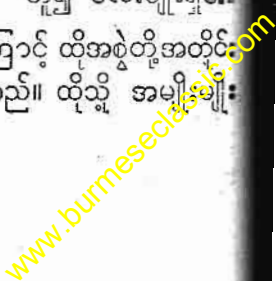
တော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုအာယတနတို့ ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်ပင် ဖဿသည် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။

ထိုသို့ အာရုံခံ ဒွါရခြောက်ပါး အာယတနတို့ဖြစ်ပေါ် လာလျှင် အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိ၊ မေ့ ဟူသော အာရုံတို့ကို တွေ့မှု “ဖဿ” သည် ဖြစ်ပေါ်မည်သာ ဖြစ်၏။ မျက်စိ၌ အဆင်းအာရုံတို့၏ ထိတွေ့မှု၊ နား၌ အသံတို့၏ ထိတွေ့မှု၊ နှာခေါင်း၌ အနံ့တို့၏ ထိတွေ့မှု၊ လျှာ၌ အရသာတို့၏ ထိတွေ့မှု၊ ကိုယ်၌ ကာမဂုဏ် အစရှိသည့် အာရုံတို့၏ ထိတွေ့မှု၊ စိတ်၌အတွေး အကြံစသည်တို့၏ ထိတွေ့မှု (ဖဿ) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုသို့ အာရုံကိုတွေ့မှု ဖဿကြောင့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ တို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြရသည်။ ထိုဝေဒနာတို့ ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် နှစ်သက်မှု တဏှာသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဤနေရာ၌ ‘သုခ ဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့ကို နှစ်သက်မှုတဏှာဖြစ်သည် ဆိုခြင်းမှာ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဒုက္ခဝေဒနာ၌ နှစ်သက်မှုတဏှာ ဖြစ်နိုင်ပါမည်လော’ ဟု မေးစရာရှိပေ သည်။ စင်စစ် လူသတ္တဝါသည် ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ကြုံသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုဒုက္ခဝေဒနာမှ လွတ်မြောက်မှုကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဒုက္ခနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော သုခကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်သက်မျှော်လင့်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း တဏှာသည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်လျှင်လည်း တဏှာ ဖြစ် သည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ “တဏှာ” ဟု ဆိုရာ၌ ကာမအာရုံတို့၌ တပ်မက် မှု “ကာမတဏှာ”၊ ဘဝဖြစ်လို့မူ၌ တပ်မက်မှု “ဘဝတဏှာ”၊ ဘဝပြတ် ခြင်း၌ တပ်မက်မှု “ဝိဘဝတဏှာ” ဟူ၍ ပမာနအားဖြင့်တဏှာသုံးမျိုးရှိ၏။

ထိုတဏှာကြောင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါဒါန်သည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တဏှာရင့်မှုကြောင့် ဥပါဒါဒါန်သည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဥပါဒါဒါန်၌လည်း ကာမဂုဏ်၌ စွဲလမ်းမှု “ကာမုပါဒါန်”၊ အယူအဆများ၌ စွဲလမ်းမှု “ဒိဋ္ဌုပါဒါန်”၊ ဆင်းရဲ ငြိမ်းကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မှဟုတ်သော အကျင့်မှားတို့ကို စွဲလမ်းမှု “သီလဗ္ဗတုပါဒါန်”၊ တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ ပြောင်းရွှေ့ ကျင့်လည်တတ်သော အသက်ကောင်၊ အတ္တကောင် အမှန်ပင် ရှိသည်ဟုစွဲလမ်းခြင်း “အတ္တဝါဒုပါဒါန်” ဟူ၍ လေးမျိုးရှိ၏။

ထိုသို့သော စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါဒါန်အမျိုးမျိုးကြောင့် ထိုအစွဲတို့အတိုင်း ပြုလုပ်မှုဘဝ (ကမ္မဘဝ) အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုသို့ အမျိုးမျိုး

ဘဝဖြစ်ပေါ်မှုအခြေခံအကြောင်းတရား

ပြုမှုကမ္မဘဝကြောင့် သေခါနီးတွင် လူသတ္တဝါ၌ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိ
 နိမိတ်တို့ ထင်ပေါ်လာ၏။ ထိုနိမိတ်တို့ကို စွဲလမ်းနေရင်း နောက်ဆုံး စုတိ
 စိတ်ဖြင့် စိတ်အစဉ်ပြတ်၍ သေလွန်သွားသည့်အခါ (စွဲလမ်းခဲ့သည့်အာရုံ
 နိမိတ်ကိုပင် စွဲယူပြီး) ဘဝသစ် ဖြစ်မှုတည်းဟူသော ဝိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်လာ
 သည်။ ထိုဘဝသစ် ဝိညာဉ်နှင့်အတူ ကမ္မဇရုပ် စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာရ
 ပြန်သည်။ ထိုရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ရေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်မှုကို ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်း၊
 “ဇာတိ” ဟုခေါ်ရပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖြစ်ကြောင်းကံ-ဘဝကြောင့်ဇာတိ
 ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓသည် ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ ဇာတိကြောင့် အိုခြင်း
 ဇရာ၊ သေခြင်း မရဏ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း သောကာ၊
 ဝိကြေးခြင်း ပရိဒေဝ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါမနဿ၊
 ဝိတ်န့လုံး၏ ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်း ဥပယာသတို့သည်လည်း ထိုက်သည့်အား
 လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ဤသည်မှာ အဝိဇ္ဇာမှ အစပြုသော
 ကြောင်းကျိုးအင်္ဂါ(၁၂)ပါး၏ ဖြစ်စဉ်ကို အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ဖော်
 ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ဘဝ၌ဖြစ်ပျက်နေသော ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကြောင်း
 ကျိုးဖြစ်စဉ်ကို ကာလဇာတ်ဖြင့်ပိုင်းခြားလျှင် အဝိဇ္ဇာနှင့်သင်္ခါရကိုအတိတ်
 ကာလတရားများဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊
 ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်နှင့်ဖြစ်ကြောင်း ‘ကံ-ဘဝ’တို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ကာလ
 တရားများဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဇာတိနှင့်ဇရာ၊ မရဏတို့ကို အနာဂတ်
 ကာလတရားများဟူ၍ လည်းကောင်း မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ ထိုကာလသုံး
 ပါးတွင် အဝိဇ္ဇာနှင့်သင်္ခါရသည် အတိတ်ဘဝက အကြောင်းတရားများ
 ဖြစ်၍ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်
 ဘဝတွင်ဖြစ်ပေါ်သည့် အကျိုးတရားများ ဖြစ်ကြသည်။ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်
 နှင့် ဖြစ်ကြောင်းကံ ဘဝတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ အကြောင်းတရားများ
 ဖြစ်၍ ဇာတိနှင့်ဇရာ၊ မရဏသည် အနာဂတ်ဘဝတွင်ဖြစ်မည့်အကျိုးတရား
 များဖြစ်ကြသည်။

အဝိဇ္ဇာနှင့်သင်္ခါရ(၂)ပါးကိုအတိတ်ဘဝက အကြောင်းတရားများ
 အဖြစ်ဖော်ပြရာ၌ ပဓာနကျသော(ဝါ)ပြဋ္ဌာန်းသော အကြောင်းတရား
 များအနေဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းတရား(၂)ပါးအပြင်

(ဒသမအကြိမ်)

၁၅၆ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

တခြား အကြောင်းတရားများမရှိတော့ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ချေ။ စင်စစ် ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့ကို ထောက်ကူသော အကြောင်းတရားများလည်း ရှိပေသေးသည်။ ပကတိဘဝ၌ အဝိဇ္ဇာဖြစ်လျှင် တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် လည်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရဖြစ်လျှင်လည်း ကမ္မဘဝဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ၏ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့၏ အတိတ်အကြောင်းတရားများကို ဖော်ပြပါအံ့ လျှင် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝတို့ကို ဖော်ပြရမည်ဖြစ်၏။

အတိတ်ဘဝက အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရဟူသောပဓာနအကြောင်းတရား များကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအကျိုးများဖြစ်သည့် ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယ တန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ဤနေရာတွင် အတိတ် အကြောင်းများကြောင့်ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ထောက် ၍ဘဝကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ်တွင်တစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်တစ်ခုသော အကျိုးကိုသာလျှင် ဖြစ်စေသည်ဟု မယူဆနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

တစ်ဖန်....တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝဟူသော အကြောင်းတရား (၃)ပါးကို ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက အကြောင်းတရားများအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းသည် လည်း ပဓာနကျသော(ဝါ)ပြဋ္ဌာန်းသော အကြောင်းတရားများ အနေ ဖြင့်သာဖော်ပြခြင်းဖြစ်၍ ၎င်းတို့အပြင် အခြားထောက်ကူသောအကြောင်း တရားများမရှိတော့ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်ချေ။ စင်စစ် ထိုတဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝတို့ကို ထောက်ကူသော အကြောင်းတရားများ ရှိပေသေးသည်။ ပကတိဘဝ၌ တဏှာဖြစ်လျှင် အဝိဇ္ဇာလည်းဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာဖြစ်လျှင် တဏှာ လည်းဖြစ်၏။ တဏှာဖြစ်လျှင် ဥပါဒါန်လည်းဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်ဖြစ်လျှင် သင်္ခါရနှင့် ကမ္မဘဝသည်လည်းဖြစ်၍ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာတည်းဟူသော တစ်ပါးမကသော အနာဂတ်-ဘဝအကျိုး တရားများသည် ဖြစ်ပေါ်ကြပြန်သည်။

အထက်ပါဘဝ၏ ကာလသုံးပါး ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ဖြစ်ပေါ် နေမှုအစဉ်ကိုကြည့်လျှင် အတိတ်က အကြောင်းတရားသည် တစ်ပါးတည်း မဟုတ်ဘဲ ငါးပါးမျှရှိသကဲ့သို့ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတရားသည်လည်း တစ်ပါး တည်းမဟုတ်ဘဲ ငါးပါးမျှရှိနေကြောင်းတွေ့ရပေလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးတရားသည်လည်း တစ်ပါးတည်းသာမဟုတ်ဘဲ ငါးပါးမျှရှိသကဲ့သို့ အနာဂတ်အကျိုးတရားသည်လည်း တစ်ပါးတည်းသာမဟုတ်ဘဲ ငါးပါးမျှ

(ဒသမအကြိမ်)

ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်ကိုထောက်၍ ဗုဒ္ဓ၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာရင်း၌ “အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်သည်၊ သင်္ခါရကြောင့်...” ဆိုသည့်ဖြင့် ဇရာ၊ မရဏတိုင်အောင် တစ်ခုတည်းသော အကြောင်း၊ တစ်ခုတည်းသော အကျိုး အနေဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသည် စင်စစ် တစ်ခုသော အကြောင်းသည် တစ်ခုသော အကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေသည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ချေ။ ထိုသို့ဖော်ပြခြင်းသည် များစွာသော အကြောင်း၊ များစွာသော အကျိုးတို့ကို ဖော်ပြလို၍ ပဓာနကျသည့်အဖြစ်၊ ထင်ရှားသည့်အဖြစ်၊ ထူးခြားသည့်အဖြစ် (ပဓာန၊ ပါကဋ၊ အသာဓာရဏ)ကို ချုံး၍ အကျဉ်းဆုံးပုံအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေလိမ့်မည်။

ထို့အတူ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာရင်း၌ အဝိဇ္ဇာကို အစပြု၍ ဇရာမရဏတိုင်အောင် ကြောင်းကျိုးအင်္ဂါ(၁၂)ပါးကို အစနှင့်အဆုံး ရှိသော နှယ်တန်းသဖွယ်၊ မျဉ်းကြောင်းသဖွယ် ဖော်ပြခြင်း သည်လည်း စင်စစ် အစအဆုံး ရှိသည်ဟု ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဘဝဖြစ်စဉ်တွင် ပဓာနကျရာ ထင်ရှားရာတို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် စီစဉ်ကာ ဖော်ပြခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု နှုတ်ယူရပေလိမ့်မည်။

ဘဝ၏ ကာလသုံးပါးတို့ အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အစဉ်ကြည့်လျှင် အဝိဇ္ဇာ စသည့် အတိတ်ဘဝအကြောင်း ငါးပါးကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဖြစ်မှု တည်းဟူသော အကျိုးတရား ငါးပါး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ တဏှာစသည့် အကြောင်းငါးပါးတို့ဆက်နှွယ်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် အနာဂတ်ဘဝ ဖြစ်မှုတည်းဟူသော အကျိုးတရား ငါးပါး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုဘဝ၌လည်း တစ်ဖန် အဝိဇ္ဇာ စသည့် အကြောင်းငါးပါးတို့ ဆက်နှွယ်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် နောင်ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးတရားငါးပါး ဖြစ်ပေါ်မိမ့်ဦးမည်။ ဤနည်းဖြင့် အကြောင်းအကျိုးတရားတို့ နှီးနှွယ်ဆက်စပ်ကာ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် ကာလသုံးပါးသည် ထပ်ပြန်ကျော့၍ လည်နေရကား တကယ်ပကတိဘဝ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကြောင်းကျိုးဆက်နှွယ်မှုအစဉ်သည် စင်စစ် အစအဆုံးရှိသော နှယ်တန်းသဖွယ်၊ မျဉ်းကြောင်းသဖွယ် မဟုတ်မူဘဲ အစအဆုံးဟူ၍မရှိသော စက်ဝိုင်းသဖွယ် ဖြစ်ပေါ်နေသော အစဉ်သာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

(ဒသမအကြိမ်)

၁၅၈ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

သို့ဖြစ်၍ အစဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဆုံးဟူ၍လည်းကောင်း မရှိသော စက်ဝိုင်းသဖွယ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်းကျိုးစက်ဝိုင်း ဖြစ်စဉ်ထဲ၌ တစ်စုံတစ်ရာသော အကြောင်းတရားသည် ပထမအကြောင်းတရား (၀၁) အကြောင်းမဲ့သော အကြောင်းတရားအဖြစ် မူသေနေရာယူရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ဤအချက်ကိုထောက်၍ ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ ပဓာနအကြောင်းတရားကို လက်ခံသော်လည်း ပထမ အကြောင်းတရား (၀၁) အကြောင်းမဲ့သော အကြောင်းတရားကို လက်မခံကြောင်း ထင်ရှား၏။

တစ်ဖန်.... အတိတ်ဘဝက အကြောင်းတရားများသည် အဝိဇ္ဇာ နှင့် သင်္ခါရတို့ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက အကြောင်းတရားများသည် တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝတို့ ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဖော်ပြခဲ့၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ထိုအတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းတရားများတွင် မူလနှစ်ပါး (၀၁)ပဓာနအကျဆုံးသော အကြောင်းတရား နှစ်ပါးရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာတို့ပေတည်း။ ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာ မူလတရားနှစ်ပါးတို့ ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် အတောမသတ် လည်နေသော ဘဝသံသရာသည် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ထိုဘဝတို့ဖြစ်လျှင် အိုးခြင်း၊ သေခြင်း (ဇရာ၊ မရဏ)သည် ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ စိုးရိမ် ပွဲဆွေးခြင်း သောက၊ ဝိကြေးခြင်း ပရိဒေဝ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါမနဿ၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း ဥပါယာသတို့သည်လည်း ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ပဓာနအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာ မူလနှစ်ပါးသည် အိုးခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခတို့၏ အကြောင်းတရား (သမုဒယ) ပင်ဖြစ်သည်။

ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာ မူလနှစ်ပါးတွင် အဝိဇ္ဇာကို အတိတ်ဘဝ၏မူလတရား (၀၁) ပဓာနအကျဆုံး အကြောင်းတရား ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တဏှာကို ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ မူလတရား (၀၁) ပဓာနအကျဆုံး အကြောင်းတရားဟူ၍ လည်းကောင်း ယူလိုက ယူဆနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ယူလျှင် ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်စသည်တို့၌ တဏှာကိုရှေ့တင်၍ဟောခြင်းသည် လက်၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ တဏှာသည် ပဓာနအကျဆုံး အကြောင်းတရား ဖြစ်နေသောကြောင့် ရှေ့တင်၍ ဟောခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ဖွယ်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓသည် ဘဝ၏အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် စသည့် ကာလ အခြေအနေ

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ထောက်ခံလူသတ္တဝါတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာ အခြေအနေကို ထောက်၍ အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာ နှစ်ပါးအနက် တစ်ခါတစ်ရံ တဏှာကိုရွှေ့တင်၍ ပဓာန အကြောင်းတရားအနေဖြင့်ဟောခြင်းများရှိသကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံ အဝိဇ္ဇာကို ရွှေ့တင်၍ ပဓာန အကြောင်းတရားအနေဖြင့် ဟောခြင်းများလည်း ရှိပေသည်။ မည်သို့ပင် ရွှေ့တင်၍ ဟောသည်ဖြစ်စေ အစဟူ၍မရှိသော စက်ဝိုင်းသဖွယ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်စဉ်၌ အဝိဇ္ဇာကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဏှာကိုသော် လည်းကောင်း ... ပထမ အကြောင်းတရား (ဝါ) အကြောင်းမဲ့သော အကြောင်းတရားအဖြစ် မမှတ်ယူနိုင်ချေ။ ကာလ အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စရိုက်လက္ခဏာအားဖြင့်လည်းကောင်း အခြေအနေကို သုံးသပ်၍ ပဓာနကျရာကို ရွှေ့တင်၍ ဗုဒ္ဓ ဟောတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တဏှာကို ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းတရားအဖြစ် ရွှေ့တင်၍ ဖော်ပြခြင်းသည် ပထမ အကြောင်းတရား အနေဖြင့် ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်မူဘဲ ပဓာနအကြောင်းတရား အနေဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အထက်တွင် ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

တစ်ဖန်...အဝိဇ္ဇာဖြစ်လျှင် တဏှာသည်လည်း ဖြစ်၏။ ထိုမျှမက ဥပါဒါနိ၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝတို့သည်လည်း တွဲဖက်၍ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာသည် ဘဝအသစ် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းနှင့်တကွ ထိုဘဝရှိ ဇရာ၊ မရဏ စသည့်ဒုက္ခတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော တစ်ခုတည်းသော (အခြား အကြောင်း အထောက်အပံ့မဲ့သော) အကြောင်းတရားဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ အခြား အခြံအရံ အကြောင်းတရားတို့လည်း ပါဝင်လျက်ရှိသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ထို့အတူ တဏှာဖြစ်လျှင် အဝိဇ္ဇာလည်း ဖြစ်၏။ ထိုမျှမက ဥပါဒါနိ၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝတို့သည်လည်း တွဲဖက်၍ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် တဏှာသည်လည်း ဘဝသစ်နှင့်တကွ ထိုဘဝရှိဇရာ၊ မရဏ စသည့်ဒုက္ခတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော တစ်ခုတည်းသော အကြောင်း တရားမဟုတ်ချေ။ အခြားအခြံအရံ အကြောင်းတရားတို့ ပါဝင်လျက်ရှိသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တဏှာသည် ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ တစ်ခုတည်းသော အကြောင်းတရားဖြစ်၍ အခြားအကြောင်း အထောက်အပံ့တို့ မရှိတော့ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ကြောင်း အထက်တွင် ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓအလိုအရ သံသရာကိုလည်စေသော၊ ဒုက္ခတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းတရား သမုဒယ (ဝါ) တဏှာကိုပယ်ရမည် ဖြစ်၏။

(ဒေသအကြိမ်)

ဤနေရာ၌ တဏှာကိုပယ်ရမည် (ဝါ) ပယ်အပ်၏ ဆိုသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဝိဇ္ဇာကိုလည်း ပယ်အပ်၏ဟု ဆိုခြင်းကိစ္စပါ ပြီးစီးပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တဏှာ၌ အဝိဇ္ဇာသည် လည်းပါဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဗုဒ္ဓသည် သံသရာကို လည်စေသော၊ ဒုက္ခတို့ကိုဖြစ်စေသော ထိုတဏှာကို မိမိထိုးထွင်း သိမြင်ခဲ့ပုံ၊ ထိုတဏှာကို ပယ်အပ်၏ဟု သိပုံ၊ ထိုတဏှာကို မိမိပယ်ခဲ့ပုံများကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

“ရဟန်းတို့... ဤတရားသည် ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရားမည်၏’ ဟု ငါ့အား (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးကမကြားဖူးကုန်သော (သမုဒယသစ္စာ) တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ‘ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရားကို ပယ်အပ်၏’ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ‘ထိုဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရားကို ပယ်ပြီးပြီ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း (ဘုရား မဖြစ်မီ) ရှေးက မကြားဖူးကုန်သော (သမုဒယသစ္စာ) တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။”*

* ဓမ္မစက္ကပ္ပာတ္တနသုတ်-ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္ထနဝဂ်-သံစွသံယုတ်

(ဒသမအကြိမ်)

အခန်း [၁၂]

သင်္ခါရုဒ္ဒုစိတ်ပိုင်းနိယာမ

ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ “သင်္ခါရ” ဟူသောစကားကို အခြားအနက်အဓိပ္ပာယ်များဖြင့် သုံးနှုန်းခြင်းများ ရှိသေးသော်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ၌မူ “ပြုမှုအားထုတ်ခြင်း” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် သုံးနှုန်းခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ “သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်သည်” ဟူသော အဆက် အစပ်ရှိ “သင်္ခါရ” သည် ဖော်ပြခဲ့သော (၁) ပုည (၂) အပုည (၃) အာနေဇ္ဇာတို့ဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်ခြင်းကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

“ပုညာဘိသင်္ခါရ” ဟူသည်မှာ ပရောဇာအားဖြင့် ဖြူစင် မြင့်မြတ်သည့် ဘဝကိုဖြစ်စေသော (၀.၁) ကုသိုလ်ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေသော ပြုမှုအားထုတ်မှု “ကုသိုလ်ကံ” များပင်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ပုညာဘိသင်္ခါရသည် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် (၈) ပါး၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် (၅) ပါးတို့ဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်(၈)ပါးသည်....

၁။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော၊ မတိုက် တွန်းရဘဲ ပကတိအလိုလိုထက်သန်မှုရှိသောစိတ်တစ်ပါး (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)။

၂။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော၊ တိုက် တွန်းပြီးမှ ဖြစ်သောစိတ်တစ်ပါး (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)။

၁ ကာမဘုံ၌ သက်ဝင်ဖြစ်ပေါ်အောင် အကျိုးပေးသောစိတ်
၂ ရူပဘုံ၌ သက်ဝင်ဖြစ်ပေါ်အောင် အကျိုးပေးသောစိတ်

၁၆၂ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

၃။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိ အလိုလိုထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်၊ အသင်္ခါရိက)။

၄။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)။

၅။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိအလိုလို ထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)။

၆။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)။

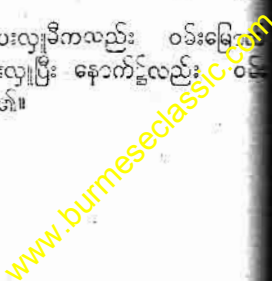
၇။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိ အလိုလိုထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)။

၈။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)။ ဤ(၇)ပါးတို့ပင် ဖြစ်၏။

ပေးလှူခြင်း၊ ကူညီရိုင်းပင်းခြင်း၊ အလုပ်တာဝန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တရားအားထုတ်ခြင်း အစရှိသည့် ပြုမှုအားထုတ်ခြင်းတို့၌ အကယ်၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပါက ထိုဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ခြင်းသည် “သောမနဿစိတ်” ဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်မူဘဲ ပေးလှူခြင်း၊ ကူညီရိုင်းပင်းခြင်း အစရှိသည့် ပြုမှုအားထုတ်မှုတို့၌ အကယ်၍ ဝမ်းမသာဘဲ၊ သာမန်ရိုးရိုး စိတ်ဖြစ်ပါက (ထိုသာမန်ရိုးရိုးစိတ်သည်) “ဥပေက္ခာစိတ်” ဖြစ်၏။

တစ်ဖန်... ပေးလှူခြင်း၊ ကူညီရိုင်းပင်းခြင်း အစရှိသည့် အပြုအမူအားထုတ်မှုတို့၌ သောမနဿစိတ် ဖြစ်သည်ဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာစိတ်ဖြစ်သည်

၁ ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ပေးလှူခြင်း အစရှိသည်တို့၌ မပေးလှူမီကလည်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပေးလှူဆွဲလည်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပေးလှူပြီး နောက်၌လည်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အဘောင်းဆုံးသော စိတ်ထားဖြစ်၏။

ဖြစ်စေ “ထိုပေးလှူခြင်း၊ ကူညီခြင်း အစရှိသည့် အပြုအမူ အားထုတ်မှုတို့သည် ကုသိုလ်ဖြစ်စေသည်။ ကောင်းကျိုးကိုပေးတတ်သည်” ဟု ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြစ်ပါက (ထိုဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည်) “ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်” ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအလိုအရ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည် “တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုး” ကို ပေးနိုင်၍ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးတို့ကို ထိုဘဝတွင်ပင် ရနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ပေးလှူခြင်း၊ ကူညီခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြုမှုအားထုတ်ရာ၌ ကုသိုလ်ဖြစ်မှန်းလည်း မသိ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်မှန်းလည်း မသိလျှင် ထိုစိတ်သည် ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သောစိတ် “ညာဏဝိပယုတ်စိတ်” ဖြစ်၏။ ဉာဏ်မယှဉ်သောစိတ်သည် “ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုး” လောက်ကိုသာ ပေးတတ်၏။ ထိုသို့ ဉာဏ်မယှဉ်သောစိတ်ဖြင့်ပြုမှုအားထုတ်မှုသည် လောကီဘက်တွင် အကျိုးပေးထက်သန်သော်လည်း ပဋိသန္ဓေက ဉာဏ်မပါခဲ့သောကြောင့် ထိုဘဝတွင် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးတို့ကို ရနိုင်လောက်အောင် အကျိုးမပေးချေ။

တစ်ဖန်...ပေးလှူခြင်း၊ ကူညီခြင်း အစရှိသည့် အပြုအမူတို့ကို ပြုမှုအားထုတ်ရာ၌ အကယ်၍ တစ်ပါးသူကဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင်က ဖြစ်စေ မတိုက်တွန်းရဘဲ အာဂမ္မဗိယ ထက်သန်သော စိတ်ဖြစ်လျှင် ယင်းစိတ်သည် “အသင်္ခါရိကစိတ်” ဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးကဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင်ကဖြစ်စေ တိုက်တွန်းပြီးမှ (ပေးလှူလိုခြင်းစသည့်) စိတ်ဖြစ်လျှင် ထိုစိတ်သည် “သသင်္ခါရိကစိတ်” ဖြစ်၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုနှင့် ဆိုင်ရာတို့ကိုပြုတိုင်း (ကာယကံ)၊ ပြောဆိုတိုင်း (ဝစိကံ)၊ ကြံစည်တိုင်း (မနောကံ) အထက်ဖော်ပြပါစိတ်(၈)မျိုးအနက်မှ တစ်မျိုးမျိုးသော စိတ်ဖြင့် ပြုခြင်း၊ ပြောခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်း မည်ပေသည်။

ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် (၅)ပါးမှာ ရူပဈာန်များအတွက် အားထုတ်မှု သင်္ခါရ၌ ပါဝင်သောစိတ်များ ဖြစ်ကြ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခုကို (အခန်း ၇ တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) တစ်ကျုံးတည်း စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုနေသောအခါ “ပဋိဘာဂနိမိတ်” ထင်ပေါ်လာ၏။ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကို တဖြည်းဖြည်း ခိုင်ခံ့ တည်ငြိမ်လာသော သမာဓိဖြင့် လက်ခံရာမှ ထို့ထက် တည်ငြိမ် ခိုင်ခံ့သော “အပ္ပနာ သမာဓိ” သို့ တက်သွားသောအခါ ပထမ

၁၆၄ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

ဦးဆုံးဈာန်စိတ်(၁၁) ပထမဈာန်ကိုရသည်။ ပထမဈာန်မှ ဒုတိယဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်မှ တတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်မှ စတုတ္ထဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်မှ ပဉ္စမဈာန်ကိုရသည်။ ထိုပထမဈာန်မှ ပဉ္စမဈာန်အထိ ငါးပါးသော ဈာန်စိတ်တို့သည် ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ်များ ဖြစ်၏။

အပုညာဘိသင်္ခါရမှာမူ ပုညာဘိသင်္ခါရနှင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အားထုတ်မှု “အကုသိုလ်ကံ” များ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ အပုညာဘိသင်္ခါရသည် အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါးဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါး၌ လောဘကို အရင်းခံ၍ဖြစ်သော လောဘမူစိတ်(၈)ပါး၊ ဒေါသကို အရင်းခံ၍ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ် (၂)ပါး၊ မောဟကို အရင်းခံ၍ဖြစ်သော မောဟမူစိတ်(၂)ပါးတို့ ပါဝင်ကြ၏။

လောဘမူစိတ် (၈) ပါးသည်....

၁။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်သော၊ အယူမှားနှင့် ယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိအလိုလို ထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး၊ (သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)၊

၂။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိသော၊ အယူမှားနှင့် ယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သောစိတ်တစ်ပါး၊ (သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)၊

၃။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိသော၊ အယူမှားနှင့် မယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိအလိုလိုထက်သန်မှုရှိသောစိတ်တစ်ပါး(သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပုယုတ် အသင်္ခါရိက)၊

၄။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိသော၊ အယူမှားနှင့် မယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပုယုတ် သသင်္ခါရိက)၊

၅။ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ အယူမှားနှင့် ယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိ အလိုလို ထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)၊

၆။ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ အယူမှားနှင့် ယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)၊

(ဒဿမအကြိမ်)

၇။ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ အယူမှားနှင့် မယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိ အလိုလို ထက်သန်မှုရှိသော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)

၈။ ဝမ်းမမြောက်ဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ အယူမှားနှင့် မယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက)၊ ဤ (၈) ပါးတို့ပင် ဖြစ်၏။

သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း၊ သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လိမ်ညာခြင်း အစရှိသည့် ပြုမှုအားထုတ်မှုတို့၌ အကယ်၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လျှင် (ထိုဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်မှုသည်) သောမနဿစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရိုးရိုးစိတ်ဖြစ်ပါက ဥပေက္ခာစိတ် ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း အစရှိသည်တို့၌ အကယ်၍ “ထိုသို့ ပြုမှုခြင်းသည် ကောင်းသည်၊ တရားသည်” ဟု မှားယွင်းစွာ စွဲယူပါက ထိုမှားယွင်းသော အယူအစွဲဖြင့် ယှဉ်သောစိတ်သည် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း စသည်တို့ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနှင့် ပြုမှုအားထုတ်သော်လည်း အထက်ပါကဲ့သို့ မှားယွင်းသော အယူအစွဲ မယှဉ်ပါက ထိုစိတ်သည် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် (အယူမှားနှင့်မယှဉ်သောစိတ်) ဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ဖော်ပြသော အယူမှားခြင်း ဒိဋ္ဌိသည် အကြမ်းအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာ အလိုအရ အရေးကြီးဆုံးနှင့် ပဓာန အကျဆုံးသော ဒိဋ္ဌိသုံးမျိုးရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ ၁။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ၂။ သဿတဒိဋ္ဌိ ၃။ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ကြ၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိဆိုသည်မှာ ပဓာနအားဖြင့် (က) အသက်ရှင်မှုကိုလည်းကောင်း၊ သိမှု ခံစားမှုအားလုံးကိုလည်းကောင်း၊ အကောင်းအဆိုးကအမျိုးမျိုးကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသော အတ္တသည် မိမိတွင်ရော သူတစ်ပါးတွင်ပါရှိသည်ဟု ထင်မှတ်စွဲယူခြင်း။ (ခ) ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည်တို့ အစစ်အမှန်ရှိသည်ဟူသော အနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲယူခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ ထိုအတ္တသည် မြဲသည်၊ ထိုအတ္တသည်ပင် ဘဝတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားကျင့်လည်သည်ဟု ထင်မှတ် စွဲယူလျှင် ယင်းကို သဿတဒိဋ္ဌိဟု ခေါ်သည်။ သေပြီးလျှင် ဘဝသစ်မရှိတော့၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်အကျိုးဆက်တို့သည် သေခြင်းနှင့် အတူ ပြတ်စဲသွားသည်ဟု စွဲလမ်း ထင်မြင်ခြင်းသည်

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဥစ္စာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ထိုအယူအဆဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ယှဉ်၍ ကိုယ်မှု (ကာယသင်္ခါရ)၊ နှုတ်မှု (ဝစီသင်္ခါရ)၊ စိတ်မှု (စိတ္တသင်္ခါရ)တို့ကို ပြုမှုအားထုတ်ခြင်းကို ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် (အယူမှားနှင့် ယှဉ်သောစိတ်)ဖြင့် ပြုမှု အားထုတ်ခြင်းဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း စသည့် ပြုမှုအားထုတ်မှုတို့၌ အကယ်၍ သူတစ်ပါးကဖြစ်စေ၊ မိမိကဖြစ်စေ မတိုက်တွန်းရဘဲ အစကတည်းက ထက်သန်မှုရှိသော စိတ်ရှိပါက ထိုစိတ်သည် အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်မူဘဲ သူတစ်ပါးကဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင်ကဖြစ်စေ တိုက်တွန်းမှု ပြုပြီးကာမှ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူလိုစိတ် ဖြစ်ပါက ထိုစိတ်သည် သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်၏။

ဒေါသအရင်းခံ၍ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ် (၂)ပါးသည်....

၁။ လွန်စွာ မုန်းတီးရွံရှာသော၊ အမျက်စိတ်ရိုင်းနှင့် ယှဉ်သော၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ပကတိ အလိုလိုထက်သန်မှုရှိသောစိတ်တစ်ပါး (ဒေါမနဿ သဟဂုတ် ပဋိသသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)။

၂။ လွန်စွာ မုန်းတီးရွံရှာသော၊ အမျက်စိတ်ရိုင်းနှင့် ယှဉ်သော၊ တိုက်တွန်းမှုရှိပြီးမှ ဖြစ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဒေါမနဿသဟဂုတ် ပဋိသသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက)။ ဤစိတ်နှစ်ပါးတို့ ဖြစ်၏။

မိမိ လွန်စွာမုန်းတီးသောသူအား သတ်ဖြတ် ညှဉ်းဆဲခြင်း စသည့် အားထုတ်မှုတို့ကို ပြုရာ၌ မုန်းတီးရွံရှာ စက်ဆုပ်မှု ရှိနေခြင်းသည် ဒေါမနဿစိတ်ဖြစ်၏။ ဒေါမနဿရှိသည်ဆိုကတည်းက စိတ်ကြည်လင် ဝမ်းမြောက်မှု (သောမနဿ)နှင့် ရိုးရိုးစိတ် (ဥပေက္ခာတို့) မဖြစ်တော့သည်မှာ ထင်ရှား၏။ ထို့ပြင် သတ်ဖြတ်ခြင်းစသည့် အခိုက်အတန့်၌ အမှန်ကိုစဉ်းစား နှိုင်းချိန်မှု (ညာဏသမ္ပယုတ်) မဖြစ်နိုင်ဘဲ အမျက် စိတ်ရိုင်းနှင့်သာ ယှဉ်တွဲ နေမည် ဖြစ်လေသည်။

ထိုသို့ အမျက်စိတ်ရိုင်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည် ပဋိသသမ္ပယုတ် စိတ် ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် သတ်ဖြတ်ခြင်းစသည်တို့၌ တိုက်တွန်းခြင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ အစကတည်းက ထက်သန်သောစိတ် ဖြစ်လျှင် ထိုစိတ်သည် အသင်္ခါရိက စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ တိုက်တွန်းပြီးမှဖြစ်လျှင် ထိုစိတ်သည် သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် သေဒဏ်ပေး၍ ရာဇဝတ်သားအား သတ်ဖြတ်ရသော အာဏာသားသည် ပကတိ ပင်ကို သတ်ဖြတ်လိုစိတ်

ဆင်လည်း တာဝန်အရ မိမိစိတ်ကို မိမိတိုက်တွန်း၍ ရာဇဝတ်သားအား ဆတ်ဖြတ်ရသကဲ့သို့ပင်။

မောဟအရင်းခံ၍ဖြစ်သော မောဟမူစိတ်(၂)ပါးသည်....

၁။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ သံသယ အရှုပ်အထွေး ခြံ့ဖြင့်ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်)၊

၂။ ဝမ်းမသာဘဲ သာမန်ရိုးရိုးဖြစ်သော၊ ပျံ့လွင့်မှုတို့ဖြင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်)၊ ဤ(၂)ပါးတို့ ဖြစ်၏။

အကုသိုလ်စိတ်နှင့် ဆိုင်ရာအခြေအနေအမျိုးမျိုးတို့တွင်“မောဟ”၊ သည် အရင်းခံဖြစ်၏။ အကယ်၍မောဟမရှိလျှင် အလိုကြီးမှု လောဘ....၊ အမျက်ကြီးမှု ဒေါသတို့မရှိနိုင်ချေ။ သို့ရာတွင် မောဟချည်း ရှိနေသော အခါ၌ စိတ်သည် လုံးဝတွေ့ဝေခြင်း၊ ရှုပ်ထွေးခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထိုသို့ တွေ့ဝေခြင်း၊ ရှုပ်ထွေးခြင်း ရှိနေသောစိတ်သည် အကြောင်းကိစ္စများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထွင်းဖောက်သိမြင် နားလည်ရန် ခဲယဉ်း၏။ ဤစိတ် မျိုးသည် ယံမှားသံသယများဖြင့်လည်း ပြည့်နှက်ယှဉ်တွဲနေသော (ဝိစိ ကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်) စိတ် ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ယံမှားသံသယများ ပြည့် နှက်နေသောစိတ်သည် မည်သည့်အရာပေါ်တွင်မှ စူးစိုက်နိုင်စွမ်း ရှိမည် မဟုတ်ဘဲ ပျံ့လွင့်နေသောစိတ်သာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပျံ့လွင့်သော စိတ်ကို(ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်)ပျံ့လွင့်မှု ယှဉ်တွဲနေသောစိတ်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအခြေအနေမျိုး ဖြစ်နေသော စိတ်သည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာမှု (သောမနဿ)၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာမှု(ဒေါမနဿ)တို့ မဖြစ်မှုဘဲရိုးရိုး(ဥပေက္ခာ) စိတ်သာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။

အကုသိုလ်ဖြစ်တိုင်း ဖော်ပြပါ လောဘ အရင်းခံ၍ ဖြစ်သော လောဘမူစိတ် (၈)ပါး၊ ဒေါသအရင်းခံ၍ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ် (၂) ပါး၊ မောဟအရင်းခံ၍ဖြစ်သော မောဟမူစိတ် (၂)ပါး၊ ပေါင်း-အကု သိုလ်စိတ်(၁၂)ပါးအနက် တစ်ပါးပါးဖြင့်ပြုမှုအားထုတ်ခြင်း (အပုညာဘိ သင်္ခါရ)သည် ဖြစ်၏။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရသည် ကုသိုလ်ကောင်းကျိုးများကို ပေးသော အရူပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်(၄)ပါးဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

၁ အရူပဘူတိတ္တိ သက်ဝင်ဖြစ်ပေါ်အောင် အကျိုးပေးသောစိတ်

၁၆၈ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

အရူပပါဝစရာ ကုသိုလ်စိတ်(၄)ပါးသည်....

၁။ အဆိုးမရှိ အာကာသ ပညတ်ကို စူးစိုက်၍ အားထုတ်သော၊
ကောင်းမှုနှင့်ယှဉ်သော အရူပဈာန်စိတ် (အာကာသာနဉ္စယတန ကုသိုလ်
စိတ်)၊

၂။ အဆိုးအစမရှိသော ဝိညာဉ်ကို စူးစိုက်၍ အားထုတ်သော၊
ကောင်းမှုနှင့်ယှဉ်သော အရူပဈာန်စိတ်(ဝိညာဏဉ္စယတန ကုသိုလ်စိတ်)၊

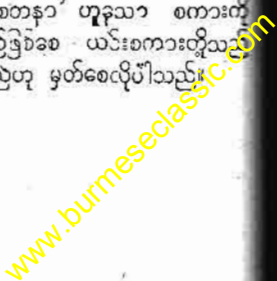
၃။ ဘာမျှမရှိ ဟူသော ပညတ်ကို စူးစိုက်၍ အားထုတ်သော၊
ကောင်းမှုနှင့်ယှဉ်သော အရူပဈာန်စိတ်(အာကာသဉ္စယတနကုသိုလ်စိတ်)၊

၄။ သိလည်းမဟုတ်၊ မသိလည်းမဟုတ်သော သဘောကို စူးစိုက်
၍ အားထုတ်သော၊ ကောင်းမှုနှင့်ယှဉ်သော အရူပဈာန်စိတ် (နေဝသညာ
နာသညာယတန ကုသိုလ်စိတ်)၊ ဤ(၄)ပါးတို့ဖြစ်၏။

အာနေဉ္စာဘိသင်္ခါရ ဟူသည်မှာ မလှုပ်ရှားမယိမ်းယိုင်သော အရူပ
ဈာန်များအတွက် အားထုတ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ရူပဈာန်ဝင်စားနေ
သော စိတ်မှာမူ အကယ်၍ အလွန်ကျယ်လောင်သောအသံ စသည့်အနှောင့်
အယှက်များနှင့် ကြုံပါက သမာပတ်ဝင်စားမှု ယိမ်းယိုင် ပျက်ပြားသွား
တတ်၏။ သို့ရာတွင် အရူပဈာန် ဝင်စားနေသောစိတ်မှာမူ အလွန်ကျယ်
လောင်သော အသံ စသည့် အနှောင့်အယှက်များနှင့် ကြုံသော်လည်း
သမာပတ်ဝင်စားမှု ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှားသွားခြင်းမရှိဘဲ ပကတိတည်ငြိမ်
လျက်ရှိ၏။ သို့ဖြစ်၍ အရူပဈာန်များ အတွက် အားထုတ်မှုသင်္ခါရကို
“အာနေဉ္စာဘိသင်္ခါရ” ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဖော်ပြခဲ့သော ပုညာဘိ
သင်္ခါရ(၁၃)ပါး၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ (၁၂)ပါး၊ အာနေဉ္စာဘိသင်္ခါရ
(၄)ပါး၊ ပေါင်း (၂၉) ပါးသော သင်္ခါရတို့ အတွင်း၌ လူသား၏
အကောင်းအဆိုးအပြုအမူအားလုံးသည် ပါဝင်လျက်ရှိ၏။

ဤနေရာအထိ သုံးနှုန်းလာခဲ့သော “သင်္ခါရ” ဟူသော စကားသည်
စေတသိက်(၅၂)ပါး အနက်မှ “စေတနာ” ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ
အလိုအရ စေတနာသည် “ကံ” ပင် ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကာယကံ

၁ ရှေ့တွင် ‘ကံ’ ဟူသော စကားကို သုံးသည်ဖြစ်စေ၊ ‘စေတနာ’ ဟူသော စကားကို
သုံးသည်ဖြစ်စေ၊ ‘သင်္ခါရ’ ဟူသော စကားကို သုံးသည်ဖြစ်စေ ယင်းစကားတို့သည်
အမည်ကွဲသော်လည်း သဘောအားဖြင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်စေလိုပါသည်။

(ကာယသင်္ခါရ)၊ ဝစီကံ(ဝစီသင်္ခါရ)၊ မနောကံ(စိတ္တသင်္ခါရ)တို့ကို ပြုမှုအားထုတ်ရာ၌ စိတ်(စေတနာ)ဖြင့် အစပြုရသည်ချည်းဖြစ်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် ထိုကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ကို ပြုမှုလုပ်ရားအောင် ဖန်တီးခြင်းသည် စေတနာ စေတသိက်ယှဉ်သော စိတ်ပင်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်ရကား ထိုအစပြု ရှေ့ဆောင်၍ ဖန်တီးသောစိတ်သည် အကယ်၍ စိတ်ကောင်းဖြစ်ပါက အခြားသော ကောင်းသော နာမ်တရားများသည် တွဲဖက်လိုက်ပါ၍ ဖြစ်ကြသည်။ မကောင်းစိတ်ဖြစ်ပါက အခြားသော မကောင်းသော နာမ်တရားများသည် တွဲဖက်လိုက်ပါ၍ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ ကုသိုလ်စိတ်အကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့် အားထုတ်ပြုမှုမူကံ သင်္ခါရတို့သည် ပြုမှုသည့်အချိန်မှ ရွှေ့(ပြုသူ၏) ရုပ်နာမ်အစဉ်၌ သက်ဆိုင်ရာ အကျိုးဝိပါက် (အကောင်းအဆိုး)တို့ကိုပေးရန် သတ္တိအရှိန်အဝါ စွမ်းအင်သည် လိုက်ပါ ဖြစ်ပေါ်ထွက်ရှိ၏။ ဤအချက်ကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြခဲ့၏။

“နာမ်ခန္ဓာ (လေးပါး)တို့တွင် စိတ်သည် ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွားရှိ၏။ စိတ်လျှင် အကြီးအမှူးရှိ၏။ စိတ်ဖြင့်ပြီး၏။ ပြစ်မှားလိုသောစိတ်ဖြင့် အကယ်၍ ပြောဆိုသော် လည်းကောင်း၊ ပြုလုပ်သော်လည်းကောင်း၊ ကြံစည်သော်လည်းကောင်း ထို(ပြောဆိုပြုလုပ်ကြံစည်)မှုကြောင့် လှည်းဘီးသည် ဝန်ဆောင်နွား၏ ခြေရာသို့ အစဉ် လိုက်ဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဆင်းရဲသည် အစဉ်လိုက်လေ၏။”*

“သန့်ရှင်းကြည်လင်သောစိတ်ဖြင့် အကယ်၍ ပြုလုပ်သော်လည်းကောင်း၊ ပြောဆိုသော်လည်းကောင်း၊ ကြံစည်သော်လည်းကောင်း ထို(ပြုလုပ်ပြောဆိုကြံစည်) မှုကြောင့် အရိပ်သည် လူ့ကို မစွန့်မူ၍ အစဉ်လိုက်ဘိသကဲ့သို့ ထိုသူသို့ ချမ်းသာသည် အစဉ်လိုက်လေ၏။”**

သို့ရာတွင် “သက်ဆိုင်မှုတိုင်း၌ ၎င်းနှင့်ညီမျှသော တန်ပြန် သက်ရောက်မှုတစ်ခုစီရှိ၏” ဟူသော နယူတန်၏ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရွှေ့လျားမှုနိယာမကို အများအားဖြင့် လက်ခံတတ်ကြသော်လည်း ထိုပြုမှု အားထုတ်မှုကံတို့၌ တန်ပြန် သက်ရောက်မှုများ ရှိသည်ဟူသော အယူအဆကိုမူ လက်ခံရန်

* ဓမ္မပဒ-၁

** ဓမ္မပဒ-၂

(ဒဿမအကြိမ်)

တွေဝေလျက်ရှိတတ်ကြ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ကံတို့၏ တန်ပြန် သက်ရောက်မှုများသည် ကာလအားဖြင့် အနှေးအမြန် အကွာအဝေး များစွာ ရှုပ်ထွေးခြင်းကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ တန်ပြန် သက်ရောက် လာမှုများမှာလည်း အသွင်သဏ္ဍာန်အားဖြင့် များစွာ ကွဲပြား ရှုပ်ထွေး ခြင်းကြောင့် တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အမျက်ဒေါသမာန်မာန်ဖြင့် မိမိက သူတစ်ပါးအားရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲသည့်အခါ တစ်ပါးသူကလည်းချက်ချင်းပင် အမျက်ဒေါသ မာန်မာန်ဖြင့် မိမိအား တုံ့ပြန်ခုခံ ရိုက်နှက်ခြင်းများသည်လည်းကောင်း၊ မိမိကမေတ္တာအကြင်နာဖြင့် ရိုင်းပင်းကူညီမှုကြောင့် တစ်ဖက်သူကလည်း မိမိအား ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ခြင်းများသည်လည်းကောင်း၊ ငယ်စဉ်ကပင် အရက်သေစာ အလွန်အကြူးသောက်စားခြင်း၊ အပျော်အပီတိလိုက်ခြင်းကြောင့် အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ ရောဂါထူပြောခြင်း၊ အသက်တိုခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းတို့ ဖြစ်ရခြင်းများသည်လည်းကောင်း၊ ငယ်စဉ်က အပယ်တကုတ် လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သော ပညာတစ်ရပ်သည် အသက်ကြီးရင့်သောအခါမှ ကာလဒေသအခြေအနေ အထောက်အပံ့တို့ရရှိမှုကြောင့် မိမိအား အောင်မြင်ကျော်ကြားသွားအောင် ဖန်တီးခြင်းများသည် လည်းကောင်း၊ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းထားမှုကြောင့် အများသူတို့၏ ရိုသေလေးစားစိတ်ချယုံကြည်ခံရခြင်းများသည်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ဘဝ၌ ထင်ရှားသော ပြုမူအားထုတ်မှု ကံသင်္ခါရတို့၏ အကျိုးပေး သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်လေသည်။

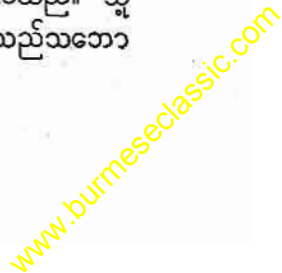
အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း 'သက်ရောက်မှုတိုင်း၌ ၎င်းနှင့် ညီမျှသော တန်ပြန်သက်ရောက်မှုတစ်ခုစီရှိသည်' ဟူသော ရုပ်ပိုင်းဖြစ်စဉ်ကဲ့သို့ ပြုမူမှုကံတိုင်း၌ ၎င်းနှင့်အလားတူ အကျိုးပေးသက်ရောက်မှုသည် ဤအချိန် ဤနေရာအတွင်း၌ပင် ထာဝစဉ်ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု လှေ့နင်းထစ်မှတ်ယူရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ လူတစ်ဦး၏ ပြုမူမှုကံတို့သည် အမျိုးမျိုးရှိ၍ ထိုကံတို့ကို ပြုမူအားထုတ်ရာ၌ အားထုတ်မှု "အရှိန်" စွမ်းအား အနည်းအများ၊ အတင်အလျော့တို့သည်လည်း မတူသည့်အလျောက် ထိုကံတို့၏ အကျိုးပေး သက်ရောက်မှုသည်လည်း အမျိုးမျိုး ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်ပင် အကျိုးပေးရာ၌ ဆုံ၍ အကျိုးပေးခြင်း၊ ခြား၍ အကျိုးပေးခြင်း၊ ရောပြင်း၍ အကျိုးပေးခြင်း တစ်ခုအကျိုးကို တစ်ခုကဖျက်၍ အကျိုးပေးခြင်း စသည့်

အကျိုးပေးပုံတို့သည်လည်း ခြားနား ကြပေလိမ့်မည်။ ဤသည်မှာ စေတနာကံ သင်္ခါရတို့၏ နိယာမ(၀၁) ဖြစ်စဉ်သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိယာမ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်တို့နှင့် မတူသောအချက်ပင် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ စေတနာသည် စေတသိက်(၅၂)ပါး အနက်မှ တစ်ခုသာဖြစ်ကြောင်းဆိုခဲ့၏။ အကျဉ်းအားဖြင့် စိတ် (၈၉)ခုရှိရာ လူတို့၏ အာရုံ ၅-ပါးအတွက် စိတ် (၁၀)ခုရှိ၏။ စိတ်သည် မည်သည့် အာရုံကိုမှ စူးစိုက်ဘဲရှိနေပါက ၎င်း၏မူရင်းအာရုံဖြစ်သော “ဘဝင်” ၏အာရုံကိုမှီ၍ ဘဝင်စိတ်ဖြင့်သာနေလေသည်။ ဘဝင်စိတ်သည် အမြဲမပြတ် “ဟဒယဝတ္ထု” ပေါ်တွင်ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ “ဓမ္မာရုံ” ဟူသော စိတ်အာရုံများဖြစ်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိစသော အပြင်အာရုံများ ဖြစ်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ထိုအဆက်မပြတ် ဖြစ်နေသော ဘဝင်စိတ်သည် ခေတ္တ ရပ်သွားပြီး မိမိလိုက်နေကျ အာရုံအစား အာရုံအသစ်ဘက်သို့ လှည့်ပေးလိုက်၏။ ထိုသို့ အာရုံသစ်ဘက် လှည့်ရာ၌ စိတ်နှစ်မျိုးရှိ၏။ အပြင်အာရုံများအတွက်ကိုမူ “ပဉ္စဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်း” (၀၁) “ပဉ္စဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်”ခေါ် စိတ်ကလှည့်ပေး၍ အတွင်းမှအာရုံများ (ဓမ္မာရုံများ) ဖြစ်ပါမူ “မနောဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်း” (၀၁) “မနောဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်” စိတ်က လှည့်ပေးလိုက်၏။ ထိုသို့ လှည့်ပေးပြီးသောအခါ အပြင်ဘက်က အာရုံဖြစ်ပါက စိတ်ကို သက်ဆိုင်ရာ မျက်စိနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ နားနှင့်သော် လည်းကောင်း ဆိုင်ပေးလိုက်သည်။ ဆိုင်ပေးပြီးသော အခါ အာရုံကို လက်ခံသည် (သမ္ပုဋ္ဌိစ္စိုင်း)၊ လက်ခံပြီးသော အာရုံကို စုံစမ်းသည် (သန္တိရဏ)၊ အာရုံကို စုံစမ်းပြီးသောအခါ ထိုအာရုံသည် မည်သို့သော အာရုံဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည် (ဝုဋ္ဌော)၊ သို့ဖြစ်၍ ပထမတွင် ဘဝင်စိတ်၊ ဒုတိယတွင်လှည့်ပေးသောစိတ်၊ တတိယတွင် မျက်စိအစရှိသည်တို့နှင့်ဆိုင်ပေးသောစိတ်၊ စတုတ္ထတွင် လက်ခံသောစိတ်၊ ပဉ္စမတွင် စုံစမ်းသော စိတ်နှင့် လွန်စွာ အခရားကြီးသော ဆဋ္ဌမမြောက် ဆုံးဖြတ်သောစိတ်တို့သည် အစဉ်လိုက် ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။

အာရုံများသည် စိတ်အတွင်းမှ လာပါက “မနောဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်စိတ်”သည် ဆုံးဖြတ်သောစိတ် (ဝုဋ္ဌော)အဆင့်မှ ခံယူလိုက်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မနောဒ္ဓါရအာဝဇ္ဇန်စိတ်နှင့် ဆုံးဖြတ်သော ဝုဋ္ဌောစိတ်သည်သဘော ချင်းတူသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

ထိုစုဌေး (မနောဒွါရအာဝဇ္ဇနစိတ်) ပြီးသောအခါ “ဇောစိတ်” များဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏အားထုတ်ပြုမှုမဟူသမျှတို့သည်ထိုအခါ များ၊ ထိုစိတ်များဖြင့် အစပြုကြသည်ချည်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ကိုယ်ဖြင့်ပြုမှု အားထုတ်မှု “ကာယကံ” ကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုမှု အားထုတ်မှု “ဝစိကံ” ကို ပြုတိုင်း ပြုတိုင်း၊ စိတ်ဖြင့် ပြုမှုအားထုတ်မှု “မနော” ကံသို့ ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဇော ၇-ကြိမ်၊ ၇-ကြိမ်၊ အကြိမ်ပေါင်း များစွာ အထပ်ထပ်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဇော ၇-ကြိမ် ဖြစ်ရာ၌ တစ်ချိန်နှင့် တစ်ချိန် မတူဘဲ လှုပ်ရှားသော လှိုင်းလုံးကဲ့သို့ အတက်အကျ အနိမ့်အမြင့် ရှိလေသည်။

“လှိုင်းလုံး၏ အမြင့်သည် အလယ်ဗဟို၌ ဖြစ်သကဲ့သို့ စတုတ္ထဇောသည် အားအကောင်းဆုံး၊ အပြင်းထန်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟုမှတ်ယူနိုင်၏။ ပထမဇောမှာမူ အားအပျော့ဆုံး ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစပျိုးရသော အခြေ အနေတွင်သာ ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ရွှေတွင် ချုပ်ငြိမ်း သွားသောစိတ်၏ အရှိန်ပေးမှုကိုလည်း အနည်းငယ်မျှသာ ခံယူရရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။ အခြား အကြောင်းတစ်ရပ်မှာ ရွှေက ချုပ်ငြိမ်းလေပြီးသောစိတ်နှင့် သဘောချင်း ကွဲလွဲမှု ရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။

“ထိုပထမစေတနာဇောတွင် အားကောင်းသော လုံ့လ စိုက်ထုတ်မှု ယှဉ်ခဲ့ပါမူကား ထိုစေတနာကံသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနိယကံအနေဖြင့် ပစ္စက္ခ ယခုဘဝ၌ပင် အကျိုးပေးနိုင် စွမ်းလေသည်။ ထိုသို့ အားမကောင်းပါက “ဇနကသတ္တိ” မရှိသောကြောင့် အချည်းနှီး (အဟောသိကံ) ဖြစ်သွား၏။ “နောက်ဆုံး သတ္တမဇောသည် ပထမဇောထက် အတော် အတန်အားကောင်း၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရွှေတွင် ဖြစ်ခဲ့သော အလားတူဇောတို့၏ ထပ်တလဲလဲ အကြောင်း ပြုမှု (အာသေဝနပစ္စယသတ္တိ) ကြောင့် အရှိန်ပိုမို၍ ရရှိလာ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အလယ်ဇော ငါးချက်ထက်

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

အားအရှိန် မပိုချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နောက်ဆုံး ကုန်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းရမည့် အခြေကို ရောက်ရှိ နေသော ကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ အားအရှိန် ကောင်းခဲ့ပါမူ ဒုတိယဘဝတွင် (ဇနက ကိစ္စစွမ်းရည်ဖြင့်) အကျိုးပေးနိုင် ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အားအရှိန် လျော့ပါက နောင်ဘဝ တစ်ခုရရှိရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့ဘဲ အချည်းနှီး(အဟော သိကံ) ဖြစ်သွားလေသည်။

အလယ်ဇော ငါးချက်ကိုမူ “အပရာပရိယ ဝေဒ နိယကံ” ဟု ခေါ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကြောင်း သင့်၍ အခွင့်သာပါက တတိယဘဝမှ အစပြု၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သည့်တိုင်အောင် အကျိုးပေးနိုင်သောသတ္တိ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုဇောတို့သည် ဘဝတစ်ဖန် ပြန် လည် ရရှိစေနိုင်ရုံမျှမက ထိုရရှိသော ဘဝတို့တွင်လည်း အကြောင်းညီညွတ်ပါက အကျိုးပေးနိုင်စွမ်း ရှိ၏။ သို့ရာ တွင် စေတနာကံ တစ်ခုလျှင် ဘဝ တစ်ခုသာ ပေးနိုင်စွမ်း ရကား ထိုသို့ရရှိသော ဘဝတစ်လျှောက်၌ အကြောင်းသင့် တိုင်း အကျိုးပေးတတ်သည်မှာ ကန့်သတ်ချက် မရှိချေ။ အခွင့်သာတိုင်း ရုတ်တရက် ဝင်ရောက်၍ အကြိမ်ကြိမ် အကျိုးပေးတတ်၏။

“မိမိတို့မူလသဘာဝအလျောက် အားနည်းခဲ့ကြသော စေတနာကံတို့သည်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့ထက် သာလွန် အားကောင်းသော စေတနာကံတို့ကြောင့် အကျိုးပေးခွင့် မရရှိကြသော စေတနာကံတို့သည်လည်းကောင်း အချည်း နှီး အဟောသိကံ သဘောသို့ ရောက်သွားကြ လေသည်။ ပျံ့လွင့်သော ဥဒ္ဓစ္စ သဘောရှိသော ကံတို့မှာမူကား ဖရိုဖရဲ လျော့လဲမှုကြောင့် ဘဝတစ်ခုရရှိအောင် မစွမ်းဆောင်နိုင် ကြချေ။ သို့ရာတွင် နောင်ကြိုကြိုက်သောသဘာဝတို့တွင်နောက်

(ဒဿမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

၁၇၄ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ဆက်တွဲ သဘောဖြင့် ပါဝင်ဖြည့်စွက်လျက် အကျိုးပေးခွင့် ကိုကား ရရှိပေးသေး၏။”*

သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဒေသနာတို့၌ ကံတို့တွင်ရှိသော စွမ်းအင်သည်လေးမျိုး ရှိကြောင်း ဖော်ပြ၏။ ယင်းတို့မှာ (၁) ဇနကကံ (၂) ဥပတ္တမ္မကကံ (၃) ဥပပိဋ္ဌိကကံ (၄) ဥပသာတကကံတို့ ဖြစ်ကြ၏။

၁။ ဇနကကံဟူသည်မှာ ပြုခဲ့သောကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု စေတနာအလုပ်ကံတို့သည် ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်စေ၊ မျက်မှောက်ကာလ (ပဝတ္တိအခါ) တို့၌ဖြစ်စေ အကျိုးစိပါက်ဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်နှင့် ကံကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်၊ ကံအရင်းခံရှိသော ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို ထိုက်သင့် သလိုဖြစ်စေနိုင်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်စေနိုင်သော ကံကို ဇနကကံဟု ခေါ်လေသည်။

၂။ ဥပတ္တမ္မကကံဟူသည်မှာ ကိုယ်တိုင်က အကျိုးမပေးနိုင် သော်လည်း တစ်ပါးသော ကံကို အကျိုးပေးခွင့် ရအောင် အကျိုးပေး သန်အောင် ထောက်ပံ့ ကူညီတတ်သော ကံကိုဆိုလိုသည်။

၃။ ဥပပိဋ္ဌိက ကံဟူသည်မှာ တစ်ပါးသောကံကို ဖြစ်ခွင့်မရအောင် အခွင့်ရပါကလည်းအကျိုးပေးမသန်အောင် တားဆီးနှိပ်စက် တတ်သော ကံကို ဆိုလိုသည်။

၄။ ဥပသာတကကံ ဟူသည်မှာ တစ်ပါးသောကံကို ဖြစ်ခွင့်၊ အကျိုးပေးခွင့် မရအောင် တားဆီးနှိပ်စက်ရုံမက ထိုကံ၏ အကျိုးဆက် ပြတ်သွားအောင် ဖြတ်တောက်ပစ်သော ကံကို ဆိုလိုသည်။

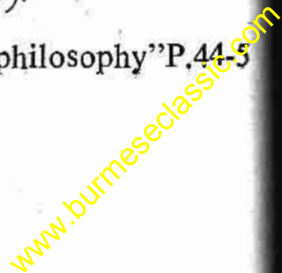
ထိုကံတို့၏ စွမ်းအင်ကို လိုက်၍ ကံတို့၏ အကျိုးပေး သက်ရောက်မှု သည်လည်း ကာလအားဖြင့် လေးမျိုးရှိကြောင်း ဖော်ပြ၏။ ယင်းတို့မှာ....

၁။ ယခု မျက်မှောက် ဘဝ၌ပင် အကျိုးပေးသောကံ (ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနိယကံ)၊

၂။ ဒုတိယ ဘဝ၌ အကျိုးပေးသောကံ (ဥပ ပဇ္ဇဝေဒနိယကံ)၊

၃။ တတိယ ဘဝမှ နိဗ္ဗာန်ရသည့်တိုင်အောင် အခွင့်ရရာဘဝတို့၌ အကျိုးပေးတတ်သောကံ (အပရာပရိယဝေဒနိယကံ)၊

* Shwe Zan Aung, "Compendium of philosophy" P.44-5

၄။ အထက်ပါ ကံသုံးမျိုးတို့သည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ကာလ တို့တွင် အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ကံဖြစ်ရုံမျှဖြစ်ပြီး အကျိုးမပေးဘဲအချည်းနှီး ဖြစ်သွားသောကံ (အဟောသိကံ) တို့ ဖြစ်ကြ၏။

အထက်ပါကံတို့၏ အကျိုးပေးမှု သဘာဝကို ထောက်၍ စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များထက် သိမ်မွေ့လျှိုဝှက် ၍ အသိရခက်သည်မှာ ထင်ရှား၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ လူတစ်ဦးသည် ထိုင်နေစဉ်တွင်ပင် ရှေးရှေးဘဝ များကလည်းကောင်း၊ ယခုအချိန်မတိုင်မီ လွန်ခဲ့သော ကာလကလည်း ကောင်း ပြုခဲ့သော ကံအမျိုးမျိုးတို့၏ စွမ်းအင်များသည် တုံ့ပြန်အကျိုး ပေးရန် ထိုသူထံသို့လာလျက်ရှိ၏။ ဤအချက်ကို တစ်ဖက်တည်းသာ ကြည့် မည်ဆိုပါက ဗုဒ္ဓဒေသနာရှိ ကံအယူအဆသည် “လူတစ်ဦး၏ အကောင်း အဆိုးဖြစ်ပေါ်မှု ဟူသမျှကို အတိတ်ကံကသာ ပြဋ္ဌာန်းသည်” ဟူသော “ကြမ္မာဝါဒ” ယောင်ယောင် ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ဗျူဟာပုဂ္ဂိုလ်ကံရှိဘဝ၌ ပြုမူအားထုတ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်၊ အမှုကံတို့၏ စွမ်းအင်ကိုလည်း လက်ခံရကား ကြမ္မာဝါဒ မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှား၏။

စိတ်ပိုင်း ဖြစ်စဉ်အရ “ပဉ္စဒ္ဓါရ အာဝဇ္ဇန” နှင့် “မနောဒ္ဓါရ အာဝဇ္ဇန” တို့သည် အာရုံတို့ကို ဇောဆီသို့ အစဉ် လမ်းဖွင့်ပေးလျက်ရှိရာ အကုသိုလ်အသင်းဝင်ဖြစ်သော လောဘဇောတို့မှာ မရှိခြင်း၊ တောင့်တ ရခြင်း၊ မွဲခြင်း စသည့် အကျိုးများကိုပေးတတ်၍ ဒေါသဇောတို့မှာ စိတ် စွန့်ရခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ခက်သန်ခြင်း၊ အရုပ်ဆိုးခြင်း၊ အသက်တိုခြင်း၊ ဧဂါများခြင်း စသည့် အကျိုးများကို ပေးတတ်၏။ မောဟဇောတို့မှာ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ “သို့လော သို့လော” ဖြစ်ခြင်း၊ ဉာဏ်ခင်းခြင်း၊ ဉာဏ်ထိုင်း ခြင်း စသည့် အကျိုးများကို ပေးတတ်၏။ ကုသိုလ်ဇောတို့တွင် ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော ကုသိုလ်ဇောတို့မှာ မေတ္တာထားမှု ခံရခြင်း၊ လူချစ် လူခင် ပေါခြင်း၊ ရွှင်ပြုံးခြင်း၊ လှပခြင်း၊ ကြွယ်ဝခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း စသည့် အကျိုးများကို ပေးတတ်၍ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်ဇောမှာ သတိ ရှိခြင်း၊ ပညာကြီးခြင်း၊ ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်ခြင်း စသည့် အကျိုးများကို ပေးတတ်လေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် သူ့သဘော နိယာမအတိုင်း

၁ fatalism

(ဒေသမအကြိမ်)

၁၇၆ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ဖြစ်၍ မည်သည့်တန်ခိုးရှင်၊ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကမျှ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဖန်တီးခြင်း မဟုတ်စေချ။

ဗုဒ္ဓဒဿန အလိုအရ ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံတို့ကို ပြုလုပ်သူ သည် ပဓာနအားဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင် ဖြစ်၍ ကောင်းသော ပြုမှု အားထုတ်မှုကံကြောင့် ကောင်းကျိုးကို မိမိပင်ခံစားရ၍ မကောင်းသော ပြုမှုအားထုတ်မှုကံကြောင့် မကောင်းကျိုးကိုလည်း မိမိပင် ခံစားရ၏။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကောင်းသော ပြုမှုအားထုတ်မှုကိုသာ ပြုမှုအား ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းသည် “ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်သဘာဆောင်သော၊ လိုအပ်ခြင်း သဘောကိုဆောင်သော နိယာမအတိုင်း ပြုမှုအားထုတ် ကြိုးပမ်းခြင်း” ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

(ဒေသမအကြိမ်)

အခန်း [၁၃]

ဘဝတို့ ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် ဘဝ
ဆံသရာကို ဖြတ်တောက်ခြင်း

လူသတ္တဝါတို့၏ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်၊ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်၊ အရူပါဝစရစိတ်တို့ဖြင့် အားထုတ်မှုကံ သင်္ခါရတို့သည် စုတေသေခါနီးကာလ၌ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်တို့ဖြင့် ထိုလူသတ္တဝါ၏ စိတ်တွင် ထင်ပေါ်လာမြဲဖြစ်၏။ ထိုကံ၊ ကမ္မ၊ ဂတိနိမိတ်တို့အနက်တစ်မျိုးမျိုး ထင်ပေါ်နေခိုက် စိတ်အစဉ်ပြတ်စဲ၍ စုတေ သေလွန်သွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သေခါနီးကာလက ထင်ပေါ်ခဲ့သော အာရုံနိမိတ်ကို စွဲလမ်းလျက် ဘဝအသစ်၌ စိတ်အသစ် (ပဋိသန္ဓေစိတ်)ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုစိတ်နှင့် အတူ နာမ်၊ ရုပ်တို့လည်းတစ်ပါတည်း ဖြစ်ကြသည်ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏။

စိတ်ဆိုသည်မှာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ပင်ဖြစ်စေ၊ အခြား မည်သည့်စိတ်ပင်ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒ် ဌီ၊ ဘင် ခဏဇယံ သုံးချက်မျှသာရှိ၍ လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း၌ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းခန့် ဖြစ်ပျက်သွား၏။ ထိုမျှ လျင်မြန်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ခဏလေးအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သွားသော နာမ် (စိတ်) နှင့် ရုပ်ကိုသိမြင်ရန် မလွယ်ကူချေ။ အာရုံငါးပါးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ထိုအာရုံငါးပါးနှင့် ဆင်ခြင်မှုလည်းပါသော လက်တွေ့စမ်းသပ်မှုဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သိပ္ပံကိရိယာတို့ကို အသုံးပြု၍ သိပ္ပံနည်းဖြင့် စမ်းသပ်မှုဖြင့် ဖြစ်စေ ထိုမျှ လျင်မြန်သော စိတ်ခဏအတွင်း၌ ဘဝကူးပြောင်းသွားပုံကို သိမြင်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘဝသံသရာ ဟူသည်ကို ယုံမှားသံသယဖြစ်ကြ၍ ဘဝသံသရာဆိုင်ရာ ပြဿနာတို့လည်း အမျိုးမျိုး တက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

(ဒသဇာကြိမ်)

အချို့က အတိတ်၊ အနာဂတ်ဘဝတို့သည်မရှိ၊ သေလျှင် ဘဝသည် ပြီးပြတ်သွားသည်။ ဘဝတစ်ဖန် မရှိတော့။ ယခု ရရှိဆဲ ဘဝဆိုသည်မှာ လည်း အတိတ်ဘဝက အကြောင်းပြုမှု မရှိဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ရှိ အမိ အဖတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် စသည်ဖြင့် ယူဆမှု (ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ) ကို လက်ခံလျက်ရှိကြသည်။ ဤအယူကို ယူသူများသည် အတိတ်ကံ၊ အတိတ်စေတနာစွမ်းအင်ကို ပစ်ပယ်သူများဖြစ်ကြသည်။ အချို့ကမူ ဘဝသံသရာကို လက်ခံ၍ အတိတ်ကံ စေတနာစွမ်းအင်တို့ကိုလည်း လက်ခံကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့က ဘဝတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းခြင်းသည် လူ့တွင်ရှိသော အတ္တ (ဝါ)လိပ် ပြာကောင်က ကူးပြောင်းသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအတ္တသည် ထာဝရမြဲသော၊ ခိုင်သော၊ မကြေပျောက်သော သဘောရှိသည်ဟု ယူဆသော အယူဝါဒ (သဿတဒိဋ္ဌိ) ကို လက်ခံကြသည်။ ဤသို့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ရခြင်းသည် စိတ်၏ သဘာဝနှင့် ပဋိသန္ဓေ၏ ခဏတို့ကို ထိုးထွင်း မသိမြင် နိုင်ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ စိတ်သည် ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ခဏများဖြင့် အလွန် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသောသဘောဖြစ်ရကား အစဉ်ထာဝရ တည်မြဲသော အတ္တမဟုတ်ချေ။ စိတ်သည် သူ့သဘော သူ့နိယာမ အတိုင်း ပြောင်းလဲနေသည့် အနိစ္စသဘောရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အတ္တအဖြစ်မှ ဆိတ်သည့်သော “အနတ္တ” သဘောသာဖြစ်၏။

ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းတည်း ဟူသော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဟူသည်မှာလည်း ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ခဏများဖြင့် အလွန် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော စိတ်တစ်ခဏတို့က ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်အားဖြင့်ပင် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်သွားခြင်းဖြစ်၏။ ဤအတ္တ၊ ဤလိပ်ပြာကောင်ကပင် ဘဝသစ်တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းသွားခြင်း မဟုတ်ချေ။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ထိုဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ခဏများဖြင့် အလွန်လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော စိတ်အစဉ်၌ ကံတို့၏ စွမ်းအင်သည် အကြောင်းအကျိုးအမျိုးမျိုး နိုးနှယ်ဆက်စပ်ကာ ပါဝင်လျက်ရှိ၍ ထိုကံတို့၏စွမ်းအင် မကုန် ပြတ်သေးသမျှ (ထိုကံတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု အနေဖြင့်) ဘဝတို့သည်လည်း ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိဦးမည် ဖြစ်၏။

ကံ၏စွမ်းအင်ဖြင့် ဘဝတို့ ကြောင်းကျိုးဆက်နှယ် ကူးပြောင်းပျက် ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ မီးကူးစက်၍ တောက်တောင်ပုံ

(ဒသမဒေကြိမ်)

ဥပမာဖြင့် ဖော်ပြတတ်ကြ၏။ (က) ဟူသော ဆီမီးတိုင်မှ(ခ) ဟူသော ဆီမီးတိုင်ကို ကူးဆက်၍ ထိုမှတစ်ဖန်(ဂ)ဟူသော ဆီမီးတိုင်သို့ ကူးပြောင်း ထွန်းညှိသည်ဆိုအံ့။ ဤတွင် (ခ)၌ တောက်လောင်နေသော မီးသည်(က) တွင် တောက်လောင်နေသော မီးမဟုတ်ချေ။ တစ်ဖန် (ဂ) တွင် တောက်လောင်နေသော မီးသည် (က)နှင့်(ခ)တို့တွင် တောက်လောင်နေသော မီးမဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် (ခ)၏ မီးသည် (က)၏ အကြောင်းပြုမှုမရှိဘဲ တောက်လောင်ခြင်း မဖြစ်နိုင် သကဲ့သို့ (ဂ)၏ မီးသည်လည်း (ခ)၏ အကြောင်းပြုမှုမရှိဘဲ တောက်လောင်ခြင်းမဖြစ်နိုင်ချေ။ ထို့အတူမောင်ဘ ဟူသော လူတစ်ယောက်ဘဝမှ မောင်မြဟူသော ဘဝသစ် လူတစ်ယောက် အဖြစ် ကူးပြောင်းရောက်ရှိလာရာ၌ မောင်မြသည် မောင်ဘမဟုတ်သော် လည်း မောင်ဘဟူသော ဘဝ၏ အကြောင်းဆက်များနှင့် ကင်း၍ ဖြစ် မလာနိုင်ဟု ဗုဒ္ဓဒဿနက ယူဆလေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဒဿနသည် “အတ္တသည်မြဲ၍ ထိုအတ္တသည်ပင် တစ်ဘဝ မှ တစ်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းသွားသည်” ဟူသော သဿတဝါဒကို လက်မခံ ချေ။ တစ်ဖန် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ကံတို့၏စွမ်းအင်ကို လက် ခံရကား “သေလျှင် ဘဝပြတ်စဲသွားသည်” ဟူသော ဥဒစ္စဒဝါဒကိုလည်း လက်မခံချေ။ ဗုဒ္ဓ ဒဿနသည် ကံတို့၏စွမ်းအင်ကို လက်ခံသောကြောင့် “ရုပ်တို့၏ဆင့်တိုး ပြောင်းလဲရင့်ကျက်မှု” မှ အသက် (ဝါ) အသိနာမ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အတိတ်ကံတို့၏ အကြောင်းပြုမှု ကင်းမဲ့စွာ လက်ရှိဘဝဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဟူသော “အဟေတုကဒိဋ္ဌိ” ကိုလည်း လက်မခံချေ။ ထို့ပြင် “နတ်ဒေဝါ၊ ထာဝရဘုရား၊ မဟာဗြဟ္မာ” စသည့်တန်ခိုးရှင်တို့၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် “ဘဝ” ဖြစ်လာသည်ဟူသော “ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ” ကိုလည်း လက်မခံချေ။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်၊ ရူပါဝစရစိတ်၊ အကု သိုလ်စိတ်၊ အရူပါဝစရစိတ်တို့ဖြင့်အားထုတ်ခြင်းကံတို့၌ သက်ဆိုင်ရာအကျိုး ဝိပါက်တို့ သက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော စွမ်းအင်သတ္တိများရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့၏။ ပုညာဘိသင်္ခါရဖြစ်သည့် ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်(ဂ)ပါးဖြင့် အားထုတ်မှုကံကြောင့် လူသတ္တဝါ သေလွန်သွားသော အခါ ထိုကာမ ကုသိုလ်(ဂ)ခုနှင့်အလားတူသည့် “မဟာဝိပါက်စိတ်”(ဂ)ခုသည် (အကျိုး

၁ prolong evolution

(ဒဿမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

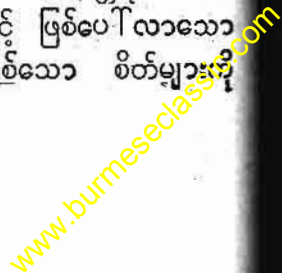
၁၈၀ နန္ဒာသိန်းစံ အဝဏ္ဏပွယ်နှင့်တပေစွာ

ဝိပါက်)အနေဖြင့်လူ့ဘုံနှင့် နတ်ပြည်(၆)ဘုံတွင် ဘဝဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အစဆုံး ပဋိသန္ဓေစိတ် အနေနှင့်လည်းဖြစ်၏။ မြင်ကြားတွေ့သိမှု ဖြစ်သည့်အခါ ဇောခုနစ်ကြိမ်၏ နောက်မှလိုက်၍ “တဒါရုံ” အဖြစ်ဖြင့် အာရုံကောင်းများကို အာရုံပြုလျက်လည်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် (၁) ကောင်းသောအရာကို မြင်သော စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၊ (၂) ကောင်းသောအသံကို ကြားသော သောတဝိညာဉ်စိတ်၊ (၃) ကောင်းသောအနံ့ကို နံသိသော ဃာနဝိညာဉ်စိတ်၊ (၄) ကောင်းသောအစာကို စားသိသော ဇိဝှာဝိညာဉ်စိတ်၊ (၅) ကောင်းသောအထိအတွေ့ကို ထိသိရသော ကာယဝိညာဉ်စိတ်၊ (၆) ထိုအာရုံကောင်းတို့ကို လက်ခံ အာရုံပြုသော “သမ္ပဒိစ္စိုင်းစိတ်”၊ (၇) ဝမ်းသာ၍ စုံစမ်းသော ‘သောမနဿသဟဂုတ် သန္တိရဏစိတ်၊ (၈) ဝမ်းမသာဘဲစုံစမ်းသော “ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်” ထို(၈) ပါးတို့သည်လည်း အကျိုးဝိပါက်အနေဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။

ရူပါဝစရစိတ်(၅)ပါးဖြင့် အားထုတ်မှုကံ သင်္ခါရကြောင့် လူသတ္တဝါ သေလွန်သွားသောအခါ ရူပဘုံ၌ ရူပဝိပါက်စိတ် (၅) ခုသည်လည်း ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိအနေဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကြ၏။

အပူညာဘိသင်္ခါရဖြစ်သည့် အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါးဖြင့် အားထုတ်မှုကံ သင်္ခါရတို့ကြောင့် လူသတ္တဝါ သေလွန်သွားသောအခါ အပါယ် (၄) ဘုံ၌ ဘဝ၏ အစဖြစ်ခြင်း (၀၁) ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်ဖြစ်၏။ (၁) မကောင်းသော အရာ-အာရုံကို မြင်ရခြင်း (စက္ခုဝိညာဉ်) စိတ်၊ (၂) မကောင်းသောအသံကိုကြားရခြင်း (သောတဝိညာဉ်)စိတ်၊ (၃) မကောင်းသောအနံ့ကို နံသိရခြင်း (ဃာနဝိညာဉ်)စိတ်၊ (၄) မကောင်းသောအစာကိုစားသိရခြင်း (ဇိဝှာဝိညာဉ်)စိတ်၊ (၅) မကောင်းသော အထိအတွေ့ကို ထိသိရခြင်း (ကာယဝိညာဉ်)စိတ်၊ ထိုစိတ်(၅)ခုသည်လည်း အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်များပင်တည်း။ ထိုစိတ်(၅)မျိုးနှင့် မြင်၊ ကြား နှံ့စား၊ ထိ၊ သိပြီးသောအခါ (၁)၎င်းအာရုံ(၅)မျိုးကို လက်ခံ၍ အာရုံပြုသော “သမ္ပဒိစ္စိုင်း”စိတ်၊ (၂) စုံစမ်းဆင်ခြင်သော “သန္တိရဏ”စိတ်၊ ဤစိတ် (၂) သည်လည်း အကုသိုလ်ကံကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်များ ဖြစ်ကြ၏။ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး ဖြစ်သော စိတ်များကို

(ဒသမအကြိမ်)

အားလုံးပေါင်း၍ရေတွက်လျှင် “အကုသလဝိပါက်စိတ်” (၇)မျိုး ရရှိပေသည်။

အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဖြစ်သည့် အရူပကုသိုလ်စိတ် (၄)ခုဖြင့် အားထုတ်မှုကံသင်္ခါရကြောင့် လူသတ္တဝါ သေလွန်သောအခါ အရူပ(၄) ဘုံ၌ အရူပဝိပါက် (၄)ခုသည် ဘဝ၏အစတွင် ပဋိသန္ဓေအဖြစ်၊ အလယ်တွင် ဘဝင်အဖြစ်၊ အဆုံးတွင် စုတိအဖြစ်နှင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်ကြ၏။ ဖော်ပြခဲ့သော ကာမကုသလဝိပါက် (၁၆)၊ ရူပဝိပါက် (၅)၊ အကုသလဝိပါက် (၇)၊ အရူပဝိပါက်(၄)၊ စုစုပေါင်း (၃၂)ပါးသော စိတ်ဝိညာဉ်များသည် ပြုမှုအားထုတ်မှုကံ သင်္ခါရကြောင့် သက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးဝိပါက် ဝိညာဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။

သင်္ခါရကြောင့် ဖော်ပြပါ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် တကွ အကျိုးဝိပါက်စိတ်ဝိညာဉ် နှာမ်တရားများ ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ သင်္ခါရကြောင့်ပင် ရုပ်တရားတို့သည်လည်း တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။* သို့ရာတွင် အရူပါဝစရစိတ်တို့ဖြင့် အားထုတ်မှု သင်္ခါရသည် အရူပဘုံများ၌ အကျိုးဝိပါက်စိတ်အနေဖြင့် ပဋိသန္ဓေ အစရှိသည့် စိတ်ဝိညာဉ် နှာမ်တရားများသာ ဖြစ်ပေါ်၍ ရုပ်တရားဖြစ်ပေါ်မှု မပါဝင်ချေ။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကံသင်္ခါရကြောင့် ဘဝပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ခြင်းနှင့်အတူ “ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် (၃)ခု”၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၀)သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဋီဇဏမှ အစပြု၍ စိတ်တိုင်း၊ စိတ်တိုင်း၏ ဥပါဒ်၊ ဋီ၊ ဘင် ခဏတိုင်း၊ ခဏတိုင်း အသစ် အသစ် ထပ်၍ ဖြစ်၏။ တစ်နည်းဆိုလျှင် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဥပါဒ်ခဏကို အစပြု၍ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက် ဖြစ်သော ဥပါဒ်ခဏတိုင်အောင် ခဏတိုင်း၊ ခဏတိုင်း ကမ္မဇရုပ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကမ္မဇရုပ်ဟုဆိုရာ၌ (၁) ကာယဒသက၊ (၂) ဘာဝဒသက၊(၃) ပတ္တုဒသကဟုခေါ်သော ရုပ်ကလာပ်သုံးမျိုးကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။ ဤတွင် ကာယဒသက ဟူသည်မှာ ကာယပသာဒရုပ်နှင့် တကွ ပထဝီ၊ အာပေ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာ၊ ဇီဝိတဟူသော (၁၀)ပါးသော

* ဤနေရာ၌ ကံ-သင်္ခါရကြောင့် ရုပ်တရား အလုံးစုံဖြစ်သည်ဟု မဆိုလိုချေ။ ကံကြောင့်မဖြစ်သော ရုပ်များလည်း ရှိပေသေးသည်။

(ဒေသမအကြိမ်)

၁၈၂ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

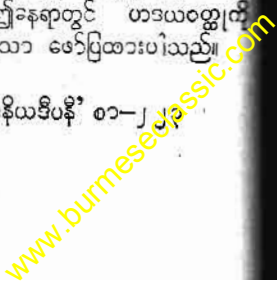
ရုပ်တို့ပင် ဖြစ်၏။ ဘာဝဒသကမှာမူ ဘာဝရုပ်နှင့် တကွ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဇီဝိတဟူသော (၁၀)ပါး သော ရုပ်တို့ပင် ဖြစ်၏။ “ဘာဝရုပ်” ဟူသည်မှာ မိန်းမဖြစ်ကြောင်း မျိုးစေ့ရုပ်၊ ယောက်ျားဖြစ်ကြောင်း မျိုးစေ့ရုပ်ဟုဆိုလိုသည်။ မိန်းမဖြစ်မည့် သူ၌ “ဣတ္ထိဘာဝရုပ်” ဖြစ်ပေါ်၍ ယောက်ျားဖြစ်မည့် သူ၌ “ပုတ္တာဝရုပ်” ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုဘာဝရုပ်ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာမိန်းမ၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်၊ စိတ်နေစိတ်ထား၊ အမူအရာများ၊ သက်ဆိုင်ရာယောက်ျား၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်၊ စိတ်နေစိတ်ထား၊ အမူအရာများသည် ထိုရုပ်သဏ္ဍာန် ရင့်ကျက်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ မိန်းမလည်းမဟုတ်၊ ယောက်ျားလည်း မဟုတ် သော “နပုန်းပဏ္ဍက်” မှာမူ ထိုဘာဝဒသကရုပ် မပါချေ။ ကာယဒသက နှင့် ဝတ္ထုဒသက ကလောင် (၂) ခုသာ ပါသည်။

တစ်ဖန် ဝတ္ထုဒသကဆိုသည်မှာ ဝတ္ထုရုပ်နှင့်တကွ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဇီဝိတ ဟူသော (၁၀) ပါးသော ရုပ်တို့ပင်ဖြစ်၏။ ထိုဝတ္ထုဒသကရုပ် (၁၀)ပါးထဲ၌ ဝတ္ထုရုပ် သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ အစရှိသော ဝိညာဉ်စိတ်တို့ မှီရာရုပ် “ဟဒယ ဝတ္ထု” ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထု ဒသက ကလောင် (၃)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၀)ကို “ကလလ” ရေကြည်ရုပ်ဟု ခေါ်သည်။ လူ့ဘဝသည် ထိုကလလရေကြည်ကစ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု ဆိုလိုက် ဆိုနိုင်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိခဏကစ၍ ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော ရုပ်တို့ ထဲ၌ “ဥတု” ဟုခေါ်သော တေဇောဓာတ်သည် စိတ်၏ ဥပါဒါ၊ ဌိ၊ ဘင်ခဏ တိုင်း၊ ခဏတိုင်း “ဥတုဇရုပ်” ကို ဖြစ်ပွားစေသည်။ စင်စစ် “ဥတု ဟူသည် သာမည တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ရုပ်ကလောင်တိုင်း၊ ရုပ်ကလောင်တိုင်းမှာ ပါရှိသော မီးဓာတ် (တေဇော) ကို ခေါ်သည်။”** ထို တေဇောဓာတ်

* ဟဒယဝတ္ထုကို ‘နှလုံးသားရုပ်’ ဟု မြန်မာပြန်တတ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ထိုပြန်ဆိုချက်သည် ဟဒယဝတ္ထု၏ ပင်ကိုအဓိပ္ပာယ်နှင့် လွှဲအောင်သောကြောင့် ဤနေရာတွင် ဟဒယဝတ္ထုကို ‘စိတ်၏မှီရာ တစ်ခုတစ်ရာသော ဝတ္ထု’ ၏ အမည်တစ်ရပ်အနေဖြင့်သာ ဖော်ပြထားပါသည်။
၁ ပထမ၊ ကလလ၊ ဟောတီ။

** တိဿက (သေက္ခ၂ဘော်ဆရာဘော်) ‘ပဏ္ဍိတ ဝေဒနိယဒီပနီ’ စာ-၂၊ ၂၃၂။

(၁၀) အပူဓာတ်သည်ပင် “အသက်” ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ အခါတစ်ပါး၌ အသျှင်မဟာကောဠိကသည် အသျှင်သာရိပုတြာအား....

“ငါ့သျှင်....အသက် (ဇီဝိတိန္ဒြေ)သည် အဘယ်ကို စွဲ၍ တည်သနည်း” ဟု မေးလျှောက်၏။

“ငါ့သျှင်....ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကိုယ်ငွေ့ (ကမ္မဇတေဇော) ဓာတ်ကို စွဲ၍တည်၏။”

“ငါ့သျှင်....ကိုယ်ငွေ့ ကမ္မဇတေဇောဓာတ်သည် အဘယ် ကို စွဲ၍တည်သနည်း။”

“ငါ့သျှင်....ကိုယ်ငွေ့ ကမ္မဇတေဇောဓာတ်သည် အသက် (ဇီဝိတိန္ဒြေ)ကို စွဲ၍တည်၏။”

“ငါ့သျှင်....ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကိုယ်ငွေ့ ကမ္မဇ တေဇော ဓာတ်ကိုစွဲ၍တည်၏။ ကိုယ်ငွေ့ ကမ္မဇတေဇောဓာတ်သည် ဇီဝိတိန္ဒြေကို စွဲ၍တည်၏ဟု ယခုပင် အသျှင်သာရိပုတြာ ပြောဆိုသည်ကို ငါတို့ သိရကုန်၏။ ငါ့ရှင်-ဤစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ သိမှတ်ရမည်နည်း။”

“ငါ့သျှင်....သို့ဖြစ်လျှင် သင့်အား ဥပမာပြုအံ့။ ဤ လောက၌ ဥပမာအားဖြင့်လည်း အချို့သော ပညာရှိ ယောက်ျားတို့သည်ပြောဆိုသောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကို သိကုန်၏။ ငါ့သျှင်....တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံကိုစွဲ၍ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားသကဲ့သို့ အလင်း ရောင်ကို စွဲ၍ မီးလျှံသည် ထင်ရှားသကဲ့သို့၊ ဤအတူပင် အသက်(ဇီဝိတိန္ဒြေ)သည် ကိုယ်ငွေ့ (ကမ္မဇတေဇောဓာတ်) ကို စွဲ၍တည်၏။ ကိုယ်ငွေ့ (ကမ္မဇတေဇောဓာတ်) သည် အသက်(ဇီဝိတိန္ဒြေ)ကို စွဲ၍တည်၏။”*

အထက်ပါ သျှင် မဟာကောဠိကနှင့် အသျှင် သာရိပုတြာတို့၏ အမေးအဖြေစကားကို ထောက်၍ အသက်နှင့် ကမ္မဇတေဇောဓာတ်သည် အညမညဖြစ်လျက်ရှိသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။

* မဟာဝေဒလ္လသုတ်၊ ၄၅၆၊ စူဠယမဂဂဝဂ်၊ မူလပဏ္ဍာသ

ကလောင်(၃)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၀) တည်းဟူသော ကလလရေကြည် ရုပ်သည် လွန်စွာသေးငယ်ရကား ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်ချေ။ ထို ကလောင်(၃) ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၀) သည် ၎င်းတို့ချည်းတည်းနေခြင်းမဟုတ်ဘဲ မိဘနှစ်ဦးတို့၏ သက်ခတ်ရုပ်နှင့် “သောဏိတ” ခေ၍ သွေးဥတို့ကိုမိမိ ဖြစ်ပေါ်တည်နေခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် လူသတ္တဝါတို့သည် မိဘတို့၏ ရုပ်ရည်ပုံပန်းသဏ္ဍာန် စသည်တို့နှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် တူညီကြခြင်းဖြစ် ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ကလလရေကြည်သည် တခြား၊ မိဘတို့၏ သက်သွေး စသည်တို့သည် တခြား မည်သို့မျှမရောစပ်ဘဲ သီးသန့်တည်နေ ကြသည်ဟု မမှတ်ယူသင့်ချေ။

တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း၏အင်္ဂါကို ပြသည့်နေရာ၌ (၁) မိဘ နှစ်ဦးတို့ စပ်ယှက်ခြင်း၊ (၂) မိခင်၌ဥတုပန်းပွင့်ခြင်း၊ (၃) ဖြစ်ထိုက်သော သူငယ်လောင်း အသင့်ရှိခြင်း၊ ထိုအင်္ဂါသုံးပါး ညီညွတ်ပါမှ ပဋိသန္ဓေ ကိုယ်ဝန်တည်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ ဖော်ပြထား၏။ သို့ဖြစ်၍ ကလောင် (၃) ခုဖြစ်သော ကလလရေကြည်သည် ၎င်းကိုယ်တိုင် သီးသန့် ဖြစ်တည်နိုင်သည်ဆိုလျှင် ဖော်ပြပါအင်္ဂါ (၃) ပါးထဲမှ ပဘမနှင့် ဒုတိယ အင်္ဂါများသည် အပိုကဲ့သို့ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်ကမ္မဇရုပ်ကလောင် (၃) ခုသည် “သုက္ကသောဏိတ” ခေ၍ မိဘတို့၏ သက်သွေးမှတ်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်း ရောစပ်ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ယူဆသင့်ပေသည်။ ထိုသို့ ယူပါမှလည်း မိဘတို့၏ရုပ်ရည်၊ အဆင်း၊ ပုံပန်းသဏ္ဍာန် စသည်တို့နှင့် တူခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးနိုင်ပေသည်။

ဤနေရာ၌ မိဘတို့၏သဏ္ဍာန်မှ ကင်းကွာလာသော သက်သွေး တို့သည် ဥတုဇရုပ် မဟုတ်ပါလော။ ထိုဥတုဇရုပ်ထဲ၌ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်နိုင်ပါ မည်လောဟု မေးစရာရှိ၏။ ဥတုဇရုပ်ထဲ၌ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်နိုင်သည်ဟုပင် ဖြေရပေလိမ့်မည်။ ဆေးပညာရှင်များသည် မကောင်းသော အသားများ ကို လှီးထုတ်၍ ထိုနေရာ၌ အခြားခန္ဓာကိုယ်တစ်နေရာမှ အသားကောင်းကို ယူ၍ထည့်ပေးတတ်ကြသည်။ ထိုနေရာ၌ အစားထိုး ထည့်ပေးထားသော အသားသည် လှီးထုတ်ယူလာစဉ်ကမူ ဥတုဇရုပ်သက်သက်ပင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ပကတိအသားနှင့် တစ်သားတည်း ဖြစ်သွားသောအခါ ထိုအစားထိုးထည့်ပေးထားသော အသားထဲ၌ ကာယပသာဒခေ၍သော

(ဒသမအကြိမ်)

ကမ္မဇရုပ်တို့ ဖြစ်ပေါ် နိုင်ခြင်းသည် ထင်ရှားသော သာဓက ဖြစ်၏။
ထို့အတူ မိဘတို့၏ ပကတိ ကိုယ်မှကင်းကွာလာသော သုက်သွေးတည်း
ဘူသောဥတုဇရုပ်ထဲ၌ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်(၃)ခုသည်
ထည်း ရောစပ်မှုတွယ်၍ ဖြစ်လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ထိုသုက်သွေးနှင့်တကွကလာပ်ရုပ်(၃)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း(၃၀)ကို
ကလလရေကြည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ သတ္တဗေဒပညာရှင်တို့ အလိုအရ
ဆဝဖြစ်ပေါ်မှုသည် ‘အိုဗာ’ ခေါ် အမိ၏ သားဥနှင့် ‘စပါမယ်တိုဇွာ’
ခေါ် အဖ၏ သုက်ပိုးတို့ ပေါင်းစပ်ရာမှ သန္ဓေသားသည် တဖြည်းဖြည်း
ကြီးထွားလာကာ သားငယ်ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုအမိအဖတို့၏ သား
မျိုးစေ့ ရုပ်တို့သည် လွန်စွာသေးငယ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုထက်လွန်စွာ
သေးငယ်သိမ်မွေ့ကြသော ကမ္မဇရုပ်တို့ကို အနောက်ဘိုင်း သတ္တဗေဒ
ပညာရှင်များသည် မသိမြင်နိုင်ကြသေးချေ။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏အခြားမဲ့ ပထမ ဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ် ခဏကစပြီး
စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏတိုင်းတွင် “စိတ္တဇရုပ်” များဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် မြင်သိ
ကာမျှ စက္ခုဝိညာဉ်၊ ကြားသိကာမျှ သောတဝိညာဉ်၊ နံ့သိကာမျှ ဃာန
ဝိညာဉ်၊ စားသိကာမျှ ဇိဝှာဝိညာဉ်၊ ထိသိကာမျှ ကာယဝိညာဉ်စိတ်တို့မှာ
ကား ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစိတ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏ၌မူ စိတ္တဇရုပ်
မဖြစ်နိုင်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍ စိတ်ရော၊
ဝေဒနာအစရှိသော စေတသိက်နာမ်များရော၊ ကမ္မဇဥတုဇ စိတ္တဇရုပ်များ
ပါဖြစ်ပွားလာကြသည်။ “အာဟာရဇရုပ်” မှာမူ မိခင်ထံမှအာဟာရဓာတ်
စိမ့်ဝင်လာသည့်အခါမှစ၍ သားငယ်၌ “အာဟာရဇရုပ်များ” ဖြစ်ပေါ်
လာသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ သန္ဓေသားငယ်ကြီးထွားလာပုံကို အောက်ပါကဲ့သို့
အကြမ်းဖျင်း သိသာရုံမျှဖော်ပြ၏။

ပဋိသန္ဓေတည်၍ (၇) ရက် တစ်ပတ် လွန်သောအခါ ကလလရေ
ကြည်မှ “အဗျဒ” ခေါ်သော နောက်ကျကျ အမြှုပ်ကလေးဖြစ်လာသည်။
တစ်ဖန် (၇) ရက်ကြာပြန်သောအခါ “ပေသီ” ခေါ် အသားနှစ်ခဲကလေး

၁ ovum

၂ spermatozoal

(ဒသမအကြိမ်)

ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ တစ်ဖန် (၇)ရက်ကြာပြန်သောအခါ “ဆန်” ခေါ် မာမာအသားတုံးကလေးဖြစ်လာသည်။ တစ်ဖန် (၇) ရက် ကြာပြန်သော အခါ ခြေနှင့်လက်အတွက် အဖုငယ်(၄)ခု၊ ဦးခေါင်းအတွက် အဖုကြီး (၁)ခု၊ အားလုံးပေါင်းအဖု(၅)ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယင်းကို “ပထမ ခက်မာငါးဖြာ” ဟု ခေါ်သည်။ (၁၁)ပတ်မြောက် (၇၇)ရက်၌ စကျ၊ သောတ၊ ဗာန၊ ဇီဝှာစသည့်ပသာဒရုပ် (၄) ခုဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဤသို့ ဖြင့် ဘဝရုပ်လုံးသည် ပေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဤဖြစ်စဉ်သည် လူ့ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှုဖြစ်စဉ်ကိုသာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အခြားသော ဘုံဘဝ များရှိ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေတည်နေမှုဖြစ်စဉ်သည် လူ၏ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှုဖြစ်စဉ်နှင့် များစွာခြားနားမှုများရှိလေသည်။

စတုမဟာရာဇ် အစရှိသော နတ်တို့၏ ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှုကိုမူ... “ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ” ဟုခေါ်သည်။ နတ်ဘုံ၌ပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စကျ၊ သောတ၊ ဗာန၊ ဇီဝှာ၊ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထုဒသကစသည့် ကလာပ်ပေါင်း(၇)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၇၀)သည် တစ်ပြိုင်နက်တည်းဖြစ်ပေါ် လာသည်။ ဗြဟ္မာဘုံများဖြစ်သည့် ပထမဈာန်(၃)ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန်(၁) ဘုံ၊ တတိယဈာန်(၃)ဘုံ၊ ဝေဟပ္ပိုလ်နှင့် သုဒ္ဓဝါသ (၅)ဘုံ၌မူ ဗာန၊ ဇီဝှာ၊ ကာယ၊ ဘာဝစသည် ဒသကရုပ်များမရှိချေ။ စကျ၊ သောတ၊ ဝတ္ထု ဒသကစသည့် ဒသက ကလာပ် (၃)ခုနှင့် “ဇီဝိတနဝက” ဟုခေါ် သည့် နဝကကလာပ်(၁)ခု၊ အားလုံးပေါင်း ကလာပ်(၄)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း (၃၉)ခုသည် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြ၏။

“အသညသတ်” ဟုခေါ်သည့် ဗြဟ္မာဘုံ၌မူ ပဋိသန္ဓေ ခဏကတည်း ကစ၍ စိတ်မပါချေ။ ဇီဝိတနဝကကလာပ် တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်ပေါ် သည်။ ထိုကလာပ်တစ်မျိုးတည်းနှင့် ဗြဟ္မာသဏ္ဌာန် ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ စိတ္တဇရုပ် မရှိသောကြောင့်လည်း ‘အသညသတ်’ဘုံရှိ ဗြဟ္မာတို့သည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိဘဲ သစ်သားရုပ်၊ ကျောက်ရုပ်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြ၏။ ထို့ထက်အံ့ဖွယ်ကောင်းသော အရူပဗြဟ္မာဘဝတို့သည်လည်း ရှိပေသေး သည်။ အရူပဘုံ၌ ရုပ်ဟူ၍မရှိဘဲ ပဋိသန္ဓေခဏကတည်းက စိတ်နှင့်ဝေဒနာ အစရှိသော “နာမ်”သာလျှင် အဆက်ဆက်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာပေါင်း ထောင် သောင်းချီ၍ ဘဝဖြစ်တည်နေလေသည်။

(ဒသမအကြိမ်)

ဘဝသံသရာကို ဖြတ်တောက်ခြင်း

ငရဲသား၊ ပြိတ္တာ အစရှိသောဘဝတို့သည်လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်
 မွေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။
 ဘဝတို့ကို ရရှိသော သတ္တဝါတို့၌ မျက်စိ၊ နား၊ စသည် မချို့တဲ့လျှင်
 ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သော နတ်ဘဝမှကုသိုလ်ကလာပ်(၇)ခု၊ ရုပ်ပေါင်း(၇၀)
 သည် တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်သည်။ အညံ့ စသည်တို့၌ “သန္ဓေဒဇ” ပဋိသန္ဓေ
 အားဖြင့်ဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့၌လည်း မျက်စိ စသည် မချို့တဲ့လျှင်
 ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေမှာ ကဲ့သို့ ရုပ်များသည် အပြည့် အစုံ ဖြစ်ကြသည်။
 မျက်စိ စသည် ချို့တဲ့လျှင်မူ ချို့တဲ့သော ပသာဒရုပ်၊ ဘာဝရုပ်တို့ လျော့
 ကြပေလိမ့်မည်။

နာမ်ရုပ်တို့ဖြစ်ကြလျှင် အာရုံခံခွံာရ (သဠာယတန)တို့ ဖြစ်ကြမည်
 ဖြစ်၏။ သဠာယတနရှိလျှင် တွေ့ထိမှု “ဖဿ”သည်လည်း ဖြစ်ရပေလိမ့်
 မည်။ ဖဿဖြစ်လျှင် အကောင်းအဆိုးခံစားမှု “ဝေဒနာ”သည်လည်း ဖြစ်
 ပေါ်လာသည်။ ဗုဒ္ဓဒေသနာ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်)အရ ဖဿဖြစ်ခြင်းကြောင့်
 သင်္ခါရမည်သော ငါးဆယ်သော စေတသိက် နာမ်တရားများ ဖြစ်ကြ
 သည်။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရတို့သည်လည်း ဖြစ်ကြသည်။ ဝေဒနာ
 ဖြစ်လျှင် ‘တဏှာ’သည်ဖြစ်၍ တဏှာဖြစ်လျှင် ဥပါဒါန်သည် ဖြစ်၏။
 ဥပါဒါန်ဖြစ်လျှင် ဘဝသစ်ဖြစ်ကြောင်း “ကမ္မဘဝ”သည် ဖြစ်၏။ ကမ္မ
 ဘဝကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်မှု “ဇာတိ”သည် ဖြစ်ပြန်လေသည်။ ထိုဇာတိ
 ဟူသော ဘဝသစ်၌လည်း အကယ်၍ မသိများမှု အဝိဇ္ဇာ မကုန်လျှင်
 (ဝိဇ္ဇာဉာဏ် မရလျှင်) သင်္ခါရတို့ကို ပြုဦးမည်ဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့ကို ပြုမှု
 အားထုတ်မှုကြောင့် ဘဝတစ်ဖန်ဖြစ်မှု (ဝိညာဉ်) ဖြစ်ပေလိမ့်ဦးမည်။
 ဤနည်းဖြင့် ဘဝသံသရာသည် အတော့မသတ် လည်နေမည် ဖြစ်၏။
 ဤအချက်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ၌ “အလ္လာလေးလ္လာ”ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီ
 ဒဿန ပညာရှင်များသည် ဖော်ပြကြ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်စဉ်၌ အတိတ်ဘဝက အကြောင်းတရား ငါးပါး
 သည် တစ်စု၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက အကျိုးတရားငါးပါးသည် တစ်စု၊ ပစ္စုပ္ပန်
 ဘဝက အကြောင်းတရားငါးပါးသည် တစ်စု၊ အနာဂတ်ဘဝတွင် အကျိုး
 တရား ငါးပါးသည်တစ်စု ဤသို့ အစုလေးစုရှိ၏။ ထိုအကြောင်းအကျိုး
 တရား အစုလေးစုကို ပါဠိလို “သင်္ဂဟတရားလေးပါး”ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဒေသမအကြိမ်)

၁၈၈ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

“သင်္ခေပလေးပါး” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်၌ ခေါ်ဝေါ်၍ မြန်မာလို “အလွှာလေးလွှာ” ဟု ခေါ်ကြသည်။

ထိုအလွှာလေးလွှာ၌ အဆက်အစပ်သုံးခုရှိ၍ ယင်းတို့မှာ အဘိတ် အကြောင်းအလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအလွှာတို့ကြားတွင် တစ်စပ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအလွှာတို့ကြားတွင် တစ်စပ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအလွှာနှင့် အနာဂတ်အကျိုး အလွှာတို့ကြားတွင် တစ်စပ်၊ ဤ အဆက်အစပ် သုံးခုတို့ပင်ဖြစ်၏။ အဘိတ် အကြောင်းအလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအလွှာတို့ ကြားရှိ အဆက်အစပ်မှာ “သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ် သည်” ဟူသော အဆက်အစပ်ဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအလွှာတို့ကြားရှိ အဆက်အစပ်မှာ “ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်သည်” ဟူသော အဆက်အစပ်ဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း အလွှာနှင့် အနာဂတ်အကျိုးအလွှာတို့ကြားရှိ အဆက်အစပ်မှာ “ကမ္မဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်သည်” ဟူသော အဆက်အစပ်ဖြစ်၏။ ထိုအဆက်အစပ် သုံးခုတွင် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးအလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအလွှာတို့ကြားရှိ “ဝေဒနာ ကြောင့် တဏှာဖြစ်သည်” ဟူသော အဆက်အစပ်ကို ဖြတ်တောက်နိုင်ပါက စက်ဝိုင်းသဖွယ် လည်ပတ်နေသော ဘဝသံသရာကို ရပ်တန့်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်သည်ဟူသော အဆက်အစပ်၌ ဝေဒနာ မှ ကဏှာသို့ ကူးစက်မလာအောင် သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် ဖြတ်တောက်ရ၏။

မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း ဝေဒနာမှဆက်၍ တဏှာ မဖြစ်အောင် သတိ ဖြင့် မြင်ခိုက်တည်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်၌ စိတ်ရုပ်ကို အမျှရှိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုအတူ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ လျက်တိုင်း၊ ထိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း၊ ဝေဒနာမှ ဆက်၍ တဏှာမဖြစ်အောင် သတိဖြင့်ကြား၊ နံ၊ လျက်၊ ထိသိခိုက်တည်းဟူ သော ပစ္စုပ္ပန်၌ စိတ်ရုပ်ကို အမျှရှိအောင်ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုသို့ ရှုမှတ်နိုင်သော အခါ ရှုမှတ်ဆဲဇာတိပင် ဝေဒနာမှဆက်၍ တဏှာဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိတော့ချေ။ တဏှာမဖြစ်တော့သောကြောင့် တဏှာနှင့်တွဲဖက်၍ ဖြစ်ကြသည့် ဥပါဒါန် အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝ တို့သည်လည်း မဖြစ်ကြတော့ချေ။ ကြာရှည် ရှုမှတ်၍ သမာဓိအား၊ ပညာအားတို့ တိုးတက်လာသည့်အခါ မြင်သိမှု စသည်တို့သည် ချက်ချင်း ပျောက်သွားသည်။ ကုန်ဆုံးသွားသည်ကိုလည်း ကောင်း၊ ရှုမှတ်မှုများသည်လည်း ချက်ချင်းပျောက်သွား၊ ကုန်ဆုံးသွား

(ဒသမအကြိမ်)

အည်ကို လည်းကောင်း သိမြင်လာသည်။ မြင်မှုနှင့် ရှုမှတ်မှု၊ ကြားမှုနှင့် ရှုမှတ်မှု၊ နှိမှုနှင့်ရှုမှတ်မှု၊ လျက်မှုနှင့်ရှုမှတ်မှု၊ ထိမှုနှင့်ရှုမှတ်မှု၊ ကြံတွေးမှုနှင့် ရှုမှတ်မှု ထိုနှစ်ခု နှစ်ခုသော သဘောတို့သည် ချက်ချင်းပင် ပျက်၍ ပျက်၍ သွားရကား ယင်းတို့သည် မမြဲသော (အနိစ္စ) သဘောတို့ ဖြစ်ချေသည်ဟု သိမြင်လာသည်။ အစဉ် ပျက်နေသော အစုအဝေး ဖြစ်သောကြောင့် ထင်းတို့သည် ဒုက္ခတို့သာတည်းဟု သိမြင်လာသည်။ ထိုပျက်မှုအစုကြီးသည် ညည်သို့မျှ မိမိစိတ်ဆန္ဒ အလိုသို့ မလိုက်ကြသော အနတ္တသဘောများဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ သဘာဝနိယာမအတိုင်း ပြောင်းလဲကုန်ဆုံး ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသော သဘောတို့ပင်တည်းဟု သိမြင်လာသည်။ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ထိုသို့ အနိစ္စဒုက္ခ၊ အနတ္တအနေ သိမြင်လာသောအခါ မြင်ကြားနဲ့ စသည်တို့၌ သာယာမှု ထက္ကာ မဖြစ်တော့ချေ။ ဤသည်မှာ ဝေဒနာနှင့် တဏှာ အဆက်အစပ်တို့ ဖြတ်စဲသွားခြင်းပင် ဖြစ်၏။

တဏှာမဖြစ်လျှင် ဥပါဒါန်လည်း ချုပ်သွား၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ထမ္မဘဝတို့၌လည်း ချုပ်သွား၏။ ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ဇာတိ၊ အိုခြင်း ဇရာ၊ သေခြင်း မရဏ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း သောကာ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါမနဿ၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း ဥပါယာသတို့ သည်လည်း ချုပ်ပြတ်သွား၍ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဘဝသံသရာသည် ရပ်စဲသွားလေတော့သည်။

အပိုင်း (၅)

တတိယဘဝသစ္စာ

“ငါ့သျှင်.....သာရိပုတ္တရာ၊ ခံစားမှုမရှိသော နိဗ္ဗာန်၌
ချမ်းသာကား အဘယ်ပါနည်း။”

“ငါ့သျှင်.....ခံစားမှု မရှိသော ဤနိဗ္ဗာန်၌ ဤခံစားမှု
မရှိခြင်းသည်ပင် ချမ်းသာမည်၏။”

နိဗ္ဗာနသုခသုတ်-နဝကနိပါတ်
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

အခန်း [၁၄]

ဘဝ၏အဆုံးစွန်သောပန်းတိုင်

ဗုဒ္ဓ ဒဿန၌ ဆင်ခြင် စဉ်းစားခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အာရုံငါးပါးကို အသုံးပြုသောနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မျက်မှောက်ခေတ် အနောက်တိုင်း သိပ္ပံ ယော၌ အသုံးပြုသောစမ်းသပ်ရှာဖွေနည်းတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ မတွေ့မြင်နိုင်သော အမြုတေတစ်ခုသည် ရှိ၏။ ယင်းမှာ “နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ပရမတ္ထသဘာဝပင် ဖြစ်၏။ ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသဘာဝ အရှိတရားကို ဗုဒ္ဓ၏ “သတိ ဝဋ္ဋာန်နည်း” ဟု ခေါ်အပ်သော လက်တွေ့ ကျင့်စဉ်ဖြင့်သာ တွေ့မြင်နိုင် လေသည်။

ဗုဒ္ဓဒဿနရှိ “နိဗ္ဗာန်” ကို “ပရမတ္ထသဘာဝ အရှိတရား” ဟု လောက ဝေါဟာရဖြင့် သုံးနှုန်းရသော်လည်း အခြားသော အရှေ့ အနောက် ဒဿနလောက၌ ယူဆကြသော ပရမတ္ထ သဘာဝ အရှိတရားနှင့် များစွာ ခြားနားခြင်းရှိ၏။ စင်စစ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသဘာဝသည် မည်သည့် နေရာ၊ မည်သည့်ကာလ အာကာသ အတွင်းတွင်မျှ မရှိသော သဘော တရား၊ နေရာယူမှုမရှိသော သဘောတရားဖြစ်၏။

“နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ဝေါဟာရသည် “နိ” ဟူသောပုဒ်နှင့် “ဝါန” ဟူသော ပုဒ်တို့ကို ပေါင်းစပ်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ “နိ” ဟူသော စကားမှာ “မရှိခြင်း၊ ကုန်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း” ဟု အနက်ရ၏။ “ဝါန” မှာမူ “တဏှာ” နှင့် အဓိပ္ပာယ်ချင်း ဆင်တူလေသည်။ “ဝါန” ၏ မူလ အဓိပ္ပာယ်မှာ “ဆက်စပ်ခြင်း၊ ချုပ်စပ်ခြင်း” ဖြစ်၏။ တဏှာသည်လည်း ဘဝတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်ပေးခြင်း (ဝါ) ဝေဒနာမှ ဥပါဒါနိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ကမ္မ ဘဝ စသည်တို့ဖြစ်ပေါ်အောင် ဆက်စပ် ချုပ်စပ်ပေးခြင်း သဘောရှိ၏။ ဤတို့ ဆက်စပ်ခြင်း၊ ချုပ်စပ်ခြင်း ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ချင်း ဆင်တူ မှုကြောင့် “ဝါန” ကို “တဏှာ” အနေဖြင့် သုံးနှုန်းထားခြင်း ဖြစ်၏။

၁ objective reality

သိုင်းဆစ်စာပေ (ဒဿမအကြိမ်)

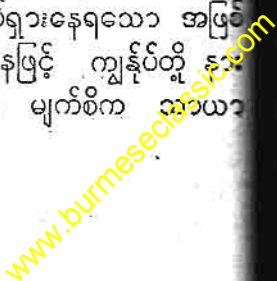
၁၉၄ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

သို့ဖြစ်၍ ထို“နီ”နှင့် “ဝါန”ပုဒ် နှစ်ခုကိုပေါင်း၍ ဖြစ်လာသော “နိဗ္ဗာန်” ဟူသောစကားသည် “တဏှာမရှိခြင်း” (ဝါ) “တဏှာကုန်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းသော သဘော”ဟု အနက်ရ၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာအလိုအရ ထိုသို့သောတဏှာမရှိခြင်းသဘော၊ တဏှာကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းသွားသော အဖြစ်သည် အမှန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သည် ပရမတ္ထအရှိတရားဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအလိုအရ ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ အရှိတရားကို ထိုးသွင်းသိမြင်သော သစ္စာဉာဏ်သည် တတိယအရိယာသစ္စာ (ဝါ) နိရောဓသစ္စာပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုနိရောဓသစ္စာကို အဆုံးစွန်သိမြင်ရရှိခြင်းကိုပင် “နိဗ္ဗာန်ကိုရသည်”၊ “နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်” ဟု အများနားလည်အောင် ခေတဝါပညတ်၍ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်၏။

သမုတိအားဖြင့် လောကဝေါဟာရ ပညတ်တို့ကို သုံး၍ဆိုရလျှင်... နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသဘာဝကို သိမြင်သော သစ္စာတရားကို ရရှိရေးသည် ဗုဒ္ဓဒေသနာ၏ အဆုံးစွန်သော ပန်းတိုင်ဖြစ်၏။ ထိုပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရေးအတွက် မျှော်လင့်ကြိုးပမ်းနေခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အရှိဆုံး ကြိုးပမ်းချက်ဖြစ်၏။ ထိုမျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ကြိုးပမ်းလျက် အသက် ရှင်နေခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အရှိဆုံးသော အသက်ရှင်နေခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ သဘာဝကို သိမြင်သောဘဝ၊ ရရှိသောဘဝသည် အနှစ်သာရအရှိဆုံး၊ တန်ဖိုးအရှိဆုံးဘဝ ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် နိဗ္ဗာန်ဟူသော တဏှာမရှိသည့် သဘာဝကို သိမြင်ရရှိခြင်းသည် အမှန်မြတ်ဆုံးသော၊ မြတ်နိုးနှစ်သက်ဖွယ် အကောင်းဆုံးသော ပန်းတိုင်ဖြစ်သည်ဟု လူ့သတ္တဝါအများတို့ မြင်နိုင်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ လူ့သတ္တဝါ၌ တဏှာမရှိပါက သာယာခံစားမှုဟူ၍မရှိတော့ရကား သာယာမှုနှင့် ပတ်သက်သော စိတ်၏ “လှုပ်ရှားမှု”လည်း မရှိတော့ချေ။ သာယာခံစားမှုဟူသော “စိတ်၏လှုပ်ရှားမှု” မရှိလျှင် စိတ်သည် ငြိမ်းအေးခြင်း ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ လူ့သတ္တဝါအများသည် ထိုသို့ကာမဂုဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဘာမျှခံစားခြင်း မရှိသောအဖြစ် (သန္တိသုခ) ကို ဖြတ်နိုး နှစ်သက်ရကောင်းမှန်း နားမလည်နိုင်ကြချေ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်တို့၌ သာယာမှုတစ်မျိုးမျိုးကို ခံစားလှုပ်ရှားနေရသော အဖြစ် (ဝေဒယိတသုခ) ကိုသာလျှင် နှစ်သက်ဖွယ်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ နားလည်၍ ယင်းတို့ကို တောင့်တမျှော်လင့်ကြသည်။ မျက်စိက သာယာ

ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကို ကြည့်မြင်ချ၍ ခံစားနေရခြင်းတည်းဟူသော လှုပ်ရှားမှုရှိမှ စသတ္တဝါတို့ နှစ်သက်ကြသည်။ ထို့အတူ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ထိပ်၊ စိတ်တို့ကလည်း သာယာပျော်ရွှင်ဖွယ် အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အထိအတွေ့၊ အကြံအစည်တို့ကို ကြားနား၊ နံ၊ လျက်၊ ထိခွေ၊ ကြံစည် နေရ၍ ခံစားနေရခြင်းတည်းဟူသော လှုပ်ရှားမှုရှိမှ လှသတ္တဝါတို့ နှစ် သက်ကြသည်။ အခါတစ်ပါးတွင် ဗုဒ္ဓသည် ဂျိန်းဝါဒီများ ဖြစ်ကြသော နိဂဏ္ဏတို့အား အောက်ပါကဲ့သို့ မေးဖူး၏။

“ငါ့ရှင် နိဂဏ္ဏတို့ အဘယ်သို့ ထင်မှတ်ကြကုန် သနည်း။ မဂဓတိုင်းကို အစိုးရသော သေနိယ မည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် ကိုယ်ကိုမလှုပ်ရှားဘဲ၊ စကားမပြောဆိုဘဲ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ချမ်းသာသုခ သက်သက်ချည်း ခံစား လျက်နေရန် စွမ်းနိုင်အံ့လော့”

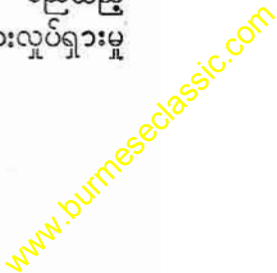
“ငါ့ရှင် မစွမ်းနိုင်ပါ”

“ငါ့ရှင် နိဂဏ္ဏတို့....ငါသည် ကိုယ်ကို မလှုပ်ရှားဘဲ၊ စကားမပြောဆိုဘဲခုနစ်ရက်ပတ်လုံးလုံး ချမ်းသာသက်သက် ချည်း ခံစားလျက်နေရန် စွမ်းနိုင်၏။ ငါ့ရှင် နိဂဏ္ဏတို့.... အဘယ်ကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြကုန်သနည်း။ ဤသို့ ဖြစ်သော် မဂဓ တိုင်းကို အစိုးရသော သေနိယမည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့် ငါတို့ဘွင် အဘယ်သူသည် သာလွန်၍ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရသနည်း။”*

ဗုဒ္ဓ၏ ချမ်းသာသည် ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ ချမ်းသာထက် သာလွန် ကြောင်း နိဂဏ္ဏတို့က ဝန်ခံကြသည်။ စင်စစ် ဗုဒ္ဓ၏ ချမ်းသာခံစားမှုသည် ဝေဒယိတသုခဟုခေါ်သော ကိုယ်စိတ်တို့လှုပ်ရှားမှုဖြင့်ချမ်းသာသုခ ခံစား ခြင်းမျိုးမဟုတ်။ မည်သည့်လှုပ်ရှား ခံစားမှုမျှမရှိသော ဖလသမာပတ် နိရောဓသမာပတ်ဖြင့် ရအပ်သော သန္တိသုခ ခံစားခြင်းကိုသာ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ၏ နိဗ္ဗာန်ဟူသော တဏှာ ကင်းငြိမ်းမှုကြောင့် မည်သည့် ခံစားမှု၊ လှုပ်ရှားမှုမျှ မရှိသော သန္တိသုခ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ခံစားလှုပ်ရှားမှု

* ဇုဒ္ဓကုဗ္ဗသုတ်-သီဟနာဒဝဂ်- မူလပဏ္ဏာသ

(ဒသမအကြိမ်)

၁၉၆ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

မရှိဘဲ ငြိမ်းအေးနေသော အဖြစ်ကို ချမ်းသာသူဖြစ်သည်ဟု နားလည်ရန် ခက်ပေလိမ့်မည်။ အခါတစ်ပါးတွင် ရှင်ဥဒါယိက ရှင်သာရိပုတြာအား အောက်ပါကဲ့သို့ မေးဖူး၏။

“ငါ့ရှင် သာရိပုတြာ ခံစားမှုမရှိသော နိဗ္ဗာန်၌ ချမ်းသာကား အဘယ်ပါနည်း။”

အထက်ပါ မေးခွန်းကို ရှင်သာရိပုတြာသည် အောက်ပါအတိုင်း အဖြေပေးလေသည်။

“ငါ့ရှင်.... ခံစားမှုမရှိသော ဤနိဗ္ဗာန်၌ ခံစားမှုမရှိခြင်းသည်ပင် ချမ်းသာမည်၏။”*

တဏှာကင်းပြတ် ချုပ်ငြိမ်းနေမှုကြောင့် မည်သည့်လှုပ်ရှားခံစားမှု (ဝေဒယိတသူခ)မျှ မရှိသော အဖြစ်ကို သဘောတရားအားဖြင့် လက်ခံကောင်း လက်ခံ၍ ကြိုက်နှစ်သက်ကောင်း ကြိုက်နှစ်သက်မည် ဖြစ်သော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့် လှုပ်ရှားခံစားရသော ကာမဂုဏ်နှင့် ယှဉ်သော ချမ်းသာသူကိုသာ ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုက်နှစ်သက်ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အင်္ဂလိပ် ဒဿနပညာရှင် စတူးဝပ်မီးလ် က “လူသည် ပျော်ရွှင်မှုကိုသာလျှင် တောင့်တသည်”ဟု လူအများ၏ ပင်ကိုစိတ် အခြေခံကို ခြုံငုံ၍ နိဂုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူ့ အလိုအရ လိုချင်ဆန္ဒဖြစ်ခြင်းသည်လိုချင်ဆန္ဒ ဖြစ်စရာ ကောင်းသောကြောင့်ဖြစ်၏။ လိုချင်စရာ မကောင်းလျှင် ယင်းကို လိုချင်ဆန္ဒ ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ စင်စစ် သူ့ သဘောဆောင်သော ပျော်ရွှင်မှုသည် လူတို့ လိုချင်သောအရာ(ဝါ) လိုချင်စရာ ကောင်းသော အရာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ “လူသည် ပျော်ရွှင်မှုကိုသာ လိုလားတောင့်တသည်”ဟု မီးလ်က ယူဆခြင်းဖြစ်၏။

မီးလ်အလိုအရ (သူ၏ပျော်ရွှင်မှုစံပြုဝါဒ^၁ကိုထောက်၍) ပျော်ရွှင်မှု အများဆုံးရသောအဖြစ်သည် ဘဝ၏အဆုံးစွန်သောပန်းတိုင် ဖြစ်တန်ရာ ချစ်သည်။ ဝေဒနိသူများက လူသည် မီးလ်ပြောသကဲ့သို့ ပျော်ရွှင်မှုကိုသာလျှင် လိုလားတောင့်တသည်မဟုတ်။ အခြားအခြားသော ဗဟုသုတ ရရှိရေး၊

* နိဗ္ဗာန်သုခသုတ်-မဟာဝဂ်-နဝကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်
၁ Stuart Mill (1808-1873)
၂ Hedonism

စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှုကို ရရှိရေး စသည့် လိုလားတောင့်တချက် များလည်း ချီသေးကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် “လူသည် ပျော်ရွှင်မှုကိုသာလျှင် လိုလားတောင့်တသည်” ဟူသော အယူအဆ မှားယွင်းကြောင်း ငြင်းချက်ထုတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဝေဖန်သူများ အပါအဝင် လူသတ္တဝါ အမြောက်အမြားသည် (တဏှာမကုန်သရွေ့) ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို ခံစားလှုပ်ရှားရသော ဝေဒယိတသုခကို တြိုက်နှစ်သက်ကြမည်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကို ကား ယခုပေးမည်ဆိုလျှင်ပင် ယူလိုသူ ရှားပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူစက အောက်ပါကဲ့သို့ အကြံဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

“ငါ့သိထားသော တရားကား နက်နဲ၏။ မြင်နိုင်ခဲ့၏။ သိနိုင်ခဲ့၏။ ငြိမ်သက်၏။ မှန်မြတ်၏။ တက္ကပ္ပပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ကျက်စားရာမဟုတ်။ (ဆင်ခြင် စဉ်းစားခြင်း အားဖြင့်၊ တက္ကဗေဒ ယုတ္တိဗေဒအားဖြင့် မသိမြင်နိုင်ဟု ဆိုလိုသည်။) သိမ်မွေ့၏။ ပညာရှိသူတို့သာ သိနိုင်၏။ ဤသတ္တဝါများကား ကာမဂုဏ်တို့၌ မွေ့လျော် ကုန်၏။ ကာမဂုဏ်တို့၌ ပျော်ပိုက်ကုန်၏။ ကာမဂုဏ်တို့၌ အလွန်နှစ်ခြိုက်နေ၏။ ကာမဂုဏ်တို့၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် အလွန်နှစ်ခြိုက်နေကြသော ဤသတ္တဝါများသည် အကျိုးတရားတို့၏အကြောင်း ဖြစ်သော ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မြင်နိုင်ခဲ့၏။ ပြုပြင်မှု အားလုံး၏ ငြိမ်းရာ၊ ဥပဓိအားလုံးကို ပယ်စွန့်ရာ၊ တဏှာ၏ကုန်ရာ၊ ရာဂကင်းရာ ချုပ်ရာ ငြိမ်းရာ ဖြစ်သော ဤ (နိဗ္ဗာန်) တရားကိုလည်း မြင်နိုင်ခဲ့၏။ ငါသည် ဤတရားကို ဟောပြောအံ့။ သူတစ်ပါးတို့သည် ငါ၏ တရားကို မသိနားမလည်နိုင်ကုန်ရာ၊ သို့ဖြစ်လျှင် (ထိုတရားဟောမှု) သည် ငါ့အား ပင်ပန်းရုံသာဖြစ်ရာ၏။ ငါ့ကိုယ်ငါ ညည်းဆဲရုံသာ ဖြစ်ရာ၏။”*

ဗုဒ္ဓမတိုင်မီနှင့် ဗုဒ္ဓလက်ထက်က အတ္တဝါဒကို လက်ခံ ယုံကြည်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအနက်တွင်လည်း “ကာမဂုဏ် အာရုံတို့ဖြင့် ကုလိပြည့်စုံစွာခံစားရခြင်းသည် မျက်မှောက်ဘဝ၏ အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်ပင်ဖြစ်သည်။”

* ပါသရာသိသုတ်-ဩပမ္မဝါ-ဗုလပဏ္ဍာသ

ဟု ယူဆကြသူများရှိ၏။ ဤသို့ယူဆခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓက ရဟန်းတို့အား အောက်ပါအတိုင်း တစ်ဆင့်ဟောပြောခဲ့၏။

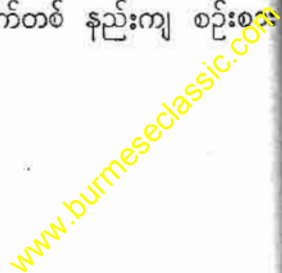
“ရဟန်းတို့...ဤလောက၌ အချို့သော သမဏသည် လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည်လည်းကောင်း ဤသို့ဆိုလေ့ရှိ၏။ ဤသို့ယူလေ့ ရှိ၏။ ‘အချင်း-ဤအတ္တသည် ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့ဖြင့် ကုံလုံပြည့်စုံစွာ ပျော်ရွှင်ခံစားရ၏။ ဤသို့ပျော်ရွှင် ခံစားရခြင်းသည်ပင် မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ရောက်သော အတ္တသည် အမြတ်ဆုံး’ဟု ဆိုလေ့ရှိ၏။

“ဤသို့လျှင် အချို့သော သူတို့သည် ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါ၏ အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်ကို ပြုကြကုန်၏။”*

အထက်ပါ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ ဘဝပန်းတိုင်အတွင်း၌ လူသတ္တဝါအများ၏ ပန်းတိုင်တို့သည် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ပါဝင်လျက် ရှိပေလိမ့်မည်။ လူသားတို့၏စိတ်၊ ရုပ်ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှု၊ စားဝတ်နေရေးတိုးတက်မှုစသည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၏ ပန်းတိုင်များသည်လည်း ထိုလောကီ နိဗ္ဗာန် အတွင်း၌ သွယ်ဝိုက်သော နည်းအားဖြင့် အကျုံးဝင်လျက်ရှိသည်။

သို့ရာတွင် အသိဉာဏ်ရှင် လူသားသည် ကောင်းသည်ထက် ပို၍ ကောင်းသော ဘဝတန်ဖိုး၊ ဘဝပန်းတိုင်တို့ကို ရှာဖွေတတ်သော သတ္တဝါဖြစ်ရကား ကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကုံလုံစွာ ခံစားရေးဟူသော ပန်းတိုင်ထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ပန်းတိုင်သည် ရှိနိုင်သေးကြောင်း သိမြင်လာသည်။ ဂရိဒဿန ပညာရှင် ပလေတိုသည် ဤမျက်မှောက် လောကနှင့် မတူသော အစစ်အမှန်လောကသည် ရှိသေးသည်ဟုဆိုသည်။ ပလေတိုအလိုအရ ထိုအစစ်အမှန် လောကကို သိမြင်ခြင်း (ဝါ) ရောက်ခြင်းသည် ဘဝ၏အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်ဖြစ်သည် ဟု ယူဆတန်ရာသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအစစ်အမှန်လောကကို သိမြင်ရေး နည်းလမ်းကို ဖော်ပြရာ၌ ပလေတိုက ဆင်ခြင်ခြင်းကို အသုံးပြုရမည်။ (ဝါ) ခိုင်ယာလက်တစ် နည်းကျ စဉ်းစား

* မြာဟုဒာသသုတ်-၉၄၊ သီလက္ခန္ဓပဂ်-ဒီသနိကာယ်။

ခြင်းကို အသုံးပြုရမည်ဟု ဖော်ပြ၏။ ဗုဒ္ဓဒဿန ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ဗိုင်းယာလက်တစ်နည်းကျ စဉ်းစားခြင်း တည်းဟူသော (စိန္တာမယဉာဏ်) မျှဖြင့် အစစ်အမှန် လောက၊ အစစ် အမှန် သဘာဝကို အမှန်သိနိုင်စွမ်းသည် မဟုတ်ချေ။ ဤအချက်ကို ဂျာမန် ဒဿနပညာရှင် ကန့်သည်လည်း သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ကန့်က အစစ်အမှန်လောကသည် ဆင်ခြင်မှုမှ လွတ်ကင်းသည် (ဝါ) ဆင်ခြင်မှုဖြင့် မသိနိုင်ဟု ယူဆခဲ့သောကြောင့်ပင်တည်း။ ပြင်သစ် ဒဿနပညာရှင် ဘာဂ်ဆွန် သည်လည်း ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် အစစ်အမှန်တရား ထို့မသိနိုင်ကြောင်း သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ ဘာဂ်ဆွန်က အမှန်တရားကို “အင်ကျူးရှင်း”^၁ ခေါ် ထိုးထွင်းသိမြင်မှုဖြင့်သာ သိနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ အင်ကျူးရှင်း ခေါ်သော အသိဉာဏ်မှာ မည်သို့သော အသိဉာဏ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအသိဉာဏ်ကို ရအောင် မည်သို့ ညှိပုံ အားထုတ်ရမည်ကိုလည်းကောင်း တိတိပပ မဖော်ပြနိုင်ခဲ့ချေ။

အိန္ဒိယ ဒဿနပညာရှင် အများအပြားသည် အာရုံ ငါးပါးဖြင့် သိမြင်သောအသိ^၂၊ ဆင်ခြင် စဉ်းစားခြင်းဖြင့် သိသောအသိ^၃ တို့ကို မပစ် ယ်သော်လည်း ဘဝနှင့်ပတ်သက်သော ပရမတ္ထသဘာဝ(ဝါ) အစစ်အမှန် တရားတို့ကို ရှာဖွေရာ၌ ထိုအာရုံသိ၊ ဆင်ခြင်သိ တို့ဖြင့် မရနိုင်ကြောင်း ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ကျင့်စဉ်^၄ဖြင့်သာ ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်ကြောင်းသိမြင်ခဲ့ ကြသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များသည် အမျိုးမျိုး သော ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ ကျင့်စဉ်များကို ကျင့်ကြသည်။ ထိုကျင့်စဉ်များ အနက်....သမထ ကျင့်စဉ်၌ အကျုံးဝင်သော ကျင့်စဉ်များလည်း ပါဝင် ကြသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ဟောကြားချက်များကို ထောက်၍ အတ္တဝါဒကို လက်ခံ ကြသော ‘အာဠာယ’၊ ‘ဥဒက’ စသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် သမထနည်း ကို ကျင့်သုံးကြသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ အိန္ဒိယ ဒဿနပညာရှင် အများ အပြားသည် သမထကို ကျင့်သုံးရာမှ အထက်ဖော်ပြပါ ကာမဂုဏ်ငါးပါး

- ၁ Henri Bergson (1859-1941)
- ၂ knowledge by perception
- ၃ knowledge by reasoning
- ၄ practice or meditation

၂ intuition

(ဒေမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

၂၀၀ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဝိပွယ်နှင့်တဝသစ္စာ

ဖြင့် ပြည့်စုံကုံလုံသောအဖြစ်သည် အဆုံးစွန်သော တဝပန်းတိုင် မဟုတ်သေး။ ထို့ထက် မွန်မြတ်သော ပန်းတိုင်သည် ရှိသေးသည်ဟု သိမြင်ကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဆိုလေ့ရှိကြ၏။

“အချင်း.... ဤအတ္တသည် ဤမျှဖြင့် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက် (လောကီ) နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ကာမဂုဏ်တို့သည် မမြဲကုန်။ ဆင်းရဲကုန်၏။ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။ ထိုကာမဂုဏ်တို့၏ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲ ခြင်းကြောင့် ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အချင်း....ဤအတ္တသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ဆိတ်၍သာလျှင်၊ အကုသိုလ်တရားတို့မှ ဆိတ်၍သာလျှင် ကြံစည်ခြင်း (ဝိတက်)နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ သုံးသပ် ဆင်ခြင်ခြင်း (ဝိစာရ) နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ (နိဝရဏ) ဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း (ဖိတိ)၊ ချမ်းသာခြင်း (သုခ)ရှိသော ပထမဈာန်သို့ ရောက်၍နေ၏။ အချင်း....ဤမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် အမြတ်ဆုံး မျက်မှောက်(လောကီ)နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏။”*

အထက်ပါကဲ့သို့ ယူဆသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သမထ ကျင့်စဉ်ဖြင့် ပထမဈာန်ကိုသာ ရရှိရကား ထိုပထမဈာန် ချမ်းသာကိုပင် အဆုံးစွန်သော၊ အမြတ်ဆုံးသော မျက်မှောက် တဝပန်းတိုင်ဟု ယူဆနေခြင်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သမထ ကျင့်စဉ်ဖြင့်ပင် ဒုတိယဈာန်ကို ရရှိကြသော သူတို့ကမူ ပထမဈာန်ချမ်းသာသည် အမြတ်ဆုံးပန်းတိုင် မဟုတ်သေးကြောင်း သိမြင်ကြသည်။ ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာကမူ အမြတ်ဆုံး ပန်းတိုင်ဟု ယူဆကြသည်။ သူတို့သည်လည်း ဒုတိယဈာန် အထိသာ ရရှိ သိမြင်ရကား ထိုဈာန်ချမ်းသာကိုသာ အမြတ်ဆုံး တဝ ပန်းတိုင်ဟု ထင်မြင်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထို့အတူ တတိယဈာန်ကို ရရှိသူတို့က ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာသည် အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်မဟုတ်ဟု ငြင်းဖျက်ကြ၍ စတုတ္ထဈာန် ရသူတို့က တတိယဈာန် ချမ်းသာကို အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်မဟုတ်ဟု ငြင်းဖျက်ကြသည်။

* မြတ္တာသသုတ်-သီလ-နိဂ္ဂဟ-နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်

အရူပဈာန်များကိုသာမက အရူပဈာန် လေးပါးလုံးကို ရရှိသူများကမူ မိမိတို့ရရှိသော ဈာန်တို့အောက်ရှိ ဈာန်ချမ်းသာ ဟူသမျှသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်မဟုတ်ကြောင်း ငြင်းဖျက်ကြပေလိမ့်မည်။

ရူပဈာန်များကိုရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာ သည် တစ်စုံတစ်ခုသောအတိုင်းအတာအထိ ၎င်းလျှိုး ပျောက်ကွယ်နေသည် မှန်သော်လည်း ရူပတဏှာနှင့်တကွ အတ္တဒိဋ္ဌိတို့ မကုန်ကြချေ။ ထို့အတူ အရူပဈာန်များကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၌လည်း အရူပတဏှာနှင့် အတ္တ ဒိဋ္ဌိတို့ မကုန်ကြချေ။ ရူပဈာန်များကိုရသူသည် ရူပဈာန်ဖြင့် မျက်မှောက် ရုပ်ခန္ဓာမှ စုတေ သေလွန်သောအခါ ရူပ ဗြဟ္မာဘူ များ၌ ရူပဗြဟ္မာ ဖြစ်၏။ အရူပ ဈာန်များကို ရသူသည် အရူပဈာန်စိတ်ဖြင့် မျက်မှောက် ရုပ်ခန္ဓာမှ စုတေ သေလွန်သောအခါ အရူပဗြဟ္မာဘူ များ၌ အရူပဗြဟ္မာ ဖြစ်၏။ အရူပ ဗြဟ္မာဘူ များ၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာသည် မိမိဘဝ အခြေ အနေအရ စဉ်းစားနိုင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်း၊ ထင်မြင်နိုင်ခြင်း မရှိသော ကြောင့် မိမိရရှိသော အဖြစ်သည် အဆုံးစွန်သော ပန်းတိုင်ကို ရရှိ သောဘဝဖြစ်သည်။ မဖြစ်သည်ကို သိမြင်နိုင်ခြင်း မရှိချေ။ သို့ရာတွင် စဉ်းစားဆင်ခြင် ထင်မြင်နိုင်သော ရူပဗြဟ္မာကမူ မိမိရရှိသော ဘဝကို အောက်ပါကဲ့သို့ ထင်မှတ်ခြင်းဖြစ်လျက် ရှိတတ်သည်။

“ဤဗြဟ္မာလောကသည် မြဲ၏။ ဤဗြဟ္မာလောကသည် ခိုင်ခံ့၏။ ဤဗြဟ္မာလောကသည် သီးသန့်ဖြစ်၏။ ဤဗြဟ္မာ လောကသည် ရွှေ့လျော့ခြင်းမရှိ။ ဤ ဗြဟ္မာလောက၌ ပဋိသန္ဓေမနေ၊ မအိုမသေ၊ မရွှေ့လျော့(ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) မကပ်ရောက် (ဘဝတစ်ဖန် မရှိတော့ဟု ဆိုလိုသည်။) ဤ ဗြဟ္မာလောကမှ တစ်ပါး လွန်မြတ်သော ထွက်မြောက် ရာလည်း မရှိ။”*

ဤသို့ မိမိရရှိသော ဗြဟ္မာဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘူ ကိုပင် ဘဝ၏အမှန်မြတ် ဆုံးသော၊ အဆုံးစွန်သော လောကုတ္တရာပန်းတိုင်ဖြစ်ပြီဟု ထင်လျက်ရှိခြင်း ဖြစ်၏။

* ဗြဟ္မဒိဋ္ဌိကသုတ်-၅၀၁၊ ဗုဒ္ဓယမကဝဂ်-မူလပဏ္ဍာသ

(ဒေသမအကြိမ်)

အိန္ဒိယ၌ ဂေါတမဗုဒ္ဓမပွင့်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဝေဒကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများသည် ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိ၏။ ဝေဒကျမ်းသည် ကံ-ကံ၏ အကျိုးနှင့် အတ္တ၏ တည်ရှိခြင်းကို လက်ခံကြ၏။ ဝေဒကျမ်းများကို လေ့လာသော သုတေသီများက ဝေဒကျမ်းများ၌ အတ္တသဘော၊ ကံသဘော၊ နတ်ကိုးကွယ်ရေး သဘောများ လောက်သာ မကဘဲ 'မောက္ခ'ခေါ် နိဗ္ဗာန်သဘောနှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ရေး သဘောများလည်း ပါကြောင်း ထုတ်ဖော် တင်ပြကြသည်။

ဝေဒကျမ်းများအလိုအရ အတ္တသည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အဝရှိသည့် အဝိဇ္ဇာ အနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်းလွတ်၍ ပရမအတ္တဟု ခေါ်သည့် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကိုရခြင်း (၀၁) မဟာဗြဟ္မာနှင့် ပေါင်းစည်းသွားခြင်းကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဟု ယူဆသည်။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုရောက်လျှင် အတ္တသည် ထာဝရမြဲသွားသည် (အမတ)၊ ဘဝ၏ အန္တိမ ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ပြီဟု ယူဆသည်။ ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများသည်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် အတ္တသည် ခိုင်မြဲသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာဗြဟ္မာနှင့် ထိုအတ္တ တစ်သားတည်းပြန်လည်ပေါင်းစည်းသွားခြင်း (၀၂) ဗြဟ္မာဖြစ်သွားခြင်းသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်ပန်းတိုင် (နိဗ္ဗာန်)ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း လက်ခံကြသည်။

ဝေဒကျမ်းများအပေါ် အခြေခံ၍ နောင်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အိန္ဒိယ၌ ဒဿနဂိုဏ်းများသည် အခြား အချက် အလက်များ၌ ကွဲလွဲကြသော်လည်း အတ္တဝါဒကို လက်ခံခြင်း၊ ကံကို လက်ခံခြင်းတို့ ဆင်တူကြသည်။ ဗြဟ္မာအဖြစ် (၀၁) 'ပရမအတ္တ'ကို သိမြင်ခြင်း (၀၂) ပရမအတ္တ တည်းဟူသော ဗြဟ္မာသဘာဝနှင့် ပေါင်းစည်းမှု ရရှိခြင်းသည် ဘဝ၏ အဆုံးစွန်ပန်းတိုင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခြင်း၌လည်း ဆင်တူကြသည်။ အတ္တဝါဒကို လက်ခံသော ဒဿနဂိုဏ်း အားလုံးသည် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ရေးကို ကြိုးပမ်းနေကြသော်လည်း "အတ္တသည် မြဲသည်" ဟူသောအစွဲ၊ "ပရမအတ္တအဖြစ်သို့ လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ရောက်ရှိသွားသော ဘဝသည် အန္တိမပန်းတိုင်ဖြစ်ပြီ" ဟူသော အစွဲတို့မှမူကား မလွတ်မြောက်နိုင်ကြချေ။

- ၁ Vedas
- ၂ Upanisads
- ၃ paramatman
- ၄ "I am Brahman"

(ဒဿမအကြိမ်)

ဗုဒ္ဓဒဿနတွင်မူအစွဲ (တဏှာဥပါဒါန်အလုံးစုံ)ကို ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်
 ခေါ်က ဘဝသစ်တစ်ဖန်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ရကား ရူပဗြဟ္မာ၊ အရူပဗြဟ္မာ
 ဖြစ်နိုင်ရန်လည်း အခြေအနေမရှိတော့ချေ။ အစွဲရှိသေး သောကြောင့်သာ
 ရူပဗြဟ္မာ အရူပဗြဟ္မာ အစရှိသည့် ဘဝသစ်တို့ကို ရရှိခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓအလို
 အရ အစွဲမကုန်သမျှ ကံ၏အကျိုးဆက် စွမ်းအင်သည်လည်း ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်း
 ခြင်းမရှိနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ရကား အရူပဗြဟ္မာ အဖြစ်ကိုရသော်လည်း အစွဲ
 ကုန်မှုကြောင့် ထိုအရူပဗြဟ္မာဘဝမှတစ်ဖန် တခြားဘဝတို့သို့ တစ်စုံတစ်ခု
 သောအချိန်၌ ပြောင်းလဲသွားဦးမည်သာ ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓ၏နိဗ္ဗာန်ဟူသည်မှာ ထိုအရူပဗြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့် ထာဝရမြဲလိမ့်နှင့်
 ဆက အစွဲတဏှာဟူသမျှကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်ပြီးသော အဖြစ်ပင်
 ဖြစ်၏။ တဏှာဟူသမျှကို ပယ်သတ်လိုက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်
 ဘဝမျိုး၊ မည်သည့် အဖြစ်မျိုးကိုမျှလည်း ဖြစ်လို ရလိုခြင်း မရှိတော့။
 နေသည့် ပရမအတ္တ၊ မည်သည့်မဟာဗြဟ္မာထံသို့မျှလည်း ရောက်လိုဆန္ဒမရှိ
 သကဲ့သို့ မည်သည့် ထာဝရဘုံသို့မျှလည်း ရောက်လိုဆန္ဒ မရှိသောကြောင့်
 ရောက်ရှိခြင်းလည်း မရှိတော့ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရောက်အောင်
 ပြီးဆောင်တတ်သော ကံစွမ်းအင်ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်ဖျောက်ဖျက်
 ဝပ်လိုက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ဗုဒ္ဓအလိုအရ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ သဘာဝ အရှိတရားသည်
 မျက်မှောက်ဘဝ၊ မျက်မှောက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ပင် ဒိဋ္ဌရနိုင်သော တရား
 ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည် အောက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏စကားဖြင့် ထင်ရှား၏။

“ဓောတက....ယခုဘဝ၌ပင်တစ်ဆင့်ကြားမဟုတ်၊ကိုယ်
 တိုင်မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော ကိလေသာငြိမ်းအေးမှု နိဗ္ဗာန်
 တရားကို သင့်အား ငါ ဟောကြားပေအံ့။ ယင်းတရားကို
 သိ၍ အောက်မေ့ မှု့သတိရှိလျက် ကျင့်ကြံ အားထုတ်သူ
 သည် လောက၌ ကပ်ငြိတူယ်တာမူ ‘တဏှာ’ ကို လွန်မြောက်
 နိုင်ရာ၏။”*

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ခြေခြေမြစ်မြစ် မလေ့လာဖူးသူ များသည်
 “နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မှာ ဤလက်ရှိဘဝနှင့်မသက်ဆိုင်ဘဲ တမလွန် ဘဝနှင့်သာ

* မေတ္တာဂူမာဏဝပုစ္ဆာ-ပါရာယနဝဂ်-သုတ္တနိပါတ်

၂၀၄ နန္ဒာသိန်းငံ တဝအာပိယာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သက်ဆိုင်သောတရားဖြစ်သည်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “နိဗ္ဗာန်သည်တမလွန်
ဘဝ၊ တမလွန် ဘိဋ္ဌာနထို့ကျမှ ရအပ်သောတရားဖြစ်သည်” ဟူ၍ လည်း
ကောင်း၊ “နိဗ္ဗာန်သည် လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ မျက်မှောက်ဘဝနှင့်
မသက်ဆိုင်သောတရားဖြစ်သည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း ထင်မှတ်လုံကြသည်။
စင်စစ် ဗုဒ္ဓအလိုရ နိဗ္ဗာန်သည် ဤဘဝ ဤခန္ဓာနှင့် သက်ဆိုင်၍ ဤဘဝ
ဤခန္ဓာ၌ပင် ရနိုင်သော တရားဖြစ်၏။ ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဗုဒ္ဓက
အောက်ပါကဲ့သို့ ဟောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

“စင်စစ်အားဖြင့် သညာလည်းရှိ၊ စိတ်လည်း ရှိသော
တစ်လံလောက်မျှသော ဤခန္ဓာ၌ လောက(ဒုက္ခသစ္စာ)ကို
လည်းကောင်း၊ လောက၏ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း (သမုဒယ
သစ္စာ) ကို လည်းကောင်း၊ လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်
(နိရောဓ သစ္စာ)ကို လည်းကောင်း၊ လောက၏ ချုပ်ရာ
နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့် (မဂ္ဂသစ္စာ) ကို လည်း
ကောင်း ငါပညတ်တော်မူ၏။”*

စင်စစ် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရသည် ဟူသည်မှာ လက်ရှိ
ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ပင် တဏှာကိုလေသာတို့ ချုပ်ငြိမ်းသွားသော သဘာဝကို
စိတ်က ထိုးထွင်းသိမြင်သွားသောဉာဏ် (နိရောဓသစ္စာ)ကို ရရှိသွားခြင်း
ကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။ ထိုနိရောဓသစ္စာကို ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းသည်ပင်
“လောကီနိယာမတို့မှ လွန်မြောက် နိုင်သော နိယာမ” ကို သိမြင်ခြင်း ဖြစ်
သည်ဟု တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ နိရောဓသစ္စာကို သိမြင်
ခြင်းသည်ပင် “အသင်္ခတဓာတ်” ကို အမှန် သိမြင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း
ဆိုနိုင်ပေသည်။

နိရောဓသစ္စာကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မသိမြင်သေးသည့် နှစ်သက်မြတ်
နိုးဖွယ် ဝတ္ထုအာရုံ(လာဘ်)တို့ကို ရရှိသောအခါ၌ ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ခြင်း
ဖြစ်၏။ အခြံအရံရှိသောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ချီးမွမ်းခံရသော အခါ၌
လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသောအခါ၌ လည်းကောင်း

* ရောဟိတဿသုတ်-သဂါထာဝဂ်-၁၃၀ပုတ္တသံယုတ်
၁ ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊အာဟာရ စသော အကြောင်း တရားတို့၏ ပြုပြင်မှု မရှိသော သဘော
တန်ဆည်းအားဖြင့် လောကီ စိတ်ပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နိယာမတို့၏ ပြဋ္ဌာန်ပေးမှုမှ
လွတ်သောသဘော

ခံဝ၏အဆုံးစွန်သောပန်းတိုင်

ဝမ်းမြောက် ပျော်ရွှင်မြဲဖြစ်၏။ ယင်းတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အားဖြင့်
ဇာတ်မရသည့်အခါ၊ အခြံအရံမရှိသည့်အခါ၊ ကဲ့ရဲ့ခံရသည့်အခါ၊ ဆင်းရဲ
သည့်အခါ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲဖြစ်ရမြဲဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ ဖြစ်
အောင် စိတ်ပိုင်းလောကီနိယာမတို့က ဖန်တီးပြဋ္ဌာန်းနေခြင်းပင် ဖြစ်လေ
သည်။

သို့ရာတွင် နိရောဓသစ္စာကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် တွေ့သိပြီး သူသည်
စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လောကီနိယာမတို့၏ ပြဋ္ဌာန်းမှုမှ လွတ်မြောက်သွားသူ ဖြစ်
ရကား ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော လောကဓံတရား(၀၁)
ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့နှင့် ကြုံတွေ့ရသော်လည်း စိတ်၏လှုပ်ရှားခြင်းလုံးဝ
ဖြစ်မှုရှိ ပကတိ ငြိမ်းအေးတည်ငြိမ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင်....ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ
တို့ယ်ကို အိုအောင်သော်လည်းကောင်း၊ နာအောင်သော် လည်းကောင်း၊
သေအောင်သော်လည်းကောင်း ဖန်တီး ပြဋ္ဌာန်းလျက်ရှိသော ရုပ်ပိုင်း
နိယာမတို့ကိုလည်း “အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်” အားဖြင့် အကြွင်းမဲ့
ဖြတ်တောက် ကျော်လွှားနိုင်မည့်သူလည်း ဖြစ်သွားလေတော့သည်။

အခန်း [၁၅]

အမည်ဝေါဟာရတို့ကိုကျော်လွန်မသာ

ပရမတ္ထသဘာဝ

ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ “နိဗ္ဗာန်”ကို အမည် ဝေါဟာရပေါင်း(၇၀) ကျော်မျှဖြင့် ဖော်ပြထား၏။ ယင်းတို့အနက် အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြ ထားပါသည်။

- ၁။ နိရောဓ = ရုပ်နာမ် ဟူသော ဒုက္ခ၏ မှီရာများကို ဖျက်သိမ်းပြီးခြင်း သဘော၊
- ၂။ မောက္ခ = ကိလေသာ ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ မှ လည်းကောင်း၊
ဘဝ သံသရာ ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ မှ လည်းကောင်း လွတ်မြောက် ခြင်း သဘော၊
- ၄။-ဒီပ = ဆင်းရဲ ဒုက္ခ စိတ်သောကတို့ဖြင့် ဘဝ သံသရာ၌ ကျင်လည် မျောပါ ကြရ သည့် သတ္တဝါတို့၏ မှီရာ တည်ရာ ဖြစ် သော သဘော၊
- ၄။ အရူပ = အဆင်း၊ ခြပ် သဏ္ဍာန် စသည့် ရုပ်သ ဘော အလုံးစုံမရှိသောသဘော၊ (အနု ပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီး၍ ရရှိ သော နိဗ္ဗာန်၌ ပထဝီအစရှိသော ဓာတ် လေးပါးတို့မရှိချေ။ “အကြင် (နိဗ္ဗာန်) အရပ်၌ဖွဲ့စည်းမှု ‘အာပေါဓာတ်’ သည် လည်းကောင်း၊ ခက်မာမှု ‘ပထဝီဓာတ်’

(ဓမ္မအကြိမ်)

သည်လည်းကောင်း၊ ရင့်ကျက်မှု 'တေ
 ဇော ဓာတ်' သည် လည်း ကောင်း၊
 ထောက်ကန်မှု 'ဝါယောဓာတ်' သည်
 လည်းကောင်း မတည်နိုင်။ ထိုနိဗ္ဗာန်
 အရပ်မှ သံသရာ အိုင်တို့သည် ဆုတ်နစ်
 ကုန်၏။ ဤနိဗ္ဗာန်အရပ်၌ ဝဋ်ဆင်းရဲ
 သည် မဖြစ်၊ ဤနိဗ္ဗာန်အရပ်၌ နာမ်
 သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည် လည်း
 ကောင်း အကြွင်းမဲ့ ချုပ်၏။*
 သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရုပ် ပိုင်း ဆိုင် ထု
 နိယာမတို့၏ ပြဋ္ဌာန်းခံရမှုလည်း မရှိ
 တော့ချေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်
 အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန် အားဖြင့်
 ရုပ်ပိုင်း နိယာမ ဟူသမျှကို ချိုးဖျက်
 ဖြတ်တောက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်လေ
 သည်။)

- ၅။ သန္တိ = ရာဂ စသည်တို့၏ ချုပ်ပျောက် ကင်း
 ကုန်မှုကြောင့် အေးငြိမ်း နေသော
 သဘော၊
- ၆။ သစ္စ = ဖောက် ပြန် ခြင်း မရှိဘဲ မှန်ကန်သော
 သဘော၊
- ၇။ အနာလယ = ဆာလောင်တောင့်တမှု အာလယကင်း
 သော၊ တဏှာကင်းသော သဘော၊
- ၈။ အမတ = (ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းမှုကြောင့်) သေခြင်း
 ကင်းသော သဘော၊
- ၉။ အနာသဝ = အာသဝတရားတို့၏ အာရုံမဟုတ်သော
 သဘော၊
- ၁၀။ အနိဒဿန = ပကတိ မိသ မျက်စိ (အသားမျက်စိ)
 ဖြင့် မမြင်နိုင်သော သဘော၊

* သရသုတ်-သတ္တိဝဂ်-ဒေဝတာသံယုတ်

၂၀၈ နန္ဒာသိန်းဇံ

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

- ၁၁။ အကတ = အကြောင်းတရားတို့၏ အကြောင်းပြုမှု မရှိတော့သော သဘော၊
- ၁၂။ ဒုက္ခက္ခယ = ဆင်းရဲဟူသမျှ ကုန်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘော၊
- ၁၃။ ဝိဝေဒ = ကိလေသဝဋ်၊ ကာမဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တို့မှ လွတ်မြောက်သွားခြင်း သဘော၊
- ၁၄။ ခေမ = ရာဂ အစရှိသော ဘေးရန်တို့၏ ကုန်ရာ ဖြစ်သော သဘော၊
- ၁၅။ ကေဝလ = သင်္ခါရတရားတို့နှင့်မရောနှော မပေါင်း ယှဉ်သော သဘော၊
- ၁၆။ ယောဂက္ခေမ = ယောဂ လေးပါးတို့၏ ကုန်ကြောင်း ဖြစ်သော သဘော၊
- ၁၇။ ပါရ = သံသရာ စက်အကန့်ကို ချိုးဖျက်သော သဘော၊
- ၁၈။ ဝိမုတ္တိ = သင်္ခါရ တရားဟူသမျှမှ လွတ်မြောက် ခြင်း သဘော၊
- ၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိ = ရာဂ စသော အညစ်အကြေးတို့မှ စင် ကြယ်သော သဘော၊
- ၂၀။ ပရ = ရာဂ စသော ကိလေသာ တို့၏ ဆန့် ကျင်ဘက် ဖြစ်သောသဘော၊
- ၂၁။ အသင်္ခတ = ကံ စသော အကြောင်းတရား၊ ဟေတု စသော အကြောင်းတရား (ကြောင်း ကျိုး နိယာမတရား) တို့ မရှိသော သဘော၊
- ၂၂။ ပရာယန = အရိယာ သူမြတ်တို့သာသီအပ်၊ ရောက် အပ်သော (ပုထုဇဉ်တို့၏ စဉ်းစားဉာဏ် စသည် တို့ဖြင့် မသိမြင် နိုင်သော) သဘော၊
- ၂၃။ ဓုဝ = မဖောက်ပြန် မပျက်စီးသော ပရမတ္ထ သဘော၊

(ဒေသမအကြိမ်)

၂၄။ အပလောကီတ = အခါခပ်သိမ်း ရှိသောကြောင့် မပျက်စီးသည့် သဘာဝသို့ ရောက်သော သဘော၊

၅၅။ အဗျာပဇ္ဇ = တစ်စုံတစ်ရာ ပူပင်ကြောင့်ကြမှု မရှိသော သဘော၊

၂၆။ အပဝဂ္ဂ = သင်္ခါရ တရားများ ကင်းရာ ကင်းကြောင်း ဖြစ်သော သဘော၊

၂၇။ အနာဒိ-အနန္တ = အစဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဆုံးဟူ၍ လည်းကောင်း မရှိသောသဘော၊

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ ‘နိဗ္ဗာန်’ကို စကားပရိယာယ် အားဖြင့် နိဗ္ဗာန် (၃) မျိုးကို ဖော်ပြလေ့ ရှိသေး၏။ ယင်းတို့မှာ....

- ၁။ သုညတနိဗ္ဗာန်
- ၂။ အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်
- ၃။ အပ္ပဏီဟိတနိဗ္ဗာန် ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ကိလေသာတရား၊ ဒုက္ခဘေးတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကိုသုညတနိဗ္ဗာန် ဟုခေါ်၍ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းအစရှိသည့် သင်္ခါရနိမိတ်တို့ကင်းခြင်းကို အနိမိတ္တ နိဗ္ဗာန်ဟုခေါ်သည်။ တောင့်တကင်းခြင်း၊ တဏှာကင်းခြင်းကို အပ္ပဏီဟိတ နိဗ္ဗာန်ဟုခေါ်သည်။ စကားပရိယာယ်အားဖြင့် ထိုသို့ ခြားနားသော်လည်း ဝေဓိတ တဏှာကိလေသာ ဟူသမျှ ကင်းပြတ် ချုပ်ငြိမ်းမှုကြောင့် ပကတိ ငြိမ်းအေးနေခြင်း သဘောသည်ပင် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ ငြိမ်းအေး ခြင်း သဘောကို ဤယခုလက်ရှိ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ ရရှိနေခြင်းကိုပင် ‘သဥပါဒိ သေသနိဗ္ဗာန်’ဟုဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပရမတ္ထသဘာဝ ကို သိမြင်မှု “နိရောဓသစ္စာ” ကို ရရှိသူသည် ထိုသစ္စာရရှိသည့် အခိုက် အတန့်မှ နောင်တွင် ပြုမှုအားထုတ်သော ကံတို့၏ သက်ရောက်မှု စွမ်းအင် ကို ဖြတ်တောက်ရပ်စဲနိုင်စွမ်းရှိပြီးသူ ဖြစ်သွားလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် နိရောဓသစ္စာကိုသိမှုကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည် “ကြိယာစိတ်” အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားသောကြောင့်ပင်တည်း။ ထိုကြိယာစိတ်မျှဖြစ်နေ မှုကြောင့်ပင် ပုထုဇဉ်တို့၏စိတ်၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော စိတ်ပိုင်းနိယာမတို့မှလည်း လွတ်မြောက်သွားလေသည်။ လောကဓံတို့နှင့် ကြုံသည့်အခါ ပုထုဇဉ်တို့၏

(ဒသမအကြိမ်)

၂၁၀ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအစီပွားယုံနှင့်ဘဝသစ္စာ

စိတ်သည် ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်းတို့ ဖြစ်လေ့ နိယာမရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သစ္စာကို သိပြီးဖြစ်၍ ကြိယာစိတ်မျှ ဖြစ်လျက်ရှိသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်များ ထိုဝမ်းနည်း ဝမ်းသာဖြစ်လေ့ရှိခြင်း နိယာမတို့မှ လွတ်မြောက်သွားလေသည်။

သို့ရာတွင် အတိတ်ကံ စွမ်းအင်ကြောင့် ရဆဲဖြစ်သော လက်ရှိရုပ်ခန္ဓာကိုယ်မှာမူ ရုပ်ပိုင်းနိယာမတို့အတွင်း၌ ရှိရကား အိုမင်းခြင်း၊ နာကျင်ခြင်း၊ အစာဆာလောင်ခြင်း စသည့် ကာယိက ဒုက္ခတို့ ဖြစ်ပေါ်မည်သာ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုရုပ်ပိုင်း နိယာမ တို့ကိုလည်း အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်အားဖြင့် လုံးဝ ချိုးဖျက်သွားမည် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်ကိုပင် “အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်” ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ စကားပရိယာယ်အားဖြင့် “ရဟန္တာသည် စိတ်ပိုင်း ရုပ်ပိုင်း နိယာမ ဟူသမျှကို ချိုးဖျက် ကျော်လွှား လွန်မြောက်နိုင်သော နိယာမကို တွေ့ရှိသူ” ဟု ရွှေ့၍ ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ရုပ် စိတ် ဟူသမျှကို ကျော်လွန် သွားသော ရဟန္တာ၏လားရာဂတိသည် အလုံးစုံသော ကာလ-အာကာသ တို့မှ လွန်မြောက်သွား၏။ ထိုသို့ လွန်မြောက်မှုကြောင့်ပင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ လားရာဂတိကို ဖော်ပြစရာမရှိချေ။ ဤအချက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြ၏။

“သံတူဖြင့် ထုခတ်အပ်သော၊ တောက်လောင်နေသော မီးသည် အစဉ်အတိုင်း ငြိမ်းသေသွားသောအခါ ထိုသို့ ငြိမ်းသေသွားသော မီး၏ သွားရာကို မသိနိုင်သကဲ့သို့ (ဆိုလိုသည်မှာ တောက်လောင်နေသော မီးသည် အလုံးစုံချုပ်ငြိမ်းသွားသောအခါ ထိုချုပ်ငြိမ်းသွားသော-မီး၏ သွားရာကို မသိနိုင်သကဲ့သို့ ဟူ၍ဖြစ်၏။) ဤအတူ ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ပြီး၍ ကာမအနှောင်အဖွဲ့နှင့် ဩသလေးပါးမှ လွန်၍ တည်ကုန်သော တုန်လှုပ်မှုမရှိသည့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရကြသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လားရာ “ဂတိ” ကို ပညတ်ရန် မရနိုင်တော့ချေ။”*

၀ time-space

* ဒုတိယဓမ္မသုတ်-ပါဠိလိဂါမိဃဝဂ်-ဥဒါန်း

(ဒေသမအကြိမ်)

ပညတ်တို့မှ လွန်မြောက်သော တရား ဖြစ်ကြောင်း အောက်ပါကဲ့သို့ မိန့်ဆိုခဲ့ဖူး၏။

“ကျမ်းဂန်စကားတွေနှင့်ရေးလျှင် သိနိုင်ခဲ့သည်။ အသိ ခက်သည်။ သိလျှင်လည်း စာတတ်ဖြစ်တတ်သည်။ စာတတ် လျှင်လည်း သဒ္ဒ္ဒပညတ်၊ အတ္ထပညတ်တွေ လွမ်းဖို့ရှိ လိုရင်း ကို မထိ၊ လိုရင်းသို့ မဆိုက်၊ ဂါဟ အကိုက်ခံရတတ်သည်။ အဟုတ်ရုပ်နာမ်ကိုမတတ်မသိ။ စာမှာသာ တတ်သိက ဂါဟ အကိုက်ခံရမည် ကေန်။ ဂါဟကိုက်၍ ဂါဟအဆိပ်မွန်းသူ၊ ဂါဟအဆိပ်တက်သူတို့ နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်နိုင်။ နိဗ္ဗာန်ကိုပြော သော်လည်း သဘောမကျနိုင်။ နိဗ္ဗာန်ကို အကောင်းဟူ၍ မထင်နိုင်။ နိဗ္ဗာန်ကို မလိုချင်နိုင်။....

“နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မှာ ရုပ်နာမ်တို့ကို မဖြစ်စေသော၊ ငြိမ်း ခြိမ်းသို့ ရောက်စေတတ်သော နည်းလမ်းရှိ၍ ယင်းနည်းလမ်း ဖြင့် အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ရရှိသော အငြိမ်းဓာတ်ကိုပင် နိဗ္ဗာန် ဆိုရသည်။ ယင်းအငြိမ်းဓာတ်သည် ကြမ်းသည်၊ နံသည်၊ သိမ်မွေ့သည်၊ ကြီးသည်၊ ငယ်သည်၊ လုံးသည်၊ ပြား သည်၊ ဖြူသည်၊ နီသည်၊ တောင်မှာရှိသည်၊ မြောက်မှာရှိ သည်၊ အထက်မှာရှိသည်၊ အောက်မှာရှိသည်ဟု ပြောစရာ မရှိ။ ပြောစရာရှိသော အရှိမျိုးမဟုတ်၊ အဘယ်ကြောင့် နည်း ဆိုသော် အငြိမ်းဓာတ်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။”*

စင်စစ် နိဗ္ဗာန်သည် ဝေါဟာရတို့မှလည်းကောင်း၊ ရော်ရမ်းမွန်းဆ မှုတို့မှ လည်းကောင်း ကျော်လွန်နေသော သဘာဝဖြစ်ရကား သတိပဋ္ဌာန် ကျင့်စဉ် နည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ် အားထုတ်ကြည့်ပါမှ ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင် သိရှိသော ပရမတ္ထ သဘာဝသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

* ဒီပဲရင်းဆရာတော် “နိဗ္ဗာနဝိနိစ္ဆယကျမ်း” စာ-၃၁

အပိုင်း (၆)

စတုတ္ထဘဝသစ္စာ

တည်ကြည်မှု “သမာဓိ”၊ ဆင်ခြင်ဉာဏ် “သမ္မုတိ”၊
အောက်မေ့မှု “သတိ” ရှိသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏
တပည့်သည် အာသဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ အာသဝ
တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း “သမုဒယ”ကိုလည်းကောင်း၊ အာ
သဝတို့၏ ချုပ်ရာ “နိရောဓ”ကိုလည်းကောင်း၊ အာသ
ဝတို့၏ ကုန်ရာ “နိဗ္ဗာန်”သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော
အရိယာမဂ်ကိုလည်းကောင်း ပိုင်းခြား၍သိ၏။ ရဟန်း
သည် အာသဝတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် တဏှာကင်း
သည်ဖြစ်၍ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့်
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရ၏။

အာသဝသုတ်-တိကနိပါတ်-ဣတိဝုတ်

(ဒသမအကြိမ်)

အခန်း [၁၆]

တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း

ဗုဒ္ဓ၏ စတုတ္ထအရိယာသံစွာသည် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော “မဂ္ဂသစ္စာ” စင်ဖြစ်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာကို ဗုဒ္ဓသည် လျော့လွန်းသောကာမဂုဏ်တို့ကို အစွမ်းထက် ခံစားပစ်သော “ကာမသုခလ္လိကနုယောဂ” အကျင့်နှင့် မိမိကိုယ်ကို ထင်ပန်းအောင် ညှဉ်းဆဲ၍ ကိလေသာတဏှာတို့ကို ပယ်ခွာသော “အတ္တဏိလမထာနုယောဂ” အကျင့်တို့ကိုပယ်စွန့်၍ အလယ်အကျင့်လမ်းစဉ်(မဇ္ဈိမဗဒ္ဓိပဒါ)ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း သိမြင် ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓသည် ဘုရားအဖြစ်သို့မရောက်မီ အလောင်းတော်ဘဝက သက်တော်(၂၉)နှစ်တိုင် ကာမဂုဏ်တို့ကိုခံစား၍ သက်သာ လျော့ပတ်စွာဖြင့် နေခဲ့၏။ သို့ဖြစ်၍ ဘဝဆိုင်ရာသစ္စာ (အရိယာသစ္စာ)တို့ကို ကာမဂုဏ်တို့ကို အစွမ်းကုန် ခံစားခြင်း၊ လျော့ပတ်သက်သာစွာ နေခြင်းဖြင့် မသိမြင်နိုင်ကြောင်း စောစောပိုင်းကတည်းက ဗုဒ္ဓလောင်းလျာသည် သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်တန်ရာသည်။ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်းကို ပယ်စွန့်ကာ တောထွက်၍ ဘဝဆိုင်ရာသစ္စာတို့ကို လှည့်လည်ရှာဖွေခဲ့သည်။ အာဠာယ၊ ပဒကဿည၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ နည်းတို့ကို အသုံးပြု၍ စူးစမ်းလေ့လာခဲ့သည်။ ထို့နောက် အမျိုးမျိုးသော ပြင်းထန် တင်းကျပ်သည့် အတ္တကိုလမထာနုယောဂ အကျင့်များကို ကျင့်ကြံစူးစမ်းခဲ့၏။ ဤအချက်ကို ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ သျှင်သာရိပုတြာအား အောက်ပါကဲ့သို့ ပြန်လည်ပြောပြခဲ့၏။

“သာရိပုတြာ.....ငါသည် အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ဖူးသည်ကို အမှတ်ရ၏။ ခြိုးခြံသော အကျင့်ရှိ၏။ အခြားသူတို့ထက် လွန်ကဲသည့် ခြိုးခြံသော အကျင့်ရှိ၏။ ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိ၏။ အခြား

(ဒဿမအကြိမ်)

သူတို့ထက် လွန်ကဲသည့် ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိ၏။ စက်ဆုပ်တတ်သော အကျင့်ရှိ၏။ အခြားသူတို့ထက် လွန်ကဲသည့် စက်ဆုပ်တတ်သော အကျင့်ရှိ၏။ ဆိတ်ငြိမ်သော အကျင့်ရှိ၏။ အခြားသူတို့ထက်လွန်ကဲသည့် ဆိတ်ငြိမ်သော အကျင့်ရှိ၏။”*

ဗုဒ္ဓသည် ထိုအကျင့်နည်းလမ်းများကို အများတကာထက် သာလွန်ပြင်းထန်စွာ လေ့ကျင့်သော်လည်း အမှန်တရားကို မတွေ့ရဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုသာလျှင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ဤအချက်ကိုလည်း ဗုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်း ပြန်၍ပြောပြ၏။

“သာရိပုတြာ...ငါသည် ဝမ်းရေကိုသုံးသပ်အံ့ဟု သုံးသပ်သော် ကျောက်ကုန်းရိုးကိုသာလျှင် ကိုင်မိ၏။ ကျောက်ကုန်းရိုးကို သုံးသပ်အံ့ဟု သုံးသပ်သော် ဝမ်းရေကိုသာလျှင် ကိုင်မိ၏။ သာရိပုတြာ...အာဟာရနည်းပါးမှုကြောင့် ငါ၏ ဝမ်းရေသည် ကျောက်ကုန်းရိုးသို့ကပ်သည်အထိ ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ သာရိပုတြာ...ငါသည် ကျင်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ကျင်ငယ်ကိုလည်းကောင်း စွန့်အံ့ဟုထသွားသော ထိုနေရာ၌ပင် မှောက်ခုံလဲကျ၏။ သာရိပုတြာ... ငါသည် ကိုယ်ကို သက်သာစေလို၍ လက်ဖြင့် ကိုယ်တို့ကို ပွတ်သပ်၏။ လက်ဖြင့် ကိုယ်တို့ကိုပွတ်သပ်သော် အမြစ်ဆွေးနေသော အမွှေးတို့သည် ထိုအစာအာဟာရ နည်းပါးမှုကြောင့်ပင် ကိုယ်မှ ကျွတ်ကျကုန်၏။”**

ဗုဒ္ဓသည် ထိုသို့ ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲစေရုံသာ အကျိုးရှိ၍ အမှန်သစ္စာတို့ကိုမသိနိုင်သော အကျင့်တို့ကိုပယ်စွန့်ပြီးနောက် အစာအာဟာရကို ပြန်လည်မိဝံလေသည်။ ခန္ဓာကိုယ်အင်အားပြည့်တင်းလာသောအခါ စတုတ္ထဈာန်အထိရအောင် အားထုတ်ခဲ့၏။ ထိုဈာန်စိတ်အစွမ်းဖြင့်စိတ်၏ တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့စင်ကြယ်ခြင်းကို ရပြီးနောက် “ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုထတံ” (ရှေ့၌ဖြစ်ပွားသော ဘဝတို့ကို သိမြင်နိုင်သောဉာဏ်)ကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။ ထိုဉာဏ်ကို မိမိ

* မဟာသီဟနာဒသုတ်၊ ၁၅၅၊ မဟာသီဟနာဒဝဂ်-မူလပဏ္ဏာသ
** မဟာသီဟနာဒသုတ်၊ ၁၅၀၊ မဟာသီဟနာဒဝဂ်-မူလပဏ္ဏာသ

ကျွန်ုပ်တို့ကို ဗုဒ္ဓက နိဂဏ္ဌတက္ကတန်း၏သား “သစ္စက” အား အောက်ပါ
အတိုင်း ပြန်၍ပြောပြခဲ့၏။

“ထို ငါ၏ တည်ကြည်သောစိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်
သော်၊ ဖြူစင်လတ်သော်၊ ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူး
ခြင်း ကင်းလတ်သော်၊ နူးညံ့လတ်သော်၊ ခန့်ကျိန်လတ်
သော်၊ တည်တံ့လတ်သော်၊ မတုန်လှုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်
သော် ထိုငါသည် ရှေ့၌ဖြစ်ဖူးသောဘဝတို့ကို အောက်မေ့
နိုင်သော (ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ) ဉာဏ်အလို့ငှာ စိတ်ကို
ရှေးရှုဆောင်ခဲ့ပြီ။ ရှေးရှုညွတ်စေခဲ့ပြီ။ ထိုငါသည် များပြား
သော ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသည်ကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤသည်
ကား...အဘယ်နည်း။ တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝကို
လည်းကောင်း၊ သုံးဘဝ၊ လေးဘဝ စသည်... ဤသို့အခြင်း
အရာနှင့်တကွ၊ အဖြစ်သနစ်နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး၌
ဖြစ်ဖူးသော ဘဝတို့ကို အောက်မေ့နိုင်၏။ အဂ္ဂိဝေဿန...
ငါသည် ညဉ့်၏ ရှေးဦးပထမယံ၌ ရှေးဦးစွာသော အသိ
ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ ကို ရခဲ့ပြီ။”*

ထို့နောက် ဗုဒ္ဓသည် သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်း (စုတိ)၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
(ပဋိသန္ဓေ) ကို သိသောဉာဏ် (စုတူပပါတဉာဏ်) ကို ရခဲ့ပြန်သည်။ ဤ
အချက်ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့၏။

“ငါ၏ ဤသို့တည်ကြည်သောစိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်
သော် သတ္တဝါတို့၏သေခြင်း (စုတိ)၊ ဖြစ်ခြင်း (ပဋိသန္ဓေ)
ကို သိသောဉာဏ် အလို့ငှာ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခဲ့ပြီ။
ရှေးရှုညွတ်စေခဲ့ပြီ။

“ငါသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော နတ်၏မျက်စိ
နှင့်တူသော မျက်စိ “ဒိဗ္ဗစက္ခု” ဖြင့် သေဆဲသတ္တဝါ၊ ဖြစ်ဆဲ
သတ္တဝါ၊ ယုတ်သောသတ္တဝါ၊ မြတ်သောသတ္တဝါ၊ အဆင်း
လှသော သတ္တဝါ၊ အဆင်းမလှသော သတ္တဝါ၊ ကောင်း
သောလားရာ ‘ဂတိ’ ရှိသော သတ္တဝါ၊ မကောင်းသော
လားရာ ‘ဂတိ’ ရှိသောသတ္တဝါတို့ကို မြင်ပြီ။ ကံအားလျော်

* မဟာသဒ္ဓကသုတ်၊ ၃၈၄၊ မဟာယမကဝဂ်-မူလစက္ခုသ

စွာ ဖြစ်သောသတ္တဝါတို့ကိုသိပြီ။ အဂ္ဂိဝေဿန...ငါသည် ညဉ့်၏အလယ်ဖြစ်သော မဇ္ဈိမယံ၌ နှစ်ခုမြောက် အသိဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ကို ရခဲ့ပြီ။*

ဗုဒ္ဓသည် စိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း၊ တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့ခြင်း အစွမ်းဖြင့်ပင် “အာသဝေါတရား”တို့ကို ကုန်ခန်းစေသော ဉာဏ်(အာသဝက္ခယဉာဏ်)ကို ရရှိအောင် ဆက်လက် အားထုတ်ပြန်သည်။ ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓသည် (စွဲလမ်း နိုင်သော) ခန္ဓာငါးပါး၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုမှတ်ခြင်း (ဝိပဿနာ) ကို အားထုတ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဝိပဿနာဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ အဖြစ်အပျက် ကို ရှုမှတ် အားထုတ်ရင်း၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့ အစဉ်အတိုင်း တက်၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

“ရဟန်းတို့...ထိုအခါ နောက်ပိုင်း အချိန်၌ ဝိပဿိ ဘုရားအလောင်းသည် စွဲလမ်းရာဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ အဖြစ်အပျက် ရှုလျက်နေ၏။”**

ရှေးဘုရားတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည် ဟောပြောသော ဗုဒ္ဓ၏ အထက်ပါစကားကို ထောက်၍ ရှေးဘုရားတို့သည်လည်း ခန္ဓာငါးပါး၌ အဖြစ်အပျက်ကို ဝိပဿနာရှု၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူကြသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓသည် ထိုသို့ ခန္ဓာငါးပါး၌ အဖြစ် အပျက်ကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ အရိယသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း သိမြင် သော တတိယ “ဝိဇ္ဇာ” ဉာဏ်ရရှိလာပုံကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်းပြော ပြခဲ့၏။

“ငါသည် ဤကား ဆင်းရဲဟု ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း သိ၏။ ဤကားဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းဟု ဟုတ် မှန်သောအတိုင်း သိ၏။ ဤကား ဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိ၏။

“ဤသို့သိသော၊ ဤသို့မြင်သော ထိုငါ၏ စိတ်သည် ကာမာသဝမှလည်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ။ ဘင်္ဂါသဝမှလည်း

* မဟာသစ္စကထုတ်-၃၀၅၊ မဟာယမကဝင်-မူလပဏ္ဏာသ
** မဟာပဒါနကထုတ်-၆၃၊ မဟာဝဂ်-ဒိဗ္ဗဒိကာယ်

(ဒေသမအကြိမ်)

လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ။ အဝိဇ္ဇာသဝမှလည်း လွတ်မြောက်
ခဲ့ပြီ။ လွတ်မြောက်ပြီးလတ်သော် “လွတ်မြောက်လေပြီ”
ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။ “ပဋိသန္ဓေ နေမှုကုန်ပြီ။
မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ။ (မဂ်) ကိစ္စကိုပြုပြီး
ပြီ။ ဤ(မဂ်)ကိစ္စအလို့ငှာ တစ်ပါးသော ပြုဖွယ်မရှိတော့
ပြီ” ဟု သိ၏။

“အဂ္ဂိဝေဿန...ငါသည် ညည့်၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော
မဇ္ဈိမယံ၌ သုံးခုမြောက်အသိဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ကို ရခဲ့ပြီ။”*

ဗုဒ္ဓသည် ပထမဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို ရရှိခြင်းမှစ၍ နောက်ဆုံးခန္ဓာငါး
ပါး၌ ဝိပဿနာရှု၍ တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်အထိ ရခဲ့သော ကျင့်စဉ်နည်းလမ်း
သည် အပြည့်အစုံအားဖြင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂကျင့်စဉ်နည်းလမ်း
ဖြစ်ကြောင်း ပထမဆုံးတရားဦးဖြစ်သည့် “ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်” ၌ ဖော်
ပြခဲ့၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါးဟူသည်မှာ....

- ၁။ မှန်သောအမြင် (သမ္မာဒိဋ္ဌိ)
- ၂။ မှန်သောကြံစည်မှု (သမ္မာသင်္ကပ္ပ)
- ၃။ မှန်သောစကား (သမ္မာဝါစာ)
- ၄။ မှန်သောအလုပ် (သမ္မာကမ္မန္တ)
- ၅။ မှန်သောအသက်မွေးမှု (သမ္မာအာဇီဝ)
- ၆။ မှန်သောသို့လ (သမ္မာဝါယမ)
- ၇။ မှန်သောအောက်မေ့မှု (သမ္မာသတိ)
- ၈။ မှန်သောတည်ကြည်မှု (သမ္မာ သမာဓိ)တို့ပင် ဖြစ်၏။

အထက်ပါ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ခန္ဓာအားဖြင့် ခွဲခြားစုစည်းလျှင်....

(၁) သီလခန္ဓာ၊ (၂) သမာဓိခန္ဓာ၊ (၃) ပညာခန္ဓာဟူ၍ သုံးဆင့်
ခွဲပြီး စုစည်းနိုင်သည်။

- ၁။ သီလခန္ဓာတွင်....
 - မှန်သောစကား (သမ္မာဝါစာ)
 - မှန်သောအလုပ် (သမ္မာကမ္မန္တ)
 - မှန်သောအသက်မွေးမှု(သမ္မာအာဇီဝ)တို့ ပါဝင်ကြသည်။

* မဟာသမ္ဘကသုတ်-၃၈၆၊ မဟာယမကဝဂ်-မူလပဏ္ဏာသ

၂၂၀ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

၂။ သမာဓိ ခန္ဓာတွင်....

မှန်သောလုံ့လ (သမ္မာဝါယမ)

မှန်သောအောက်မေ့မှု(သမ္မာသတိ)

မှန်သောတည်ကြည်မှု (သမ္မာသမာဓိ)တို့ ပါဝင်ကြသည်။

၃။ ပညာ ခန္ဓာတွင်....

မှန်သောအမြင် (သမ္မာဒိဋ္ဌိ)

မှန်သောကြံစည်မှု (သမ္မာသင်္ကပ္ပ)တို့ ပါဝင်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓအလိုအရ “သီလ၌တည်၍ဖြစ်စေသော (အခြေခံ၍ဖြစ်စေသော) သမာဓိသည် များသော အကျိုးအာနိသင်ရှိ၏။ သမာဓိ၌တည်၍ ဖြစ်စေသောပညာသည် များသောအကျိုးအာနိသင်ရှိ၏။”*ဗုဒ္ဓသည် ဤအချက်ကို အကြိမ်များစွာ ဟောခဲ့၏။

စင်စစ် အကျင့် “သီလ”သည် သမာဓိနှင့်ပညာ ဖြစ်စေရေးအတွက် များစွာ အရေးကြီးရကား ဗုဒ္ဓသည် အခြားသော ဒဿနဂိုဏ်းများထက် သီလကို ပြည့်စုံစွာ ဟောခဲ့၏။ သီလကို စင်ကြယ်အောင် မစောင့်ထိန်းဘဲ အမှားများ၊ အကုသိုလ်အပြုအမူများကို ပြုမူကျူးလွန်သူ၌ မကြာခင် မိမိပြုခဲ့မိသော အပြုအမူများ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများသည် ပေါ်လာ တတ်၏။ ထိုအခါ နောင်တတရားများ၊ ကြောက်ရွံ့စိတ်၊ ဝမ်းနည်းခြင်းများ၊ ဒေါသ တရားများ၊ ကြောက်ရွံ့ ရုက်နိုးခြင်းများ....စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၍ စိတ်သည် စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းမရှိဘဲ ပျံ့လွင့်တတ်၏။ တကယ်တမ်း တရား အားထုတ်သည့်အခါ ပို၍ပင် ထိုပြုမှားခဲ့မိသော အမှုတို့က ထင်ပေါ်လာ တတ်၍ သမာဓိမရအောင် ဖျက်ဆီးလျက်ရှိတတ်၏။ အကျင့်သီလ လုံခြုံ အောင် စောင့်ထိန်းလျှင်မူ (စောင့်ထိန်းနိုင်လျှင် စောင့်ထိန်းနိုင်သလောက်) အမှားအယွင်း အတိမ်းအချော် အကုသိုလ်တို့ကို ပြုမှားခြင်း နည်းသော ကြောင့် စိတ်၌ မကောင်းမှုတို့ ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်ခြင်း လျော့ပါး နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ထိုသို့ နှောင့်ယှက်မှု လျော့ပါး ကင်းရှင်းသောစိတ်သည် ကြည်လင် ခြင်း၊ စင်ကြယ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းခြင်းတို့ကို ရနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ သန့်ရှင်း စင်ကြယ် ကြည်လင်သောစိတ်သည် သမာဓိပို၍ ရလွယ်မည်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓသည်

* မဟာပရိနိဗ္ဗာန်သုတ်-၁၄၃၊ မဟာဝဂ်-ဒိဃနိကာယ်

သီလကို သမာဓိရရှိရေးအတွက် ပဓာနပြု ဟောခဲ့သော်လည်း လူ့ဘောင်
ကောင်းမွန် တိုးတက် ခိုင်မြဲရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ လူ့ကျင့်ဝတ် အများ
အပြားကို ဟောခဲ့ခြင်းများ ရှိလေသည်။ စင်စစ် ကောင်းသောအကျင့်
သီလကိုမစောင့်စည်းပါက တစ်ဦးစီသော လူပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း
ဖြစ်စေ အောင်မြင်တည်တံ့စွာ ရပ်တည်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

သို့ရာတွင် သီလသည် များစွာ အရေးကြီးသည် မှန်သော်လည်း ဗုဒ္ဓ
အလိုအရ ရခဲလှပါသည်ဆိုသော လူ့ဘဝ၌ သီလထက် အရေးကြီးသော
အရာသည် ရှိပေသေးသည်။

“ရဟန်းတို့...ဤသို့လျှင် သာသနာတော်သည် လာဘ်
သပ်ပကာ အကျော် အစောဟူသော အကျိုးရှိမှုအတွက်
မဟုတ်၊ အကျင့်သီလပြည့်စုံခြင်းဟူသော အကျိုးရှိမှုအတွက်
လည်း မဟုတ်၊ တည်တံ့ခြင်း သမာဓိဟူသော အကျိုးရှိမှု
အတွက်လည်း မဟုတ်၊ (ဒိဗျစက္ခု) ဉာဏ်အမြင် ဟူသော
အကျိုးရှိမှုအတွက်လည်းမဟုတ်။ ရဟန်းတို့...အကြင်မပျက်
စီးနိုင်သောစိတ်၏ လွတ်မြောက်မှုသည် ရှိ၏။ ဤသာသနာ
တော်သည် ဤ မပျက်စီးနိုင်သော စိတ်၏ လွတ်မြောက်မှု
အတွက်သာ ဖြစ်၏။ ဤ မပျက်စီးနိုင်သော စိတ် လွတ်
မြောက်မှုသည် အနှစ်သာရပေတည်း။ ဤမပျက်စီးနိုင်သော
စိတ်လွတ်မြောက်မှုသည် အဆုံး (ပန်းတိုင်) ပေတည်း။”*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားကိုသောက်၍ သီလသက်လည်းကောင်း၊
သမာဓိထက်လည်းကောင်း အရေးကြီးသော အရာသည် စိတ်၏ လွတ်
မြောက်မှု ရရှိရေးပင် ဖြစ်၏။ “စိတ်၏ လွတ်မြောက်ရေး”ဟူသော စကား
သည် “နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ အရှိတရားကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်သည့်
သစ္စာဉာဏ်ရရှိရေး” ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် အရဟတ္တ
မဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်ပညာ (၀၂)အာသဝက္ခယ ဉာဏ်ပညာကို ရရှိရေးကိုဆိုလိုခြင်း
ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ သီလ သမာဓိတို့အပြင် စိတ်၏ လွတ်မြောက်မှုကို ရနိုင်
သော “ပညာ”သည် ပဓာနအကျဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေလိမ့်မည်။
သို့ရာတွင် ထို“ပညာ”ကို ရရှိရေးအတွက် ကိုယ်တွေ့ အားထုတ်ရာ၌

* မဟာသာဓရာပမသုတ်-၃၁၁၊ ဩပဗ္ဗဝါ-မူလပဏ္ဏာသ

၂၂၂ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သီလနှင့် သမာဓိကို အခြေပြုရ၏။ သီလ သမာဓိတို့နှင့် ကင်းလွတ်၍ “ပညာ” ရရှိရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ တစ်ဖန် သီလခန္ဓာနှင့် သမာဓိခန္ဓာနှစ်ခုတွင် (ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ကျင့်ကြရာ၌) သမာဓိခန္ဓာကို အားထုတ် ကျင့်သုံးပါက သီလခန္ဓာသည် ပြည့်စုံလျက်ရှိ၏။ ဖော်ပြခဲ့သည့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ခန္ဓာအစုတို့အတွင်းရှိ သမာဓိခန္ဓာတွင် ၁။ မှန်သောလုံ့လ (သမ္မာဝါယမ) ၂။ မှန်သောအောက်မေ့မှု (သမ္မာသတိ) ၃။ မှန်သောတည်ကြည်မှု (သမ္မာသမာဓိ) ဟူသော မဂ္ဂင်သုံးပါး ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ ထို မဂ္ဂင်သုံးပါးအနက် မှန်သောအောက်မေ့မှု သမ္မာသတိ ဟူသော “သတိ” မဂ္ဂင်သည် ပဓာန အကျဆုံးမဂ္ဂင်ဟုဆိုလိုက် ဆိုနိုင်၏။ စင်စစ် ထိုမဂ္ဂင်သုံးပါးအနက်တွင်သာ မဟုတ်၊ အားလုံးသောမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် “သတိမဂ္ဂင်” သည် ပဓာန အကျဆုံးသော မဂ္ဂင်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သတိမဂ္ဂင်ကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်ပါက ကျန်မဂ္ဂင်များကို အားထုတ်ခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးစီးနိုင်သော ကြောင့်ပင်တည်း။

ဗုဒ္ဓအလိုအရ “သတိ” သည် အိမ်၏ခေါင်သဖွယ်၊ အသီးတို့၏အညှာ သဖွယ်ဖြစ်၏။ ခေါင်သည် အိမ်၏အခြင်၊ ရနယ် စသည်တို့ကို ထိန်းချုပ် စုစည်းထားနိုင်၍ အညှာသည် အသီးများစွာကို ထိန်းချုပ် စုစည်းထား နိုင်သကဲ့သို့ သတိသည်လည်း သီလ၊ သမာဓိတို့ကို မြဲမြံအောင် ထိန်းချုပ် ထားနိုင်သောအရာ ဖြစ်၏။

သတိမဂ္ဂင်သည် ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါးပင် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ သတိမဂ္ဂင်ကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အားထုတ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာအလိုအရ ထိုသတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ် (၀၁) နည်းသည် ဘဝ၏အဆုံးစွန်သစ္စာတို့ကို သိမြင်နိုင်သော၊ အရိယမဂ်ဉာဏ် ကို ရနိုင်သော၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမျှော်မှောက်ပြု၍ ဘဝအနိဋ္ဌာရုံအလုံးစုံမှ လွတ် မြောက်နိုင်သော တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါ ဝန်ခံချက်ဖြင့် ဖော်ထုတ်ခဲ့၏။

“ရဟန်းတို့...သတိပဋ္ဌာန်ဟူသော ဤအကျင့်လမ်းသည် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အညစ်အကြေးစင်ကြယ်ရန်၊ စိုးရိမ်ပူပန် ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ရန်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊

၀ method

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတို့ ချုပ်ငြိမ်းရန်၊ အရိယမဂ်ကို ရရန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန်တစ်ကြောင်းတည်းသော ခရီးလမ်းဖြစ်ပေ၏။ ယင်း ခရီးလမ်းကား ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ပင်တည်း။”*

အဘယ်လေးပါးတို့နည်းဟူမူ....

- ၁။ ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- ၃။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
- ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တို့ဖြစ်၏။

ထိုသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အားထုတ်ရှုမှတ်နည်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြ၏။

- ၁။ “ရဟန်းတို့...ဤသာသနာတော်၌ရဟန်းသည် ပြင်းစွာ အားထုတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဇဉ်ဉာဏ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍၊ လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍၊ ရုပ် အပေါင်း၌ ရုပ် အပေါင်းကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- ၂။ “ပြင်းစွာအားထုတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍ သမ္မဇဉ် ဉာဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည် ဖြစ်၍၊ လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- ၃။ “ပြင်းစွာအားထုတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဇဉ် ဉာဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိရှိသည် ဖြစ်၍၊ လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍၊ စိတ်၌ စိတ်ကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- ၄။ “ပြင်းစွာအားထုတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမ္မဇဉ် ဉာဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍၊ သဘော

* မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်-၃၇၃၊ မဟာဝဂ်၊ ဒိသနိကာယ်

တရားတို့၌ လဘောတရားတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။”*

ဗုဒ္ဓသည် သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်အားထုတ်တော့မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှုမှတ် အားထုတ်ရမည့် အနေအထား ကိုလည်း ဤသို့ ဖော်ပြ၏။ “တောသီ သွားရောက်၍ဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်ရင်းသို့သွားရောက်၍ ဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ သွားရောက်၍ဖြစ်စေ တင်ပျဉ်ခွေပြီးလျှင် ကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာ ထား၍ သတိကို (ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့) ရှေးရှုဖြစ်စေလျက် ထိုင်၏။”** (သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ် အားထုတ်ရာ၌ အားထုတ်ပုံအနေအထားကို “တင်ပျဉ်ခွေ” အဖြစ် ဖော်ပြ ခြင်းသည် အားထုတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကြာရှည် အားထုတ်နိုင်မှုနှင့် မြင့်မားသော စိတ်တန်ခိုးစွမ်းအင်တို့ ရရှိနိုင်မှုကို ရည်ရွယ်လျက် ဗုဒ္ဓသည် ဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အခြား ထူရိယာပုတ်များ ဖြစ်သော သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း စသည့် သင့်လျော်သော အနေအထားများဖြင့်လည်း အားထုတ်နိုင်ပေသည်။)

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပြီးနောက် ဝရားအားထုတ် သူ (ယောဂီ)သည် ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ဝေဒနာနုပဿ နာသတိပဋ္ဌာန်ကိုဖြစ်စေ၊ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ဓမ္မာနုပဿ နာသတိပဋ္ဌာန်ကိုဖြစ်စေ အားထုတ်နိုင်ပေသည်။

၁။ ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်အားထုတ်ရာ၌ “အာနာ ပါန”ခေါ် ဝင်လေ့ထွက်လေ့ကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းကို ဗုဒ္ဓသည်ပထမ ဦးစွာဖော်ပြ၏။ အားထုတ်သူယောဂီသည် “သတိရှိလျက်သာလျှင် ဝင်သက် ရှူ၏။ သတိရှိလျက်သာလျှင်ထွက်သက်ရှိကြ၏။ ရှည်ရှည်ရှူလျှင်လည်းရှည် ရှည်ရှူသည်ဟု သိ၏။ ရှည်ရှည်ရှိက်လျှင်လည်းရှည်ရှည်ရှိက်သည်ဟု သိ၏။ တိုတိုရှူလျှင်လည်း တိုတိုရှိူသည်ဟု၊ တိုတိုရှိက်လျှင်လည်း တိုတိုရှိက်သည် ဟု သိ၏။ ဝင်သက်ရုပ်အပေါင်း၏အစအလယ်အဆုံး အကုန်လုံးကိုထင်ရှား သိလျက်ရှူမည်ဟု လေ့ကျင့်၏။ ထွက်သက် ရုပ်အပေါင်း၏ အစ အလယ် အဆုံး အကုန်လုံးကို ထင်ရှားသိလျက် ရှိုက်မည်ဟု လေ့ကျင့်၏။ အရှူ ပြင်း၍ ရုန်ရင်းသော ဝင်သက်ကို ငြိမ်းစေလျက် ရှူမည်ဟု လေ့ကျင့်၏။

* သတိပဋ္ဌာန်သုတ်-၃၇၃၊ မဟာဝဂ်-ဒိဃနိကာယ်
** မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်-၃၇၄၊ မဟာဝဂ်-ဒိဃနိကာယ်

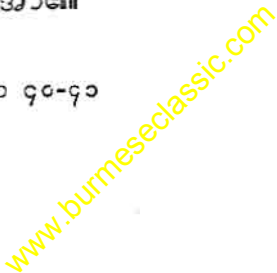

အချိန်ပြင်း၍ ရန်ရင်းသော ထွက်သက်ကို ငြိမ်းစေလျက် ရှိက်မည်ဟု လေ့ကျင့်၏။...ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်ခြင်းသဘောကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်လည်း နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ထွက်ခြင်း သဘောကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်လည်း နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်ကြောင်း၊ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း သဘောကိုလည်း ရှုလျက်နေ၏။ ထို့ပြင် “ရုပ်အပေါင်းသာလျှင်ရှိသည်”ဟု အားထုတ်သည့် သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ထိုသတိသည် အဆင့်ဆင့်အသိဘာဏ် တိုးပွားခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ အဆင့်ဆင့် သဘိတိတိတိ တိုးပွားခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ ထိုအားထုတ်သူပုဂ္ဂိုလ်သည် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မမှီမတွယ်မှု၌လည်း နေ၏။ လောက၌တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှလည်း ငါ့၊ ငါ၏၊ ဥစ္စာဟုလည်းမစွဲလမ်း၊ ဤသို့လျှင် ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းကို အကြိမ်ကြိမ်ရှု၍နေ၏။”*

အထက်ပါ ထွက်လေ့ ဝင်လေ့ကို ရှုမှတ်အားထုတ်သည့် အာနာပါန ဝိုင်း၌ ဝိပဿနာဖြစ်ပုံကို ဤသို့မှတ်အပ်၏။ “အာနာပါန ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ ဈာန် ၁-ပါးကိုဖြစ်စေ၊ ၂ ပါး၊ ၃ ပါး၊ ၄ ပါးလုံးကို ဖြစ်စေ ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ကိုဝင်စားပြီးလျှင် ၎င်းဈာန်ကိုပင်ဖြစ်စေ၊ ဈာန်၏အာရုံ ဝင်သက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေ ရှုမှတ်လျက် အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပွား၍ အမှီအတွယ်ကင်းခြင်း (အနိဿိတ၊ အနုပါဒါန) ကိစ္စပြီးလျက် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။ -ဤသည်ကား (သောဈာနာ ဝိညဟိတော - အဿာသပဿာသေဝါပရိဂ္ဂဏှာတိ - ဈာန်ဂါနိဂါ) စသော အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ...သမထယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဝိပဿနာ ဖြစ်ပုံပေတည်း။

“ဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်မှာမူကား နှာသီးဖျား၊ နှာခေါင်းဖျား၌ ဝင်သက် ထွက်သက် ထိခိုက်တိုင်းထိခိုက်တိုင်း ရှုမှတ်လျက် ထိခိုက်သော ဝါယော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်၏အဖြစ်အပျက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသိမှု၏အဖြစ်အပျက်ကိုလည်းကောင်း၊ ရှုမှတ်မှု၏ အဖြစ်အပျက်ကိုလည်းကောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပွား၍ အမှီအတွယ် ကင်းခြင်း၊ အစွဲ အလမ်း ကင်းခြင်း၊ (အနိဿိတ-အနုပါဒါန) ကိစ္စပြီးလျက် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။”

* မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ၄၇၃၊ မဟာဝင်-ဒီဆနိကာယ်
 ** မဟာဉာဏ်ဆရာဘော်၊ “မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိဒုဿ” (၈- ဩဒါ) စာ ၄၀-၄၁

တစ်ဖန် ကာယသတိပဋ္ဌာန် အားထုတ်သူသည် မိမိ၏ဣရိယာပုတ်တို့၌ ရှုမှတ် အားထုတ်နိုင်၏။ အားထုတ်သူသည် မိမိသွားလျှင် သွားသည်ထု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ရပ်လျှင်လည်း ရပ်သည်ဟု၊ ထိုင်လျှင်လည်း ထိုင်သည်ဟု၊ လျောင်းလျှင်လည်း လျောင်းသည်ဟု သိအောင် ရှုမှတ် ရ၏။ ရုပ်အပေါင်းသည် အကြင်၊ အကြင် အမှုအရာအားဖြင့် တည်နေ၏။ ထို ရုပ်အပေါင်းကို တိုထိုအမှုအရာအားဖြင့် သိအောင်ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုသို့ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ကို သိမြင်ကာ ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ဖြစ်ပေါ် နိုင်၏။

ထို့ပြင် သတိသမ္ပဇဉ်အားဖြင့်လည်း အားထုတ်သူ (ယောဂီ)သည် ရှေ့ သို့တိုးရာ၊ နောက်သို့ဆုတ်ရာ၌ သတိဖြင့် သိလျက်ပြုရ၏။ တူရှုကြည့်ရာ၊ တစောင်းကြည့်ရာ၊ ကွေးရာ၊ ဆန့်ရာ၊ သပိတ်သက်န်းကိုဆောင်ရာ၊ စားရာ၊ သောက်ရာ၊ ခဲရာ၊ လျက်ရာ၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် စွန့်ရာတို့၌လည်း သိလျက် သိလျက် ပြုရမည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ကို သိမြင် ကာ ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။

ထို့ပြင် ကာယသတိပဋ္ဌာန် အားထုတ်သူသည် မိမိ ခန္ဓာကိုယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်အနေဖြင့်လည်း စူးစိုက်ရှုမှတ်အားထုတ်လိုကလည်း အားထုတ် နိုင်၏။ မိမိခန္ဓာကိုယ်သည် ဆံပင်၊ အမေး၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညို့၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ် စသည်တို့ရှိသည်။ ယင်းတို့သည် မသာမယာဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့သာ ဖြစ်ကြသည်ဟု စူးစိုက်ဆင်ခြင်နိုင်၏။

ထိုသို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ် ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းသည် လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ဖြစ်ပေါ် နိုင်သည်ဟုမှတ်ယူနိုင်၏။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ခြင်းကြောင့် သမာဓိအား တိုးတက်ကာ ဥပစာ၊ အပ္ပနာ ဈာန်စိတ်များကို ရရှိနိုင်၏။ ထိုသို့ရရှိပြီးသော ဈာန်စိတ်ကို တစ်ဖန် ရှုမှတ် ပါကဈာန်စိတ်၏အဖြစ်အပျက်ကို အားထုတ်သူသည် ထင်ရှားသိမြင်နိုင်၏။ ထို့ပြင်ဆံပင် အစရှိသည်တို့ကိုရှုမိသောရုပ်အာရုံတို့၌လည်းကောင်း၊ ရူသော ဈာန်စိတ်၌လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပျက်မှုကိုမြင်၍ တဏှာဒိဋ္ဌိ အစွဲအမှီသည်

(စမ္မမအညြိမ်)

ထင်းသွားနိုင်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ်ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းသည်လည်း ဝိပဿနာဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။

တစ်ဖန် ကာယသတိပဋ္ဌာန်အားထုတ်သူသည် မိမိခန္ဓာကိုယ်ကိုပထဝီ ဇာတ်၊ အာပေါဇာတ်၊ တေဇောဇာတ်၊ ဝါယောဇာတ်တို့ အနေဖြင့် ရှုမှတ် အားထုတ်နိုင်၏။ ထိုသို့ ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကိုယ်ထဲတွင် အထင်အရှားတွေ့ ထိရာ ဌာနတို့၌ စူးစိုက်၍ ရှုမှတ်သဖြင့် ဓာတ်လေးပါးကို လက္ခဏာ၊ ရသ သေည်ဖြင့် ပိုင်းခြား သိမြင်ပြီးလျှင် ထိသိမှု၊ မှတ်သိမှုနှင့်တကွ ထိုဓာတ် လေးပါး၏ ဖြစ်ပျက်မှုကိုလည်း ထင်ရှား သိမြင်ကာ “ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်” သေည် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ထို့ပြင် ကာယသတိပဋ္ဌာန်အားထုတ်သူသည် လူသေကောင်အမျိုး မျိုးကို စူးစိုက် ရှုမှတ်အားထုတ်နိုင်၏။ ဗုဒ္ဓခေတ်အခါက ထိုလူသေကောင် အမျိုးမျိုးကိုစူးစိုက်ရှုမှတ်အားထုတ်မှု(အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း)ကို လေ့ကျင့်သော ရဟန်းများစွာရှိလေသည်။ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူသည် “ဤ ငါ၏ ရုပ်အပေါင်းသည်လည်း ဤသို့သော ရုပ်ဆင်းပျက်လျက် ညိုမည်းနေသော လူသေကောင်ကဲ့သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်သာတည်း။ ဤသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်” ဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို နှိုင်းစာ၍ ရှု၏။ ထိုသို့ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်း ဝိပဿနာ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထင်ပေါ်လာသော အသုဘနိမိတ်သဏ္ဍာန်ကို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်ပင် ထိုနိမိတ်သဏ္ဍာန် ပျောက်၍ ပျောက်၍ သွားသည်ကို ထင်ရှားတွေ့မြင်နိုင် သောကြောင့် ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် မိမိကိုယ်ကို လူသေကောင်သဖွယ် နှိုင်းစာ ရှုမှတ်ခြင်းကြောင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်သည် ဖူးဖူးရောင်သော လူသေကောင် သဖွယ် ထင်ပေါ်လာနိုင်၏။ ထိုသို့ ထင်ပေါ်လာသော နိမိတ်သဏ္ဍာန်သည် ပရမတ်ရုပ် (တကယ်ရုပ်) အစစ်မဟုတ်သော်လည်း ထိုနိမိတ်သဏ္ဍာန်ကို သိမြင်နေသော မနောဝိညာဏ်စိတ်သည်ကား ပရမတ်တရားအစစ်ပင်တည်း။ အားထုတ်သူသည် ရှုမှတ်မှုတို့ဖြင့် ထိုနိမိတ်ကို သိမြင်သော မနောဝိညာဏ် စိတ်ပျက်၍၊ ပျက်၍ သွားသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုသို့ နိမိတ်သဏ္ဍာန်

၁ လူသေကောင် အမျိုးမျိုးကိုရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ ထပ်မံ မဖော်ပြတော့ပါ။

၂၂၇ နန္ဒာသိန်းငံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

နှင့်တကွ ထိုနိမိတ်ကိုမြင်သိသော မနောဝိညာဏ်စိတ်ပါ ပျောက်၍၊ ပျောက်၍ ပျက်၍၊ ပျက်၍ သွားခြင်းကို ထင်ရှားတွေ့ခြင်းသည် ဝိပဿနာပင်ဖြစ်၏။

၂။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်အားထုတ်ရာ၌ အားထုတ်သူသည် “သုခဝေဒနာကို ခံစားလျှင်လည်း သုခဝေဒနာကို ခံစားသည်” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရ၏။ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားလျှင်လည်း ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟု၊ သုခမဟုတ် ဒုက္ခမဟုတ် ဝေဒနာ (အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ) ကို ခံစားလျှင်လည်း သုခမဟုတ် ဒုက္ခမဟုတ် ဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ထို့ပြင် ဝေဒနာတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း သဘောကို အကြိမ်ကြိမ် ရှု၍ နေ၏။ ထိုအခါ ဝေဒနာသည်သာလျှင်ရှိသည်။ ငါ၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍ စွဲလမ်းစရာမရှိဟု သိမြင်လာမည် ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့် ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည် ဖြစ်၏။

၃။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်အားထုတ်ရာ၌ အားထုတ်သူသည် “ရာဂနှင့်တကွသော စိတ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရ၏။ ရာဂကင်းသောစိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ရာဂကင်းသော စိတ်ဖြစ်သည်ဟု သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ထိုအတူ ဒေါသနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်လျှင်လည်း ဒေါသနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ဟု၊ ဒေါသကင်းသောစိတ် ဖြစ်လျှင်လည်း ဒေါသကင်းသောစိတ်ဖြစ်သည်ဟု သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ မောဟနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း မောဟနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ဟု၊ မောဟကင်းသော စိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း မောဟကင်းသောစိတ် ဖြစ်သည်ဟု သိအောင် ရှုမှတ် အားထုတ်ရ၏။ အချုပ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တိုင်းသော စိတ်ဟုသမ္မုကို သတိဖြင့် သိသိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ စိတ်၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို သိမြင်လာမည် ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည်ဖြစ်၏။

၄။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ် အားထုတ်ရာ၌ အားထုတ်သူသည် (က) နိဝရဏ ၇ တရားငါးပါးကိုလည်းကောင်း (ခ) ခန္ဓာငါးပါးကိုလည်းကောင်း (ဂ) အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကိုလည်းကောင်း (ဆ) ဗောဇ္ဇင် ၂ ခုနှစ်ပါး သဘောတရားတို့ကိုလည်းကောင်း (ဇ) သစ္စာလေးပါးကိုလည်းကောင်း ရှုမှတ်အားထုတ်နိုင်၏။

၁ အဘိဓမ္မာအပင်တရား

၂ သစ္စာတို့ကိုသိကြောင်း

(က) နိုဝရဏတရားငါးပါးကို ရှုမှတ်အားထုတ်သူသည် အတွင်းသန္တာန်၌ ကာမစ္ဆန္ဒရှိလျှင်လည်း “ငါ၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ကာမစ္ဆန္ဒရှိသည်” ဟု သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ကာမစ္ဆန္ဒ မရှိလျှင် “ငါ၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ကာမစ္ဆန္ဒ မရှိဟု” သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ မဖြစ်သေးသော ကာမစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိအောင်၊ ဖြစ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒ၏ ပယ်ကြောင်းကိုလည်း သိအောင်၊ ပယ်ပြီး ကာမစ္ဆန္ဒ၏ နောင်အခါမဖြစ်ပေါ်ကြောင်းကိုလည်း သိအောင်ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ထို့အတူ ဗျာဒါဒ^၁၊ ထိနမိဒ္ဓ^၂၊ ဥဒ္ဓစ္စ^၃၊ ကုက္ကုစ္စ^၄၊ ဝိစိကိစ္ဆာ^၅တို့ မိမိ၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ရှိလျှင်လည်း “ငါ၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ရှိသည်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မရှိလျှင်လည်း “ငါ၏အတွင်းသန္တာန်၌ မရှိ” ဟူ၍လည်းကောင်း သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ဤသို့ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ထိုသဘောတရားတို့၏ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့ကို တွေ့မြင်လာမည်ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့် ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည် ဖြစ်၏။

(ခ) ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမှတ်အားထုတ်သူသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး၌ “ဤကား ရုပ်တည်း၊ ဤကား ရုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ရုပ်၏ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား သညာတည်း၊ ဤကား သညာ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား သညာ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား သင်္ခါရတို့တည်း၊ ဤကားသင်္ခါရတို့၏ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာတည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ်တည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဤကား ဝိညာဏ်၏ချုပ်ရာတည်း” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိမြင်လာမည်ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည် ဖြစ်၏။

(ဂ) အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကိုရှုမှတ်အားထုတ်သူသည် အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၌ မျက်စိပသာဒရုပ်ကိုလည်းသိ၍၊ အဆင်း ရုပ်ကိုလည်း သိ၍ ထိုမျက်စိနှင့် အဆင်းနှစ်ပါး စုံတွဲလျက် သံယောဇဉ် ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း

၁ ကာမဂုဏ်အလိုရှိမှု
 ၂ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်း ပျံ့လွင့်ခြင်း
 ၃ နှလုံးမသာခြင်း
 ၄ သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးစေလိုခြင်းသဘော
 ၅ ပျံ့လွင့်ခြင်း
 ၆ မဝေခွဲနိုင်ခြင်း

၂၃၀ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရ၏။ မဖြစ်သေးသောသံယောဇဉ်၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ပြီး သံယောဇဉ်၏ ပယ်ကြောင်း၊ ပယ်ပြီး သံယောဇဉ်၏ နောင်အခါ မဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းသိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ထို့အတူ နားနှင့် အသံ၊ နှာခေါင်းနှင့်အနံ့၊ လျှာနှင့် အရသာ၊ ကိုယ်နှင့် အထိအတွေ့ စိတ်နှင့် သဘောတရားတို့၌လည်း အထက်ပါအတိုင်း သိအောင်ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုအခါ ထိုအာယတနတို့၏ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိမြင်လာမည် ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည်ဖြစ်၏။

(ဃ) ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး သဘောတရားတို့ကို ရှုမှတ် အားထုတ်သူ သည် မိမိသန္တာန်၌ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ရှိလျှင်လည်း “ငါ၏သန္တာန်၌ သတိ သမ္မောဇ္ဈင် ရှိသည်” ဟု သိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ သတိသမ္မောဇ္ဈင် မရှိလျှင်လည်း “ငါ၏သန္တာန်၌ သတိသမ္မောဇ္ဈင်မရှိ” ဟု သိအောင် ရှုမှတ် အားထုတ်ရ၏။ မဖြစ်သေးသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖြစ်ပြီး သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို တိုးပွားစေကြောင်းကိုလည်း သိအောင်ရှုမှတ် အားထုတ် ရ၏။ ထို့အတူ မဗ္ဗဝိစရသမ္မောဇ္ဈင်^၁၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်^၂၊ ဗီတိသမ္မောဇ္ဈင်^၃၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်^၄၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်^၅၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်^၆ တို့၌ လည်း အထက်ပါကဲ့သို့ သိအောင် အားထုတ်ရ၏။ ထိုအခါ ထိုဗောဇ္ဈင် သဘောတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိမြင်လာမည် ဖြစ်၏။ အဆင့် ဆင့် ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည်ဖြစ်၏။

(င) သစ္စာလေးပါးကိုရှုမှတ်အားထုတ်သူသည် အရိယာသစ္စာ လေး ပါး သဘောတရားတို့၌ “ဤကား ဒုက္ခတည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း သိအောင်ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ “ဤကား ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းတည်း” ဟု ဟုတ်

- ၁ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သတိ
- ၂ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဘောတရားကို စူးစမ်းခြင်း
- ၃ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်း
- ၄ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း
- ၅ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်း
- ၆ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော တည်ကြည်ခြင်း
- ၇ မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော အညီအမျှခြင်း

(ဒသမအကြိမ်)

နှစ်သည့်အတိုင်းသိအောင်၊ “ဤကား ဒုက္ခချုပ်ရာတည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း သိအောင်၊ “ဤကား၊ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့် တည်း” ဟု ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရ၏။ ထိုအခါ ထိုသစ္စာလေးပါးသဘောတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိမြင်လာမည် ဖြစ်သည်။ အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်တို့လည်း တိုးတက်သွားမည်ဖြစ်၏။

ဖော်ပြခဲ့သော သတိပဋ္ဌာန် ကျင့်စဉ်များအနက် ကြိုက်ရာကျင့်စဉ် ထို ပုဂ္ဂိုလ်မရွေးအားထုတ်နိုင်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို အားထုတ်ပါက မည်ကဲ့သို့ အကျိုးအာနိသင်ရှိပုံကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ အာမခံချက် ပေးခဲ့၏။

“ရဟန်းတို့...မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မဆိုဤသတိပဋ္ဌာန်လေး ပါးတို့ကို ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ဤဟောပြောသော နည်းအားဖြင့် ပွားပြားအံ့။ (ထိုပွားသော၊ အားထုတ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်အား မျက်မှောက် ဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒါန် အကြွင်းရှိသေးလျှင် အနာဂါမိဖိုလ်ဖြစ်စေ ဤဖိုလ်နှစ်ပါး တို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ဖိုလ်ကို အမှန်ရနိုင်၏။...

“ရဟန်းတို့...ခုနစ်နှစ်ကို ထားဘိဦး၊ တစ်နှစ်ကို ထားဘိ ဦး၊ ခုနစ်လကိုထားဘိဦး၊ လခွဲကိုထားဘိဦး၊ ရဟန်းတို့... မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မဆို ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ခုနစ် ရက်ပတ်လုံး ဤဟောပြောသော နည်းဖြင့် ပွားများအံ့။ ထိုပွားများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အရ ဟတ္တဖိုလ်ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒါန်အကြွင်းရှိသေးလျှင် အနာဂါမိ ဖိုလ်ဖြစ်စေ ဤဖိုလ်နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ဖိုလ်ကို အမှန်ရနိုင်၏။”*

ဗုဒ္ဓသည် ဤသတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ် နည်းလမ်းကို ဖော်ထုတ်ရာ၌... အောက်ပါကြေညာချက်ကိုလည်းဆိုခဲ့လေသည်။

“ရဟန်းတို့...ဤခရီးလမ်းသည် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်စင် ကြယ်ရန်၊ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွှတ်မြောက်ရန်

* မဟာသဘိပဋ္ဌာနသုတ်-၄၀၄၊ မဟာဝဂ်-ဒိဆန်ကာယ်။

(ဒသမအကြိမ်)

၂၃၂ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအုခိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတို့ ချုပ်ငြိမ်းရန်၊ အရိယ
မဂ်ကိုရရန်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရန် တစ်ကြောင်းတည်း
သော ခရီးလမ်း ဖြစ်၏။ ယင်းသည့် ခရီးလမ်းကား ဤ
သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ပင်တည်းဟူ ဤသို့ အကြင်သတိ
ပဋ္ဌာန်တရားကြေညာချက်ကို ငါဆိုခဲ့၏။ ဤကြေညာချက်
ကိုငါဆိုရာ၌ (အထက်ကအကျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး
ကို အမှန်ရရှိနိုင်ခြင်း) ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။”*

* မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ၄၁၅၊ မဟာဝဂ်၊ ဒိစနိကာယ်။

(ဒသမအကြိမ်)

အခန်း [၁၇]

ပဓာနအမျှပီပြင်သော သတိ

ဗုဒ္ဓ၏ သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို ခွဲခြားကြည့်လျှင် ကာယနုပဿနာတွင်
ပင်လေသွက်လေကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း “အာနာပါန” အပိုင်း-၁၊ ဣရိ
ဇာပုတ်များကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း “ဣရိယာပထ” အပိုင်း-၁၊ ဣရိယာ
ဇာတ်တို့ကို သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း ‘သတိသမ္ပဇဉ်’ အပိုင်း-၁၊
အာနာပါနကို စက်ဆုပ်ဖွယ်အနေ ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း “ပဋိကူလ” အပိုင်း-၁၊
အာနာပါနကို ဓာတ်လေးပါးအစုအဝေးအဖြစ် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း “စတု
ဘတဝ ဝတ္ထန်” အပိုင်း-၁၊ လူသေခကောင်အမျိုးမျိုးကို ရှုမှတ်အားထုတ်
ခြင်း “သိဝထိက” အပိုင်း-၉ တို့ ပါဝင်လျက်ရှိ၏။

တစ်ဖန် ဝေဒနာနုပဿနာတွင် ဝေဒနာအမျိုးမျိုးကို ရှုမှတ်အားထုတ်
ခြင်းအပိုင်း-၁၊ စိတ္တနုပဿနာတွင် ဝေဒနာအမျိုးမျိုးကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း
အပိုင်း-၁၊ မြောနုပဿနာတွင် နိဝရဏငါးပါးကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း
အပိုင်း-၁၊ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း အပိုင်း ၁၊ အာယတန
ဆယ်ဆယ့်နှစ်ပါးကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း အပိုင်း-၁၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး
သဘာတရားတို့ကို ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း အပိုင်း-၁၊ သစ္စာ လေးပါးကို
ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း အပိုင်း-၁ တို့ပါဝင်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သတိပဋ္ဌာန်
ကျင့်စဉ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း စုစုပေါင်း (၂၁) ပိုင်းမျှ ပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရ
မည်ဖြစ်၏။

ထို(၂၁)ပိုင်းတွင် အာနာပါန-၁၊ ပဋိကူလ-၁၊ သိဝထိက-၉၊
ပေါင်း(၁၁)ပိုင်းကို “အပ္ပနာဈာန်သို့ရောက်စေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ
(၀၁)အပ္ပနာသမာဓိဟူသောစိတ်၏ တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့မှုစွမ်းအင်ကိုရ၍ ဈာန်
များကိုရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်သည်” ဟု ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ဖော်

၂၃၅ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ပြ၏။* ကျန်သောအပိုင်းတို့မှာမူ “ဥပစာရသမာဓိ” အဆင့်ထိ သာလျှင် ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်ကြ၏။ ထိုဥပစာရ သမာဓိကို ရလျှင်ပင် ဝိပဿနာဖြစ်နိုင်ရကား ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ဖြင့် ရရှိသော ဥပစာရသမာဓိကို “ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိ”ဟုပင် မှတ်ယူနိုင်လေသည်။

အရိယာသစ္စာကို ထိုးထွင်းသိမြင်မှု “ပညာ”သည် သမာဓိအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ “သမာဓိ”တည်းဟူသော စိတ်၏စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှုစမ်းအင် မရှိပါက ထိုးထွင်းသိမြင်မှု “ပညာ”ဖြစ်ပေါ်ရန်ခဲယဉ်း၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် “သမာဓိ” မပါသော စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း (ယုတ္တိဗေဒ ရှိ နည်းအလုံးစုံ)ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အာရုံတွေ့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သိပ္ပံနည်း အလုံးစုံဖြင့်သော်လည်းကောင်း အရိယာသစ္စာကို ထိုးထွင်းမသိမြင်နိုင်ကြောင်း အထက်တွင် အခါများစွာ ဖော်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ရှိ ကမ္မဋ္ဌာန်းများသည် “သမာဓိ”ရစေသော ကမ္မဋ္ဌာန်းချည်းဖြစ်၏။ အာနာပါနအစရှိသည့် (၁၁)ပိုင်း သောကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် ဈာန်များသို့ ရောက်စေနိုင်သော “အပ္ပနာ သမာဓိ” အဆင့်ထိ ရစေနိုင်၍ ကျန်ကမ္မဋ္ဌာန်း (၁၀)ပါးကမူ “ဥပစာရသမာဓိ” အဆင့်ထိသာ ရစေနိုင်သည်ဟူသော အချက်တွင်သာ ခြားနားမှုရှိ၏။

အပ္ပနာသမာဓိအထိ စိတ်၏ခိုင်ခံ့ တည်ငြိမ်မှုကိုရ၍ ဈာန်များထိရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မိမိရရှိသော ဈာန်ကိုဝိပဿနာရှုခြင်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် “ပညာ”ကိုရရှိကာ အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သွားနိုင်၏။ ဤသည်မှာ ဈာန်သမာဓိမှ ဝိပဿနာဖြင့် “ပညာ” ဉာဏ်ကို ရရှိ၍ အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ သိမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ “သမထကို ရှေ့သွားပြု၍ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်” (သမထယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်)ဟု ခေါ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစားသည် စိတ်၏ စူးစိုက် တည်ကြည်မှု သမာဓိရအောင် ဦးစွာတင်ကြံ အားထုတ်ရှုမှတ်ပြီးနောက်မှဝိပဿနာဖြင့် “ပညာ”ကို ရရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်

* အချို့ပညာရှင်များကမူ အာနာပါနနှင့် ပဋိကူလ ဤနှစ်ပိုင်းသော အပ္ပနာသမာဓိကို ရစေနိုင်သည်။ ကျန်သော ၁၉-ပိုင်းတို့မှာ ဥပစာရသမာဓိကိုသာလျှင် ရစေနိုင်သည်ဟု ယူဆကြ၏။

၏။ ထိုသို့ဝိပဿနာမရှိဘဲ သမာဓိသက်သက်ချည်းရအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းမျိုးဖြစ်လျှင် ယင်းကို “သမထ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သမထကျင့်စဉ်” ဟူ၍လည်းကောင်း ခေၤဝေၤဒိုင်၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌သမထကမ္မဋ္ဌာန်းများကို အမျိုးအစားပေါင်း (၄၀) မျှအော်ပြထား၏။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းများကို အခန်း(၇)တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသမထကမ္မဋ္ဌာန်း(၄၀)အနက်တွင်လည်း ဈာန်အဘိညာဉ်များ၏ ရှိစေနိုင်သည့် သမာဓိအဆင့်ထိ စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု စွမ်းအင်ကို ပေးနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများနှင့် မပေးနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း များဟူ၍ ရှိ၏။ ဧသိုဏ်း(၁၀)ပါး၊ အသုဘ(၁၀)ပါး၊ ထို့ပြင် အနုဿတိ (၁၀)ပါးအနက်မှ ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို ရှုမှတ်သော “ကာယဂတာသတိ” နှင့် ထွက်လေ၊ ဝင်လေကို ရှုမှတ်သော “အာနာပါနဿတိ” တို့သည်သာ ဈာန်များကို ရစေနိုင်သော သမာဓိအဆင့်ထိ ပေးနိုင်ကြ၏။ ကျန်ကမ္မဋ္ဌာန်းများမှာမူ ဈာန်များကို ရစေနိုင်လောက်သော သမာဓိအဆင့်ထိ မပေးနိုင်ကြချေ။

မဂ်ဖိုလ် “ပညာ” ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရေး၌ သမာဓိအပေါ် အခြေခံရသည်ဟုဆိုခဲ့သော်လည်း “သမာဓိ” ရှိရုံသက်သက်မျှဖြင့် မဂ်ဖိုလ် “ပညာ” ကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်သည်ဟု မဆိုလိုချေ။ ထိုသမာဓိစွမ်းအင်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို ရှုမှတ်သိမြင်မှု “ဝိပဿနာ” သို့ ကူးမှသာလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ အဆင့်ဆင့်တက်ကာ အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သော “ပညာ” ဖြစ်နိုင်၏။ သို့ဖြစ်၍ သမာဓိမပါလျှင် “ပညာ” မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ဝိပဿနာ မပါသော သမာဓိသည်လည်း “ပညာ” မဖြစ်နိုင်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်၏။

သမာဓိရစေသော ကျင့်စဉ်များ (၀၁) သမထကျင့်စဉ်များသည် ဗုဒ္ဓမတိုင်မီကတည်းက အိန္ဒိယတွင်ရှိနှင့်နေပြီးဖြစ်၍ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ထိုသမထ ကျင့်စဉ်များကို အားထုတ်ခြင်းအားဖြင့် ဈာန်များကိုရရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာရှုရကောင်းမှန်း မသိသောကြောင့် အရိယာသစ္စာဉာဏ် “ပညာ” တို့ကို မရခဲ့ကြချေ။ အာဠာယ၊ ဥဒက* စသော ယောဂီကြီး

* အချို့သော သုတေသီများ၏ အလိုအရ အရှုပဇာနိ အားလုံးကို ရသောသူမှာ ဥဒကမဟုတ်ဘဲ ဥဒက၏ဖခင် “ရာမ” ကသာ ရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထား၏။

များသည် ဗုဒ္ဓ ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်မီကတည်းက သမထ ကျင့်ထိုက်များကို အားထုတ်၍ ရူပဈာန်များကိုသာမက အရူပဈာန်များကိုပါ ရရှိနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်၏။ ထိုမျှ သမာဓိစွမ်းအင် ကောင်းနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် အကယ်၍ ၎င်းတို့ရရှိသောဈာန်၌ ဝိပဿနာ ရှုပါက ချက်ချင်းပင် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်သော “ပညာ” ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကာ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူများ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် “အတ္တသည် ြသည်” ဟူသော အယူကိုခိုင်မာစွာ စွဲလမ်းနေခြင်းကြောင့် မိမိတို့ရရှိသော ဈာန်ကို မမြင်သော သဘောအနေအားဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုမှတ်ရန် စိတ်မညွတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

သမထကို ရှေ့သွားပြုအားထုတ်ပြီးမှ ဝိပဿနာသို့ ကူးခြင်းမပြုဘဲ ဝိပဿနာကိုသာလျှင် ရှေ့သွားပြု အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ကာ မဂ်ဖိုလ် “ပညာ” ရသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဗုဒ္ဓဒေသနာ၌ “ဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်” ဟုခေါ်၏။ ဝိပဿနာကိုသာလျှင် ရှေ့သွားပြု အားထုတ်ခြင်း ဖြင့်လည်း “သမာဓိ” စွမ်းအင်ကိုရရှိနိုင်၍ ထိုသမာဓိစွမ်းအင်ဖြင့် အရိယ သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။ ဤအချက်ကို ရှေ့တွင် ရှင်းလင်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဝိပဿနာကိုရှေ့သွားပြု၍ အားထုတ်သူသည် ပဓာနအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အရှုခံ အာရုံအဖြစ်ထားကာ ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပျက်တိုင်းသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို သတိဖြင့် သိသိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ စင်စစ် ခန္ဓာငါးပါးကို ဝိပဿနာ ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အားထုတ်ခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးစီးသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်-

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပျက်မှုမှန်သမျှကို သိသိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းသည် ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပျက်မှုဟူသမျှကို သိသိနေအောင်ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းသည် ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

(ဒသမအကြိမ်)

၃။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပျက်မှုဟူသမျှကို သိသိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းသည် စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၄။ သညာက္ခန္ဓာနှင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့၌ ဖြစ်ပျက်မှု ဟူသမျှကို သိသိနေအောင် ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းသည် ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

ခန္ဓာငါးပါးကို ဝိပဿနာ ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရသော်လည်း စင်စစ် ခန္ဓာတင်ပါးကို ရှုမှတ် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်း သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးလုံးကို အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပြန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ခန္ဓာတင်ပါးကို ဝိပဿနာ ရှုမှတ်ခြင်း၌ ခန္ဓာငါးပါးလုံးကို ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်းထဲ၌ ပြီးစီးနိုင်သောကြောင့်ပင်တည်း။ ဤအချက်ကို ရှင်းပါဦးမည်။

ဥပမာ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ (ယောဂီ) သည် ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းရာ၌ “ခြေလှမ်းသည်” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်သည်ဆိုအံ့။ ဤတွင် ခြေလှမ်းခြင်းသည် (၁) ရှုပက္ခန္ဓာပင်ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာအားထုတ်သူသည် ခြေလှမ်းသည်ကို “ခြေလှမ်းသည်” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဏာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပင် ဖြစ်၏။

တစ်ဖန်ခြေလှမ်းရာ၌ “လှမ်းမည်” ဟု ကြံသောစိတ်သည်ပါဝင်နိုင်၏။ ယင်းသည် (၂) ဝိညာဏက္ခန္ဓာပင်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ “လှမ်းမည်” ဟု ကြံသောစိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း “လှမ်းမည်ကြံသောစိတ် ဖြစ်သည်” ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ဝိပဿနာ အားထုတ်သူသည် ရှုမှတ်၏။ ထိုသို့ ရှုမှတ်ခြင်းသည် စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပင် ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် ခြေလှမ်းရာ၌ ရှင်ရှင်ပျံ့ဖြင့် လှမ်းခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်၍ မရှင်မပျံ့ မကြည်မသာဖြင့် လှမ်းခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ရှင်ရှင်ပျံ့လည်း မဟုတ်၊ မရှင်မပျံ့ မကြည်မသာလည်း မဟုတ်ဘဲ ရိုးရိုးသာမန် လှမ်းရိုးလှမ်းစဉ်ဖြင့် လှမ်းခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤတွင် ရှင်ရှင်ပျံ့လှမ်းခြင်း၌ “သောမနဿ ဝေဒနာသည်” ဖြစ်၏။ မရှင်မပျံ့ မကြည်မသာ လှမ်းခြင်း၌ “ဒေါမနဿ ဝေဒနာသည်” ဖြစ်၏။ သာမန် လှမ်းရိုး လှမ်းစဉ်ဖြင့် လှမ်းခြင်း၌ “ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ” သည် ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့မှာ (၃) ဝေဒနာက္ခန္ဓာပင် ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာအားထုတ်သူသည် သောမနဿဝေဒနာ

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ဖြစ်လျှင်လည်း သောမနဿ ဝေဒနာဖြစ်သည်ဟု၊ ဒေါမနဿဝေဒနာ ဖြစ်လျှင်လည်း ဒေါမနဿဝေဒနာဖြစ်သည်ဟု၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်လျှင်လည်း ဥပေက္ခာ ဝေဒနာဖြစ်သည်ဟု သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရ၏။ ဤသို့ ရှုမှတ်ခြင်းသည် “ဝေဒနာ နှုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်”ပင် ဖြစ်၏။

ဇာစ်ဖန် ခြေလှမ်းရာ၌ “လှမ်းသည်” ဟု အမှတ်ပြုမှုသည် ပါဝင်နိုင်၏။ ယင်းသည် (၄) သညာက္ခန္ဓာပင် ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ခြေလှမ်းခြင်း၌ ခြေလှမ်းမှု ရန် စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးမှုသည် ပါဝင်နိုင်၏။ ယင်းသည် (၅) သင်္ခါရက္ခန္ဓာပင် ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာအားထုတ်သူသည် “လှမ်းသည်” ဟု အမှတ်ပြုမှု သညာဖြစ်လျှင်လည်း သညာဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လှမ်းဖို့ရန် စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှု ဖြစ်လျှင်လည်း စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း သိအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရ၏။ ဤသို့ ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပင် ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဝိပဿနာ အားထုတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိအမှတ် နှုနယ်မှုကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါးလုံး၏ ဖြစ်ပျက်မှု အလုံးစုံကို အကုန် အစစုးစမ်းရှုမှတ်နိုင်ခြင်းမည် မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဝိပဿနာ ရှုမှတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ခန္ဓာတစ်ပါးပါး၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်ကို သိ၊ သိနေအောင် ရှုမှတ်လျှင်ပင် လုံလောက်ပြီဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ စင်စစ် အားထုတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ခန္ဓာငါးပါး၌ ထင်ထင်ရှားရှားပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်ကို ရှုမှတ်နိုင်ဖို့သည်ပင် လွန်စွာ ခက်ခဲသော အလုပ်ဖြစ်၏။ ဥပမာ- ခြေထောက်ကြွခြင်း၊ လှမ်းခြင်းကို ကြွတိုင်း၊ လှမ်းတိုင်း “ကြွသည်၊ လှမ်းသည်” ဟု သိ၊ သိနေအောင် ရှုမှတ်နေခိုက် သတိတစ်ချက် လွတ်သွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် “ကြွသည်၊ လှမ်းသည်” ဟု မသိလိုက်ဘဲ လွတ်သွက်သွားသော အကြွ အလှမ်းများသည် များစွာ ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ သတိလွတ်၍ မသိတော့သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန် ကြွဆဲ၊ လှမ်းဆဲရှုပ် (၀.၁) အာရုံနှင့်တစ်တိုင်းတည်း၊ တစ်သားတည်း ညီညွတ်စွာမနေတော့ဘဲ (ထိုကြွမှု လှမ်းမှု ပစ္စုပ္ပန်မှသွေဖည်၍) အတိတ် အနာဂတ်သို့ ပျံ့လွင့်သွားမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ စိတ်ပျံ့လွင့်သွားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တဏှာကိုလေသာများ ဝင်ရောက်လာမည် ဖြစ်၏။

မြင်ရာ၌လည်း မြင်သည်ဟု သတိက သိရမည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မသိပါက စိတ်သည် မြင်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ရှုပ် (၀.၁) အာရုံနှင့် တစ်ညီတည်း တစ်တိုင်း

(ဒေသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

တည်း ညီညွတ်စွာမရှိတော့ဘဲ(ထို မြင်ဆဲပစ္စုပ္ပန်မှ)သွေဖည်ခြင်း ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မြင်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ဒိဋ္ဌအာရုံ (ဝါ) အစစ်အမှန် သဘောမှ အစစ်အမှန် မဟုတ်သော အတိတ်အနာဂတ်သို့ စိတ်ပျံ့လွင့်သွားပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ တပ်မက်ခြင်း၊ ချစ်ခင်ခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း၊ အလိုမကျခြင်း၊ ရွံမန်းခြင်း စသည့် တဏှာကိလေသာမျိုးစုံတို့ ဝင်ရောက်လာပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ကြားရာ၊ နံရာ၊ လျက်ရာ၊ ထိတွေ့ရာ၊ ကြံစည်စိတ်ကူးရာတို့လည်း တဏှာကိလေသာတို့ မဝင်ရောက်အောင် ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ လျက်တိုင်း၊ ထိတွေ့တိုင်း၊ ကြံစည်တိုင်း၊ သိ၊ သိနေအောင် သတိက ရှုမှတ်ရမည်ဖြစ်၏။

ပြင်ပအာရုံများမှ ဆိတ်ငြိမ်ရာ ကင်းငြိမ်းရာသို့ ချဉ်းကပ်၍ အားထုတ်နေသည့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာစသည့် ဒွါရများ၌ အာရုံများဝင်လာမှု နည်းမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၌ ညောင်းခြင်း၊ တောင်ခြင်း၊ ကိုက်ခဲခြင်းစသည့် ခံစားမှု ဝေဒနာများနှင့် စိတ်ခန္ဓာမှ တွေးခေါ်စိတ်ကူး ကြံစည်မှုများမှ အားထုတ်သည့် အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ၌လည်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော ဝေဒနာများ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော စိတ်ကူးကြံစည်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာချင်း သိ၊ သိနေအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်ရမည်သာ ဖြစ်၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကို ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ချင်း သိအောင် သတိက မရှုမှတ်ပါက စိတ်သည် ဝေဒနာနှင့်ညီညွတ်စွာမရှိဘဲ သွေဖည်သွားဦးမည်ဖြစ်၍ တဏှာကိလေသာများ ဖြစ်ကြသည့် ဒေါသ၊ မောဟ စသည်တို့ ဝင်လာကြမည် ဖြစ်၏။ ထိုအတူ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ကူး ကြံစည်မှုကို ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ချင်း “ထိုသို့စိတ်ကူးကြံစည်သည်” ဟု သိအောင် သတိက ရှုမှတ်ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့မရှုမှတ်မိပါက (စိတ်သည် ဖြစ်ပေါ်ဆဲစိတ်ကူးကြံစည်မှုနှင့် ဘစ်သားတည်းမရှိဘဲ အတိတ်အနာဂတ်သို့ သွေဖည်ပျံ့လွင့်သွားမှုကြောင့်) အလိုမကျမှု၊ ဒေါသဖြစ်မှုစသည့် တဏှာကိလေသာတို့ ဝင်လာကြမည်ဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓအလိုအရ ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို ဖြစ်ဆဲ၌ သိ၊ သိနေအောင် သတိဖြင့် ရှုမှတ်နေရမည် ဖြစ်၏။ ဖြစ်ဆဲ၌ သိအောင်ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက် တို့ကို ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ချင်း သိအောင်ရှုမှတ်ရမည် ဟု ဆိုခြင်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ဤအချက်ကို ရှင်းပါဦးမည်။

(ဒသမအကြိမ်)

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ အသုံးအနှုန်းနှင့်ဆိုလျှင် 'ဝီထိ' တစ်ခု ဆုံးသွားလျှင် ဆုံးသွားချင်း သိအောင် ရှုမှတ်ရမည်ဖြစ်၏။

အဆင်းကိုမြင်ရာ၌ 'ဝီထိစိတ်' ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

ပထမ ထင်ပေါ်လာသောအဆင်းကိုမြင်၏။ ဤသည်ကို "မြင်ဝီထိ" ဟု ခေါ်၏။ အဆင်းကို မြင်သောအခါ ထိုမြင်ခဲ့ပြီးသော အဆင်းကိုပြန် လည်၍ ဆင်ခြင်၏။ ယင်းကို "ဆင်ခြင်ဝီထိ" ဟု ခေါ်၏။ ထို့နောက် မြင်ရသည့်အဆင်းပေါ်၌ ပုံသဏ္ဍာန်အတည် ခြပ်အနေဖြင့် ထင်မြင်သွား၏။ ဤသည်ကို "ခြပ်ဝီထိ" ဟု ခေါ်သည်။ ထို့နောက်မှ ထိုအဆင်းနှင့် ပတ် သက်၍ အမည်ပညတ်ကို သိရှိသွား၏။ ယင်းကို "အမည်ဝီထိ" ဟု ခေါ်၏။ အကယ်၍ ထိုအဆင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အမည်ပညတ်ကို မသိလျှင်မူအမည် ဝီထိ ဖြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

မြင်ဝီထိ၌ စိတ်အကြိမ်ပေါင်း (၁၄)ကြိမ်မျှ ပါဝင်၏။ ဤစိတ် (၁၄)ကြိမ်ဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝိပဿနာ ရှုပုံကို ပိုမိုပေါ်လွင်ရန် အကျဉ်းမျှ ထပ်မံဖော်ပြပါဦးမည်။

မြင်သည့်စိတ် ကြားသည့်စိတ် စသည့်စိတ်များမရှိသည့် အခိုက်တွင် လူသတ္တဝါ၌ ဘဝင်စိတ်ချည်း မပြတ်ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် မြင်စရာ ပေါ်လာသည့်အခါ၌ ထိုဘဝင်စိတ်သည် ရပ်တန့်သွား၍ မျက်စိ၌ကျရောက် ထင်ပေါ်လာသော အဆင်းကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်သောစိတ် ဖြစ်ပေါ် လာ၏။ ထိုစိတ် ချုပ်သွားသောအခါ မြင်သည့်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုစိတ်ပြီးသောအခါ မြင်ရသည့်အာရုံကို လက်ခံနှလုံးသွင်းသည့်စိတ် ဖြစ် ပေါ်လာ၏။ ထိုစိတ်ပြီးသောအခါ မြင်သည့်အဆင်းကို စုံစမ်းသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုစိတ်ပြီးသောအခါ မြင်သောအဆင်းအာရုံကို "ကောင်း သည်၊ ဆိုးသည်" စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်သောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို ဆုံးဖြတ်သည့်စိတ် ပြီးသောအခါ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အားလျော်စွာ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဇောများသည် ပြင်းထန်သောအဟုန်ဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်ခါထပ်ခါ ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုဇောခုနစ်ကြိမ်ဆုံးသွားသောအခါ ၎င်းတို့၏ အာရုံကိုပင် နောက်ယောင်ခံ၍ အာရုံပြုသောစိတ် နှစ်ကြိမ် ဖြစ်ပေါ် လာ၏။ ထိုစိတ်(၂)ကြိမ် (တစ်ဒါရုံ ၂ ကြိမ်)ပြီးသွားသောအခါ စော စောက ဘဝင်စိတ်မျိုး ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်ပြန်၏။ ထိုစိတ်အစဉ်၌ ဆင်ခြင်

(ဒသမအကြိမ်)

သည်စိတ်မှစ၍ နောက်ဆုံး ဘဝင်စိတ်အထိ စိတ်(၁၄)ကြိမ်မျှ ပါဝင်၏။ ထိုစိတ် (၁၄)ကြိမ် စုစုပေါင်းသည် မြင်စိတ် တစ်ခုပင်ဖြစ်၏။

ဝိပဿနာအားထုတ်သူသည် မြင်စိတ်ဖြစ်၍ ဘဝင်စိတ်များ ပြန်ဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် “မြင်သည်” ဟုသိအောင် ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာစိတ် ဖြစ်ရမည်ဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ မြင်စိတ်ဖြစ်ပြီးလျှင် ဖြစ်ပြီးချင်း (၀၁)ချက်ချင်းပင် ‘မြင်သည်’ ဟု သိအောင် သတိက ရှုမှတ်ရမည်ဖြစ်၏။

ထို့အတူ ကြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ လျက်ခြင်း၊ ထိတွေ့ခြင်းတို့လည်း ဖော်ပြခဲ့သော စိတ်(၁၄)ကြိမ်တို့ ပါဝင်လျက် သက်ဆိုင်ရာ စိတ်များ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါတွင်လည်း ကြားစိတ်ဖြစ်ပြီးလျှင် ဖြစ်ပြီးချင်း ‘ကြားသည်’ သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ နံစိတ်ဖြစ်ပြီးလျှင် ဖြစ်ပြီးချင်း ‘နံသည်’ ဟု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ လျက်ပြီးလျှင် လျက်ပြီးချင်း ‘လျက်သည်’ ဟု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ထိတွေ့ပြီးလျှင် ထိတွေ့ပြီးချင်း ‘ထိတွေ့သည်’ ဟု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ထို့အတူ မနောဒွါရဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ဖြစ်ပေါ်ပြီးချင်း ‘စိတ်ကူးကြံစည်သည်’ ဟု သိအောင် ရှုမှတ်ရ၏။

ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ချင်း ရှုမှတ်နေခြင်းသည် ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုမှတ်နေခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည် အောက်ပါဗုဒ္ဓ၏စကားဖြင့် ထင်ရှား၏။

“အတိတ် ခန္ဓာသို့လည်း မလိုက်ရာ။ အနာဂတ် ခန္ဓာကိုလည်း မတောင်တရာ။ အတိတ်ခန္ဓာသည် ချုပ်ပြီးပြီ။ အနာဂတ် ခန္ဓာလည်း မရောက်လာသေး...။”

“ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော သဘောတရားကို ထို့ ထိုဖြစ်ဆဲခဏ၌သာလျှင် ဝိပဿနာရှုသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် တွန့်တိုခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိသော ထိုဝိပဿနာရှုမှုကို အဖန်ဖန်ပွားများရာ၏။”*

ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်၏ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုမှတ်မိပါက (၀၁) သတိက မသိလိုက်ပါက ဖြစ်စိတ်၊ အမည် စိတ်တို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရကား ထိုခြပ်၊ အမည် စသည်တို့ကို စွဲလမ်းမှု တပ်

* အဒ္ဓကရတ္ထသုတ် ၂၇၂၊ ဝိဘင်္ဂါဂါ-ဥပရိပဏ္ဍာသ

မက်မှု၊ ဒေါသဖြစ်မှု၊ မောဟဖြစ်မှု၊ မကျေနပ်မှု စသည့် တဏှာ ကိလေသာတို့ ဝင်လာကြမည်သာ ဖြစ်၏။ ဤအချက်ကို ထပ်၍ရှင်းပါဦးမည်။

ဥဒါဟရုဏ်အားဖြင့်... လူတစ်ဦးကို မြင်လိုက်သည်ဆိုအံ့။ ထို့နောက် “ဤလူကား ဦးဘ ပင်တည်း။ သူသည် ငါ့အား လူပုံအလယ်၌ အရှင်ရအောင် နှစ်ကြိမ်မျှ စော်ကားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဤလိုလူမျိုး လောကတွင် ရှိနေခြင်းသည် မြေလေးရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ ဤမျှ မကောင်းပါလျက် ဤသူကား သေနိုင်ခဲ့လှသည်။ ယခုတစ်ခါ အခွင့်ကြုံလျှင် ဤလူကို ပြန်၍ လက်စားချေလိုက်မည်” စသည်ဖြင့် တွေးတောမိ၏။ တွေးမိသော အထက်တစ်လျှောက် ဒေါသ မောဟ စသည့် ကိလေသာတရားတို့သည် လိုက်လျက်ရှိ၏။ ထိုဒေါသ မောဟတို့ကြောင့်ပင် ကိုယ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ အပြုအမူများကိုလည်း ပြုမူနိုင်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် ‘မြင်ချင်းမြင်ခိုက်’ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသိအောင် မရှုမှတ်မှု (ဝါ) မြင်ကာမျှတွင် စိတ်ကမနေမှုကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ စိတ်ကမနေမှုကြောင့်ပင် ပုံသဏ္ဍာန် ခြေပံဝီထိ၊ အမည် ဝီထိ စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာကာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုလောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကြောင့် ကိုယ်နှုတ်၊ စိတ်ဆိုင်ရာ အပြုအမူများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်း။

ထို့အတူ ပြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ လျက်ခြင်း၊ ထိတွေ့ခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်းတို့၌လည်း ကြားကာမျှ၊ နံကာမျှ၊ လျက်ကာမျှ၊ ထိတွေ့ကာမျှ၊ ကြံစည်ကာမျှတွင် စိတ်သည် မနေမှုကြောင့် လောဘ၊ ဒေါသ စသည့် တဏှာကိလေသာများဖြစ်ရ၏။

“မာလုကျပုတ္တ...အကြင်အခါ၊ မြင်အပ် ကြားအပ်တွေ့ထိအပ် သိအပ်ကုန်သော အာရုံခြောက်မျိုးတို့၌ သင်သည် မြင်လျှင် မြင်ကာမျှဖြစ်အောင်၊ ကြားလျှင် ကြားကာမျှဖြစ်အောင်၊ တွေ့ထိလျှင် တွေ့ထိကာမျှဖြစ်အောင် သိလျှင် သိကာမျှဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမည်။....

မာလုကျပုတ္တ...ထိုသို့အားထုတ်နိုင်သောအခါ မြင်အပ် ကြားအပ် တွေ့ထိအပ် သိအပ်ကုန်သော အာရုံခြောက်မျိုးတို့၌ သင်သည် မြင်လျှင် မြင်ကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။ ကြားလျှင် ကြားကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။ တွေ့ထိလျှင် တွေ့ထိကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။ သိလျှင် သိကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့။ မာလုကျပုတ္တ....

ထိုအခါ သင်သည်(စွဲမက်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ တွေဝေခြင်းတို့) မဖြစ်တော့လတ္တံ့။ မာလုကျပုတ္တ...သင်သည် ထိုသို့ (စွဲမက်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ တွေဝေခြင်းတို့) မဖြစ်တော့လျှင် သင်သည် အာရုံခြောက်ပါးတို့၌ မစွဲလမ်းတော့ချေ။ မာလုကျပုတ္တ...ထိုသို့ အာရုံခြောက်ပါးတို့၌ စွဲလမ်းခြင်းမရှိတော့သောအခါ သင်သည် ဤဘဝ၌လည်း မဖြစ်လတ္တံ့။ တမလွန်ဘဝ၌လည်း မဖြစ်လတ္တံ့။ နှစ်ဘဝလုံး၌လည်း မဖြစ်လတ္တံ့။ မဖြစ်မှုသည်ပင် ဆင်းရဲ၏ အဆုံး(နိဗ္ဗာန်) မည်၏။*

အထက်ပါ ဗုဒ္ဓ၏ စကားသည် မြင်လျှင် မြင်ကာမျှ၊ ကြားလျှင် ကြားကာမျှဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ရကြောင်း၊ ထိုသို့ ကြားကာမျှ မြင်ကာမျှ တွင်သာ စိတ်နှိုးနေမှုကြောင့် အခြား ဝီထိများ(ဝါ) စိတ်ကူးမှုများ မဖြစ်ပေါ်တော့ဘဲ တဏှာကိလေသာ အစွဲအလမ်းတို့ ငြိမ်းနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်၏။

မြင်ကာမျှ၊ ကြားကာမျှ၊ နံကာမျှ၊ လျှက်ကာမျှ၊ ထိကာမျှ၊ သိကာမျှဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်၏ ဖြစ်ဆဲကိုသာ ရှုမှတ်ခြင်းနှင့်အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ဖြစ်ဆဲကို ရှုမှတ်နေခြင်းသည်ပင် အဖြစ်အပျက်၏ပစ္စုပ္ပန်ကိုရှုမှတ်နေခြင်းဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုမှတ်နိုင်ဖို့ရန်မှာ သတိရှိပါမှဖြစ်နိုင်၏။ သဘာဝရှိပါက ပစ္စုပ္ပန်ကိုပစ္စုပ္ပန်ဟု မသိလိုက်နိုင်သောကြောင့် အခြားဝီထိများဝင်ရောက်ကာ တဏှာ ကိလေသာများဖြစ်ပေါ်မိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍အထက်နေရာများစွာတွင် “ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်တိုင်းကို သိ၊ သိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည်”ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ အဖြစ်အပျက်တိုင်းကို သိ၊ သိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည်ဟု ဆိုခြင်းသည် ဖြစ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို အတိတ်အနာဂတ်သို့ ဆက်လက် မဖြစ်စေဘဲ ပစ္စုပ္ပန်၌သာ ဖြတ်တောက်ပစ်ရမည်ဟု ဆိုခြင်းနှင့်လည်း သဘောချင်း အတူတူပင်ဖြစ်၏။

* မာလုကျပုတ္တသုတ်-သဋ္ဌာဝဂ်-သဋ္ဌာယတနသံယုတ်

အချို့က ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုတိုင်းကို သိသိနေအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းကို အယောင်ယောင် အမှားမှား နားလည် လွဲကြ၏။ ထိုသူတို့က “လူသည် မိမိသွားလျှင် သွားသည်ကို သိသည်။ မသိဘဲ သွားနိုင်မည်မဟုတ်။ ထို့အတူ မိမိလိမ်ပြောလျှင်လည်း လိမ်ပြောသည်ဟု သိသည်။ မိမိက သူတစ်ပါးကို စိတ်ဆိုးဒေါသဖြစ်လျှင်လည်း စိတ်ဆိုးဒေါသဖြစ်သည်ဟု သိသည်။ သူတစ်ပါးကို မိမိက ရိုက်နှက် ထိုးခုတ်လျှင်လည်း ရိုက်နှက်ထိုးခုတ်သည်ဟု သိသည်သာဖြစ်သည်။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို သိသိနေရမည်ဟူသော အချက်သည် ဘာမျှ လေးနက်သော အရာမဟုတ်” ဟု ဆိုတတ်ကြ၏။

စင်စစ် ထိုသို့ထင်မှတ်နေသော သူများသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သောဝီထိဖြစ်စဉ်ကို နားမလည်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အဖြစ်အပျက်၏ဖြစ်ဆဲကို သိသိနေရမည်ဟူသော စကားသည် သဏ္ဍာန်ခြပ်စီထိ၊ အမည်စီထိ စသည့် အခြားအခြားသော ဝီထိများမဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ရမည်ဟု ရည်ညွှန်းခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ အဖြစ်အပျက်၏ ဖြစ်ဆဲကိုသိရမည်ဟူသော စကားသည် အဖြစ်အပျက်ကို အတိတ်အနာဂတ်သို့မသွားစေဘဲ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြတ်သွားအောင် ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်၌ ဖြတ်တောက်ပစ်ရမည်ဟု ရည်ညွှန်းခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း...ထိုသူများ သဘောမပေါက်ကြခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

စင်စစ် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်ကို ချက်ချင်း သိပါက အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ ယူဆသကဲ့သို့ လိမ်လည်ပြောဆိုမှု၊ စိတ်ဆိုးဒေါသ ဖြစ်မှုတို့ဖြစ်ပေါ်လာမည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ်အပျက်ကို ချက်ချင်း သတိက သိလိုက်သောကြောင့် လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း၊ စိတ်ဆိုးဒေါသ ဖြစ်ခြင်းသို့ရောက်အောင် စိတ်ကို ဆက်လက်သွားခွင့်မပေးဘဲ ထိုဖြစ်ဆဲ၌သာ ရပ်တန့်သွားစေသောကြောင့် ပင်တည်း။

သတိဖြင့် သိသိနေမှုကြောင့်ပင် သမာဓိ စွမ်းအင်တို့ တိုးတက်လာကာ အဖြစ်အပျက်တို့၏အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို တွေ့မြင်လျက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ (ဝါ) ဘဝ၏ အမှန်သဘာဝကိုလည်း သိမြင်သွားမည် ဖြစ်လေသည်။

(ဒဿမအကြိမ်)

အခန်း [၁၀]

ဥာဏ်အဆင့်ဆင့်မြှုပ်ပေါ်၍
ပရမတ္ထ သဘာဝကို သိမြင်ခြင်း

ခန္ဓာ ငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖြစ် အပျက် အမှု အရာ တိုင်းကို သတိဖြင့် သိသိနေအောင် ရှုမှတ်လာနိုင်သောအခါ စိတ်သည် ထိုဖြစ်ပေါ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်၌သာရှိနေရကား အတိတ် အနာဂတ် စသည်တို့သို့ ပျံ့လွင့်ခြင်း မရှိတော့ချေ။ ပျံ့လွင့်မှုမရှိဘဲ ပစ္စုပ္ပန်၌ တည်နေသော စိတ် သည်ပင် သမာဓိရလာသောစိတ် ဖြစ်၏။

* ပို၍ သတိ ကောင်းလာသောအခါ ပညတ်များ ကွယ်ပျောက်၍ ပရမတ်သဘောကိုသာ ရှုမှတ်လာနိုင်မည် ဖြစ်၏။ သတိ အမှတ်မကောင်း ခင်က ခြေကြုရာ၌ 'ကြွခြင်း' အမှုအရာရှေ့တွင် 'ခြေ' ဟူသော ပညတ်ကို တပ်လျက်ရှိ၏။ မြင်ရာ၌လည်း မြင်မှုရှေ့တွင် ယောက်ျား၊ မိန်းမ စသည့် ပညတ်များတပ်လျက်ရှိ၏။ အခြားအခြားသော ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း သော အမှုအရာတို့ ရှေ့တွင်လည်း ဤနည်းအကူပင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သတိ ပို၍ ပို၍ ကောင်းလာသောအခါ၌ ခြေကြုလျှင်လည်း ကြွသောအမှု အရာကို သိကာမထွေ၊ မြင်လျှင်လည်း မြင်သိကာမထွေဖြစ်၍ 'ခြေ' ကြွသည်၊ 'လက်' ကြွသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ယောက်ျား' ကို မြင်သည်၊ 'မိန်းမ' ကို မြင်သည် ဟူ၍ လည်းကောင်း ပညတ်တပ်မှု မပါတော့ချေ။ ပို၍ သတိ အမှတ်ကောင်းလာသောအခါ သမာဓိစွမ်းအင်သည် ပို၍ မြင့်မားလာရ ကား ဘဝ၏ ပရမတ္ထသဘာဝကို သိမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်တို့ ဖြစ်ပေါ်လျက် အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း သိမြင်သွားမည် ဖြစ်လေ သည်။

ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓဒေသနာများကို မှီငြမ်းပြု၍ ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ပုံကို လိုရင်းမျှ ဖော်ပြပါဦးမည်။

(ဒသမအကြိမ်)

ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အမူအရာကို ရှုမှတ်အား ထုတ်နေသူသည် သမာဓိပြည့်စုံလာသောအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အမူအရာနှင့် ထိုဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အမူအရာကို သိ, သိနေခြင်းမှ လွဲ၍ အခြားမရှိဘဲ ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထိုအခါ “စိတ်ဆိုသည်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အာရုံကို သိခြင်းသဘောမျှ ဖြစ်သည်” ဟု စိတ်၏ သဘာဝကိုသိမြင်လာ၏။ ရုပ်ဆိုသည်မှာလည်း “ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှဖြစ်သည်” ဟု သိမြင်လာ၏။ ဤသို့ စိတ်ရုပ် (ဝါ) နာမ်ရုပ်တို့၏ သဘာဝကို ပိုင်းခြားသိသောဉာဏ်သည် “နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်” ပင် ဖြစ်၏။

သတိသမာဓိစွမ်းအား မကောင်းခင်က ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း တစ်စုတည်း အနေ ထင်မှတ်လျက်ရှိ၏။ ထိုသို့တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်း အနေ ထင်မြင်နေမှုကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ ငါ, သူ, ယောက်ျား, မိန်းမ စသည့် သဏ္ဍာန်ပညတ်တပ်၍ တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲလမ်းနေခြင်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သတိ သမာဓိ အားကောင်းလာသောအခါ ခန္ဓာငါးပါးကို တစ်ပေါင်းတည်း တစ်စုတည်းအနေမမြင်တော့ချေ။ ပြောင်းလဲနေသောရုပ်နှင့် သိတတ်သော စိတ်ဘို့ ဒွန်ဘဲဖြစ်ပျက်နေသော သဘောမျှသာဖြစ်ကြောင်း သိမြင်လာ၏။

စင်စစ် ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အမူအရာကို ရှုမှတ်နေသောအခါ သိ, သိနေခြင်းမလွဲ၍ အခြားမရှိ။ သိမှုနောက်မှသော်လည်းကောင်း၊ သိမှုရှေ့မှသော်လည်းကောင်း “ငါ, သူ” စသည့် မည်သည့် ပညတ်ကိုမျှ တပ်မရချေ။ တပ်၍ရလျှင်လည်း ထိုပညတ်တပ်မှုသည် စစ်မှန်သော ပညတ်တပ်မှုမဟုတ်ချေ။ အကယ်စစ်မှန်သောပရမတ္ထစိတ်သဘာဝမှာ “သိ, သိ” နေခြင်းမျှသာဖြစ်၏။ သိတတ်ခြင်းသဘောမျှသာဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ရုပ်ဆိုသည်မှာလည်း ပြောင်းလဲနေသော သဘောမျှသာဖြစ်၏။ ထိုပြောင်းလဲနေသော ရုပ်သဘောကိုလည်း ငါ, သူ, ယောက်ျား, မိန်းမ စသည့် သဏ္ဍာန်ပညတ်တို့တပ်၍ မည်သို့မျှ စုစည်း ခေါ်ဝေါ် စွဲလမ်းရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ငါ, သူ, ယောက်ျား, မိန်းမ စသည့် သဏ္ဍာန်ပညတ်တပ်၍ ရသည်ဆိုလျှင်လည်း ထိုသဏ္ဍာန်ပညတ်တပ်မှုသည် စစ်မှန်သော သဏ္ဍာန်ပညတ်တပ်မှုမဟုတ်ချေ။ ရုပ်သည် အစဉ်ပြောင်းလဲနေရကား “ဤဟာ” ဟု ပညတ်တပ်ခြင်းသည် ချက်ချင်းပင် “ထိုဟာ” ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ တကယ်စစ်မှန်သော ပရမတ္ထ ရုပ်သဘာဝမှာ ပြောင်းလဲခြင်းသာလျှင် ဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်၍ သိတတ်သောစိတ်နှင့် ပြောင်းလဲနေသော ရုပ်မှတစ်ပါး အခြားမရှိ။ အတ္တ၊ လိပ်ပြာ၊ ဝိညာဏ်ဟူ၍ မရှိ။ ငါ၊ သူ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟူ၍ ထင်မှတ်စွဲလမ်းရန် စင်စစ်မရှိဟု သိမြင်လာ၏။ ဤသို့သိခြင်းသည်ပင် “နာမ ရူပရိစ္ဆေဒဉာဏ်” ၏ ရင်ကျက်မှုဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ စသည် မရှိဟုသိမြင်ခြင်းသည်ပင် “ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ” ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ ဖော်ပြ၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ “ဝိသုဒ္ဓိ” (စင်ကြယ်မှု) ခုနစ်ပါးရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ သီလဝိသုဒ္ဓိ (အကျင့်စင်ကြယ်မှု)
- ၂။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ (စိတ်၏စင်ကြယ်မှု)
- ၃။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ [အမြင် (ဝါ) အယူ၏စင်ကြယ်မှု]
- ၄။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ (ယုံမှားမှုများ ကင်းပျောက် စင်ကြယ်မှု)
- ၅။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ (လမ်းမှန်နှင့် လမ်းမှားကို ခွဲခြား သိမြင်မှုနှင့်ဆိုင်သော စင်ကြယ်မှု)
- ၆။ ပဋိပဒါဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ (လမ်းမှန်ကို သိသော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်မှု)
- ၇။ ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ (ဉာဏ်ဖြင့် မဂ်ကို သိမြင် ရောက်ရှိ၍ စင်ကြယ်မှု) တို့ပင် ဖြစ်သည်။

သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာဘာဝနာကို အားမထုတ်မီ ကတည်းက ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝိပဿနာဖြင့် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟူစွဲလမ်းခြင်း၊ ခြေသည်၊ ကောင်းသည် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းခြင်းတို့ မရှိသောကြောင့် ကိုယ်ထိ လက်ရောက် အကျင့် သီလ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖြင့် မကောင်းရာကို ကြံစည်၍ အကျင့် သီလ ချိုးဖောက်ခြင်းတို့ မရှိနိုင်တော့သောကြောင့် ဖြစ်၏။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမှာမူ ဝိပဿနာကို ရှေ့သွားပြုအားထုတ်သူအဖို့ ဥပစာရ သမာဓိအဆင့်ထိရောက်လျှင် ပြီးစီးနိုင်၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမှာကား အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်သော အဆင့်တွင်ပြီးစီးပေသည်။

(ဒဿမအကြိမ်)

နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကိုရပြီး၍ ဆက်လက် ရှုမှတ်အားထုတ်ပြန်သောအခါ ရုပ်နာမ်တို့၏ “ဖြစ်ကြောင်း” များကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သိမြင်လာ၏။ “ဤကဲ့သို့ အကြောင်းများကြောင့် ဤကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်များ ဖြစ်လျက် ရှိခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အကြောင်း ရုပ်နာမ်ကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးရုပ်နာမ်မျှသာ ရှိသည်” ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ “အကြောင်းအကျိုးမျှသာရှိသည်၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ် မှီတွယ် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းသာရှိသည်” ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင်လာ၏။ ဤသို့သိမြင်ခြင်းသည် “ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်” ပင် ဖြစ်၏။ ထိုပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် “ကင်္ခါဝိတရဏာဝိသုဒ္ဓိ” စခန်းသို့ရောက်ခြင်း မည်၏။ အကြောင်းအကျိုးမျှသာ ရှိသည်ဟု သိမြင်မှုကြောင့် ဘဝနှင့်ပတ်သက် သော ယုံမှားမှုများကင်းစင်သွားသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် အထုတ်အထိပ်သို့ရောက်လျှင် ရှုမှတ်နေသော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို “ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ပျက်၍ ပျက်၍သွား သောကြောင့် မမြဲသောတရား (အနိစ္စ) များ ဖြစ်ချေသည်” ဟု သိမြင်လာ သည်။ “ထိုခန္ဓာငါးပါးနှင့် ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ဖြစ်မှုပျက်မှု အမြဲမပြတ် ရှိနေမှုကြောင့် ထိုခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားစုသည် ဆင်းရဲသော တရား (ဒုက္ခ) များဖြစ်သည်” ဟုလည်း သိမြင်လာ၏။ ထိုသို့ဖြစ်မှုပျက်မှုပြောင်းလဲမှု တို့ကြောင့် “ခန္ဓာငါးပါးသည် မိမိဖြစ်ချင်သလို မဖြစ်၊ အစိုးရချင်သလို မရ နိုင်သောတရား (အနတ္တ) များ ဖြစ်ချေသည်” ဟုလည်း သိမြင်လာသည်။ ထိုသို့ သိမြင်လာမှုများအပေါ်မှီ၍ “ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် ကာလသုံးပါး၌လည်း ထိုသို့သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတို့ ရှိနေမည်သာ ဖြစ်သည်” ဟု ခြုံ၍ ဆုံးဖြတ်သောဉာဏ် သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤဉာဏ်သည် “သမ္မသနဉာဏ်” ပင်ဖြစ်၏။

ဆက်လက်၍ ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့၏ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်ဆဲကိုရှုမှတ် အားထုတ်ပြန်သောအခါ သတိ သမာဓိအားကောင်းလာသည့်အလျောက် ထိုဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်တို့၏ “ဖြစ်ခြင်း” နှင့် “ပျက်ခြင်း” (အစနှင့်အဆုံး) ကို သိမြင်လာ၏။ ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အမူအရာတို့သည် ထိုထိုဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်ဆဲ၌ပင် ပျက်၍ ပျက်၍ သွားကြသည်။ ရုပ် နာမ်တရားတို့ သည် ထိုထိုခဏမှာပင် ဖျက်ခနဲဖျက်ခနဲ ဖြစ်ပေါ်လာကြ၍ ထိုထိုခဏမှာ

(ဒေသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

စင် ရုတ်ခြည်း၊ ရုတ်ခြည်း ကုန်ပျောက်သွားကြသည်ဟု သိမြင်လာသည်။ ထိုသို့သိမြင်လာသောဉာဏ်သည် “ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်”ပင် ဖြစ်၏။

ထိုဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အဆင့်၌ အရောင်၊ အလင်း၊ ပီတိ စသည်တို့သည် စိတ်၌ထင်ပေါ်လာတတ်၏။ ထိုအခါ ရှုမှတ်ဆဲအာရုံကို စွန့်လွှတ်၍ ထိုအရောင်အလင်းတို့ကို စွဲလမ်းသာယာမှုဖြစ်တတ်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော ရုပ်နာမ်တို့ကိုသာ ဆက်လက်ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုသို့ ရှုမှတ်မှုကြောင့် အရောင်အလင်းစသည်တို့ကို စွဲလမ်း သာယာခြင်းတို့မှ လွတ်မြောက်သွားမည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ “အရောင်အလင်း စသည်တို့ကို တွေ့မြင်ရခြင်း၊ ယင်းတို့၌ သာယာမှုရနေခြင်းသည် စင်စစ် အရိယမဂ် မဟုတ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကိုမပြတ်ရှုမှတ်နေခြင်း သည်သာ အရိယာသစ္စာ (ဝါ) အရိယမဂ်ကိုသိနိုင်သော နည်းလမ်းမှန် ဖြစ်သည်” ဟု သိမြင်လာသည်။ ထိုသို့သိမြင်ခြင်းသည် လမ်းမှန်ကိုစင်ကြယ် စွာ သိမှု “မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ”ပင် ဖြစ်၏။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရင့်သန်သောအခါ အမှတ်သတိသည် အထူးကောင်း မွန်လာရကား ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်နာမ်အမှုအရာတို့သည် ရှုမှတ်ခိုက်၊ ရှုမှတ်ခိုက်မှာပင် ပျက်၍၊ ပျက်၍ သွားသည်ကို သိမြင်လာသည်။ သတိ ကောင်းသည့်အလျောက် အသိကလျင်မြန်ရကား ဖြစ်ခိုက်အာရုံ၊ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ် အမှုအရာတို့၏ ဖြစ်စ ‘ဥပါဒ်’နှင့် တညီမှု ‘ဋီ’ကို ကျော်လွန်၍ ပျက်မှု ‘ဘင်’ကို သာလျှင် မြင်လျက်ရှိ၏။ ထိုသို့ ‘ပျက်မှု’ကိုသာ မြင်နေ သောကြောင့် ရုပ်နာမ်တို့ကို (မပြတ်စီးဆင်းနေသော ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ တစ် ဆက်တစ်စပ်တည်းရှိနေသော ရုပ်နာမ်အစဉ်အတန်းအဖြစ် မမြင်တော့ဘဲ) အစဉ်အမြဲ ပျက်၍၊ ပျက်၍နေသော သဘောသာဖြစ်ကြောင်း သိမြင်လာ သည်။ ထိုသို့အပျက်ကိုချည်း မြင်သောဉာဏ်သည် ‘ဘဂ်’ ဉာဏ်ပင် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အစဉ်ပျက်နေသော သဘော များသာဖြစ်သည်ဟု သိမြင်သောအခါ ထိုအပျက်တို့စုပေါင်းရာ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ကြောက်စရာ ကောင်းသည်ဟု သိမြင်လာသည်။ ဤသို့

* ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အဆင့်၌ ဩဘာသ၊ ဝီတိ၊ ပဿမိ၊ အဓိမောက္ခ၊ ပဇ္ဇာ၊ သုဉာဏ ဥပဋ္ဌာန၊ ဥပေက္ခာ၊ နိက္ခမသော ဝိပဿနပတ္ထိလေသ (၁၀) ပါး ဖြစ် တတ်၏။

(ဓသမုအကြိမ်)

၂၅၀ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

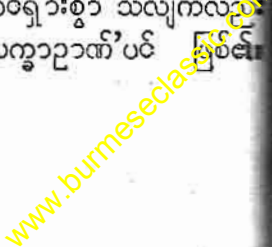
သိမြင်လာသော ဉာဏ်သည် “ဘယဉာဏ်”ပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့အမြဲ ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ကောင်းသော၊ နှစ်သက်သာယာဖွယ်သော အဘောများမဟုတ်ဟု (ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့၏)အပြစ်ကို သိမြင်လာပြန်သည်။ ထိုသို့သိမြင်လာသောဉာဏ်သည် ‘အာဒိနဝဉာဏ်’ပင် ဖြစ်၏။ ထို အာဒိနဝဉာဏ်ရင့်သန်လာသောအခါ ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ငြီးငွေ့လာ၏။ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်တို့ကို ရှုမှတ်နေခြင်းကိုပင် ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု သိမြင်လာသည်။ ဤသို့သိမြင်လာသောဉာဏ်သည် ‘နိဗ္ဗိန္ဒာဉာဏ်’ပင် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ငြီးငွေ့မှု ဖြစ်သောအခါ ထိုငြီးငွေ့မှုမှလွတ်မြောက်လိုလာ၏။ ငြီးငွေ့လျှင် ထိုငြီးငွေ့မှုမှ လွတ်မြောက်လိုခြင်းသည် သဘာဝပင် ဖြစ်၏။ “ခဏမစဲ ပျက်သောကြောင့် ငြီးငွေ့ဖွယ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ ချုပ်ငြိမ်းသွားလျှင် ကောင်းမည်၊ ထိုငြီးငွေ့ဖွယ်အဖြစ်၊ ထိုငြီးငွေ့ဖွယ်ဘဝမှလွတ်မြောက်သွားလျှင်ကောင်းမည်” ဟူသော အသိနှင့် လွတ်မြောက်လိုချင်မှုသည် ‘မုဉ္ဇတုကမ္ပတာဉာဏ်’ပင် ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ထိုငြီးငွေ့မှုမှလွတ်မြောက်ရာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာကိုရရှိမှသာလည်း ထိုခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ယခင်က ကဲ့သို့ပင် ပြန်လည်ရှုမှတ်အားထုတ်ရမည်ဟု သိပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကိုပင် ဝိပဿနာ ရှုမှတ်ပြန်၏။

ထိုသို့ရှုမှတ် အားထုတ်သောအခါ ဖော်ပြခဲ့သော အနိစ္စ အခြင်းအရာ လက္ခဏာ(၁၀)၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ လက္ခဏာ(၂၅)၊ အနတ္တ အခြင်းအရာ လက္ခဏာ(၅)၊ ပေါင်း အခြင်းအရာလက္ခဏာ(၄၀) တို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ထင်ရှားသိမြင်လာ၏။ ဤသည်မှာ “ယခင်ကကဲ့သို့ပင် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို ပြန်လည်ရှုမှတ် အားထုတ်ရမည်” ဟုသိမြင်သည့်အလျောက် ပြန်လည်ရှုမှတ်အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသည့်လက္ခဏာတို့ကို ပြန်လည်သိမြင်လာသောဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုသို့တစ်ဖန် သိမြင်မှုဉာဏ်သည် ‘ပဋိသင်္ခါဉာဏ်’ပင်ဖြစ်၏။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ပြည့်စုံရင့်ကျက်သောအခါ၌ ထင်ပေါ်လာသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို စောစောပိုင်းကကဲ့သို့ သတိအထူးတလည် မစိုက်ဝင်တော့ဘဲ အလိုက်ဆင့်သိလျက်၊ သိလျက်ရှိ၏။ ရှုမှတ်ချက်တိုင်း၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာတစ်မျိုးမျိုးကို ရှင်းလင်းထင်ရှားစွာ သိလျက်လည်း ရှိ၏။ ဤသို့သိသော ဉာဏ်သည် ‘သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်’ပင် ဖြစ်၏။

(ဒေသမအကြိမ်)

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အဆင့်၌ရှေ့ဉာဏ်များကဲ့သို့အပြစ်မြင်ခြင်း၊ ပြီးငွေ့ခြင်း၊
 လွတ်မြောက်လိုခြင်း စသည်တို့ရှိတော့ဗေ။ နန္ဒာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား
 တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမည့် အရေးကိစ္စတို့ အတွက်လည်း
 ဗုဒ္ဓန် ကြောင့်ကြမှုမရှိ ဖြစ်လာ၏။ ဘယဉာဏ်မှာကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်
 လန့်ခြင်းလည်းမရှိ ဖြစ်လာ၍ ဥဒဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်စကဲ့သို့ အလွန်အမင်း
 သာယာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းလည်းမရှိဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ နန္ဒာငါးပါး
 နှင့်ပတ်သက်သော အကောင်းအဆိုးဟူသမျှကို လျစ်လျူပြုလျက် ဖြစ်ပေါ်
 လာတိုင်းသော အမှုအရာတိုင်းကို သတိ အထူးမစိုက်ရဘဲ အလိုက်သင့်
 သိနေခြင်းသာ ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထိုသို့အလိုက်သင့် သိလျက်ရှိသောကြောင့်
 ထိုဉာဏ်ကို 'သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်'ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန် ပြည့်စုံလာသောအခါ 'အဓိမောက္ခ
 သဒ္ဓါ'ဟု ခေါ်သော ပြတ်သား ကြည်လင်သည့် ယုံကြည်မှုသည် ဖြစ်၏။
 ထိုယုံကြည်မှု သဒ္ဓါကြောင့်ပင် အားထုတ်မှု စီရိယသည် မယုတ်မလွန် မြဲမြံ
 စွာဖြစ်၏။ သတိသည်လည်း ကောင်းမွန်စွာ ဖြစ်သည့်အလျောက် 'မဂ်ဉာဏ်'
 ဖြစ်ပေါ်ရန် နီးကပ်နေပြီ ဖြစ်လေသည်။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သည် ထင်ပေါ်လာသော ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ
 တခုခုကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါးအနက် တမျိုးတည်းသော
 လက္ခဏာဖြင့် ရှုမှတ်၏။ ဤသို့ ရှုမှတ်ရာ၌ သဒ္ဓါသာနုပဿနာဝိထိဟု ခေါ်
 သော ဝိထိ ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်မျှ ဖြစ်ပေါ်၏။ ထို ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်တို့တွင်
 ပထမအကြိမ်၌ အနိစ္စဟူ၍ ရှုမှတ်ခြင်းဖြစ်လျှင် ဒုတိယနှင့် တတိယ အကြိမ်
 တို့၌လည်း အနိစ္စဟူ၍သာ ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ပထမအကြိမ်၌ ဒုက္ခဟု
 ရှုမှတ်ခြင်းဖြစ်လျှင် ဒုတိယနှင့် တတိယအကြိမ်တို့၌လည်း ဒုက္ခဟူ၍ ရှုမှတ်
 ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထို့အတူ ပထမအကြိမ်၌ အနတ္တဟု ရှုမှတ်ခြင်းဖြစ်လျှင်
 ဒုတိယနှင့် တတိယ အကြိမ်တို့၌လည်း အနတ္တဟူ၍ ရှုမှတ်ခြင်းသည်ဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါသာ နုပဿနာ ဝိထိ ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်မျှ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့
 ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို သဒ္ဓါသာ နုပဿနာဝိထိ ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်တွင် နောက်ဆုံးအကြိမ်၌
 သတ္တမဇောဖြစ်ပြီး ဘဝင်စိတ်များဖြစ်၏။ ထိုဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်ပြီးနောက်

(ဒသမအကြိမ်)

၂၅၂ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအာဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ထင်ပေါ်ဆဲနာမ်တရားတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ရုပ်တရားတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ယခင်ကကဲ့သို့ပင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာတစ်ပါးပါးဖြင့်ရှုမှတ်လျက် မနှော့ခွါရဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုစိတ်ဖြစ်ပြီးနောက် (ယခင်ထိထိ ၂ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်အတွင်းက ရှုမှတ်ပုံနှင့်တူစွာပင် ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်) ဝိပဿနာဇော ၃ ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထို ၃ ကြိမ်သော ဇောတို့တွင် ပထမဇောကို ပရိကံ ဟုခေါ်၍ ဒုတိယဇောကို 'ဥပစာ' ဟု ခေါ်သည်။ တတိယ ဇောကို 'အနုလုံ' ဟု ခေါ်သည်။* အာဝဇ္ဇန်းနှင့်တကွ ထိုဇောသုံးခု၌ ပါဝင်သော အသိဉာဏ်သည် 'အနုလောမဉာဏ်' ပင် ဖြစ်၏။

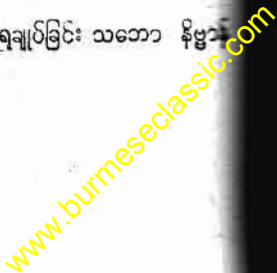
အနုလောမဉာဏ်၏နောက်၌ ရှုမှတ်ဆဲ 'ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ' နှင့် ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင် သဘာဝဖြစ်သည့် သင်္ခါရချုပ်ရာ 'နိဗ္ဗာန်' ကို အာရုံပြုလျက် 'ဂေါတြဘူ' ဟူသော ဇောသည် ဖြစ်၏။ ထိုဂေါတြဘူ ဇောစိတ်နှင့် ယှဉ်သော သိမှုကို 'ဂေါတြဘူဉာဏ်' ဟု ခေါ်သည်။

ဂေါတြဘူစိတ်သည် ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံစိတ်တို့ကဲ့သို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အစရှိသည့် လက္ခဏာတစ်ပါးပါးကိုအာရုံမပြုဘဲ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု၏။ သို့ဖြစ်၍ ဂေါတြဘူကို မဂ်၏ရှေ့က နိဗ္ဗာန်ကိုညွှန်ပြသောသဘောရှိသော ကြောင့်မဂ်ဇောဖိုလ်ဇော၏ရှေ့သွားဖြစ်သည့်အာဝဇ္ဇန်းစိတ်နှင့်တူသည်ဟု ဗုဒ္ဓဒေသနာများ၌ ဖော်ပြ၏။

ဂေါတြဘူစိတ်၏နောက်၌ နိဗ္ဗာန်ကိုပင်သိမြင်အာရုံပြုလျက်မဂ်ဇော တစ်ကြိမ်ဖြစ်၏။ မဂ်ဇောစိတ်နှင့်ယှဉ်သော သိမှုကို 'မဂ်ဉာဏ်' ဟု ခေါ်၏။ 'မဂ်ဉာဏ်' သည် ဒုက္ခသစ္စာကိုပိုင်နိုင်စွာ သိခြင်း၊ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း၊ နိရောဓသစ္စာကို ဆိုက်ရောက်ခြင်း (ဝါ) တိုက်ရိုက်အာရုံပြုခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခြင်းဟူသော ကိစ္စလေးချက်ကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပြီးစီးစေနိုင်၏။ "သီလဝိသုဒ္ဓိစသော အောက်ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးကို အစဉ်အတိုင်း အားထုတ်ပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော မဂ်ဉာဏ် (သောတာပတ္တိမဂ် စသော) လေးပါးကို ကိလေသာမှ စင်ကြယ်၍ သစ္စာလေးပါးကို တိုက်ရိုက်

* ထိုဇောများကို ဥပစာရ သမာဓိဇော ဟုသည်း ခေါ်နိုင်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မဂ်၏အနီး ဥပစာ၌ဖြစ်သော သမာဓိ အားကောင်းသော ကာမဇောများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၁ ဂေါတြဘူဟူသည်မှာ သင်္ခါရအာရုံကို လွန်မြောက်၍ သင်္ခါရချုပ်ခြင်း သဘော နိဗ္ဗာန်အာရုံထံသို့ ပြေးဝင်သွားသော သဘောကို ဆိုလိုသည်။

ထိတ်သောကြောင့် ‘ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ’ဟု ခေါ်သည်။ မဂ်၏ ရှေးနားက အနုလုံသို့ရောက်လျှင် ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးပြီးလေပြီ။ ထို့ကြောင့် မဂ် လေးပါးကို ‘ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ’ဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်၏။”*

မဂ်၏နောက်၌ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် အာရုံပြုလျက် ဖိုလ်ဇောစိတ် ၂ ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်၏။ ဉာဏ်ပညာပါရမီထက်မြက်သောပုဂ္ဂိုလ် (တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်) ဖြစ်လျှင် ရှေးက အနုလုံဇော ၂ ကြိမ်သာဖြစ်ခဲ့၍ မဂ်၏နောက်၌ ဖိုလ်ဇောစိတ် ၃ ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်သည်။ ဖလသမာပတ် ဝင်စားသော အခါ၌ကား ဖိုလ်ဇောစိတ်သည် အကန့်အသတ်မရှိ အကြိမ်များစွာဖြစ်နိုင်၏။ ထိုဖိုလ်ဇောစိတ်နှင့် ယှဉ်သော သိမှုကို ဖိုလ်ဉာဏ်ဟု ခေါ်သည်။ ဖိုလ်စိတ် ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် ဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်သင့်သမျှဖြစ်ပေါ်၏။ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ‘နိဗ္ဗာန်’ ဟူသော ပရမတ္ထ သဘာဝကို သိမြင်ပြီးသော အခါ ထိုရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို ပြန်လည် သုံးသပ်သော ဉာဏ်သည် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုသို့ သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် ရရှိပြီး မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို သိသောဉာဏ်သည် ‘ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်’ပင် ဖြစ်လေသည်။

သောတာပတ္တိမဂ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အနာဝါမိမဂ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တို့မှတစ်ဆင့် အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရရှိသွားပြီးသူ ရဟန္တပုဂ္ဂိုလ်သည် ‘ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်’ဖြင့် မိမိရရှိသော အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်သည် အဆုံးသတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ တခြားသိဖွယ် မရှိတော့ပြီဖြစ်ကြောင်း ပြန်၍ သိမြင်ပုံကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖော်ပြခဲ့၏။

“စွဲမက်မှုကင်းခြင်းကြောင့်ကိလေသာမှလွတ်မြောက်၏။ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော် ကိလေသာမှလွတ်မြောက်ပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေမှုကုန်ပြီ။ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ။ မဂ်ကိုစွဲမက်မှုကို ပြုပြီးပြီ။ ဤမဂ်ကိုစွဲအလိုငှာ တစ်ပါးသောပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီဟု ပိုင်းခြား၍ သိ၏။”

ဗုဒ္ဓဒဿနအလိုအရ ဘဝဆိုင်ရာ ပရမတ္ထသဘာဝသည် ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ကိုယ်တိုင်သိမြင်အပ်သောတရားဖြစ်ကြောင်း အထက်

* အသျှင်ဇနကာဘိဝံသ “အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်” စာ-၆၀၃

၂၅၄ နန္ဒာသိန်းဇံ တစ်အိပ်ပွားနှင့်တစ်သစ္စာ

နေရာများစွာတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့အား ထုတ်ခြင်း (သတိပဋ္ဌာန်နည်းဖြင့် ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ခြင်း) ဖြင့်သာ သိအပ်သော တရားဖြစ်သောကြောင့် တဝဆိုင်ရာ ပရမတ္ထသဘာဝသည် ဘာသာစကားအမည်ပညတ်တို့ မှလည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားမှလည်းကောင်း ကျော်လွန်သော တရားဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ စင်စစ် ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်တို့ဖြစ်ပုံ၊ ပရမတ္ထသဘာဝကို သိမြင်သော အရိယာသစ္စာကို ရရှိပုံတို့ကို စကားဝေါဟာရတို့ဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသည် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ပုံတို့၏ ဘက်ယံ ပကတိသဘာဝ၊ ပရမတ္ထတရား၏ ပကတိသဘာဝကို အတိအကျ ဖော်ပြနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ စကားဝေါဟာရအမည် ပညတ်တို့အပေါ် မှီ၍ ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် ရလာသော ဆင်ခြင်သည့်လည်း ပကတိ ပရမတ္ထသဘာဝတို့ကို သိမြင်သော အသိမဟုတ်နိုင်ချေ။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရှေးအခါက ဂျပန်ပြည်မှ ဇင်ဆရာတော်ကြီးများသည် တဝဆိုင်ရာ ပရမတ္ထ သဘာဝတို့ကို ဖော်ပြရန် မေးလာသော အခါ ဘာမျှမပြောဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေတတ်ကြခြင်းဖြစ်၏။ အကယ်၍ ဘာသာစကားဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ပါက ထိုဘာသာစကားသည် ပရမတ္ထသဘာဝနှင့် လွဲချော်သွားမည်သာ ဖြစ်သည်။ စဉ်းစား ဆင်ခြင်ပါကလည်း ပရမတ္ထသဘာဝနှင့် လွဲချော်သွားမည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဇင်ဆရာတော်ကြီးများသည် ဘာသာစကားနှင့် ဆင်ခြင်ခြင်းတို့ကို ဖယ်၍ ကိုယ်တွေ့ အားထုတ်ရန်သာ တိုက်တွန်းကြ၏။

ဗုဒ္ဓသည် မိမိကိုယ်တိုင် ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ခြင်းဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ရကား မိမိ အားထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သော သဘောတရားတို့သည် သိမ်မွေ့နက်နဲ၍ “တက္က (ယုတ္တိနည်းကျ) ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် သိမြင်နိုင်သော တရားများမဟုတ်၊ တက္ကိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အထုမဟုတ်”* ဟု သိမြင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်-

“ရဟန်းဂေါတမသည် ကြံစည်ယူဆ စိတ်ကူးယဉ်လျက် မိမိစိတ်၌ ထင်မြင်လာသော တရားကို ဟော၏။”**

၁ concept

* ပါသရာသိသုတ်၊ ဩဗ္ဗဝဂ်၊ မူလပဏ္ဍာသ
** မဟာသီဟနာဒသုတ်၊ ၁၄၆၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ မူလပဏ္ဍာသ

(ဒေသမအကြိမ်)

အထက်ပါကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓ၏တွေ့ရှိချက်များကို 'အတ္တနောမတိ' မိမိထင်ရာ မြင်ရာ ကြံဆ၍ ဟောကြားသော တရားများဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲသူလည်း ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓနှင့်တကွ အိန္ဒိယရှိ ဒဿနဂိုဏ်း အများသည် ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာ ပရမတ္ထသဘာဝတို့ကို တွေ့ရှိရေး၌ တက္ကဆင်ခြင်ခြင်း (ယုတ္တိဗေဒ) နည်းတို့ဖြင့် ရောက်ရှိ၏။ ကိုယ်တွေ့ကျင့်ခြင်း၊ လက်တွေ့အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ တွေ့ရှိသိမြင် ရနိုင်ကြောင်း စောစွာကပင် မြင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အိန္ဒိယ ဒဿနဂိုဏ်း များသည် (ချာဝကဂိုဏ်းမှလွဲ၍) ဆင်ခြင်ခြင်းကို ပရမတ္ထသဘာဝရှာဖွေရေး၌ အသုံးမပြုဘဲ လုံးဝပစ်ပယ်လိုက်သည်တော့ မဟုတ်ချေ။ သူ့အဘိုးအဘာ နှင့်သူ့ အလေးပေး အသုံးပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရ၏။

အိန္ဒိယ ဒဿနဗေဒ၌ ဝေဒကျမ်းများကို အခြေခံ၍ နောက်ပိုင်းတွင် ဝေါလာသောဂိုဏ်းပေါင်း (၆)ဂိုဏ်းရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ....

- ၁။ ဆန်ကရာဂိုဏ်း^၁ (၀၁) သင်္ချာဂိုဏ်း
- ၂။ ယောဂဂိုဏ်း^၂
- ၃။ ညာယဂိုဏ်း^၃
- ၄။ ဝိသေသိကဂိုဏ်း^၄
- ၅။ မိမိသဂိုဏ်း^၅
- ၆။ ဝေဒန္တဂိုဏ်း^၆ တို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုဂိုဏ်းတို့အနက် မိမိသဂိုဏ်းနှင့် ဝေဒန္တဂိုဏ်းတို့သည် ဝေဒကျမ်း လာ အဆိုအမိန့်တို့ကို တိုက်ရိုက်အခြေပြုသော ဂိုဏ်းများဖြစ်၍ ကျန်ဂိုဏ်း တို့မှာ ဝေဒကျမ်းတို့ကို တိုက်ရိုက်အခြေမပြုကြချေ။

အထက်ပါ ဂိုဏ်းအားလုံးသည် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို ဒဿနအရာ၌ အရေးကြီးသော လက်နက်အဖြစ် မှတ်ယူကြသည်။ ထို့ပြင် အသိပညာ ရရာ ရကြောင်း၌ အာရုံခံစားခြင်းဖြင့် သိသောအသိ^၁၊ ယုံကြည် ကိုးစားထိုက် သော စာပေကျမ်းဂန်၊ ယုံကြည်လေးစားထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဆိုအမိန့် စသည်တို့ကို ကိုးကား၍ သိသောအသိ^၂ တို့ကိုလည်း လက်ခံကြသည်။ သို့ရာ

- ၁ Sankhya ၂ Yoga ၃ Nyaya
- ၄ Vaisesika ၅ Mimamsa ၆ Vendanta
- ၇ empirical or perceptual knowledge
- ၈ knowledge by testimony or authority

(ဒဿမအကြိမ်)

တွင် ဘဝလွတ်မြောက်ရေးဆိုင်ရာ ပရမတ္ထ သစ္စာကို သိမြင်ရရှိရေး၌ ထို့ဆင်ခြင်ခြင်း အစရှိသည့် အသိဉာဏ်ရရှိနည်းတို့ထက် ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ အားထုတ်ရသောနည်း(ဝါ)ကျင့်စဉ်ကိုသာ အလေးထားကြသည်။

ညာယဂိုဏ်းသည်ယုတ္တိဗေဒကို အထူးစိတ်ဝင်စားလျက် ဆင်ခြင်ခြင်း တရားကို အလေးထားသော်လည်း ဘဝ လွတ်မြောက်ရေးဆိုင်ရာ ပရမတ္ထ သဘာဝကို သိမြင်ရေး၌မူဆင်ခြင်မှုကိုကျော်၍ ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ရမည်ဟု လက်ခံယူဆ၏။ ဝိသေသိကဂိုဏ်းသည်လည်း ဘဝလွတ်မြောက်ရေးဆိုင်ရာ ပရမတ္ထသစ္စာကို တွေ့နိုင်ရန်၊ အတ္တ၏လွတ်မြောက်မှုကိုရရန် ညာယဂိုဏ်း ကဲ့သို့ပင် ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ရမည်ဟုခံယူသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဆန်ကရာဂိုဏ်း၊ ယောဂဂိုဏ်းတို့သည်လည်း ကိုယ်တွေ့ကျင့်စဉ်ဖြင့်သာ ပရမတ္ထသဘာဝကို ရှာဖွေကြသည်။ ယောဂဂိုဏ်း၌ ကိုယ်တွေ့ကျင့်စဉ်နည်းများသည် အမြောက် အမြားရှိလေသည်။ မိမိသဂိုဏ်းသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအကျင့်ကို ပမာနပြု၍ ဝေဒန္တဂိုဏ်းသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအပြင် ကိုယ်တွေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ပရမတ္ထ သဘာဝကို ရှာဖွေသောဂိုဏ်း ဖြစ်၏။

ဝေဒကျမ်းများကို လုံးဝလက်မခံ အခြေမပြုသော ဂိုဏ်းတို့မှာ ဂျိန်းဂိုဏ်း၊ ချာဝကဂိုဏ်းနှင့် ဗုဒ္ဓဂိုဏ်းတို့ပင်ဖြစ်၏။ ဂျိန်းဝါဒီများသည် လည်း ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် သစ္စာတရားကိုရှာဖွေခြင်း၊ အာရုံတွေ့ဖြင့် သစ္စာကို ရှာဖွေခြင်းတို့ကို သူ့အတိုင်းအဘာနှင့်သူ အလေးထားကြ၏။ သို့ရာတွင် ပရမတ္ထသစ္စာကို ရရှိရေး၌ ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ အားထုတ်ခြင်းကိုသာ အလေးပေးသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ဂျိန်းဝါဒီများသည် ကမ္မတရား၊ အဝိဇ္ဇာ တရားတို့ ကင်းစင်စေလျက် အတ္တ၏ ပရမတ္ထသဘာဝကို သိမြင်ရန် ပြင်းထန် သော အကျင့်များကို ကျင့်ကြ၏။

ချာဝကဂိုဏ်းမှာမူ ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို လုံးဝပစ်ပယ်၍ အာရုံငါး ပါးဖြင့် ခံစားတိုက်ဆိုင်ကြည့်ရသောအာရုံတွေ့နည်းကို အသုံးပြုကာ အမှန် သစ္စာကို ရှာဖွေသောဂိုဏ်းဖြစ်၏။ လက်တွေ့ ကိုယ်တွေ့ အားထုတ်မှု မရှိပါဘဲလျက် အာရုံငါးပါးကို အသုံးပြုခြင်းမျှဖြင့် ပရမတ္ထသစ္စာကို မရနိုင်ကြောင်း သဘောပေါက်ကြသောအခါ၌ ယဒဿနလောက၌ ချာဝက၏ သစ္စာ

o Jaina School

(စသမအကြိမ်)

ဗုဒ္ဓနည်းသည် မထင်ရှား မပေါ်လွင်နိုင်ခဲ့ချေ။ ဗုဒ္ဓသည်လည်း ဆင်ခြင်ခြင်းနည်း၊ အာရုံတွေ့နည်း စသည်တို့ကို မပစ်ပယ်သော်လည်း ဘဝနှင့် ဆိုင်ရာ ပရမတ္ထသဘာဝကို တွေ့မြင်ရေး၌ ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ ကျင့်စဉ်ကိုသာ အသုံးပြုခဲ့၏။ ဗုဒ္ဓအလိုအရ ဆင်ခြင်သိ 'စိန္တာမယဉာဏ်'ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုကြည်လေးစားထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆိုအမိန့်၊ ယုံကြည် ကိုးစား ထိုက်သော စာပေကျမ်းဂန်တို့အပေါ် အခြေခံ၍ သိသောအသိ 'သုတမယဉာဏ်'ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထသဘာဝကို မသိနိုင်ဘဲ သတိပဋ္ဌာန် ကျင့်စဉ်ကို ကိုယ်တွေ့အားထုတ်၍ ရရှိသောအသိဉာဏ် 'ဘာဝနာမယဉာဏ်' ဖြင့်သာလျှင် တွေ့မြင်နိုင်သည်ဟု ဖော်ပြခဲ့၏။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များသည် ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ကျင့်စဉ်ကို အသုံးပြုကြခြင်း၌ တူညီသော်လည်း ကျင့်ပုံ ကျင့်နည်းချင်း ကား ခြားနားကြ၏။ ဗုဒ္ဓ၏ကိုယ်တွေ့ ကျင့်စဉ်နည်းလမ်းသည် ဖော်ပြခဲ့သည့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂကျင့်စဉ်(၀၁)သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ပင်ဖြစ်၏။ မာ့ကံစ်ဝါဒအစရှိသည့် မျက်မှောက်ခေတ်ဒဿနများရှိ သစ္စာတရား ရှာဖွေနည်းများသည်လည်း လက်တွေ့ကိုယ်တွေ့အပေါ်၌ အခြေခံကြ၏။ မာ့ကံစ်ဝါဒအရ "လက်တွေ့သည် သစ္စာတရား၏ စံပင်ဖြစ်သည်။" ဆိုလိုသည်မှာ အဖန်တလဲလဲ လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ကျင့်ကြံ စမ်းသပ်ခြင်းဖြင့် အမှန်တရားကို သိမြင်ရရှိနိုင်သည်ဟူ၍ပင်ဖြစ်လေသည်။ သိပ္ပံပညာသည်လည်း လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှုပေါ်တွင် အခြေခံသော ပညာဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုလက်တွေ့နည်းများဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ သမိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သစ္စာတရားတို့ကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်းဘဝနှင့် ဆိုင်ရာ အရိယာသစ္စာတို့ကိုမူ ထိုနည်းများဖြင့် သိမြင်ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ နည်းချင်းမတူသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ နည်းမတူလျှင် ရရှိသောအသိတရားသည်လည်း ခြားနားမည်သာ ဖြစ်လေသည်။

ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာပရမတ္ထသစ္စာ (၀၁)အရိယာသစ္စာတို့ကို ရှာဖွေရာ၌ ဗုဒ္ဓအသုံးပြုသောနည်းမှာ ဖော်ပြခဲ့သည့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂကျင့်စဉ် (၀၁)နည်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုမဂ္ဂကျင့်စဉ် (၀၁)နည်းကို အသုံးမပြုပါက အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ တစ်စုံတစ်ခုသော ဒဿန

* Practice is the criterion of truth.

၂၅၈ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

လောက၊ တစ်စုံတစ်ခုသော သာသနာ၌ အကယ်၍ မဂ္ဂကျင့်စဉ်(ဝါ)နည်း ရှိပါက အရိယာသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သောအရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိကြကြောင်း၊ အကယ်၍ မဂ္ဂကျင့်စဉ်(ဝါ)နည်းမရှိပါက အရိယာ သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များ မရှိကြောင်းကို ဗုဒ္ဓသည် အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြခဲ့၏။

“သုဘဒ္ဒ...အကြင်တရား ဝိနည်းဟူသော သာသနာ၌ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည်မရှိ။ ထိုအရိယမဂ် မရှိသော သာသနာ၌(သောတာပန်) ရဟန်းသည်လည်း မရှိ၊ ဒုတိယအဆင့် (သကဒါဂါမ်) ရဟန်းသည်လည်း မရှိ၊ တတိယအဆင့် (အနာဂါမ်) ရဟန်းသည် လည်း မရှိ၊ စတုတ္ထအဆင့် (ရဟန္တာ) ရဟန်းသည်လည်း မရှိ။....

“သုဘဒ္ဒ...အကြင်တရား ဝိနည်းဟူသော သာသနာ တော်၌ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည်ရှိ၏။ ထိုအရိယ မဂ်ရှိသော သာသနာတော်၌ (သောတာပန်)ရဟန်းသည် လည်းရှိ၏။ ဒုတိယအဆင့်(သကဒါဂါမ်)ရဟန်းသည်လည်း ရှိ၏။ တတိယအဆင့်(အနာဂါမ်)ရဟန်းသည်လည်း ရှိ၏။ စတုတ္ထအဆင့်(ရဟန္တာ)ရဟန်းသည်လည်း ရှိ၏။....

“သုဘဒ္ဒ...ငါသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရှာလိုသည် ဖြစ်၍ နှစ်ဆယ်ကိုးနှစ်အရွယ်က ရဟန်းပြုခဲ့၏။ သုဘဒ္ဒ...ငါ့ရဟန်း ပြုသည်မှစ၍ အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်ခဲ့လေပြီ။ ဤသာသနာ တော်မှအမိန့် အရိယမဂ်၏ ရှေ့ပိုင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာမဂ် ကို ပွားစေသောသူသည်လည်း မရှိချေ။ (သောတာပန်) ရဟန်းသည်လည်း မရှိချေ။ ဒုတိယအဆင့်(သကဒါဂါမ်) ရဟန်းသည်လည်းမရှိချေ။ တတိယအဆင့် (အနာဂါမ်) ရဟန်းသည်လည်း မရှိချေ။ စတုတ္ထအဆင့်(ရဟန္တာ) ရဟန်း သည်လည်း မရှိချေ။ (ဤငါ၏သာသနာတော်မှ)တစ်ပါး

(ဒသမအကြိမ်)

ပရမတ္ထသဘာဝကိုသိမြင်ခြင်း

သော အယူဝါဒ(သာသနာ)တို့သည်တရားကို သိမြင်သော
ရဟန်းမြတ်တို့မှ ဆိတ်ကုန်၏။^၁*

အထက်ပါဗုဒ္ဓ၏စကားကိုထောက်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘဝ၌ အရိယာ
သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်(အရိယာ)တို့ဖြစ်လိုသည် ဆိုအံ့။
အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ် ကျင့်စဉ်တည်းဟူသော သတိပဋ္ဌာန်နည်း
ဖြင့် စူးစမ်း အားထုတ်ရမည် ဖြစ်လေသည်။

* မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်-၂၁၄၊ မဟာဝဂ်၊ ဒိဃနိကာယ်

(ဒသမအကြိမ်)

အပိုင်း (၇)

နိဂုံး

အကြင် ရဟန်းသည် နီဝရဏ ငါးပါးကို ပယ်စွန့်နိုင်
သောကြောင့် ဆင်းရဲမရှိ၊ သို့လော...သို့လော—
တွေးတော ယုံမှားမှုကို လွန်မြောက်၏။ ရာဂစသော
ငြောင့်တံသင်းမှ ကင်း၏။ မြေသည် ဆွေးမြည့်သော
အရေဟောင်းကို စွန့်လွှတ် သကဲ့သို့ ထို ရဟန်းသည်
သံသရာ တည်းဟူသောသမုဒ္ဒရာ၏ဤမှာဘက်ထမ်းကို
စွန့်လွှတ်၏။

၁၇-ဥရဂသုတ်-ဥရဂဝဂ်-သုတ္တနိပါတ်

(စာမအကြိမ်)

အခန်း [၁၉]

ဘဝအဓိပ္ပာယ် နှင့် ဘဝငြိမ်းအေးခြင်း

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့အပေါ်၌ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်၍ ပထမမဂ်ကိုရရှိသူ “သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်” သည် သံယောဇဉ် (၁၀) ပါးအနက်က ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို ဖယ်၍ အပါယ်သို့ လားစေနိုင်သည့် ကာမရာဂနှင့် ပဋိဆု^၁ ဟူသော သံယောဇဉ် (၂) ပါးကို ပါးစေနိုင်သူ ဖြစ်၏။

ဒုတိယမဂ်ကိုရရှိသူ “သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်” သည် အပါယ်သို့ မလားစေနိုင်သော ကာမရာဂနှင့် ပဋိဆုတို့တွင် ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂနှင့် ပဋိဆုတို့ကို ထပ်၍ ပါးစေသူဖြစ်၏။ တတိယမဂ်ကိုရရှိသူ “အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်” သည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂနှင့် ပဋိဆုတို့ကို ဖယ်နိုင်သူ ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထမဂ်ကို ရရှိသူ “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်” မှုကား ရူပရာဂ^၂၊ အရူပရာဂ^၃၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော ကျန် သံယောဇဉ် ငါးပါးတို့ကိုပါ အကြွင်းမဲ့ ဖယ်နိုင်သူ ဖြစ်၏။

လူသတ္တဝါတို့သည် “မဂ်” ဖြင့် သစ္စာတရားတို့ကို ထိုးထွင်း သိမြင်မှု မရှိသောကြောင့် ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ မှားယွင်းစွာထင်မြင်စွဲလမ်းမှု၊ တွေ့ဝေယုံမှားမှုတို့ ဖြစ်ကြရခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု၊ ယုံမှားတွေ့ဝေမှု

- ၁ တွေ့ဝေယုံမှား ရှုပ်ထွေးမှု
- ၂ မမှန်သော အကျင့်၊ မှားသောနည်းများ
- ၃ အမျက်ဒေါသစိတ်
- ၄ ရူပဘုံ၌ တပ်မက် နှစ်သက်သော တဏှာ
- ၅ အရူပဘုံ၌ တပ်မက် နှစ်သက်သော တဏှာ

၂၆၄ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအစီပွားယံနှင့်ဘဝသစ္စာ

များကြောင့် ဤကျမ်း၏အစပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဘဝဆိုင်ရာ အမေးပုစ္ဆာများသည်လည်း (ထိုမှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု၊ တွေ့ဝေယုံမှားမှုများအပေါ် အမှီပြု၍) ပေါ်လာခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုအမေးပုစ္ဆာများကို ရှေးရှင်းရန် ဒဿနပညာရှင်များသည် နည်းအမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေခဲ့ကြသော်လည်း ဖော်ပြခဲ့သော အင်္ဂါရူပပါးရှိသည့် မဂ္ဂကျင့်စဉ် (၀၁) မဂ္ဂနည်း၏ မတွေ့နိုင်ခဲ့ကြချေ။ ထိုအခါ ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ အမန် မသိမြင်မှုကြောင့် (၀၁) 'ဘဝသစ္စာ'ကို မတွေ့မြင်မှုကြောင့် ထိုဘဝဆိုင်ရာ အမေးပုစ္ဆာတို့၏ အဖြေမှန်တို့ကိုလည်း တိကျအောင် မပေးနိုင်ခဲ့ကြချေ။

ဗုဒ္ဓ၏ အရိယမဂ် (၀၁) မဂ္ဂကျင့်စဉ်ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အဆင့်ဆင့်တက်၍ 'ပထမမဂ်'ကို ရရှိသူ 'သောတာပန်' ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကိုပယ်သောကြောင့် ဘဝနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်း၊ တွေ့ဝေ ယုံမှားခြင်းတို့မှ လွန်မြောက်သွားသူ ဖြစ်လေသည်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် ပယ်ခဲ့သည်ဆိုသော ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့တွင် ပါဝင်သော ဒိဋ္ဌိသည် အကျယ်အားဖြင့် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ခေါ်သော ဒိဋ္ဌိ ၃ ပါး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါး၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ ပါးနှင့် လောကရှိ အမှားဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုးတို့ပင် ဖြစ်၏။

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၃)ပါး ဟူသည်မှာ-

၁။ သတ္တဝါတို့၌ ကောင်းကျိုး၊ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည် မရှိဟူ၍ ယူဆစွဲလမ်းခြင်း (နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ)။

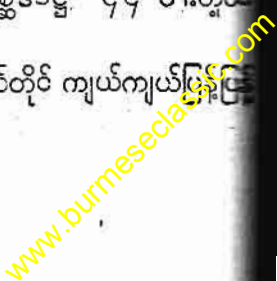
၂။ သတ္တဝါတို့၌ ရှေးအတိတ် အကြောင်းသည် မရှိဟု ယူဆစွဲလမ်းခြင်း (အဟေတုကဒိဋ္ဌိ)။

၃။ လူသတ္တဝါသည် ကောင်းမှုကိုပြုသော်လည်း ကောင်းမှုမဖြစ်၊ မကောင်းမှုကို ပြုသော်လည်း မကောင်းမှု မဖြစ်ဟူ၍ ယူဆ စွဲလမ်းခြင်း (အကိရိယဒိဋ္ဌိ)တို့ပင် ဖြစ်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါးတို့မှာ မြဲသည်ဟု ယူဆ စွဲလမ်းသောသဿတဒိဋ္ဌိ ၁၀ ပါးနှင့် ပြတ်စဲသည်ဟု ယူဆစွဲလမ်းသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၄၄ ပါးတို့ပင် ဖြစ်၏။

(မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါးနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်

(စာမအကြိမ်)

တံဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝခြမ်းအေးခြင်း

လေးလင်း ဖော်ပြထားချက်များကို ပြုဟူစာလသုတ်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ ဒီသ
အာယ်တွင် လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။)

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ မှာ ရူပက္ခန္ဓာ၌ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု
၄ ပါး၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု ၄ ပါး၊ သညာက္ခန္ဓာ၌
မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု ၄ ပါး၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ မှားယွင်းစွာ ထင်
မြင်စွဲလမ်းမှု ၄ ပါး၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ မှားယွင်းစွာထင်မြင်စွဲလမ်းမှု ၄ ပါးတို့
ပင် ဖြစ်၏။

ရူပက္ခန္ဓာ၌ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄ ပါး

ဆိုမှာ-

- ၁။ ရုပ်ကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူ၍ စွဲလမ်းထင်မြင်ခြင်း^၁
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို ရုပ်ဖြစ်၏ ဟူ၍ စွဲလမ်း ထင်မြင်ခြင်း^၂
- ၃။ ငါသည် ရုပ်ဖြစ်၏ ဟူ၍ စွဲလမ်း ထင်မြင်ခြင်း^၃
- ၄။ ရုပ်ကို ငါပင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် စွဲလမ်းခြင်း^၄တို့ပင် ဖြစ်၏။

အချုပ်အားဖြင့် ရုပ်ကိုပင် သတ္တဝါ၊ သတ္တဝါကိုပင် ရုပ်၊ ငါ
တို့ပင် ရုပ်၊ ရုပ်ကိုပင် ငါဟု ထင်မြင် စွဲလမ်းခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ အခြား ကျန်
ခန္ဓာလေးပါး၌လည်း ဝေဒနာကိုပင် သတ္တဝါ၊ သတ္တဝါကိုပင် ဝေဒနာ
သော်ဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းခြင်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ (ခန္ဓာတစ်ပါး၌ ထင်မြင်
စွဲလမ်းမှု ၄ ပါးစီ ဖြစ်သောကြောင့်) ခန္ဓာငါးပါးဆိုလျှင် ထင်မြင် စွဲလမ်း
မှုပေါင်း (၂၀) ဖြစ်ပေလေသည်။

ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ(၀၁)အတ္တဒိဋ္ဌိ (၂၀)ပေင်တိုင် မှီ၍ ဘဝ၌ တွေ့ဝေ
ထုံမှားခြင်း ‘ဝိစိကိစ္ဆာ’(၁၆)မျိုးတို့သည် ဖြစ်ပေလိမ့်။

- ၁။ ငါသည် ရှေးအတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးလေပြီလော (တစ်နည်း
အားဖြင့်) ငါ၌ အတိတ်ဘဝရှိခဲ့လေသလော။
- ၂။ ငါသည် ရှေးအတိတ် ကာလက ဖြစ်မှ ဖြစ်ဖူးပါ၏လော။
(တစ်နည်းအားဖြင့်) အတိတ်ဘဝဟူ၍ မရှိခဲ့ဘဲ ယခုမှ ဘဝဝ၍
ဖြစ်လာခြင်းပေလော။

၁ ရုပ်အတ္တဘာ သမနုဿပတိ
၂ အတ္တာနံ ဝါရူပဝန္တိ သမနုဿတိ
၃ အတ္တာနံ ဝါရူပဝံသနထတိ
၄ ရူပသိ ဝါအတ္တာနံသမနုဿတိ

၂၆၆

နန္ဒာသိန်းဇံ

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဘဝသစ္စာ

- ၃။ ငါသည် ရှေးအတိတ်ကာလ၌ အဘယ်အမျိုးဇာတ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လိမ့်။
- ၄။ ငါသည် ရှေးအတိတ်ကာလက မည်သည့် ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်ဖူးခဲ့ပါလိမ့်။
- ၅။ ငါသည် ရှေးအတိတ်ကာလ၌ ဘယ်အမျိုးဇာတ်တွင် ဖြစ်၍ တစ်ဖန် အဘယ်အမျိုးဇာတ်ဖြင့် ဖြစ်ဖူးပါလိမ့်။ ယင်းတို့မှာ အတိတ် ကာလနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ဝေယုံမှားမှု ဖြစ်ခြင်းတို့ ပင်တည်း။

ထို့ပြင်....

- ၁။ ဆေးလွန်လျှင် ငါ၌ ဘဝသစ်တစ်ဖန်ရှိဦးမည်လော (တစ်နည်းအားဖြင့်) ငါသည် နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်လိမ့်ဦးမည်လော။
- ၂။ ဆေးလွန်လျှင် ငါ၌ ဘဝတစ်ဖန်မရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းသွားမည်လော။ (တစ်နည်းအားဖြင့်) ငါသည် နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်မှဖြစ်ပါတော့မည်လော။
- ၃။ ငါသည် နောင် အနာဂတ်ဘဝ၌ မည်သည့် အမျိုးအစား (ဇာတ်)ဖြင့် ဖြစ်ပါလိမ့်နည်း။
- ၄။ ငါသည် နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ မည်သည့် ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ (တစ်နည်းအားဖြင့်) ဘဝသစ်တစ်ဖန် ဖြစ်ရဦးမည်ဆိုလျှင် မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ရမည်နည်း။ မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်မည်နည်း။
- ၅။ ငါသည် နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ အဘယ် အမျိုးအစား (ဇာတ်)၌ ဖြစ်၍ တစ်ဖန် မည်သို့သော ဘဝမျိုးတို့ ဆက်လက် ဖြစ်မည်နည်း။ ယင်းတို့မှာ အနာဂတ်ကာလနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ဝေ ယုံမှားခြင်းတို့ပင်တည်း။

ထို့ပြင်....

- ၁။ ယခု ဖြစ်နေသည်မှာ ငါ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ လေ၏လော။ (တစ်နည်းအားဖြင့်) ဤ ငါ့ကိုယ်ထဲ၌ တွေးတတ် ကြံတတ် သိတတ်သော၊ ဘဝအသစ်၊ အသစ်တို့ကို ကူးပြောင်းတတ်သော

(ဒဿမအကြိမ်)

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝငြိမ်းအေးခြင်း

အတ္တ၊ လိပ်ပြာကောင်၊ ငါကောင် ဟူသော စိတ်အခြေခံ
ဝတ္ထုသည် ရှိလေသလော။

၂။ ယခုဖြစ်နေသည်မှာ ငါမဟုတ်ဘဲပင်ရှိလေသလော၊ (တစ်နည်း
အားဖြင့်) ဤငါ့ခန္ဓာ၌ အတ္တ၊ လိပ်ပြာသည်တို့ မရှိလေ
သလော။

၃။ ယခုဖြစ်နေသော ငါသည် မည်ကဲ့သို့သော အမျိုးအစား
ပေနည်း။

၄။ ငါသည် ယခုလက်ရှိဘဝ၌ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်နေရသနည်း။

၅။ ယခုဖြစ်နေသော (ဝါ) လက်ရှိဘဝသည် မည်သည့်ဘဝက
ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့သနည်း။

၆။ ယခု ငါသည် မည်သည့်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ သွားဦးမည်နည်း။
ယင်းတို့မှာ ပစ္စုပ္ပန် လက်ရှိဘဝနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ဝေယုံမှားမှု
ဖြစ်ခြင်းတို့ပင်တည်း။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်
တို့ကို သိမြင်လာခဲ့သူဖြစ်ရကား ထိုဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာတို့ဖြင့် ဘဝ၌တွေ့ဝေမှုမရှိ
တော့ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိနေမှုကြောင့် ကောင်းသောသဘော၊
ကျေနပ်ဖွယ်သော သဘောတို့နှင့် တွေ့ကြုံအသက်ရှင်နေသည့်အခါ ဘဝကို
ကောင်းသည့်အနေ၊ ကျေနပ်ဖွယ်အနေ မြင်ထင်ကြသည်။ မကောင်းသော
သဘော၊ မကျေနပ်ဖွယ်သောသဘောတို့နှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ အသက်
ရှင် လှုပ်ရှားနေရသည့်ဘဝကိုမကောင်းသည့်အနေ၊ မကျေနပ်ဖွယ်အနေဖြင့်
မြင်ကြသည်။ မကောင်းသော၊ ကျေနပ်ဖွယ်မဟုတ်သော သဘောတို့နှင့်
ကြိမ်ဖန်များစွာ တွေ့ကြုံခံစားရသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ မတိကျသော
မရေရာသော၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်သော၊ လိုအင်အန္တများနှင့် မကိုက်ညီ
သောအခါ၌လည်းကောင်း လူ့သတ္တဝါတို့သည် ဘဝကို အချည်းနှီးသော
သဘောဖြစ်သည်၊ အနှစ်သာရမဲ့သော သဘောဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်လာ
တတ်ကြသည်။

ထို့ပြင်...ကောင်းသောအရာ၊ ကျေနပ်ဖွယ်သောအရာတို့ကို ကြုံတွေ့
သောအခါ၊ ရရှိသောအခါ၌ လူ့သတ္တဝါသည် ချမ်းသာသည်၊ ပျော်ရွှင်သည်
ဟု မှတ်ထင်ခံစားကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ချမ်းသာသည်ဟု ထင်မှတ်မှု

၃ mental substance

၂၆၈ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

သည် ယာယီမျှသာဖြစ်၏။ လူသား၏ စိတ်နှင့် ရုပ်ခန္ဓာသည် သင်္ခါရဓမ္မအတွင်း၌ ရှိနေသမျှ ချမ်းသာသည်ဟုထင်အောင် အခြေအနေပေးနေကြသော အရာဝတ္ထုတို့သည် မကြာမတင် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးပြောင်းလဲသွားတတ်ခြင်းလည်းရှိ၏။ ထို့ပြင်တဏှာလောဘကြောင့် ဖြစ်ဆဲ၊ ရဆဲ၊ ခံစားရဆဲ အခြေအနေကို မကျေနပ်နိုင်ဘဲ နောက်ထပ် နောက်ထပ်ချမ်းသာသည်ထက် ချမ်းသာလိုမှု၊ ဆင့်တိုးတောင့်တမှုတို့ကြောင့် လူသတ္တဝါ၌ အသစ်၊ အသစ်သော “မကျေနပ်မှုရောဂါ”၊ “မကျေနပ်မှုဒုက္ခ” တို့ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထိုအသံတွင် သဘာဝ “ဘဝရောဂါ” များဖြစ်ကြသည့်အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတို့ကလည်း လူသားအား အစဉ်ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိ၏။ ထိုအခါလူသားသည် ထိုထိုသဘောတို့ရှိနေသောဘဝသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဘဝဟုတ်ပါလေ၏လော၊ အနှစ်သာရရှိပါ၏လော၊ သေခြင်းတရားဖြင့် အဆုံးသတ်သွားလေ့ရှိသောဘဝ၌ မျှော်လင့်စရာ တစ်စုံတစ်ရာရှိနိုင်ပါဦးတော့မည်လော စသည့် ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ သံသယတို့ဖြစ်လာခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထို သံသယတို့နှင့်အတူ “ဘဝဆိုတာဘာလဲ”၊ “ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ဟူသည်မှာ အဘယ်နည်း”၊ “ဘဝ၏ ပင်ကိုသဘာဝသည် အနှစ်သာရရှိသောအရာ ဟုတ်ပါ၏လော”၊ “မည်သည်ကို ရည်မှန်းချက်ထား၍ အသက်ရှင်နေရမည်နည်း” စသည့် ဘဝနှင့်ဆိုင်ရာမေးခွန်းတို့ကို မေးလာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။

ထို့ပြင် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်စသည့် ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ကိုမရမှု၊ ထိုသို့မရမှုကြောင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ မစင်ကြယ်သေးမှုကြောင့်ပင်ဘဝကိုဖြစ်စေတတ်သည့် ကံတို့၏ စွမ်းအင်ကို သံသယဖြစ်ကာ အတိတ်ဘဝသည် ရှိခဲ့လေသလော”၊ “အနာဂတ်ဘဝကော ရှိဦးမည်လော” စသည့် မေးခွန်းများသည်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၌ ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ဤအကြောင်းကို အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဒဿနပညာရှင်တို့သည် ထိုသံသယဒိဋ္ဌိဟုလူတို့အတွက် လွတ်နိုင်ရေးအတွက် သစ္စာတရားကို အပတ်တကုတ် ရှာဖွေကြသည်။ အနောက်တိုင်းဒဿနပညာရှင်များသည် အာရုံငါးပါးကို အသုံးပြု၍လည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်ကြဆဲခြင်း (ယုတ္တိနည်း) များဖြင့်လည်းကောင်း၊ သိပ္ပံနည်းကျ လက်တွေ့နည်းများဖြင့်လည်းကောင်း ဘဝသစ္စာတို့ကိုရှာဖွေခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနည်းများဖြင့် ဘဝသစ္စာကို မမြင်တွေ့နိုင်ကြောင်း ဤကျမ်း၏နေရာများစွာတွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

(ဒဿမအကြိမ်)

စင်စစ် ဘဝ၏အသုံးစွန့်သော အရိယာသစ္စာလေးပါးသည် အာရုံငါးပါးဖြင့် အာရုံခံ၍ကြည့်ခြင်း၊ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်ကြံဆခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဒဿနပညာရှင်များကဲ့သို့ ဝါကျများတည်ဆောက်၍ ခွဲစိတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း သိမြင်နိုင်သည် မဟုတ်ချေ။ သိပ္ပံကိရိယာများဖြင့်လည်း ဘဝ၏ အသုံးစွန့်သော အရိယာသစ္စာတို့ကို လက်တွေ့ခန်း၌ စမ်းသပ် ဖော်ထုတ်နိုင်သည် မဟုတ်ချေ။

ဘဝ၏သစ္စာတို့ကို ထိုနည်းများဖြင့်မတွေ့ရသောအခါ အချို့သော မျက်မှောက်ခေတ် အနောက်ဘိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်အများအပြားသည် “ဘဝ၌စစ်မှန်သောသဘောသည်မရှိ၊ မရေရာသော သဘောတို့သာရှိသည်” ဟု ထင်မြင်လာကြသည်။ မရေရာသော သဘောတို့သာရှိသော ဘဝကိုအဓိပ္ပာယ်မဲ့သော၊ အချည်းနှီးသောဘဝသာဖြစ်ချေသည်ဟု မှတ်ယူလာကြပြန်သည်။ ဤအချက်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဘဝဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီများ၏ကြေကွဲဖွယ် ဒဿနအယူအဆတို့ကို ပြန်လည်၍ အမှတ်ရနိုင် လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

ဘဝသစ္စာကိုရှာမရနိုင်သော သူတို့လောက၌ တွေ့ဝေ ရှုပ်ထွေးမှုတို့နှင့် ပြည့်စုံနေသည်သာဖြစ်၏။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုဖြင့် အစပြုခဲ့သောမျက်မှောက်ခေတ်အနောက်တိုင်း ဒဿနလောကသည် ရှုပ်ထွေး တွေ့ဝေမှုတို့ဖြင့်သာ အဆုံးသတ်ရတော့ မည်ကဲ့သို့ဖြစ်နေကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်ကိုလည်း အမှတ်ရပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ဝေ ရှုပ်ထွေးခြင်းသည် ဘဝကို ချဉ်းကပ်ပုံချဉ်းကပ်နည်း၊ ဘဝသစ္စာကို ရှာဖွေရာ၌ အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများသောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ဤအချက်ကို အလေးအနက်ပြု၍ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့တိုင်း အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များစွာမှာမူကား အစကတည်းက ဘဝ၏ အတွင်းသန္တာန်ကို ချဉ်းကပ်ခဲ့ကြသည်။ ဘဝ၏သစ္စာတို့ကိုရှာဖွေရာ၌ အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်အများစုသည် စိတ်ကိုစင်ကြယ်အောင်၊ စိတ်ကိုတည်ငြိမ်အောင် ကိုယ်တွေ့အားထုတ်၍၊ တစ်နည်းအားဖြင့် သီလပြည့်စုံအောင်၊ သမာဓိပြည့်စုံအောင် ကိုယ်တွေ့အားထုတ်၍ ရှာဖွေကြ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များနှင့် အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာရှင်များသည် ဆင်ခြင်ခြင်းတရားကို အသုံးပြုခြင်း၊ အာရုံသိကိုအသုံးပြုခြင်း စသည့် အချို့ အချက်အလက်များတွင် ဆင်တူခြင်းများရှိသော်လည်း ဘဝ

(ဒဿနအကြိမ်)

၂၇၀ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ဆိုင်ရာပရမတ္ထသဘာဝကို ရှုဖွေရာ၌ များစွာခြားနားကြောင်း ထင်ရှားစေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့တိုင်းအိန္ဒိယ ဒဿနပညာရှင် အများစုသည် ဘဝ၏ သစ္စာတို့ကိုရှုဖွေရာ၌ စိတ်ကိုစင်ကြယ်အောင်၊ စိတ်ကိုတည်ငြိမ်အောင်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် သီလပြည့်စုံအောင်၊ သမာဓိပြည့်စုံအောင် ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့အားထုတ်၍ ရှုဖွေကြသည်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းသည် စင်စစ် ယေဘုယျသဘောကံသာ ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝိသေသအားဖြင့် အိန္ဒိယဒဿန ဂိုဏ်းများသည် ဘဝဆိုင်ရာသစ္စာတရားတို့ကို ရှုဖွေရာ၌ အသုံးပြုသော နည်းများသည် တစ်ဂိုဏ်းနှင့်တစ်ဂိုဏ်း ခြားနားကြသည်။ ဗုဒ္ဓ၏သစ္စာရှုဖွေနည်းမှာမူ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂကျင့်စဉ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓ၏ ထိုမဂ္ဂကျင့်စဉ်၌လည်း သီလခန္ဓာ၊ သမာဓိခန္ဓာတို့ ပါ၍ စိတ်စင်ကြယ်အောင်၊ စိတ်ခိုင်ခံ့တည်ငြိမ်အောင် အားထုတ်ရခြင်းများ ပါရှိသောကြောင့် အပေါ်ယံအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ သစ္စာ ရှုဖွေနည်းသည်လည်း အခြားသော အိန္ဒိယဒဿနဂိုဏ်းများကဲ့သို့ “သီလ သမာဓိ ပြည့်စုံအောင် ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ အားထုတ်၍ ရှုဖွေသော နည်းပင်ဖြစ်သည်”ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရာရှိ၏။

စင်စစ် ဗုဒ္ဓ၏ သီလစင်ကြယ်အောင်၊ သမာဓိ ခိုင်ခံ့တည်ငြိမ်ပြည့်စုံအောင်ကျင့်မှုသည် အခြားဂိုဏ်းများစွာနှင့် လွန်စွာခြားနားချက်များရှိ၏။ ထို့ထက် ခြားနားသော အချက်မှာသစ္စာတရားကို ရှုဖွေရာ၌ သီလပြည့်စုံရုံမျှ၊ သမာဓိပြည့်စုံရုံမျှဖြင့် မပြီးသေးဘဲ ဝိပဿနာနည်းကို အသုံးပြုပါမူ သစ္စာတရားကို မြင်တွေ့ရရှိနိုင်သည် ဟူသော အချက်ပင်တည်း။ ဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာနည်းနှင့် ထိုဝိပဿနာနည်းဖြင့် အားထုတ်၍ တွေ့မြင်လာသော ဉာဏ်အဆင့်များသည်အခြားသော အိန္ဒိယဒဿနလောကနှင့်အနောက်တိုင်း ဒဿနလောကတို့၌ မရှိသောနည်း၊ မပါသော ဉာဏ်အဆင့်များဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အသုံးပြုသောနည်းမတူလျှင် ရရှိလာသော အသိတရားတို့သည်လည်း ခြားနားကြမည်သာဖြစ်၏။ ထို့အတူ ဘဝသစ္စာတို့ကိုသိမြင် တွေ့ရှိရေးအတွက် ဘဝကိုချဉ်းကပ်ရာ၌ ချဉ်းကပ်နည်း မတူလျှင်၊ အသုံးပြုသောနည်း မတူလျှင် ရရှိလာသည့် ဘဝနှင့်ပတ်သက်သော အသိတရားတို့သည်လည်း ခြားနားမည်သာ ဖြစ်၏။ ဤအချက်ကိုလည်း အလေ့အနက်ပြု၍ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

(ဒေသမအကြိမ်)

အနောက်တိုင်းဒဿနလောကရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘဝကို ဆင်ခြင်နည်းကျစွာဖြင့် ချဉ်းကပ်ကြသည်။ သိပ္ပံနည်းကျစွာဖြင့်လည်း ချဉ်းကပ်ကြသည်။ ယနေ့ကမ္ဘာတွင် ရေပန်းစားနေဆဲ မာ့ကစ်ဝါဒကို လက်ခံသူပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘဝကိုခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ချဉ်းကပ်ကြသည်။ ထိုသို့ ချဉ်းကပ်၍ ၎င်းတို့သုံးသောနည်းများအလျောက် ဘဝနှင့်ပတ်သက်သော အသိအမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း ရလာမည်သာဖြစ်၏။ မိမိတို့နည်းနှင့်မိမိ၊ မိမိတို့ရှုထောင့်နှင့်မိမိရလာသောအသိကို မှန်သည်ဟု ထင်ကောင်းထင်ကြပေလိမ့်မည်။ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို ရှုမြင်ပုံရှုမြင်နည်း၊ ချဉ်းကပ်ပုံချဉ်းကပ်နည်းမတူလျှင် မတူသည့်အလျောက် ထိုအရာဝတ္ထုနှင့်ပတ်သက်သော အသိတို့သည်လည်း ခြားနားသကဲ့သို့ ဘဝကို ရှုမြင်ပုံရှုမြင်နည်း၊ ချဉ်းကပ်ပုံ ချဉ်းကပ်နည်း မတူသည့်အခါ၌လည်း ရရှိလာသောဘဝနှင့် ပတ်သက်သော အသိတရားတို့သည်လည်း ခြားနားပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရကား အထက်ပါ ဆင်ခြင်နည်းကျစွာဖြင့် ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ သိပ္ပံနည်းကျ ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ ချဉ်းကပ်ခြင်းနည်းတို့အပြင် အခြား အခြားသောနည်းတို့မရှိပြီဟု မမှတ်ယူသင့်ချေ။ ဘဝကို သိနားလည်စေနိုင်သော၊ ဘဝကို အမြင်တစ်မျိုးဖြင့် မြင်စေနိုင်သော၊ ထို့ထက်ထို့ထက်ပို၍ လေးနက်သော ဘဝဆိုင်ရာသစ္စာတို့ကို တွေ့ရှိနိုင်သော အခြားနည်းတို့သည်လည်း ရှိနိုင်ပေးသေးသည်။ ဗုဒ္ဓဒဿန၌ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂကျင့်စဉ် (၀၁)ဝိပဿနာနည်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဘဝကို ရှုထောင့်တစ်မျိုးမှ သိမြင်ကြောင်း ထင်ရှားစေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမှအပဖြစ်သော အိန္ဒိယဒဿနပညာရှင်များသည်လည်း အထက်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သောနည်းများဖြင့် ဘဝ၏ အမှန်တရားများကို ရှာခဲ့ကြသည်သာဖြစ်၏။ သူတို့နည်းနှင့်သတို့ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အတ္တ၏ စင်ကြယ်ရေး၊ ခိုင်မြဲရေး၊ ဗြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့် ထာဝရတည်တံ့ရေးသည် ဘဝ၏ အနှစ်သာရ၊ ဘဝ၏ပန်းတိုင်အဖြစ် ယူဆထင်မြင်ရန်အချက်အလက်များကို တွေ့ခဲ့ကြဟန်တူ၏။ ထိုသို့တွေ့မြင်မှုကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အတ္တသည် မြဲသည်ဟုသော သဿတဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ကြ၏။ အချို့ကလည်း ဆင်ခြင်ကြံဆခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ခြင်း နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ စူးစမ်းရာမှ သေခြင်းနှင့်အတူ အတ္တသည် ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲသွားသည်ဟုထင်မြင်ကြ၏။ ထိုသို့ထင်မြင်ကြရာမှ “အတ္တသည် သေလျှင် ဘဝသစ်မဖြစ်တော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားသည်” ဟူသော ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိတို့ ဖြစ်ကြ၏။

(ဒဿနအကြိမ်)

၂၇၂ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဝိပဿနာနည်းဖြင့် အရဟတ္တဇနိ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်အမြင်ရရှိသူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းယုံမှား သံသယဖြစ်မှုတို့မှ လွတ်မြောက်သွားလေသည်။ ထိုအခါ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ဒဿနပညာရှင်အများတို့ တွေဝေယုံမှားခြင်းဖြစ်ရသော ဘဝပြဿနာ၊ ဘဝအမေးပုစ္ဆာတို့မှ ကျော်လွန်သွားလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ကြိယာစိတ်မျှဖြစ်နေသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏အမြင်၌ ဘဝသည် ဘာမျှသာ ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။

ထို့ပြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘဝဖြစ်တည်မှု ပခာနဝါဒီများကဲ့သို့ ဘဝကို အချည်းနှီးသော၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော၊ စိတ်ပျက်ဖွယ်သောအနေဖြင့် စွဲလမ်းခံစားခြင်းလည်း မဖြစ်တော့ချေ။ ပျော်ရွှင်မှု စံပြုဝါဒီများကဲ့သို့ ဘဝကိုခကောင်းသည့်အနေ၊ ပျော်မြူးသာယာဖွယ်အနေဖြင့်လည်း ထင်မြင်စွဲလမ်းခံစားမှုမရှိတော့ချေ။ အစွဲသမုဒယတဏှာ မကုန်ကြသူများသည်သာ မိမိတို့ အစွဲပါဒါနိအလိုက် ဘဝကို အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘဝ၌ အနှစ်သာရရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘဝ၌ အနှစ်သာရမရှိဟူ၍လည်းကောင်း ရှုမြင်ခံစား နေကြခြင်းဖြစ်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ အထက်ပါကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းခံစားခြင်း အစွန်းတရားများ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ၊ ဒွိတ္တဝါဒသဘောများ^၁မှ လွန်မြောက်နေသူဖြစ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယာသစ္စာလေးပါးကို ရရှိပြီးဖြစ်ရက နောက်ထပ်ဘဝနှင့် ပတ်သက်၍ သိမြင်စရာ မလိုတော့ချေ။ ဘဝ၏ပကဿဘာဝတ္ထအမှန်ကိုသိမြင်သူဖြစ်သောကြောင့် ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်းပုစ္ဆာများကို မေးရန်အတွက် ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာလည်း မပေါ်လာတော့ချေ။ ဗုဒ္ဓအလိုအရ “ဤပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ လည်းကောင်း၊ အတိတ်အနာဂတ် အတ္တဘော၌လည်းကောင်း၊ မိမိအတ္တဘော၌ ရအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော ယုံမှားခြင်းအားလုံးတို့သည် ရှိကုန်၏။ သမထဝိပဿနာဖြင့် မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ကို ရှို့မြှိုက်ကြပြီးလျှင် သမ္ပပဓာန် လုံ့လရှိကြကုန်လျက် မဂ်တည်းဟူသော ဗြဟ္မစရိယာ အကျင့်ကို ကျင့်သုံးရရှိကြသူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုယုံမှားမှုအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်ကြကုန်၏။”

၁ Dualism

* ကခံ၊ရေဝတသုဘိ၊ သောဏဝဂ်၊ ဥဒါန်း

ထိုသို့ ယုံမှားခြင်း အားလုံးတို့မှ လွန်မြောက်မှုကြောင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပကတိ ငြိမ်းအေးနေသူဖြစ်ကြောင်း၊ ဘဝပြုသနား၊ ဘဝဒုက္ခ နှုတ်လည်း ကျော်လွန်နေသူဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓက အောက်ပါကဲ့သို့ဖော်ပြ၏။

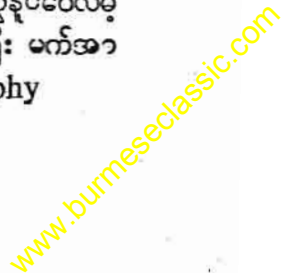
“အသိဉာဏ်ရှိသော၊ အကြားအမြင်ရှိသောသူသည် သုခ ဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာကိုလည်းကောင်း (ကိလေသာနှင့် ယှဉ်၍) မခံစား၊ ဤသည်ကား ပုထုဇာန်နှင့် အသိဉာဏ် ပညာရှိ၍ လိမ္မာသော သူ၏ ကြီးမားသော ထူးခြားချက်တည်း။....

“တရားသဘောကို နှိုင်းချိန်နိုင်သော၊ အကြားအမြင် များသော၊ ဤလောကနှင့် တမလွန်လောကကို ရှုမြင်နိုင် သော ထိုအရိယာသာဝက၏ စိတ်ကို ဣဋ္ဌာရုံတရားတို့သည် မနှိပ်စက်နိုင်ကုန်။ အနိဋ္ဌာရုံတရားတို့ကြောင့်လည်း အမျက် ထွက်ခြင်းသို့ မရောက်။....

“ထိုအရိယာသာဝကသည် ရာဂနှင့် ဒေါသတို့မှ လွတ် မြောက်နေသူဖြစ်သည်။ ရာဂဒေါသတို့ကို မိမိထံမှ အပြီး တိုင် ခါထုတ် စွန့်ပစ်ခဲ့ပြီးသူလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုအရိယာ သာဝကသည်ကိလေသာမြူကင်းသော၊ စိုးရိမ်ခြင်းမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကိုသိသောကြောင့် ဘဝ၏တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ရောက်နေ သူလည်း ဖြစ်၏။”*

သို့ရာတွင် သမုတိလွန် ပရမတ္ထ သစ္စာတရားတို့ အကြောင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘာဝတ္ထကိုလည်းကောင်း အလေးပေးမှု ကြောင့် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို လောကီလူမှု ကိစ္စတို့မှ အပ ဖြစ်သော၊ လောကီ လူမှုကိစ္စတို့အတွက် အကျိုးမပြုသော ဝါဒဖြစ်သည်ဟု ယူဆတတ်ကြ၏။ ဤသို့ယူဆခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဒဿနရှိ သူ နေရာနှင့်သူ ပိုင်းခြား ၍ ယူဆရသော ဝိဘဇ္ဇဝါဒ (ဝါ) ဝိဘဇ္ဇ အယူအဆကို နားမလည်သော ကြောင့် ဖြစ်တန်ရာပေသည်။ စင်စစ် ဗုဒ္ဓဒဿနကို ‘အသုံးချဒဿန’ အနေ ဖြင့် သူ့နေရာနှင့်သူ အသုံးချမှု ပြုတတ်ပါက လောကီ လူမှုဘဝ အတွက် များစွာ အထောက်အကူပြုသော ဒဿနတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပေလိမ့် မည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် အမေရိကန်စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မက်အာ

* သဗ္ဗသုတ်၊ သဂါထာဂဂ၊ ဝေဒနာသံယုတ် ၁ applied philosophy

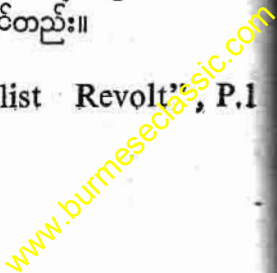

သာက “ယနေ့ ကမ္ဘာတွင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ တိုးတက်နေသော်လည်း စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ ကျဆင်းလျက် ရှိကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများ ရရှိအောင် ကြိုးပမ်းဖို့လိုကြောင်း” * ပြောခဲ့ဖူး၏။ ဝါဒီဘာသာစွဲ မရှိဘဲ ပြေလွင်သောအမြင်ဖြင့် ကြည့်တတ်ပါက ဗုဒ္ဓဒဿနသညာလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းရှိ လူသားတို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုတို့ အစွမ်းကုန်ပေးနိုင်သော ဒဿနတစ်ရပ်ဖြစ်ရကား သက်ဆိုင်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကျင့်စဉ်များပုဂ္ဂိုလ်များကဖော်ထုတ်ရန်လိုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်ပတ်သက်၍ လမ်းစဖော်ပေးသည့် အနေဖြင့် ဤကျမ်း၏ အပိုင်း(၂) အပိုင်း(၃)တို့တွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဒဿနရှိ သမာဓိ ရစေနိုင်သော ကျင့်စဉ်များဖြင့် စိတ်၏ စွမ်းအင် ရလာသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အောက်ထစ်အားဖြင့် စိတ်၏ ခိုင်ခံ့မှုစွမ်းအင် (သမာဓိ)ဖြင့် ပညာရပ်တစ်ခုခုအပေါ်တွင် ဖြစ်စေ၊ အလုပ်တစ်ခုခုအပေါ်တွင် ဖြစ်စေ စူးစိုက်ထားနိုင်ပါက ဖော်ပြခဲ့သော ဘဝဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒီများကဲ့သို့ ဘဝကို ပြီးငွေ့ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ မကျေနပ်ခြင်း၊ စသည်တို့မှ လွန်မြောက်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် ဗုဒ္ဓ၏ “သွားလျှင် သွားသည်ဟု သိရမည်၊ ရပ်လျှင် ရပ်သည်ဟု သိရမည်၊ လှမ်းလျှင် လှမ်းသည်ဟု သိရမည်၊ တူရူကြည့်လျှင် တူရူကြည့်သည်ဟု သိရမည်၊ တစောင်းကြည့်လျှင် တစောင်းကြည့်သည်ဟု သိရမည်”၊ “ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော စိတ်တို့ကို သတိဖြင့် သိလျက်ရှိရမည်”၊ “ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော ဝေဒနာဟူသမျှကို သတိဖြင့် သိလျက်ရှိရမည်”၊ “ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော အမူအရာတို့ကို သတိဖြင့် သိလျက်ရှိရမည်” စသည်ဖြင့်ဖော်ပြထားသော သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ် (ဝါ) ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့သည်လည်း အချိန်မရွေး၊ နေရာမရွေး လေ့ကျင့်အားထုတ်နိုင်သော ကျင့်စဉ်များပင်ဖြစ်၏။ ထိုကျင့်စဉ်များကို နေ့စဉ်ဘဝ အလုပ်အကိုင်များအတွင်း၌လေ့ကျင့်အားထုတ်ခြင်းသည် (တစ်မင် တစ်ဖိုလ်ကိုရစေနိုင်လောက်သော သမာဓိကို ရရန်ခဲယဉ်းစေကာမူ) နေ့စဉ် လူမှုဘဝအတွင်း၌ လူသား၏ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် သုံးပါးလုံးကို ပြေပြစ် ချောမော မှန်ကန်အောင် ထိန်းမတ်ပေးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်အပ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမှတ်သတိ ရှိလျှင် ရှိသလောက် မှားယွင်း တိမ်းပါး ချွတ်ချော်မှုတို့ လျော့ပါးသွားနိုင်သောကြောင့် ပင်တည်း။

၁ Mac Arthur (1880-1964)

* Kurt F.Reinhardt, "The Existentialist Revolt", P.1

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဒဿနသည် ပစာနအားဖြင့် အရိယာ သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်၍ ဘဝဒုက္ခ၊ ဘဝအနိဋ္ဌာရုံ ဟူသမျှတို့မှ လွတ်မြောက်လျက် ဘဝ၏ ပကတိငြိမ်းအေးခြင်းကို ရရန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ဉာဏ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်၍ ရရှိလာသော မဂ်ဉာဏ်သည် “ဆီမီးသည် မီးစာကိုလောင်ခြင်း၊ အမှောင်ကိုပယ်ရှင်းခြင်း၊ အလင်းထောင်ကို လှမ်းခြင်း၊ ဆီကိုခန်းစေခြင်း၊ ဤကိစ္စငှချက်ကိုတစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ဖင် ‘မဂ်’သည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာကိုသိခြင်း၊ သမုဒယ သစ္စာကိုပယ်ခြင်း၊ နိဗ္ဗေသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု (တိုက်ရိုက်အာရုံပြု)ခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခြင်းဟူသော ကိစ္စငှချက်ကို တစ်ပြိုင်နက် ပြီးစီးနိုင်၏။”*

ဤကျမ်း၌ ဒုက္ခသစ္စာကိုသိပုံ၊ သမုဒယ သစ္စာကို ပယ်ပုံ၊ နိဗ္ဗေသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုပုံ၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပုံတို့ကို ပထမဘဝသစ္စာ၊ ဒုတိယဘဝသစ္စာ၊ တတိယဘဝသစ္စာ၊ စတုတ္ထဘဝသစ္စာဟူ၍ အမည်ပေးကာ အပိုင်း (၄)ပိုင်းအားဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ (လောကဝေဝါဟာရတို့ကို သုံးနှုန်း၍ဆိုရလျှင်) ထိုသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းတွေ့ရှိသိမြင်နိုင်သောအဖြစ် (ဝါ) ဘဝသည် အနှစ်သာရရှိသောဘဝ၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဘဝဖြစ်၏။ အခြားမျှော်လင့်ချက်များအပြင် ထိုသစ္စာတို့ကိုထိုးထွင်းတွေ့ရှိသိမြင်ရေး အတွက်ပင် မျှော်လင့်ခြင်းဖြင့် အသက်ရှင်ခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိသော အသက်ရှင်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုမျှော်လင့်ချက်အတိုင်း ထိုသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်းသိရှိ သိမြင်ခြင်းသည် ဘဝ၏ အဆုံးပန်းတိုင်ပင်ဖြစ်၏။ စင်စစ် ထိုသစ္စာ လေးပါးသည် ဘဝ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ဖော်ပြနိုင်သော တရားများ ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဘဝဆိုင်ရာ သစ္စာတို့သည် အထက်နေရာ များစွာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ တွေ့နိုင် ရနိုင်သော တရားများ ဖြစ်ရကား ကျွန်ုပ်တို့သည် အကယ်၍ ဘဝအဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ရလိုသည်ဆိုအံ့။ အမည်ပညတ်များ၊ အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ပညတ်များ ကို အသုံးပြု၍ စဉ်းစားဆင်ခြင် ခဲ့ခြင်းစိတ်ဖြာရင်း တွေ့ဝေမနေမူဘဲ သတိပဋ္ဌာန် နည်းအတိုင်း ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ အားထုတ်ကြည့်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

* အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ “အခြေပြုသဗ္ဗိယံ” စာ-၆၀၁
 ၁ philosophical concepts

သက်ဆိုင်ရာအပိုင်းများနှင့် ညှိနှိုင်းလေ့လာရန်
ကိုးကားကျမ်းများမှ ကောက်နုတ်ချက်များ

(က) အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များကို အပိုင်း(၁)နှင့် ညှိနှိုင်း၍
လေ့လာနိုင်ပါသည်။

1. One sticks one's finger into the soil to tell by the smell what land one's in; I stick my finger into existence-it smells of nothing. Where am I? Who am I How did I come to be here? What is this thing called the world? What does the world mean? Who is it that has lured me into the thing, and now leaves me there?.... How did I come into the world? Why was I not made acquainted with its manners and customs, but was thrust into the ranks as though I'd been bought from a kidnapper, a dealer in souls? How did I obtain an interest in it? And is it not a voluntary concern! And if I am compelled to take part in it, where is the director? I would like to see him.

Colin Wilson, "Beyond the Outsider" P. 23.

2. Russell sees the universe as a great mathematical machine. It is governed by scientific laws which are inexorable, unchanging. Man is part of this system, a very small and insignificant part.

Thus, for Russell, man is caught in the onrolling of the great universal machine. Its law are inevitable and its mills grind on regardless of what is thrown into the hopper. Man rises for a moment, thinks that he amounts to something, but his time of exaltation is short. After a brief life, he drops out of the scheme of things, and the universe moves on uncaring and unknowing. In the eternity of a machine universe, one individual with his values amounts to nothing.

Mankind, says Russell, is like a group of shipwrecked sailors on a raft in a vast sea at night. There is darkness all around. One by one they fall of the raft into the waters and disappear. When the last man has fallen off, the sea will roll on and the holes made in the water by their bodies will be covered over. Nature cares not for man.

S. E., Frost Jr., 'Basic Teachings of Great Philosophers' P. 85.

၂၈၆ နန္ဒာသိန်းစံ တဝဏ္ဏဝိပဿန်နှင့်ဘဝသစ္စာ

3. It is clear that as our walking is admittedly nothing but a constantly-prevented falling, so the life of our bodies is nothing but a constantly-prevented dying, an ever-postponed death.

Schopenhauer: "Counsels and Maxims" 28 note.

4. We are surrounded by phenomena which we are unable to understand. Whether we consider everyday experience, science, philosophy or religion, we shall always be forced to return to Pascal's dictum that "there is an infinity of things which are beyond reason." There is the problem of birth with which the Existentialists are much pre-occupied-why am I born into this particular age, into a country and family which I could not choose, with a character and faculties which I must accept, there is the problem of death-Why am I born to die? These and many other facts-that we live in a universe whose nature remains veiled to us, and on one of the tiniest bodies in it, what we do not know why there is matter, why there is life-such facts as these make it impossible, as we have said, to answer the question, 'Why?' in any fundamental context.

Yet it is exactly these inexplicable phenomena which form the basis and framework of our lives. We have to come to terms with them, and if our existence is to have a meaning they must, in one way or the other, make sense.

Roubiczek, Paul., "Existentialism For and Against" P. 161

5. Truth will not make us rich, but it will make us free.

Durant, Will., "The Story of Philosophy" Int.

6. Life grows shorter and shorter the days speed faster and faster, then, let us all over days and nights live merrier and merrier!

M. Gorky, "Articles and Pamphlets" P. 178

7. The philosopher who devotes himself to question, the meaning of life is not proceeding scientifically-but that does not imply that he is unscientific.

The alternative "Scientific-unscientific" does not apply here, and to call the philosopher "unscientific" would, logically, be like concluding that love is not rectangular from a negative answer to the question whether love is, rectangular.

Adam Schaff, "A Philosophy of Man" 2, 578.

(ဒသမအကြိမ်)

8. "Life has meaning", we feel with Browning-
to find its meaning is my meat and drink."

Will, Durant, "The Story of Philosophy" Int.

9. As long as external thinking alone is employed, transcendental reality, too, remains, inaccessible, for the question "Why?" can never be answered in an fundamental context. Why is there murder; why are there revolutions, for constant sources for wrath, why does man exist? We do not know, nor do we know why there is matter, the stars, the earth, nor and this is perhaps more important-why we are born and must die, each die any minute, and must certainly die sooner or later. Or as Albert Camus has put it: Why we are here, all of us condemned to death? Yet obviously all these questions when they haunt us as personal experiences point towards some wider spiritual reality. We may never be able to answer them, but we want, at least, to find an answer, to the desire for meaning. We may believe that everything is meaningless-nevertheless the quest for meaning remains an essential part of our apparently meaningless life.

Paul, Roubiczek, "Existentialism For and Against," P. 6.

10. It was previously a question of finding out whether or not life had to have a meaning to be lived. It now becomes clear, on the contrary, that it will be lived all better if it has no meaning.

Albert Camus, "The Myth of Sisyphus, knopf." P. 53.

11. What is the meaning of human life, or for that matter, of the life of any creature? To know an answer to this question means to be religious. You ask; Does it make any sense, then to pose this question? I answer: The man who regards, his own life and that of his fellow creatures as meaningless is not merely unhappy but hardly fit for life.

Albert Einstein, "New York Times" Magazine, April 24, 1955.

12. Life is short; live it up.

Nikita S. Khrushchev, "New York Times Magazine," August 3, 1959.

၂၀၂ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်တဝသစ္စာ

13. Life is short, but truth works for and lives long; let us speak the truth.

Arthur Schopenhaur, "The World as Will and Idea," Preface, 2nd ed.

14. The natural role of twentieth century man is anxiety.

The Great Quotations, P. 37.

15. Psychiatrists perfectly soberly say that 99 percent of all the population in the US is mentally ill.

"New York Times Magazine," October 31, 1968.

16. The people of the Orient inquired into the conditions of human happiness centuries before the west did. Starting from within, they sought to understand the art of Living. European man has often neglected this art because of his zeal for technology and manipulation of the physical environment.

F. H. Rose, "The Meaning of Life in Hinduism and Buddhism" P. 9.

17. Everyone wishes to be free of his inner pains. These pains arise because he feels or thinks of them. I think, hence I am." If he neither feels nor thinks of anything at all, there is no pain. From morning to evening everyone lets his mind wander from one thing to another and feels different sensations. Thus, he presumes that the mind has to be used in the wondering state. Shakamuni Buddha (Gautama) succeeded in the method of using the mind in the immobile state, the way of Zazen (Zen meditations). By becoming free from his inner pains, he arrived at the Great Satisfaction.

Huber Jack, "Through the Eastern Window," P. 22.

18. First of all, Buddhism is neither pessimistic nor optimistic. If anything at all, it is realistic, for it takes a realistic view of life and of the world. It looks at things objectively (yathabbutan). It does not falsely lull you into living in a fool's paradise, nor does it frighten and agonize you with all kinds of imaginary fears and sins. It tell you exactly and objectively what you are and what the world around you is, and shows you the way to perfect freedom, peace, tranquility, and happiness.

Walpola- Rahula, "What the Buddha Taught" P.17.

(ဒသမအကြိမ်)

19. "Mere suffering exists, but not sufferer is found; The deeds are, but no doer is found."

Buddhaghosa,

From "What the Buddha Taught."

20. Nirvana, the state to which all Buddhists aspire, is the cessation of desire and hence the end of suffering. Nirvana in Sanskrit meaning, "The blowing out." It is understood as the extinguishment of the flame of personal desire, the quenching of the fire of life. Among Westerners Nirvana is often thought of as a negative state, a kind of "nothingness." But in the Buddhist scriptures it is always described in positive terms, the highest, refuge safety, emancipation, peace and the like. Nirvana is freedom from the bonds with which we have bound ourselves to circumstances. That man is free who is strong enough to say, "Whatever comes I accept as best."

U Thittila,

"The Meaning of Buddhism"

From Perspective of Burma.

"The Meaning of Buddhism"

21. Man is not made to understand life, but to live it.

George Santayana, "The Great Quotations" P. 33.

22. Man is nature's sole mistake.

Sir, W. S. Gilbert, Great, Quotations. P. 632.

But in general man has to grope his way. He knows not whence he comes nor whither he goes; he knows little of the world and himself least of all.

Great Quotations, P. 632

၂၇၄ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

(ခ) အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များကို အပိုင်း(၆)နှင့် ညှိနှိုင်းလေ့လာနိုင်ပါသည်။

၁။ အတိတ်ခန္ဓာသို့လည်း အစဉ်မလိုက်ရာ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာကိုလည်း မတောင့်တရာ၊ အတိတ်ခန္ဓာသည်ချုပ်ပြီးပြီ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာလည်း မရောက်လာသေး။

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော သဘောတရားကို ထို့ထိုဖြစ်ဆဲ ခဏ၌သာလျှင် ဝိပဿနာရှုသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် တွန့်တိုခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း မရှိသော ထိုဝိပဿနာမှုကို အဖန်ဖန်ပွားများရ၏။

အဘယ်သူသည် နက်ဖြန်၌သေမည်ကို သိနိုင်အံ့နည်း။ ယနေ့ပင်လျှင် အားထုတ်သင့်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအလုပ်ကိုပြုသင့်၏။ ငါတို့မှာ များစွာသော စစ်သည်ရှိသော ထိုသေမင်းနှင့် ချိန်းချက်ထားမှုသည် မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့နေလေ့ရှိသော၊ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး မပျင်းမရိ အားထုတ်သော ထိုရဟန်းကို စင်စစ် “ကောင်းသော ညဉ့်တစ်ညရှိသော ရဟန်း”ဟူ၍ ကိလေသာငြိမ်းပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောထားတော်မူ၏။

ဘဒ္ဒေကာရတ္ထသုတ်၊ ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ ဥပရိပဏ္ဍာသ

၂။ ရဟန်းတို့... ငါသည် စူးစမ်းပြီးမှ တရားတို့ကိုဟောအပ်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ သတိပဋ္ဌာန် လေးမျိုးကို ဟောအပ်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ သမ္ပပ္ပဓာန် လေးမျိုးကို ဟောအပ်ကုန်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးမျိုးကို ဟောအပ်ကုန်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ ဣန္ဒြေငါးမျိုးကို ဟောအပ်ကုန်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ ဗိုလ်ငါးမျိုးတို့ကို ဟောအပ်ကုန်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်မျိုးတို့ကို ဟောအပ်ကုန်၏။ စူးစမ်းပြီးမှ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ဟောအပ်၏။ ဤသို့ ငါသည် စူးစမ်းပြီးမှ တရားကို ဟောအပ်၏။ ရဟန်းတို့... ငါသည် ဤသို့စူးစမ်းပြီးမှ တရားကိုဟောပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အချို့သော ရဟန်းအား “အဘယ်သို့သိသလှ၊ အဘယ်သို့မြင်သလှအား ကာလမခြားမူ၍ အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ပါသနည်း”ဟု ဤသို့ စိတ်အကြံဖြစ်ပေါ်လေဘိသနည်း။

ပါလိလေယျသုတ်၊ ဓဇ္ဇနိယဝဂ်၊ ခန္ဓသံယုတ်

(ဒေမအကြိမ်)

ညိုနှိုင်းလေ့လာရန်ကောက်နုတ်ချက်များ

၁။ “ငါ့သျှင်...ကြံအတူပင် အကျင့်သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စိတ်သမာဓိ အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ စိတ်သမာဓိ အထူး စင်ကြယ်ခြင်းသည် အမြင်အထူး စင်ကြယ်ရုံမျှ အကျိုးရှိ၏။ အမြင်အထူး စင်ကြယ်ခြင်းသည် ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်မှု (ဉာဏ်) အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်မှု (ဉာဏ်) အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် မဂ် ဟုတ်သည်၊ မဟုတ်သည်၌ ဉာဏ် အထူး စင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ မဂ် ဟုတ်သည်၊ မဟုတ်သည်၌ ဉာဏ်အမြင်အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် အကျင့်(အနုလုံ)ဉာဏ် အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ အကျင့် (အနုလုံ)ဉာဏ်အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် မဂ်ဉာဏ်အမြင် အထူး စင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ မဂ်ဉာဏ်အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းချမ်းရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ ငါ့သျှင်... ငါသည် စွဲမြဲမှု မရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်း အကျိုးငှာသာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ၏။

ရထဝိနိတသုတ်၊ သြပဗ္ဗဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

၄။ ငါ့ရှင်တို့... အထူးသိရန်၊ ဓအေးငြိမ်းရန်ဖြစ်သော၊ မြင်အောင် သိအောင် ပြုတတ်သည့် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အင်္ဂါရှစ်ပါးသော အရိယမဂ်ပင်တည်း။

ဓမ္မဒါယသုတ်၊ မူလပရိယာဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

၄။ ထိုရဟန်းသည် ဆန္ဒကို မှီ၍ဖြစ်သည့် သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသည့် ဝီရိယတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ လုံ့လကို မှီ၍ဖြစ်သည့် သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသည့် ဝီရိယတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ စိတ်ကိပ္ပန္နိဖြစ်သည့် သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသည့်ဝီရိယတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ ဉာဏ်ကိပ္ပန္နိဖြစ်သည့် သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသည့် ဝီရိယတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ လွန်လွန်ကဲကဲ အားထုတ်ခြင်းလျှင် ငါးခုမြောက်အင်္ဂါရှိ၏။ ရဟန်းတို့...ကြံသို့ လွန်လွန်ကဲကဲ အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ အင်္ဂါတစ်ဆယ့်ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ထိုရဟန်းသည် (မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်) ကိလေသာကို ဖျက်ဆီး ခြင်းငှာ ထိုက်၏။ (သစ္စာလေးပါးကို) ကိုယ်ဘိုင် သိခြင်းငှာ ထိုက်၏။ မြတ်သောယောဂ လေးပါးတို့၏ ကုန်ရာ (အရဟတ္တဖိုလ်) ထိရခြင်းငှာ ထိုက်၏။

စေတောဒိလသုတ်၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

(ဒသမအကြိမ်)

၆။ နှစ်သက်မှုချုပ်ခြင်းကြောင့် စွဲလမ်းမှုချုပ်၏။ စွဲလမ်းမှုချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝချုပ်၏။ ဘဝချုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပွားခြင်း 'ဇာတိ' ချုပ်၏။ ဖြစ်ပွားခြင်း 'ဇာတိ' ချုပ်ခြင်းကြောင့် အိုခြင်း 'ဇရာ'၊ သေခြင်း 'မရဏ'၊ ပူဆွေးခြင်း 'သောက'၊ ငိုကြွေးခြင်း 'ပရိဒေဝ'၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း 'ဒုက္ခ'၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း 'ဒေါမနဿ'၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း 'ဥပယာသ' တို့သည် ချုပ်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ချမ်းသာမဖက် ဆင်းရဲအစု၏ ချုပ်ခြင်းသည်ဖြစ်၏။

၄၁၄၊ မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၊ မဟာယမကဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

၇။ ရဟန်းတို့...ဣဒ္ဓိဟူသည်အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့...ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် များပြားသော တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းကို ပြီးစေ၏။ တစ်ယောက်တည်းဖြစ်လျက်လည်းအများဖြစ်သွားနိုင်၏။ အများဖြစ်လျက်လည်း တစ်ယောက်တည်းဖြစ်လာနိုင်၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ကို မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်စေနိုင်၏။ ရဟန်းတို့ ...ဤသည်ကို ဣဒ္ဓိဟုဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့...ဣဒ္ဓိပါဒ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့... ဣဒ္ဓိကို ရရန်ဖြစ်သော လမ်းစဉ်အကျင့်ကို ဣဒ္ဓိပါဒ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့...ဣဒ္ဓိပါဒ်ပွားများခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့...ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကိုမှီ၍ဖြစ်သော သမာဓိ၊ အားထုတ်မှုတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ ဝီရိယကိုမှီ၍ ဖြစ်သော သမာဓိ၊ စိတ်ကိုမှီ၍ဖြစ်သော သမာဓိ၊ ပညာကိုမှီ၍ဖြစ်သော သမာဓိ အားထုတ်မှုတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။ ရဟန်းတို့... ဤသည်ကို ဣဒ္ဓိပါဒ် ပွားများခြင်းဟု ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့...ဣဒ္ဓိပါဒ် ပွားများခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟူသည်အဘယ်နည်း။ အင်္ဂါရူပါးသော အရိယမဂ်ပင်တည်း။ ဤသည်ကား အဘယ်နည်း။ မှန်ကန်သောအမြင် 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'၊ မှန်ကန်သောအကြံ 'သမ္မာသင်္ကပ္ပ'၊ မှန်ကန်သောစကား 'သမ္မာဝါစာ'၊ မှန်ကန်သောအလုပ် 'သမ္မာကမ္မန္တ'၊ မှန်ကန်သော အသက်မွေးမှု 'သမ္မာအာဇီဝ'၊ မှန်ကန်သော အားထုတ်မှု 'သမ္မာဝါယမ'၊ မှန်ကန်သောအောက်မေ့မှု 'သမ္မာသတိ'၊ မှန်ကန်သော တည်ကြည်မှု 'သမ္မာသမာဓိ' တို့တည်း။ ရဟန်းတို့... ဤသည်ကို ဣဒ္ဓိပါဒ် ပွားများခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဣဒ္ဓိဒိသေသနာသုတ်၊ ပါသဒကမ္မဝဂ်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်သံယုတ်

(စေမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

၀။ ပညာရှိတို့သည်(သမထဝိပဿနာဈာန် နှစ်ပါးဖြင့်ကိလေသာကို) ခြိုမြှိုကြကုန်ပြီးလျှင် အမြဲမပြတ် လုံ့လပြုကုန်၍ မတူနဲ့မဆတ် လုံ့လထုတ် လျက် ယောဂလေးပါးကုန်ရာ အတုမရှိ မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကုန်၏။

၂၃-ဓမ္မပဒ

၉။ “အရှင်ဘုရား...အဘယ်သို့ သိသူ၊ အဘယ်သို့ မြင်သူအား ဝိညာဏ် နှင့် တကွ ဖြစ်သော ဤကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ပြင်ပဖြစ်သော အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း ‘ငါ’ဟု စွဲယူမှု ‘ဒိဋ္ဌိ’၊ ‘ငါ့ဥစ္စာ’ ဟု တပ်မက်မှု ‘တဏှာ’၊ ကိန်းဝပ်နေသော ထောင်လွှားမှု ‘မာန’တို့ မဖြစ်ပါသနည်း။”

“ရာဟုလာ...အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်လည်း ဖြစ်သော၊ အတွင်း အပြင်လည်းဖြစ်သော၊ အကြမ်း အနုလည်း ဖြစ်သော၊ အယုတ်အမြတ်လည်း ဖြစ်သော၊ အဝေးအနီးလည်းဖြစ်သော ရုပ်အားလုံးကို...ဤရုပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တမဟုတ် ဟူ၍ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ပညာဖြင့် သိ၏။ ခံစားမှုဝေဒနာအားလုံး၊ မှတ်သားမှု သညာအားလုံး၊ ပြုပြင်စီရင်မှု သင်္ခါရအားလုံး၊ အထူးသိမှု ဝိညာဏ်အားလုံး ကိုလည်း ထိုနည်းအတူပင် သိမြင်၏။ ရာဟုလာ... ဤသို့ သိမြင်သောသူအား ဝိညာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ဤကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ပြင်ပဖြစ်သော နိမိတ် အလုံးစုံတို့၌လည်းကောင်း၊ ငါဟု စွဲယူမှု၊ ငါ့ဥစ္စာဟု တပ်မက်မှု၊ ကိန်းဝပ်နေ သော ထောင်လွှားမှုတို့သည် မဖြစ်ကုန်။”

အနုသယသုတ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်

၁၀။ အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည် ဆင်းရဲလှစွာသောကြောင့် ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်တတ်သူ (တဏှာလက်သမား)ကိုရှာသော ငါသည် (ထိုတဏှာလက်သမားကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ်) မရသေးသဖြင့် ဘဝများစွာ သံသရာပတ်လုံး ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ။

ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်တတ်သော ဟယ်...တဏှာလက်သမား၊ ငါသည် သင့်ကို (ပညာမျက်စိဖြင့်) ယခုမြင်အပ်ပြီ။ ခန္ဓာအိမ်ကို နောက် တစ်ဖန် သင် ဆောက်လုပ်ရတော့မည် မဟုတ်၊ သင်၏ ကိလေသာ တည်းဟူ သော အခြင်ရနယ် အားလုံးတို့ကို (ငါ) ချိုးဖျက်အပ်ပြီ၊ အဝိဇ္ဇာတည်း ဟူသော အိမ်အထွတ်ကို ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ (ငါ၏) စိတ်သည် ပြုပြင်ခြင်း ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ပြီ၊ တဏှာကုန်ရာကုန်ကြောင်း အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပြီ။

၁၅၃-၁၅၄၊ ဓမ္မပဒ

၁၁။ ရဟန်းတို့...အခါတစ်ပါး၌ ငါဘုရားဖြစ်တော်မူစ ဥရုဝေလ
တော နေရဉ္စရာ မြစ်ကမ်းနားဝယ် အဇပါလညောင်ပင်ရင်း၌ (သီတင်းသုံး)
နေတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့...ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်လျက် တစ်ပါးတည်း ကိန်း
အောင်းနေသော ငါအား ဤသို့ အကြံဖြစ်၏။ “ဤခရီးလမ်းသည် သတ္တဝါ
တို့၏ စိတ်စင်ကြယ်ရန်၊ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်
ရန်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲတို့ ချုပ်ငြိမ်းရန်၊ အရိယမဂ်တို့ရရန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်
ပြုရန် တစ်ကြောင်းတည်းသော ခရီးလမ်း ဖြစ်ပေ၏။ ယင်းသည့်ခရီးလမ်း
ကား ဤသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့တည်း။”

မဂ္ဂသုတ်၊ အမတဝဂ်၊ သတိပဋ္ဌာနသံယုတ်

၁၂။ ပဋိသန္ဓေပညာရှိ၍ ပြင်းစွာအားထုတ်မှုရှိသော၊ ရင့်ကျက်သည့်
ပညာရှိသော၊ (သံသရာဘေးကို) ရှုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သီလ၌ တည်၍၊
(သမာဓိ) ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိပဿနာ) ပညာကိုလည်းကောင်း ပွားစေ
လျက် ဤဖွဲ့ယှက်တတ်သော တဏှာကို ဖြေရှင်းနိုင်ရာ၏။

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တပ်မက်မှု ‘ရာဂ’၊ အမျက်ထွက်မှု ‘ဒေါသ’၊
မသိမှု ‘အဝိဇ္ဇာ’ တို့ကို ကင်းပြတ်ကုန်၏။ အာသာကုန်ပြီးဖြစ်၍ ရဟန္တာဖြစ်
ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖွဲ့ယှက်အပ်သော တဏှာကို ဖြေရှင်းအပ်ပြီ။

အကြင်နိဗ္ဗာန်၌ နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊
ထိပါးမှုလှသော အမှတ် ‘ပဋိသန္ဓာ’သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်၌ ဖြစ်သော
အမှတ် ‘ရူပသညာ’ သည်လည်းကောင်း အကြွင်းမဲ့ချုပ်၏။ ဤနိဗ္ဗာန်၌ ဤ
ဖွဲ့ယှက်တတ်သော တဏှာသည် ကင်းပြတ်၏။

ဇာဠာသုတ်၊ သတ္တိဝဂ်၊ ဒေဝတာသံယုတ်

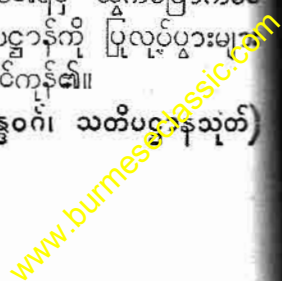
၁၃။ လုံဖြင့် အထိုးခံရသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်
ခံရသောသူ ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရဟန်းသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ
သော ခန္ဓာငါးပါး၌ အမြင်မှားမှု ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ကို ပယ်ရန် သတိနှင့် ပြည့်စုံ
သည် ဖြစ်၍ နေရာ၏။

သတ္တိသုတ်၊ သတ္တိဝဂ်၊ ဒေဝတာသံယုတ်

၁၄။ ရဟန်းတို့...ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်
ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်ကုန်သည် ရှိသော် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်စေ
တတ်သော (အရိယမဂ်) တရားတို့သည် ထိုသတိပဋ္ဌာန်ကို ပြုလုပ်ပွားများ
သူကို ကောင်းစွာ ဆင်းရဲကုန်ခြင်းငှာ ထုတ်ဆောင်ကုန်၏။

(အရိယသုတ်၊ နာလန္ဒဝဂ်၊ သတိပဋ္ဌာနသုတ်)

(ဒေသမအကြိမ်)

ညိုနှိုင်းလေ့လာရန်ကောက်နုတ်ချက်များ

၁၅။ “အသျှင်ဘုရားသည်လူသတ္တဝါတို့၏(ကိလေသာ)မှ အကြွင်းမဲ့
လွတ်မြောက်ခြင်း၊ လုံးဝလွတ်မြောက်ခြင်း၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းကိုသိပါ၏လော”

“နှစ်သက်မှု (တဏှာ)လျှင်အရင်းရှိသည့် ကမ္မဘဝကုန်ခြင်းကြောင့်
ဓမ္မသားမို့သည်။ အထူးသိမှု ‘ဝိညာဏ်’ တို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် ခံစားမှု
‘ဝေဒနာ’တို့၏ ချုပ်ခြင်း၊ ငြိမ်းခြင်းကြောင့်သိ၏။ ဤသို့လျှင် ငါသည်
သတ္တဝါတို့၏ (ကိလေသာမှ) အကြွင်းမဲ့ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ လုံးဝလွတ်
မြောက်ခြင်း၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို သိ၏။

နိမောက္ခသုတ်၊ နဋ္ဌဝဂ်၊ ဒေဝတာသံယုတ်

၁၆။ ရဟန်းတို့...မသိမှု အဝိဇ္ဇာ’သည် အကုသိုလ်တရားတို့ ဖြစ်ရန်
ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်၏။ မရှက်မှု ‘အဟိရိက’၊ မလန့်မှု ‘မနောတ္တပ္ပ’
သည် နောက်လိုက်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့...အဝိဇ္ဇာနှင့် ပြည့်စုံသော
ပညာမဲ့သူအား မှားသောအမြင် ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသောအမြင်
ရှိသူအား မှားသောအကြံ ‘မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသောအကြံရှိသူအား
မှားသောစကား ‘မိစ္ဆာဝါစာ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသော စကား ရှိသူအား
မှားသောအလုပ် ‘မိစ္ဆာကမ္မန္တ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသော အလုပ်ရှိသူအား မှား
သော အသက်မွေးမှု ‘မိစ္ဆာဇီဝ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသောအသက်မွေးမှုရှိသူအား
မှားသော အားထုတ်မှု ‘မိစ္ဆာဝါယမ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသောအားထုတ်မှုရှိသူ
အား မှားသော အောက်မေ့မှု ‘မိစ္ဆာသတိ’ ဖြစ်နိုင်၏။ မှားသော အောက်
မေ့မှုရှိသူအား မှားသောတည်ကြည်မှု ‘မိစ္ဆာသမာဓိ’ ဖြစ်နိုင်၏။

အဝိဇ္ဇာသုတ်၊ အဝိဇ္ဇာဝဂ်၊ မဂ္ဂသံယုတ်

၁၇။ ရဟန်းတို့...တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’ကို ပွားများကြကုန်လော့၊
ရဟန်းတို့...တည်ကြည်သောရဟန်းသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏။ အဘယ်သို့
လျှင် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိနည်း။ “ဤကားဆင်းရဲတည်း” ဟု ဟုတ်တိုင်း
မှန်စွာသိ၏။ “ဤကားဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်ကြောင်းတည်း” ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ
သိ၏။ “ဤကားဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) တည်း” ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏။
“ဤကားဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်တည်း” ဟု ဟုတ်
တိုင်းမှန်စွာသိ၏။ ရဟန်းတို့...တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’တို့ ပွားများကြကုန်
လော့၊ “ရဟန်းတို့...တည်ကြည်သောရဟန်းသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏”

သမာဓိသုတ်၊ သမာဓိဝဂ်၊ သဗ္ဗသံယုတ်

(ဒေသမအကြိမ်)

၂၉၀ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

၁၈။ ရဟန်းတို့...ရုပ်သည်မမြဲ၊မမြဲသောရုပ်သည် ဆင်းရဲ၏။ဆင်းရဲသောရုပ်သည် ကိုယ်အတ္တမဟုတ်။ ကိုယ်အတ္တမဟုတ်သောရုပ်ကို ဤရုပ်သည် ငါ၏ဥစ္စာမဟုတ်။ ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ်။ ဤရုပ်သည် ငါ၏ကိုယ်အတ္တမဟုတ်ဟု ဤသို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မှန်ကန်သောပညာဖြင့် ရှုရမည်။ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်သည်မမြဲ၊ မမြဲသော ဝိညာဏ်သည် ဆင်းရဲ၏။ ဆင်းရဲသော ဝိညာဏ်သည် ကိုယ်အတ္တမဟုတ်။ ကိုယ်အတ္တမဟုတ်သော ဝိညာဏ်ကို ဝိညာဏ်သည် ငါ၏ဥစ္စာမဟုတ်။ ဤဝိညာဏ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တမဟုတ်ဟု ဤသို့ဟုတ်တိုင်း မှန်ကန်သော ပညာဖြင့်ရှုရမည်။

အရဟန္တသုတ်၊ ဓဇနိယဝဂ်၊ ဓန္ဒသံယုတ်

၁၉။ “အသျှင်ဘုရား...နာဂသေန သမာဓိသည် အဘယ်လက္ခဏာ ရှိပါသနည်း”

“မင်းမြတ်...သမာဓိသည် ကြီးမှူး ပြဋ္ဌာန်းခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ ကုသိုလ်တရား အားလုံးတို့သည် သမာဓိလျှင် ပြဋ္ဌာန်းကုန်၏။ သမာဓိ၌ ညွတ်ကုန်၏။ သမာဓိ၌ ကိုင်းကုန်၏။ သမာဓိ၌ရှိုင်းကုန်၏”

သမာဓိလက္ခဏာပဉ္စ၊ မဟာဝဂ်၊ မိလိန္ဒပဉ္စ

၂၀။ ပုဏ္ဏား...အကြင် အာသဝေါတရားကြောင့် နတ်ဖြစ်ရာ၏။ ကောင်းကင်သို့သွားသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ဖြစ်၏။ အကြင် အာသဝေါတရားကြောင့် ဘီလူးအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏။ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏။ ငါ၌ ထို အာသဝေါတို့ကုန်ပြီ၊ ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်ပြီ၊ အနှောင်အဖွဲ့ကင်းအောင် ပြုပြီးကုန်ပြီ။

“ကောင်းသော ကြာပုဏ္ဏရိက်သည် ရေဖြင့် မလိမ်းကျံသကဲ့သို့ ထိုအတူ သင်္ခါရ လောကနှင့် ငါသည် မလိမ်းကျံ၊ ပုဏ္ဏား...ထို့ကြောင့် ငါသည် ဗုဒ္ဓ ဖြစ်၏။”

ဒေါနသုတ်၊ ဓက္ကဝဂ်၊ ဓတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၂၁။ အကျင့်မြတ်ကို ရှုမှီးခြင်းနှင့်တကွကာမကိုရှုမှီးခြင်း၊ ဘဝဏိ ရှုမှီးခြင်း သုံးပါးတို့တွင် ဤသည်မှာ မှန်၏ဟု အမှားသုံးသပ်ခြင်းသင်္ဘော ဝိဇ္ဇာလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ (ကိလေသာ) အဆင့်ဆင့် တိုးပွား၏။

(ဒေသမဇာကြိမ်)

ညှိနှိုင်းလေ့လာရန်ကောက်နုတ်ချက်များ

ရာဂအားလုံးတို့မှ ကင်းသော 'တဏှာ' ကုန်ရာအရဟတ္ထဖိုလ် 'ဝိမုတ္တိ' ရသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ရွှာမှီးခြင်းတို့ကို စွန့်လွှတ်၏။ ဒိဋ္ဌိဟူသော တည်ရာအကြောင်းတို့ကိုပယ်နုတ်၏။ ရဟန်းသည် ရွှာမှီးခြင်းတို့၏ကုန်ခြင်းကြောင့် အလိုအာသာမရှိသူ၊ သို့လော၊ သို့လော တွေးတောမှုမရှိသူဖြစ်၏။

ဒုတိယသေနာသုတ်၊ ပထမဝဂ်၊ တိကနိပါတ်၊ ဣတိဝုတ်

၂၂။ “ဧဝတက...ယခုဘဝ၌ပင် တစ်ဆင့်ကြားမဟုတ်၊ ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော ကိလေသာငြိမ်းအေးမှု နိဗ္ဗာန်တရားကို သင့်အား ငါဟောကြားပေအံ့။ ယင်းတရားကိုသိ၍ အောက်မေ့မှု 'သတိ' ရှိလျက် ကျင့်ကြံ အားထုတ်သူသည် လောက၌ ကပ်ငြိတွယ်တာမှု 'တဏှာ' ကို လွန်မြောက်နိုင်ရာ၏။

မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာ၊ ပါရာယနဝဂ်၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်

၂၃။ လာဘ်ဟူသမျှတို့တွင် အနာကင်းခြင်းသည် အသာဆုံးဖြစ်၏။ ချမ်းသာဟူသမျှတို့တွင် နိဗ္ဗာန်သည် အသာဆုံးဖြစ်၏။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော လမ်းခရီးတို့တွင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော လမ်းခရီးသည် ဘေးကင်း၍ အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေ၏။

၂၁၇-မာဂဏ္ဍိယသုတ်၊ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ

၂၄။ ရဟန်းတို့... အာနာပါနဿတိကို ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာကုန်သည်ရှိသော် ဗောဇ္ဇင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဗောဇ္ဇင်ခုနစ်ပါးတို့ကိုပွားများလေ့လာသည်ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ပြည့်စေကုန်၏။

၂၄၇-အာနာပါနဿတိ၊ အနုပဒဝဂ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ

၂၅။ စန္ဒ...ရှေ့အဖို့ကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော ဤမိစ္ဆာအယုတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်အဖို့ကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော ဤမိစ္ဆာ အယုတို့ကိုလည်းကောင်း ပယ်ခြင်းငှာ၊ လွန်မြောက်ခြင်းငှာ ဤသို့သော နည်းအားဖြင့် ငါသည် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို ဟောအပ်ကုန်၏။

ပါသာဒိသုတ်၊ ပါထိကဝဂ်၊ ဒီဃနိကာယ်

(ဒသမအကြိမ်)

၂၉၂ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအရိယာနှင့်ဘဝသစ္စာ

၂၆။ လမ်းခရီးအားလုံးတွင် အင်္ဂါရုပ်ပါးရှိသောလမ်း 'မဂ်' လမ်းသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။ သစ္စာအားလုံးတို့တွင် အရိယသစ္စာလေးပါးသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

၂၇၂၊ ဓမ္မဇ

၂၇။ လောက၌ဖြစ်သော ကာမချမ်းသာသည်လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော နတ်ချမ်းသာသည်လည်းကောင်း ဤချမ်းသာတို့သည် တဏှာကုန်ရာ (ဖလသမာပတ်) ချမ်းသာ၏ တစ်ဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်၌ တစ်စိတ်ကိုမျှ မမီနိုင်ကုန်၏။

ရာဇသုတ်၊ မုစလိန္ဒဝဂ်၊ ၂၅၂၊ ၂၅၃

၂၈။ “အာယတန....အားလုံးတို့၌ တဏှာအလျဉ်တို့သည် စီးကုန်၏။ တဏှာအလျဉ်တို့ကို အဘယ်တရားကတားမြစ်ပိတ်ပင်နိုင်ပါသနည်း။ တဏှာအလျဉ်တို့ကို စောင့်စည်းပိတ်ဆို့ နိုင်သောတရားကို ဟောဘော်မူပါလော့။ အဘယ်တရားက တဏှာအလျဉ်တို့ကို စောင့်စည်းပိတ်ဆို့ နိုင်ပါ သနည်း။”

“အဇိတ....လောက၌ စီးသွားကုန်သော တဏှာ အလျဉ်တို့ကို အောက်မေ့မှု 'သတိ' သည် တားမြစ် ပိတ်ပင်နိုင်၏။ တဏှာအလျဉ်တို့ကို စောင့်စည်းပိတ်ဆို့နိုင်သော တရားကို ငါဆိုအံ့။ ပညာက ထိုတဏှာအလျဉ်တို့ကို စောင့်စည်းပိတ်ဆို့ နိုင်၏။

အဇိတမာဏဝပုတ္တ (၃) ပါရာယနဝဂ်၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်

၂၉။ ရဟန်းတို့....ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ ပိုင်းခြားသိထိုက်သော တရား၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ ပယ်ထိုက်သောတရား၊ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပွားထိုက်သော တရား၊ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုထိုက်သောတရားဟူ၍ သေးမျိုးရှိ၏။

ရဟန်းတို့....ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးသည် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပိုင်းခြားထိုက်သော တရားတို့တည်း။

ရဟန်တို့....မသိမှု အဝိဇ္ဇာ'နှင့် ဘဝကို တပ်မက်ခြင်း 'ဘဝတဏှာ' တို့သည် သိ၍ ပယ်ထိုက်သော တရားတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ကိလေသာငြိမ်းစေမှု သမထ'နှင့် အထူးရှုမှု 'ဝိပဿနာ' တို့သည် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပွားများထိုက်သော တရားတို့တည်း။

ရဟန်းတို့....အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ'နှင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှု 'ဝိမုတ္တိ' တို့သည် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော တရားတို့တည်း။

အဘိညာသုတ်၊ အဘိညာဝဂ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

(ဒသမအကြိမ်)

၃၀။ ရဟန်းတို့...အဝိဇ္ဇာ အစဉ် ဖြစ်ကုန်သော ဤတရားသည် ဤနှစ်မျိုးတို့တည်း။ အဘယ်နှစ်မျိုးတို့တည်းဟူမူ စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်းသမထနှင့် သင်္ခါရတရားတို့ကို ရှုဆင်ခြင်ခြင်း ဝိပဿနာတို့တည်း။ ရဟန်းတို့... သမထကို ပွားများအပ်သော် အဘယ်အကျိုးကို ရရှိခံစားရသနည်း။ စိတ်ကို ပွားများစေအပ်၏။ စိတ်ကို ပွားများစေအပ်သော် အဘယ်အကျိုးကို ရရှိခံစားရသနည်း။ တပ်မက်ခြင်း ရာဂကို ပယ်နိုင်၏။ ရဟန်းတို့...သင်္ခါရကို ရှုဆင်ခြင်ခြင်း ဝိပဿနာကို ပွားများအပ်သော် အဘယ်အကျိုးကို ခံစားရသနည်း။ ပညာကို ပွားစေအပ်၏။ ပညာကို ပွားစေအပ်သော် အဘယ်အကျိုးကို ခံစားရသနည်း။ မသိခြင်း အဝိဇ္ဇာကို ပယ်နိုင်၏။ ရဟန်းတို့... ဤသို့လျှင် တပ်မက်ခြင်း ရာဂ ကုန်ခြင်းကြောင့် စိတ်၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း 'စေတောဝိမုတ္တိ' သည် ဖြစ်၏။ မသိမှု 'အဝိဇ္ဇာ' ၏ ကုန်ခန်းခြင်းကြောင့် ပညာ၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း 'ပညာဝိမုတ္တိ' သည် ဖြစ်၏ဟု မိန့်ဘော်မူ၏။

၃၂-ဗလဝဂ်၊ ဒုက္ခနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၃၁။ ငါ့သျှင်တို့... ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သမထလျှင် ရှေ့သွားရှိသော ဝိပဿနာကို ပွားများ၏။ သမထလျှင် ရှေ့သွားရှိသော ဝိပဿနာကိုပွားများသောရဟန်းအား (သောတာပတ္တိ) မဂ်သည် ထင်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏။ ပွားများ၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲပွားများသော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသော ထိုရဟန်းတို့အား သံယောဇဉ်တို့သည် ပျောက်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့ရှင်တို့...နောက်တစ်မျိုးကား ရဟန်းသည် ဝိပဿနာလျှင်ရှေ့သွားရှိသော သမထကို ပွားများ၏။ ဝိပဿနာလျှင် ရှေ့သွားရှိသော သမထကို ပွားများသော ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ထင်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ ပွားများ၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ ပွားများသော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုသော ထိုရဟန်းအား သံယောဇဉ်တို့သည် ပျောက်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့သျှင်တို့...နောက် တစ်မျိုးကား ရဟန်းသည် သမထဝိပဿနာကို အစုံဖွဲ့၍ ပွားများ၏။ သမထဝိပဿနာကို အစုံဖွဲ့၍ ပွားများသောထိုရဟန်းအား မဂ်သည်ထင်၏။ ထိုရဟန်းသည် မဂ်ကို မှီဝဲ၏။ ပွားများ၏။ ကြိမ်ဖန်

၂၉၅ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

များစွာပြု၏။ မှီဝဲပွားများသော ကြိမ်ဖန်များစွာပြုသော ထိုရဟန်းအား သံယောဇဉ်တို့သည် ပျောက်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ယုဂနဒ္ဒသုတ်၊ ပဒိပဒါဝဂ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၃၂။ နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရှိသည်သာတည်း။ နိဗ္ဗာန်သွားဖို့ရာလမ်းသည် လည်း ရှိသည်သာတည်း။ နိဗ္ဗာန်သို့ ညွှန်ပြသူ ဗုဒ္ဓသည်လည်း ရှိသည်သာ တည်း။ ညွှန်ပြမှုကို ဗုဒ္ဓသည် ပြုသည်သာတည်း။

သို့သော်လည်း ငါ၏ အချို့သောတပည့်ရဟန်းတို့သည်ပျက်စီးခြင်းမ လွန်မြောက်သောနိဗ္ဗာန်ကို ပြီးစီးနိုင်၏။ အချို့သော ရဟန်းတို့ကားမပြီးစီး နှိမ်ကြကုန်။ ဤအရာ၌ ငါသည် မည်သို့ တတ်နိုင်အံ့နည်း။ ငါသည် လမ်း ညွှန်သူသာ ဖြစ်၏။

ဂဏမောဂ္ဂလာနသုတ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ

၃၃။ ရဟန်းတို့...အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် မှား သော အယူကိုခံ၏။ မှားသောအယူ ဖြစ်ကြောင်းကိုသိ၏။ မှားသော အယူ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို သိ၏။ မှားသောအယူချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့် (နည်း)ကို သိ၏။ ထိုအရိယာ တပည့်အား ထိုမှားသော မိစ္ဆာအယူသည် ချုပ်ငြိမ်း၏။ ထိုအရိယာတပည့်သည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာ ပူပန် ခြင်းတို့မှ လွတ်၏။ ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်၏ဟု ငါဆို၏။

အဗျာကတသုတ်၊ အဗျာကတဝဂ်၊ သတ္တကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၃၄။ စုန္ဒ...အတ္တအယူဝါဒနှင့်လည်းကောင်း၊ လောကအယူဝါဒနှင့် လည်းကောင်း စပ်သော ဤမိစ္ဆာအယူ အမျိုးမျိုးတို့သည် ဤလောက၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည် ခန္ဓာငါးပါး၌ ဖြစ်ပေါ်ကုန် ၏။ ကိန်းဝပ်နေကုန်၏။ ဖြစ်ပွားနေကုန်၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါးကို “ဤခန္ဓာ ငါးပါးသည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤခန္ဓာ ငါးပါးသည် ငါ့အတ္တမဟုတ်” ဟု ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် ရှုမြင်သော သူအား ဤမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။

သလ္လေခသုတ်၊ မူလပရိယာဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

(စသမအကြိမ်)

၃၅။ ရဟန်းတို့...ဘုရားသျှင်တို့ ပွင့်သည်ဖြစ်စေ၊ မပွင့်သည်ဖြစ်စေ
 ဇီ(အနိစ္စ)ဓာတ်သည် တည်သည်၏ အဖြစ်၊ သဘောအားဖြင့် မြဲသည်၏
 အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသည်သာတည်း။ သင်္ခါရတရား အားလုံးတို့သည် မမြဲ
 ကုန်။ ထိုသဘောတရားကို ဘုရားသျှင်သည် ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။
 ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍သိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းသက်ဝင်ပြီး၍ “သင်္ခါရ
 တရားအားလုံးတို့သည် မမြဲကုန်” ဟု ညွှန်ကြားတော်မူ၏။ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။
 ဝေဖန်တော်မူ၏။ ပေါ်လွင်အောင် ပြုတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့... ဘုရားသျှင်တို့ ပွင့်သည်ဖြစ်စေ၊ မပွင့်သည်ဖြစ်စေ ထို
 (ဒုက္ခ)ဓာတ်သည် သဘောအားဖြင့် တည်သည်၏အဖြစ်၊ သဘောအားဖြင့်
 မြဲသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသည်သာတည်း။ သင်္ခါရတရား အားလုံးတို့
 သည် ဆင်းရဲကုန်၏။ ထိုသဘောတရားကို ဘုရားသျှင်သည် ဉာဏ်ဖြင့် ထိုး
 ထွင်း၍ သိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ သိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း သက်ဝင်ပြီး၍
 “သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏” ဟု ညွှန်ကြားတော်မူ၏။
 ဟောကြား ပညတ်တော်မူ၏။ ဉာဏ်၌ထားတော်မူ၏။ ဖွင့်ပြ ဝေဖန်တော်
 မူ၏။ ပေါ်လွင်အောင် ပြုတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့...ဘုရားသျှင်တို့ ပွင့်သည် ဖြစ်စေ၊ မပွင့်သည် ဖြစ်စေ၊
 ထို(အနတ္တ)ဓာတ်သည် သဘောအားဖြင့် တည်သည်၏ အဖြစ်၊ သဘော
 အားဖြင့် မြဲသည်၏အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသည်သာတည်း။ သင်္ခါရတရား
 အားလုံးတို့သည် အလိုသို့ မလိုက်ကုန်။ ထိုသဘောတရားကို ဘုရားသျှင်သည်
 ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍သိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း
 သက်ဝင်ပြီး၍ “သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့သည် အလိုသို့ မလိုက်ကုန်။
 (အနတ္တဖြစ်ကုန်၏။)” ဟု ညွှန်ကြားတော်မူ၏။ ဟောကြားပညတ်တော်မူ၏။
 ဉာဏ်၌ထားတော်မူ၏။ ဖွင့်ပြဝေဖန်တော်မူ၏။ ပေါ်လွင်အောင်ပြုတော်မူ၏။

ညပ္ပါဒါသုတ်၊ ယောဓာဇီဝဂ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၃၆။ အာနန္ဒာ...ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို လျော်ကန်စွာ မသိခြင်း
 ကြောင့်၊ ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့် ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည် ချည်ခင်
 ထွေး ကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ စာပေါင်းသိုက်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ဖြူးဆံမြက်၊ ပြိတ်မြက်ကဲ့သို့

(ဒသမအကြိမ်)

၂၉၆ နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ဖြစ်၍မကောင်းသော လားရာ ပျက်စီးရာ ကျရောက်ရာဖြစ်သော အပေါ်
ကိုလည်းကောင်း၊ သံသရာကိုလည်းကောင်း မလွန်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိချေ၏။

မဟာနိဒါနသုတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဒီသနိကာယ်

၃၇။ “အသျှင်ဘုရား...ကျွန်ုပ်တို့သည် အိုမင်းပါပြီ၊ အရွယ်ကြီးပါပြီ၊
အသက်ကြီးပါပြီ၊ အရွယ်သုံးပါးသို့ ရောက်ပါပြီ၊ နောက်ဆုံးအရွယ်သို့
ရောက်ပါပြီ။ နာကျင်သောကိုယ်ရှိပါ၏။ မပြတ်နာကျင်၍ နေပါ၏။ အသျှင်
ဘုရား...အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံးကို
ပွားစေတတ်သော ရဟန်းတော်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အမြဲတစေ မပူးမြင်
နိုင်တော့ပါ။ အသျှင်ဘုရား...မြတ်စွာဘုရားသည် ဆုံးမတော်မူပါ၊ ကံမြစ်
တော်မူပါ၊ ယင်းအဆုံးအမတော်သည် အကျွန်ုပ်အား ကြာမြင့်စွာသော
ကာလပတ်လုံး စီးပွားချမ်းသာအလို့ငှာ ဖြစ်ရာပါ၏။”

“သူ့ကြွယ်...ဤစကားသည် မှန်၏။ သူ့ကြွယ် ဤစကားသည်ဟုတ်၏။
သူ့ကြွယ် ဤကိုယ်သည် နာကျင်သည်သာတည်း။ ဥက္ကသိ ဖြစ်၏။ အရေပေါ်
တို့ဖြင့် မွေးယုက်ထားအပ်၏။ သူ့ကြွယ်...တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူသည်
ဤကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နေလျက် တစ်ခဏမျှသော်လည်း အနာကင်းခြင်းကို
ဝန်ခံပါလျှင် ထိုသူတို့အား မိုက်သည်အဖြစ်မှ တစ်ပါး အခြားမရှိတော့ချေ။
သူ့ကြွယ်...ထို့ကြောင့် ဤအရာဝယ် “ငါသည် နာကျင်သော ကိုယ်ရှိသူ
ဖြစ်လျက် ငါ၏စိတ်သည် နာကျင်မှုကင်းသည်ဖြစ်လတ္တံ့” ဟု ဤသို့ သင်
ကျင့်အပ်၏။

နက္ခလပိတုသုတ်၊ နက္ခလပိတုဝဂ်၊ ခန္ဓသံယုတ်

၃၈။ လက်တစ်ဖက်ဖြင့် လက်တစ်ဖက်ကို၊ ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် ခြေတစ်
ဖက်ကို ဆေးကြောရာသကဲ့သို့ ပညာကို သီလဖြင့် ဆေးကြောရာ၏။ သီလကို
ပညာဖြင့် ဆေးကြောရာ၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌ သီလရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ ပညာ
ရှိ၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ပညာရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ သီလရှိ၏။
သီလရှိသော သူ၌ ပညာရှိ၏။ ပညာရှိသောသူ၌ သီလရှိ၏။
သီလနှင့် ပညာကို လောက၌ အမြတ်ဆုံးဟု ဆိုအပ်၏။

သောဏဒဏ္ဍသုတ်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ ဒီသနိကာယ်

(ဒေသမအကြိမ်)

ညိုနှိုင်းလေ့လာရန်ကောက်နုတ်ချက်များ

၃၉။ ရဟန်းတို့....သမဏဖြစ်စေ၊ ဗြဟ္မာဏဖြစ်စေ၊ နတ်ဖြစ်စေ၊ မာရ် နတ်ဖြစ်စေ၊ ဗြဟ္မာဖြစ်စေ၊ လောက၌ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်စေ၊ တရား လေးမျိုးတို့ကို တာဝန်ခံနိုင်သူ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှမရှိ။

အဘယ်လေးမျိုးတို့နည်းဟူမူ အိုခြင်းသဘောကို “မအိုစေအံ့” ဟု တာဝန်ခံနိုင်သူတစ်စုံတစ်ယောက်မျှမရှိ။ နာခြင်းသဘောကို “မနာစေအံ့” ဟု တာဝန်ခံနိုင်သူ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှမရှိ။ ကိလေသာ၏အာရုံ ဖြစ်ကုန် သော၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ပူပန်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန် သော၊ ဆင်းရဲသောအကျိုးရှိကုန်သော၊ နောင်အခါ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အို ခြင်း၊ သေခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ရှေးကမိမိပြုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ယုတ်ညံ့ကုန်သောကံတို့၏အကျိုးကို “မဖြစ်စေအံ့” ဟုတာဝန်ခံနိုင်သူ တစ်စုံ တစ်ယောက်မျှမရှိ။

ပါဠိဘောဂသုတ်၊ ဗြဟ္မဝဂ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၄၀။ ရဟန္တာသည် ခန္ဓာငါးပါးကို သုံးပါးသော ပရိညာတို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟူ၍ ကြားအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသိမြင်။

ဘမိဒ္ဓိသုတ်၊ တတိယဝဂ်၊ မာရသံယုတ်

၄၁။ ရဟန်းတို့....ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သောတရား တို့သည် အဘယ်နည်း။

ရူပဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသောငါးပါးသောဥပါဒါ နက္ခန္ဓာတို့ပင်တည်း။

ရဟန်းတို့....ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်သော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း-

အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာတို့ပင်တည်း။

ရဟန်းတို့....ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပွားအပ်ကုန်သော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

သမထ ဝိပဿနာတို့တည်း။

(ဒသဓမ္မကြိမိ)

၂၉၈ နန္ဒာသိန်းငံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ရဟန်းတို့...ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တရားသည် အဘယ်တို့နည်း။

အရဟတ္တမဂ်ဝိဇ္ဇာ၊ အရတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိတို့တည်း။

မဟာသဠာယတနိယသုတ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ

၄၂။ ရဟန်းတို့...ရင့်ကျက်သောပညာနှင့် သတိရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (ကိလေသာတို့မှ) ကင်းသော သမာဓိကို ပွားများကုန်လော့

ရဟန်းတို့...ရင့်ကျက်သော ပညာနှင့် သတိ ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (ကိလေသာတို့မှ) ကင်းသော၊ သမာဓိကို ပွားများသောသူတို့အား ဉာဏ်ငါးမျိုးတို့သည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်းဟူမူ—

“ဤသမာဓိသည် ပစ္စုပ္ပန်ချမ်းသာလည်းရှိ၏၊ နောင်အခါချမ်းသာကျိုးလည်း ရှိ၏” ဟု မိမိသန္တာန်၌ ပင်လျှင် ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။

“ဤသမာဓိကို ယောက်ျားမြတ်တို့သာ မှီဝဲအပ်၏” ဟု မိမိသန္တာန်၌ ပင်လျှင် ဖြစ်ပေါ်၏။

“ဤသမာဓိသည် ငြိမ်သက်၏၊ မွန်မြတ်၏၊ ကိလေသာငြိမ်း၍ စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း (သမာဓိ) ပွားများမှုကို ရ၏။ ပြုပြင်ခြင်း (ပယောဂ) နှင့် တကွ ကိလေသာတို့ကို ဖိနှိပ်တားမြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်” ဟု မိမိသန္တာန်၌ ပင်လျှင် ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။

“ငါသည် သတိရှိလျက် ဤသမာပတ်ကို ဝင်စားအံ့၊ သတိရှိလျက် (သမာပတ်မှ) ထအံ့” ဟု မိမိသန္တာန်၌ ပင်လျှင် ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။

ရဟန်းတို့...ရင့်ကျက်သောပညာနှင့် သတိရှိကုန်၍ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (ကိလေသာတို့မှ) ကင်းသော သမာဓိကို ပွားများကုန်လော့၊ ရင့်ကျက်သော ပညာနှင့် သတိရှိကုန်လျက် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (ကိလေသာတို့မှ) ကင်းသော သမာဓိကို ပွားများသောသူတို့အား ဤဉာဏ်ငါးမျိုးတို့သည် မိမိသန္တာန်၌ ပင်လျှင် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။”

သမာဓိသုတ်၊ ပဉ္စကဝဂ်၊ ပထမပဏ္ဏာသ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

(ဒသမအကြိမ်)

ညှိနှိုင်းလေ့လာရန်ကောက်နုတ်ချက်များ

၄၃။ ရဟန်းတို့....သင်တို့အား ငါ ယခုမိန့်မှာတော်မူခဲ့အံ့၊ ပြုပြင်ပေးရသော 'သင်္ခါရ' တရားတို့သည် ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။ မမေ့သော သတိတရားဖြင့် ကိစ္စပြီးအောင် အားထုတ်ကြကုန်လော့။

၂၁၈-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဒီသနိကာယ်

၄၄။ 'အသျှင်မ.... ချမ်းသာခံစားမှု၏ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်ပါနည်း'

“ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ချမ်းသာခံစားမှု၏ ပြိုင်ဘက်ကား ဆင်းရဲခံစားမှုပင်တည်း”

“အသျှင်မ....ဆင်းရဲခံစားမှု၏ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်ပါနည်း”

“ဒါယကာ ဝိသာခ....ဆင်းရဲခံစားမှု၏ ပြိုင်ဘက်ကား ချမ်းသာခံစားမှုပင်တည်း”

“အသျှင်မ....ဆင်းရဲမဟုတ်၊ ချမ်းသာမဟုတ် ခံစားမှု၏ ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်နည်း”

“ဒါယကာ ဝိသာခ....ဆင်းရဲမဟုတ်၊ ချမ်းသာမဟုတ် ခံစားမှု၏ ပြိုင်ဘက်ကား မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ)ပင်တည်း”

“အသျှင်မ....မသိမှုအဝိဇ္ဇာ၏ ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်ပါနည်း”

“မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ)၏ ပြိုင်ဘက်ကား သိမှု(ဝိဇ္ဇာ) ပင်တည်း”

“သိမှုဝိဇ္ဇာ၏ ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်နည်း”

“သိမှုဝိဇ္ဇာ၏ ပြိုင်ဘက်ကား လွတ်မြောက်မှု(ဝိမုတ္တိ)ပင်တည်း”

“လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိ၏ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်ပါနည်း”

“လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိ၏ပြိုင်ဘက်ကား ငြိမ်းမေ့(နိဗ္ဗာန်)ပင်တည်း”

“အသျှင်မ....ငြိမ်းမေ့နိဗ္ဗာန်၏ ပြိုင်ဘက်ကား အဘယ်ပါနည်း”

“ဒါယကာ ဝိသာခ....ပြဿနာကို လွန်သွား၏။ ပြဿနာ၏အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ရယူရန် မစွမ်းနိုင်၊ ဒါယကာ ဝိသာခ မှန်၏။ မြတ်သော အကျင့်သည် နိဗ္ဗာန်သို့သက်ဝင်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် လားရာ၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အဆုံးရှိ၏”

၄၄၆-စူဠဝေဒဏ္ဍသုတ်၊ စူဠယမကဝဂ်၊ မူလပဏ္ဏာသ

(စဆမအကြိမ်)

ကိုးကားကျမ်းများ

အင်္ဂလိပ်ဘာသာကျမ်းများ

1. Barrett, William, "The Irrational Man," London, Mercury Books. 1964. Chaps. 1, 2, 3.
2. Bernard, Theos, "Hindu Philosophy," Bombay Jaico Publishing House, 1959.
3. Brewster, E.H., "The Life of Gotama the Buddha," London: Rautledge Kegan Paul, 1956. part V.
4. Brunton, Paul, "The Secret Path." "London, Arrow Books, Ltd., 1959. Chaps. 2, 3.
5. Brunton, Paul, "A Search in Secret India," London, Arrow Books Ltd., 1965.
6. Burt, E. A., "The Teaching of The Compassionate Buddha," New York, The New American Library. 1955.
7. Chatterjee. S. & Dutta, D., "An Introduction To Indian Philosophy," Calcutta, University of Calcutta 1960.
8. Coleburi, Russels, "The Search For Values." New York, Sheed Ward Ltd., 1960. Chaps. 5, 6, 7.
9. Datta, D.M., "The Chief Currents of Contemporary Philosophy," Calcutta, University of Calcutta, 1961.
10. David, Rhys, "Buddhist India." Calcutta. Suil Gupta (India). Ltd., 1955. Chaps. XII, XIII.
11. Durant, Will, "The Story of Philosophy," New York, Washington Square Press Inc., 1962.
12. Dutt, Sukumar, "The Buddha and Five After Centuries," London, Luzac & Co., Ltd., 1957

13. Evola, J., "The Doctrine of Awakening," London, Luzac & Co., 1953.
14. Frost, Jr. E., "Basic Teaching of the Great Philosophers," New York, Barnes and Noble, 1957. Chaps. I, II.
15. Gard, Richards, A., "Buddhism" New York, Washington Square Press, 1969: Chaps. 2, 3, 4, 5, 6.
16. Hill, Napoleon, "Think and Grow Rich," Bombay, D. B. Taraporevala Sons & Co., 1952.
17. Huber, Jack, "Through An Eastern Window", New York Bantam Books, 1961.
18. Humphreys, Christmas, "The Wisdom of 'Buddhism,'" London, Rider & Co., 1960.
19. Humphreys, Christmas, "Karma and Rebirth," London. The Wisdom of the East Series, 1952.
20. Humphereys, Christmas, "Studies In The Middle way." London, Luzac & Co., 1958.
21. Humphereys, Christmas, "Buddhism," Pelican Series, 1956.
22. Humphereys, Christmas, "Studies In Zen Buddhism." London, Luzac & Co., 1948. 2nd. Ed.
23. Joad, C.E.M., "Guide To Modern Thought," London. Pan Books Ltd., 1948.
24. Joad, C.E.M., "Return to Philosophy," London, Faber and Faber, Chap. 8.
25. Johanssen, Kune, E.A., "The Psychology of Nirvana," London, Geroge Allen and Unwin, Ltd., 1969.
26. Kashyap, Bhikku, "The Buddhist Outlook," University of Mysore, 1968.
27. Lecron, Leslie, M., "Make Your Magic Mind Power Work For You," New York, Fawcett Publishing Inc. 1862.
28. Mark, Karl, "The Capital.," Moscow Foreign Language Publishng House, 1956.
29. Muller, Max, "Studies In Buddhism," Culcutta Suil Gupta, Ltd., 1953. Chaps. I, IV.

30. Murti, S.R.V., "The Central Philosophy of Buddhism," London, George Allen & Unwin, Ltd., 1955.
31. Nyanaponika, Thera, "Manual of Buddhism," Colombo, The Associated Newspapers of Ceylon, 1954.
32. Orton, J. Lewis, "Autosuggestion," Bombay, D. B. Taraporewala Son & Co., 1959.
33. Parrinder, Geoffrey, "The World's Living Religions," London, Pan Book, Ltd., 1964, Chap. 4.
34. Rahula, Wapola., "What the Buddha Taught," New York, Grove Press, Inc, 1962. Chaps. 2, 3, 4, 5, 6.
35. Reinhardt, F, Kurt, "The Existentialist Revolt," New York, Frederick Ungar Publishing Co. 1960.
36. Roubiczek, Paul, "Existentialism For and Against," Cambridge University Press, 1864. Chaps; I. IV.
37. Sankrityavan, R., "Buddhism, The Marxist Approach," New Dehli, People Publishing House, 1970.
38. Santesson, H.S., "Reincarnation," London, Tandam Publishing Co., 1970.
39. Schaff, Adan, "A Philosophy of Man." New York Dell. 1963.
40. Schopenhauer, Authur, "Essays and Aphorisms." Penguin Books, 1870.
41. Shwe Zan Aung, Compendium of Philosophy," London, Luzac & Co., Ltd., 1963. Int.
42. Stcherbastsky, "The Conception of Buddhist Nirvana," Leningrad, Publishing Office of the Academy of Sciences of the USSR. 1927. PP. 38—42.
43. Stcherbastsky, "The Central Conception of Buddhism," Calcutta, Suil Gupta, (India), Ltd., 1952.
44. Suzuki, D.T., "Manual of Zen Buddhism," London, Rider, 3rd. ed. 1957.

နန္ဒာသိန်းဇံ ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

45. Suzuki, D. T., "Living by Zen," London, Rider, 1950.
46. Suzuki, D. T., "The Field of Zen," London, Buddhist Society, 1952.
47. Suzuki, D. T., "An Introduction To Zen Buddhism," London, Grey Arrow, 1952. Chaps. II, III, IV.
48. Suzuki, D. T., "Essays in Zen Buddhism," London, Rider & Co., (First Series) 1949.
49. Thomas, E. J., "History of Buddhist Thought," London, Kegan Paul, 1952.
50. Thomas, F. J., "The Road To Nirvana," London, The Wisdom of the Eastern Series, 1952.
51. Tolstoy, Leo, "A Confession and What I Believe," London, Oxford University, 1954. PP. 18, 19, 20-23-24, 45-48.
52. Walker, Kenneth, "Diagnosis of Man," Pelican Series. 1964.
53. Warren, Henry Clark, "Buddhism In Translation," U.S.A. Harvard University Press, 1951.
54. Wilson, Colin, "The Outsider," Pan Books Ltd, 1956. Chaps. 1,2,3,4.
55. Wilson, Colin, "Beyond the Outsider," London, Pan Books Ltd., 1956. Chaps. 1,2,3,4.
56. Woodward, P. L., "Some Sayings of the Buddha," London, Oxford University Press, 1951.

မြန်မာဘာသာကျမ်းများ

- ၅၇။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ဝိပဿနာ ရှုနည်းကျမ်း” ကမ္ဘာအေး၊ နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓ သာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပ-တွဲ၊ ၁၉၆၂၊ အခန်း-၃၊ ၄။
- ၅၈။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ဝိပဿနာ ရှုနည်းကျမ်း” ကမ္ဘာအေး၊ နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ဒု-တွဲ၊ ၁၉၆၉၊ အခန်း-၅၊ ၆။
- ၅၉။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး” မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပ-တွဲ၊ ၁၉၆၈။
- ၆၀။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး” မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ဒု-တွဲ၊ ၁၉၆၈။
- ၆၁။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ဝိပဿနာအခြေခံ တရားတော်” နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၃။
- ၆၂။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိနိဿယ” တောင်ဥက္ကလာ၊ ရတနာသီရိ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၁။
- ၆၃။ ဇနကာဘိဝံသ၊ အရှင်၊ “အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်” အမရပူရ၊ နယူဘားမား ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပထမအကြိမ်၊ ၁၃၁၈။
- ၆၄။ ဇနကာဘိဝံသ၊ အရှင်၊ “ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာ” ရန်ကုန်၊ လယ်တီ မဏ္ဍိုင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၄။
- ၆၅။ သေက္ခ၂ထောင်ဆရာတော်၊ “ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီကျမ်း” ရန်ကုန် လယ်တီမဏ္ဍိုင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၂၃။
- ၆၆။ ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ အရှင်၊ “ခန္ဓာ အာ ယတန ဓာတ်သစ္စာလင်္ကာ ကျမ်း” ရန်ကုန်၊ အဘိဓမ္မာ ပြန့်ပွားရေး အသင်း၊ ၁၃၂၈။

(စသမအကြိမ်)

၃၀၈ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

၆၇။ သုမင်္ဂလ၊ အရှင်၊ “ညှို့ဟောစဉ်ကျမ်းကြီး” ခိုက်ဦးမြို့၊ မြန်အောင်
ချမ်းသာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၂၉၈၊ စာ-၅၂။

၆၈။ အာစိဏ္ဏ၊ အရှင်၊ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖွင့်” ရန်ကုန်၊ လောကစာပေ၊
၁၉၆၇၊ စာ-၄၅၅-၅၁၈။

၆၉။ အာစိဏ္ဏ၊ အရှင်၊ “သစ္စာလေးပါးနှင့် မဇ္ဈိမလမ်းစဉ်” ရန်ကုန်၊
လောကစာပေ၊ ၁၉၆၈။

၇၀။ မောင်မောင်ကြီး၊ ဦး၊ (လယ်တီပဏ္ဍိတ) “ယ မိုက် အ ဖြေ ကျမ်း”
ရန်ကုန်၊ ဇေယျ၊ မိတ်ဆွေပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၀၂-ခု
စာ-၂၂-၅၈။

၇၁။ မောင်မောင်ကြီး၊ ဦး၊ (လယ်တီပဏ္ဍိတ) “ပရမတ္ထသံခိပ်အဖြေကျမ်း”
ကမ္ဘာအေး၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပ-တွဲ။ ၁၉၆၀။

၇၂။ လယ်တီဆရာတော်၊ “နိဗ္ဗာနဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၉၅၁။

၇၃။ လယ်တီဆရာတော်၊ “ဘာဝနာဒီပနီ” ကမ္ဘာအေး၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓ
သာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၂။

၇၄။ လယ်တီဆရာတော်၊ “စတုသစ္စဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၉၆၁။

၇၅။ လယ်တီဆရာတော်၊ “ဗောဓိပက္ခိယ ဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ သုဓမ္မဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၃၁၈။

၇၆။ လယ်တီဆရာတော်၊ “အာနာပါနဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆။

၇၇။ လယ်တီဆရာတော်၊ “အနတ္တဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၉၆၆။

၇၈။ လယ်တီဆရာတော်၊ “မဂ္ဂင်ဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၉၆၇။

၇၉။ လယ်တီဆရာတော်၊ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒီပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၁။

ကိုးကားကျမ်းများ

- ၈၀။ လယ်တီဆရာတော်၊ “နိယာမဒိပနီ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၉။
- ၈၁။ ဗားကရာဆရာတော်၊ “သုဂြိုဟ်အဓိပ္ပာယ်ကောက်” ရန်ကုန်၊ သုဓမ္မဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၁။
- ၈၂။ ပညောတာသ၊ ဦး၊ (မိုးညှင်း) “ပဋ္ဌာန်းဆောင်ပုဒ် အကျဉ်းချုပ်” မိုးညှင်းတောရ၊ ၁၂၉၈။
- ၈၃။ ဦးဗုဓ်၊ ဆရာတော်၊ “ဓမ္မစကြာပါဠိနိဿယ” ကမ္ဘာအေး၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၉။
- ၈၄။ ဖေအောင်၊ ဦး၊ “ဘာသာရေးအတွေးအခေါ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု” ကမ္ဘာအေး၊ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၃။
- ၈၅။ ဖေအောင်၊ ဦး၊ “ခေါင်းဆောင်တို့ကျင့်စဉ်” ရန်ကုန်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ သုတေသနအသင်း၊ ၁၉၆၃။
- ၈၆။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ “မြန်မာလိုဓမ္မပဒ” ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၈၇။ ခင်မောင်ဝင်း၊ ဒေါက်တာ၊ “နှစ်ဆယ်ရာစု ဒဿနအယူအဆများနှင့် ဆင်ခြင်ခြင်းတရား” ရန်ကုန်၊ လူမှုရေးသိပ္ပံ သုတေသနအဖွဲ့၊ ၁၉၆၉။
- ၈၈။ အေးမောင်၊ ဦး၊ “ဗုဒ္ဓနှင့်ဗုဒ္ဓဝါဒ” ရန်ကုန်၊ အေးအေးစာပေ တိုက်၊ ဒု-တွဲ ၁၉၆၄။ စာ-၁၉။
- ၈၉။ ပါရဂူ “နိဗ္ဗာန်” ရန်ကုန်၊ လောကစာပေ၊ ၁၉၆၁။
- ၉၀။ ခင်မောင်ကြီး၊ ဦး၊ (ပုဂံ) “ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ” ရန်ကုန်၊ အေးအေးစာပေ တိုက်၊ ၁၉၇၀။ စာ-၉၉-၁၀၂။
- ၉၁။ မာဿ၊ ဆရာ၊ “နိဗ္ဗာန်ဝါဒသမိုင်း” ရန်ကုန်၊ မြန်မာ့ယူနီယံ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၉။ စာ-၃၅-၄၇။
- ၉၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ မြန်မာပြန်၊ ပ-တွဲ၊ ပြည်တောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ၁၉၆၉။ (ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏ နိဇ္ဈေသ ပထဝီကအိဏနိဇ္ဈေသ)

(ဒေသမအကြိမ်)

၃၁၀ နန္ဒာသိန်းငါး တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်တဝသစ္စာ

၉၃။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ မြန်မာပြန်၊ ဒု-တွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ (အရူပနိဒ္ဒေသ သမာဓိ နိဒ္ဒေသ အင်္ဂါန္တိယ သဂ္ဂနိဒ္ဒေသ)

၉၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ မြန်မာပြန်၊ တ-တွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ၁၉၆၈။ (ပညာဘူမိ နိဒ္ဒေသ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ ကင်္ခါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသ မဂ္ဂေါ မဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသ ပညာဘာဝနာနိသံသ နိဒ္ဒေသ)

၉၅။ ဋီကာကျော် မြန်မာပြန်(ပ၊ဒု)မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။

ဆဋ္ဌမူ ပါဠိမြန်မာပြန်ကျမ်းများ

- ၉၆။ သီလက္ခန္ဓာဝဂ် ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆။
- ၉၇။ မဟာဝဂ် ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၇။
- ၉၈။ ပါထိကဝဂ် မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၇။
- ၉၉။ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၀။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၁။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၂။ သဂါထာဝဂ္ဂနှင့် နိဒါနဝဂ္ဂ-သံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။

(ဒသမအကြိမ်)

www.burmeseclassic.com

ကိုးကားကျမ်းများ

- ၁၀၃။ ခန္ဓာဝဂ္ဂနှင့် သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၄။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၅။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ (ကော-ဒုက-ဝတုက္ကနိပါတ်) မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၀၆။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ (ပဉ္စက-ဆက္က-သတ္တကနိပါတ်) မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆။
- ၁၀၇။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ (အဋ္ဌက-နဝက-ဒသက-ကောဒသကနိပါတ်) မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၅။
- ၁၀၈။ ခုဒ္ဒကပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန် (ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန်းဣတိဝုတ်-သုတ္တနိပါတ်) မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၅။
- ၁၀၉။ ပဋိသဗ္ဗဒါမဂ်၊ မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၅။
- ၁၁၀။ မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

က	ကောင်းသော ကံတို့၏	
	ထောက်ပံ့မှု	၇၁
ကတားဟက်	၁၁၈	ကောင်းသောပတ်ဝန်းကျင်
ကသိုဏ်း	၉၆	
ကာမသုခလ္လိကနယောဂ		ကန့်
ကျင့်စဉ်	၁၄၉၊ ၂၁၅	ကမ္မဇတေဇော
ကာမာဝီရကုသိုလ်စိတ်	၁၆၁	ကမ္မဇရုပ်
ကာမုပါဒါန်	၁၅၄	
ကာယဂတာသတိ	၂၃၅	ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်
ကာယသတိပဋ္ဌာန်	၁၀၉၊ ၂၂၄	ကမ္မနိမိတ်
	၂၂၆၊ ၂၂၇	ကမ္မနိယာမ
ကာလကို ဖြန့်၍ရှုမြင်သည့်		ကမ္မဘဝ
သဘော	၄၄	ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ
ကာလအာကာသမှ		ကျုဗစ်ဇင်း
လွန်မြောက်မှု	၂၁၁	ကြိယာစိတ်
ကံ	၁၆၈၊ ၁၇၃၊ ၁၇၄၊	ကြိယာစိတ်မျှဖြစ်နေလော
	၁၇၅၊ ၁၇၆	ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
ကံတို့၏စွမ်းအင်	၁၇၄၊ ၁၇၈	ကြိယာသဘောသက်သက်မျှ
ကံတို့၏ တန်ပြန်		
သက်ရောက်မှု	၁၆၉	ကြောင်းကျိုးဆက်နွယ်မှု
ကံတို့၏ အကျိုးပေး		ဖြစ်စဉ်
သက်ရောက်မှု	၁၇၄	ကြောင်းကျိုးတရား အင်္ဂါ
ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာ	၁၄	ဆယ်နှစ်ပါး
ကိုအန်	၉၂၊ ၉၃	ကြမ္မာဝါဒ
ကိုယ်တွေ့ကိစ္စပဓာနဂိုဏ်း	၃၂၊ ၃၃၊	ကွန်ဖြူးစီးယပ်ဝါဒ
	၃၄	
ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ကျင့်စဉ်	၂၅၇	
ကိုယ်၌ဖြစ်သောရောဂါ	၁၃၆	ခံစားမှုမရှိခြင်းသည်ပင်
ကန်ဂါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ	၂၄၇	ချမ်းသာ
ကောင်းမြတ်သောအရာ	၂၀၊ ၂၁	ခေတ်သစ်အနုပညာ

(ဒသမအကြိမ်)

၃၁၆ နန္ဒာသိန်းဇံ တာဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

ခန္ဓာငါးပါး	၁၀၅၊ ၁၁၁၊	စီးရနစ်ဂိုဏ်းသားများ	၁၂
၁၂၀၊ ၁၂၁၊ ၁၂၂၊ ၁၂၃၊ ၁၂၄		စုတူပယါတဉာဏ်	၂၁၇
ခန္ဓာငါးပါး၏ သဘော		စေတနာ	၁၆၈၊ ၁၇၁
သဘာဝကို အမှန်အတိုင်း		စေတသိက်	၆၁၊ ၆၂၊ ၁၅၁
သိမြင်ခြင်း	၁၁၈	စိတ်စိစစ်မှုပညာ	၈၁
ချာဝက	၁၂၊ ၂၅၅	စိတ်စေတနာ၏ အရေးကြီးမှု	၅၅
ချိန်	၈၈	စိတ်စွမ်းအားဖော် စကား	
ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဒဿနဂိုဏ်း	၂၉၊ ၃၂	ပြောပေးခြင်း	၈၁
ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု ကြီးစိုးသော		စိတ္တဇရုပ်	၁၅၁
ခေတ်	၃၁	စိတ္တ ဝိသုဒ္ဓိ	၂၄၇
		စိတ္တသတိပဋ္ဌာန်	၁၁၀
		စိတ္တာ နှုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်	၂၂၈
		စိတ္တက္ခဏာတစ်ချက်	၁၂၆
		စိတ်တန်ခိုး	၅၅
ဂတိနိမိတ်	၁၅၀၊ ၁၅၁	စိတ်၌ဖြစ်သောရောဂါ	၁၃၆
ဂရိဒဿနပညာရှင်များ	၁၂၊ ၁၉	စိတ်ပိုင်းက အစပြုစေစားရပုံ	၅၈
ဂေါတြဘူဉာဏ်	၂၅၂	စိတ်ပိုင်း နိယာမ	၂၀၉
ဂိုဒဲလ်	၃၉	စိတ်ပိုင်း ရုပ်ပိုင်းနိယာမ	
ဂျိန်းစိဝိလျံ	၃၂၊ ၃၃	ဟူသမျှကို ချိုးဖျက် ကျော်	
ဂျိန်းဘာသာ	၁၃၀	လွှား လွန်မြောက်နိုင်သော	
ဂျိန်းဝါဒီများ	၁၉၅၊ ၂၅၆	နိယာမကို တွေ့သူ	၂၁၀
		စိတ်ရုပ် ညီညွတ်မှု	၉၃
		စိတ်လွတ်မြောက်မှုသည်	
		အဆုံး (ပန်းတိုင်)	၂၂၁
		စိတ်သည် ရှေ့သွား	
		ခေါင်းဆောင်	၅၇
		စိတ်သည် အကြီးအမှူး	၁၆၉
		စိတ်၏ ဆန်းကြယ်သော	
		စွမ်းရည်	၅၉
စတု ဓာတုဝ ဝတ္တန်	၉၆၊ ၉၇	စိတ်၏ သဘာဝ	၂၆၆
စတိုးဝစ်များ	၁၆		

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

ဆ		ဈ	
ဆတိုရီ	၉၂၊ ၉၄	ဈာန်စိတ်	၉၉၊ ၁၆၄၊ ၂၂၆
ဆူဇူကီး၊ ဒေါက်တာ	၈၉	ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါး	၉၉
ဆောလမ္မန်	၁၃	ည	
ဆိုကရေးတီးစ်	၂၀၊ ၂၁	ညဏ်နှင့် မယှဉ်သော စိတ်	၁၆၃
ဆင်ခြင်ခြင်းတရား	၂၁၊ ၂၂၊ ၂၅၊ ၂၅၆၊ ၂၆၉	ညဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်	၁၆၃
ဆင်ခြင်ခြင်းတရား		ည	
ကြီးစိုးသောခေတ်	၂၅	ညာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ	၂၅၃
ဆင်ခြင်ခြင်းတရားသည်		ညာယဂိုဏ်း	၂၅၅၊ ၂၅၆
အစစ်အမှန်တရား	၂၅	ဋ	
ဆင်ခြင်မှုဖြင့် မသိနိုင်	၁၉၉	ဋီခဏ	၁၂၆၊ ၁၅၁
ဆင်ခြင်စိတ်	၂၄၀	တ	
ဆန်းရဲကိုပိုင်းခြား၍		တဏှာ	၁၄၅၊ ၁၄၆၊ ၁၅၆
သိမြင်ခြင်း	၁၁၇	တဏှာကုန်ဆုံး ချုပ်	
ဆန်ကာရာဂိုဏ်း	၂၅၅၊ ၂၅၆	ငြိမ်းသောသဘော	၁၉၄
ဆွဲငင်အားနှင့်		တာအိုဝါဒ	၄၉
ဆိုင်သော နိယာမ	၁၀၈	တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ	၁၆၃
		တိထွင်ယူသော သစ္စာ	
ဇ		များ မဟုတ်	၁၀၅
ဇရာဗေဒ	၁၃၄	တေဇောဓာတ်	၁၅၁
ဇီဝိတရုပ်	၁၅၂	တော်လ်စတိုင်း	၇
ဇီဝိတိခြေ	၁၈၃	တက္ကံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကျက်စား	
ဇောစိတ်	၁၇၂	ရာမဟုတ်	၁၉၇
ဇင်	၈၇	တက္ကံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာ	
ဇင်ကျင့်စဉ် ၈၈၊ ၈၉၊ ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၅		မဟုတ်	၂၅၄
ဇင်၏ ပဓာနပန်းတိုင်	၉၂	တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်	၂၅၃
ဇင်၏ အစ	၈၈	တစ်ကြောင်းတည်းသော	
		လမ်း	၂၂၂

၃၁၈ နန္ဒာသိန်းဇံ တဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်တဝသဠာ

တစ်ခုတည်းသောအကြောင်း		ဒုက္ခသစ္စာ၏ စတုတ္ထဆင့်ကို	
တရား	၁၄၆	သိမြင်လာခြင်း	၁၂၄
တန်ဖိုးဆိုင်ရာတို့ကိုဖြန့်၍		ဒုက္ခသစ္စာ၏ တတိယဆင့်ကို	
ရှုမြင်ခြင်း	၄၅	သိမြင်လာခြင်း	၁၂၇
		ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဒုတိယဆင့်ကို	
ထ		သိမြင်လာခြင်း	၁၂၅
စီတဝရဘုရား	၆၆	ဒုက္ခသစ္စာ၏ ပထမဆင့်ကို	
ထိုးထွင်း၍ တွေ့ရှိခြင်း	၁၀၆၊ ၁၀၈	သိမြင်လာခြင်း	၁၂၅
ထွက်ပေါက်မရှိသော		ဒိုင်ယာလက်တစ်	၂၁
စကြဝဠာ	၃၂	ဒိုင်ယာလက်တစ်နည်း	၃၄
		ဒိုင်ယာလက်တစ်နည်းကျ	
ဒ		ရုပ်ငါဒ	၃၅
ဒါဗင်စီ၊ လီယိုနာဒို	၇၆	ဒိဋ္ဌဓမ္မရနိုင်သောတရား	၂၀၄
ဒါဝင်၊ ချားလ်စ်	၃၉၊ ၇၆	ဒိဋ္ဌိနှင့်ဝိစိကိစ္ဆာ	၁၂၄၊ ၁၂၅
ဒီပဲရင်း ဆရာတော်	၂၁၂	ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ	၂၄၇
ဒီဗရှိုင်း	၃၈	ဒိဗ္ဗစက္ခု	၁၀၀၊ ၂၁၇
ဒေါသမူစိတ်	၁၆၆	ဒိဗ္ဗသောတ	၁၀၀
ဒုက္ခတို့မှ လွတ်စေနိုင်သော		ဗြဟ္မဝိထိ	၂၄၀
အသိတရား	၁၂၀	ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ	၁၆၃
ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ ပထမ		ဒွိတ္တဝါဒသဘောများမှ	
အကြောင်းတရား	၁၄၆	လွန်မြောက်နေသူ	၂၂၇
ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏			
အကြောင်းတရား	၁၄၅		
ဒုက္ခလက္ခဏာဉာဏ်	၁၁၁	ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်	၁၀၉
ဒုက္ခလက္ခဏာ အခြင်းအရာ		ဓမ္မာသတိပဋ္ဌာန်	၁၁၀
နှစ်ဆယ့်ငါးပါး	၁၁၅		
ဒုက္ခသစ္စာကိုသိမြင်ရေးသည်			
ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ပဓာန		နယူတန်	၂၃၊ ၁၀၈၊ ၁၆၉
လုပ်ငန်း	၁၁၇	နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်	၂၄၆၊ ၂၄၇
		နိလတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	၂၆၄

(ဒသမအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

နိုရောဓေသစ္စာ	၁၉၄၊ ၂၀၄	ပါရမီရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ	၇၆
နိုရောဓေသစ္စာ	၃၈	ပုညာဘိသင်္ခါရ	၁၅၀၊ ၁၆၁
နိုဝရဏတရားငါးပါး	၂၂၉	ပုဂ္ဂလပညတ်	၁၂၄၊ ၁၂၅
နေဝသညာ နာသညာယတန		ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်	၂၄၈
ကုသိုလ်စိတ်	၁၆၈	ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်	၂၅၃
နေဝသညာ နာသညာယတန		ပစ္စုပ္ပန်ကာလက အကြောင်း	
ဈာန်	၉၉	တရားများ	၁၅၅
နိဗ္ဗာန်	၁၄၁၊ ၁၄၈၊ ၁၄၉၊ ၁၉၃၊ ၁၉၄၊ ၂၀၆၊ ၂၁၁၊ ၂၁၂	ပုဗ္ဗေကတဟေတု	၆၅၊ ၆၆၊ ၇၁
နိဗ္ဗိန္ဒာဉာဏ်	၂၅၀	ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ	၂၁၆၊ ၂၁၇
နာမ်ဝါဒ	၆၀	ပျော်ရွှင်မှုစံပြုဝါဒ	၁၉၆
		ပြင်းစွာသောဆန္ဒပြုခြင်း	၇၆
		ပုတ်ရှကင်	၇၆

၀

ပကတိငြိမ်းအေးခြင်း	၁၄၁
ပညာခန္ဓာ	၂၂၀
ပညာသည်ပဓာနအကျဆုံး	၂၂၁
ပဋိပဒါဉာဏဒေသနာစိသုဒ္ဓိ	၂၄၇
ပဋိဘာဂနိမိတ်	၁၆၃
ပဋိသင်္ခါဉာဏ်	၂၅၀
ပဋိသန္ဓေစိတ်	၁၅၁၊ ၁၇၅
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ	၁၄၆
ပထမအကြောင်းတရား	၁၄၆
ပဓာနကျသော ပြဋ္ဌာန်းသော	
အကြောင်းတရား	၁၄၆၊ ၁၅၅

၀

ဖရူဝါဒ	ဆစ်ဂ်မန်း	၄၀၊ ၈၁
ဖလသမာပာဏ်		၂၅၃
ဖိုတွန်သီအိုရီ		၃၈
ဖစ်တေ		၂၄
ဖိုလ်ဇော		၂၅၂
ဖိုလ်ဉာဏ်		၂၅၃
ဖြစ်လိုဆန္ဒနှင့် မကိုက်ညီခြင်း		
ဟူသမျှ ဒုက္ခ		၁၃၈

၀

ပရမတ္ထ	၂၀၂	ဗီဇသတ္တိ	၆၅၊ ၆၉
ပရမတ္ထရုပ်သဘာဝ	၂၄၆	ဗောဇ္ဈင်	၂၂၈၊ ၂၃၀၊ ၂၃၃
ပရမတ္ထသဘာဝအရှိတရား	၁၉၃	ဗောဒိဓမ္မ	၈၈
ပရိကံ	၂၅၂	ဗြဟ္မဝိဟာရတရား	၉၇
ပရိကမ္မနိမိတ်	၉၈	ဗြဟ္မာကြီးနှင့် ပြန်လည်ပူးပေါင်း	
ပရိကမ္မသမာဓိ	၁၁၁	သွားခြင်း	၁၄၉
ပလေတို	၂၁၁၊ ၉၈		

(ဒေသမအကြိမ်)

၃၂၀ နန္ဒာသိန်းဇံ

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

မြဟွာသဘာဝနှင့်
ပေါင်းစည်းမှု

၂၀၂

ဘာဝနာ မယဉာဏ် ၂၁၊၂၅၇

ဘာသာ ၁၀၊၁၁၊၄၁

ဘဝဂုံဆွန် ၁၉၉

ဘုရားသခင်၏ ပညတ်ချက်များ

အတိုင်းနေခြင်း ၂၂

ဘင်ခဏ ၁၂၆၊၁၅၁

ဘင်္ဂဉာဏ် ၂၄၉

ဘယဉာဏ် ၂၅၁၊၂၅၁

ဘရောင်းနင်း၊ ရောဘတ် ၇

ဘရန်တန်၊ပေါလ် ၄၆

ဘဝ ၃

ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ အခြေခံ

ကျသော မေးခွန်းနှင့်ရပ် ၃

ဘဝဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒီ ၂၇၊၃၇

ဘဝဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒီ ၃၇၊၄၁

၄၂၊၄၅၊၂၇၂

ဘဝဖြစ်တည်မှုသည်ပဓာန ၃၇

ဘဝရည်ရွယ်ချက်ဆိုင်ရာနယ် ၅

ဘဝသံသရာ ၁၅၈

ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ၁၅၄

ဘဝသည် ဘဝမျှသာ ၁၄၀၊၂၇၂

ဘဝသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိသည် ၇

ဘဝဟူသည် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်

မရှိ ၄၅

ဘဝအဆုံးစွန်သောပန်းတိုင် ၁၉၆၊

၁၉၇၊၁၉၈

ဘဝအဓိပ္ပာယ်ဆိုသည်မှာ

အဘယ်နည်း ၃

ဘဝအောင်မြင်မှု ထမြောက်မှု ၇၂

ဘဝ၏တန်ဖိုးဆိုင်ရာအယူအဆ

နယ် ၄

ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ရှိမှု ၇၅

ဘဝင်စိတ် ၁၅၃၊၁၇၁

မ

မတိကျမှုစည်းမျဉ်း ၃၁

မသိစိတ် ၈၁၊၈၂

မဘက်စ် ၃၄၊၃၅၊၅၅၊၅၆

မဘက်စ်ဝါဒ ၃၄၊၂၅၇

မိမိရရှိသောစွန့်ကို ဝိပဿနာ

ရှုခြင်း ၂၃၄

မိမိသည်သာ မိမိ၏ကိုးစားရာ ၇၀

မိမိသဂိုဏ်း ၂၅၅၊၂၅၆

မီးလ်၊ စတူးဝပ် ၁၉၆

မောဟမှုဝိတ် ၁၆၇

မိုးဇတ် ၇၆

မဂ်ဉာဏ် ၉၂၊၂၅၂၊၂၅၃

မဂ္ဂကျင့်စဉ် ၂၁၊၁၄၉၊၂၅၈၊

၂၇၀

မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ၂၄၉

မဇ္ဇဘူတမျက်ကာဉာဏ် ၂၅၀

မျက်မှောက်နိဗ္ဗာန် ၁၉၈၊၂၀၀

မြင်သိထိ ၂၄၀၊၂၄၁

မွေးဖွား ှင်းနှင့် သေခြင်းတို့ကို

ကုစားရန်ကား ဆေးမရှိ ၁၆

(ဓမ္မအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

ယ	လ
ယောဂဂိုဏ်း ၂၅၅၊ ၂၅၆	လာမတ် ၃၉
ယုတ္တိနည်းကျဖြစ်ပေါ်နေခြင်း ၃၈	လူကသာ ဘဝပြဿနာများကို
ယုတ္တိဗေဒနည်းတို့ဖြင့်မရနိုင် ၂၅၅	ပုံသွင်းနိုင်သူ ၂၀
ယုတ္တိဗေဒအားဖြင့် မသိနိုင် ၁၉၇	လူတန်းစားကင်းခဲ့သော လူမှု
ယုံကြည်စိတ်ချမှုစွမ်းအား	အဆောက်အအုံ ၃၆
သဒ္ဒါဗလ ၈၃	လူတန်းစားပဋိပက္ခဖြစ်စဉ် ၃၅
ယုံကြည်မှုသဒ္ဒါ ၈၀	လူနှင့်လူ့ဘဝပြဿနာများ ၁၉
	လူသည် လူ့အတွက် အမြင့်မြတ်
	ဆုံးသော သတ္တဝါ ၃၅
	လူ၏အမြင့်မြတ်ဆုံးစွမ်းရည် ၂၄
	လောကဓံ ၁၃၀
ရနိုင်ခဲ့သောဘဝ ၁၀၅	လောကဋ္ဌိရနိုင်ခဲ့ကုန်သောတရား
ရဟန္တာ ၁၂၉၊ ၁၃၀၊ ၁၃၁၊	ငါးမျိုး ၃၄
၁၃၂၊ ၁၃၆	လောကီနိယာမတို့မှလွန်မြောက်
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၂၇၂	နိုင်သော နိယာမ ၂၀၄
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏လားရာဂတိ ၂၁၀	လောကုတ္တရာအောင်နိုင်ရေး ၁၀၁၊
ရူပဈာန်များ ၉၉၊ ၂၀၁	၁၀၂
ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ၁၆၃	လောဘမူစိတ် ၁၆၄
ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ကိုဖြန့်၍	လက္ခဏဉာဏ် ၁၁၁
ရှုမြင်သည့် သဘော ၄၄	လက်တွေ့ကျင့်စဉ် ၂၅၇
ရုပ်ဆဲလ်၊ ဘာထရန် ၁၇၊ ၁၈	လက်တွေ့သည်သစ္စာ
ရုပ်ဆန နာမ်ဂန ၁၂၈	တရား၏စိတ် ၂၅၇
ရုပ်တရားသည် နာမ်သဘောမှ	လက်တွေ့အသုံးချစိတ်ပုံညာ ၈၁
ပေါက်ဖွားလာခြင်း ၃၄	လှိုင်းအမှုန်ဒွိသဘာဝ ၃၉
ရုပ်၏သက်တမ်း ၁၂၆	လျှို့ဝှက် အသိခက်သောဝါဒ ၉၄
ရွှေ့လျားမှုနိယာမ ၁၆၉	
ရွှေ့ထောင့်သစ်မှ မြင်တွေ့ခြင်း ၁၀၈	
ရွှေ့မြင်သည့်သဘော ၄၄	
ရှောင်တင်ဖြစ်ပေါ်မှုသီဝရီ ၄၀	ဝါကျနှစ်မျိုး ၂၉
ရွှေ့ထွေးလာသောခေတ် ၃၂၊ ၄၅	ဝိစိကိစ္ဆာ ၂၆၅

၃၂၂	နန္ဒာသိန်းဇံ	ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ	
	ဝိညာနုဥယတနဈာန်	သမာဝိ	၈၅၊ ၉၀၊ ၉၃၊
	ကုသိုလ်စိတ်	၈၆၈	၉၅၊ ၁၀၀
	ဝိပဿနာ ၂၁၈၊ ၂၂၅၊ ၂၂၇၊ ၂၃၅	သမာဓိစွမ်းရည်	၁၁၀
	ဝိပဿနာဉာဏ်	၂၂၅	သမုဒယ ၁၂၂၊ ၁၃၀၊ ၁၄၀၊
	ဝိပဿနာယာနိက		၁၄၁၊ ၁၅၉
	ပုဂ္ဂိုလ်	၂၂၅၊ ၂၃၆	သမုဒယ၏ ဖုံးကွယ်
	ဝိအဇ္ဇဝါဒ	၆၀	လှည့်စားမှုကို သိမြင်ခြင်း ၁၃၂
	ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ	၇၁	သဟဇာတာ မိပတိ ၇၇
	ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ	၁၇၉	သဿတးဒိဋ္ဌိ ၁၆၅၊ ၁၇၈
	ဝိသေသိကဂိုဏ်း	၂၂၅	သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ၂၀၉
	ဝိထိစိတ်	၂၄၀	သိစိတ် ၈၁
	ဝေဒကျမ်းများ	၂၀၁	သီလ
	ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်	၂၂၈	သီလခန္ဓာ ၂၁၉
	ဝေဒနာ သတိပဋ္ဌာန်	၁၁၀	သီလထက်အရေးကြီးသော
	ဝေဒယိတ သုခ	၁၉၄၊ ၁၉၅	အရာ ၂၂၁
	ဝေဒန္တဂိုဏ်း	၂၅၅၊ ၂၅၆	သီလဝိသုဒ္ဓိ ၂၄၇
	ဝေါဟာရပညတ်တို့မှ လွန်		သီလဗ္ဗတုပါဒါနိ ၁၅၄
	မြောက်သောတရား	၂၁၁၊ ၂၁၂	သီးခြားပုဂ္ဂလလူသား ၁၉၊ ၃၀၊ ၃၃
			သုခဝါဒ ၁၄၀
			သုဘသညာ ၁၂၅
			သေခြင်းတရားကို စိတ်
			ခွန်အား ကြံ့ခိုင်မှု
			စွမ်းရည်ဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်း ၁၅
			သေခြင်းတရားကို စိတ်ပျော့
			ညံ့မှုဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်း ၁၄
			သေခြင်းတရားကို ပျော်ပျော်
			နေခြင်းဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်း ၂၁
			သေခြင်းတရားကို
			မသိမှုဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်း ၃၅

(ဒသမအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

သေခြင်းတရားကို မသိမှုဖြင့်		အစစ် အမှန်လောက	၂၁၊ ၁၉၈
ရင်ဆိုင်ခြင်း	၁၂	အဆုံးစွန်သော ပန်းတိုင်	၁၉၄
သေခြင်းတရားကို		အတိတ်ထံ	၆၅၊ ၆၆၊ ၆၈၊ ၆၉၊
ရင်ဆိုင်ခြင်း	၁၂		၇၁၊ ၇၂
သောတာပန်	၁၄၂	အတိုက်ကံ အကျိုးသက်	၆၅
သင်္ခါရ	၁၃၆၊ ၁၃၇၊ ၁၄၆၊	အတိတ်ဘဝ အကြောင်း	
	၁၅၀၊ ၁၆၁၊ ၁၆၈	တရားများ	၁၅၅
သစ္စဉာဏ်	၁၁၈	အတွေ့အကြုံသည် ဘေးနု	
သစ္စာ	၁၄၅	မှတ်ကျောက်	၃၁
သဏ္ဍာနပညတ်	၁၂၆	အခတွေးအမြင် ဆန်းသစ်	
သန္တတိပညတ်	၁၂၉	သောခေတ်	
သန္တသုခ	၁၉၄၊ ၁၉၅	အတွင်းလွှာ မသိစိတ်ထို့	
သိပ်သည်းခြင်းနှင့်		အက်သွယ်ရန်	
ဆိုင်သော နိယာမ	၁၀၇	နည်းနှစ်နည်း	၈၁
သမ္မသနဉာဏ်	၂၄၈	အဓိမောက္ခသဒ္ဓါ	၂၅၁
ဟ		အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဘဝ	၁၁၊ ၂၇၅
ဟဒယ	၁၅၃၊ ၁၇၁	အနာဂါမ်	၁၂၇၊ ၁၂၈
ဟေဂယ်	၅၃၊ ၂၅၊ ၂၇၊ ၃၂၊ ၃၇	အနုပါဒိသေသန	
	၁၃၈	နိဗ္ဗာန်	၂၀၅၊ ၂၁၀
ဟိုင်ဇင်ဘာ့ဂ်	၃၈	အနုလောမဉာဏ်	၂၅၂
ဟစ်တလာ	၅၅	အနုလုံ	၂၅၂
ဟစ်ပိုများ	၄၆	အနုဿတိ	၉၆
အ		အနုဿယ ကိုလေသာ	၁၃၃
အကောင်းဘက်မှ		အနက်ကဲ့ ဝါကျ	၂၉
ရှုမြင်သော သုခဝါဒ	၁၄၁	အနက်တူ ဝါကျ	၂၉
အကြောင်းမဲ့ သော		အနိစ္စ အခြင်းအရာလက္ခဏာ	
အကြောင်းစာရား	၁၄၆၊ ၁၅၇	ဆယ်ပါး	၁၁၃
အငြိမ်းဓာတ်	၂၁၂	အနတ္တ	၁၇၈
		အနတ္တလက္ခဏာဉာဏ်	၁၁၁

၃၂၄ နန္ဒာသိန်းဇံ

ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့်ဘဝသစ္စာ

အနတ္တအခြင်းအရာ		အရူပဈာန်၏ စူးစိုက်ရှုပွားရာ	၉၉
လက္ခဏာ ငါးပါး	၉၇	အရူပဘူ	၁၇၆၊ ၁၈၁
အနန္တဝိညာဉ်	၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈	အရူပပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်	၁၇၉
အနှစ်သာရအရှိဆုံး၊		အရှိတရား	၁၀၆၊ ၁၀၇
တန်ဖိုးအရှိဆုံး	၁၀	အရှုံးပေးကျောခိုင်းနေသော	
အပုညဘိ သင်္ခါရ	၁၅၀	ဒေတ်	၄၅
အပူတေဇောဓာတ်သည်ပင်		အလိုရှိအပ်သည်ကို	
အသက်	၁၈၃	မရခြင်းသည် ဒုက္ခ	၁၃၉
အပြင်လူ	၄၃	အလယ်အကျင့်လမ်းစဉ်	၂၁၅
အဖန်တလဲလဲ		အဝိဇ္ဇာ	၁၄၇၊ ၁၄၈၊ ၁၄၉
ပွားများခြင်း	၉၅၊ ၈၇၊ ၈၀	အသိတရား	၁၀၆၊ ၁၀၈
	၈၃၊ ၈၄	အသုဘ	၉၆
အဘိညာဉ် ခြောက်ပါး	၁၀၁	အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း	၂၂၇
အမည် ဝိထိ	၂၄၀	အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း	
အမှန်တရား	၂၆၊ ၃၂၊ ၃၃	ရူမုတ်ခြင်း	၉၇
အမှန်တရားသည် လူသား		အသုဘသညာ	၁၂၄
တစ်ဦးစီအပေါ်၌ မူတည်		အသက်ရှင်နေထိုက်သော ဘဝ	၂၀
သည်	၃၃	အသုံးချ သယံဇာတ	၂၇၃
အမှန်	၃၈	အသုံးချသောနည်းလမ်း	
အရိယသစ္စာ	၁၀၅၊ ၁၀၆	ချို့ငဲ့ခြင်း	၁၉
အရိယသစ္စာတို့ကို ရှာဖွေရာ၌		အဓမ္မတုက ဒိဋ္ဌိ	၁၇၉
ဗုဒ္ဓအသုံးပြုသောနည်း	၂၅၇	အာကာနဉ္စယတန	
အရိယာတို့၏		ကုသိုလ်စိတ်	၁၆၇၊ ၁၆၈
အမှန်တရား	၁၁၇၊ ၁၁၈	အာကာနဉ္စယတနဈာန်	၉၉၊
အရူပဈာန်	၉၉၊ ၁၀၀	အာကာသကို ဖြန့်၍	
အရူပဈာန် ကုသိုလ်ကျိုးကို		ရူမြင်သည့် သဘော	၄၄
ပေးစေတတ်သော		အာကိဉ္စညာယတန	
အားထုတ်မှု	၁၅၀	ကုသိုလ်စိတ်	၁၆၈
အရူပဈာန်စိတ်	၁၆၆	အာကိဉ္စညာယတနဈာန်	၉၉

(ဒေသအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

၃၂၅

အာခိမီးဒိစ်	၁၀၇၊ ၁၀၈	အတ္တဝါဒ	၁၉၇
အာနာပါန	၁၀၀၊ ၂၂၄	အနန္တဝိညာဉ်	၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆
အာနာပါန ပဋိဘာဂနိမိတ်	၂၂၅		၂၇၊ ၃၂
အာနာပါနပိုင်း၌ ဝိပဿနဖြစ်ပုံ	၂၂၅	အိန္ဒိယ ဒဿနပညာရှင်များ ရိုက်:	၂၅၅
အာနဉ္စာဘိ		အပူနာသမာဓိ	၉၁၊ ၁၁၁
သင်္ခါရ	၁၅၀၊ ၁၆၀၊ ၁၆၈		၂၃၃၊ ၂၃၄
အာရပူ	၉၆၊ ၉၇	အယ်ဒီဆင်၊ ယောဇော်စ်	၅၈
အာရုံခံစားခြင်းဖြင့် သိသောအသိ	၂၂၅	န	
အာသဝ	၁၂၅	ဣဒ္ဓိပါဒ်	၆၆၊ ၈၅
အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခန်းစေသော ဉာဏ်	၂၁၈	ဣဿရနိဗ္ဗာနဝါဒ	၆၆
အာသဝကွယ်ဉာဏ်	၁၀၀၊ ၂၁၈	ဤ	
အာသေဝနပစ္စယ		ဤခန္ဓာ၌ပင်ရနိုင်သောတရား	၂၀၄
သတ္တိ	၇၈၊ ၈၃၊ ၈၄၊ ၉၅	 ဉ	
အာဟာရဇရုပ်	၁၅၀၊ ၁၈၅	ဥတုဇရုပ်	၁၅၁၊ ၁၈၄
အာဟာရပေဋိကူလ		ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်	၂၂၇၊ ၂၄၉
သညာ	၉၆၊ ၉၇	ဥပစာ	၂၅၂
အီဗော်လျှူးရှင်းသီဝရီ	၃၉	ဥပစာရသမာဓိ	၂၃၃
အီလက်ထရွန်	၃၉၊ ၁၂၇	ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ	၁၀၆
အက်ပီကျူးရီးယန်းဂိုဏ်း	၁၂	ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	၁၂၂
အင်ကျူးရှင်း	၁၉၉	ဥပါဒါနိ	၁၄၆
အောင်မြင်ထမြောက်ရေးအတွက် ပထမခြေလှမ်း	၇၅	ဥပါဒါဏ ၁၂၆၊ ၁၅၁၊ ၁၈၁၊ ၁၀၅	
အိုင်းစတိုင်း	၅၅၊ ၆၆	ဥဂ္ဂဟနိမိတ်	၉၈
		ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ	၁၆၅၊ ၁၇၈

+ + +

(ဒဿမအကြိမ်)